නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස

විනයපිටකෙ

පරිවාරපාළි

1. භික්ඛුවිභඞ්ගො

සොළසමහාවාරො

1. කත්ථපඤ්ඤත්තිවාරො

1. පාරාජිකකණ්ඩං

1. යං තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන පඨමං පාරාජිකං කත්ථ පඤ්ඤත්තං, කං ආරබ්භ, කිස්මිං වත්ථුස්මිං? අත්ථි තත්ථ පඤ්ඤත්ති, අනුපඤ්ඤත්ති, අනුප්පන්නපඤ්ඤත්ති? සබ්බත්ථපඤ්ඤත්ති, පදෙසපඤ්ඤත්ති? සාධාරණපඤ්ඤත්ති, අසාධාරණපඤ්ඤත්ති? එකතොපඤ්ඤත්ති, උභතොපඤ්ඤත්ති? පඤ්චන්නං පාතිමොක්ඛුද්දෙසානං කත්ථොගධං කත්ථ පරියාපන්නං? කතමෙන උද්දෙසෙන උද්දෙසං ආගච්ඡති? චතුන්නං විපත්තීනං කතමා විපත්ති? සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං කතමො ආපත්තික්ඛන්ධො? ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති? චතුන්නං අධිකරණානං කතමං අධිකරණං? සත්තන්නං සමථානං කතිහි සමථෙහි සම්මති? කො තත්ථ විනයො, කො තත්ථ අභිවිනයො? කිං තත්ථ පාතිමොක්ඛං, කිං තත්ථ අධිපාතිමොක්ඛං? කා විපත්ති? කා සම්පත්ති? කා පටිපත්ති? කති අත්ථවසෙ පටිච්ච භගවතා පඨමං පාරාජිකං පඤ්ඤත්තං? කෙ සික්ඛන්ති? කෙ සික්ඛිතසික්ඛා? කත්ථ ඨිතං? කෙ ධාරෙන්ති? කස්ස වචනං? කෙනාභතන්ති?

2. යං තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන පඨමං පාරාජිකං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? වෙසාලියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සුදින්නං කලන්දපුත්තං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සුදින්නො කලන්දපුත්තො පුරාණදුතියිකාය මෙථුනං ධම්මං පටිසෙවි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. අත්ථි තත්ථ පඤ්ඤත්ති, අනුපඤ්ඤත්ති, අනුප්පන්නපඤ්ඤත්තීති? එකා පඤ්ඤත්ති, ද්වෙ අනුපඤ්ඤත්තියො. අනුප්පන්නපඤ්ඤත්ති තස්මිං නත්ථි. සබ්බත්ථපඤ්ඤත්ති, පදෙසපඤ්ඤත්තීති? සබ්බත්ථපඤ්ඤත්ති. සාධාරණපඤ්ඤත්ති, අසාධාරණපඤ්ඤත්තීති? සාධාරණපඤ්ඤත්ති. එකතොපඤ්ඤත්ති, උභතොපඤ්ඤත්තීති? උභතොපඤ්ඤත්ති. පඤ්චන්නං පාතිමොක්ඛුද්දෙසානං කත්ථොගධං කත්ථ පරියාපන්නන්ති? නිදානොගධං, නිදානපරියාපන්නං. කතමෙන උද්දෙසෙන උද්දෙසං ආගච්ඡතීති? දුතියෙන උද්දෙසෙන උද්දෙසං ආගච්ඡති. චතුන්නං විපත්තීනං කතමා විපත්තීති? සීලවිපත්ති. සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං කතමො ආපත්තික්ඛන්ධොති? පාරාජිකාපත්තික්ඛන්ධො. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාතීති? එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො. චතුන්නං අධිකරණානං කතමං අධිකරණන්ති? ආපත්තාධිකරණං. සත්තන්නං සමථානං කතිහි සමථෙහි සම්මතීති? ද්වීහි සමථෙහි සම්මති – සම්මුඛාවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච. කො තත්ථ විනයො, කො තත්ථ අභිවිනයොති? පඤ්ඤත්ති විනයො, විභත්ති අභිවිනයො. කිං තත්ථ පාතිමොක්ඛං, කිං තත්ථ අධිපාතිමොක්ඛන්ති? පඤ්ඤත්ති පාතිමොක්ඛං, විභත්ති අධිපාතිමොක්ඛං. කා විපත්තීති? අසංවරො විපත්ති. කා සම්පත්තීති? සංවරො සම්පත්ති. කා පටිපත්තීති? න එවරූපං කරිස්සාමීති යාවජීවං ආපාණකොටිකං සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු. [අ. නි. 10.31] කති අත්ථවසෙ පටිච්ච භගවතා පඨමං පාරාජිකං පඤ්ඤත්තන්ති? දස අත්ථවසෙ පටිච්ච භගවතා පඨමං පාරාජිකං පඤ්ඤත්තං – සඞ්ඝසුට්ඨුතාය, සඞ්ඝඵාසුතාය, දුම්මඞ්කූනං පුග්ගලානං නිග්ගහාය, පෙසලානං භික්ඛූනං ඵාසුවිහාරාය, දිට්ඨධම්මිකානං ආසවානං සංවරාය, සම්පරායිකානං ආසවානං පටිඝාතාය, අප්පසන්නානං පසාදාය, පසන්නානං භියොභාවාය, සද්ධම්මට්ඨිතියා, විනයානුග්ගහාය. කෙ සික්ඛන්තීති? සෙක්ඛා ච පුථුජ්ජනකල්‍යාණකා ච සික්ඛන්ති. කෙ සික්ඛිතසික්ඛාති? අරහන්තො සික්ඛිතසික්ඛා . කත්ථ ඨිතන්ති? සික්ඛාකාමෙසු ඨිතං. කෙ ධාරෙන්තීති? යෙසං වත්තති තෙ ධාරෙන්ති. කස්ස වචනන්ති? භගවතො වචනං අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස. කෙනාභතන්ති? පරම්පරාභතං –

3. උපාලි දාසකො චෙව, සොණකො සිග්ගවො තථා;
මොග්ගලිපුත්තෙන [මොග්ගලීපුත්තෙන (ස්‍යා.)] පඤ්චමා, එතෙ ජම්බුසිරිව්හයෙ [ජම්බුසරිව්හයෙ (සාරත්ථ)].

තතො මහින්දො ඉට්ටියො [ඉට්ඨියො (සී.)], උත්තියො සම්බලො [උට්ටියො සම්පලො (ඉතිපි)] තථා;
භද්දනාමො ච පණ්ඩිතො.

එතෙ නාගා මහාපඤ්ඤා, ජම්බුදීපා ඉධාගතා;

විනයං තෙ වාචයිංසු, පිටකං තම්බපණ්ණියා.

නිකායෙ පඤ්ච වාචෙසුං, සත්ත චෙව පකරණෙ;
තතො අරිට්ඨො මෙධාවී, තිස්සදත්තො ච පණ්ඩිතො.

විසාරදො කාළසුමනො, ථෙරො ච දීඝනාමකො;
දීඝසුමනො ච පණ්ඩිතො.

පුනදෙව [පුනරෙව (ස්‍යා.)] කාළසුමනො, නාගත්ථෙරො ච බුද්ධරක්ඛිතො;
තිස්සත්ථෙරො ච මෙධාවී, දෙවත්ථෙරො [රෙවත්ථෙරො (ඉතිපි)] ච පණ්ඩිතො.

පුනදෙව සුමනො මෙධාවී, විනයෙ ච විසාරදො;
බහුස්සුතො චූළනාගො, ගජොව දුප්පධංසියො.

ධම්මපාලිතනාමො ච, රොහණෙ [රොහණො (සී.)] සාධුපූජිතො;
තස්ස සිස්සො මහාපඤ්ඤො ඛෙමනාමො තිපෙටකො.

දීපෙ තාරකරාජාව පඤ්ඤාය අතිරොචථ;
උපතිස්සො ච මෙධාවී, ඵුස්සදෙවො මහාකථී.

පුනදෙව සුමනො මෙධාවී, පුප්ඵනාමො බහුස්සුතො;
මහාකථී මහාසිවො, පිටකෙ සබ්බත්ථ කොවිදො.

පුනදෙව උපාලි මෙධාවී, විනයෙ ච විසාරදො;
මහානාගො මහාපඤ්ඤො, සද්ධම්මවංසකොවිදො.

පුනදෙව අභයො මෙධාවී, පිටකෙ සබ්බත්ථ කොවිදො;
තිස්සත්ථෙරො ච මෙධාවී, විනයෙ ච විසාරදො.

තස්ස සිස්සො මහාපඤ්ඤො, පුප්ඵනාමො බහුස්සුතො;
සාසනං අනුරක්ඛන්තො, ජම්බුදීපෙ පතිට්ඨිතො.

චූළාභයො ච මෙධාවී, විනයෙ ච විසාරදො;
තිස්සත්ථෙරො ච මෙධාවී, සද්ධම්මවංසකොවිදො.

චූළදෙවො [ඵුස්සදෙවො (සී.)] ච මෙධාවී, විනයෙ ච විසාරදො;
සිවත්ථෙරො ච මෙධාවී, විනයෙ සබ්බත්ථ කොවිදො.

එතෙ නාගා මහාපඤ්ඤා, විනයඤ්ඤූ මග්ගකොවිදා;
විනයං දීපෙ පකාසෙසුං, පිටකං තම්බපණ්ණියාති.

4. යං තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන දුතියං පාරාජිකං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? රාජගහෙ පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ධනියං කුම්භකාරපුත්තං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ධනියො කුම්භකාරපුත්තො රඤ්ඤො දාරූනි අදින්නං ආදියි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාතීති? තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – සියා කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති , න වාචතො; සියා වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න කායතො; සියා කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති…පෙ.….

5. තතියං පාරාජිකං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? වෙසාලියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛූ අඤ්ඤමඤ්ඤං ජීවිතා වොරොපෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාතීති? තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – සියා කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො; සියා වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න කායතො; සියා කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති…පෙ.….

6. චතුත්ථං පාරාජිකං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? වෙසාලියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? වග්ගුමුදාතීරියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? වග්ගුමුදාතීරියා භික්ඛූ ගිහීනං අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස උත්තරිමනුස්සධම්මස්ස වණ්ණං භාසිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං කතිහි සමුට්ඨානෙහි

සමුට්ඨාතීති? තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – සියා කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො; සියා වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න කායතො; සියා කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති…පෙ.....

චත්තාරො පාරාජිකා නිට්ඨිතා.

තස්සුද්දානං –

මෙථුනාදින්නාදානඤ්ච , මනුස්සවිග්ගහුත්තරි;
පාරාජිකානි චත්තාරි, ඡෙජ්ජවත්ථූ අසංසයාති.

2. සඞ්ඝාදිසෙසකණ්ඩං

7. යං තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන උපක්කමිත්වා අසුචිං මොචෙන්තස්ස සඞ්ඝාදිසෙසො කත්ථ පඤ්ඤත්තො? කං ආරබ්භ? කිස්මිං වත්ථුස්මිං? අත්ථි තත්ථ පඤ්ඤත්ති, අනුපඤ්ඤත්ති , අනුප්පන්නපඤ්ඤත්ති? සබ්බත්ථපඤ්ඤත්ති, පදෙසපඤ්ඤත්ති? සාධාරණපඤ්ඤත්ති, අසාධාරණපඤ්ඤත්ති? එකතොපඤ්ඤත්ති, උභතොපඤ්ඤත්ති? පඤ්චන්නං පාතිමොක්ඛුද්දෙසානං කත්ථොගධං කත්ථ පරියාපන්නං? කතමෙන උද්දෙසෙන උද්දෙසං ආගච්ඡති? චතුන්නං විපත්තීනං කතමා විපත්ති? සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං කතමො ආපත්තික්ඛන්ධො? ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති? චතුන්නං අධිකරණානං කතමං අධිකරණං? සත්තන්නං සමථානං කතිහි සමථෙහි සම්මති? කො තත්ථ විනයො, කො තත්ථ අභිවිනයො? කිං තත්ථ පාතිමොක්ඛං, කිං තත්ථ අධිපාතිමොක්ඛං ? කා විපත්ති, කා සම්පත්ති, කා පටිපත්ති? කති අත්ථවසෙ පටිච්ච භගවතා උපක්කමිත්වා අසුචිං මොචෙන්තස්ස සඞ්ඝාදිසෙසො පඤ්ඤත්තො? කෙ සික්ඛන්ති, කෙ සික්ඛිතසික්ඛා? කත්ථ ඨිතං? කෙ ධාරෙන්ති? කස්ස වචනං? කෙනාභතන්ති?

8. යං තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන උපක්කමිත්වා අසුචිං මොචෙන්තස්ස සඞ්ඝාදිසෙසො කත්ථ පඤ්ඤත්තොති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තො. කං ආරබ්භාති? ආයස්මන්තං සෙය්‍යසකං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආයස්මා සෙය්‍යසකො හත්ථෙන උපක්කමිත්වා අසුචිං මොචෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. අත්ථි තත්ථ පඤ්ඤත්ති, අනුපඤ්ඤත්ති, අනුප්පන්නපඤ්ඤත්තීති? එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. අනුප්පන්නපඤ්ඤත්ති තස්මිං නත්ථි. සබ්බත්ථ පඤ්ඤත්ති, පදෙසපඤ්ඤත්තීති? සබ්බත්ථපඤ්ඤත්ති. සාධාරණපඤ්ඤත්ති, අසාධාරණපඤ්ඤත්තීති ? අසාධාරණපඤ්ඤත්ති. එකතොපඤ්ඤත්ති, උභතොපඤ්ඤත්තීති? එකතොපඤ්ඤත්ති. පඤ්චන්නං පාතිමොක්ඛුද්දෙසානං කත්ථොගධං කත්ථ පරියාපන්නන්ති? නිදානොගධං නිදානපරියාපන්නං. කතමෙන උද්දෙසෙන උද්දෙසං ආගච්ඡතීති? තතියෙ උද්දෙසෙන උද්දෙසං ආගච්ඡති . චතුන්නං විපත්තීනං කතමා විපත්තීති? සීලවිපත්ති. සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං කතමො ආපත්තික්ඛන්ධොති? සඞ්ඝාදිසෙසො ආපත්තික්ඛන්ධො. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාතීති? එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො. චතුන්නං අධිකරණානං කතමං අධිකරණන්ති? ආපත්තාධිකරණං. සත්තන්නං සමථානං කතිහි සමථෙහි සම්මතීති? ද්වීහි සමථෙහි සම්මති – සම්මුඛාවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච. කො තත්ථ විනයො, කො තත්ථ අභිවිනයොති? පඤ්ඤත්ති විනයො, විභත්ති අභිවිනයො. කිං තත්ථ පාතිමොක්ඛං, කිං තත්ථ අධිපාතිමොක්ඛන්ති? පඤ්ඤත්ති පාතිමොක්ඛං, විභත්ති අධිපාතිමොක්ඛං. කා විපත්තීති? අසංවරො විපත්ති. කා සම්පත්තීති? සංවරො සම්පත්ති. කා පටිපත්තීති? න එවරූපං කරිස්සාමීති යාවජීවං ආපාණකොටිකං සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු. [අ. නි. 10.31] කති අත්ථවසෙ පටිච්ච භගවතා උපක්කමිත්වා අසුචිං මොචෙන්තස්ස සඞ්ඝාදිසෙසො පඤ්ඤත්තොති? දස අත්ථවසෙ පටිච්ච භගවතා උපක්කමිත්වා අසුචිං මොචෙන්තස්ස සඞ්ඝාදිසෙසො පඤ්ඤත්තො – සඞ්ඝසුට්ඨුතාය, සඞ්ඝඵාසුතාය, දුම්මඞ්කූනං පුග්ගලානං නිග්ගහාය, පෙසලානං භික්ඛූනං ඵාසුවිහාරාය, දිට්ඨධම්මිකානං ආසවානං සංවරාය, සම්පරායිකානං ආසවානං පටිඝාතාය, අප්පසන්නානං පසාදාය, පසන්නානං භියොභාවාය, සද්ධම්මට්ඨිතියා, විනයානුග්ගහාය. කෙ සික්ඛන්තීති? සෙක්ඛා ච පුථුජ්ජනකල්‍යාණකා ච සික්ඛන්ති. කෙ සික්ඛිතසික්ඛාති? අරහන්තො සික්ඛිතසික්ඛා. කත්ථ ඨිතන්ති? සික්ඛාකාමෙසු ඨිතං. කෙ ධාරෙන්තීති? යෙසං වත්තති , තෙ ධාරෙන්ති. කස්ස වචනන්ති? භගවතො වචනං අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස. කෙනාභතන්ති? පරම්පරාභතං –

උපාලි දාසකො චෙව, සොණකො සිග්ගවො තථා;
මොග්ගලිපුත්තෙන පඤ්චමා, එතෙ ජම්බුසිරිව්හයෙ.

තතො මහින්දො ඉට්ටියො, උත්තියො සම්බලො තථා;
භද්දනාමො ච පණ්ඩිතො.

එතෙ නාගා මහාපඤ්ඤා, ජම්බුදීපා ඉධාගතා;
විනයං තෙ වාචයිංසු, පිටකං තම්බපණ්ණියා.

නිකායෙ පඤ්ච වාචෙසුං, සත්ත චෙව පකරණෙ;

තතො අරිට්ඨො මෙධාවී, තිස්සදත්තො ච පණ්ඩිතො.

විසාරදො කාළසුමනො, ථෙරො ච දීඝනාමකො;
දීඝසුමනො ච පණ්ඩිතො.

පුනදෙව කාළසුමනො, නාගත්ථෙරො ච බුද්ධරක්ඛිතො;
තිස්සත්ථෙරො ච මෙධාවී, දෙවත්ථෙරො ච පණ්ඩිතො.

පුනදෙව සුමනො මෙධාවී, විනයෙ ච විසාරදො;
බහුස්සුතො චූළනාගො, ගජොව දුප්පධංසියො.

ධම්මපාලිතනාමො ච, රොහණෙ සාධුපූජිතො;
තස්ස සිස්සො මහාපඤ්ඤො, ඛෙමනාමො තිපෙටකො.

දීපෙ තාරකරාජාව, පඤ්ඤාය අතිරොචථ;
උපතිස්සො ච මෙධාවී, ඵුස්සදෙවො මහාකථී.

පුනදෙව සුමනො මෙධාවී, පුප්ඵනාමො බහුස්සුතො;
මහාකථී මහාසිවො, පිටකෙ සබ්බත්ථ කොවිදො.

පුනදෙව උපාලි මෙධාවී, විනයෙ ච විසාරදො;
මහානාගො මහාපඤ්ඤො, සද්ධම්මවංසකොවිදො.

පුනදෙව අභයො මෙධාවී, පිටකෙ සබ්බත්ථ කොවිදො;
තිස්සත්ථෙරො ච මෙධාවී, විනයෙ ච විසාරදො.

තස්ස සිස්සො මහාපඤ්ඤො, පුප්ඵනාමො බහුස්සුතො;
සාසනං අනුරක්ඛන්තො, ජම්බුදීපෙ පතිට්ඨිතො.

චූළාභයො ච මෙධාවී, විනයෙ ච විසාරදො;
තිස්සත්ථෙරො ච මෙධාවී, සද්ධම්මවංසකොවිදො.

චූළදෙවො ච මෙධාවී, විනයෙ ච විසාරදො;
සිවත්ථෙරො ච මෙධාවී, විනයෙ සබ්බත්ථ කොවිදො.

එතෙ නාගා මහාපඤ්ඤා, විනයඤ්ඤූ මග්ගකොවිදො;
විනයං දීපෙ පකාසෙසුං, පිටකං තම්බපණ්ණියාති.

9. යං තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන මාතුගාමෙන සද්ධිං කායසංසග්ගං සමාපජ්ජන්තස්ස සඞ්ඝාදිසෙසො කත්ථ පඤ්ඤත්තොති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තො. කං ආරබ්භාති? ආයස්මන්තං උදායිං ආරබ්භ . කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආයස්මා උදායී මාතුගාමෙන සද්ධිං කායසංසග්ගං සමාපජ්ජි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

10. මාතුගාමං දුට්ඨුල්ලාහි වාචාහි ඔභාසන්තස්ස සඞ්ඝාදිසෙසො කත්ථ පඤ්ඤත්තොති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තො. කං ආරබ්භාති? ආයස්මන්තං උදායිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආයස්මා උදායී මාතුගාමං දුට්ඨුල්ලාහි වාචාහි ඔභාසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – සියා කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො; සියා වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න කායතො; සියා කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති…පෙ…..

11. මාතුගාමස්ස සන්තිකෙ අත්තකාමපාරිචරියාය වණ්ණං භාසන්තස්ස සඞ්ඝාදිසෙසො කත්ථ පඤ්ඤත්තොති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තො. කං ආරබ්භාති? ආයස්මන්තං උදායිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආයස්මා උදායී මාතුගාමස්ස සන්තිකෙ අත්තකාමපාරිචරියාය වණ්ණං අභාසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – සියා කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො; සියා වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න කායතො; සියා කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති…පෙ…..

12. සඤ්චරිත්තං සමාපජ්ජන්තස්ස සඞ්ඝාදිසෙසො කත්ථ පඤ්ඤත්තොති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තො. කං ආරබ්භාති? ආයස්මන්තං උදායිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආයස්මා උදායී සඤ්චරිත්තං සමාපජ්ජි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – සියා කායතො සමුට්ඨාති, න වාචතො න චිත්තතො; සියා වාචතො සමුට්ඨාති, න කායතො න චිත්තතො; සියා කායතො ච වාචතො ච සමුට්ඨාති, න චිත්තතො; සියා කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො ; සියා වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න කායතො; සියා කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති…පෙ.....

13. සඤ්ඤාචිකා කුටිං කාරාපෙන්තස්ස සඞ්ඝාදිසෙසො කත්ථ පඤ්ඤත්තොති? ආළවියං පඤ්ඤත්තො. කං ආරබ්භාති? ආළවකෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආළවකා භික්ඛූ සඤ්ඤාචිකාය කුටියො කාරාපෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.....

14. මහල්ලකං විහාරං කාරාපෙන්තස්ස සඞ්ඝාදිසෙසො කත්ථ පඤ්ඤත්තොති? කොසම්බියං පඤ්ඤත්තො. කං ආරබ්භාති? ආයස්මන්තං ඡන්නං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආයස්මා ඡන්නො විහාරවත්ථුං සොධෙන්තො අඤ්ඤතරං චෙතියරුක්ඛං ඡෙදාපෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.....

15. භික්ඛුං අමූලකෙන පාරාජිකෙන ධම්මෙන අනුද්ධංසෙන්තස්ස සඞ්ඝාදිසෙසො කත්ථ පඤ්ඤත්තොති? රාජගහෙ පඤ්ඤත්තො. කං ආරබ්භාති? මෙත්තියභූමජකෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? මෙත්තියභූමජකා භික්ඛූ ආයස්මන්තං දබ්බං මල්ලපුත්තං අමූලකෙන පාරාජිකෙන ධම්මෙන අනුද්ධංසෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.....

16. භික්ඛුං අඤ්ඤභාගියස්ස අධිකරණස්ස කිඤ්චි දෙසං ලෙසමත්තං උපාදාය පාරාජිකෙන ධම්මෙන අනුද්ධංසෙන්තස්ස සඞ්ඝාදිසෙසො කත්ථ පඤ්ඤත්තොති? රාජගහෙ පඤ්ඤත්තො. කං ආරබ්භාති? මෙත්තියභූමජකෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? මෙත්තියභූමජකා භික්ඛූ ආයස්මන්තං දබ්බං මල්ලපුත්තං අඤ්ඤභාගියස්ස අධිකරණස්ස කිඤ්චි දෙසං ලෙසමත්තං උපාදාය පාරාජිකෙන ධම්මෙන අනුද්ධංසෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.....

17. සඞ්ඝභෙදකස්ස භික්ඛුනො යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජන්තස්ස සඞ්ඝාදිසෙසො කත්ථ පඤ්ඤත්තොති? රාජගහෙ පඤ්ඤත්තො. කං ආරබ්භාති? දෙවදත්තං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? දෙවදත්තො සමග්ගස්ස සඞ්ඝස්ස භෙදාය පරක්කමි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති…පෙ.....

18. භෙදානුවත්තකානං භික්ඛූනං යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජන්තානං සඞ්ඝාදිසෙසො කත්ථ පඤ්ඤත්තොති? රාජගහෙ පඤ්ඤත්තො. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛූ දෙවදත්තස්ස සඞ්ඝභෙදාය පරක්කමන්තස්ස අනුවත්තකා අහෙසුං වග්ගවාදකා, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති…පෙ.....

19. දුබ්බචස්ස භික්ඛුනො යාවතතියං සමනුභාසනා න පටිනිස්සජ්ජන්තස්ස සඞ්ඝාදිසෙසො කත්ථ පඤ්ඤත්තොති? කොසම්බියං පඤ්ඤත්තො. කං ආරබ්භාති? ආයස්මන්තං ඡන්නං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආයස්මා ඡන්නො භික්ඛූහි සහධම්මිකං වුච්චමානො අත්තානං අවචනීයං අකාසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති…පෙ.....

20. කුලදූසකස්ස භික්ඛුනො යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජන්තස්ස සඞ්ඝාදිසෙසො කත්ථ පඤ්ඤත්තොති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තො. කං ආරබ්භාති? අස්සජිපුනබ්බසුකෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? අස්සජිපුනබ්බසුකා භික්ඛූ සඞ්ඝෙන පබ්බාජනීයකම්මකතා භික්ඛූ ඡන්දගාමිතා දොසගාමිතා මොහගාමිතා භයගාමිතා පාපෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති…පෙ.....

තෙරස සඞ්ඝාදිසෙසා නිට්ඨිතා.

තස්සුද්දානං –

විස්සට්ඨි කායසංසග්ගං, දුට්ඨුල්ලං අත්තකාමඤ්ච;
සඤ්චරිත්තං කුටී චෙව, විහාරො ච අමූලකං.

කිඤ්චිදෙසඤ්ච භෙදො ච, තස්සෙව [තථෙව (ක.)] අනුවත්තකා;
දුබ්බචං කුලදූසඤ්ච, සඞ්ඝාදිසෙසා තෙරසාති.

3. අනියතකණ්ඩං

21. යං තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන පඨමො අනියතො කත්ථ පඤ්ඤත්තො? කං ආරබ්භ? කිස්මිං වත්ථුස්මිං? අත්ථි තත්ථ පඤ්ඤත්ති, අනුපඤ්ඤත්ති, අනුප්පන්නපඤ්ඤත්ති, සබ්බත්ථපඤ්ඤත්ති පදෙසපඤ්ඤත්ති, සාධාරණපඤ්ඤත්ති අසාධාරණපඤ්ඤත්ති, එකතොපඤ්ඤත්ති උභතොපඤ්ඤත්ති, පඤ්චන්නං පාතිමොක්ඛුද්දෙසානං කත්ථොගධං කත්ථ පරියාපන්නං, කතමෙන උද්දෙසෙන උද්දෙසං ආගච්ඡති, චතුන්නං විපත්තීනං කතමා විපත්ති, සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං කතමො ආපත්තික්ඛන්ධො, ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති, චතුන්නං අධිකරණානං කතමං අධිකරණං, සත්තන්නං සමථානං කතිහි සමථෙහි සම්මති, කො තත්ථ විනයො, කො තත්ථ අභිවිනයො, කිං තත්ථ පාතිමොක්ඛං, කිං තත්ථ අධිපාතිමොක්ඛං, කා විපත්ති, කා සම්පත්ති, කා පටිපත්ති, කති අත්ථවසෙ පටිච්ච භගවතා පඨමො අනියතො පඤ්ඤත්තො, කෙ සික්ඛන්ති, කෙ සික්ඛිතසික්ඛා, කත්ථ ඨිතං, කෙ ධාරෙන්ති, කස්ස වචනං කෙනාභතන්ති.

22. යං තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන පඨමො අනියතො කත්ථ පඤ්ඤත්තොති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තො. කං ආරබ්භාති? ආයස්මන්තං උදායිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආයස්මා උදායී මාතුගාමෙන සද්ධිං එකො එකාය රහො පටිච්ඡන්නෙ ආසනෙ අලඞ්කම්මනියෙ නිසජ්ජං කප්පෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. අත්ථි තත්ථ පඤ්ඤත්ති, අනුපඤ්ඤත්ති, අනුප්පන්නපඤ්ඤත්තීති? එකා පඤ්ඤත්ති. අනුපඤ්ඤත්ති අනුප්පන්නපඤ්ඤත්ති තස්මිං නත්ථි. සබ්බත්ථපඤ්ඤත්ති, පදෙසපඤ්ඤත්තීති? සබ්බත්ථපඤ්ඤත්ති. සාධාරණපඤ්ඤත්ති, අසාධාරණපඤ්ඤත්තීති? අසාධාරණපඤ්ඤත්ති. එකතොපඤ්ඤත්ති, උභතොපඤ්ඤත්තීති? එකතොපඤ්ඤත්ති. පඤ්චන්නං පාතිමොක්ඛුද්දෙසානං කත්ථොගධං කත්ථ පරියාපන්නන්ති? නිදානොගධං නිදානපරියාපන්නං. කතමෙන උද්දෙසෙන උද්දෙසං ආගච්ඡතීති? චතුත්ථෙන උද්දෙසෙන උද්දෙසං ආගච්ඡති. චතුන්නං විපත්තීනං කතමා විපත්තීති? සියා සීලවිපත්ති සියා ආචාරවිපත්ති. සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං කතමො ආපත්තික්ඛන්ධොති? සියා පාරාජිකාපත්තික්ඛන්ධො සියා සඞ්ඝාදිසෙසාපත්තික්ඛන්ධො සියා පාචිත්තියාපත්තික්ඛන්ධො. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාතීති? එකෙ සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො. චතුන්නං අධිකරණානං කතමං අධිකරණන්ති? ආපත්තාධිකරණං. සත්තන්නං සමථානං කතිහි සමථෙහි සම්මතීති? තීහි සමථෙහි සම්මති – සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච, සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච තිණවත්ථාරකෙන ච. කො තත්ථ විනයො, කො තත්ථ අභිවිනයොති? පඤ්ඤත්ති විනයො, විභත්ති අභිවිනයො. කිං තත්ථ පාතිමොක්ඛං, කිං තත්ථ අධිපාතිමොක්ඛන්ති? පඤ්ඤත්ති පාතිමොක්ඛං, විභත්ති අධිපාතිමොක්ඛං. කා විපත්තීති? අසංවරො විපත්ති. කා සම්පත්තීති? සංවරො සම්පත්ති. කා පටිපත්තීති? න එවරූපං කරිස්සාමීති යාවජීවං ආපාණකොටිකං සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු. [අ. නි. 10.31] කති අත්ථවසෙ පටිච්ච භගවතා පඨමො අනියතො පඤ්ඤත්තොති ? දස අත්ථවසෙ පටිච්ච භගවතා පඨමො අනියතො පඤ්ඤත්තො – සඞ්ඝසුට්ඨුතාය, සඞ්ඝඵාසුතාය, දුම්මඞ්කූනං පුග්ගලානං නිග්ගහාය, පෙසලානං භික්ඛූනං ඵාසුවිහාරාය, දිට්ඨධම්මිකානං ආසවානං සංවරාය, සම්පරායිකානං ආසවානං පටිඝාතාය, අප්පසන්නානං පසාදාය, පසන්නානං භියොභාවාය, සද්ධම්මට්ඨිතියා, විනයානුග්ගහාය. කෙ සික්ඛන්තීති? සෙක්ඛා ච පුථුජ්ජනකල්‍යාණකා ච සික්ඛන්ති. කෙ සික්ඛිතසික්ඛාති? අරහන්තො සික්ඛිතසික්ඛා. කත්ථ ඨිතන්ති? සික්ඛාකාමෙසු ඨිතං. කෙ ධාරෙන්තීති? යෙසං වත්තති තෙ ධාරෙන්ති. කස්ස වචනන්ති? භගවතො වචනං අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස. කෙනාභතන්ති? පරම්පරාභතං –

උපාලි දාසකො චෙව, සොණකො සිග්ගවො තථා;
මොග්ගලිපුත්තෙන පඤ්චමා, එතෙ ජම්බුසිරිව්හයෙ.

තතො මහින්දො ඉට්ටියො, උත්තියො සම්බලො තථා;
භද්දනාමො ච පණ්ඩිතො.

එතෙ නාගා මහාපඤ්ඤා, ජම්බුදීපා ඉධාගතා;
විනයං තෙ වාචයිංසු, පිටකං තම්බපණ්ණියා.

නිකායෙ පඤ්ච වාචෙසුං, සත්ත චෙව පකරණෙ;
තතො අරිට්ඨො මෙධාවී, තිස්සදත්තො ච පණ්ඩිතො.

විසාරදො කාළසුමනො, ථෙරො ච දීඝනාමකො;
දීඝසුමනො ච පණ්ඩිතො.

පුනදෙව කාළසුමනො, නාගත්ථෙරො ච බුද්ධරක්ඛිතො;
තිස්සත්ථෙරො ච මෙධාවී, දෙවත්ථෙරො ච පණ්ඩිතො.

පුනදෙව සුමනො මෙධාවී, විනයෙ ච විසාරදො;
බහුස්සුතො චූළනාගො, ගජොව දුප්පධංසියො.

ධම්මපාලිතනාමො ච, රොහණෙ සාධුපූජිතො;
තස්ස සිස්සො මහාපඤ්ඤො, ඛෙමනාමො තිපෙටකො.

දීපෙ තාරකරාජාව පඤ්ඤාය අතිරොචථ;
උපතිස්සො ච මෙධාවී, ඵුස්සදෙවො මහාකථී.

පුනදෙව සුමනො මෙධාවී, පුප්ඵනාමො බහුස්සුතො;
මහාකථී මහාසිවො, පිටකෙ සබ්බත්ථ කොවිදො.

පුනදෙව උපාලි මෙධාවී, විනයෙ ච විසාරදො;
මහානාගො මහාපඤ්ඤො, සද්ධම්මවංසකොවිදො.

පුනදෙව අභයො මෙධාවී, පිටකෙ සබ්බත්ථ කොවිදො;
තිස්සත්ථෙරො ච මෙධාවී, විනයෙ ච විසාරදො.

තස්ස සිස්සො මහාපඤ්ඤො, පුප්ඵනාමො බහුස්සුතො;
සාසනං අනුරක්ඛන්තො, ජම්බුදීපෙ පතිට්ඨිතො.

චූළාභයො ච මෙධාවී, විනයෙ ච විසාරදො;
තිස්සත්ථෙරො ච මෙධාවී, සද්ධම්මවංසකොවිදො.

චූළදෙවො ච මෙධාවී, විනයෙ ච විසාරදො;
සිවත්ථෙරො ච මෙධාවී, විනයෙ සබ්බත්ථ කොවිදො.

එතෙ නාගා මහාපඤ්ඤා, විනයඤ්ඤූ මග්ගකොවිදා;
විනයං දීපෙ පකාසෙසුං, පිටකං තම්බපණ්ණියාති.

23. යං තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන දුතියො අනියතො කත්ථ පඤ්ඤත්තොති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තො. කං ආරබ්භාති? ආයස්මන්තං උදායිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආයස්මා උදායී මාතුගාමෙන සද්ධිං එකො එකාය රහො නිසජ්ජං කප්පෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. අත්ථි තත්ථ පඤ්ඤත්ති, අනුපඤ්ඤත්ති අනුප්පන්නපඤ්ඤත්තීති? එකා පඤ්ඤත්ති. අනුපඤ්ඤත්ති අනුප්පන්නපඤ්ඤත්ති තස්මිං නත්ථි. සබ්බත්ථපඤ්ඤත්ති, පදෙසපඤ්ඤත්තීති? සබ්බත්ථපඤ්ඤත්ති. සාධාරණපඤ්ඤත්ති අසාධාරණපඤ්ඤත්තීති? අසාධාරණපඤ්ඤත්ති. එකතොපඤ්ඤත්ති උභතොපඤ්ඤත්තීති? එකතොපඤ්ඤත්ති. පඤ්චන්නං පාතිමොක්ඛුද්දෙසානං කත්ථොගධං කත්ථ පරියාපන්නන්ති? නිදානොගධං නිදානපරියාපන්නං. කතමෙන උද්දෙසෙන උද්දෙසං ආගච්ඡතීති? චතුත්ථෙන උද්දෙසෙන උද්දෙසං ආගච්ඡති. චතුන්නං විපත්තීනං කතමා විපත්තීති? සියා සීලවිපත්ති, සියා ආචාරවිපත්ති. සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං කතමො ආපත්තික්ඛන්ධොති? සියා සඞ්ඝාදිසෙසාපත්තික්ඛන්ධො, සියා පාචිත්තියාපත්තික්ඛන්ධො. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාතීති? තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – සියා කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො; සියා වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න කායතො; සියා කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති. චතුන්නං අධිකරණානං කතමං අධිකරණන්ති? ආපත්තාධිකරණං. සත්තන්නං සමථානං කතිහි සමථෙහි සම්මතීති? තීහි සමථෙහි සම්මති – සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච, සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච තිණවත්ථාරකෙන ච…පෙ.....

ද්වෙ අනියතා නිට්ඨිතා.

තස්සුද්දානං –

අලඞ්කම්මනියඤ්චෙව, තථෙව ච න හෙව ඛො;
අනියතා සුපඤ්ඤත්තා, බුද්ධසෙට්ඨෙන තාදිනාති.

4. නිස්සග්ගියකණ්ඩං

1. කථිනවග්ගො

24. යං තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන අතිරෙකචීවරං දසාහං අතික්කාමෙන්තස්ස නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? වෙසාලියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ අතිරෙකචීවරං ධාරෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – සියා කායතො ච වාචතො ච සමුට්ඨාති, න චිත්තතො; සියා කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති…පෙ.....

25. එකරත්තං තිචීවරෙන විප්පවසන්තස්ස නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛූ භික්ඛූනං හත්ථෙ චීවරං නික්ඛිපිත්වා සන්තරුත්තරෙන ජනපදචාරිකං පක්කමිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – සියා කායතො ච වාචතො ච සමුට්ඨාති, න චිත්තතො; සියා කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති…පෙ.....

26. අකාලචීවරං පටිග්ගහෙත්වා මාසං අතික්කාමෙන්තස්ස නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛූ අකාලචීවරං පටිග්ගහෙත්වා මාසං අතික්කාමෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති , එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – සියා කායතො ච වාචතො ච සමුට්ඨාති, න චිත්තතො; සියා කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති…පෙ.....

27. අඤ්ඤාතිකාය භික්ඛුනියා පුරාණචීවරං ධොවාපෙන්තස්ස නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ආයස්මන්තං උදායිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආයස්මා උදායී අඤ්ඤාතිකාය භික්ඛුනියා පුරාණචීවරං ධොවාපෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.....

28. අඤ්ඤාතිකාය භික්ඛුනියා හත්ථතො චීවරං පටිග්ගණ්හන්තස්ස නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? රාජගහෙ පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ආයස්මන්තං උදායිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආයස්මා උදායී අඤ්ඤාතිකාය භික්ඛුනියා හත්ථතො චීවරං පටිග්ගහෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.....

29. අඤ්ඤාතකං ගහපතිං වා ගහපතානිං වා චීවරං විඤ්ඤාපෙන්තස්ස නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ආයස්මන්තං උපනන්දං සක්‍යපුත්තං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආයස්මා උපනන්දො සක්‍යපුත්තො අඤ්ඤාතකං සෙට්ඨිපුත්තං චීවරං විඤ්ඤාපෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.....

30. අඤ්ඤාතකං ගහපතිං වා ගහපතානිං වා තතුත්තරි චීවරං විඤ්ඤාපෙන්තස්ස නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ න මත්තං ජානිත්වා බහුං චීවරං විඤ්ඤාපෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.....

31. පුබ්බෙ අප්පවාරිතස්ස අඤ්ඤාතකං ගහපතිකං උපසඞ්කමිත්වා චීවරෙ විකප්පං ආපජ්ජන්තස්ස නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ආයස්මන්තං උපනන්දං සක්‍යපුත්තං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආයස්මා උපනන්දො සක්‍යපුත්තො පුබ්බෙ අප්පවාරිතො අඤ්ඤාතකං ගහපතිකං උපසඞ්කමිත්වා චීවරෙ විකප්පං ආපජ්ජි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.....

32. පුබ්බෙ අප්පවාරිතස්ස අඤ්ඤාතකෙ ගහපතිකෙ උපසඞ්කමිත්වා චීවරෙ විකප්පං ආපජ්ජන්තස්ස නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ආයස්මන්තං උපනන්දං සක්‍යපුත්තං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආයස්මා උපනන්දො සක්‍යපුත්තො පුබ්බෙ අප්පවාරිතො අඤ්ඤාතකෙ ගහපතිකෙ උපසඞ්කමිත්වා චීවරෙ විකප්පං ආපජ්ජි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.....

33. අතිරෙකතික්ඛත්තුං චොදනාය අතිරෙකඡක්ඛත්තුං ඨානෙන චීවරං අභිනිප්ඵාදෙන්තස්ස නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ආයස්මන්තං උපනන්දං සක්‍යපුත්තං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආයස්මා උපනන්දො සක්‍යපුත්තො උපාසකෙන – ''අජ්ජණ්හො, භන්තෙ, ආගමෙහී''ති වුච්චමානො නාගමෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.....

කථිනවග්ගො පඨමො.

2. කොසියවග්ගො

34. කොසියමිස්සකං සන්ථතං කාරාපෙන්තස්ස නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? ආළවියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ කොසියකාරකෙ උපසඞ්කමිත්වා එවමාහංසු “බහු, ආවුසො, කොසකාරකෙ පචථ. අම්හාකම්පි දස්සථ. මයම්පි ඉච්ඡාම කොසියමිස්සකං සන්ථතං කාතු”න්ති, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති... පෙ.....

35. සුද්ධකාළකානං එළකලොමානං සන්ථතං කාරාපෙන්තස්ස නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? වෙසාලියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති ? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ සුද්ධකාළකානං එළකලොමානං සන්ථතං කාරාපෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති...පෙ.....

36. අනාදියිත්වා තුලං ඔදාතානං තුලං ගොචරියානං නවං සන්ථතං කාරාපෙන්තස්ස නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ ථොකඤ්ඤෙව ඔදාතං අන්තෙ [ඔදාතානං අන්තෙ අන්තෙ (සී.), ඔදාතානං අන්තෙ (ස්‍යා.)] ආදියිත්වා තථෙව සුද්ධකාළකානං එළකලොමානං සන්ථතං කාරාපෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති...පෙ.....

37. අනුවස්සං සන්ථතං කාරාපෙන්තස්ස නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛූ අනුවස්සං සන්ථතං කාරාපෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං . එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති...පෙ.....

38. අනාදියිත්වා පුරාණසන්ථතස්ස සාමන්තා සුගතවිදත්ථිං නවං නිසීදනසන්ථතං කාරාපෙන්තස්ස නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලෙ භික්ඛූ ආරබ්භ . කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛූ සන්ථතානි උජ්ඣිත්වා ආරඤ්ඤිකඞ්ගං පිණ්ඩපාතිකඞ්ගං පංසුකූලිකඞ්ගං සමාදියිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති...පෙ.....

39. එළකලොමානි පටිග්ගහෙත්වා තියොජනං අතික්කාමෙන්තස්ස නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? අඤ්ඤතරං භික්ඛුං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? අඤ්ඤතරො භික්ඛු එළකලොමානි පටිග්ගහෙත්වා තියොජනං අතික්කාමෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – සියා කායතො සමුට්ඨාති, න වාචතො න චිත්තතො; සියා කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො...පෙ.....

40. අඤ්ඤාතිකාය භික්ඛුනියා එළකලොමානි ධොවාපෙන්තස්ස නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සක්කෙසු පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ අඤ්ඤාතිකාහි භික්ඛුනීහි එළකලොමානි ධොවාපෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති...පෙ.....

41. රූපියං පටිග්ගණ්හන්තස්ස නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? රාජගහෙ පඤ්ඤත්තං . කං ආරබ්භාති? ආයස්මන්තං උපනන්දං සක්‍යපුත්තං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආයස්මා උපනන්දො සක්‍යපුත්තො රූපියං පටිග්ගහෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති... පෙ.....

42. නානප්පකාරකං රූපියසංවොහාරං සමාපජ්ජන්තස්ස නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ නානප්පකාරකං රූපියසංවොහාරං සමාපජ්ජිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති...පෙ.....

43. නානප්පකාරකං කයවික්කයං සමාපජ්ජන්තස්ස නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ආයස්මන්තං උපනන්දං සක්‍යපුත්තං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආයස්මා උපනන්දො සක්‍යපුත්තො පරිබ්බාජකෙන සද්ධිං කයවික්කයං සමාපජ්ජි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති...පෙ.....

කොසියවග්ගො දුතියො.

3. පත්තවග්ගො

44. අතිරෙකපත්තං දසාහං අතික්කාමෙන්තස්ස නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ අතිරෙකපත්තං ධාරෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – සියා කායතො ච වාචතො ච සමුට්ඨාති, න චිත්තතො; සියා කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති…පෙ.....

45. ඌනපඤ්චබන්ධනෙන පත්තෙන අඤ්ඤං නවං පත්තං චෙතාපෙන්තස්ස නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සක්කෙසු පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ අප්පමත්තකෙනපි භින්නෙන අප්පමත්තකෙනපි ඛණ්ඩෙන විලිඛිතමත්තෙනපි බහූ පත්තෙ විඤ්ඤාපෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.....

46. භෙසජ්ජානි පටිග්ගහෙත්වා සත්තාහං අතික්කාමෙන්තස්ස නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛූ භෙසජ්ජානි පටිග්ගහෙත්වා සත්තාහං අතික්කාමෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති කථිනකෙ…පෙ.....

47. අතිරෙකමාසෙ සෙසෙ ගිම්හානෙ වස්සිකසාටිකචීවරං පරියෙසන්තස්ස නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ අතිරෙකමාසෙ සෙසෙ ගිම්හානෙ වස්සිකසාටිකචීවරං පරියෙසිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.....

48. භික්ඛුස්ස සාමං චීවරං දත්වා කුපිතෙන අනත්තමනෙන අච්ඡින්දන්තස්ස නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ආයස්මන්තං උපනන්දං සක්‍යපුත්තං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආයස්මා උපනන්දො සක්‍යපුත්තො භික්ඛුස්ස සාමං චීවරං දත්වා කුපිතො අනත්තමනො අච්ඡින්දි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.....

49. සාමං සුත්තං විඤ්ඤාපෙත්වා තන්තවායෙහි චීවරං වායාපෙන්තස්ස නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? රාජගහෙ පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ සාමං සුත්තං විඤ්ඤාපෙත්වා තන්තවායෙහි චීවරං වායාපෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.....

50. පුබ්බෙ අප්පවාරිතස්ස අඤ්ඤාතකස්ස ගහපතිකස්ස තන්තවායෙ උපසඞ්කමිත්වා චීවරෙ විකප්පං ආපජ්ජන්තස්ස නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ආයස්මන්තං උපනන්දං සක්‍යපුත්තං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආයස්මා උපනන්දො සක්‍යපුත්තො පුබ්බෙ අප්පවාරිතො අඤ්ඤාතකස්ස ගහපතිකස්ස තන්තවායෙ උපසඞ්කමිත්වා චීවරෙ විකප්පං ආපජ්ජි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.....

51. අච්චෙකචීවරං පටිග්ගහෙත්වා චීවරකාලසමයං අතික්කාමෙන්තස්ස නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛූ අච්චෙකචීවරං පටිග්ගහෙත්වා චීවරකාලසමයං අතික්කාමෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති කථිනකෙ…පෙ.....

52. තිණ්ණං චීවරානං අඤ්ඤතරං චීවරං අන්තරඝරෙ නික්ඛිපිත්වා අතිරෙකඡාරත්තං විප්පවසන්තස්ස නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛූ තිණ්ණං චීවරානං අඤ්ඤතරං චීවරං අන්තරඝරෙ නික්ඛිපිත්වා අතිරෙකඡාරත්තං විප්පවසිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති කථිනකෙ…පෙ.....

53. ජානං සඞ්ඝිකං ලාභං පරිණතං අත්තනො පරිණාමෙන්තස්ස නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ ජානං සඞ්ඝිකං ලාභං පරිණතං අත්තනො පරිණාමෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.....

පත්තවග්ගො තතියො.

තිංස නිස්සග්ගියා පාචිත්තියා නිට්ඨිතා.

තස්සුද්දානං –

දසෙකරත්තිමාසො ච, ධොවනඤ්ච පටිග්ගහො;
අඤ්ඤාතං තඤ්ච [අඤ්ඤාතකඤ්ච (ක.)] උද්දිස්ස, උභින්නං දූතකෙන ච.

කොසියා සුද්ධද්වෙභාගා, ඡබ්බස්සානි නිසීදනං;
ද්වෙ ච ලොමානි උග්ගණ්හෙ, උභො නානප්පකාරකා.

ද්වෙ ච පත්තානි භෙසජ්ජං, වස්සිකා දානපඤ්චමං;
සාමං වායාපනච්චෙකො, සාසඞ්කං සඞ්ඝිකෙන චාති.

5. පාචිත්තියකණ්ඩං

1. මුසාවාදවග්ගො

54. යං තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන සම්පජානමුසාවාදෙ පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති ? හත්ථකං සක්‍යපුත්තං ආරබ්භ . කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආයස්මා හත්ථකො සක්‍යපුත්තො තිත්ථියෙහි සද්ධිං සල්ලපන්තො අවජානිත්වා පටිජානි, පටිජානිත්වා අවජානි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – සියා කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො; සියා වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න කායතො; සියා කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති…පෙ.….

55. ඔමසවාදෙ පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ පෙසලෙහි භික්ඛූහි සද්ධිං භණ්ඩන්තා [භණ්ඩෙන්තා (ක.)] පෙසලෙ භික්ඛූ ඔමසිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.….

56. භික්ඛුපෙසුඤ්ඤෙ පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ භික්ඛූනං භණ්ඩනජාතානං කලහජාතානං විවාදාපන්නානං පෙසුඤ්ඤං උපසංහරිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.….

57. අනුපසම්පන්නං පදසො ධම්මං වාචෙන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ උපාසකෙ පදසො ධම්මං වාචෙසුං , තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – සියා වාචතො සමුට්ඨාති, න කායතො න චිත්තතො; සියා වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න කායතො…පෙ.….

58. අනුපසම්පන්නෙන උත්තරිදිරත්තතිරත්තං සහසෙය්‍යං කප්පෙන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? ආළවියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛූ අනුපසම්පන්නෙන සහසෙය්‍යං කප්පෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති , එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – සියා කායතො සමුට්ඨාති, න වාචතො න චිත්තතො; සියා කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ.….

59. මාතුගාමෙන සහසෙය්‍යං කප්පෙන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ආයස්මන්තං අනුරුද්ධං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආයස්මා අනුරුද්ධො මාතුගාමෙන සහසෙය්‍යං කප්පෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති එළකලොමකෙ…පෙ.….

60. මාතුගාමස්ස උත්තරිඡප්පඤ්චවාචාහි ධම්මං දෙසෙන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ආයස්මන්තං උදායිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආයස්මා උදායී මාතුගාමස්ස ධම්මං දෙසෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, ද්වෙ අනුපඤ්ඤත්තියො. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති පදසොධම්මෙ…පෙ.….

61. අනුපසම්පන්නස්ස උත්තරිමනුස්සධම්මං භූතං ආරොචෙන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? වෙසාලියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? වග්ගුමුදාතීරියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? වග්ගුමුදාතීරියා භික්ඛූ

ගිහීනං අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස උත්තරිමනුස්සධම්මස්ස වණ්ණං භාසිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – සියා කායතො සමුට්ඨාති, න වාචතො න චිත්තතො; සියා වාචතො සමුට්ඨාති, න කායතො න චිත්තතො; සියා කායතො ච වාචතො ච සමුට්ඨාති, න චිත්තතො…පෙ…..

62. භික්ඛුස්ස දුට්ඨුල්ලාපත්තිං අනුපසම්පන්නස්ස ආරොචෙන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ භික්ඛුස්ස දුට්ඨුල්ලාපත්තිං අනුපසම්පන්නස්ස ආරොචෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

63. පථවිං ඛණන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? ආළවියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ආළවකෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආළවකා භික්ඛූ පථවිං ඛණිංසු , තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

මුසාවාදවග්ගො පඨමො.

2. භූතගාමවග්ගො

64. භූතගාමපාතබ්‍යතා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? ආළවියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ආළවකෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආළවකා භික්ඛූ රුක්ඛං ඡින්දිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

65. අඤ්ඤවාදකෙ විහෙසකෙ පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? කොසම්බියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ආයස්මන්තං ඡන්නං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආයස්මා ඡන්නො සඞ්ඝමජ්ඣෙ ආපත්තියා අනුයුඤ්ජියමානො අඤ්ඤෙනඤ්ඤං පටිචරි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

66. උජ්ඣාපනකෙ ඛියානකෙ පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? රාජගහෙ පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? මෙත්තියභූමජකෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? මෙත්තියභූමජකා භික්ඛූ ආයස්මන්තං දබ්බං මල්ලපුත්තං භික්ඛූ උජ්ඣාපෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

67. සඞ්ඝිකං මඤ්චං වා පීඨං වා භිසිං වා කොච්ඡං වා අජ්ඣොකාසෙ සන්ථරිත්වා අනුද්ධරිත්වා අනාපුච්ඡා පක්කමන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛූ සඞ්ඝිකං සෙනාසනං අජ්ඣොකාසෙ සන්ථරිත්වා අනුද්ධරිත්වා අනාපුච්ඡා පක්කමිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති කඨිනකෙ…පෙ…..

68. සඞ්ඝිකෙ විහාරෙ සෙය්‍යං සන්ථරිත්වා අනුද්ධරිත්වා අනාපුච්ඡා පක්කමන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සත්තරසවග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සත්තරසවග්ගියා භික්ඛූ සඞ්ඝිකෙ විහාරෙ සෙය්‍යං සන්ථරිත්වා අනුද්ධරිත්වා අනාපුච්ඡා පක්කමිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති . ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති කඨිනකෙ…පෙ…..

69. සඞ්ඝිකෙ විහාරෙ ජානං පුබ්බුපගතං භික්ඛුං අනුපඛජ්ජ සෙය්‍යං කප්පෙන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ ථෙරෙ භික්ඛූ අනුපඛජ්ජ සෙය්‍යං කප්පෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

70. භික්ඛුං කුපිතෙන අනත්තමනෙන සඞ්ඝිකා විහාරා නික්කඩ්ඪන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ කුපිතා අනත්තමනා භික්ඛූ සඞ්ඝිකා විහාරා නික්කඩ්ඪිංසු , තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

71. සඞ්ඝිකෙ විහාරෙ උපරිවෙහාසකුටියා ආහච්චපාදකං මඤ්චං වා පීඨං වා අභිනිසීදන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? අඤ්ඤතරං භික්ඛුං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? අඤ්ඤතරො භික්ඛු සඞ්ඝිකෙ විහාරෙ උපරිවෙහාසකුටියා ආහච්චපාදකං මඤ්චං සහසා අභිනිසීදි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – සියා කායතො සමුට්ඨාති, න වාචතො න චිත්තතො; සියා කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

72. ද්වත්තිපරියායෙ අධිට්ඨහිත්වා තතුත්තරි අධිට්ඨහන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? කොසම්බියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ආයස්මන්තං ඡන්නං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආයස්මා ඡන්නො කතපරියොසිතං විහාරං පුනප්පුනං ඡාදාපෙසි, පුනප්පුනං ලිම්පාපෙසි, අතිභාරිකො විහාරො පරිපති , තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.....

73. ජානං සප්පාණකං උදකං තිණං වා මත්තිකං වා සිඤ්චන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? ආළවියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ආළවකෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති ? ආළවකා භික්ඛූ ජානං සප්පාණකං උදකං තිණම්පි මත්තිකම්පි සිඤ්චිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.....

භූතගාමවග්ගො දුතියො.

3. ඔවාදවග්ගො

74. අසම්මතෙන භික්ඛුනියො ඔවදන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ අසම්මතා භික්ඛුනියො ඔවදිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. අත්ථි තත්ථ පඤ්ඤත්ති, අනුපඤ්ඤත්ති, අනුප්පන්නපඤ්ඤත්තීති? එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. අනුප්පන්නපඤ්ඤත්ති තස්මිං නත්ථි. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – සියා වාචතො සමුට්ඨාති, න කායතො න චිත්තතො; සියා වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න කායතො…පෙ.....

75. අත්ථඞ්ගතෙ සූරියෙ භික්ඛුනියො ඔවදන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ආයස්මන්තං චූළපන්ථකං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආයස්මා චූළපන්ථකො අත්ථඞ්ගතෙ සූරියෙ භික්ඛුනියො ඔවදි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති පදසොධම්මෙ…පෙ.....

76. භික්ඛුනුපස්සයං උපසඞ්කමිත්වා භික්ඛුනියො ඔවදන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සක්කෙසු පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ භික්ඛුනුපස්සයං උපසඞ්කමිත්වා භික්ඛුනියො ඔවදිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති කථිනකෙ…පෙ.....

77. ''ආමිසහෙතු භික්ඛූ භික්ඛුනියො ඔවදන්තී''ති භණන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ ''ආමිසහෙතු භික්ඛූ භික්ඛුනියො ඔවදන්තී''ති භණිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.....

78. අඤ්ඤාතිකාය භික්ඛුනියා චීවරං දෙන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? අඤ්ඤතරං භික්ඛුං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? අඤ්ඤතරො භික්ඛු අඤ්ඤාතිකාය භික්ඛුනියා චීවරං අදාසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.....

79. අඤ්ඤාතිකාය භික්ඛුනියා චීවරං සිබ්බෙන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ආයස්මන්තං උදායිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආයස්මා උදායී අඤ්ඤාතිකාය භික්ඛුනියා චීවරං සිබ්බෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති …පෙ.....

80. භික්ඛුනියා සද්ධිං සංවිධාය එකද්ධානමග්ගං පටිපජ්ජන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ භික්ඛුනීහි සද්ධිං සංවිධාය එකද්ධානමග්ගං පටිපජ්ජිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං චතූහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – සියා කායතො සමුට්ඨාති, න වාචතො න චිත්තතො; සියා කායතො ච වාචතො ච සමුට්ඨාති, න චිත්තතො; සියා කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො; සියා කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති…පෙ.....

81. භික්ඛුනියා සද්ධිං සංවිධාය එකං නාවං අභිරුහන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ භික්ඛුනීහි සද්ධිං සංවිධාය එකං නාවං අභිරුහිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං චතූහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.....

82. ජානං භික්ඛුනිපරිපාචිතං පිණ්ඩපාතං භුඤ්ජන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? රාජගහෙ පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? දෙවදත්තං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? දෙවදත්තො ජානං භික්ඛුනිපරිපාචිතං පිණ්ඩපාතං භුඤ්ජි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

83. භික්ඛුනියා සද්ධිං එකො එකාය රහො නිසජ්ජං කප්පෙන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ආයස්මන්තං උදායිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආයස්මා උදායී භික්ඛුනියා සද්ධිං එකො එකාය රහො නිසජ්ජං කප්පෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

ඔවාදවග්ගො තතියො.

4. භොජනවග්ගො

84. තතුත්තරි ආවසථපිණ්ඩං භුඤ්ජන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ අනුවසිත්වා අනුවසිත්වා ආවසථපිණ්ඩං භුඤ්ජිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති එළකලොමකෙ…පෙ…..

85. ගණභොජනෙ පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? රාජගහෙ පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? දෙවදත්තං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? දෙවදත්තො සපරිසො කුලෙසු විඤ්ඤාපෙත්වා විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, සත්ත අනුපඤ්ඤත්තියො. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති එළකලොමකෙ…පෙ…..

86. පරම්පරභොජනෙ පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? වෙසාලියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛූ අඤ්ඤත්‍ර නිමන්තිතා අඤ්ඤත්‍ර භුඤ්ජිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, චතස්සො අනුපඤ්ඤත්තියො. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති කඨිනකෙ…පෙ…..

87. ද්වත්තිපත්තපූරෙ පූවෙ පටිග්ගහෙත්වා තතුත්තරි පටිග්ගණ්හන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛූ න මත්තං ජානිත්වා පටිග්ගහෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

88. භුත්තාවිනා පවාරිතෙන අනතිරිත්තං ඛාදනීයං වා භොජනීයං වා භුඤ්ජන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛූ භුත්තාවී පවාරිතා අඤ්ඤත්‍ර භුඤ්ජිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති කඨිනකෙ…පෙ…..

89. භික්ඛුං භුත්තාවිං පවාරිතං අනතිරිත්තෙන ඛාදනීයෙන වා භොජනීයෙන වා අභිහට්ඨුං පවාරෙන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? අඤ්ඤතරං භික්ඛුං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? අඤ්ඤතරො භික්ඛු භික්ඛුං භුත්තාවිං පවාරිතං අනතිරිත්තෙන භොජනීයෙන අභිහට්ඨුං පවාරෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

90. විකාලෙ ඛාදනීයං වා භොජනීයං වා භුඤ්ජන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? රාජගහෙ පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සත්තරසවග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සත්තරසවග්ගියා භික්ඛූ විකාලෙ භොජනං භුඤ්ජිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති එළකලොමකෙ…පෙ…..

91. සන්නිධිකාරකං ඛාදනීයං වා භොජනීයං වා භුඤ්ජන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ආයස්මන්තං බෙලට්ඨසීසං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආයස්මා බෙලට්ඨසීසො සන්නිධිකාරකං භොජනං භුඤ්ජි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති එළකලොමකෙ…පෙ…..

92. පණීතභොජනානි අත්තනො අත්ථාය විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ

පණීතභොජනානි අත්තනො අත්ථාය විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං චතූහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ……

93. අදින්නං මුඛද්වාරං ආහාරං ආහරන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? වෙසාලියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? අඤ්ඤතරං භික්ඛුං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? අඤ්ඤතරො භික්ඛු අදින්නං මුඛද්වාරං ආහාරං ආහරි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති එළකලොමකෙ…පෙ…..

භොජනවග්ගො චතුත්ථො.

5. අචෙලකවග්ගො

94. අචෙලකස්ස වා පරිබ්බාජකස්ස වා පරිබ්බාජිකාය වා සහත්ථා ඛාදනීයං වා භොජනීයං වා දෙන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? වෙසාලියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ආයස්මන්තං ආනන්දං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආයස්මා ආනන්දො අඤ්ඤතරිස්සා පරිබ්බාජිකාය එකං මඤ්ඤමානො ද්වෙ පූවෙ අදාසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති එළකලොමකෙ…පෙ…..

95. භික්ඛුං ''එහාවුසො, ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩාය පවිසිස්සාමා''ති තස්ස දාපෙත්වා වා අදාපෙත්වා වා උය්‍යොජෙන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ආයස්මන්තං උපනන්දං සක්‍යපුත්තං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති ? ආයස්මා උපනන්දො සක්‍යපුත්තො භික්ඛුං ''එහාවුසො, ගාමං පිණ්ඩාය පවිසිස්සාමා''ති, තස්ස අදාපෙත්වා උය්‍යොජෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

96. සභොජනෙ කුලෙ අනුපඛජ්ජ නිසජ්ජං කප්පෙන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ආයස්මන්තං උපනන්දං සක්‍යපුත්තං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආයස්මා උපනන්දො සක්‍යපුත්තො සභොජනෙ කුලෙ අනුපඛජ්ජ නිසජ්ජං කප්පෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති . ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

97. මාතුගාමෙන සද්ධිං රහො පටිච්ඡන්නෙ ආසනෙ නිසජ්ජං කප්පෙන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ආයස්මන්තං උපනන්දං සක්‍යපුත්තං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආයස්මා උපනන්දො සක්‍යපුත්තො මාතුගාමෙන සද්ධිං රහො පටිච්ඡන්නෙ ආසනෙ නිසජ්ජං කප්පෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

98. මාතුගාමෙන සද්ධිං එකො එකාය රහො නිසජ්ජං කප්පෙන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ආයස්මන්තං උපනන්දං සක්‍යපුත්තං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආයස්මා උපනන්දො සක්‍යපුත්තො මාතුගාමෙන සද්ධිං එකො එකාය රහො නිසජ්ජං කප්පෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

99. නිමන්තිතෙන සභත්තෙන සන්තං භික්ඛුං අනාපුච්ඡා පුරෙභත්තං පච්ඡාභත්තං කුලෙසු චාරිත්තං ආපජ්ජන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? රාජගහෙ පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ආයස්මන්තං උපනන්දං සක්‍යපුත්තං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආයස්මා උපනන්දො සක්‍යපුත්තො නිමන්තිතො සභත්තො සමානො පුරෙභත්තං පච්ඡාභත්තං කුලෙසු චාරිත්තං ආපජ්ජි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, චතස්සො අනුපඤ්ඤත්තියො. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති කථිනකෙ…පෙ…..

100. තතුත්තරි භෙසජ්ජං විඤ්ඤාපෙන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සක්කෙසු පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ මහානාමෙන සක්කෙන ''අජ්ජණ්හො, භන්තෙ, ආගමෙථා''ති වුච්චමානා නාගමෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

101. උය්‍යුත්තං සෙනං දස්සනාය ගච්ඡන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති ? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ උය්‍යුත්තං සෙනං දස්සනාය අගමංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති එළකලොමකෙ…පෙ…..

102. අතිරෙකතිරත්තං සෙනාය වසන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ අතිරෙකතිරත්තං සෙනාය වසිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති එළකලොමකෙ… පෙ…..

103. උය්‍යොධිකං ගච්ඡන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං . කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ උය්‍යොධිකං අගමංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති එළකලොමකෙ…පෙ…..

අචෙලකවග්ගො පඤ්චමො.

6. සුරාපානවග්ගො

104. සුරාමෙරයපානෙ පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? කොසම්බියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ආයස්මන්තං සාගතං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආයස්මා සාගතො මජ්ජං පිවි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – සියා කායතො සමුට්ඨාති, න වාචතො න චිත්තතො; සියා කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

105. අඞ්ගුලිපතොදකෙ පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ භික්ඛුං අඞ්ගුලිපතොදකෙන හාසෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

106. උදකෙ හසධම්මෙ [හස්සධම්මෙ (සී. ස්‍යා.)] පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සත්තරසවග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සත්තරසවග්ගියා භික්ඛූ අචිරවතියා නදියා උදකෙ කීළිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

107. අනාදරියෙ පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? කොසම්බියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ආයස්මන්තං ඡන්නං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආයස්මා ඡන්නො අනාදරියං අකාසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

108. භික්ඛුං භිංසාපෙන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ භික්ඛුං භිංසාපෙසුං , තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

109. ජොතිං සමාදහිත්වා විසිබ්බෙන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? භග්ගෙසු පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛූ ජොතිං සමාදහිත්වා විසිබ්බෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, ද්වෙ අනුපඤ්ඤත්තියො. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති… පෙ…..

110. ඔරෙනද්ධමාසං නහායන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? රාජගහෙ පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛූ රාජානම්පි පස්සිත්වා න මත්තං ජානිත්වා නහායිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, ඡ අනුපඤ්ඤත්තියො. සබ්බත්ථපඤ්ඤත්ති, පදෙසපඤ්ඤත්තීති? පදෙසපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති එළකලොමකෙ…පෙ…..

111. අනාදියිත්වා තිණ්ණං දුබ්බණ්ණකරණානං අඤ්ඤතරං දුබ්බණ්ණකරණං නවං චීවරං පරිභුඤ්ජන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛූ අත්තනො චීවරං න සඤ්ජානිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති එළකලොමකෙ…පෙ…..

112. භික්ඛුස්ස වා භික්ඛුනියා වා සික්ඛමානාය වා සාමණෙරස්ස වා සාමණෙරියා වා සාමං චීවරං විකප්පෙත්වා අප්පච්චුද්ධාරණං පරිභුඤ්ජන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ආයස්මන්තං උපනන්දං සක්‍යපුත්තං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආයස්මා උපනන්දො සක්‍යපුත්තො භික්ඛුස්ස සාමං චීවරං විකප්පෙත්වා අප්පච්චුද්ධාරණං පරිභුඤ්ජි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති කඨිනකෙ…පෙ…..

113. භික්ඛුස්ස පත්තං වා චීවරං වා නිසීදනං වා සූචිඝරං වා කායබන්ධනං වා අපනිධෙන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ භික්ඛූනං පත්තම්පි චීවරම්පි අපනිධෙසුං , තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

සුරාමෙරයවග්ගො ඡට්ඨො.

7. සප්පාණකවග්ගො

114. සඤ්චිච්ච පාණං ජීවිතා වොරොපෙන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ආයස්මන්තං උදායිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආයස්මා උදායී සඤ්චිච්ච පාණං ජීවිතා වොරොපෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

115. ජානං සප්පාණකං උදකං පරිභුඤ්ජන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති ? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ ජානං සප්පාණකං උදකං පරිභුඤ්ජිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

116. ජානං යථාධම්මං නිහතාධිකරණං පුන කම්මාය උක්කොටෙන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ ජානං යථාධම්මං නිහතාධිකරණං පුන කම්මාය උක්කොටෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

117. භික්ඛුස්ස ජානං දුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං පටිච්ඡාදෙන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? අඤ්ඤතරං භික්ඛුං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? අඤ්ඤතරො භික්ඛු භික්ඛුස්ස ජානං දුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං පටිච්ඡාදෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති…පෙ…..

118. ජානං ඌනවීසතිවස්සං පුග්ගලං උපසම්පාදෙන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? රාජගහෙ පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛූ ජානං ඌනවීසතිවස්සං පුග්ගලං උපසම්පාදෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

119. ජානං ථෙය්‍යසත්ථෙන සද්ධිං සංවිධාය එකද්ධානමග්ගං පටිපජ්ජන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? අඤ්ඤතරං භික්ඛුං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? අඤ්ඤතරො භික්ඛු ජානං ථෙය්‍යසත්ථෙන සද්ධිං සංවිධාය එකද්ධානමග්ගං පටිපජ්ජි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – සියා කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො; සියා කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති…පෙ…..

120. මාතුගාමෙන සද්ධිං සංවිධාය එකද්ධානමග්ගං පටිපජ්ජන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? අඤ්ඤතරං භික්ඛුං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? අඤ්ඤතරො භික්ඛු මාතුගාමෙන සද්ධිං සංවිධාය එකද්ධානමග්ගං පටිපජ්ජි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං චතූහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

121. පාපිකාය දිට්ඨියා යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? අරිට්ඨං භික්ඛුං ගද්ධබාධිපුබ්බං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? අරිට්ඨො භික්ඛු ගද්ධබාධිපුබ්බො පාපිකාය දිට්ඨියා යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති. කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති…පෙ. ….

122. ජානං තථාවාදිනා භික්ඛුනා [අරිට්ඨෙන භික්ඛුනා (ක.)] අකටානුධම්මෙන තං දිට්ඨිං අප්පටිනිස්සට්ඨෙන සද්ධිං සම්භුඤ්ජන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ ජානං තථාවාදිනා අරිට්ඨෙන භික්ඛුනා අකටානුධම්මෙන තං දිට්ඨිං අප්පටිනිස්සට්ඨෙන සද්ධිං සම්භුඤ්ජිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

123. ජානං තථානාසිතං සමණුද්දෙසං උපලාපෙන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ ජානං තථානාසිතං

කණ්ටකං සමණුද්දෙසං උපලාපෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

සප්පාණකවග්ගො සත්තමො.

8. සහධම්මිකවග්ගො

124. භික්ඛූහි සහධම්මිකං වුච්චමානෙන ''න තාවාහං, ආවුසො, එතස්මිං සික්ඛාපදෙ සික්ඛිස්සාමි යාව න අඤ්ඤං භික්ඛුං බ්‍යත්තං විනයධරං පරිපුච්ඡිස්සාමී''ති භණන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? කොසම්බියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ආයස්මන්තං ඡන්නං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආයස්මා ඡන්නො භික්ඛූහි සහධම්මිකං වුච්චමානො ''න තාවාහං, ආවුසො, එතස්මිං සික්ඛාපදෙ සික්ඛිස්සාමි යාව න අඤ්ඤං භික්ඛුං බ්‍යත්තං විනයධරං පරිපුච්ඡිස්සාමී''ති භණි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

125. විනයං විවණ්ණෙන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ විනයං විවණ්ණෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

126. මොහනකෙ පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ මොහෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

127. භික්ඛුස්ස කුපිතෙන අනත්තමනෙන පහාරං දෙන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ කුපිතා අනත්තමනා භික්ඛූනං පහාරං අදංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

128. භික්ඛුස්ස කුපිතෙන අනත්තමනෙන තලසත්තිකං උග්ගිරන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති ? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ කුපිතා අනත්තමනා භික්ඛූනං තලසත්තිකං උග්ගිරිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

129. භික්ඛුං අමූලකෙන සඞ්ඝාදිසෙසෙන අනුද්ධංසෙන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ . කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ භික්ඛුං අමූලකෙන සඞ්ඝාදිසෙසෙන අනුද්ධංසෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

130. භික්ඛුස්ස සඤ්චිච්ච කුක්කුච්චං උපදහන්තස්ස [උප්පාදෙන්තස්ස (ස්‍යා.)] පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ භික්ඛූනං සඤ්චිච්ච කුක්කුච්චං උපදහිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

131. භික්ඛූනං භණ්ඩනජාතානං කලහජාතානං විවාදාපන්නානං උපස්සුතිං [උපස්සුති (?)] තිට්ඨන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ භික්ඛූනං භණ්ඩනජාතානං කලහජාතානං විවාදාපන්නානං උපස්සුතිං තිට්ඨිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – සියා කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො; සියා කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති…පෙ…..

132. ධම්මිකානං කම්මානං ඡන්දං දත්වා පච්ඡා ඛීයනධම්මං [ඛිය්‍යධම්මං (ක.)] ආපජ්ජන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ ධම්මිකානං කම්මානං ඡන්දං දත්වා පච්ඡා ඛීයනධම්මං ආපජ්ජිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

133. සඞ්ඝෙ විනිච්ඡයකථාය වත්තමානාය ඡන්දං අදත්වා උට්ඨායාසනා පක්කමන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං . කං ආරබ්භාති? අඤ්ඤතරං භික්ඛුං ආරබ්භ . කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? අඤ්ඤතරො භික්ඛු සඞ්ඝෙ විනිච්ඡයකථාය වත්තමානාය ඡන්දං අදත්වා උට්ඨායාසනා පක්කාමි, තස්මිං වත්ථුස්මිං.

එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති…පෙ…..

134. සමග්ගෙ සඞ්ඝෙන චීවරං දත්වා පච්ඡා ඛීයනධම්මං ආපජ්ජන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? රාජගහෙ පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ සමග්ගෙන සඞ්ඝෙන චීවරං දත්වා පච්ඡා ඛීයනධම්මං ආපජ්ජිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

135. ජානං සඞ්ඝිකං ලාභං පරිණතං පුග්ගලස්ස පරිණාමෙන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ ජානං සඞ්ඝිකං ලාභං පරිණතං පුග්ගලස්ස පරිණාමෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

සහධම්මිකවග්ගො අට්ඨමො.

9. රාජවග්ගො

136. පුබ්බෙ අප්පටිසංවිදිතෙන රඤ්ඤො අන්තෙපුරං පවිසන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ආයස්මන්තං ආනන්දං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආයස්මා ආනන්දො පුබ්බෙ අප්පටිසංවිදිතො රඤ්ඤො අන්තෙපුරං පාවිසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති කඨිනකෙ…පෙ…..

137. රතනං උග්ගණ්හන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං . කං ආරබ්භාති? අඤ්ඤතරං භික්ඛුං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? අඤ්ඤතරො භික්ඛු රතනං උග්ගහෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, ද්වෙ අනුපඤ්ඤත්තියො. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

138. සන්තං භික්ඛුං අනාපුච්ඡා විකාලෙ ගාමං පවිසන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති ? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ විකාලෙ ගාමං පවිසිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, තිස්සො අනුපඤ්ඤත්තියො. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති කඨිනකෙ…පෙ…..

139. අට්ඨිමයං වා දන්තමයං වා විසාණමයං වා සූචිඝරං කාරාපෙන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සක්කෙසු පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛූ න මත්තං ජානිත්වා බහූ සූචිඝරෙ විඤ්ඤාපෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

140. පමාණාතික්කන්තං මඤ්චං වා පීඨං වා කාරාපෙන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ආයස්මන්තං උපනන්දං සක්‍යපුත්තං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආයස්මා උපනන්දො සක්‍යපුත්තො උච්චෙ මඤ්චෙ සයි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

141. මඤ්චං වා පීඨං වා තූලොනද්ධං කාරාපෙන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ මඤ්චං වා පීඨං වා තූලොනද්ධං කාරාපෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

142. පමාණාතික්කන්තං නිසීදනං කාරාපෙන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ අප්පමාණිකානි නිසීදනානි ධාරෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

143. පමාණාතික්කන්තං කණ්ඩුප්පටිච්ඡාදිං කාරාපෙන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ අප්පමාණිකායො කණ්ඩුප්පටිච්ඡාදියො ධාරෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

144. පමාණාතික්කන්තං වස්සිකසාටිකං කාරාපෙන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ . කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ අප්පමාණිකායො වස්සිකසාටිකායො ධාරෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.….

145. සුගතචීවරප්පමාණං චීවරං කාරාපෙන්තස්ස පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ආයස්මන්තං නන්දං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආයස්මා නන්දො සුගතචීවරප්පමාණං චීවරං ධාරෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.….

රාජවග්ගො නවමො.

ද්වෙනවුති පාචිත්තියා නිට්ඨිතා.

ඛුද්දකං සමත්තං.

තස්සුද්දානං –

මුසා ඔමසපෙසුඤ්ඤං, පදසෙය්‍යා ච ඉත්ථියා;
අඤ්ඤත්‍ර විඤ්ඤුනා භූතා [දෙසනාරොචනා චෙව (සී. ස්‍යා.)], දුට්ඨුල්ලාපත්ති ඛණනා.

භූතං අඤ්ඤාය උජ්ඣායි [භූතඤ්ඤවාදඋජ්ඣායි (සී.)], මඤ්චො සෙය්‍යො ච වුච්චති;
පුබ්බෙ නික්කඩ්ඪනාහච්ච, ද්වාරං සප්පාණකෙන ච.

අසම්මතා අත්ථඞ්ගතෙ, උපස්සයාමිසෙන ච;
දදෙ සිබ්බෙ විධානෙන, නාවා භුඤ්ජෙය්‍ය එකතො.

පිණ්ඩං ගණං පරං පූවං, පවාරිතො පවාරිතං;
විකාලං සන්නිධි ඛීරං, දන්තපොනෙන තෙ දස.

අචෙලකං උය්‍යොබජ්ජ [අචෙලකානුපබජ්ජ (ක.)], පටිච්ඡන්නං රහෙන ච;
නිමන්තිතො පච්චයෙහි, සෙනාවසනුය්‍යොධිකං.

සුරා අඞ්ගුලි හාසො ච, අනාදරියඤ්ච භිංසනං;
ජොති නහාන දුබ්බණ්ණං, සාමං අපනිධෙන ච.

සඤ්චිච්චවුදකකම්මා ච, දුට්ඨුල්ලං ඌනවීසති;
ථෙය්‍යඉත්ථිඅවදෙසං [අරිට්ඨකං (විභඞ්ගෙ)], සංවාසෙ නාසිතෙන ච.

සහධම්මිකවිලෙඛා, මොහො පහාරෙනුග්ගිරෙ;
අමූලකඤ්ච සඤ්චිච්ච, සොස්සාමි ඛිය්‍යපක්කමෙ.

සඞ්ඝෙන චීවරං දත්වා, පරිණාමෙය්‍ය පුග්ගලෙ;
රඤ්ඤඤ්ච රතනං සන්තං, සූචි මඤ්චො ච තූලිකා;
නිසීදනං කණ්ඩුච්ඡාදි, වස්සිකා සුගතෙන චාති.

තෙසං වග්ගානං උද්දානං –

මුසා භූතා ච ඔවාදො, භොජනාචෙලකෙන ච;
සුරා සප්පාණකා ධම්මො, රාජවග්ගෙන තෙ නවාති.

6. පාටිදෙසනීයකණ්ඩං

146. යං තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන අඤ්ඤාතිකාය භික්ඛුනියා අන්තරඝරං පවිට්ඨාය හත්ථතො ඛාදනීයං වා භොජනීයං වා සහත්ථා පටිග්ගහෙත්වා භුඤ්ජන්තස්ස පාටිදෙසනීයං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? අඤ්ඤතරං භික්ඛුං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? අඤ්ඤතරො භික්ඛු අඤ්ඤාතිකාය භික්ඛුනියා අන්තරඝරං පවිට්ඨාය හත්ථතො ආමිසං පටිග්ගහෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං.

එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – සියා කායතො සමුට්ඨාති, න වාචතො න චිත්තතො; සියා කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

147. භික්ඛුනියා වොසාසන්තියා න නිවාරෙත්වා භුඤ්ජන්තස්ස පාටිදෙසනීයං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? රාජගහෙ පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ භික්ඛුනියො වොසාසන්තියො න නිවාරෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – සියා කායතො ච වාචතො ච සමුට්ඨාති, න චිත්තතො; සියා කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති…පෙ…..

148. සෙක්ඛසම්මතෙසු කුලෙසු ඛාදනීයං වා භොජනීයං වා සහත්ථා පටිග්ගහෙත්වා භුඤ්ජන්තස්ස පාටිදෙසනීයං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛූ න මත්තං ජානිත්වා පටිග්ගහෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, ද්වෙ අනුපඤ්ඤත්තියො. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – සියා කායතො සමුට්ඨාති, න වාචතො න චිත්තතො; සියා කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

149. ආරඤ්ඤකෙසු සෙනාසනෙසු පුබ්බෙ අප්පටිසංවිදිතං ඛාදනීයං වා භොජනීයං වා අජ්ඣාරාමෙ සහත්ථා පටිග්ගහෙත්වා භුඤ්ජන්තස්ස පාටිදෙසනීයං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සක්කෙසු පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති. සම්බහුලා භික්ඛූ ආරාමෙ චොරෙ පටිවසන්තෙ නාරොචෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – සියා කායතො ච වාචතො ච සමුට්ඨාති, න චිත්තතො; සියා කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති…පෙ…..

චත්තාරො පාටිදෙසනීයා නිට්ඨිතා.

තස්සුද්දානං –

අඤ්ඤාතිකාය වොසාසං, සෙක්ඛආරඤ්ඤකෙන ච;
පාටිදෙසනීයා චත්තාරො, සම්බුද්ධෙන පකාසිතාති.

7. සෙඛියකණ්ඩං

1. පරිමණ්ඩලවග්ගො

150. යං තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන අනාදරියං පටිච්ච පුරතො වා පච්ඡතො වා ඔලම්බෙන්තෙන නිවාසෙන්තස්ස දුක්කටං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ පුරතොපි පච්ඡතොපි ඔලම්බෙන්තා නිවාසෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

අනාදරියං පටිච්ච පුරතො වා පච්ඡතො වා ඔලම්බෙන්තෙන පාරුපන්තස්ස දුක්කටං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ පුරතොපි පච්ඡතොපි ඔලම්බෙන්තා පාරුපිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

අනාදරියං පටිච්ච කායං විවරිත්වා අන්තරඝරෙ ගච්ඡන්තස්ස දුක්කටං…පෙ…. එකා පඤ්ඤත්ති. එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

අනාදරියං පටිච්ච කායං විවරිත්වා අන්තරඝරෙ නිසීදන්තස්ස දුක්කටං…පෙ…. එකා පඤ්ඤත්ති. එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

අනාදරියං පටිච්ච හත්ථං වා පාදං වා කීළාපෙන්තෙන අන්තරඝරෙ ගච්ඡන්තස්ස දුක්කටං…පෙ…. එකා පඤ්ඤත්ති. එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

අනාදරියං පටිච්ච හත්ථං වා පාදං වා කීළාපෙන්තෙන අන්තරඝරෙ නිසීදන්තස්ස දුක්කටං …පෙ…. එකා පඤ්ඤත්ති. එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

අනාදරියං පටිච්ච තහං තහං ඔලොකෙන්තෙන අන්තරඝරෙ ගච්ඡන්තස්ස දුක්කටං…පෙ…. එකා පඤ්ඤත්ති. එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

අනාදරියං පටිච්ච තහං තහං ඔලොකෙන්තෙන අන්තරඝරෙ නිසීදන්තස්ස දුක්කටං…පෙ…. එකා පඤ්ඤත්ති. එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

අනාදරියං පටිච්ච උක්ඛිත්තකාය අන්තරඝරෙ ගච්ඡන්තස්ස දුක්කටං…පෙ…. එකා පඤ්ඤත්ති. එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

අනාදරියං පටිච්ච උක්ඛිත්තකාය අන්තරඝරෙ නිසීදන්තස්ස දුක්කටං…පෙ…. එකා පඤ්ඤත්ති. එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

පරිමණ්ඩලවග්ගො පඨමො.

2. උජ්ජග්ඝිකවග්ගො

151. අනාදරියං පටිච්ච උජ්ජග්ඝිකාය අන්තරඝරෙ ගච්ඡන්තස්ස දුක්කටං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ මහාහසිතං හසන්තා අන්තරඝරෙ ගච්ඡිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති…පෙ…..

අනාදරියං පටිච්ච උජ්ජග්ඝිකාය අන්තරඝරෙ නිසීදන්තස්ස දුක්කටං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ මහාහසිතං හසන්තා අන්තරඝරෙ නිසීදිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති…පෙ…..

අනාදරියං පටිච්ච උච්චාසද්දං මහාසද්දං කරොන්තෙන අන්තරඝරෙ ගච්ඡන්තස්ස දුක්කටං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ උච්චාසද්දං මහාසද්දං කරොන්තා අන්තරඝරෙ ගච්ඡිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති…පෙ…..

අනාදරියං පටිච්ච උච්චාසද්දං මහාසද්දං කරොන්තෙන අන්තරඝරෙ නිසීදන්තස්ස දුක්කටං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ උච්චාසද්දං මහාසද්දං කරොන්තා අන්තරඝරෙ නිසීදිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති . ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති…පෙ…..

අනාදරියං පටිච්ච කායප්පචාලකං අන්තරඝරෙ ගච්ඡන්තස්ස දුක්කටං…පෙ…. එකා පඤ්ඤත්ති. එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

අනාදරියං පටිච්ච කායප්පචාලකං අන්තරඝරෙ නිසීදන්තස්ස දුක්කටං…පෙ…. එකා පඤ්ඤත්ති. එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

අනාදරියං පටිච්ච බාහුප්පචාලකං අන්තරඝරෙ ගච්ඡන්තස්ස දුක්කටං…පෙ…. එකා පඤ්ඤත්ති. එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

අනාදරියං පටිච්ච බාහුප්පචාලකං අන්තරඝරෙ නිසීදන්තස්ස දුක්කටං…පෙ…. එකා පඤ්ඤත්ති . එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

අනාදරියං පටිච්ච සීසප්පචාලකං අන්තරඝරෙ ගච්ඡන්තස්ස දුක්කටං…පෙ…. එකා පඤ්ඤත්ති. එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

අනාදරියං පටිච්ච සීසප්පචාලකං අන්තරඝරෙ නිසීදන්තස්ස දුක්කටං…පෙ…. එකා පඤ්ඤත්ති. එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

උජ්ජග්ඝිකවග්ගො දුතියො.

3. ඛම්භකතවග්ගො

152. අනාදරියං පටිච්ච ඛම්භකතෙන අන්තරඝරෙ ගච්ඡන්තස්ස දුක්කටං…පෙ…. එකා පඤ්ඤත්ති. එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති. කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

අනාදරියං පටිච්ච ඛම්භකතෙන අන්තරඝරෙ නිසීදන්තස්ස දුක්කටං…පෙ…. එකා පඤ්ඤත්ති. එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

අනාදරියං පටිච්ච ඔගුණ්ඨිතෙන අන්තරඝරෙ ගච්ඡන්තස්ස දුක්කටං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ සසීසං පාරුපිත්වා අන්තරඝරෙ ගච්ඡිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

අනාදරියං පටිච්ච ඔගුණ්ඨිතෙන අන්තරඝරෙ නිසීදන්තස්ස දුක්කටං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ සසීසං පාරුපිත්වා අන්තරඝරෙ නිසීදිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

අනාදරියං පටිච්ච උක්කුටිකාය අන්තරඝරෙ ගච්ඡන්තස්ස දුක්කටං…පෙ…. එකා පඤ්ඤත්ති. එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

අනාදරියං පටිච්ච පල්ලත්ථිකාය [පල්ලත්තිකාය (ක.)] අන්තරඝරෙ නිසීදන්තස්ස දුක්කටං…පෙ…. එකා පඤ්ඤත්ති. එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

අනාදරියං පටිච්ච අසක්කච්චං පිණ්ඩපාතං පටිග්ගණ්හන්තස්ස දුක්කටං…පෙ…. එකා පඤ්ඤත්ති. එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

අනාදරියං පටිච්ච තහං තහං ඔලොකෙන්තෙන පිණ්ඩපාතං පටිග්ගණ්හන්තස්ස දුක්කටං…පෙ…. එකා පඤ්ඤත්ති. එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

අනාදරියං පටිච්ච සූපඤ්ඤෙව බහුං පටිග්ගණ්හන්තස්ස දුක්කටං…පෙ…. එකා පඤ්ඤත්ති. එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

අනාදරියං පටිච්ච ථූපීකතං පිණ්ඩපාතං පටිග්ගණ්හන්තස්ස දුක්කටං…පෙ…. එකා පඤ්ඤත්ති. එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

ඛම්භකතවග්ගො තතියො.

4. පිණ්ඩපාතවග්ගො

153. අනාදරියං පටිච්ච අසක්කච්චං පිණ්ඩපාතං භුඤ්ජන්තස්ස දුක්කටං…පෙ…. එකා පඤ්ඤත්ති. එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

අනාදරියං පටිච්ච තහං තහං ඔලොකෙන්තෙන පිණ්ඩපාතං භුඤ්ජන්තස්ස දුක්කටං…පෙ…. එකා පඤ්ඤත්ති. එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

අනාදරියං පටිච්ච තහං තහං ඔමසිත්වා පිණ්ඩපාතං භුඤ්ජන්තස්ස දුක්කටං…පෙ…. එකා පඤ්ඤත්ති. එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

අනාදරියං පටිච්ච සූපඤ්ඤෙව බහුං භුඤ්ජන්තස්ස දුක්කටං…පෙ…. එකා පඤ්ඤත්ති. එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

අනාදරියං පටිච්ච ථූපකතො ඔමද්දිත්වා පිණ්ඩපාතං භුඤ්ජන්තස්ස දුක්කටං…පෙ…. එකා පඤ්ඤත්ති. එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

අනාදරියං පටිච්ච සූපං වා බ්‍යඤ්ජනං වා ඔදනෙන පටිච්ඡාදෙන්තස්ස දුක්කටං…පෙ…. එකා පඤ්ඤත්ති. එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

අනාදරියං පටිච්ච සූපං වා ඔදනං වා අගිලානො අත්තනො අත්ථාය විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජන්තස්ස දුක්කටං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ සූපම්පි ඔදනම්පි අත්තනො අත්ථාය විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – සියා කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො; සියා කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති…පෙ.....

අනාදරියං පටිච්ච උජ්ඣානසඤ්ඤිනා පරෙසං පත්තං ඔලොකෙන්තස්ස දුක්කටං…පෙ.... එකා පඤ්ඤත්ති. එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ.....

අනාදරියං පටිච්ච මහන්තං කබළං කරොන්තස්ස දුක්කටං…පෙ.... එකා පඤ්ඤත්ති. එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ.....

අනාදරියං පටිච්ච දීඝං ආලොපං කරොන්තස්ස දුක්කටං…පෙ.... එකා පඤ්ඤත්ති. එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ.....

පිණ්ඩපාතවග්ගො චතුත්ථො.

5. කබළවග්ගො

154. අනාදරියං පටිච්ච අනාහටෙ කබළෙ මුඛද්වාරං විවරන්තස්ස දුක්කටං…පෙ.... එකා පඤ්ඤත්ති. එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ.....

අනාදරියං පටිච්ච භුඤ්ජමානෙන සබ්බං හත්ථං මුඛෙ පක්ඛිපන්තස්ස දුක්කටං…පෙ.... එකා පඤ්ඤත්ති. එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ.....

අනාදරියං පටිච්ච සකබළෙන මුඛෙන බ්‍යාහරන්තස්ස දුක්කටං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ . කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ සකබළෙන මුඛෙන බ්‍යාහරිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති…පෙ.....

අනාදරියං පටිච්ච පිණ්ඩුක්ඛෙපකං භුඤ්ජන්තස්ස දුක්කටං…පෙ.... එකා පඤ්ඤත්ති. එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ.....

අනාදරියං පටිච්ච කබළාවච්ඡෙදකං භුඤ්ජන්තස්ස දුක්කටං…පෙ.... එකා පඤ්ඤත්ති. එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ.....

අනාදරියං පටිච්ච අවගණ්ඩකාරකං භුඤ්ජන්තස්ස දුක්කටං…පෙ.... එකා පඤ්ඤත්ති. එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ.....

අනාදරියං පටිච්ච හත්ථනිද්ධුනකං භුඤ්ජන්තස්ස දුක්කටං…පෙ.... එකා පඤ්ඤත්ති. එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ.....

අනාදරියං පටිච්ච සිත්ථාවකාරකං භුඤ්ජන්තස්ස දුක්කටං…පෙ.... එකා පඤ්ඤත්ති. එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ.....

අනාදරියං පටිච්ච ජිව්හානිච්ඡාරකං භුඤ්ජන්තස්ස දුක්කටං…පෙ.... එකා පඤ්ඤත්ති. එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ.....

අනාදරියං පටිච්ච චපුචපුකාරකං භුඤ්ජන්තස්ස දුක්කටං…පෙ.... එකා පඤ්ඤත්ති. එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ.....

කබළවග්ගො පඤ්චමො.

6. සුරුසුරුවග්ගො

155. අනාදරියං පටිච්ච සුරුසුරුකාරකං භුඤ්ජන්තස්ස දුක්කටං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? කොසම්බියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛූ සුරුසුරුකාරකං ඛීරං පිවිංසු, තස්මිං

වත්ථුස්මිං . එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

අනාදරියං පටිච්ච හත්ථනිල්ලෙහකං භුඤ්ජන්තස්ස දුක්කටං…පෙ…. එකා පඤ්ඤත්ති. එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

අනාදරියං පටිච්ච පත්තනිල්ලෙහකං භුඤ්ජන්තස්ස දුක්කටං…පෙ…. එකා පඤ්ඤත්ති. එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

අනාදරියං පටිච්ච ඔට්ඨනිල්ලෙහකං භුඤ්ජන්තස්ස දුක්කටං…පෙ…. එකා පඤ්ඤත්ති. එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

අනාදරියං පටිච්ච සාමිසෙන හත්ථෙන පානීයථාලකං පටිග්ගණ්හන්තස්ස දුක්කටං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? භග්ගෙසු පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛූ සාමිසෙන හත්ථෙන පානීයථාලකං පටිග්ගහෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

අනාදරියං පටිච්ච සසිත්ථකං පත්තධොවනං අන්තරඝරෙ ඡඩ්ඩෙන්තස්ස දුක්කටං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? භග්ගෙසු පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛූ සසිත්ථකං පත්තධොවනං අන්තරඝරෙ ඡඩ්ඩෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

අනාදරියං පටිච්ච ඡත්තපාණිස්ස ධම්මං දෙසෙන්තස්ස දුක්කටං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ ඡත්තපාණිස්ස ධම්මං දෙසෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න කායතො…පෙ…..

අනාදරියං පටිච්ච දණ්ඩපාණිස්ස ධම්මං දෙසෙන්තස්ස දුක්කටං…පෙ…. එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න කායතො… පෙ…..

අනාදරියං පටිච්ච සත්ථපාණිස්ස ධම්මං දෙසෙන්තස්ස දුක්කටං…පෙ…. එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න කායතො… පෙ…..

අනාදරියං පටිච්ච ආවුධපාණිස්ස ධම්මං දෙසෙන්තස්ස දුක්කටං…පෙ…. එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න කායතො… පෙ…..

සුරුසුරුවග්ගො ඡට්ඨො.

7. පාදුකවග්ගො

156. අනාදරියං පටිච්ච පාදුකාරුළ්හස්ස ධම්මං දෙසෙන්තස්ස දුක්කටං…පෙ…. එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න කායතො…පෙ…..

අනාදරියං පටිච්ච උපාහනාරුළ්හස්ස ධම්මං දෙසෙන්තස්ස දුක්කටං…පෙ…. එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න කායතො…පෙ…..

අනාදරියං පටිච්ච යානගතස්ස ධම්මං දෙසෙන්තස්ස දුක්කටං…පෙ…. එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති , න කායතො… පෙ…..

අනාදරියං පටිච්ච සයනගතස්ස ධම්මං දෙසෙන්තස්ස දුක්කටං…පෙ…. එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න කායතො…

පෙ.....

අනාදරියං පටිච්ච පල්ලත්ථිකාය නිසින්නස්ස ධම්මං දෙසෙන්තස්ස දුක්කටං...පෙ.... එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙ සමුට්ඨාති – වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න කායතො...පෙ.....

අනාදරියං පටිච්ච වෙඨිතසීසස්ස ධම්මං දෙසෙන්තස්ස දුක්කටං...පෙ.... එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න කායතො... පෙ.....

අනාදරියං පටිච්ච ඔගුණ්ඨිතසීසස්ස ධම්මං දෙසෙන්තස්ස දුක්කටං...පෙ.... එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න කායතො...පෙ.....

අනාදරියං පටිච්ච ඡමායං නිසීදිත්වා ආසනෙ නිසින්නස්ස ධම්මං දෙසෙන්තස්ස දුක්කටං...පෙ.... එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති...පෙ.....

අනාදරියං පටිච්ච නීචෙ ආසනෙ නිසීදිත්වා උච්චෙ ආසනෙ නිසින්නස්ස ධම්මං දෙසෙන්තස්ස දුක්කටං...පෙ.... එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති...පෙ.....

අනාදරියං පටිච්ච ඨිතෙන නිසින්නස්ස ධම්මං දෙසෙන්තස්ස දුක්කටං...පෙ.... එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති...පෙ.....

අනාදරියං පටිච්ච පච්ඡතො ගච්ඡන්තෙන පුරතො ගච්ඡන්තස්ස ධම්මං දෙසෙන්තස්ස දුක්කටං...පෙ.... එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති...පෙ.....

අනාදරියං පටිච්ච උප්පථෙන ගච්ඡන්තෙන පථෙන ගච්ඡන්තස්ස ධම්මං දෙසෙන්තස්ස දුක්කටං...පෙ.... එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති...පෙ.....

අනාදරියං පටිච්ච ඨිතෙන උච්චාරං වා පස්සාවං වා කරොන්තස්ස දුක්කටං...පෙ.... එකා පඤ්ඤත්ති , එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙ සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො...පෙ.....

අනාදරියං පටිච්ච හරිතෙ උච්චාරං වා පස්සාවං වා ඛෙළං වා කරොන්තස්ස දුක්කටං...පෙ.... එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො...පෙ.....

අනාදරියං පටිච්ච උදකෙ උච්චාරං වා පස්සාවං වා ඛෙළං වා කරොන්තස්ස දුක්කටං...පෙ.... කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ උදකෙ උච්චාරම්පි පස්සාවම්පි ඛෙළම්පි අකංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො...පෙ.....

පාදුකවග්ගො සත්තමො.

පඤ්චසත්තති සෙඛියා නිට්ඨිතා.

තස්සුද්දානං –

පරිමණ්ඩලං පටිච්ඡන්නං, සුසංවුතොක්ඛිත්තචක්ඛු;
උක්ඛිත්තොජ්ජග්ඝිකා සද්දො, තයො චෙව පචාලනා.

ඛම්භං ඔගුණ්ඨිතො චෙවුක්කුටිපල්ලත්ථිකාය ච;
සක්කච්චං පත්තසඤ්ඤී ච, සමසූපං සමතිත්තිකං [සමතිත්ථිකං (ක.)].

සක්කච්චං පත්තසඤ්ඤී ච, සපදානං සමසූපකං;
ථූපකතො පටිච්ඡන්නං, විඤ්ඤත්තුජ්ඣානසඤ්ඤිනා.

න මහන්තං මණ්ඩලං ද්වාරං, සබ්බං හත්ථං න බ්‍යාහරෙ;
උක්ඛෙපො ඡෙදනා ගණ්ඩො, ධුනං සිත්ථාවකාරකං.

ජිව්හානිච්ඡාරකඤ්චෙව , චපුචපු සුරුසුරු;
හත්ථො පත්තො ච ඔට්ඨො ච, සාමිසං සිත්ථකෙන ච.

ඡත්තපාණිස්ස සද්ධම්මං, න දෙසෙන්ති තථාගතා;
එවමෙව දණ්ඩපාණිස්ස, සත්ථආවුධපාණිනං.

පාදුකා උපාහනා චෙව, යානසෙය්‍යාගතස්ස ච;
පල්ලත්ථිකා නිසින්නස්ස, වෙඨිතොගුණ්ඨිතස්ස ච.

ඡමා නීචාසනෙ ඨානෙ, පච්ඡතො උප්පථෙන ච;
ඨිතකෙන න කාතබ්බං, හරිතෙ උදකම්හි චාති.

තෙසං වග්ගානමුද්දානං –

පරිමණ්ඩලඋජ්ජග්ඝි, ඛම්භං පිණ්ඩං තථෙව ච;
කබළා සුරුසුරු ච, පාදුකෙන ච සත්තමාති.

මහාවිභඞ්ගෙ කත්ථපඤ්ඤත්තිවාරො නිට්ඨිතො.

2. කතාපත්තිවාරො

1. පාරාජිකකණ්ඩං

157. මෙථුනං ධම්මං පටිසෙවන්තො කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? මෙථුනං ධම්මං පටිසෙවන්තො තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති. අක්ඛායිතෙ සරීරෙ මෙථුනං ධම්මං පටිසෙවති, ආපත්ති පාරාජිකස්ස; යෙභුය්‍යෙන ඛායිතෙ සරීරෙ මෙථුනං ධම්මං පටිසෙවති, ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස; වට්ටකතෙ [විවටකතෙ (ස්‍යා.)] මුඛෙ අච්ඡුපන්තං අඞ්ගජාතං පවෙසෙති, ආපත්ති දුක්කටස්ස – මෙථුනං ධම්මං පටිසෙවන්තො ඉමා තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති.

158. අදින්නං ආදියන්තො කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? අදින්නං ආදියන්තො තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති. පඤ්චමාසකං වා අතිරෙකපඤ්චමාසකං වා අග්ඝනකං අදින්නං ථෙය්‍යසඞ්ඛාතං ආදියති, ආපත්ති පාරාජිකස්ස; අතිරෙකමාසකං වා ඌනපඤ්චමාසකං වා අග්ඝනකං අදින්නං ථෙය්‍යසඞ්ඛාතං ආදියති, ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස; මාසකං වා ඌනමාසකං වා අග්ඝනකං අදින්නං ථෙය්‍යසඞ්ඛාතං ආදියති, ආපත්ති දුක්කටස්ස – අදින්නං ආදියන්තො ඉමා තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති.

159. සඤ්චිච්ච මනුස්සවිග්ගහං ජීවිතා වොරොපෙන්තො කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? සඤ්චිච්ච මනුස්සවිග්ගහං ජීවිතා වොරොපෙන්තො තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති. මනුස්සං ඔදිස්ස ඔපාතං ඛණති ''පපතිත්වා මරිස්සතී''ති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; පපතිතෙ දුක්ඛා වෙදනා උප්පජ්ජති, ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස; මරති, ආපත්ති පාරාජිකස්ස – සඤ්චිච්ච මනුස්සවිග්ගහං ජීවිතා වොරොපෙන්තො ඉමා තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති.

160. අසන්තං අභූතං උත්තරිමනුස්සධම්මං උල්ලපන්තො කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? අසන්තං අභූතං උත්තරිමනුස්සධම්මං උල්ලපන්තො තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති. පාපිච්ඡො ඉච්ඡාපකතො අසන්තං අභූතං උත්තරිමනුස්සධම්මං උල්ලපති, ආපත්ති පාරාජිකස්ස; ''යො තෙ විහාරෙ වසති, සො භික්ඛු අරහා''ති භණති, පටිවිජානන්තස්ස ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස; න පටිවිජානන්තස්ස ආපත්ති දුක්කටස්ස – අසන්තං අභූතං උත්තරිමනුස්සධම්මං උල්ලපන්තො ඉමා තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති.

චත්තාරො පාරාජිකා නිට්ඨිතා.

2. සඞ්ඝාදිසෙසකණ්ඩං

161. උපක්කමිත්වා අසුචිං මොචෙන්තො තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති. චෙතෙති උපක්කමති මුච්චති, ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස; චෙතෙති උපක්කමති න මුච්චති, ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස; පයොගෙ දුක්කටං.

මාතුගාමෙන සද්ධිං කායසංසග්ගං සමාපජ්ජන්තො තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති. කායෙන කායං ආමසති, ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස; කායෙන කායපටිබද්ධං ආමසති, ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස; කායපටිබද්ධෙන කායපටිබද්ධං ආමසති, ආපත්ති දුක්කටස්ස.

මාතුගාමං දුට්ඨුල්ලාහි වාචාහි ඔභාසෙන්තො තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති. වච්චමග්ගං පස්සාවමග්ගං ආදිස්ස වණ්ණම්පි භණති, අවණ්ණම්පි භණති, ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස; වච්චමග්ගං පස්සාවමග්ගං ඨපෙත්වා අධක්ඛකං උබ්භජාණුමණ්ඩලං ආදිස්ස වණ්ණම්පි භණති අවණ්ණම්පි භණති, ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස; කායපටිබද්ධං ආදිස්ස වණ්ණම්පි භණති අවණ්ණම්පි භණති, ආපත්ති දුක්කටස්ස.

අත්තකාමපාරිචරියා වණ්ණං භාසන්තො තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති . මාතුගාමස්ස සන්තිකෙ අත්තකාමපාරිචරියාය වණ්ණං භාසති, ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස; පණ්ඩකස්ස සන්තිකෙ අත්තකාමපාරිචරියාය වණ්ණං භාසති, ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස; තිරච්ඡානගතස්ස සන්තිකෙ අත්තකාමපාරිචරියාය වණ්ණං භාසති, ආපත්ති දුක්කටස්ස.

සඤ්චරිත්තං සමාපජ්ජන්තො තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති. පටිග්ගණ්හාති වීමංසති පච්චාහරති , ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස; පටිග්ගණ්හාති වීමංසති න පච්චාහරති, ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස; පටිග්ගණ්හාති න වීමංසති න පච්චාහරති, ආපත්ති දුක්කටස්ස.

සඤ්ඤාචිකාය කුටිං කාරාපෙන්තො තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති. කාරාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; එකං පිණ්ඩං අනාගතෙ, ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස; තස්මිං පිණ්ඩෙ ආගතෙ, ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස.

මහල්ලකං විහාරං කාරාපෙන්තො තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති. කාරාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; එකං පිණ්ඩං අනාගතෙ, ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස; තස්මිං පිණ්ඩෙ ආගතෙ, ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස.

භික්ඛුං අමූලකෙන පාරාජිකෙන ධම්මෙන අනුද්ධංසෙන්තො තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති. අනොකාසං කාරාපෙත්වා චාවනාධිප්පායො වදෙති, ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසෙන දුක්කටස්ස; ඔකාසං කාරාපෙත්වා අක්කොසාධිප්පායො වදෙති, ආපත්ති ඔමසවාදස්ස.

භික්ඛුං අඤ්ඤභාගියස්ස අධිකරණස්ස කිඤ්චි දෙසං ලෙසමත්තං උපාදාය පාරාජිකෙන ධම්මෙන අනුද්ධංසෙන්තො තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති . අනොකාසං කාරාපෙත්වා චාවනාධිප්පායො වදෙති, ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසෙන දුක්කටස්ස; ඔකාසං කාරාපෙත්වා අක්කොසාධිප්පායො වදෙති, ආපත්ති ඔමසවාදස්ස.

සඞ්ඝභෙදකො භික්ඛු යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජන්තො තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති. ඤත්තියා දුක්කටං; ද්වීහි කම්මවාචාහි ථුල්ලච්චයා; කම්මවාචාපරියොසානෙ ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස.

භෙදකානුවත්තකා භික්ඛූ යාවතතියං සමනුභාසනාය [සමනුභාසියමානා (සයා.)] න පටිනිස්සජ්ජන්තා තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජන්ති. ඤත්තියා දුක්කටං; ද්වීහි කම්මවාචාහි ථුල්ලච්චයා; කම්මවාචාපරියොසානෙ ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස.

දුබ්බචො භික්ඛු යාවතතියං සමනුභාසනාය [සමනුභාසියමානො (සයා.)] න පටිනිස්සජ්ජන්තො තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති . ඤත්තියා දුක්කටං; ද්වීහි කම්මවාචාහි ථුල්ලච්චයා; කම්මවාචාපරියොසානෙ ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස.

කුලදූසකො භික්ඛු යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජන්තො තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති. ඤත්තියා දුක්කටං; ද්වීහි කම්මවාචාහි ථුල්ලච්චයා; කම්මවාචාපරියොසානෙ ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස.

තෙරස සඞ්ඝාදිසෙසා නිට්ඨිතා.

3. නිස්සග්ගියකණ්ඩං

1. කඨිනවග්ගො

162. අතිරෙකචීවරං දසාහං අතික්කාමෙන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං.

එකරත්තං තිචීවරෙන විප්පවසන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං.

අකාලචීවරං පටිග්ගහෙත්වා මාසං අතික්කාමෙන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං.

අඤ්ඤාතිකාය භික්ඛුනියා පුරාණචීවරං ධොවාපෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. ධොවාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; ධොවාපිතෙ නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං.

අඤ්ඤාතිකාය භික්ඛුනියා හත්ථතො චීවරං පටිග්ගණ්හන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. ගණ්හාති, පයොගෙ දුක්කටං; ගහිතෙ නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං.

අඤ්ඤාතකං ගහපතිං වා ගහපතානිං වා චීවරං විඤ්ඤාපෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. විඤ්ඤාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; විඤ්ඤාපිතෙ නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං.

අඤ්ඤාතකං ගහපතිං වා ගහපතානිං වා තතුත්තරි චීවරං විඤ්ඤාපෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. විඤ්ඤාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; විඤ්ඤාපිතෙ නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං.

පුබ්බෙ අප්පවාරිතො අඤ්ඤාතකං ගහපතිකං උපසඞ්කමිත්වා චීවරෙ විකප්පං ආපජ්ජන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. විකප්පං ආපජ්ජති , පයොගෙ දුක්කටං; විකප්පං ආපන්නෙ නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං.

පුබ්බෙ අප්පවාරිතො අඤ්ඤාතකෙ ගහපතිකෙ උපසඞ්කමිත්වා චීවරෙ විකප්පං ආපජ්ජන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. විකප්පං ආපජ්ජති, පයොගෙ දුක්කටං; විකප්පං ආපන්නෙ නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං.

අතිරෙකතික්ඛත්තුං චොදනාය අතිරෙකඡක්ඛත්තුං ඨානෙන චීවරං අභිනිප්ඵාදෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. අභිනිප්ඵාදෙති, පයොගෙ දුක්කටං; අභිනිප්ඵාදිතෙ නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං.

කඨිනවග්ගො පඨමො.

2. කොසියවග්ගො

163. කොසියමිස්සකං සන්ථතං කාරාපෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. කාරාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; කාරාපිතෙ නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං.

සුද්ධකාළකානං එළකලොමානං සන්ථතං කාරාපෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. කාරාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; කාරාපිතෙ නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං.

අනාදියිත්වා තුලං ඔදාතානං තුලං ගොචරියානං නවං සන්ථතං කාරාපෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. කාරාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; කාරාපිතෙ නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං.

අනුවස්සං සන්ථතං කාරාපෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. කාරාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; කාරාපිතෙ නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං.

අනාදියිත්වා පුරාණසන්ථතස්ස සාමන්තා සුගතවිදත්ථිං නවං නිසීදනසන්ථතං කාරාපෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. කාරාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; කාරාපිතෙ නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං.

එළකලොමානි පටිග්ගහෙත්වා තියොජනං අතික්කාමෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. පඨමං පාදං තියොජනං අතික්කාමෙති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; දුතියං පාදං අතික්කාමෙති, නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං.

අඤ්ඤාතිකාය භික්ඛුනියා එළකලොමානි ධොවාපෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. ධොවාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; ධොවාපිතෙ නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං.

රූපියං පටිග්ගණ්හන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. ගණ්හාති, පයොගෙ දුක්කටං; ගහිතෙ නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං.

නානප්පකාරකං රූපියසංවොහාරං සමාපජ්ජන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. සමාපජ්ජති, පයොගෙ දුක්කටං; සමාපන්නෙ නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං.

නානප්පකාරකං කයවික්කයං සමාපජ්ජන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. සමාපජ්ජති, පයොගෙ දුක්කටං; සමාපන්නෙ නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං.

කොසියවග්ගො දුතියො.

3. පත්තවග්ගො

164. අතිරෙකපත්තං දසාහං අතික්කාමෙන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං.

ඌනපඤ්චබන්ධනෙන පත්තෙන අඤ්ඤං නවං පත්තං චෙතාපෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. චෙතාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; චෙතාපිතෙ නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං.

භෙසජ්ජානි පටිග්ගහෙත්වා සත්තාහං අතික්කාමෙන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං.

අතිරෙකමාසෙ සෙසෙ ගිම්හානෙ වස්සිකසාටිකචීවරං පරියෙසන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. පරියෙසති, පයොගෙ දුක්කටං; පරියිට්ඨෙ නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං.

භික්ඛුස්ස සාමං චීවරං දත්වා කුපිතො අනත්තමනො අච්ඡින්දන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. අච්ඡින්දති, පයොගෙ දුක්කටං; අච්ඡින්නෙ නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං.

සාමං සුත්තං විඤ්ඤාපෙත්වා තන්තවායෙහි චීවරං වායාපෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. වායාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; වායාපිතෙ නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං.

පුබ්බෙ අප්පවාරිතො අඤ්ඤාතකස්ස ගහපතිකස්ස තන්තවායෙ උපසඞ්කමිත්වා චීවරෙ විකප්පං ආපජ්ජන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. විකප්පං ආපජ්ජති, පයොගෙ දුක්කටං; විකප්පං ආපන්නෙ නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං.

අච්චෙකචීවරං පටිග්ගහෙත්වා චීවරකාලසමයං අතික්කාමෙන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං.

තිණ්ණං චීවරානං අඤ්ඤතරං චීවරං අන්තරඝරෙ නික්ඛිපිත්වා අතිරෙකඡාරත්තං විප්පවසන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං.

ජානං සඞ්ඝිකං ලාභං පරිණතං අත්තනො පරිණාමෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. පරිණාමෙති, පයොගෙ දුක්කටං; පරිණාමිතෙ නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං.

පත්තවග්ගො තතියො.

තිංස නිස්සග්ගියා පාචිත්තියා නිට්ඨිතා.

4. පාචිත්තියකණ්ඩං

1. මුසාවාදවග්ගො

165. සම්පජානමුසාවාදං භාසන්තො කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? සම්පජානමුසාවාදං භාසන්තො පඤ්ච ආපත්තියො ආපජ්ජති. පාපිච්ඡො ඉච්ඡාපකතො අසන්තං අභූතං උත්තරිමනුස්සධම්මං උල්ලපති, ආපත්ති පාරාජිකස්ස; භික්ඛුං අමූලකෙන පාරාජිකෙන ධම්මෙන අනුද්ධංසෙති, ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස; ‘‘යො තෙ විහාරෙ වසති, සො භික්ඛු අරහා’’ති භණති, පටිවිජානන්තස්ස ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස; න පටිවිජානන්තස්ස ආපත්ති දුක්කටස්ස; සම්පජානමුසාවාදෙ පාචිත්තියං – සම්පජානමුසාවාදං භාසන්තො ඉමා පඤ්ච ආපත්තියො ආපජ්ජති.

ඔමසන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. උපසම්පන්නං ඔමසති, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස; අනුපසම්පන්නං ඔමසති, ආපත්ති දුක්කටස්ස.

පෙසුඤ්ඤං උපසංහරන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. උපසම්පන්නස්ස පෙසුඤ්ඤං උපසංහරති, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස; අනුපසම්පන්නස්ස පෙසුඤ්ඤං උපසංහරති, ආපත්ති දුක්කටස්ස.

අනුපසම්පන්නං පදසො ධම්මං වාචෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. වාචෙති, පයොගෙ දුක්කටං; පදෙ පදෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

අනුපසම්පන්නෙන උත්තරිදිරත්තතිරත්තං සහසෙය්‍යං කප්පෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. නිපජ්ජති, පයොගෙ දුක්කටං; නිපන්නෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

මාතුගාමෙන සහසෙය්‍යං කප්පෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. නිපජ්ජති, පයොගෙ දුක්කටං; නිපන්නෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

මාතුගාමස්ස උත්තරිඡප්පඤ්චවාචාහි ධම්මං දෙසෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. දෙසෙති, පයොගෙ දුක්කටං; පදෙ පදෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

අනුපසම්පන්නස්ස උත්තරිමනුස්සධම්මං භූතං ආරොචෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. ආරොචෙති, පයොගෙ දුක්කටං; ආරොචිතෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

භික්ඛුස්ස දුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං අනුපසම්පන්නස්ස ආරොචෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. ආරොචෙති, පයොගෙ දුක්කටං; ආරොචිතෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

පඨවිං ඛණන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. ඛණති, පයොගෙ දුක්කටං; පහාරෙ පහාරෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

මුසාවාදවග්ගො පඨමො.

2. භූතගාමවග්ගො

166. භූතගාමං පාතෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. පාතෙති, පයොගෙ දුක්කටං; පහාරෙ පහාරෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

අඤ්ඤෙනඤ්ඤං පටිචරන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. අනාරොපිතෙ අඤ්ඤවාදකෙ අඤ්ඤෙනඤ්ඤං පටිචරති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; ආරොපිතෙ අඤ්ඤවාදකෙ අඤ්ඤෙනඤ්ඤං පටිචරති, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

භික්ඛුං උජ්ඣාපෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. උජ්ඣාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; උජ්ඣාපිතෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

සඞ්ඝිකං මඤ්චං වා පීඨං වා භිසිං වා කොච්ඡං වා අජ්ඣොකාසෙ සන්ථරිත්වා අනුද්ධරිත්වා අනාපුච්ඡා පක්කමන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. පඨමං පාදං ලෙඩ්ඩුපාතං අතික්කාමෙති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; දුතියං පාදං අතික්කාමෙති, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

සඞ්ඝිකෙ විහාරෙ සෙය්‍යං සන්ථරිත්වා අනුද්ධරිත්වා අනාපුච්ඡා පක්කමන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. පඨමං පාදං පරික්ඛෙපං අතික්කාමෙති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; දුතියං පාදං අතික්කාමෙති, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

සඞ්ඝිකෙ විහාරෙ ජානං පුබ්බුපගතං භික්ඛුං අනුපඛජ්ජ සෙය්‍යං කප්පෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. නිපජ්ජති, පයොගෙ දුක්කටං; නිපන්නෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

භික්ඛුං කුපිතො අනත්තමනො සඞ්ඝිකා විහාරා නික්කඩ්ඪෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. නික්කඩ්ඪති, පයොගෙ දුක්කටං; නික්කඩ්ඪිතෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

සඞ්ඝිකෙ විහාරෙ උපරිවෙහාසකුටියා ආහච්චපාදකං මඤ්චං වා පීඨං වා අභිනිසීදන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. අභිනිසීදති, පයොගෙ දුක්කටං; අභිනිසින්නෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

ද්වත්තිපරියායෙ අධිට්ඨහිත්වා තතුත්තරි අධිට්ඨහන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. අධිට්ඨෙති, පයොගෙ දුක්කටං; අධිට්ඨිතෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

ජානං සප්පාණකං උදකං තිණං වා මත්තිකං වා සිඤ්චන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. සිඤ්චති, පයොගෙ දුක්කටං; සිඤ්චිතෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

භූතගාමවග්ගො දුතියො.

3. ඔවාදවග්ගො

167. අසම්මතො භික්ඛුනියො ඔවදන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. ඔවදති, පයොගෙ දුක්කටං; ඔවදිතෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

අත්ථඞ්ගතෙ සූරියෙ භික්ඛුනියො ඔවදන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. ඔවදති, පයොගෙ දුක්කටං; ඔවදිතෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

භික්ඛුනුපස්සයං උපසඞ්කමිත්වා භික්ඛුනියො ඔවදන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. ඔවදති, පයොගෙ දුක්කටං; ඔවදිතෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

''ආමිසහෙතු භික්ඛූ භික්ඛුනියො ඔවදන්තී''ති භණන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. භණති, පයොගෙ දුක්කටං; භණිතෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

අඤ්ඤාතිකාය භික්ඛුනියා චීවරං දෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. දෙති, පයොගෙ දුක්කටං; දින්නෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

අඤ්ඤාතිකා භික්ඛුනියා චීවරං සිබ්බෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. සිබ්බෙති, පයොගෙ දුක්කටං; ආරාපථෙ ආරාපථෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

භික්ඛුනියා සද්ධිං සංවිධාය එකද්ධානමග්ගං පටිපජ්ජන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. පටිපජ්ජති, පයොගෙ දුක්කටං; පටිපන්නෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

භික්ඛුනියා සද්ධිං සංවිධාය එකං නාවං අභිරූහන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. අභිරූහති, පයොගෙ දුක්කටං; අභිරූළ්හෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

ජානං භික්ඛුනිපරිපාචිතං පිණ්ඩපාතං භුඤ්ජන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. ''භුඤ්ජිස්සාමී''ති පටිග්ගණ්හාති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; අජ්ඣොහාරෙ අජ්ඣොහාරෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

භික්ඛුනියා සද්ධිං එකො එකාය රහො නිසජ්ජං කප්පෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. නිසීදති, පයොගෙ දුක්කටං; නිසින්නෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

ඔවාදවග්ගො තතියො.

4. භොජනවග්ගො

168. තතුත්තරි ආවසථපිණ්ඩං භුඤ්ජන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. භුඤ්ජිස්සාමීති පටිග්ගණ්හාති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; අජ්ඣොහාරෙ අජ්ඣොහාරෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

ගණභොජනං භුඤ්ජන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. භුඤ්ජිස්සාමීති පටිග්ගණ්හාති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; අජ්ඣොහාරෙ අජ්ඣොහාරෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

පරම්පරභොජනං භුඤ්ජන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. භුඤ්ජිස්සාමීති පටිග්ගණ්හාති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; අජ්ඣොහාරෙ අජ්ඣොහාරෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

ද්විත්තිපත්තපූරෙ පූවෙ පටිග්ගහෙත්වා තතුත්තරි පටිග්ගණ්හන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. ගණ්හාති, පයොගෙ දුක්කටං; ගහිතෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

භුත්තාවී පවාරිතො අනතිරිත්තං ඛාදනීයං වා භොජනීයං වා භුඤ්ජන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති . භුඤ්ජිස්සාමීති පටිග්ගණ්හාති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; අජ්ඣොහාරෙ අජ්ඣොහාරෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

භික්ඛුං භුත්තාවිං පවාරිතං අනතිරිත්තෙන ඛාදනීයෙන වා භොජනීයෙන වා අභිහට්ඨුං පවාරෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. තස්ස වචනෙන ඛාදිස්සාමි භුඤ්ජිස්සාමීති පටිග්ගණ්හාති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; භොජනපරියොසානෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

විකාලෙ ඛාදනීයං වා භොජනීයං වා භුඤ්ජන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. ඛාදිස්සාමි භුඤ්ජිස්සාමීති පටිග්ගණ්හාති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; අජ්ඣොහාරෙ අජ්ඣොහාරෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

සන්නිධිකාරකං ඛාදනීයං වා භොජනීයං වා භුඤ්ජන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. ඛාදිස්සාමි භුඤ්ජිස්සාමීති පටිග්ගණ්හාති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; අජ්ඣොහාරෙ අජ්ඣොහාරෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

පණීතභොජනානි අත්තනො අත්ථාය විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. භුඤ්ජිස්සාමීති පටිග්ගණ්හාති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; අජ්ඣොහාරෙ අජ්ඣොහාරෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

අදින්නං මුඛද්වාරං ආහාරං ආහරන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. භුඤ්ජිස්සාමීති පටිග්ගණ්හාති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; අජ්ඣොහාරෙ අජ්ඣොහාරෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

භොජනවග්ගො චතුත්ථො.

5. අචෙලකවග්ගො

169. අචෙලකස්ස, වා පරිබ්බාජකස්ස වා පරිබ්බාජිකාය වා සහත්ථා ඛාදනීයං වා භොජනීයං වා දෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. දෙති, පයොගෙ දුක්කටං; දින්නෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

භික්ඛුං – ‘‘එහාවුසො, ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩාය පවිසිස්සාමා’’ති තස්ස දාපෙත්වා වා අදාපෙත්වා වා උය්යොජෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. උය්යොජෙති, පයොගෙ දුක්කටං; උය්යොජිතෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

සභොජනෙ කුලෙ අනුපඛජ්ජ නිසජ්ජං කප්පෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. නිසීදති, පයොගෙ දුක්කටං; නිසින්නෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

මාතුගාමෙන සද්ධිං රහො පටිච්ඡන්නෙ ආසනෙ නිසජ්ජං කප්පෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. නිසීදති, පයොගෙ දුක්කටං; නිසින්නෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

මාතුගාමෙන සද්ධිං එකො එකාය රහො නිසජ්ජං කප්පෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. නිසීදති, පයොගෙ දුක්කටං; නිසින්නෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

නිමන්තිතො සභත්තො සමානො පුරෙභත්තං පච්ඡාභත්තං කුලෙසු චාරිත්තං ආපජ්ජන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. පඨමං පාදං උම්මාරං අතික්කාමෙති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; දුතියං පාදං අතික්කාමෙති, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

තතුත්තරි භෙසජ්ජං විඤ්ඤාපෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. විඤ්ඤාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; විඤ්ඤාපිතෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

උය්‍යුත්තං සෙනං දස්සනාය ගච්ඡන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති . ගච්ඡති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; යත්ථ ඨිතො පස්සති, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

අතිරෙකතිරත්තං සෙනාය වසන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. වසති, පයොගෙ දුක්කටං; වසිතෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

උය්‍යොධිකං ගච්ඡන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. ගච්ඡති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; යත්ථ ඨිතො පස්සති, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

අචෙලකවග්ගො පඤ්චමො.

6. සුරාමෙරයවග්ගො

170. මජ්ජං පිවන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. ‘‘පිවිස්සාමී’’ති පටිග්ගණ්හාති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; අජ්ඣොහාරෙ අජ්ඣොහාරෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

භික්ඛුං අඞ්ගුලිපතොදකෙන හාසෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. හාසෙති, පයොගෙ දුක්කටං; හසිතෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

උදකෙ කීළන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. හෙට්ඨාගොප්ඵකෙ උදකෙ කීළති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; උපරිගොප්ඵකෙ කීළති, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

අනාදරියං කරොන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. කරොති, පයොගෙ දුක්කටං; කතෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

භික්ඛුං භිංසාපෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. භිංසාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; භිංසාපිතෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

ජොතිං සමාදහිත්වා විසිබ්බෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. සමාදහති , පයොගෙ දුක්කටං; සමාදහිතෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

ඔරෙනද්ධමාසං නහායන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. නහායති, පයොගෙ දුක්කටං; නහානපරියොසානෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

අනාදියිත්වා තිණ්ණං දුබ්බණ්ණකරණානං අඤ්ඤතරං දුබ්බණ්ණකරණං නවං චීවරං පරිභුඤ්ජන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. පරිභුඤ්ජති, පයොගෙ දුක්කටං; පරිභුත්තෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

භික්ඛුස්ස වා භික්ඛුනියා වා සික්ඛමානාය වා සාමණෙරස්ස වා සාමණෙරියා වා සාමං චීවරං විකප්පෙත්වා අප්පච්චුද්ධාරණං පරිභුඤ්ජන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. පරිභුඤ්ජති, පයොගෙ දුක්කටං; පරිභුත්තෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

භික්ඛුස්ස පත්තං වා චීවරං වා නිසීදනං වා සූචිඝරං වා කායබන්ධනං වා අපනිධෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. අපනිධෙති, පයොගෙ දුක්කටං; අපනිහිතෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

සුරාමෙරයවග්ගො ඡට්ඨො.

7. සප්පාණකවග්ගො

171. සඤ්චිච්ච පාණං ජීවිතා වොරොපෙන්තො කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? සඤ්චිච්ච පාණං ජීවිතා වොරොපෙන්තො චතස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති. අනොදිස්ස ඔපාතං ඛණති – ‘‘යො කොචි පපතිත්වා මරිස්සතී’’ති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; මනුස්සො තස්මිං පපතිත්වා මරති, ආපත්ති පාරාජිකස්ස; යක්ඛො වා පෙතො වා තිරච්ඡානගතමනුස්සවිග්ගහො වා තස්මිං පපතිත්වා මරති, ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස; තිරච්ඡානගතො තස්මිං පපතිත්වා මරති, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස – සඤ්චිච්ච පාණං ජීවිතා වොරොපෙන්තො ඉමා චතස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති.

ජානං සප්පාණකං උදකං පරිභුඤ්ජන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. පරිභුඤ්ජති, පයොගෙ දුක්කටං; පරිභුත්තෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

ජානං යථාධම්මං නිහතාධිකරණං පුනකම්මාය උක්කොටෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. උක්කොටෙති, පයොගෙ දුක්කටං; උක්කොටිතෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

භික්ඛුස්ස ජානං දුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං පටිච්ඡාදෙන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. පාචිත්තියං.

ජානං ඌනවීසතිවස්සං පුග්ගලං උපසම්පාදෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. උපසම්පාදෙති, පයොගෙ දුක්කටං; උපසම්පාදිතෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

ජානං ථෙය්‍යසත්ථෙන සද්ධිං සංවිධාය එකද්ධානමග්ගං පටිපජ්ජන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. පටිපජ්ජති, පයොගෙ දුක්කටං; පටිපන්නෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

මාතුගාමෙන සද්ධිං සංවිධාය එකද්ධානමග්ගං පටිපජ්ජන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. පටිපජ්ජති, පයොගෙ දුක්කටං; පටිපන්නෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

පාපිකාය දිට්ඨියා යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. ඤත්තියා දුක්කටං; කම්මවාචාපරියොසානෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

ජානං තථාවාදිනා භික්ඛුනා අකටානුධම්මෙන තං දිට්ඨිං අප්පටිනිස්සට්ඨෙන සද්ධිං සම්භුඤ්ජන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. සම්භුඤ්ජති, පයොගෙ දුක්කටං; සම්භුත්තෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

ජානං තථානාසිතං සමණුද්දෙසං උපලාපෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. උපලාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; උපලාපිතෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

සප්පාණකවග්ගො සත්තමො.

8. සහධම්මිකවග්ගො

172. භික්ඛුහි සහධම්මිකං වුච්චමානො – ‘‘න තාවාහං, ආවුසො, එතස්මිං සික්ඛාපදෙ සික්ඛිස්සාමි යාව න අඤ්ඤං භික්ඛුං බ්‍යත්තං විනයධරං පරිපුච්ඡිස්සාමී’’ති භණන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. භණති, පයොගෙ දුක්කටං; භණිතෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

විනයං විවණ්ණෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. විවණ්ණෙති, පයොගෙ දුක්කටං; විවණ්ණිතෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

මොහෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. අනාරොපිතෙ මොහෙ මොහෙති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; ආරොපිතෙ මොහෙ මොහෙති, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

භික්ඛුස්ස කුපිතො අනත්තමනො පහාරං දෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. පහරති, පයොගෙ දුක්කටං; පහතෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස .

භික්ඛුස්ස කුපිතො අනත්තමනො තලසත්තිකං උග්ගිරන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. උග්ගිරති, පයොගෙ දුක්කටං; උග්ගිරිතෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

භික්ඛුං අමූලකෙන සඞ්ඝාදිසෙසෙන අනුද්ධංසෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. අනුද්ධංසෙති, පයොගෙ දුක්කටං; අනුද්ධංසිතෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

භික්ඛුස්ස සඤ්චිච්ච කුක්කුච්චං උපදහන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. උපදහති, පයොගෙ දුක්කටං; උපදහිතෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

භික්ඛූනං භණ්ඩනජාතානං කලහජාතානං විවාදාපන්නානං උපස්සුතිං තිට්ඨන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. ‘‘සොස්සාමී’’ති ගච්ඡති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; යත්ථ ඨිතො සුණාති, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

ධම්මිකානං කම්මානං ඡන්දං දත්වා පච්ඡා ඛීයනධම්මං ආපජ්ජන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. ඛියති, පයොගෙ දුක්කටං; ඛියිතෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

සඞ්ඝෙ විනිච්ඡයකථාය වත්තමානාය ඡන්දං අදත්වා උට්ඨායාසනා පක්කමන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. පරිසාය හත්ථපාසං විජහන්තස්ස ආපත්ති දුක්කටස්ස; විජහිතෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

සමග්ගෙන සඞ්ඝෙන චීවරං දත්වා පච්ඡා ඛීයනධම්මං ආපජ්ජන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. ඛියති, පයොගෙ දුක්කටං; ඛියිතෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

ජානං සඞ්ඝිකං ලාභං පරිණතං පුග්ගලස්ස පරිණාමෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. පරිණාමෙති, පයොගෙ දුක්කටං; පරිණාමිතෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

සහධම්මිකවග්ගො අට්ඨමො.

9. රාජවග්ගො

173. පුබ්බෙ අප්පටිසංවිදිතො රඤ්ඤො අන්තෙපුරං පවිසන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. පඨමං පාදං උම්මාරං අතික්කාමෙති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; දුතියං පාදං අතික්කාමෙති, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

රතනං උග්ගණ්හන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. ගණ්හාති, පයොගෙ දුක්කටං; ගහිතෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

සන්තං භික්ඛුං අනාපුච්ඡා විකාලෙ ගාමං පවිසන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. පඨමං පාදං පරික්ඛෙපං අතික්කාමෙති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; දුතියං පාදං අතික්කාමෙති, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

අට්ඨිමයං වා දන්තමයං වා විසාණමයං වා සූචිඝරං කාරාපෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. කාරාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; කාරාපිතෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

පමාණාතික්කන්තං මඤ්චං වා පීඨං වා කාරාපෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. කාරාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; කාරාපිතෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

මඤ්චං වා පීඨං වා තූලොනද්ධං කාරාපෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. කාරාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; කාරාපිතෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

පමාණාතික්කන්තං නිසීදනං කාරාපෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. කාරාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; කාරාපිතෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

පමාණාතික්කන්තං කණ්ඩුප්පටිච්ඡාදිං කාරාපෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. කාරාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; කාරාපිතෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

පමාණාතික්කන්තං වස්සිකසාටිකං කාරාපෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. කාරාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; කාරාපිතෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

චීවරං කාරාපෙන්තො කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? සුගතචීවරප්පමාණං චීවරං කාරාපෙන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. කාරාපෙති , පයොගෙ දුක්කටං; කාරාපිතෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස – සුගතචීවරප්පමාණං චීවරං කාරාපෙන්තො ඉමා ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති.

රාජවග්ගො නවමො. ඛුද්දකා නිට්ඨිතා.

5. පාටිදෙසනීයකණ්ඩං

174. අඤ්ඤාතිකාය භික්ඛුනියා අන්තරඝරං පවිට්ඨාය හත්ථතො ඛාදනීයං වා භොජනීයං වා සහත්ථා පටිග්ගහෙත්වා භුඤ්ජන්තො කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? අඤ්ඤාතිකාය භික්ඛුනියා අන්තරඝරං පවිට්ඨාය හත්ථතො ඛාදනීයං වා භොජනීයං වා සහත්ථා පටිග්ගහෙත්වා භුඤ්ජන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. භුඤ්ජිස්සාමීති පටිග්ගණ්හාති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; අජ්ඣොහාරෙ අජ්ඣොහාරෙ ආපත්ති පාටිදෙසනීයස්ස – අඤ්ඤාතිකාය භික්ඛුනියා අන්තරඝරං පවිට්ඨාය හත්ථතො ඛාදනීයං වා භොජනීයං වා සහත්ථා පටිග්ගහෙත්වා භුඤ්ජන්තො ඉමා ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති.

භික්ඛුනියා වොසාසන්තියා න නිවාරෙත්වා භුඤ්ජන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. භුඤ්ජිස්සාමීති පටිග්ගණ්හාති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; අජ්ඣොහාරෙ අජ්ඣොහාරෙ ආපත්ති පාටිදෙසනීයස්ස.

සෙක්ඛසම්මතෙසු කුලෙසු ඛාදනීයං වා භොජනීයං වා සහත්ථා පටිග්ගහෙත්වා භුඤ්ජන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. භුඤ්ජිස්සාමීති පටිග්ගණ්හාති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; අජ්ඣොහාරෙ අජ්ඣොහාරෙ ආපත්ති පාටිදෙසනීයස්ස.

ආරඤ්ඤකෙසු සෙනාසනෙසු පුබ්බෙ අප්පටිසංවිදිතං ඛාදනීයං වා භොජනීයං වා අජ්ඣාරාමෙ සහත්ථා පටිග්ගහෙත්වා භුඤ්ජන්තො කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? ආරඤ්ඤකෙසු සෙනාසනෙසු පුබ්බෙ අප්පටිසංවිදිතං ඛාදනීයං වා භොජනීයං වා අජ්ඣාරාමෙ සහත්ථා පටිග්ගහෙත්වා භුඤ්ජන්තො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති . භුඤ්ජිස්සාමීති පටිග්ගණ්හාති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; අජ්ඣොහාරෙ අජ්ඣොහාරෙ ආපත්ති පාටිදෙසනීයස්ස – ආරඤ්ඤකෙසු සෙනාසනෙසු පුබ්බෙ අප්පටිසංවිදිතං ඛාදනීයං වා භොජනීයං වා අජ්ඣාරාමෙ සහත්ථා පටිග්ගහෙත්වා භුඤ්ජන්තො ඉමා ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති.

චත්තාරො පාටිදෙසනීයා නිට්ඨිතා.

6. සෙඛියකණ්ඩං

1. පරිමණ්ඩලවග්ගො

175. අනාදරියං පටිච්ච පුරතො වා පච්ඡතො වා ඔලම්බෙන්තො නිවාසෙන්තො කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? අනාදරියං පටිච්ච පුරතො වා පච්ඡතො වා ඔලම්බෙන්තො නිවාසෙන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං – අනාදරියං පටිච්ච පුරතො වා පච්ඡතො වා ඔලම්බෙන්තො නිවාසෙන්තො ඉමං එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති.

…අනාදරියං පටිච්ච පුරතො වා පච්ඡතො වා ඔලම්බෙන්තො පාරුපන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච කායං විවරිත්වා අන්තරඝරෙ ගච්ඡන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච කායං විවරිත්වා අන්තරඝරෙ නිසීදන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච හත්ථං වා පාදං වා කීළාපෙන්තො අන්තරඝරෙ ගච්ඡන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච හත්ථං වා පාදං වා කීළාපෙන්තො අන්තරඝරෙ නිසීදන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච තහං තහං ඔලොකෙන්තො අන්තරඝරෙ ගච්ඡන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච තහං තහං ඔලොකෙන්තො අන්තරඝරෙ නිසීදන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච උක්ඛිත්තකාය අන්තරඝරෙ ගච්ඡන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච උක්ඛිත්තකාය අන්තරඝරෙ නිසීදන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

පරිමණ්ඩලවග්ගො පඨමො.

2. උජ්ජග්ඝිකවග්ගො

176. …අනාදරියං පටිච්ච උජ්ජග්ඝිකාය අන්තරඝරෙ ගච්ඡන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච උජ්ජග්ඝිකාය අන්තරඝරෙ නිසීදන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච උච්චාසද්දං මහාසද්දං කරොන්තො අන්තරඝරෙ ගච්ඡන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච උච්චාසද්දං මහාසද්දං කරොන්තො අන්තරඝරෙ නිසීදන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච කායප්පචාලකං අන්තරඝරෙ ගච්ඡන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච කායප්පචාලකං අන්තරඝරෙ නිසීදන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච බාහුප්පචාලකං අන්තරඝරෙ ගච්ඡන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච බාහුප්පචාලකං අන්තරඝරෙ නිසීදන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච සීසප්පචාලකං අන්තරඝරෙ ගච්ඡන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච සීසප්පචාලකං අන්තරඝරෙ නිසීදන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

උජ්ජග්ඝිකවග්ගො දුතියො.

3. ඛම්භකතවග්ගො

177. …අනාදරියං පටිච්ච ඛම්භකතො අන්තරඝරෙ ගච්ඡන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච ඛම්භකතො අන්තරඝරෙ නිසීදන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච ඔගුණ්ඨිතො අන්තරඝරෙ ගච්ඡන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච ඔගුණ්ඨිතො අන්තරඝරෙ නිසීදන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච උක්කුටිකාය අන්තරඝරෙ ගච්ඡන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච පල්ලත්ථිකාය අන්තරඝරෙ නිසීදන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච අසක්කච්චං පිණ්ඩපාතං පටිග්ගණ්හන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච තහං තහං ඔලොකෙන්තො පිණ්ඩපාතං පටිග්ගණ්හන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච සූපඤ්ඤෙව බහුං පටිග්ගණ්හන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච ථූපීකතං පිණ්ඩපාතං පටිග්ගණ්හන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

ඛම්භකතවග්ගො තතියො.

4. පිණ්ඩපාතවග්ගො

178. …අනාදරියං පටිච්ච අසක්කච්චං පිණ්ඩපාතං භුඤ්ජන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච තහං තහං ඔලොකෙන්තො පිණ්ඩපාතං භුඤ්ජන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච තහං තහං ඔමසිත්වා පිණ්ඩපාතං භුඤ්ජන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච සූපඤ්ඤෙව බහුං භුඤ්ජන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච ථූපකතො ඔමද්දිත්වා පිණ්ඩපාතං භුඤ්ජන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච සූපං වා බ්‍යඤ්ජනං වා ඔදනෙන පටිච්ඡාදෙන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච සූපං වා ඔදනං වා අගිලානො අත්තනො අත්ථාය විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච උජ්ඣානසඤ්ඤී පරෙසං පත්තං ඔලොකෙන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච මහන්තං කබළං කරොන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච දීඝං ආලොපං කරොන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

පිණ්ඩපාතවග්ගො චතුත්ථො.

5. කබළවග්ගො

179. …අනාදරියං පටිච්ච අනාහටෙ කබළෙ මුඛද්වාරං විවරන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච භුඤ්ජමානො සබ්බං හත්ථං මුඛෙ පක්ඛිපන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච සකබළෙන මුඛෙන බ්‍යාහරන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච පිණ්ඩුක්ඛෙපකං භුඤ්ජන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච කබළාවච්ඡෙදකං භුඤ්ජන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච අවගණ්ඩකාරකං භුඤ්ජන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච හත්ථනිද්ධුනකං භුඤ්ජන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච සිත්ථාවකාරකං භුඤ්ජන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච ජිව්හානිච්ඡාරකං භුඤ්ජන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච චපුචපුකාරකං භුඤ්ජන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

කබළවග්ගො පඤ්චමො.

6. සුරුසුරුවග්ගො

180. …අනාදරියං පටිච්ච සුරුසුරුකාරකං භුඤ්ජන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච හත්ථනිල්ලෙහකං භුඤ්ජන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච පත්තනිල්ලෙහකං භුඤ්ජන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච ඔට්ඨනිල්ලෙහකං භුඤ්ජන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච සාමිසෙන හත්ථෙන පානීයථාලකං පටිග්ගණ්හන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච සසිත්ථකං පත්තධොවනං අන්තරඝරෙ ඡඩ්ඩෙන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච ඡත්තපාණිස්ස ධම්මං දෙසෙන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච දණ්ඩපාණිස්ස ධම්මං දෙසෙන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච සත්ථපාණිස්ස ධම්මං දෙසෙන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච ආවුධපාණිස්ස ධම්මං දෙසෙන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

සුරුසුරුවග්ගො ඡට්ඨො.

7. පාදුකවග්ගො

181. …අනාදරියං පටිච්ච පාදුකාරුළ්හස්ස ධම්මං දෙසෙන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච උපාහනාරුළ්හස්ස ධම්මං දෙසෙන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච යානගතස්ස ධම්මං දෙසෙන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච සයනගතස්ස ධම්මං දෙසෙන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච පල්ලත්ථිකාය නිසින්නස්ස ධම්මං දෙසෙන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච වෙඨිතසීසස්ස ධම්මං දෙසෙන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච ඔගුණ්ඨිතසීසස්ස ධම්මං දෙසෙන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච ඡමායං නිසීදිත්වා ආසනෙ නිසින්නස්ස ධම්මං දෙසෙන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච නීචෙ ආසනෙ නිසීදිත්වා උච්චෙ ආසනෙ නිසින්නස්ස ධම්මං දෙසෙන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච ඨිතො නිසින්නස්ස ධම්මං දෙසෙන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච පච්ඡතො ගච්ඡන්තො පුරතො ගච්ඡන්තස්ස ධම්මං දෙසෙන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච උප්පථෙන ගච්ඡන්තො පථෙන ගච්ඡන්තස්ස ධම්මං දෙසෙන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච ඨිතො උච්චාරං වා පස්සාවං වා කරොන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

…අනාදරියං පටිච්ච හරිතෙ උච්චාරං වා පස්සාවං වා ඛෙළං වා කරොන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං….

අනාදරියං පටිච්ච උදකෙ උච්චාරං වා පස්සාවං වා ඛෙළං වා කරොන්තො කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? අනාදරියං පටිච්ච උදකෙ උච්චාරං වා පස්සාවං වා ඛෙළං වා කරොන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං – අනාදරියං පටිච්ච උදකෙ උච්චාරං වා පස්සාවං වා ඛෙළං වා කරොන්තො ඉමං එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති.

පාදුකවග්ගො සත්තමො.

සෙඛියා නිට්ඨිතා.

කතාපත්තිවාරො නිට්ඨිතො දුතියො.

3. විපත්තිවාරො

182. මෙථුනං ධම්මං පටිසෙවන්තස්ස ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං කති විපත්තියො භජන්ති? මෙථුනං ධම්මං පටිසෙවන්තස්ස ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං ද්වෙ විපත්තියො භජන්ති – සියා සීලවිපත්තිං, සියා ආචාරවිපත්තිං…පෙ.….

අනාදරියං පටිච්ච උදකෙ උච්චාරං වා පස්සාවං වා ඛෙළං වා කරොන්තස්ස ආපත්ති චතුන්නං විපත්තීනං කති විපත්තියො භජති? අනාදරියං පටිච්ච උදකෙ උච්චාරං වා පස්සාවං වා ඛෙළං වා කරොන්තස්ස ආපත්ති චතුන්නං විපත්තීනං එකං විපත්තිං භජති – ආචාරවිපත්තිං.

විපත්තිවාරො නිට්ඨිතො තතියො.

4. සඞ්ගහිතවාරො

183. මෙථුනං ධම්මං පටිසෙවන්තස්ස ආපත්තියො සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං කතිහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා? මෙථුනං ධම්මං පටිසෙවන්තස්ස ආපත්තියො සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං තීහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා – සියා පාරාජිකාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා ථුල්ලච්චයාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා දුක්කටාපත්තික්ඛන්ධෙන…පෙ.….

අනාදරියං පටිච්ච උදකෙ උච්චාරං වා පස්සාවං වා ඛෙළං වා කරොන්තස්ස ආපත්ති සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං කතිහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා? අනාදරියං පටිච්ච උදකෙ උච්චාරං වා පස්සාවං වා ඛෙළං වා කරොන්තස්ස ආපත්ති සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං එකෙන ආපත්තික්ඛන්ධෙන සඞ්ගහිතා – දුක්කටාපත්තික්ඛන්ධෙන.

සඞ්ගහිතවාරො නිට්ඨිතො චතුත්ථො.

5. සමුට්ඨානවාරො

184. මෙථුනං ධම්මං පටිසෙවන්තස්ස ආපත්තියො ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨන්ති [සමුට්ඨහන්ති (සී. ස්‍යා.)]? මෙථුනං ධම්මං පටිසෙවන්තස්ස ආපත්තියො ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨන්ති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨන්ති, න වාචතො…පෙ.….

අනාදරියං පටිච්ච උදකෙ උච්චාරං වා පස්සාවං වා ඛෙළං වා කරොන්තස්ස ආපත්ති ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති? අනාදරියං පටිච්ච උදකෙ උච්චාරං වා පස්සාවං වා ඛෙළං වා කරොන්තස්ස ආපත්ති ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො.

සමුට්ඨානවාරො නිට්ඨිතො පඤ්චමො.

6. අධිකරණවාරො

185. මෙථුනං ධම්මං පටිසෙවන්තස්ස ආපත්තියො චතුන්නං අධිකරණානං කතමං අධිකරණං? මෙථුනං ධම්මං පටිසෙවන්තස්ස ආපත්තියො චතුන්නං අධිකරණානං ආපත්තාධිකරණං…පෙ.....

අනාදරියං පටිච්ච උදකෙ උච්චාරං වා පස්සාවං වා ඛෙළං වා කරොන්තස්ස ආපත්ති චතුන්නං අධිකරණානං කතමං අධිකරණං? අනාදරියං පටිච්ච උදකෙ උච්චාරං වා පස්සාවං වා ඛෙළං වා කරොන්තස්ස ආපත්ති චතුන්නං අධිකරණානං ආපත්තාධිකරණං.

අධිකරණවාරො නිට්ඨිතො ඡට්ඨො.

7. සමථවාරො

186. මෙථුනං ධම්මං පටිසෙවන්තස්ස ආපත්තියො සත්තන්නං සමථානං කතිහි සමථෙහි සම්මන්ති? මෙථුනං ධම්මං පටිසෙවන්තස්ස ආපත්තියො සත්තන්නං සමථානං තීහි සමථෙහි සම්මන්ති – සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච, සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච තිණවත්ථාරකෙන ච…පෙ.....

අනාදරියං පටිච්ච උදකෙ උච්චාරං වා පස්සාවං වා ඛෙළං වා කරොන්තස්ස ආපත්ති සත්තන්නං සමථානං කතිහි සමථෙහි සම්මති? අනාදරියං පටිච්ච උදකෙ උච්චාරං වා පස්සාවං වා ඛෙළං වා කරොන්තස්ස ආපත්ති සත්තන්නං සමථානං තීහි සමථෙහි සම්මති – සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච, සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච තිණවත්ථාරකෙන ච.

සමථවාරො නිට්ඨිතො සත්තමො.

8. සමුච්චයවාරො

187. මෙථුනං ධම්මං පටිසෙවන්තො කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? මෙථුනං ධම්මං පටිසෙවන්තො තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති. අක්ඛායිතෙ සරීරෙ මෙථුනං ධම්මං පටිසෙවති, ආපත්ති පාරාජිකස්ස; යෙභුය්‍යෙන ඛායිතෙ සරීරෙ මෙථුනං ධම්මං පටිසෙවති, ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස; වට්ටකතෙ මුඛෙ අච්ඡුපන්තං අඞ්ගජාතං පවෙසෙති, ආපත්ති දුක්කටස්ස – මෙථුනං ධම්මං පටිසෙවන්තො ඉමා තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති.

තා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං කති විපත්තියො භජන්ති, සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං කතිහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා, ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨන්ති, චතුන්නං අධිකරණානං කතමං අධිකරණං, සත්තන්නං සමථානං කතිහි සමථෙහි සම්මන්ති? තා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං ද්වෙ විපත්තියො භජන්ති – සියා සීලවිපත්තිං, සියා ආචාරවිපත්තිං. සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං තීහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා – සියා පාරාජිකාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා ථුල්ලච්චයාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා දුක්කටාපත්තික්ඛන්ධෙන. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨන්ති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨන්ති, න වාචතො. චතුන්නං අධිකරණානං, ආපත්තාධිකරණං. සත්තන්නං සමථානං තීහි සමථෙහි සම්මන්ති – සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච, සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච තිණවත්ථාරකෙන ච…පෙ.....

අනාදරියං පටිච්ච උදකෙ උච්චාරං වා පස්සාවං වා ඛෙළං වා කරොන්තො කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? අනාදරියං පටිච්ච උදකෙ උච්චාරං වා පස්සාවං වා ඛෙළං වා කරොන්තො එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං – අනාදරියං පටිච්ච උදකෙ උච්චාරං වා පස්සාවං වා ඛෙළං වා කරොන්තො ඉමං එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති.

සා ආපත්ති චතුන්නං විපත්තීනං කති විපත්තියො භජති, සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං කතිහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා, ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති, චතුන්නං අධිකරණානං කතමං අධිකරණං, සත්තන්නං, සමථානං කතිහි සමථෙහි සම්මති? සා ආපත්ති චතුන්නං විපත්තීනං එකං විපත්තිං භජති – ආචාරවිපත්තිං. සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං එකෙන ආපත්තික්ඛන්ධෙන සඞ්ගහිතා – දුක්කටාපත්තික්ඛන්ධෙන. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො. චතුන්නං අධිකරණානං, ආපත්තාධිකරණං. සත්තන්නං සමථානං තීහි සමථෙහි සම්මති – සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච, සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච තිණවත්ථාරකෙන ච.

සමුච්චයවාරො නිට්ඨිතො අට්ඨමො.

ඉමෙ අට්ඨ වාරා සජ්ඣායමග්ගෙන ලිඛිතා.

තස්සුද්දානං –

කත්ථපඤ්ඤත්ති කති ච, විපත්තිසඞ්ගහෙන ච;
සමුට්ඨානාධිකරණා සමථො, සමුච්චයෙන චාති.

1. කත්ථපඤ්ඤත්තිවාරො

1. පාරාජිකකණ්ඩං

188. යං තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන මෙථුනං ධම්මං පටිසෙවනපච්චයා පාරාජිකං කත්ථ පඤ්ඤත්තං, කං ආරබ්භ, කිස්මිං වත්ථුස්මිං…පෙ…. කෙනාභතන්ති?

යං තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන මෙථුනං ධම්මං පටිසෙවනපච්චයා පාරාජිකං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? වෙසාලියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සුදින්නං කලන්දපුත්තං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සුදින්නො කලන්දපුත්තො පුරාණදුතියිකාය මෙථුනං ධම්මං පටිසෙවි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. අත්ථි තත්ථ පඤ්ඤත්ති, අනුපඤ්ඤත්ති, අනුප්පන්නපඤ්ඤත්තීති? එකා පඤ්ඤත්ති, ද්වෙ අනුපඤ්ඤත්තියො. අනුප්පන්නපඤ්ඤත්ති තස්මිං නත්ථි. සබ්බත්ථ පඤ්ඤත්ති, පදෙසපඤ්ඤත්තීති? සබ්බත්ථපඤ්ඤත්ති. සාධාරණපඤ්ඤත්ති, අසාධාරණපඤ්ඤත්තීති? සාධාරණපඤ්ඤත්ති. එකතොපඤ්ඤත්ති, උභතොපඤ්ඤත්තීති? උභතොපඤ්ඤත්ති. පඤ්චන්නං පාතිමොක්ඛුද්දෙසානං කත්ථොගධං කත්ථ පරියාපන්නන්ති? නිදානොගධං නිදානපරියාපන්නං. කතමෙන උද්දෙසෙන උද්දෙසං ආගච්ඡතීති? දුතියෙන උද්දෙසෙන උද්දෙසං ආගච්ඡති. චතුන්නං විපත්තීනං කතමා විපත්තීති? සීලවිපත්ති. සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං කතමො ආපත්තික්ඛන්ධොති? පාරාජිකාපත්තික්ඛන්ධො. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාතීති? එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…. කෙනාභතන්ති? පරම්පරාභතං –

උපාලි දාසකො චෙව, සොණකො සිග්ගවො තථා;
මොග්ගලිපුත්තෙන පඤ්චමා, එතෙ ජම්බුසිරිව්හයෙ. …පෙ….;

එතෙ නාගා මහාපඤ්ඤා, විනයඤ්ඤූ මග්ගකොවිදා;
විනයං දීපෙ පකාසෙසුං, පිටකං තම්බපණ්ණියාති.

189. යං තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන අදින්නං ආදියනපච්චයා පාරාජිකං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? රාජගහෙ පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ධනියං කුම්භකාරපුත්තං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ධනියො කුම්භකාරපුත්තො රඤ්ඤො දාරූනි අදින්නං ආදියි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – සියා කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො; සියා වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න කායතො; සියා කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති…පෙ…..

190. සඤ්චිච්ච මනුස්සවිග්ගහං ජීවිතා වොරොපනපච්චයා පාරාජිකං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? වෙසාලියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛූ අඤ්ඤමඤ්ඤං ජීවිතා වොරොපෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – සියා කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො; සියා වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න කායතො; සියා කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති…පෙ…..

191. අසන්තං අභූතං උත්තරිමනුස්සධම්මං උල්ලපනපච්චයා පාරාජිකං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? වෙසාලියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? වග්ගුමුදාතීරියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? වග්ගුමුදාතීරියා භික්ඛූ ගිහීනං අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස උත්තරිමනුස්සධම්මස්ස වණ්ණං භාසිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – සියා කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො; සියා වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න කායතො; සියා කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති…පෙ…..

චත්තාරො පාරාජිකා නිට්ඨිතා.

2. සඞ්ඝාදිසෙසකණ්ඩාදි

192. යං තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන උපක්කමිත්වාඅසුචිං මොචනපච්චයා සඞ්ඝාදිසෙසො කත්ථ පඤ්ඤත්තො, කං ආරබ්භ, කිස්මිං වත්ථුස්මිං…පෙ…. කෙනාභතන්ති?

යං තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන උපක්කමිත්වා අසුචිං මොචනපච්චයා සඞ්ඝාදිසෙසො කත්ථ පඤ්ඤත්තොති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තො. කං ආරබ්භාති? ආයස්මන්තං සෙය්‍යසකං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආයස්මා සෙය්‍යසකො උපක්කමිත්වා අසුචිං මොචෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. අත්ථි තත්ථ පඤ්ඤත්ති, අනුපඤ්ඤත්ති, අනුප්පන්නපඤ්ඤත්තීති? එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. අනුප්පන්නපඤ්ඤත්ති

තස්මිං නත්ථි. සබ්බත්ථපඤ්ඤත්ති, පදෙසපඤ්ඤත්තීති? සබ්බත්ථපඤ්ඤත්ති. සාධාරණපඤ්ඤත්ති, අසාධාරණපඤ්ඤත්තීති? අසාධාරණපඤ්ඤත්ති. එකතොපඤ්ඤත්ති, උභතොපඤ්ඤත්තීති? එකතොපඤ්ඤත්ති. පඤ්චන්නං පාතිමොක්ඛුද්දෙසානං කත්ථොගධං කත්ථ පරියාපන්නන්ති? නිදානොගධං නිදානපරියාපන්නං. කතමෙන උද්දෙසෙන උද්දෙසං ආගච්ඡතීති? තතියෙන උද්දෙසෙන උද්දෙසං ආගච්ඡති. චතුන්නං විපත්තීනං කතමා විපත්තීති? සීලවිපත්ති. සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං කතමො ආපත්තික්ඛන්ධොති? සඞ්ඝාදිසෙසාපත්තික්ඛන්ධො. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාතීති? එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…. කෙනාභතන්ති? පරම්පරාභතං –

උපාලි දාසකො චෙව, සොණකො සිග්ගවො තථා;
මොග්ගලිපුත්තෙන පඤ්චමා, එතෙ ජම්බුසිරිව්හයෙ. …පෙ….;

එතෙ නාගා මහාපඤ්ඤා, විනයඤ්ඤූ මග්ගකොවිදා;
විනයං දීපෙ පකාසෙසුං, පිටකං තම්බපණ්ණියාති.

මාතුගාමෙන සද්ධිං කායසංසග්ගං සමාපජ්ජනපච්චයා සඞ්ඝාදිසෙසො කත්ථ පඤ්ඤත්තොති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තො. කං ආරබ්භාති? ආයස්මන්තං උදායිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආයස්මා උදායී මාතුගාමෙන සද්ධිං කායසංසග්ගං සමාපජ්ජි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

මාතුගාමං දුට්ඨුල්ලාහි වාචාහි ඔභාසනපච්චයා සඞ්ඝාදිසෙසො කත්ථ පඤ්ඤත්තොති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තො. කං ආරබ්භාති? ආයස්මන්තං උදායිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආයස්මා උදායී මාතුගාමං දුට්ඨුල්ලාහි වාචාහි ඔභාසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – සියා කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො; සියා වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න කායතො; සියා කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති…පෙ…..

මාතුගාමස්ස සන්තිකෙ අත්තකාමපාරිචරියාය වණ්ණං භාසනපච්චයා සඞ්ඝාදිසෙසො කත්ථ පඤ්ඤත්තොති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තො. කං ආරබ්භාති? ආයස්මන්තං උදායිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආයස්මා උදායී මාතුගාමස්ස සන්තිකෙ අත්තකාමපාරිචරියාය වණ්ණං භාසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

සඤ්චරිත්තං සමාපජ්ජනපච්චයා සඞ්ඝාදිසෙසො කත්ථ පඤ්ඤත්තොති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තො. කං ආරබ්භාති? ආයස්මන්තං උදායිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආයස්මා උදායී සඤ්චරිත්තං සමාපජ්ජි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – සියා කායතො සමුට්ඨාති, න වාචතො න චිත්තතො; සියා වාචතො සමුට්ඨාති, න කායතො න චිත්තතො; සියා කායතො ච වාචතො ච සමුට්ඨාති, න චිත්තතො; සියා කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො; සියා වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න කායතො; සියා කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති…පෙ…..

සඤ්ඤාචිකාය කුටිං කාරාපනපච්චයා සඞ්ඝාදිසෙසො කත්ථ පඤ්ඤත්තොති ? ආළවියං පඤ්ඤත්තො. කං ආරබ්භාති? ආළවකෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආළවකා භික්ඛූ සඤ්ඤාචිකාය කුටියො කාරාපෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

මහල්ලකං විහාරං කාරාපනපච්චයා සඞ්ඝාදිසෙසො කත්ථ පඤ්ඤත්තොති? කොසම්බියං පඤ්ඤත්තො. කං ආරබ්භාති? ආයස්මන්තං ඡන්නං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආයස්මා ඡන්නො විහාරවත්ථුං සොධෙන්තො අඤ්ඤතරං චෙතියරුක්ඛං ඡෙදාපෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

භික්ඛුං අමූලකෙන පාරාජිකෙන ධම්මෙන අනුද්ධංසනපච්චයා සඞ්ඝාදිසෙසො කත්ථ පඤ්ඤත්තොති? රාජගහෙ පඤ්ඤත්තො. කං ආරබ්භාති? මෙත්තියභූමජකෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? මෙත්තියභූමජකා භික්ඛූ ආයස්මන්තං දබ්බං මල්ලපුත්තං අමූලකෙන පාරාජිකෙන ධම්මෙන අනුද්ධංසෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

භික්ඛුං අඤ්ඤභාගියස්ස අධිකරණස්ස කිඤ්චිදෙසං ලෙසමත්තං උපාදාය පාරාජිකෙන ධම්මෙන අනුද්ධංසනපච්චයා සඞ්ඝාදිසෙසො කත්ථ පඤ්ඤත්තොති? රාජගහෙ පඤ්ඤත්තො. කං ආරබ්භාති? මෙත්තියභූමජකෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? මෙත්තියභූමජකා භික්ඛූ ආයස්මන්තං දබ්බං මල්ලපුත්තං අඤ්ඤභාගියස්ස අධිකරණස්ස කිඤ්චි දෙසං ලෙසමත්තං උපාදාය පාරාජිකෙන ධම්මෙන අනුද්ධංසෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

සඞ්ඝභෙදකස්ස භික්ඛුනො යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජනපච්චයා සඞ්ඝාදිසෙසො කත්ථ පඤ්ඤත්තොති? රාජගහෙ පඤ්ඤත්තො. කං ආරබ්භාති? දෙවදත්තං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? දෙවදත්තො සමග්ගස්ස සඞ්ඝස්ස භෙදාය පරක්කමි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති…පෙ.....

භෙදකානුවත්තකානං භික්ඛූනං යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජනපච්චයා සඞ්ඝාදිසෙසො කත්ථ පඤ්ඤත්තොති? රාජගහෙ පඤ්ඤත්තො. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛූ දෙවදත්තස්ස සඞ්ඝභෙදාය පරක්කමන්තස්ස අනුවත්තකා අහෙසුං වග්ගවාදකා, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙ සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති…පෙ.....

දුබ්බචස්ස භික්ඛුනො යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජනපච්චයා සඞ්ඝාදිසෙසො කත්ථ පඤ්ඤත්තොති? කොසම්බියං පඤ්ඤත්තො. කං ආරබ්භාති? ආයස්මන්තං ඡන්නං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ආයස්මා ඡන්නො භික්ඛූහි සහධම්මිකං වුච්චමානො අත්තානං අවචනීයං අකාසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති… පෙ.....

කුලදූසකස්ස භික්ඛුනො යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජනපච්චයා සඞ්ඝාදිසෙසො කත්ථ පඤ්ඤත්තොති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තො. කං ආරබ්භාති? අස්සජිපුනබ්බසුකෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? අස්සජිපුනබ්බසුකා භික්ඛූ සඞ්ඝෙන පබ්බාජනීයකම්මකතා භික්ඛූ ඡන්දගාමිතා දොසගාමිතා මොහගාමිතා භයගාමිතා පාපෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති…පෙ.....

අනාදරියං පටිච්ච උදකෙ උච්චාරං වා පස්සාවං වා ඛෙළං වා කරණපච්චයා දුක්කටං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියෙ භික්ඛූ ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛූ උදකෙ උච්චාරම්පි පස්සාවම්පි ඛෙළම්පි අකංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ.....

කත්ථපඤ්ඤත්තිවාරො නිට්ඨිතො පඨමො.

2. කතාපත්තිවාරො

1. පාරාජිකකණ්ඩං

193. මෙථුනං ධම්මං පටිසෙවනපච්චයා කති ආපත්තියො ආපජ්ජති ? මෙථුනං ධම්මං පටිසෙවනපච්චයා චතස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති – අක්ඛායිතෙ සරීරෙ මෙථුනං ධම්මං පටිසෙවති, ආපත්ති පාරාජිකස්ස; යෙභුය්‍යෙන ඛායිතෙ සරීරෙ මෙථුනං ධම්මං පටිසෙවති, ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස ; වට්ටකතෙ මුඛෙ අච්ඡුපන්තං අඞ්ගජාතං පවෙසෙති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; ජතුමට්ඨකෙ පාචිත්තියං – මෙථුනං ධම්මං පටිසෙවනපච්චයා ඉමා චතස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති.

අදින්නං ආදියනපච්චයා කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? අදින්නං ආදියනපච්චයා තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති. පඤ්චමාසකං වා අතිරෙකපඤ්චමාසකං වා අග්ඝනකං අදින්නං ථෙය්‍යසඞ්ඛාතං ආදියති, ආපත්ති පාරාජිකස්ස; අතිරෙකමාසකං වා ඌනපඤ්චමාසකං වා අග්ඝනකං අදින්නං ථෙය්‍යසඞ්ඛාතං ආදියති, ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස; මාසකං වා ඌනමාසකං වා අග්ඝනකං අදින්නං ථෙය්‍යසඞ්ඛාතං ආදියති, ආපත්ති දුක්කටස්ස – අදින්නං ආදියනපච්චයා ඉමා තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති.

සඤ්චිච්ච මනුස්සවිග්ගහං ජීවිතා වොරොපනපච්චයා කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? සඤ්චිච්ච මනුස්සවිග්ගහං ජීවිතා වොරොපනපච්චයා තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති. මනුස්සං උද්දිස්ස ඔපාතං ඛණති ''පපතිත්වා මරිස්සතී''ති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; පපතිතෙ දුක්ඛා වෙදනා උප්පජ්ජති, ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස; මරති, ආපත්ති පාරාජිකස්ස – සඤ්චිච්ච මනුස්සවිග්ගහං ජීවිතා වොරොපනපච්චයා ඉමා තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති.

අසන්තං අභූතං උත්තරිමනුස්සධම්මං උල්ලපනපච්චයා කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? අසන්තං අභූතං උත්තරිමනුස්සධම්මං උල්ලපනපච්චයා තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති – පාපිච්ඡො ඉච්ඡාපකතො අසන්තං අභූතං උත්තරිමනුස්සධම්මං උල්ලපති, ආපත්ති පාරාජිකස්ස, ''යො තෙ විහාරෙ වසති සො භික්ඛු අරහා''ති භණති, පටිවිජානන්තස්ස ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස; න පටිවිජානන්තස්ස ආපත්ති දුක්කටස්ස – අසන්තං අභූතං උත්තරිමනුස්සධම්මං උල්ලපනපච්චයා ඉමා තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති.

චත්තාරො පාරාජිකා නිට්ඨිතා.

2. සඞ්ඝාදිසෙසකණ්ඩාදි

194. උපක්කමිත්වා අසුචිං මොචනපච්චයා කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? උපක්කමිත්වා අසුචිමොචනපච්චයා තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති – චෙතෙති උපක්කමති මුච්චති, ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස; චෙතෙති උපක්කමති න මුච්චති, ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස; පයොගෙ දුක්කටං – උපක්කමිත්වා අසුචිමොචනපච්චයා ඉමා තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති.

කායසංසග්ගං සමාපජ්ජනපච්චයා කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? කායසංසග්ගං සමාපජ්ජනපච්චයා පඤ්ච ආපත්තියො ආපජ්ජති – අවස්සුතා භික්ඛුනී අවස්සුතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අධක්ඛකං උබ්භජාණුමණ්ඩලං ගහණං සාදියති, ආපත්ති පාරාජිකස්ස; භික්ඛු කායෙන කායං ආමසති, ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස; කායෙන කායපටිබද්ධං ආමසති, ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස; කායපටිබද්ධෙන කායපටිබද්ධං ආමසති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; අඞ්ගුලිපතොදකෙ පාචිත්තියං – කායසංසග්ගං සමාපජ්ජනපච්චයා ඉමා පඤ්ච ආපත්තියො ආපජ්ජති.

මාතුගාමං දුට්ඨුල්ලාහි වාචාහි ඔභාසනපච්චයා තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති – වච්චමග්ගං පස්සාවමග්ගං ආදිස්ස වණ්ණම්පි භණති අවණ්ණම්පි භණති, ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස; වච්චමග්ගං පස්සාවමග්ගං ඨපෙත්වා අධක්ඛකං උබ්භජාණුමණ්ඩලං ආදිස්ස වණ්ණම්පි භණති අවණ්ණම්පි භණති, ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස; කායපටිබද්ධං ආදිස්ස වණ්ණම්පි භණති අවණ්ණම්පි භණති, ආපත්ති දුක්කටස්ස.

අත්තකාමපාරිචරියාය වණ්ණං භාසනපච්චයා තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති – මාතුගාමස්ස සන්තිකෙ අත්තකාමපාරිචරියාය වණ්ණං භාසති, ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස; පණ්ඩකස්ස සන්තිකෙ අත්තකාමපාරිචරියාය වණ්ණං භාසති, ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස; තිරච්ඡානගතස්ස සන්තිකෙ අත්තකාමපාරිචරියාය වණ්ණං භාසති, ආපත්ති දුක්කටස්ස.

සඤ්චරිත්තං සමාපජ්ජනපච්චයා තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති – පටිග්ගණ්හාති වීමංසති පච්චාහරති, ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස; පටිග්ගණ්හාති වීමංසති න පච්චාහරති, ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස; පටිග්ගණ්හාති න වීමංසති න පච්චාහරති, ආපත්ති දුක්කටස්ස.

සඤ්ඤාචිකාය කුටිං කාරාපනපච්චයා තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති – කාරාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; එකං පිණ්ඩං [එකපිණ්ඩෙ (සයා.)] අනාගතෙ ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස; තස්මිං පිණ්ඩෙ ආගතෙ ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස.

මහල්ලකං විහාරං කාරාපනපච්චයා තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති – කාරාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; එකං පිණ්ඩං අනාගතෙ, ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස; තස්මිං පිණ්ඩෙ ආගතෙ ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස.

භික්ඛුං අමූලකෙන පාරාජිකෙන ධම්මෙන අනුද්ධංසනපච්චයා තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති – අනොකාසං කාරාපෙත්වා චාවනාධිප්පායො වදෙති, ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසෙන දුක්කටස්ස; ඔකාසං කාරාපෙත්වා අක්කොසාධිප්පායො වදෙති, ආපත්ති ඔමසවාදස්ස.

භික්ඛුං අඤ්ඤභාගියස්ස අධිකරණස්ස කිඤ්චි දෙසං ලෙසමත්තං උපාදාය පාරාජිකෙන ධම්මෙන අනුද්ධංසනපච්චයා තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති – අනොකාසං කාරාපෙත්වා චාවනාධිප්පායො වදෙති, ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසෙන දුක්කටස්ස; ඔකාසං කාරාපෙත්වා අක්කොසාධිප්පායො වදෙති, ආපත්ති ඔමසවාදස්ස.

සඞ්ඝභෙදකො භික්ඛු යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජනපච්චයා තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති – ඤත්තියා දුක්කටං; ද්වීහි කම්මවාචාහි ථුල්ලච්චයා; කම්මවාචාපරියොසානෙ ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස.

භෙදකානුවත්තකා භික්ඛූ යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජනපච්චයා තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජන්ති – ඤත්තියා දුක්කටං; ද්වීහි කම්මවාචාහි ථුල්ලච්චයා; කම්මවාචාපරියොසානෙ ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස.

දුබ්බචො භික්ඛු යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජනපච්චයා තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති – ඤත්තියා දුක්කටං; ද්වීහි කම්මවාචාහි ථුල්ලච්චයා; කම්මවාචාපරියොසානෙ ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස.

කුලදූසකො භික්ඛු යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජනපච්චයා තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති – ඤත්තියා දුක්කටං; ද්වීහි කම්මවාචාහි ථුල්ලච්චයා; කම්මවාචාපරියොසානෙ ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස…පෙ.….

අනාදරියං පටිච්ච උදකෙ උච්චාරං වා පස්සාවං වා ඛෙළං වා කරණපච්චයා කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? අනාදරියං පටිච්ච උදකෙ උච්චාරං වා පස්සාවං වා ඛෙළං වා කරණපච්චයා එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං – අනාදරියං පටිච්ච

උදකෙ උච්චාරං වා පස්සාවං වා ඛෙළං වා කරණපච්චයා ඉමං එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති.

කතාපත්තිවාරො නිට්ඨිතො දුතියො.

3. විපත්තිවාරො

195. මෙථුනං ධම්මං පටිසෙවනපච්චයා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං කති විපත්තියො භජන්ති? මෙථුනං ධම්මං පටිසෙවනපච්චයා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං ද්වෙ විපත්තියො භජන්ති – සියා සීලවිපත්තිං සියා ආචාරවිපත්තිං…පෙ.….

අනාදරියං පටිච්ච උදකෙ උච්චාරං වා පස්සාවං වා ඛෙළං වා කරණපච්චයා ආපත්ති චතුන්නං විපත්තීනං කති විපත්තියො භජති? අනාදරියං පටිච්ච උදකෙ උච්චාරං වා පස්සාවං වා ඛෙළං වා කරණපච්චයා ආපත්ති චතුන්නං විපත්තීනං එකං විපත්තිං භජති – ආචාරවිපත්තිං.

විපත්තිවාරො නිට්ඨිතො තතියො.

4. සඞ්ගහිතවාරො

196. මෙථුනං ධම්මං පටිසෙවනපච්චයා ආපත්තියො සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං කතිහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා? මෙථුනං ධම්මං පටිසෙවනපච්චයා ආපත්තියො සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං චතූහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා – සියා පාරාජිකාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා ථුල්ලච්චයාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා පාචිත්තියාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා දුක්කටාපත්තික්ඛන්ධෙන…පෙ.….

අනාදරියං පටිච්ච උදකෙ උච්චාරං වා පස්සාවං වා ඛෙළං වා කරණපච්චයා ආපත්ති සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං කතිහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා? අනාදරියං පටිච්ච උදකෙ උච්චාරං වා පස්සාවං වා ඛෙළං වා කරණපච්චයා ආපත්ති සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං එකෙන ආපත්තික්ඛන්ධෙන සඞ්ගහිතා – දුක්කටාපත්තික්ඛන්ධෙන.

සඞ්ගහිතවාරො නිට්ඨිතො චතුත්ථො.

5. සමුට්ඨානවාරො

197. මෙථුනං ධම්මං පටිසෙවනපච්චයා ආපත්තියො ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨන්ති? මෙථුනං ධම්මං පටිසෙවනපච්චයා ආපත්තියො ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨන්ති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨන්ති, න වාචතො…පෙ.….

අනාදරියං පටිච්ච උදකෙ උච්චාරං වා පස්සාවං වා ඛෙළං වා කරණපච්චයා ආපත්ති ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති? අනාදරියං පටිච්ච උදකෙ උච්චාරං වා පස්සාවං වා ඛෙළං වා කරණපච්චයා ආපත්ති ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ.….

සමුට්ඨානවාරො නිට්ඨිතො පඤ්චමො.

6. අධිකරණවාරො

198. මෙථුනං ධම්මං පටිසෙවනපච්චයා ආපත්තියො චතුන්නං අධිකරණානං කතමං අධිකරණං? මෙථුනං ධම්මං පටිසෙවනපච්චයා ආපත්තියො චතුන්නං අධිකරණානං ආපත්තාධිකරණං…පෙ.….

අනාදරියං පටිච්ච උදකෙ උච්චාරං වා පස්සාවං වා ඛෙළං වා කරණපච්චයා ආපත්ති චතුන්නං අධිකරණානං කතමං අධිකරණං? අනාදරියං පටිච්ච උදකෙ උච්චාරං වා පස්සාවං වා ඛෙළං වා කරණපච්චයා ආපත්ති චතුන්නං අධිකරණානං ආපත්තාධිකරණං.

අධිකරණවාරො නිට්ඨිතො ඡට්ඨො.

7. සමථවාරො

199. මෙථුනං ධම්මං පටිසෙවනපච්චයා ආපත්තියො සත්තන්නං සමථානං කතිහි සමථෙහි සම්මන්ති? මෙථුනං ධම්මං පටිසෙවනපච්චයා ආපත්තියො සත්තන්නං සමථානං තීහි සමථෙහි සම්මන්ති – සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච; සියා සම්මුඛාවිනයෙන තිණවත්ථාරකෙන ච…පෙ.....

අනාදරියං පටිච්ච උදකෙ උච්චාරං වා පස්සාවං වා ඛෙළං වා කරණපච්චයා ආපත්ති සත්තන්නං සමථානං කතිහි සමථෙහි සම්මති? අනාදරියං පටිච්ච උදකෙ උච්චාරං වා පස්සාවං වා ඛෙළං වා කරණපච්චයා ආපත්ති සත්තන්නං සමථානං තීහි සමථෙහි සම්මති – සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච, සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච තිණවත්ථාරකෙන චාති.

සමථවාරො නිට්ඨිතො සත්තමො.

8. සමුච්චයවාරො

200. මෙථුනං ධම්මං පටිසෙවනපච්චයා කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? මෙථුනං ධම්මං පටිසෙවනපච්චයා චතස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති. අක්ඛායිතෙ සරීරෙ මෙථුනං ධම්මං පටිසෙවති, ආපත්ති පාරාජිකස්ස; යෙභුය්‍යෙන ඛායිතෙ සරීරෙ මෙථුනං ධම්මං පටිසෙවති, ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස; වට්ටකතෙ මුඛෙ අච්ඡුපන්තං අඞ්ගජාතං පවෙසෙති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; ජතුමට්ඨකෙ පාචිත්තියං – මෙථුනං ධම්මං පටිසෙවනපච්චයා ඉමා චතස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති. තා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං කති විපත්තියො භජන්ති? සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං කතිහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා? ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨන්ති? චතුන්නං අධිකරණානං කතමං අධිකරණං? සත්තන්නං සමථානං කතිහි සමථෙහි සම්මන්ති? තා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං ද්වෙ විපත්තියො භජන්ති – සියා සීලවිපත්තිං සියා ආචාරවිපත්තිං. සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං චතූහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා – සියා පාරාජිකාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා ථුල්ලච්චයාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා පාචිත්තියාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා දුක්කටාපත්තික්ඛන්ධෙන. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨන්ති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨන්ති, න වාචතො. චතුන්නං අධිකරණානං, ආපත්තාධිකරණං. සත්තන්නං සමථානං, තීහි සමථෙහි සම්මන්ති – සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච, පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච, සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච තිණවත්ථාරකෙන ච…පෙ.....

අනාදරියං පටිච්ච උදකෙ උච්චාරං වා පස්සාවං වා ඛෙළං වා කරණපච්චයා කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? අනාදරියං පටිච්ච උදකෙ උච්චාරං වා පස්සාවං වා ඛෙළං වා කරණපච්චයා එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. දුක්කටං – අනාදරියං පටිච්ච උදකෙ උච්චාරං වා පස්සාවං වා ඛෙළං වා කරණපච්චයා ඉමං එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. සා ආපත්ති චතුන්නං විපත්තීනං කති විපත්තියො භජති? සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං කතිහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා? ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති? චතුන්නං අධිකරණානං කතමං අධිකරණං? සත්තන්නං සමථානං කතිහි සමථෙහි සම්මති? සා ආපත්ති චතුන්නං විපත්තීනං එකං විපත්තිං භජති – ආචාරවිපත්තිං. සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං එකෙන ආපත්තික්ඛන්ධෙන සඞ්ගහිතා – දුක්කටාපත්තික්ඛන්ධෙන. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො. චතුන්නං අධිකරණානං, ආපත්තාධිකරණං. සත්තන්නං සමථානං තීහි සමථෙහි සම්මති – සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච, සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච තිණවත්ථාරකෙන චාති.

සමුච්චයවාරො නිට්ඨිතො අට්ඨමො.

අට්ඨපච්චයවාරා නිට්ඨිතා.

මහාවිභඞ්ගෙ සොළසමහාවාරා නිට්ඨිතා.

භික්ඛුවිභඞ්ගමහාවාරො නිට්ඨිතො.

භික්ඛුනීවිභඞ්ගො

1. කත්ථපඤ්ඤත්තිවාරො

1. පාරාජිකකණ්ඩං

201. යං තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන භික්ඛුනීනං පඨමං පාරාජිකං කත්ථ පඤ්ඤත්තං? කං ආරබ්භ? කිස්මිං වත්ථුස්මිං? අත්ථි තත්ථ පඤ්ඤත්ති, අනුපඤ්ඤත්ති, අනුප්පන්නපඤ්ඤත්ති? සබ්බත්ථපඤ්ඤත්ති, පදෙසපඤ්ඤත්ති? සාධාරණපඤ්ඤත්ති, අසාධාරණපඤ්ඤත්ති? එකතොපඤ්ඤත්ති, උභතොපඤ්ඤත්ති? චතුන්නං පාතිමොක්ඛුද්දෙසානං කත්ථොගධං කත්ථ පරියාපන්නං? කතමෙන උද්දෙසෙන උද්දෙසං ආගච්ඡති? චතුන්නං විපත්තීනං කතමා විපත්ති? සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං කතමො

ආපත්තික්ඛන්ධො? ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති? චතුන්නං අධිකරණානං කතමං අධිකරණං? සත්තන්නං සමථානං කතිහි සමථෙහි සම්මති? කො තත්ථ විනයො? කො තත්ථ අභිවිනයො? කිං තත්ථ පාතිමොක්ඛං? කිං තත්ථ අධිපාතිමොක්ඛං? කා විපත්ති? කා සම්පත්ති? කා පටිපත්ති? කති අත්ථවසෙ පටිච්ච භගවතා භික්ඛුනීනං පඤ්චමං පාරාජිකං පඤ්ඤත්තං? කා සික්ඛන්ති? කා සික්ඛිතසික්ඛා? කත්ථ ඨිතං? කා ධාරෙන්ති? කස්ස වචනං? කෙනාභතන්ති?

202. යං තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන භික්ඛුනීනං පඤ්චමං පාරාජිකං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සුන්දරීනන්දං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සුන්දරීනන්දා භික්ඛුනී අවස්සුතා අවස්සුතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස කායසංසග්ගං සාදියි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. අත්ථි තත්ථ පඤ්ඤත්ති අනුපඤ්ඤත්ති අනුප්පන්නපඤ්ඤත්තීති? එකා පඤ්ඤත්ති. අනුපඤ්ඤත්ති අනුප්පන්නපඤ්ඤත්ති තස්මිං නත්ථි. සබ්බත්ථපඤ්ඤත්ති , පදෙසපඤ්ඤත්තීති? සබ්බත්ථපඤ්ඤත්ති. සාධාරණපඤ්ඤත්ති, අසාධාරණපඤ්ඤත්තීති? අසාධාරණපඤ්ඤත්ති. එකතොපඤ්ඤත්ති, උභතොපඤ්ඤත්තීති? එකතොපඤ්ඤත්ති. චතුන්නං පාතිමොක්ඛුද්දෙසානං කත්ථොගධං කත්ථ පරියාපන්නන්ති? නිදානොගධං නිදානපරියාපන්නං. කතමෙන උද්දෙසෙන උද්දෙසං ආගච්ඡතීති? දුතියෙන උද්දෙසෙන උද්දෙසං ආගච්ඡති. චතුන්නං විපත්තීනං කතමා විපත්තීති? සීලවිපත්ති. සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං කතමො ආපත්තික්ඛන්ධොති? පාරාජිකාපත්තික්ඛන්ධො. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාතීති? එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො. චතුන්නං අධිකරණානං කතමං අධිකරණන්ති? ආපත්තාධිකරණං? සත්තන්නං සමථානං කතිහි සමථෙහි සම්මතීති? ද්වීහි සමථෙහි සම්මති – සම්මුඛාවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච. කො තත්ථ විනයො, කො තත්ථ අභිවිනයොති? පඤ්ඤත්ති විනයො, විභත්ති අභිවිනයො. කිං තත්ථ පාතිමොක්ඛං, කිං තත්ථ අධිපාතිමොක්ඛන්ති? පඤ්ඤත්ති පාතිමොක්ඛං, විභත්ති අධිපාතිමොක්ඛං. කා විපත්තීති? අසංවරො විපත්ති. කා සම්පත්තීති ? සංවරො සම්පත්ති. කා පටිපත්තීති? න එවරූපං කරිස්සාමීති යාවජීවං ආපාණකොටිකං සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු. [අ. නි. 10.31] කති අත්ථවසෙ පටිච්ච භගවතා භික්ඛුනීනං පඤ්චමං පාරාජිකං පඤ්ඤත්තන්ති? දස අත්ථවසෙ පටිච්ච භගවතා භික්ඛුනීනං පඤ්චමං පාරාජිකං පඤ්ඤත්තං – සඞ්ඝසුට්ඨුතාය, සඞ්ඝඵාසුතාය, දුම්මඞ්කූනං භික්ඛුනීනං නිග්ගහාය, පෙසලානං භික්ඛුනීනං ඵාසුවිහාරාය, දිට්ඨධම්මිකානං ආසවානං සංවරාය, සම්පරායිකානං ආසවානං පටිඝාතාය, අප්පසන්නානං පසාදාය, පසන්නානං භිය්‍යොභාවාය, සද්ධම්මට්ඨිතියා, විනයානුග්ගහාය. කා සික්ඛන්තීති? සෙක්ඛා ච පුථුජ්ජනකල්‍යාණිකා ච සික්ඛන්ති. කා සික්ඛිතසික්ඛාති? අරහන්තියො [අරහන්තා (ක.)] සික්ඛිතසික්ඛා. කත්ථ ඨිතන්ති? සික්ඛාකාමාසු ඨිතං. කා ධාරෙන්තීති? යාසං වත්තති තා ධාරෙන්ති. කස්ස වචනන්ති? භගවතො වචනං අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස. කෙනාභතන්ති? පරම්පරාභතං –

උපාලි දාසකො චෙව, සොණකො සිග්ගවො තථා;
මොග්ගලිපුත්තෙන පඤ්චමා, එතෙ ජම්බුසිරිව්හයෙ.

තතො මහින්දො ඉට්ටියො, උත්තියො සම්බලො තථා;
භද්දනාමො ච පණ්ඩිතො.

එතෙ නාගා මහාපඤ්ඤා, ජම්බුදීපා ඉධාගතා;
විනයං තෙ වාචයිංසු, පිටකං තම්බපණ්ණියා.

නිකායෙ පඤ්ච වාචෙසුං, සත්ත චෙව පකරණෙ;
තතො අරිට්ඨො මෙධාවී, තිස්සදත්තො ච පණ්ඩිතො.

විසාරදො කාළසුමනො, ථෙරො ච දීඝනාමකො;
දීඝසුමනො ච පණ්ඩිතො.

පුනදෙව කාළසුමනො, නාගත්ථෙරො ච බුද්ධරක්ඛිතො;
තිස්සත්ථෙරො ච මෙධාවී, දෙවත්ථෙරො ච පණ්ඩිතො.

පුනදෙව සුමනො මෙධාවී, විනයෙ ච විසාරදො;
බහුස්සුතො චූළනාගො, ගජොව දුප්පධංසියො.

ධම්මපාලිතනාමො ච, රොහණෙ සාධුපූජිතො;
තස්ස සිස්සො මහාපඤ්ඤො, ඛෙමනාමො තිපෙටකො.

දීපෙ තාරකරාජාව පඤ්ඤාය අතිරොචථ;
උපතිස්සො ච මෙධාවී, ඵුස්සදෙවො මහාකථී.

පුනදෙව සුමනො මෙධාවී, පුප්ඵනාමො බහුස්සුතො;

මහාකරී මහාසිවො, පිටකෙ සබ්බත්ථ කොවිදො.

පුනදෙව උපාලි මෙධාවී, විනයෙ ච විසාරදො;
මහානාගො මහාපඤ්ඤො, සද්ධම්මවංසකොවිදො.

පුනදෙව අභයො මෙධාවී, පිටකෙ සබ්බත්ථ කොවිදො;
තිස්සත්ථෙරො ච මෙධාවී, විනයෙ ච විසාරදො.

තස්ස සිස්සො මහාපඤ්ඤො, පුප්ඵනාමො බහුස්සුතො;
සාසනං අනුරක්ඛන්තො, ජම්බුදීපෙ පතිට්ඨිතො.

චූළාභයො ච මෙධාවී, විනයෙ ච විසාරදො;
තිස්සත්ථෙරො ච මෙධාවී, සද්ධම්මවංසකොවිදො.

චූළදෙවො ච මෙධාවී, විනයෙ ච විසාරදො;
සිවත්ථෙරො ච මෙධාවී, විනයෙ සබ්බත්ථ කොවිදො.

එතෙ නාගා මහාපඤ්ඤා, විනයඤ්ඤූ මග්ගකොවිදා;
විනයං දීපෙ පකාසෙසුං, පිටකං තම්බපණ්ණියාති.

203. යං තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන භික්ඛුනීනං ඡට්ඨං පාරාජිකං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ථුල්ලනන්දං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ථුල්ලනන්දා භික්ඛුනී ජානං පාරාජිකං ධම්මං අජ්ඣාපන්නං භික්ඛුනිං නෙවත්තනා පටිචොදෙසි ගණස්ස ආරොචෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති…පෙ.….

204. භික්ඛුනීනං සත්තමං පාරාජිකං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ථුල්ලනන්දං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ථුල්ලනන්දා භික්ඛුනී සමග්ගෙන සඞ්ඝෙන උක්ඛිත්තං අරිට්ඨං භික්ඛුං ගද්ධබාධිපුබ්බං අනුවත්ති, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – ධුරනික්ඛෙපෙ…පෙ.….

205. භික්ඛුනීනං අට්ඨමං පාරාජිකං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො අට්ඨමං වත්ථුං පරිපූරෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – ධුරනික්ඛෙපෙ…පෙ.….

අට්ඨ පාරාජිකා නිට්ඨිතා.

තස්සුද්දානං –

මෙථුනාදින්නාදානඤ්ච , මනුස්සවිග්ගහුත්තරි;
කායසංසග්ගං ඡාදෙති, උක්ඛිත්තා අට්ඨ වත්ථුකා;
පඤ්ඤාපෙසි මහාවීරො, ඡෙජ්ජවත්ථූ අසංසයාති.

2. සඞ්ඝාදිසෙසකණ්ඩං

206. යං තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන උස්සයවාදිකාය භික්ඛුනියා අඩ්ඩං කරොන්තියා සඞ්ඝාදිසෙසො කත්ථ පඤ්ඤත්තො? කං ආරබ්භ? කිස්මිං වත්ථුස්මිං…පෙ.… කෙනාභතන්ති?

207. යං තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන උස්සයවාදිකාය භික්ඛුනියා අඩ්ඩං කරොන්තියා සඞ්ඝාදිසෙසො කත්ථ පඤ්ඤත්තොති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තො. කං ආරබ්භාති? ථුල්ලනන්දං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ථුල්ලනන්දා භික්ඛුනී උස්සයවාදිකා විහරි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. අත්ථි තත්ථ පඤ්ඤත්ති, අනුපඤ්ඤත්ති, අනුප්පන්නපඤ්ඤත්තීති? එකා පඤ්ඤත්ති. අනුපඤ්ඤත්ති අනුප්පන්නපඤ්ඤත්ති තස්මිං නත්ථි. සබ්බත්ථපඤ්ඤත්ති, පදෙසපඤ්ඤත්තීති? සබ්බත්ථපඤ්ඤත්ති. සාධාරණපඤ්ඤත්ති, අසාධාරණපඤ්ඤත්තීති? අසාධාරණපඤ්ඤත්ති. එකතොපඤ්ඤත්ති, උභතොපඤ්ඤත්තීති? එකතොපඤ්ඤත්ති. චතුන්නං පාතිමොක්ඛුද්දෙසානං කත්ථොගධං කත්ථ පරියාපන්නන්ති? නිදානොගධං නිදානපරියාපන්නං . කතමෙන උද්දෙසෙන උද්දෙසං ආගච්ඡතීති? තතියෙන උද්දෙසෙන උද්දෙසං ආගච්ඡති. චතුන්නං විපත්තීනං කතමා විපත්තීති? සීලවිපත්ති. සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං කතමො ආපත්තික්ඛන්ධොති? සඞ්ඝාදිසෙසාපත්තික්ඛන්ධො. ඡන්නං

ආපත්තිසමුට්ඨානානං කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාතීති? ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – සියා කායතො ච වාචතො ච සමුට්ඨාති, න චිත්තතො; සියා කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති…පෙ…. කෙනාභතන්ති? පරම්පරාභතං –

උපාලි දාසකො චෙව, සොණකො සිග්ගවො තථා;
මොග්ගලිපුත්තෙන පඤ්චමා, එතෙ ජම්බුසිරිව්හයෙ. …පෙ….;

එතෙ නාගා මහාපඤ්ඤා, විනයඤ්ඤූ මග්ගකොවිදා;
විනයං දීපෙ පකාසෙසුං, පිටකං තම්බපණ්ණියාති.

208. චොරිං වුට්ඨාපෙන්තියා සඞ්ඝාදිසෙසො කත්ථ පඤ්ඤත්තොති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තො. කං ආරබ්භාති? ථුල්ලනන්දං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ථුල්ලනන්දා භික්ඛුනී චොරිං වුට්ඨාපෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – සියා වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න කායතො; සියා කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති…පෙ…..

209. එකාය ගාමන්තරං ගච්ඡන්තියා සඞ්ඝාදිසෙසො කත්ථ පඤ්ඤත්තොති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තො. කං ආරබ්භාති? අඤ්ඤතරං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? අඤ්ඤතරා භික්ඛුනී එකා ගාමන්තරං ගච්ඡි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, තිස්සො අනුපඤ්ඤත්තියො. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – පඨමපාරාජිකෙ…පෙ…..

210. සමග්ගෙන සඞ්ඝෙන උක්ඛිත්තං භික්ඛුනිං ධම්මෙන විනයෙන සත්ථුසාසනෙන අනපලොකෙත්වා කාරකසඞ්ඝං අනඤ්ඤාය ගණස්ස ඡන්දං ඔසාරෙන්තියා සඞ්ඝාදිසෙසො කත්ථ පඤ්ඤත්තොති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තො. කං ආරබ්භාති? ථුල්ලනන්දං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ථුල්ලනන්දා භික්ඛුනී සමග්ගෙන සඞ්ඝෙන උක්ඛිත්තං භික්ඛුනිං ධම්මෙන විනයෙන සත්ථුසාසනෙන අනපලොකෙත්වා කාරකසඞ්ඝං අනඤ්ඤාය ගණස්ස ඡන්දං ඔසාරෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – ධුරනික්ඛෙපෙ…පෙ…..

211. අවස්සුතාය භික්ඛුනියා අවස්සුතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස හත්ථතො ඛාදනීයං වා භොජනීයං වා සහත්ථා පටිග්ගහෙත්වා භුඤ්ජන්තියා සඞ්ඝාදිසෙසො කත්ථ පඤ්ඤත්තොති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තො. කං ආරබ්භාති? සුන්දරීනන්දං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සුන්දරීනන්දා භික්ඛුනී අවස්සුතා අවස්සුතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස හත්ථතො ආමිසං පටිග්ගහෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – පඨමපාරාජිකෙ…පෙ…..

212. ''කිං තෙ, අය්‍යෙ, එසො පුරිසපුග්ගලො කරිස්සති අවස්සුතො වා අනවස්සුතො වා, යතො ත්වං අනවස්සුතා! ඉඞ්ඝ, අය්‍යෙ, යං තෙ එසො පුරිසපුග්ගලො දෙති ඛාදනීයං වා භොජනීයං වා, තං ත්වං සහත්ථා පටිග්ගහෙත්වා ඛාද වා භුඤ්ජ වා''ති උය්‍යොජෙන්තියා සඞ්ඝාදිසෙසො කත්ථ පඤ්ඤත්තොති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තො. කං අරබ්භාති? අඤ්ඤතරං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? අඤ්ඤතරා භික්ඛුනී –''කිං තෙ, අය්‍යෙ, එසො පුරිසපුග්ගලො කරිස්සති අවස්සුතො වා අනවස්සුතො වා, යතො ත්වං අනවස්සුතා! ඉඞ්ඝ, අය්‍යෙ, යං තෙ එසො පුරිසපුග්ගලො දෙති ඛාදනීයං වා භොජනීයං වා, තං ත්වං සහත්ථා පටිග්ගහෙත්වා ඛාද වා භුඤ්ජ වා''ති උය්‍යොජෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

213. කුපිතාය අනත්තමනාය භික්ඛුනියා යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජන්තියා සඞ්ඝාදිසෙසො කත්ථ පඤ්ඤත්තොති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තො. කං ආරබ්භාති? චණ්ඩකාළිං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? චණ්ඩකාළී භික්ඛුනී කුපිතා අනත්තමනා එවං අවච – ''බුද්ධං පච්චාචික්ඛාමි, ධම්මං පච්චාචික්ඛාමි, සඞ්ඝං පච්චාචික්ඛාමි, සික්ඛං පච්චාචික්ඛාමී''ති, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – ධුරනික්ඛෙපෙ…පෙ…..

214. කිස්මිඤ්චිදෙව අධිකරණෙ පච්චාකතාය භික්ඛුනියා යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජන්තියා සඞ්ඝාදිසෙසො කත්ථ පඤ්ඤත්තොති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තො. කං ආරබ්භාති? චණ්ඩකාළිං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? චණ්ඩකාළී භික්ඛුනී කිස්මිඤ්චිදෙව අධිකරණෙ පච්චාකතා කුපිතා අනත්තමනා එවං අවච – ''ඡන්දගාමිනියො ච භික්ඛුනියො, දොසගාමිනියො ච භික්ඛුනියො, මොහගාමිනියො ච භික්ඛුනියො, භයගාමිනියො ච භික්ඛුනියො''ති, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – ධුරනික්ඛෙපෙ…පෙ…..

215. සංසට්ඨානං භික්ඛුනීනං යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජන්තීනං සඞ්ඝාදිසෙසො කත්ථ පඤ්ඤත්තොති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තො. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති?

සම්බහුලා භික්ඛුනියො සංසට්ඨා විහරිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – ධුරනික්ඛෙපෙ…පෙ…..

216. ‘‘සංසට්ඨාව, අය්‍යො, තුම්හෙ විහරථ. මා තුම්හෙ නානා විහරිත්ථා’’ති උය්‍යොජෙන්තියා යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජන්තියා සඞ්ඝාදිසෙසො කත්ථ පඤ්ඤත්තොති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තො. කං ආරබ්භාති? ථුල්ලනන්දං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ථුල්ලනන්දා භික්ඛුනී – ‘‘සංසට්ඨාව අය්‍යො, තුම්හෙ විහරථ, මා තුම්හෙ නානා විහරිත්ථා’’ති උය්‍යොජෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – ධුරනික්ඛෙපෙ…පෙ…..

දස සඞ්ඝාදිසෙසා නිට්ඨිතා.

තස්සුද්දානං –

උස්සයචොරි ගාමන්තං, උක්ඛිත්තං ඛාදනෙන ච;
කිං තෙ කුපිතා කිස්මිඤ්චි, සංසට්ඨා ඤායතෙ දසාති.

3. නිස්සග්ගියකණ්ඩං

217. යං තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන පත්තසන්නිචයං කරොන්තියා නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො පත්තසන්නිචයං අකංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – කඨිනකෙ…පෙ…..

අකාලචීවරං ‘‘කාලචීවර’’න්ති අධිට්ඨහිත්වා භාජාපෙන්තියා නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ථුල්ලනන්දං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ථුල්ලනන්දා භික්ඛුනී අකාලචීවරං ‘‘කාලචීවර’’න්ති අධිට්ඨහිත්වා භාජාපෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

භික්ඛුනියා සද්ධිං චීවරං පරිවත්තෙත්වා අච්ඡින්දන්තියා නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ථුල්ලනන්දං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ථුල්ලනන්දා භික්ඛුනී භික්ඛුනියා සද්ධිං චීවරං පරිවත්තෙත්වා අච්ඡින්දි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

අඤ්ඤං විඤ්ඤාපෙත්වා අඤ්ඤං විඤ්ඤාපෙන්තියා නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ථුල්ලනන්දං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ථුල්ලනන්දා භික්ඛුනී අඤ්ඤං විඤ්ඤාපෙත්වා අඤ්ඤං විඤ්ඤාපෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

අඤ්ඤං චෙතාපෙත්වා අඤ්ඤං චෙතාපෙන්තියා නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ථුල්ලනන්දං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ථුල්ලනන්දා භික්ඛුනී අඤ්ඤං චෙතාපෙත්වා අඤ්ඤං චෙතාපෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

අඤ්ඤදත්ථිකෙන පරික්ඛාරෙන අඤ්ඤුද්දිසිකෙන සඞ්ඝිකෙන අඤ්ඤං චෙතාපෙන්තියා නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං කත්ථං පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති ? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො අඤ්ඤදත්ථිකෙන පරික්ඛාරෙන අඤ්ඤුද්දිසිකෙන සඞ්ඝිකෙන අඤ්ඤං චෙතාපෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

අඤ්ඤදත්ථිකෙන පරික්ඛාරෙන අඤ්ඤුද්දිසිකෙන සඞ්ඝිකෙන සඤ්ඤාචිකෙන අඤ්ඤං චෙතාපෙන්තියා නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො අඤ්ඤදත්ථිකෙන පරික්ඛාරෙන අඤ්ඤුද්දිසිකෙන සඞ්ඝිකෙන සඤ්ඤාචිකෙන අඤ්ඤං චෙතාපෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

අඤ්ඤදත්ථිකෙන පරික්ඛාරෙන අඤ්ඤුද්දිසිකෙන මහාජනිකෙන අඤ්ඤං චෙතාපෙන්තියා නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං

වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො අඤ්ඤදත්ථිකෙන පරික්ඛාරෙන අඤ්ඤුද්දිසිකෙන මහාජනිකෙන අඤ්ඤං චෙතාපෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.....

අඤ්ඤදත්ථිකෙන පරික්ඛාරෙන අඤ්ඤුද්දිසිකෙන මහාජනිකෙන සඤ්ඤාචිකෙන අඤ්ඤං චෙතාපෙන්තියා නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො අඤ්ඤදත්ථිකෙන පරික්ඛාරෙන අඤ්ඤුද්දිසිකෙන මහාජනිකෙන සඤ්ඤාචිකෙන අඤ්ඤං චෙතාපෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.....

අඤ්ඤදත්ථිකෙන පරික්ඛාරෙන අඤ්ඤුද්දිසිකෙන පුග්ගලිකෙන සඤ්ඤාචිකෙන අඤ්ඤං චෙතාපෙන්තියා නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ථුල්ලනන්දං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ථුල්ලනන්දා භික්ඛුනී අඤ්ඤදත්ථිකෙන පරික්ඛාරෙන අඤ්ඤුද්දිසිකෙන පුග්ගලිකෙන සඤ්ඤාචිකෙන අඤ්ඤං චෙතාපෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.....

අතිරෙකචතුක්කංසපරමං ගරුපාවුරණං චෙතාපෙන්තියා නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ථුල්ලනන්දං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ථුල්ලනන්දා භික්ඛුනී රාජානං කම්බලං විඤ්ඤාපෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.....

අතිරෙකඅඩ්ඪතෙය්‍යකංසපරමං ලහුපාවුරණං චෙතාපෙන්තියා නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ථුල්ලනන්දං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ථුල්ලනන්දා භික්ඛුනී රාජානං ඛොමං විඤ්ඤාපෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති …පෙ.....

ද්වාදස නිස්සග්ගියා පාචිත්තියා නිට්ඨිතා.

තස්සුද්දානං –

පත්තං අකාලං කාලඤ්ච, පරිවත්තෙ ච විඤ්ඤාපෙ;
චෙතාපෙත්වා අඤ්ඤදත්ථි, සඞ්ඝිකඤ්ච මහාජනිකං;
සඤ්ඤාචිකා පුග්ගලිකා, චතුක්කංසඩ්ඪතෙය්‍යකාති.

4. පාචිත්තියකණ්ඩං

1. ලසුණවග්ගො

218. යං තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන ලසුණං ඛාදන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ථුල්ලනන්දං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ථුල්ලනන්දා භික්ඛුනී න මත්තං ජානිත්වා ලසුණං හරාපෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති එළකලොමකෙ…පෙ.....

සම්බාධෙ ලොමං සංහරාපෙන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො සම්බාධෙ ලොමං සංහරාපෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං චතූහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.....

තලඝාතකෙ පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ද්වෙ භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති ? ද්වෙ භික්ඛුනියො තලඝාතකං අකංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – පඨමපාරාජිකෙ…පෙ.....

ජතුමට්ඨකෙ පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? අඤ්ඤතරං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? අඤ්ඤතරා භික්ඛුනී ජතුමට්ඨකං ආදියි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – පඨමපාරාජිකෙ…පෙ.....

අතිරෙකද්වඞ්ගුලපබ්බපරමං උදකසුද්ධිකං ආදියන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සක්කෙසු පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? අඤ්ඤතරං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? අඤ්ඤතරා භික්ඛුනී අතිගම්භීරං

උදකසුද්ධිකං ආදියි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – පඨමපාරාජිකෙ…පෙ.....

භික්ඛුස්ස භුඤ්ජන්තස්ස පානීයෙන වා විධූපනෙන වා උපතිට්ඨන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? අඤ්ඤතරං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? අඤ්ඤතරා භික්ඛුනී භික්ඛුස්ස භුඤ්ජන්තස්ස පානීයෙන ච විධූපනෙන ච උපතිට්ඨි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – එළකලොමකෙ…පෙ.....

ආමකධඤ්ඤං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ආමකධඤ්ඤං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං චතූහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.....

උච්චාරං වා පස්සාවං වා සඞ්කාරං වා විඝාසං වා තිරොකුට්ටෙ [තිරොකුඩ්ඩෙ (සී. ස්‍යා.)] ඡඩ්ඩෙන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? අඤ්ඤතරං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? අඤ්ඤතරා භික්ඛුනී උච්චාරං [උච්චාරම්පි පස්සාවම්පි සඞ්කාරම්පි විඝාසම්පි (ක.)] තිරොකුට්ටෙ ඡඩ්ඩෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.....

උච්චාරං වා පස්සාවං වා සඞ්කාරං වා විඝාසං වා හරිතෙ ඡඩ්ඩෙන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො උච්චාරම්පි පස්සාවම්පි සඞ්කාරම්පි විඝාසම්පි හරිතෙ ඡඩ්ඩෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.....

නච්චං වා ගීතං වා වාදිතං වා දස්සනාය ගච්ඡන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? රාජගහෙ පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො නච්චම්පි ගීතම්පි වාදිතම්පි දස්සනාය අගමංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – එළකලොමකෙ…පෙ.....

ලසුණවග්ගො පඨමො.

2. රත්තන්ධකාරවග්ගො

219. රත්තන්ධකාරෙ අප්පදීපෙ පුරිසෙන සද්ධිං එකෙනෙකාය සන්තිට්ඨන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? අඤ්ඤතරං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? අඤ්ඤතරා භික්ඛුනී රත්තන්ධකාරෙ අප්පදීපෙ පුරිසෙන සද්ධිං එකෙනෙකා සන්තිට්ඨි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – ථෙය්‍යසත්ථකෙ…පෙ.....

පටිච්ඡන්නෙ ඔකාසෙ පුරිසෙන සද්ධිං එකෙනෙකාය සන්තිට්ඨන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? අඤ්ඤතරං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? අඤ්ඤතරා භික්ඛුනී පටිච්ඡන්නෙ ඔකාසෙ පුරිසෙන සද්ධිං එකෙනෙකා සන්තිට්ඨි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – ථෙය්‍යසත්ථකෙ…පෙ.....

අජ්ඣොකාසෙ පුරිසෙන සද්ධිං එකෙනෙකාය සන්තිට්ඨන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති ? අඤ්ඤතරං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? අඤ්ඤතරා භික්ඛුනී අජ්ඣොකාසෙ පුරිසෙන සද්ධිං එකෙනෙකා සන්තිට්ඨි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – ථෙය්‍යසත්ථකෙ…පෙ.....

රථිකා වා [රථියාය වා (ක.)] බ්‍යූහෙ වා සිඞ්ඝාටකෙ වා පුරිසෙන සද්ධිං එකෙනෙකාය සන්තිට්ඨන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ථුල්ලනන්දං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ථුල්ලනන්දා භික්ඛුනී රථිකායපි බ්‍යූහෙපි සිඞ්ඝාටකෙපි පුරිසෙන සද්ධිං එකෙනෙකා සන්තිට්ඨි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – ථෙය්‍යසත්ථකෙ…පෙ.....

පුරෙභත්තං කුලානි උපසඞ්කමිත්වා ආසනෙ නිසීදිත්වා සාමිකෙ අනාපුච්ඡා පක්කමන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං . කං ආරබ්භාති? අඤ්ඤතරං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? අඤ්ඤතරා භික්ඛුනී පුරෙභත්තං කුලානි උපසඞ්කමිත්වා ආසනෙ නිසීදිත්වා සාමිකෙ අනාපුච්ඡා පක්කාමි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – කඨිනකෙ…පෙ.....

පච්ඡාභත්තං කුලානි උපසඞ්කමිත්වා සාමිකෙ අනාපුච්ඡා ආසනෙ අභිනිසීදන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං . කං ආරබ්භාති? ථුල්ලනන්දං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ථුල්ලනන්දා භික්ඛුනී පච්ඡාභත්තං කුලානි උපසඞ්කමිත්වා සාමිකෙ අනාපුච්ඡා ආසනෙ අභිනිසීදි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – කඨිනකෙ…පෙ…..

විකාලෙ කුලානි උපසඞ්කමිත්වා සාමිකෙ අනාපුච්ඡා සෙය්‍යං සන්ථරිත්වා වා සන්ථරාපෙත්වා වා අභිනිසීදන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො විකාලෙ කුලානි උපසඞ්කමිත්වා සාමිකෙ අනාපුච්ඡා සෙය්‍යං සන්ථරිත්වා අභිනිසීදිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – කඨිනකෙ…පෙ…..

දුග්ගහිතෙන දූපධාරිතෙන පරං උජ්ඣාපෙන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? අඤ්ඤතරං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? අඤ්ඤතරා භික්ඛුනී දුග්ගහිතෙන දූපධාරිතෙන පරං උජ්ඣාපෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

අත්තානං වා පරං වා නිරයෙන වා බ්‍රහ්මචරියෙන වා අභිසපන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? චණ්ඩකාළිං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? චණ්ඩකාළී භික්ඛුනී අත්තානම්පි පරම්පි නිරයෙනපි බ්‍රහ්මචරියෙනපි අභිසපි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

අත්තානං වධිත්වා වධිත්වා රොදන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? චණ්ඩකාළිං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? චණ්ඩකාළී භික්ඛුනී අත්තානං වධිත්වා වධිත්වා රොදි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – ධුරනික්ඛෙපෙ…පෙ…..

රත්තන්ධකාරවග්ගො දුතියො.

3. නහානවග්ගො

220. නග්ගාය නහායන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො නග්ගා නහායිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – එළකලොමකෙ…පෙ…..

පමාණාතික්කන්තං උදකසාටිකං කාරාපෙන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං . කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො අප්පමාණිකායො උදකසාටිකායො ධාරෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

භික්ඛුනියා චීවරං විසිබ්බෙත්වා වා විසිබ්බාපෙත්වා වා නෙව සිබ්බෙන්තියා න සිබ්බාපනාය උස්සුක්කං කරොන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ථුල්ලනන්දං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ථුල්ලනන්දා භික්ඛුනී භික්ඛුනියා චීවරං විසිබ්බාපෙත්වා නෙව සිබ්බෙසි න සිබ්බාපනාය උස්සුක්කං අකාසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – ධුරනික්ඛෙපෙ…පෙ…..

පඤ්චාහිකං සඞ්ඝාටිචාරං අතික්කාමෙන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො භික්ඛුනීනං හත්ථෙ චීවරං නික්ඛිපිත්වා සන්තරුත්තරෙන ජනපදචාරිකං පක්කමිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති කඨිනකෙ…පෙ…..

චීවරසඞ්කමනීයං ධාරෙන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? අඤ්ඤතරං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? අඤ්ඤතරා භික්ඛුනී අඤ්ඤතරාය භික්ඛුනියා චීවරං අනාපුච්ඡා පාරුපි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – කඨිනකෙ…පෙ…..

ගණස්ස චීවරලාභං අන්තරායං කරොන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ථුල්ලනන්දං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ථුල්ලනන්දා භික්ඛුනී ගණස්ස චීවරලාභං අන්තරායං අකාසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

ධම්මිකං චීවරවිභඞ්ගං පටිබාහන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති. සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ථුල්ලනන්දං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ථුල්ලනන්දා භික්ඛුනී ධම්මිකං චීවරවිභඞ්ගං පටිබාහි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.....

අගාරිකස්ස වා පරිබ්බාජකස්ස වා පරිබ්බාජිකාය වා සමණචීවරං දෙන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ථුල්ලනන්දං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ථුල්ලනන්දා භික්ඛුනී අගාරිකස්ස සමණචීවරං අදාසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.....

දුබ්බලචීවරපච්චාසාය චීවරකාලසමයං අතික්කාමෙන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ථුල්ලනන්දං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ථුල්ලනන්දා භික්ඛුනී දුබ්බලචීවරපච්චාසාය චීවරකාලසමයං අතික්කාමෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.....

ධම්මිකං කඨිනුද්ධාරං පටිබාහන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ථුල්ලනන්දං භික්ඛුනිං ආරබ්භ . කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ථුල්ලනන්දා භික්ඛුනී ධම්මිකං කඨිනුද්ධාරං පටිබාහි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.....

නහානවග්ගො තතියො.

4. තුවට්ටවග්ගො

221. ද්වින්නං භික්ඛුනීනං එකමඤ්චෙ තුවට්ටෙන්තීනං පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ද්වෙ එකමඤ්චෙ තුවට්ටෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – එළකලොමකෙ…පෙ.....

ද්වින්නං භික්ඛුනීනං එකත්ථරණපාවුරණෙ තුවට්ටෙන්තීනං පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ද්වෙ එකත්ථරණපාවුරණා තුවට්ටෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – එළකලොමකෙ…පෙ.....

භික්ඛුනියා සඤ්චිච්ච අඵාසුං කරොන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ථුල්ලනන්දං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ථුල්ලනන්දා භික්ඛුනී භික්ඛුනියා සඤ්චිච්ච අඵාසුං අකාසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.....

දුක්ඛිතං සහජීවිනිං නෙව උපට්ඨෙන්තියා න උපට්ඨාපනාය උස්සුක්කං කරොන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ථුල්ලනන්දං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ථුල්ලනන්දා භික්ඛුනී දුක්ඛිතං සහජීවිනිං නෙව උපට්ඨෙසි න උපට්ඨාපනාය උස්සුක්කං අකාසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – ධුරනික්ඛෙපෙ…පෙ.....

භික්ඛුනියා උපස්සයං දත්වා කුපිතාය අනත්තමනාය නික්කඩ්ඪන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ථුල්ලනන්දං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ථුල්ලනන්දා භික්ඛුනී භික්ඛුනියා උපස්සයං දත්වා කුපිතා අනත්තමනා නික්කඩ්ඪි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.....

සංසට්ඨාය භික්ඛුනියා යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? චණ්ඩකාළිං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? චණ්ඩකාළී භික්ඛුනී සංසට්ඨා විහරි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – ධුරනික්ඛෙපෙ…පෙ.....

අන්තොරට්ඨෙ සාසඞ්කසම්මතෙ සප්පටිභයෙ අසත්ථිකාය චාරිකං චරන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො අන්තොරට්ඨෙ සාසඞ්කසම්මතෙ සප්පටිභයෙ අසත්ථිකායො චාරිකං චරිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – එළකලොමකෙ…පෙ.....

තිරොරට්ඨෙ සාසඞ්කසම්මතෙ සප්පටිභයෙ අසත්ථිකාය චාරිකං චරන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො තිරොරට්ඨෙ සාසඞ්කසම්මතෙ සප්පටිභයෙ අසත්ථිකායො චාරිකං චරිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – එළකලොමකෙ…පෙ…..

අන්තොවස්සං චාරිකං චරන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? රාජගහෙ පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො අන්තොවස්සං චාරිකං චරිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – එළකලොමකෙ…පෙ…..

වස්සංවුට්ඨාය [වස්සංවුත්ථාය (සී. ස්‍යා.)] භික්ඛුනියා චාරිකං න පක්කමන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? රාජගහෙ පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ආරබ්භ . කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො වස්සංවුට්ඨා චාරිකං න පක්කමිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – පඨමපාරාජිකෙ…පෙ…..

තුවට්ටවග්ගො චතුත්ථො.

5. චිත්තාගාරවග්ගො

222. රාජාගාරං වා චිත්තාගාරං වා ආරාමං වා උය්‍යානං වා පොක්ඛරණිං වා දස්සනාය ගච්ඡන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො රාජාගාරම්පි චිත්තාගාරම්පි දස්සනාය අගමංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – එළකලොමකෙ…පෙ…..

ආසන්දිං වා පල්ලඞ්කං වා පරිභුඤ්ජන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ආසන්දිම්පි පල්ලඞ්කම්පි පරිභුඤ්ජිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – එළකලොමකෙ…පෙ…..

සුත්තං කන්තන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො සුත්තං කන්තිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – එළකලොමකෙ…පෙ…..

ගිහිවෙය්‍යාවච්චං කරොන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ගිහිවෙය්‍යාවච්චං අකංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – එළකලොමකෙ…පෙ…..

භික්ඛුනියා ‘‘එහාය්‍යෙ ඉමං අධිකරණං වූපසමෙහී’’ති වුච්චමානාය ‘‘සාධූ’’ති පටිස්සුණිත්වා නෙව වූපසමෙන්තියා න වූපසමාය උස්සුක්කං කරොන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ථුල්ලනන්දං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ථුල්ලනන්දා භික්ඛුනී භික්ඛුනියා – ‘‘එහාය්‍යෙ, ඉමං අධිකරණං වූපසමෙහී’’ති වුච්චමානා ‘‘සාධූ’’ති පටිස්සුණිත්වා නෙව වූපසමෙසි න වූපසමාය උස්සුක්කං අකාසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – ධුරනික්ඛෙපෙ…පෙ…..

අගාරිකස්ස වා පරිබ්බාජකස්ස වා පරිබ්බාජිකාය වා සහත්ථා ඛාදනීයං වා භොජනීයං වා දෙන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ථුල්ලනන්දං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ථුල්ලනන්දා භික්ඛුනී අගාරිකස්ස සහත්ථා ඛාදනීයම්පි භොජනීයම්පි අදාසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – එළකලොමකෙ…පෙ…..

ආවසථචීවරං අනිස්සජ්ජිත්වා පරිභුඤ්ජන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ථුල්ලනන්දං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ථුල්ලනන්දා භික්ඛුනී ආවසථචීවරං අනිස්සජ්ජිත්වා පරිභුඤ්ජි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – කථිනකෙ…පෙ…..

ආවසථං අනිස්සජ්ජිත්වා චාරිකං පක්කමන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ථුල්ලනන්දං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ථුල්ලනන්දා භික්ඛුනී ආවසථං අනිස්සජ්ජිත්වා චාරිකං පක්කාමි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – කථිනකෙ…පෙ…..

තිරච්ඡානවිජ්ජං පරියාපුණන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො තිරච්ඡානවිජ්ජං පරියාපුණිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – පදසොධම්මෙ…පෙ…..

තිරච්ඡානවිජ්ජං වාචෙන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති. ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො තිරච්ඡානවිජ්ජං වාචෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – පදසොධම්මෙ…පෙ…..

චිත්තාගාරවග්ගො පඤ්චමො.

6. ආරාමවග්ගො

223. ජානං සභික්ඛුකං ආරාමං අනාපුච්ඡා පවිසන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ආරාමං අනාපුච්ඡා පවිසිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, ද්වෙ අනුපඤ්ඤත්තියො. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – ධුරනික්ඛෙපෙ…පෙ…..

භික්ඛුං අක්කොසන්තියා පරිභාසන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? වෙසාලියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො ආයස්මන්තං උපාලිං අක්කොසිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ. ….

චණ්ඩීකතාය ගණං පරිභාසන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ථුල්ලනන්දං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ථුල්ලනන්දා භික්ඛුනී චණ්ඩීකතාය ගණං පරිභාසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

නිමන්තිතාය වා පවාරිතාය වා ඛාදනීයං වා භොජනීයං වා අඤ්ඤත්‍ර භුඤ්ජන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො භුත්තාවිනියො පවාරිතා අඤ්ඤත්‍ර භුඤ්ජිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං චතූහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

කුලං මච්ඡරායන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? අඤ්ඤතරං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? අඤ්ඤතරා භික්ඛුනී කුලං මච්ඡරායි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

අභික්ඛුකෙ ආවාසෙ වස්සං වසන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති ? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො අභික්ඛුකෙ ආවාසෙ වස්සං වසිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – එළකලොමකෙ…පෙ…..

වස්සංවුට්ඨාය භික්ඛුනියා උභතොසඞ්ඝෙ තීහි ඨානෙහි න පවාරෙන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො වස්සංවුට්ඨා භික්ඛුසඞ්ඝං [භික්ඛුනිසංඝෙ (ක.)] න පවාරෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – ධුරනික්ඛෙපෙ…පෙ…..

ඔවාදාය වා සංවාසාය වා න ගච්ඡන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සක්කෙසු පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො ඔවාදං න ගච්ඡිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – පඨමපාරාජිකෙ…පෙ. ….

උපොසථම්පි න පුච්ඡන්තියා ඔවාදම්පි න යාචන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො උපොසථම්පි න පුච්ඡිංසු ඔවාදම්පි න යාචිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – ධුරනික්ඛෙපෙ…පෙ…..

පසාඛෙ ජාතං ගණ්ඩං වා රුධිතං [රුහිතං (සී. ස්‍යා.)] වා අනපලොකෙත්වා සඞ්ඝං වා ගණං වා පුරිසෙන සද්ධිං එකෙනෙකාය භෙදාපෙන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? අඤ්ඤතරං

භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? අඤ්ඤතරා භික්ඛුනී පසාඛෙ ජාතං ගණ්ඩං පුරිසෙන සද්ධිං එකෙනෙකා භෙදාපෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – කඨිනකෙ…පෙ…..

ආරාමවග්ගො ඡට්ඨො.

7. ගබ්භිනීවග්ගො

224. ගබ්භිනිං වුට්ඨාපෙන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං . කං ආරබ්භාති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ගබ්භිනිං වුට්ඨාපෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

පායන්තිං වුට්ඨාපෙන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො පායන්තිං වුට්ඨාපෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

ද්වෙ වස්සානි ඡසු ධම්මෙසු අසික්ඛිතසික්ඛං සික්ඛමානං වුට්ඨාපෙන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ද්වෙ වස්සානි ඡසු ධම්මෙසු අසික්ඛිතසික්ඛං සික්ඛමානං වුට්ඨාපෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

ද්වෙ වස්සානි ඡසු ධම්මෙසු සික්ඛිතසික්ඛං සික්ඛමානං සඞ්ඝෙන අසම්මතං වුට්ඨාපෙන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ද්වෙ වස්සානි ඡසු ධම්මෙසු සික්ඛිතසික්ඛං සික්ඛමානං සඞ්ඝෙන අසම්මතං වුට්ඨාපෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

ඌනද්වාදසවස්සං ගිහිගතං වුට්ඨාපෙන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ඌනද්වාදසවස්සං ගිහිගතං වුට්ඨාපෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

පරිපුණ්ණද්වාදසවස්සං ගිහිගතං ද්වෙ වස්සානි ඡසු ධම්මෙසු අසික්ඛිතසික්ඛං වුට්ඨාපෙන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො පරිපුණ්ණද්වාදසවස්සං ගිහිගතං ද්වෙ වස්සානි ඡසු ධම්මෙසු අසික්ඛිතසික්ඛං වුට්ඨාපෙසුං , තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

පරිපුණ්ණද්වාදසවස්සං ගිහිගතං ද්වෙ වස්සානි ඡසු ධම්මෙසු සික්ඛිතසික්ඛං සඞ්ඝෙන අසම්මතං වුට්ඨාපෙන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො පරිපුණ්ණද්වාදසවස්සං ගිහිගතං ද්වෙ වස්සානි ඡසු ධම්මෙසු සික්ඛිතසික්ඛං සඞ්ඝෙන අසම්මතං වුට්ඨාපෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

සහජීවිනිං වුට්ඨාපෙත්වා ද්වෙ වස්සානි නෙව අනුග්ගණ්හන්තියා න අනුග්ගණ්හාපෙන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ථුල්ලනන්දං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ථුල්ලනන්දා භික්ඛුනී සහජීවිනිං වුට්ඨාපෙත්වා ද්වෙ වස්සානි නෙව අනුග්ගහෙසි න අනුග්ගණ්හාපෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – ධුරනික්ඛෙපෙ…පෙ. ….

වුට්ඨාපිතං පවත්තිනිං ද්වෙ වස්සානි නානුබන්ධන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො වුට්ඨාපිතං පවත්තිනිං ද්වෙ වස්සානි නානුබන්ධිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – පඨමපාරාජිකෙ…පෙ…..

සහජීවිනිං වුට්ඨාපෙත්වා නෙව වූපකාසෙන්තියා න වූපකාසාපෙන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ථුල්ලනන්දං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ථුල්ලනන්දා භික්ඛුනී සහජීවිනිං වුට්ඨාපෙත්වා නෙව වූපකාසෙසි න වූපකාසාපෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – ධුරනික්ඛෙපෙ…පෙ…..

ගබ්භිනිවග්ගො සත්තමො.

8. කුමාරිභූතවග්ගො

225. ඌනවීසතිවස්සං කුමාරිභූතං වුට්ඨාපෙන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ආරබ්භ . කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ඌනවීසතිවස්සං කුමාරිභූතං වුට්ඨාපෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

පරිපුණ්ණවීසතිවස්සං කුමාරිභූතං ද්වෙ වස්සානි ඡසු ධම්මෙසු අසික්ඛිතසික්ඛං වුට්ඨාපෙන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො පරිපුණ්ණවීසතිවස්සං කුමාරිභූතං ද්වෙ වස්සානි ඡසු ධම්මෙසු අසික්ඛිතසික්ඛං වුට්ඨාපෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

පරිපුණ්ණවීසතිවස්සං කුමාරිභූතං ද්වෙ වස්සානි ඡසු ධම්මෙසු සික්ඛිතසික්ඛං සඞ්ඝෙන අසම්මතං වුට්ඨාපෙන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො පරිපුණ්ණවීසතිවස්සං කුමාරිභූතං ද්වෙ වස්සානි ඡසු ධම්මෙසු සික්ඛිතසික්ඛං සඞ්ඝෙන අසම්මතං වුට්ඨාපෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

ඌනද්වාදසවස්සාය වුට්ඨාපෙන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ඌනද්වාදසවස්සා වුට්ඨාපෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

පරිපුණ්ණද්වාදසවස්සාය සඞ්ඝෙන අසම්මතාය වුට්ඨාපෙන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො පරිපුණ්ණද්වාදසවස්සා සඞ්ඝෙන අසම්මතා වුට්ඨාපෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – දුතියපාරාජිකෙ…පෙ…..

‘‘අලං තාව තෙ, අය්‍යෙ, වුට්ඨාපිතෙනා’’ති වුච්චමානාය ‘‘සාධූ’’ති පටිස්සුණිත්වා පච්ඡා ඛීයනධම්මං ආපජ්ජන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? චණ්ඩකාළිං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? චණ්ඩකාළී භික්ඛුනී ‘‘අලං තාව තෙ, අය්‍යෙ, වුට්ඨාපිතෙනා’’ති වුච්චමානා ‘‘සාධූ’’ති පටිස්සුණිත්වා පච්ඡා ඛීයනධම්මං ආපජ්ජි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

සික්ඛමානං – ‘‘සචෙ මෙ ත්වං, අය්‍යෙ, චීවරං දස්සසි, එවාහං තං වුට්ඨාපෙස්සාමී’’ති වත්වා නෙව වුට්ඨාපෙන්තියා න වුට්ඨාපනාය උස්සුක්කං කරොන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ථුල්ලනන්දං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ථුල්ලනන්දා භික්ඛුනී සික්ඛමානං – ‘‘සචෙ මෙ ත්වං, අය්‍යෙ, චීවරං දස්සසි, එවාහං තං වුට්ඨාපෙස්සාමී’’ති වත්වා නෙව වුට්ඨාපෙසි න වුට්ඨාපනාය උස්සුක්කං අකාසි , තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – ධුරනික්ඛෙපෙ…පෙ. ….

සික්ඛමානං – ‘‘සචෙ මං ත්වං, අය්‍යෙ, ද්වෙ වස්සානි අනුබන්ධිස්සසි, එවාහං තං වුට්ඨාපෙස්සාමී’’ති වත්වා නෙව වුට්ඨාපෙන්තියා න වුට්ඨාපනාය උස්සුක්කං කරොන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ථුල්ලනන්දං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ථුල්ලනන්දා භික්ඛුනී සික්ඛමානං – ‘‘සචෙ මං ත්වං, අය්‍යෙ, ද්වෙ වස්සානි අනුබන්ධිස්සසි, එවාහං තං වුට්ඨාපෙස්සාමී’’ති වත්වා නෙව වුට්ඨාපෙසි න වුට්ඨාපනාය උස්සුක්කං අකාසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – ධුරනික්ඛෙපෙ…පෙ…..

පුරිසසංසට්ඨං කුමාරකසංසට්ඨං චණ්ඩිං සොකාවාසං සික්ඛමානං වුට්ඨාපෙන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ථුල්ලනන්දං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ථුල්ලනන්දා භික්ඛුනී පුරිසසංසට්ඨං කුමාරකසංසට්ඨං චණ්ඩිං සොකාවාසං සික්ඛමානං වුට්ඨාපෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ…..

මාතාපිතූහි වා සාමිකෙන වා අනනුඤ්ඤාතං සික්ඛමානං වුට්ඨාපෙන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ථුල්ලනන්දං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ථුල්ලනන්දා භික්ඛුනී මාතාපිතූහිපි සාමිකෙනාපි අනනුඤ්ඤාතං සික්ඛමානං වුට්ඨාපෙසි , තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං

ආපත්තිසමුට්ඨානානං චතූහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – සියා වාචතො සමුට්ඨාති, න කායතො න චිත්තතො; සියා කායතො ච වාචතො ච සමුට්ඨාති, න චිත්තතො; සියා වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න කායතො; සියා කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති…පෙ.....

පාරිවාසිකඡන්දදානෙන සික්ඛමානං වුට්ඨාපෙන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? රාජගහෙ පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ථුල්ලනන්දං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ථුල්ලනන්දා භික්ඛුනී පාරිවාසිකඡන්දදානෙන සික්ඛමානං වුට්ඨාපෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.....

අනුවස්සං වුට්ඨාපෙන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො අනුවස්සං වුට්ඨාපෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.....

එකං වස්සං ද්වෙ වුට්ඨාපෙන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො එකං වස්සං ද්වෙ වුට්ඨාපෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.....

කුමාරිභූතවග්ගො අට්ඨමො.

9. ඡත්තුපාහනවග්ගො

226. ඡත්තුපාහනං ධාරෙන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො ඡත්තුපාහනං ධාරෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – එළකලොමකෙ…පෙ.....

යානෙන යායන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො යානෙන යායිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – එළකලොමකෙ…පෙ. ....

සඞ්ඝාණිං ධාරෙන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? අඤ්ඤතරං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? අඤ්ඤතරා භික්ඛුනී සඞ්ඝාණිං ධාරෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – එළකලොමකෙ…පෙ.....

ඉත්ථාලඞ්කාරං ධාරෙන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො ඉත්ථාලඞ්කාරං ධාරෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – එළකලොමකෙ…පෙ.....

ගන්ධවණ්ණකෙන නහායන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො ගන්ධවණ්ණකෙන නහායිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – එළකලොමකෙ…පෙ.....

වාසිතකෙන පිඤ්ඤාකෙන නහායන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො වාසිතකෙන පිඤ්ඤාකෙන නහායිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – එළකලොමකෙ…පෙ.....

භික්ඛුනියා උම්මද්දාපෙන්තියා පරිමද්දාපෙන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො භික්ඛුනියා උම්මද්දාපෙසුං පරිමද්දාපෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – එළකලොමකෙ…පෙ.....

සික්ඛමානා උම්මද්දාපෙන්තියා පරිමද්දාපෙන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො සික්ඛමානාය උම්මද්දාපෙසුං පරිමද්දාපෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – එළකලොමකෙ…පෙ.....

සාමණෙරියා උම්මද්දාපෙන්තියා පරිමද්දාපෙන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ආරබ්භ . කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො සාමණෙරියා උම්මද්දාපෙසුං පරිමද්දාපෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – එළකලොමකෙ…පෙ…..

ගිහිනියා උම්මද්දාපෙන්තියා පරිමද්දාපෙන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ගිහිනියා උම්මද්දාපෙසුං පරිමද්දාපෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – එළකලොමකෙ…පෙ…..

භික්ඛුස්ස පුරතො අනාපුච්ඡා ආසනෙ නිසීදන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො භික්ඛුස්ස පුරතො අනාපුච්ඡා ආසනෙ නිසීදිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං . එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – කඨිනකෙ…පෙ…..

අනොකාසකතං භික්ඛුං පඤ්හං පුච්ඡන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො අනොකාසකතං භික්ඛුං පඤ්හං පුච්ඡිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – පදසොධම්මෙ…පෙ…..

අසඞ්කච්චිකාය [අසඞ්කච්ඡිකාය (සයා.)] ගාමං පවිසන්තියා පාචිත්තියං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? අඤ්ඤතරං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? අඤ්ඤතරා භික්ඛුනී අසඞ්කච්චිකා ගාමං පාවිසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – සියා කායතො සමුට්ඨාති, න වාචතො න චිත්තතො; සියා කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…..

ඡත්තුපාහනවග්ගො නවමො.

නවවග්ගඛුද්දකා නිට්ඨිතා.

තස්සුද්දානං –

ලසුණං සංහරෙ ලොමං, තලමට්ඨඤ්ච සුද්ධිකං;
භුඤ්ජන්තාමකධඤ්ඤානං, ද්වෙ විඝාසෙන දස්සනා.

අන්ධකාරෙ පටිච්ඡන්නෙ, අජ්ඣොකාසෙ රථිකාය ච;
පුරෙ පච්ඡා විකාලෙ ච, දුග්ගහි නිරයෙ වධි.

නග්ගොදකා විසිබ්බෙත්වා, පඤ්චාහිකං සඞ්කමනීයං;
ගණං විභඞ්ගසමණං, දුබ්බලං කඨිනෙන ච.

එකමඤ්චත්ථරණෙන, සඤ්චිච්ච සහජීවිනී;
දත්වා සංසට්ඨඅන්තො ච, තිරොවස්සං න පක්කමෙ.

රාජා ආසන්දි සුත්තඤ්ච, ගිහි වූපසමෙන ච;
දදෙ චීවරාවසථං, පරියාපුණඤ්ච වාචයෙ.

ආරාමක්කොසචණ්ඩී ච, භුඤ්ජෙය්‍ය කුලමච්ඡරී;
වාසෙ පවාරණොවාදං, ද්වෙ ධම්මා පසාඛෙන ච.

ගබ්භී පායන්තී ඡ ධම්මෙ, අසම්මතූනද්වාදස;
පරිපුණ්ණඤ්ච සඞ්ඝෙන, සහ වුට්ඨා ඡ පඤ්ච ච.

කුමාරී ද්වෙ ච සඞ්ඝෙන, ද්වාදස සම්මතෙන ච;
අලං සචෙ ච ද්වෙවස්සං, සංසට්ඨා සාමිකෙන ච.

පාරිවාසිකානුවස්සං, දුවෙ වුට්ඨාපනෙන ච;
ඡත්තයානෙන සඞ්ඝාණි, ඉත්ථාලඞ්කාරවණ්ණකෙ.

පිණ්ඩාකහික්ඛුනී චෙව, සික්ඛා ච සාමණෙරිකා;
ගිහි භික්ඛුස්ස පුරතො, අනොකාසං සඞ්කච්චිකාති.

තෙසං වග්ගානං උද්දානං –

ලසුණන්ධකාරා න්හානා, තුවට්ටා චිත්තගාරකා;
ආරාමං ගබ්භිනී චෙව, කුමාරී ඡත්තුපාහනාති.

5. පාටිදෙසනීයකණ්ඩං

227. සප්පිං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජන්තියා පාටිදෙසනීයං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො සප්පිං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං චතූහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.....

තෙලං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජන්තියා පාටිදෙසනීයං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො තෙලං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං චතූහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.....

මධුං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජන්තියා පාටිදෙසනීයං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො මධුං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං චතූහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.....

ඵාණිතං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජන්තියා පාටිදෙසනීයං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො ඵාණිතං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං චතූහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.....

මච්ඡං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජන්තියා පාටිදෙසනීයං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො මච්ඡං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං චතූහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.....

මංසං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජන්තියා පාටිදෙසනීයං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො. මංසං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං චතූහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.....

ඛීරං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජන්තියා පාටිදෙසනීයං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො ඛීරං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං චතූහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.....

දධිං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජන්තියා පාටිදෙසනීයං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො දධිං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං චතූහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – සියා කායතො සමුට්ඨාති, න වාචතො න චිත්තතො; සියා කායතො ච වාචතො ච සමුට්ඨාති, න චිත්තතො; සියා කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො; සියා කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති…පෙ.....

අට්ඨ පාටිදෙසනීයා නිට්ඨිතා.

තස්සුද්දානං –

සප්පිං තෙලං මධුඤ්චෙව, ඵාණිතං මච්ඡමෙව ච;
මංසං ඛීරං දධිඤ්චාපි, විඤ්ඤාපෙත්වාන භික්ඛුනී;

පාටිදෙසනීයා අට්ඨ, සයං බුද්ධෙන දෙසිතාති.

යෙ සික්ඛාපදා භික්ඛුවිභඞ්ගෙ විත්ථාරිතා තෙ සංඛිත්තා

භික්ඛුනිවිභඞ්ගෙ.

කත්ථපඤ්ඤත්තිවාරො නිට්ඨිතො පඨමො.

2. කතාපත්තිවාරො

1. පාරාජිකකණ්ඩං

228. අවස්සුතා භික්ඛුනී අවස්සුතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස කායසංසග්ගං සාදියන්තී කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? අවස්සුතා භික්ඛුනී අවස්සුතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස කායසංසග්ගං සාදියන්තී තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති . අධක්ඛකං උබ්භජාණුමණ්ඩලං ගහණං සාදියති, ආපත්ති පාරාජිකස්ස; උබ්භක්ඛකං අධොජාණුමණ්ඩලං ගහණං සාදියති, ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස; කායපටිබද්ධං ගහණං සාදියති, ආපත්ති දුක්කටස්ස – අවස්සුතා භික්ඛුනී අවස්සුතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස කායසංසග්ගං සාදියන්තී ඉමා තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති.

වජ්ජප්පටිච්ඡාදිකා භික්ඛුනී වජ්ජං පටිච්ඡාදෙන්තී කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? වජ්ජප්පටිච්ඡාදිකා භික්ඛුනී වජ්ජං පටිච්ඡාදෙන්තී තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති. ජානං පාරාජිකං ධම්මං පටිච්ඡාදෙති, ආපත්ති පාරාජිකස්ස; වෙමතිකා පටිච්ඡාදෙති, ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස; ආචාරවිපත්තිං පටිච්ඡාදෙති, ආපත්ති දුක්කටස්ස – වජ්ජප්පටිච්ඡාදිකා භික්ඛුනී වජ්ජං පටිච්ඡාදෙන්තී ඉමා තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති.

උක්ඛිත්තානුවත්තිකා භික්ඛුනී යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජන්තී කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? උක්ඛිත්තානුවත්තිකා භික්ඛුනී යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජන්තී තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති. ඤත්තියා දුක්කටං; ද්වීහි කම්මවාචාහි ථුල්ලච්චයා; කම්මවාචාපරියොසානෙ ආපත්ති පාරාජිකස්ස – උක්ඛිත්තානුවත්තිකා භික්ඛුනී යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජන්තී ඉමා තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති.

අට්ඨමං වත්ථුං පරිපූරෙන්තී කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? අට්ඨමං වත්ථුං පරිපූරෙන්තී තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති. පුරිසෙන – ''ඉත්ථන්නාමං ඔකාසං [ඉත්ථන්නාමං ගහනං (සී.), ඉත්ථන්නාමං ගබ්භං (ස්‍යා.)] ආගච්ඡා''ති වුත්තා ගච්ඡති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; පුරිසස්ස හත්ථපාසං ඔක්කන්තමත්තෙ ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස; අට්ඨමං වත්ථුං පරිපූරෙති, ආපත්ති පාරාජිකස්ස – අට්ඨමං වත්ථුං පරිපූරෙන්තී ඉමා තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති.

පාරාජිකා නිට්ඨිතා.

2. සඞ්ඝාදිසෙසකණ්ඩං

229. උස්සයවාදිකා භික්ඛුනී අඩ්ඩං කරොන්තී තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති. එකස්ස ආරොචෙති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; දුතියස්ස ආරොචෙති, ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස; අඩ්ඩපරියොසානෙ ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස.

චොරිං වුට්ඨාපෙන්තී තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති. ඤත්තියා දුක්කටං; ද්වීහි කම්මවාචාහි ථුල්ලච්චයා; කම්මවාචාපරියොසානෙ ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස.

එකා ගාමන්තරං ගච්ඡන්තී තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති. ගච්ඡති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; පඨමං පාදං පරික්ඛෙපං අතික්කාමෙති, ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස; දුතියං පාදං අතික්කාමෙති, ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස .

සමග්ගෙන සඞ්ඝෙන උක්ඛිත්තං භික්ඛුනිං ධම්මෙන විනයෙන සත්ථුසාසනෙන අනපලොකෙත්වා කාරකසඞ්ඝං අනඤ්ඤාය ගණස්ස ඡන්දං ඔසාරෙන්තී තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති. ඤත්තියා දුක්කටං; ද්වීහි කම්මවාචාහි ථුල්ලච්චයා; කම්මවාචාපරියොසානෙ ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස.

අවස්සුතා භික්ඛුනී අවස්සුතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස හත්ථතො ඛාදනීයං වා භොජනීයං වා සහත්ථා පටිග්ගහෙත්වා භුඤ්ජන්තී තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති. ''ඛාදිස්සාමි භුඤ්ජිස්සාමී''ති පටිග්ගණ්හාති, ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස; අජ්ඣොහාරෙ අජ්ඣොහාරෙ ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස; උදකදන්තපොනං පටිග්ගණ්හාති, ආපත්ති දුක්කටස්ස.

''කිං තෙ, අය්‍යෙ, එසො පුරිසපුග්ගලො කරිස්සති අවස්සුතො වා අනවස්සුතො වා, යතො ත්වං අනවස්සුතා! ඉඞ්ඝ, අය්‍යෙ, යං තෙ එසො පුරිසපුග්ගලො දෙති ඛාදනීයං වා භොජනීයං වා, තං ත්වං සහත්ථා පටිග්ගහෙත්වා ඛාද වා භුඤ්ජ වා''ති උය්‍යොජෙන්තී තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති. තස්සා වචනෙන ඛාදිස්සාමි භුඤ්ජිස්සාමීති

පටිග්ගණ්හාති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; අජ්ඣොහාරෙ අජ්ඣොහාරෙ ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස; භොජනපරියොසානෙ ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස.

කුපිතා භික්ඛුනී යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජන්තී තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති. ඤත්තියා දුක්කටං; ද්වීහි කම්මවාචාහි ථුල්ලච්චයා ; කම්මවාචාපරියොසානෙ ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස.

කිස්මිඤ්චිදෙව අධිකරණෙ පච්චාකතා භික්ඛුනී යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජන්තී තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති. ඤත්තියා දුක්කටං; ද්වීහි කම්මවාචාහි ථුල්ලච්චයා; කම්මවාචාපරියොසානෙ ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස.

සංසට්ඨා භික්ඛුනියො යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජන්තියො තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජන්ති. ඤත්තියා දුක්කටං; ද්වීහි කම්මවාචාහි ථුල්ලච්චයා; කම්මවාචාපරියොසානෙ ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස.

''සංසට්ඨාව, අය්‍යො, තුම්හෙ විහරථ. මා තුම්හෙ නානා විහරිත්ථා''ති උය්‍යොජෙන්තී යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජන්තී තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති. ඤත්තියා දුක්කටං; ද්වීහි කම්මවාචාහි ථුල්ලච්චයා; කම්මවාචාපරියොසානෙ ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස.

සඞ්ඝාදිසෙසා නිට්ඨිතා.

3. නිස්සග්ගියකණ්ඩං

230. පත්තසන්නිචයං කරොන්තී එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං.

අකාලචීවරං ''කාලචීවර''න්ති අධිට්ඨහිත්වා භාජාපෙන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. භාජාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; භාජාපිතෙ නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං.

භික්ඛුනියා සද්ධිං චීවරං පරිවත්තෙත්වා අච්ඡින්දන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. අච්ඡින්දති, පයොගෙ දුක්කටං; අච්ඡින්නෙ නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං.

අඤ්ඤං විඤ්ඤාපෙත්වා අඤ්ඤං විඤ්ඤාපෙන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. විඤ්ඤාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; විඤ්ඤාපිතෙ නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං.

අඤ්ඤං චෙතාපෙත්වා අඤ්ඤං චෙතාපෙන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. චෙතාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; චෙතාපිතෙ නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං.

අඤ්ඤදත්ථිකෙන පරික්ඛාරෙන අඤ්ඤුද්දිසිකෙන සඞ්ඝිකෙන අඤ්ඤං චෙතාපෙන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. චෙතාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; චෙතාපිතෙ නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං.

අඤ්ඤදත්ථිකෙ පරික්ඛාරෙන අඤ්ඤුද්දිසිකෙන සඞ්ඝිකෙන සංයාචිකෙන අඤ්ඤං චෙතාපෙන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. චෙතාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; චෙතාපිතෙ නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං.

අඤ්ඤදත්ථිකෙන පරික්ඛාරෙන අඤ්ඤුද්දිසිකෙන මහාජනිකෙන අඤ්ඤං චෙතාපෙන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. චෙතාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; චෙතාපිතෙ නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං.

අඤ්ඤදත්ථිකෙන පරික්ඛාරෙන අඤ්ඤුද්දිසිකෙන මහාජනිකෙන සංයාචිකෙන අඤ්ඤං චෙතාපෙන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. චෙතාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; චෙතාපිතෙ නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං.

අඤ්ඤදත්ථිකෙන පරික්ඛාරෙන අඤ්ඤුද්දිසිකෙ පුග්ගලිකෙන සංයාචිකෙන අඤ්ඤං චෙතාපෙන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. චෙතාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; චෙතාපිතෙ නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං.

අතිරෙකචතුක්කංසපරමං ගරුපාවුරණං චෙතාපෙන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. චෙතාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; චෙතාපිතෙ නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං.

අතිරෙකඅඩ්ඪතෙය්‍යකංසපරමං ලහුපාවුරණං චෙතාපෙන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. චෙතාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; චෙතාපිතෙ නිස්සග්ගියං පාචිත්තියං.

නිස්සග්ගියා පාචිත්තියා නිට්ඨිතා.

4. පාචිත්තියකණ්ඩං

1. ලසුණවග්ගො

231. ලසුණං ඛාදන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. ඛාදිස්සාමීති පටිග්ගණ්හාති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; අජ්ඣොහාරෙ අජ්ඣොහාරෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

සම්බාධෙ ලොමං සංහරාපෙන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. සංහරාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; සංහරාපිතෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

තලඝාතකං කරොන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. කරොති, පයොගෙ දුක්කටං; කතෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

ජතුමට්ඨකං ආදියන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. ආදියති, පයොගෙ දුක්කටං, ආදින්නෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

අතිරෙකද්වඞ්ගුලපබ්බපරමං උදකසුද්ධිකං ආදියන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. ආදියති, පයොගෙ දුක්කටං; ආදින්නෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

භික්ඛුස්ස භුඤ්ජන්තස්ස පානීයෙන වා විධූපනෙන වා උපතිට්ඨන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. හත්ථපාසෙ තිට්ඨති, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස; හත්ථපාසං විජහිත්වා තිට්ඨති, ආපත්ති දුක්කටස්ස.

ආමකධඤ්ඤං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. භුඤ්ජිස්සාමීති පටිග්ගණ්හාති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; අජ්ඣොහාරෙ අජ්ඣොහාරෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

උච්චාරං වා පස්සාවං වා සඞ්කාරං වා විඝාසං වා තිරොකුට්ටෙ වා තිරොපාකාරෙ වා ඡඩ්ඩෙන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. ඡඩ්ඩෙති, පයොගෙ දුක්කටං; ඡඩ්ඩිතෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

උච්චාරං වා පස්සාවං වා සඞ්කාරං වා විඝාසං වා හරිතෙ ඡඩ්ඩෙන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. ඡඩ්ඩෙති, පයොගෙ දුක්කටං; ඡඩ්ඩිතෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

නච්චං වා ගීතං වා වාදිතං වා දස්සනාය ගච්ඡන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. ගච්ඡති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; යත්ථ ඨිතා පස්සති වා සුණාති වා, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

ලසුණවග්ගො පඨමො.

2. රත්තන්ධකාරවග්ගො

232. රත්තන්ධකාරෙ අප්පදීපෙ පුරිසෙන සද්ධිං එකෙනෙකා සන්තිට්ඨන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. හත්ථපාසෙ තිට්ඨති, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස; හත්ථපාසං විජහිත්වා තිට්ඨති, ආපත්ති දුක්කටස්ස.

පටිච්ඡන්නෙ ඔකාසෙ පුරිසෙන සද්ධිං එකෙනෙකා සන්තිට්ඨන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. හත්ථපාසෙ තිට්ඨති, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස; හත්ථපාසං විජහිත්වා තිට්ඨති, ආපත්ති දුක්කටස්ස.

අජ්ඣොකාසෙ පුරිසෙන සද්ධිං එකෙනෙකා සන්තිට්ඨන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. හත්ථපාසෙ තිට්ඨති, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස; හත්ථපාසං විජහිත්වා තිට්ඨති, ආපත්ති දුක්කටස්ස.

රථිකාය වා බ්‍යූහෙ වා සිඞ්ඝාටකෙ වා පුරිසෙන සද්ධිං එකෙනෙකා සන්තිට්ඨන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. හත්ථපාසෙ තිට්ඨති, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස; හත්ථපාසං විජහිත්වා තිට්ඨති, ආපත්ති දුක්කටස්ස.

පුරෙභත්තං කුලානි උපසඞ්කමිත්වා ආසනෙ නිසීදිත්වා සාමිකෙ අනාපුච්ඡා පක්කමන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. පඨමං පාදං අනොවස්සකං අතික්කාමෙති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; දුතියං පාදං අතික්කාමෙති, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

පච්ඡාභත්තං කුලානි උපසඞ්කමිත්වා සාමිකෙ අනාපුච්ඡා ආසනෙ නිසීදන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. නිසීදති, පයොගෙ දුක්කටං; නිසින්නෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

විකාලෙ කුලානි උපසඞ්කමිත්වා සාමිකෙ අනාපුච්ඡා සෙය්‍යං සන්ථරිත්වා වා සන්ථරාපෙත්වා වා අභිනිසීදන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. අභිනිසීදති, පයොගෙ දුක්කටං; අභිනිසින්නෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

දුග්ගහිතෙන දූපධාරිතෙන පරං උජ්ඣාපෙන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. උජ්ඣාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; උජ්ඣාපිතෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

අත්තානං වා පරං වා නිරයෙන වා බ්‍රහ්මචරියෙන වා අභිසපන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. අභිසපති, පයොගෙ දුක්කටං; අභිසපිතෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

අත්තානං වධිත්වා වධිත්වා රොදන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. වධති රොදති, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස; වධති න රොදති, ආපත්ති දුක්කටස්ස.

රත්තන්ධකාරවග්ගො දුතියො.

3. නහානවග්ගො

233. නග්ගා නහායන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. නහායති, පයොගෙ දුක්කටං; නහානපරියොසානෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

පමාණාතික්කන්තං උදකසාටිකං කාරාපෙන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. කාරාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; කාරාපිතෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

භික්ඛුනියා චීවරං විසිබ්බෙත්වා වා විසිබ්බාපෙත්වා වා නෙව සිබ්බෙන්තී න සිබ්බාපනාය උස්සුක්කං කරොන්තී එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. පාචිත්තියං.

පඤ්චාහිකං සඞ්ඝාටිචාරං අතික්කාමෙන්තී එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. පාචිත්තියං. චීවරසඞ්කමනීයං ධාරෙන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. ධාරෙති, පයොගෙ දුක්කටං; ධාරිතෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

ගණස්ස චීවරලාභං අන්තරායං කරොන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. කරොති, පයොගෙ දුක්කටං; කතෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

ධම්මිකං චීවරවිභඞ්ගං පටිබාහන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. පටිබාහති, පයොගෙ දුක්කටං; පටිබාහිතෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

අගාරිකස්ස වා පරිබ්බාජකස්ස වා පරිබ්බාජිකාය වා සමණචීවරං දෙන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. දෙති, පයොගෙ දුක්කටං; දින්නෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

දුබ්බලචීවරපච්චාසා චීවරකාලසමයං අතික්කාමෙන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. අතික්කාමෙති, පයොගෙ දුක්කටං; අතික්කාමිතෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

ධම්මිකං කඨිනුද්ධාරං පටිබාහන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. පටිබාහති, පයොගෙ දුක්කටං; පටිබාහිතෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

නහානවග්ගො තතියො.

4. තුවට්ටවග්ගො

234. ද්වෙ භික්ඛුනියො එකමඤ්චෙ තුවට්ටෙන්තියො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජන්ති. නිපජ්ජන්ති, පයොගෙ දුක්කටං; නිපන්නෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

ද්වෙ භික්ඛුනියො එකත්ථරණපාවුරණා තුවට්ටෙන්තියො ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජන්ති. නිපජ්ජන්ති, පයොගෙ දුක්කටං; නිපන්නෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

භික්ඛුනියා සඤ්චිච්ච අඵාසුං කරොන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. කරොති, පයොගෙ දුක්කටං; කතෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

දුක්ඛිතං සහජීවිනිං නෙව උපට්ඨෙන්තී න උපට්ඨාපනාය උස්සුක්කං කරොන්තී එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. පාචිත්තියං.

භික්ඛුනියා උපස්සයං දත්වා කුපිතා අනත්තමනා නික්කඩ්ඪන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. නික්කඩ්ඪති, පයොගෙ දුක්කටං; නික්කඩ්ඪිතෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

සංසට්ඨා භික්ඛුනී යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. ඤත්තියා දුක්කටං; කම්මවාචාපරියොසානෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

අන්තොරට්ඨෙ සාසඞ්කසම්මතෙ සප්පටිභයෙ අසත්ථිකා චාරිකං චරන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. පටිපජ්ජති, පයොගෙ දුක්කටං; පටිපන්නෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

තිරොරට්ඨෙ සාසඞ්කසම්මතෙ සප්පටිභයෙ අසත්ථිකා චාරිකං චරන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. පටිපජ්ජති, පයොගෙ දුක්කටං; පටිපන්නෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

අන්තොවස්සං චාරිකං චරන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. පටිපජ්ජති, පයොගෙ දුක්කටං; පටිපන්නෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

වස්සංවුට්ඨා භික්ඛුනී චාරිකං න පක්කමන්තී එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. පාචිත්තියං.

තුවට්ටවග්ගො චතුත්ථො.

5. චිත්තාගාරවග්ගො

235. රාජාගාරං වා චිත්තාගාරං වා ආරාමං වා උය්‍යානං වා පොක්ඛරණිං වා දස්සනාය ගච්ඡන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. ගච්ඡති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; යත්ථ ඨිතා පස්සති, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

ආසන්දිං වා පල්ලඞ්කං වා පරිභුඤ්ජන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. පරිභුඤ්ජති, පයොගෙ දුක්කටං; පරිභුත්තෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

සුත්තං කන්තන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. කන්තති, පයොගෙ දුක්කටං; උජ්ජවුජ්ජවෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

ගිහිවෙය්‍යාවච්චං කරොන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. කරොති, පයොගෙ දුක්කටං; කතෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

භික්ඛුනියා – ''එහායෙ ඉමං අධිකරණං වූපසමෙහී''ති වුච්චමානා – ''සාධූ''ති පටිස්සුණිත්වා නෙව වූපසමෙන්තී න වූපසමාය උස්සුක්කං කරොන්තී එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. පාචිත්තියං.

අගාරිකස්ස වා පරිබ්බාජකස්ස වා පරිබ්බාජිකාය වා සහත්ථා ඛාදනීයං වා භොජනීයං වා දෙන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. දෙති, පයොගෙ දුක්කටං; දින්නෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

ආවසථචීවරං අනිස්සජ්ජිත්වා පරිභුඤ්ජන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. පරිභුඤ්ජති, පයොගෙ දුක්කටං; පරිභුත්තෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

ආවසථං අනිස්සජ්ජිත්වා චාරිකං පක්කමන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. පඨමං පාදං පරික්ඛෙපං අතික්කාමෙති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; දුතියං පාදං අතික්කාමෙති, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

තිරච්ඡානවිජ්ජං පරියාපුණන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. පරියාපුණාති, පයොගෙ දුක්කටං; පදෙ පදෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

තිරච්ඡානවිජ්ජං වාචෙන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. වාචෙති, පයොගෙ දුක්කටං; පදෙ පදෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

චිත්තාගාරවග්ගො පඤ්චමො.

6. ආරාමවග්ගො

236. ජානං සභික්ඛුකං ආරාමං අනාපුච්ඡා පවිසන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. පඨමං පාදං පරික්ඛෙපං අතික්කාමෙති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; දුතියං පාදං අතික්කාමෙති, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

භික්ඛුං අක්කොසන්තී පරිභාසන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. අක්කොසති, පයොගෙ දුක්කටං; අක්කොසිතෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

චණ්ඩීකතා ගණං පරිභාසන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. පරිභාසති, පයොගෙ දුක්කටං; පරිභාසිතෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

නිමන්තිතා වා පවාරිතා වා ඛාදනීයං වා භොජනීයං වා භුඤ්ජන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. ''ඛාදිස්සාමි භුඤ්ජිස්සාමී''ති පටිග්ගණ්හාති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; අජ්ඣොහාරෙ අජ්ඣොහාරෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

කුලං මච්ඡරායන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. මච්ඡරායති, පයොගෙ දුක්කටං; මච්ඡරිතෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

අභික්ඛුකෙ ආවාසෙ වස්සං වසන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. ''වස්සං වසිස්සාමී''ති සෙනාසනං පඤ්ඤපෙති පානීයං පරිභොජනීයං උපට්ඨපෙති පරිවෙණං සම්මජ්ජති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; සහ අරුණුග්ගමනා ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

වස්සංවුට්ඨා භික්ඛුනී උභතොසඞ්ඝෙ තීහි ඨානෙහි න පවාරෙන්තී එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. පාචිත්තියං.

ඔවාදාය වා සංවාසාය වා න ගච්ඡන්තී එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. පාචිත්තියං.

උපොසථම්පි න පුච්ඡන්තී ඔවාදම්පි න යාචන්තී එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. පාචිත්තියං.

පසාඛෙ ජාතං ගණ්ඩං වා රුධිතං වා අනපලොකෙත්වා සඞ්ඝං වා ගණං වා පුරිසෙන සද්ධිං එකෙනෙකා භෙදාපෙන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. භෙදාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; භින්නෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

ආරාමවග්ගො ඡට්ඨො.

7. ගබ්භිනීවග්ගො

237. ගබ්භිනිං වුට්ඨාපෙන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. වුට්ඨාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; වුට්ඨාපිතෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

පායන්තිං වුට්ඨාපෙන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. වුට්ඨාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; වුට්ඨාපිතෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

ද්වෙ වස්සානි ඡසු ධම්මෙසු අසික්ඛිතසික්ඛං සික්ඛමානං වුට්ඨාපෙන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. වුට්ඨාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; වුට්ඨාපිතෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

ද්වෙ වස්සානි ඡසු ධම්මෙසු සික්ඛිතසික්ඛං සික්ඛමානං සඞ්ඝෙන අසම්මතං වුට්ඨාපෙන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. වුට්ඨාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; වුට්ඨාපිතෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

ඌනද්වාදසවස්සං ගිහිගතං වුට්ඨාපෙන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. වුට්ඨාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; වුට්ඨාපිතෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

පරිපුණ්ණද්වාදසවස්සං ගිහිගතං ද්වෙ වස්සානි ඡසු ධම්මෙසු අසික්ඛිතසික්ඛං වුට්ඨාපෙන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. වුට්ඨාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; වුට්ඨාපිතෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

පරිපුණ්ණද්වාදසවස්සං ගිහිගතං ද්වෙ වස්සානි ඡසු ධම්මෙසු සික්ඛිතසික්ඛං සඞ්ඝෙන අසම්මතං වුට්ඨාපෙන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. වුට්ඨාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; වුට්ඨාපිතෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

සහජීවිනිං වුට්ඨාපෙත්වා ද්වෙ වස්සානි නෙව අනුග්ගණ්හන්තී නානුග්ගණ්හාපෙන්තී එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. පාචිත්තියං.

වුට්ඨාපිතං පවත්තිනිං ද්වෙ වස්සානි නානුබන්ධන්තී එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. පාචිත්තියං.

සහජීවිනිං වුට්ඨාපෙත්වා නෙව වූපකාසෙන්තී න වූපකාසාපෙන්තී එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. පාචිත්තියං.

ගබ්භිනීවග්ගො සත්තමො.

8. කුමාරීභූතවග්ගො

238. ඌනවීසතිවස්සං කුමාරිභූතං වුට්ඨාපෙන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. වුට්ඨාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; වුට්ඨාපිතෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

පරිපුණ්ණවීසතිවස්සං කුමාරිභූතං ද්වෙ වස්සානි ඡසු ධම්මෙසු අසික්ඛිතසික්ඛං වුට්ඨාපෙන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. වුට්ඨාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; වුට්ඨාපිතෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

පරිපුණ්ණවීසතිවස්සං කුමාරිභූතං ද්වෙ වස්සානි ඡසු ධම්මෙසු සික්ඛිතසික්ඛං සඞ්ඝෙන අසම්මතං වුට්ඨාපෙන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති . වුට්ඨාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; වුට්ඨාපිතෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

ඌනද්වාදසවස්සා වුට්ඨාපෙන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. වුට්ඨාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; වුට්ඨාපිතෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

පරිපුණ්ණද්වාදසවස්සා සඞ්ඝෙන අසම්මතා වුට්ඨාපෙන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. වුට්ඨාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; වුට්ඨාපිතෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

''අලං තාව තෙ, අය්‍යෙ, වුට්ඨාපිතෙනා''ති වුච්චමානා ''සාධූ''ති පටිස්සුණිත්වා පච්ඡා ඛීයනධම්මං ආපජ්ජන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. ඛියති, පයොගෙ දුක්කටං; ඛියිතෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

සික්ඛමානං – ''සචෙ මෙ ත්වං, අය්‍යෙ, චීවරං දස්සසි, එවාහං තං වුට්ඨාපෙස්සාමී''ති වත්වා නෙව වුට්ඨාපෙන්තී න වුට්ඨාපනාය උස්සුක්කං කරොන්තී එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. පාචිත්තියං.

සික්ඛමානං – ''සචෙ මං ත්වං, අය්‍යෙ, ද්වෙ වස්සානි අනුබන්ධිස්සසි, එවාහං තං වුට්ඨාපෙස්සාමී''ති වත්වා නෙව වුට්ඨාපෙන්තී න වුට්ඨාපනාය උස්සුක්කං කරොන්තී එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. පාචිත්තියං.

පුරිසසංසට්ඨං කුමාරකසංසට්ඨං චණ්ඩිං සොකාවාසං සික්ඛමානං වුට්ඨාපෙන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. වුට්ඨාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; වුට්ඨාපිතෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

මාතාපිතූහි වා සාමිකෙන වා අනනුඤ්ඤාතං සික්ඛමානං වුට්ඨාපෙන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. වුට්ඨාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; වුට්ඨාපිතෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

පාරිවාසිකඡන්දදානෙ සික්ඛමානං වුට්ඨාපෙන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. වුට්ඨාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; වුට්ඨාපිතෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

අනුවස්සං වුට්ඨාපෙන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. වුට්ඨාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; වුට්ඨාපිතෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

එකං වස්සං ද්වෙ වුට්ඨාපෙන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. වුට්ඨාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; වුට්ඨාපිතෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

කුමාරීභූතවග්ගො අට්ඨමො.

9. ඡත්තුපාහනවග්ගො

239. ඡත්තුපාහනං ධාරෙන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. ධාරෙති, පයොගෙ දුක්කටං; ධාරිතෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

යානෙන යායන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. යායති, පයොගෙ දුක්කටං; යායිතෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

සඞ්ඝාණිං ධාරෙන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. ධාරෙති, පයොගෙ දුක්කටං; ධාරිතෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

ඉත්ථාලඞ්කාරං ධාරෙන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. ධාරෙති, පයොගෙ දුක්කටං; ධාරිතෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

ගන්ධවණ්ණකෙන නහායන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. නහායති , පයොගෙ දුක්කටං; නහානපරියොසානෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

වාසිතකෙන පිඤ්ඤාකෙන නහායන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. නහායති, පයොගෙ දුක්කටං; නහානපරියොසානෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

භික්ඛුනියා උම්මද්දාපෙන්තී පරිමද්දාපෙන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. උම්මද්දාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; උම්මද්දිතෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

සික්ඛමානාය උම්මද්දාපෙන්තී පරිමද්දාපෙන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. උම්මද්දාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; උම්මද්දිතෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

සාමණෙරියා උම්මද්දාපෙන්තී පරිමද්දාපෙන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. උම්මද්දාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; උම්මද්දිතෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

ගිහිනියා උම්මද්දාපෙන්තී පරිමද්දාපෙන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. උම්මද්දාපෙති, පයොගෙ දුක්කටං; උම්මද්දිතෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

භික්ඛුස්ස පුරතො අනාපුච්ඡා ආසනෙ නිසීදන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. නිසීදති, පයොගෙ දුක්කටං; නිසින්නෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

අනොකාසකතං භික්ඛුං පඤ්හං පුච්ඡන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. පුච්ඡති, පයොගෙ දුක්කටං; පුච්ඡිතෙ, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

අසඞ්කච්චිකා ගාමං පවිසන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. පඨමං පාදං පරික්ඛෙපං අතික්කාමෙති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; දුතියං පාදං අතික්කාමෙති, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස.

ඡත්තුපාහනවග්ගො නවමො.

ඛුද්දකං නිට්ඨිතං.

5. පාටිදෙසනීයකණ්ඩං

240. සප්පිං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. භුඤ්ජිස්සාමීති පටිග්ගණ්හාති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; අජ්ඣොහාරෙ අජ්ඣොහාරෙ ආපත්ති පාටිදෙසනීයස්ස.

තෙලං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. භුඤ්ජිස්සාමීති පටිග්ගණ්හාති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; අජ්ඣොහාරෙ අජ්ඣොහාරෙ ආපත්ති පාටිදෙසනීයස්ස.

මධුං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. භුඤ්ජිස්සාමීති පටිග්ගණ්හාති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; අජ්ඣොහාරෙ අජ්ඣොහාරෙ ආපත්ති පාටිදෙසනීයස්ස.

ඵාණිතං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. භුඤ්ජිස්සාමීති පටිග්ගණ්හාති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; අජ්ඣොහාරෙ අජ්ඣොහාරෙ ආපත්ති පාටිදෙසනීයස්ස.

මච්ඡං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. භුඤ්ජිස්සාමීති පටිග්ගණ්හාති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; අජ්ඣොහාරෙ අජ්ඣොහාරෙ ආපත්ති පාටිදෙසනීයස්ස.

මංසං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. භුඤ්ජිස්සාමීති පටිග්ගණ්හාති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; අජ්ඣොහාරෙ අජ්ඣොහාරෙ ආපත්ති පාටිදෙසනීයස්ස.

ඛීරං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. භුඤ්ජිස්සාමීති පටිග්ගණ්හාති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; අජ්ඣොහාරෙ අජ්ඣොහාරෙ ආපත්ති පාටිදෙසනීයස්ස.

දදිං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජන්ති ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. භුඤ්ජිස්සාමීති පටිග්ගණ්හාති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; අජ්ඣොහාරෙ අජ්ඣොහාරෙ ආපත්ති පාටිදෙසනීයස්ස.

අට්ඨ පාටිදෙසනීයා නිට්ඨිතා.

කතාපත්තිවාරො නිට්ඨිතො දුතියො.

3. විපත්තිවාරො

241. අවස්සුතා භික්ඛුනියා අවස්සුතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස කායසංසග්ගං සාදියන්තියා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං කති විපත්තියො භජන්ති? අවස්සුතාය භික්ඛුනියා අවස්සුතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස කායසංසග්ගං සාදියන්තියා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං ද්වෙ විපත්තියො භජන්ති – සියා සීලවිපත්තිං, සියා ආචාරවිපත්තිං…පෙ.….

දදිං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජන්තියා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං කති විපත්තියො භජන්ති? දදිං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජන්තියා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං එකං විපත්තිං භජන්ති – ආචාරවිපත්තිං.

විපත්තිවාරො නිට්ඨිතො තතියො.

4. සඞ්ගහවාරො

242. අවස්සුතා භික්ඛුනියා අවස්සුතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස කායසංසග්ගං සාදියන්තියා ආපත්තියො සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං කතිහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා? අවස්සුතාය භික්ඛුනියා අවස්සුතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස කායසංසග්ගං සාදියන්තියා ආපත්තියො සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං තීහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා – සියා පාරාජිකාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා ථුල්ලච්චයාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා දුක්කටාපත්තික්ඛන්ධෙන…පෙ.….

දදිං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජන්තියා ආපත්තියො සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං කතිහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා? දදිං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජන්තියා ආපත්තියො සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං ද්වීහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා – සියා පාටිදෙසනීයාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා දුක්කටාපත්තික්ඛන්ධෙන.

සඞ්ගහවාරො නිට්ඨිතො චතුත්ථො.

5. සමුට්ඨානවාරො

243. අවස්සුතාය භික්ඛුනියා අවස්සුතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස කායසංසග්ගං සාදියන්තියා ආපත්තියො ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨන්ති? අවස්සුතාය භික්ඛුනියා අවස්සුතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස කායසංසග්ගං සාදියන්තියා ආපත්තියො ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨන්ති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨන්ති, න වාචතො…පෙ.….

දදිං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජන්තියා ආපත්තියො ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨන්ති? දදිං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජන්තියා ආපත්තියො ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං චතූහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨන්ති – සියා කායතො සමුට්ඨන්ති, න වාචතො න චිත්තතො; සියා කායතො ච වාචතො ච සමුට්ඨන්ති, න චිත්තතො; සියා කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨන්ති, න වාචතො; සියා කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨන්ති.

සමුට්ඨානවාරො නිට්ඨිතො පඤ්චමො.

6. අධිකරණවාරො

244. අවස්සුතා භික්ඛුනියා අවස්සුතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස කායසංසග්ගං සාදියන්තියා ආපත්තියො චතුන්නං අධිකරණානං කතමං අධිකරණං? අවස්සුතාය භික්ඛුනියා අවස්සුතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස කායසංසග්ගං සාදියන්තියා ආපත්තියො චතුන්නං අධිකරණානං – ආපත්තාධිකරණං…පෙ.….

දදිං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජන්තියා ආපත්තියො චතුන්නං අධිකරණානං කතමං අධිකරණං? දදිං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජන්තියා ආපත්තියො චතුන්නං අධිකරණානං – ආපත්තාධිකරණං.

අධිකරණවාරො නිට්ඨිතො ඡට්ඨො.

7. සමථවාරො

245. අවස්සුතාය භික්ඛුනියා අවස්සුතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස කායසංසග්ගං සාදියන්තියා ආපත්තියො සත්තන්නං සමථානං කතිහි සමථෙහි සම්මන්ති? අවස්සුතාය භික්ඛුනියා අවස්සුතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස කායසංසග්ගං සාදියන්තියා ආපත්තියො සත්තන්නං සමථානං තීහි සමථෙහි සම්මන්ති – සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච, සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච තිණවත්ථාරකෙන ච…පෙ.....

දධිං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජන්තියා ආපත්තියො සත්තන්නං සමථානං කතිහි සමථෙහි සම්මන්ති? දධිං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජන්තියා ආපත්තියො සත්තන්නං සමථානං තීහි සමථෙහි සම්මන්ති – සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච, සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච තිණවත්ථාරකෙන ච.

සමථවාරො නිට්ඨිතො සත්තමො.

8. සමුච්චයවාරො

246. අවස්සුතා භික්ඛුනී අවස්සුතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස කායසංසග්ගං සාදියන්තී කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? අවස්සුතා භික්ඛුනී අවස්සුතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස කායසංසග්ගං සාදියන්තී තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති. අධක්ඛකං උබ්භජාණුමණ්ඩලං ගහණං සාදියති, ආපත්ති පාරාජිකස්ස; උබ්භක්ඛකං අධොජාණුමණ්ඩලං ගහණං සාදියති, ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස; කායපටිබද්ධං ගහණං සාදියති, ආපත්ති දුක්කටස්ස – අවස්සුතා භික්ඛුනී අවස්සුතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස කායසංසග්ගං සාදියන්තී ඉමා තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති.

තා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං කති විපත්තියො භජන්ති? සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං කතිහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා? ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨන්ති? චතුන්නං අධිකරණානං කතමං අධිකරණං? සත්තන්නං සමථානං කතිහි සමථෙහි සම්මන්ති? තා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං ද්වෙ විපත්තියො භජන්ති – සියා සීලවිපත්තිං, සියා ආචාරවිපත්තිං. සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං තීහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා – සියා පාරාජිකාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා ථුල්ලච්චයාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා දුක්කටාපත්තික්ඛන්ධෙන. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨන්ති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨන්ති, න වාචතො. චතුන්නං අධිකරණානං ආපත්තාධිකරණං. සත්තන්නං සමථානං තීහි සමථෙහි සම්මන්ති – සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච, සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච තිණවත්ථාරකෙන ච…පෙ.....

දධිං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජන්තී කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? දධිං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජන්තී ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. භුඤ්ජිස්සාමීති පටිග්ගණ්හාති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; අජ්ඣොහාරෙ අජ්ඣොහාරෙ ආපත්ති පාටිදෙසනීයස්ස – දධිං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජන්තී ඉමා ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති.

තා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං කති විපත්තියො භජන්ති? සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං කතිහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා? ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨන්ති? චතුන්නං අධිකරණානං කතමං අධිකරණං? සත්තන්නං සමථානං කතිහි සමථෙහි සම්මන්ති? තා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං එකං විපත්තිං භජන්ති – ආචාරවිපත්තිං. සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං ද්වීහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා – සියා පාටිදෙසනීයාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා දුක්කටාපත්තික්ඛන්ධෙන. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං චතූහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨන්ති – සියා කායතො සමුට්ඨන්ති න වාචතො න චිත්තතො, සියා කායතො ච වාචතො ච සමුට්ඨන්ති න චිත්තතො, සියා කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨන්ති න වාචතො, සියා කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨන්ති. චතුන්නං අධිකරණානං – ආපත්තාධිකරණං. සත්තන්නං සමථානං තීහි සමථෙහි සම්මන්ති – සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච, සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච තිණවත්ථාරකෙන ච.

සමුච්චයවාරො නිට්ඨිතො අට්ඨමො.

1. කත්ථපඤ්ඤත්තිවාරො

1. පාරාජිකකණ්ඩං

247. යං තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන කායසංසග්ගං සාදියනපච්චයා පාරාජිකං කත්ථ පඤ්ඤත්තං? කං ආරබ්භ? කිස්මිං වත්ථුස්මිං…පෙ.... කෙනාභතන්ති?

යං තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන කායසංසග්ගං සාදියනපච්චයා පාරාජිකං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? සුන්දරීනන්දං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සුන්දරීනන්දා භික්ඛුනී අවස්සුතා අවස්සුතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස කායසංසග්ගං සාදියි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. අත්ථි තත්ථ පඤ්ඤත්ති, අනුපඤ්ඤත්ති, අනුප්පන්නපඤ්ඤත්තීති? එකා පඤ්ඤත්ති. අනුපඤ්ඤත්ති අනුප්පන්නපඤ්ඤත්ති තස්මිං

නත්ථි. සබ්බත්ථපඤ්ඤත්ති, පදෙසපඤ්ඤත්තීති? සබ්බත්ථපඤ්ඤත්ති. සාධාරණපඤ්ඤත්ති, අසාධාරණපඤ්ඤත්තීති? අසාධාරණපඤ්ඤත්ති. එකතොපඤ්ඤත්ති, උභතොපඤ්ඤත්තීති? එකතොපඤ්ඤත්ති. චතුන්නං පාතිමොක්ඛුද්දෙසානං කත්ථොගධං කත්ථ පරියාපන්නන්ති? නිදානොගධං නිදානපරියාපන්නං? කතමෙන උද්දෙසෙන උද්දෙසං ආගච්ඡතීති? දුතියෙන උද්දෙසෙන උද්දෙසං ආගච්ඡති. චතුන්නං විපත්තීනං කතමා විපත්තීති? සීලවිපත්ති. සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං කතමො ආපත්තික්ඛන්ධොති ? පාරාජිකාපත්තික්ඛන්ධො. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාතීති? එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො…පෙ…. කෙනාභතන්ති? පරම්පරාභතං –

උපාලි දාසකො චෙව, සොණකො සිග්ගවො තථා;
මොග්ගලිපුත්තෙන පඤ්චමා, එතෙ ජම්බුසිරිව්හයෙ. …පෙ….;

එතෙ නාගා මහාපඤ්ඤා, විනයඤ්ඤූ මග්ගකොවිදා;
විනයං දීපෙ පකාසෙසුං, පිටකං තම්බපණ්ණියාති.

වජ්ජප්පටිච්ඡාදනපච්චයා පාරාජිකං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ථුල්ලනන්දං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ථුල්ලනන්දා භික්ඛුනී ජානං පාරාජිකං ධම්මං අජ්ඣාපන්නං භික්ඛුනිං නෙවත්තනා පටිචොදෙසි න ගණස්ස ආරොචෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – ධුරනික්ඛෙපෙ…පෙ…..

යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජනපච්චයා පාරාජිකං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ථුල්ලනන්දං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ථුල්ලනන්දා භික්ඛුනී සමග්ගෙන සඞ්ඝෙන උක්ඛිත්තං අරිට්ඨං භික්ඛුං ගද්ධබාධිපුබ්බං අනුවත්ති, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – ධුරනික්ඛෙපෙ…පෙ…..

අට්ඨමං වත්ථුං පරිපූරණපච්චයා පාරාජිකං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො අට්ඨමං වත්ථුං පරිපූරෙසුං, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – ධුරනික්ඛෙපෙ…පෙ. ….

පාරාජිකා නිට්ඨිතා.

2. සඞ්ඝාදිසෙසකණ්ඩාදි

248. යං තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන උස්සයවාදිකාය භික්ඛුනියා අඩ්ඩං කරණපච්චයා සඞ්ඝාදිසෙසො කත්ථ පඤ්ඤත්තො? කං ආරබ්භ? කිස්මිං වත්ථුස්මිං…පෙ…. කෙනාභතන්ති?

යං තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන උස්සයවාදිකාය භික්ඛුනියා අඩ්ඩං කරණපච්චයා සඞ්ඝාදිසෙසො කත්ථ පඤ්ඤත්තොති ? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තො. කං ආරබ්භාති ? ථුල්ලනන්දං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ථුල්ලනන්දා භික්ඛුනී උස්සයවාදිකා විහරි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. අත්ථි තත්ථ පඤ්ඤත්ති, අනුපඤ්ඤත්ති, අනුප්පන්නපඤ්ඤත්තීති? එකා පඤ්ඤත්ති. අනුපඤ්ඤත්ති අනුප්පන්නපඤ්ඤත්ති තස්මිං නත්ථි. සබ්බත්ථපඤ්ඤත්ති, පදෙසපඤ්ඤත්තීති? සබ්බත්ථපඤ්ඤත්ති. සාධාරණපඤ්ඤත්ති, අසාධාරණපඤ්ඤත්තීති? අසාධාරණපඤ්ඤත්ති. එකතොපඤ්ඤත්ති, උභතොපඤ්ඤත්තීති? එකතොපඤ්ඤත්ති. චතුන්නං පාතිමොක්ඛුද්දෙසානං කත්ථොගධං කත්ථ පරියාපන්නන්ති? නිදානොගධං නිදානපරියාපන්නං. කතමෙන උද්දෙසෙන උද්දෙසං ආගච්ඡතීති? තතියෙන උද්දෙසෙන උද්දෙසං ආගච්ඡති. චතුන්නං විපත්තීනං කතමා විපත්තීති? සීලවිපත්ති. සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං කතමො ආපත්තික්ඛන්ධොති? සඞ්ඝාදිසෙසාපත්තික්ඛන්ධො. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාතීති? ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – සියා කායතො ච වාචතො ච සමුට්ඨාති, න චිත්තතො; සියා කායතො ච වාචතො චිත්තතො ච සමුට්ඨාති…පෙ…. කෙනාභතන්ති? පරම්පරාභතං –

උපාලි දාසකො චෙව, සොණකො සිග්ගවො තථා;
මොග්ගලිපුත්තෙන පඤ්චමා, එතෙ ජම්බුසිරිව්හයෙ. …පෙ….;

එතෙ නාගා මහාපඤ්ඤා, විනයඤ්ඤූ මග්ගකොවිදා;
විනයං දීපෙ පකාසෙසුං, පිටකං තම්බපණ්ණියාති.

චොරිං වුට්ඨාපනපච්චයා සඞ්ඝාදිසෙසො කත්ථ පඤ්ඤත්තොති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තො. කං ආරබ්භාති? ථුල්ලනන්දං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ථුල්ලනන්දා භික්ඛුනී චොරිං වුට්ඨාපෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා

පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ද්වීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – සියා වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න කායතො; සියා කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති…පෙ.….

එකා ගාමන්තරං ගමනපච්චයා සඞ්ඝාදිසෙසො කත්ථ පඤ්ඤත්තොති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තො. කං ආරබ්භාති? අඤ්ඤතරං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? අඤ්ඤතරා භික්ඛුනී එකා ගාමන්තරං ගච්ඡි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, තිස්සො අනුපඤ්ඤත්තියො. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – පඨමපාරාජිකෙ…පෙ.….

සමග්ගෙන සඞ්ඝෙන උක්ඛිත්තං භික්ඛුනිං ධම්මෙන විනයෙන සත්ථුසාසනෙන අනපලොකෙත්වා කාරකසඞ්ඝං අනඤ්ඤාය ගණස්ස ඡන්දං ඔසාරණපච්චයා සඞ්ඝාදිසෙසො කත්ථ පඤ්ඤත්තොති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තො. කං ආරබ්භාති? ථුල්ලනන්දං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ථුල්ලනන්දා භික්ඛුනී සමග්ගෙන සඞ්ඝෙන උක්ඛිත්තං භික්ඛුනිං ධම්මෙන විනයෙන සත්ථුසාසනෙන අනපලොකෙත්වා කාරකසඞ්ඝං අනඤ්ඤාය ගණස්ස ඡන්දං ඔසාරෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – ධුරනික්ඛෙපෙ…පෙ.….

අවස්සුතාය භික්ඛුනියා අවස්සුතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස හත්ථතො ඛාදනීයං වා භොජනීයං වා සහත්ථා පටිග්ගහෙත්වා භුඤ්ජනපච්චයා සඞ්ඝාදිසෙසො කත්ථ පඤ්ඤත්තොති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තො. කං ආරබ්භාති? සුන්දරීනන්දං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සුන්දරීනන්දා භික්ඛුනී අවස්සුතා අවස්සුතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස හත්ථතො ආමිසං පටිග්ගහෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – පඨමපාරාජිකෙ…පෙ.….

‘‘කිං තෙ, අය්‍යෙ, එසො පුරිසපුග්ගලො කරිස්සති අවස්සුතො වා අනවස්සුතො වා, යතො ත්වං අනවස්සුතා! ඉඞ්ඝ, අය්‍යෙ, යං තෙ එසො පුරිසපුග්ගලො දෙති ඛාදනීයං වා භොජනීයං වා තං ත්වං සහත්ථා පටිග්ගහෙත්වා ඛාද වා භුඤ්ජ වා’’ති උය්‍යොජනපච්චයා සඞ්ඝාදිසෙසො කත්ථ පඤ්ඤත්තොති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තො. කං ආරබ්භාති? අඤ්ඤතරං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? අඤ්ඤතරා භික්ඛුනී – ‘‘කිං තෙ, අය්‍යෙ, එසො පුරිසපුග්ගලො කරිස්සති අවස්සුතො වා අනවස්සුතො වා, යතො ත්වං අනවස්සුතා! ඉඞ්ඝ, අය්‍යෙ, යං තෙ එසො පුරිසපුග්ගලො දෙති ඛාදනීයං වා භොජනීයං වා තං ත්වං සහත්ථා පටිග්ගහෙත්වා ඛාද වා භුඤ්ජ වා’’ති උය්‍යොජෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.….

කුපිතාය අනත්තමනාය භික්ඛුනියා යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජනපච්චයා සඞ්ඝාදිසෙසො කත්ථ පඤ්ඤත්තොති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තො. කං ආරබ්භාති? චණ්ඩකාළිං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? චණ්ඩකාළී භික්ඛුනී කුපිතා අනත්තමනා එවං අවච – ‘‘බුද්ධං පච්චාචික්ඛාමි, ධම්මං පච්චාචික්ඛාමි, සඞ්ඝං පච්චාචික්ඛාමි, සික්ඛං පච්චාචික්ඛාමී’’ති, තස්මිං වත්ථුස්මිං . එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – ධුරනික්ඛෙපෙ…පෙ.….

කිස්මිඤ්චිදෙව අධිකරණෙ පච්චාකතාය භික්ඛුනියා යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජනපච්චයා සඞ්ඝාදිසෙසො කත්ථ පඤ්ඤත්තොති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තො. කං ආරබ්භාති? චණ්ඩකාළිං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? චණ්ඩකාළී භික්ඛුනී කිස්මිඤ්චිදෙව අධිකරණෙ පච්චාකතා කුපිතා අනත්තමනා එවං අවච – ‘‘ඡන්දගාමිනියො ච භික්ඛුනියො, දොසගාමිනියො ච භික්ඛුනියො, මොහගාමිනියො ච භික්ඛුනියො, භයගාමිනියො ච භික්ඛුනියො’’ති, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – ධුරනික්ඛෙපෙ…පෙ.….

සංසට්ඨානං භික්ඛුනීනං යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජනපච්චයා සඞ්ඝාදිසෙසො කත්ථ පඤ්ඤත්තොති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තො. කං ආරබ්භාති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? සම්බහුලා භික්ඛුනියො සංසට්ඨා විහරිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – ධුරනික්ඛෙපෙ…පෙ.….

‘‘සංසට්ඨා , අය්‍යෙ, තුම්හෙ විහරථ. මා තුම්හෙ නානා විහරිත්ථා’’ති උය්‍යොජෙන්තියා යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජනපච්චයා සඞ්ඝාදිසෙසො කත්ථ පඤ්ඤත්තොති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තො. කං ආරබ්භාති? ථුල්ලනන්දං භික්ඛුනිං ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ථුල්ලනන්දා භික්ඛුනී – ‘‘සංසට්ඨාව අය්‍යෙ, තුම්හෙ විහරථ. මා තම්හෙ නානා විහරිත්ථා’’ති උය්‍යොජෙසි, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – ධුරනික්ඛෙපෙ…පෙ.….

දධිං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජනපච්චයා පාටිදෙසනීයං කත්ථ පඤ්ඤත්තන්ති? සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තං. කං ආරබ්භාති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො ආරබ්භ. කිස්මිං වත්ථුස්මින්ති? ඡබ්බග්ගියා භික්ඛුනියො දධිං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජිංසු, තස්මිං වත්ථුස්මිං. එකා පඤ්ඤත්ති, එකා අනුපඤ්ඤත්ති. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං චතූහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.… .

කත්ථපඤ්ඤත්තිවාරො නිට්ඨිතො පඨමො.

2. කතාපත්තිවාරො

1. පාරාජිකකණ්ඩං

249. කායසංසග්ගං සාදියනපච්චයා කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? කායසංසග්ගං සාදියනපච්චයා පඤ්ච ආපත්තියො ආපජ්ජති. අවස්සුතා භික්ඛුනී අවස්සුතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අධක්ඛකං උබ්භජාණුමණ්ඩලං ගහණං සාදියති, ආපත්ති පාරාජිකස්ස; භික්ඛු කායෙන කායං ආමසති, ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස; කායෙන කායපටිබද්ධං ආමසති, ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස; කායපටිබද්ධෙන කායපටිබද්ධං ආමසති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; අඞ්ගුලිපතොදකෙ පාචිත්තියං – කායසංසග්ගං සාදියනපච්චයා ඉමා පඤ්ච ආපත්තියො ආපජ්ජති.

වජ්ජප්පටිච්ඡාදනපච්චයා කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? වජ්ජප්පටිච්ඡාදනපච්චයා චතස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති. භික්ඛුනී ජානං පාරාජිකං ධම්මං [ධම්මං අජ්ඣාපන්නං (ස්‍යා.)] පටිච්ඡාදෙති, ආපත්ති පාරාජිකස්ස; වෙමතිකා පටිච්ඡාදෙති, ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස; භික්ඛු සඞ්ඝාදිසෙසං පටිච්ඡාදෙති, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස; ආචාරවිපත්තිං පටිච්ඡාදෙති, ආපත්ති දුක්කටස්ස – වජ්ජප්පටිච්ඡාදනපච්චයා ඉමා චතස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති.

යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජනපච්චයා කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජනපච්චයා පඤ්ච ආපත්තියො ආපජ්ජති. උක්ඛිත්තානුවත්තිකා භික්ඛුනී යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජති, ඤත්තියා දුක්කටං; ද්වීහි කම්මවාචාහි ථුල්ලච්චයා; කම්මවාචාපරියොසානෙ ආපත්ති පාරාජිකස්ස; භෙදකානුවත්තිකා භික්ඛුනී යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජති, ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස; පාපිකාය දිට්ඨියා යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජති, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස – යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජනපච්චයා ඉමා පඤ්ච ආපත්තියො ආපජ්ජති.

අට්ඨමං වත්ථුං පරිපූරණපච්චයා කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? අට්ඨමං වත්ථුං පරිපූරණපච්චයා තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති. පුරිසෙන – ''ඉත්ථන්නාමං ඔකාසං ආගච්ඡා''ති වුත්තා ගච්ඡති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; පුරිසස්ස හත්ථපාසං ඔක්කන්තමත්තෙ ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස; අට්ඨමං වත්ථුං පරිපූරෙති, ආපත්ති පාරාජිකස්ස – අට්ඨමං වත්ථුං පරිපූරණපච්චයා ඉමා තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති.

පාරාජිකා නිට්ඨිතා.

2. සඞ්ඝාදිසෙසකණ්ඩාදි

250. උස්සයවාදිකා භික්ඛුනී අඩ්ඩං කරණපච්චයා තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති. එකස්ස ආරොචෙති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; දුතියස්ස ආරොචෙති, ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස; අඩ්ඩපරියොසානෙ ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස.

චොරිං වුට්ඨාපනපච්චයා තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති. ඤත්තියා දුක්කටං; ද්වීහි කම්මවාචාහි ථුල්ලච්චයා; කම්මවාචාපරියොසානෙ ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස.

එකා ගාමන්තරං ගමනපච්චයා තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති. ගච්ඡති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; පඨමං පාදං පරික්ඛෙපං අතික්කාමෙති, ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස; දුතියං පාදං අතික්කාමෙති, ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස.

සමග්ගෙන සඞ්ඝෙන උක්ඛිත්තං භික්ඛුනිං ධම්මෙන විනයෙන සත්ථුසාසනෙන අනපලොකෙත්වා කාරකසඞ්ඝං අනඤ්ඤාය ගණස්ස ඡන්දං ඔසාරණපච්චයා තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති. ඤත්තියා දුක්කටං; ද්වීහි කම්මවාචාහි ථුල්ලච්චයා; කම්මවාචාපරියොසානෙ ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස.

අවස්සුතා භික්ඛුනී අවස්සුතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස හත්ථතො ඛාදනීයං වා භොජනීයං වා සහත්ථා පටිග්ගහෙත්වා භුඤ්ජනපච්චයා තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති. ''ඛාදිස්සාමි භුඤ්ජිස්සාමී''ති පටිග්ගණ්හාති, ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස; අජ්ඣොහාරෙ අජ්ඣොහාරෙ ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස; උදකදන්තපොනං පටිග්ගණ්හාති, ආපත්ති දුක්කටස්ස.

''කිං තෙ, අය්‍යෙ, එසො පුරිසපුග්ගලො කරිස්සති අවස්සුතො වා අනවස්සුතො වා, යතො ත්වං අනවස්සුතා! ඉඞ්ඝ, අය්‍යෙ, යං තෙ එසො පුරිසපුග්ගලො දෙති ඛාදනීයං වා භොජනීයං වා තං ත්වං සහත්ථා පටිග්ගහෙත්වා ඛාද වා භුඤ්ජ වා''ති, උය්‍යොජනපච්චයා තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති. තස්සා වචනෙන ඛාදිස්සාමි භුඤ්ජිස්සාමීති පටිග්ගණ්හාති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; අජ්ඣොහාරෙ අජ්ඣොහාරෙ ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස; භොජනපරියොසානෙ ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස.

කුපිතා භික්ඛුනී යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජනපච්චයා තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති. ඤත්තියා දුක්කටං; ද්වීහි කම්මවාචාහි ථුල්ලච්චයා; කම්මවාචාපරියොසානෙ ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස.

කිස්මිඤ්චිදෙව අධිකරණෙ පච්චාකතා භික්ඛුනී යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජනපච්චයා තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති. ඤත්තියා දුක්කටං; ද්වීහි කම්මවාචාහි ථුල්ලච්චයා; කම්මවාචාපරියොසානෙ ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස.

සංසට්ඨා භික්ඛුනී යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජනපච්චයා තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති. ඤත්තියා දුක්කටං; ද්වීහි කම්මවාචාහි ථුල්ලච්චයා; කම්මවාචාපරියොසානෙ ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස.

''සංසට්ඨාව, අය්‍යො, තුම්හෙ විහරථ, මා තුම්හෙ නානා විහරිත්ථා''ති උය්‍යොජෙන්තී යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජනපච්චයා තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති. ඤත්තියා දුක්කටං; ද්වීහි කම්මවාචාහි ථුල්ලච්චයා; කම්මවාචාපරියොසානෙ ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස.

දස සඞ්ඝාදිසෙසා නිට්ඨිතා…පෙ…..

(යථා හෙට්ඨා තථා විත්ථාරෙතබ්බා පච්චයමෙව නානාකරණං)

දධිං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජනපච්චයා කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? දධිං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජනපච්චයා ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. භුඤ්ජිස්සාමීති පටිග්ගණ්හාති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; අජ්ඣොහාරෙ අජ්ඣොහාරෙ ආපත්ති පාටිදෙසනීයස්ස – දධිං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජනපච්චයා ඉමා ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති.

කතාපත්තිවාරො නිට්ඨිතො දුතියො.

3. විපත්තිවාරො

251. කායසංසග්ගං සාදියනපච්චයා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං කති විපත්තියො භජන්ති? කායසංසග්ගං සාදියනපච්චයා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං ද්වෙ විපත්තියො භජන්ති – සියා සීලවිපත්තිං, සියා ආචාරවිපත්තිං… පෙ…. දධිං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජනපච්චයා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං කති විපත්තියො භජන්ති? දධිං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජනපච්චයා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං එකං විපත්තිං භජන්ති – ආචාරවිපත්තිං.

විපත්තිවාරො නිට්ඨිතො තතියො.

4. සඞ්ගහවාරො

252. කායසංසග්ගං සාදියනපච්චයා ආපත්තියො සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං කතිහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා? කායසංසග්ගං සාදියනපච්චයා ආපත්තියො සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං පඤ්චහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා – සියා පාරාජිකාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා සඞ්ඝාදිසෙසාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා ථුල්ලච්චයාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා පාචිත්තියාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා දුක්කටාපත්තික්ඛන්ධෙන…පෙ…..

දධිං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජනපච්චයා ආපත්තියො සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං කතිහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා? දධිං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජනපච්චයා ආපත්තියො සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං ද්වීහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා – සියා පාටිදෙසනීයාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා දුක්කටාපත්තික්ඛන්ධෙන.

සඞ්ගහවාරො නිට්ඨිතො චතුත්ථො.

5. සමුට්ඨානවාරො

253. කායසංසග්ගං සාදියනපච්චයා ආපත්තියො ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨන්ති? කායසංසග්ගං සාදියනපච්චයා ආපත්තියො ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨන්ති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨන්ති, න වාචතො…පෙ…..

දධිං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජනපච්චයා ආපත්තියො ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨන්ති? දධිං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජනපච්චයා ආපත්තියො ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං චතූහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨන්ති – සියා කායතො සමුට්ඨන්ති, න වාචතො න චිත්තතො; සියා කායතො ච වාචතො ච සමුට්ඨන්ති, න චිත්තතො; සියා කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨන්ති, න වාචතො; සියා කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨන්ති.

සමුට්ඨානවාරො නිට්ඨිතො පඤ්චමො.

6. අධිකරණවාරො

254. කායසංසග්ගං සාදියනපච්චයා ආපත්තියො චතුන්නං අධිකරණානං කතමං අධිකරණං? කායසංසග්ගං සාදියනපච්චයා ආපත්තියො චතුන්නං අධිකරණානං, ආපත්තාධිකරණං…පෙ.....

දධිං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජනපච්චයා ආපත්තියො චතුන්නං අධිකරණානං කතමං අධිකරණං? දධිං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජනපච්චයා ආපත්තියො චතුන්නං අධිකරණානං – ආපත්තාධිකරණං.

අධිකරණවාරො නිට්ඨිතො ඡට්ඨො.

7. සමථවාරො

255. කායසංසග්ගං සාදියනපච්චයා ආපත්තියො සත්තන්නං සමථානං කතිහි සමථෙහි සම්මන්ති? කායසංසග්ගං සාදියනපච්චයා ආපත්තියො සත්තන්නං සමථානං තීහි සමථෙහි සම්මන්ති – සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච, සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච තිණවත්ථාරකෙන ච…පෙ.....

දධිං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජනපච්චයා ආපත්තියො සත්තන්නං සමථානං කතිහි සමථෙහි සම්මන්ති? දධිං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජනපච්චයා ආපත්තියො සත්තන්නං සමථානං තීහි සමථෙහි සම්මන්ති – සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච, සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච තිණවත්ථාරකෙන ච.

සමථවාරො නිට්ඨිතො සත්තමො.

8. සමුච්චයවාරො

256. කායසංසග්ගං සාදියනපච්චයා කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? කායසංසග්ගං සාදියනපච්චයා පඤ්ච ආපත්තියො ආපජ්ජති. අවස්සුතා භික්ඛුනී අවස්සුතස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස අධක්ඛකං උබ්භජාණුමණ්ඩලං ගහණං සාදියති, ආපත්ති පාරාජිකස්ස; භික්ඛු කායෙන කායං ආමසති, ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස; කායෙන කායපටිබද්ධං ආමසති, ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස ; කායපටිබද්ධෙන කායපටිබද්ධං ආමසති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; අඞ්ගුලිපතොදකෙ පාචිත්තියං – කායසංසග්ගං සාදියනපච්චයා ඉමා පඤ්ච ආපත්තියො ආපජ්ජති.

තා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං කති විපත්තියො භජන්ති? සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං කතිහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා? ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨන්ති? චතුන්නං අධිකරණානං කතමං අධිකරණං? සත්තන්නං සමථානං කතිහි සමථෙහි සම්මන්ති? තා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං ද්වෙ විපත්තියො භජන්ති – සියා සීලවිපත්තිං, සියා ආචාරවිපත්තිං. සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං පඤ්චහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා – සියා පාරාජිකාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා සඞ්ඝාදිසෙසාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා ථුල්ලච්චයාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා පාචිත්තියාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා දුක්කටාපත්තික්ඛන්ධෙන. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨන්ති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨන්ති, න වාචතො. චතුන්නං අධිකරණානං ආපත්තාධිකරණං. සත්තන්නං සමථානං තීහි සමථෙහි සම්මන්ති – සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච, සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච තිණවත්ථාරකෙන ච…පෙ.....

දධිං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජනපච්චයා කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? දධිං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජනපච්චයා ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. භුඤ්ජිස්සාමීති පටිග්ගණ්හාති, ආපත්ති දුක්කටස්ස; අජ්ඣොහාරෙ අජ්ඣොහාරෙ ආපත්ති පාටිදෙසනීයස්ස – දධිං විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජනපච්චයා ඉමා ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති.

තා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං කති විපත්තියො භජන්ති? සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං කතිහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා? ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨන්ති? චතුන්නං අධිකරණානං කතමං අධිකරණං ? සත්තන්නං සමථානං කතිහි සමථෙහි සම්මන්ති? තා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං එකං විපත්තිං භජන්ති – ආචාරවිපත්තිං. සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං ද්වීහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා – සියා පාටිදෙසනීයාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා දුක්කටාපත්තික්ඛන්ධෙන. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං චතූහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨන්ති – සියා කායතො සමුට්ඨන්ති, න වාචතො න චිත්තතො; සියා කායතො ච වාචතො ච සමුට්ඨන්ති, න චිත්තතො; සියා කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨන්ති න වාචතො; සියා කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨන්ති. චතුන්නං අධිකරණානං, ආපත්තාධිකරණං. සත්තන්නං සමථානං තීහි සමථෙහි සම්මන්ති – සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච, සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච තිණවත්ථාරකෙන චාති.

සමුච්චයවාරො නිට්ඨිතො අට්ඨමො. [ඉමස්සානන්තරං පොරාණසීහළපොත්ථකෙ එවම්පි§දිස්සති –§''තෙසමුද්දානං – §කතිවාරො ච විපත්තිවාරො ච, සඞ්ගහවාරො ච සමුට්ඨානවාරො. අධිකරණවාරො ච සමථවාරො ච, සමුච්චයවාරො ච ඉමෙ සත්ත වාරා. ආදිතො පඤ්ඤත්තිවාරෙන සහ අට්ඨවාරාති''ඉති.]

අට්ඨ පච්චයවාරා නිට්ඨිතා.

භික්ඛුනීවිභඞ්ගෙ සොළස මහාවාරා නිට්ඨිතා.

සමුට්ඨානසීසසඞ්ඛෙපො

සමුට්ඨානස්සුද්දානං

257. අනිච්චා සබ්බෙ සඞ්ඛාරා, දුක්ඛානත්තා ච සඞ්ඛතා;
නිබ්බානඤ්චෙව පඤ්ඤත්ති, අනත්තා ඉති නිච්ඡයා.

බුද්ධචන්දෙ අනුප්පන්නෙ, බුද්ධාදිච්චෙ අනුග්ගතෙ;
තෙසං සභාගධම්මානං, නාමමත්තං න නායති.

දුක්කරං විවිධං කත්වා, පූරයිත්වාන පාරමී;
උප්පජ්ජන්ති මහාවීරා, චක්ඛුභූතා සබ්‍රහ්මකෙ.

තෙ දෙසයන්ති සද්ධම්මං, දුක්ඛහානිං සුඛාවහං;
අඞ්ගීරසො සක්‍යමුනි, සබ්බභූතානුකම්පකො.

සබ්බසත්තුත්තමො සීහො, පිටකෙ තීණි දෙසයි;
සුත්තන්තමභිධම්මඤ්ච, විනයඤ්ච මහාගුණං.

එවං නීයති සද්ධම්මො, විනයො යදි තිට්ඨති;
උභතො ච විභඞ්ගානි, ඛන්ධකා යා ච මාතිකා.

මාලා සුත්තගුණෙනෙව, පරිවාරෙන ගන්ථිතා;
තස්සෙව පරිවාරස්ස, සමුට්ඨානං නියතො කතං.

සම්භෙදං නිදානං චඤ්ඤං, සුත්තෙ දිස්සන්ති උපරි;
තස්මා සික්ඛෙ පරිවාරං, ධම්මකාමො සුපෙසලොති.

තෙරසසමුට්ඨානං

විභඞ්ගෙ ද්වීසු පඤ්ඤත්තං, උද්දිසන්ති උපොසථෙ;
පවක්ඛාමි සමුට්ඨානං, යථාඤායං සුණාථ මෙ.

පාරාජිකං යං පඨමං, දුතියඤ්ච තතො පරං;
සඤ්චරිත්තානුභාසනඤ්ච, අතිරෙකඤ්ච චීවරං.

ලොමානි පදසොධම්මො, භූතං සංවිධානෙන ච;
ථෙය්‍යදෙසනචොරී ච, අනනුඤ්ඤාතාය තෙරස.

තෙරසෙතෙ සමුට්ඨාන නයා, විඤ්ඤූහි චින්තිතා.
එකෙකස්මිං සමුට්ඨානෙ, සදිසා ඉධ දිස්සරෙ.

1. පඨමපාරාජිකසමුට්ඨානං

258. මෙථුනං සුක්කසංසග්ගො, අනියතා පඨමිකා;
පුබ්බූපපරිපාචිතා, රහො භික්ඛුනියා සහ.

සභොජනෙ රහො ද්වෙ ච, අඞ්ගුලි උදකෙ හසං;
පහාරෙ උග්ගිරෙ චෙව, තෙපඤ්ඤාසා ච සෙඛියා.

අධක්ඛගාමාවස්සුතා, තලමට්ඨඤ්ච සුද්ධිකා;
වස්සංවුට්ඨා ච ඔවාදං, නානුබන්ධෙ පවත්තිනිං.

ඡසත්තති ඉමෙ සික්ඛා, කායමානසිකා කතා;
සබ්බෙ එකසමුට්ඨානා, පඨමං පාරාජිකං යථා.

පඨමපාරාජිකසමුට්ඨානං නිට්ඨිතං.

2. දුතියපාරාජිකසමුට්ඨානං

259. අදින්නං විග්ගහුත්තරි, දුට්ඨුල්ලා අත්තකාමිනං;
අමූලා අඤ්ඤභාගියා, අනියතා දුතියිකා.

අච්ඡින්දෙ පරිණාමනෙ, මුසා ඔමසපෙසුණා;
දුට්ඨුල්ලා පථවීඛණෙ, භූතං අඤ්ඤාය උජ්ඣාපෙ.

නික්කඩ්ඪනං සිඤ්චනඤ්ච, ආමිසහෙතු භුත්තාවී;
එහි අනාදරි භිංසා, අපනිධෙ ච ජීවිතං.

ජානං සප්පාණකං කම්මං, ඌනසංවාසනාසනා;
සහධම්මිකවිලෙඛා, මොහො අමූලකෙන ච.

කුක්කුච්චං ධම්මිකං චීවරං, දත්වා [කුක්කුච්චං ධම්මිකං චීවරං (සී.), කුක්කුච්චං ධම්මිකං දත්වා (ස්‍යා.)]
පරිණාමෙය්‍ය පුග්ගලෙ;
කිං තෙ අකාලං අච්ඡින්දෙ, දුග්ගහී නිරයෙන ච.

ගණං විභඞ්ගං දුබ්බලං, කඨිනාඵාසුපස්සයං;
අක්කොසචණ්ඩී මච්ඡරී, ගබ්භිනී ච පායන්තියා.

ද්වෙවස්සං සික්ඛා සඞ්ඝෙන, තයො චෙව ගිහීගතා;
කුමාරිභූතා තිස්සො ච, ඌනද්වාදසසම්මතා.

අලං තාව සොකාවාසං, ඡන්දා අනුවස්සා ච ද්වෙ;
සික්ඛාපදා සත්තතිමෙ, සමුට්ඨානා තිකා කතා.

කායචිත්තෙන න වාචා, වාචාචිත්තං න කායිකං;
තීහි ද්වාරෙහි ජායන්ති, පාරාජිකං දුතියං යථා.

දුතියපාරාජිකසමුට්ඨානං නිට්ඨිතං.

3. සඤ්චරිත්තසමුට්ඨානං

260. සඤ්චරී කුටි විහාරො, ධොවනඤ්ච පටිග්ගහො;
විඤ්ඤත්තුත්තරි අභිහට්ඨුං, උභින්නං දූතකෙන ච.

කොසියා සුද්ධද්වෙභාගා, ඡබ්බස්සානි නිසීදනං;
රිඤ්චන්ති රූපිකා චෙව, උභො නානප්පකාරකා.

ඌනබන්ධනවස්සිකා, සුත්තං විකප්පනෙන ච;
ද්වාරදානසිබ්බානි [ද්වාරදානසිබ්බිනී (සී. ස්‍යා.)] ච, පූවපච්චයජොති ච.

රතනං සූචි මඤ්චො ච, තූලං නිසීදනකණ්ඩු ච;
වස්සිකා ච සුගතෙන, විඤ්ඤත්ති අඤ්ඤං චෙතාපනා.

ද්වෙ සඞ්ඝිකා මහාජනිකා, ද්වෙ පුග්ගලලහුකා ගරු;
ද්වෙ විඝාසා සාටිකා ච, සමණචීවරෙන ච.

සමපඤ්ඤාසිමෙ ධම්මා, ඡහි ඨානෙහි ජායරෙ;
කායතො න වාචාචිත්තා, වාචතො න කායමනා.

කායවාචා න ච චිත්තා [න චිත්තතො (සී. ස්‍යා.)], කායචිත්තා න වාචිකා [න වාචතො (සී. ස්‍යා.)];
වාචාචිත්තා න කායෙන, තීහි ද්වාරෙහි [තීහි ඨානෙහි (ස්‍යා.)] ජායරෙ.

ඡසමුට්ඨානිකා එතෙ, සඤ්චරිත්තෙන සාදිසා.

සඤ්චරිත්තසමුට්ඨානං නිට්ඨිතං.

4. සමනුභාසනාසමුට්ඨානං

261. භෙදානුවත්තදුබ්බච , දූසදුට්ඨුල්ලදිට්ඨි ච;
ඡන්දං උජ්ජග්ඝිකා ද්වෙ ච, ද්වෙ ච සද්දා න බ්‍යාහරෙ.

ඡමා නීචාසනෙ ඨානං, පච්ඡතො උප්පථෙන ච;
වජ්ජානුවත්තිගහණා, ඔසාරෙ පච්චාචික්ඛනා.

කිස්මිං සංසට්ඨා ද්වෙ වධි, විසිබ්බෙ දුක්ඛිතාය ච;
පුන සංසට්ඨා න වූපසමෙ, ආරාමඤ්ච පවාරණා.

අන්වද්ධං [අන්වද්ධමාසං (සී. ස්‍යා.)] සහ ජීවිනිං, ද්වෙ චීවරං අනුබන්ධනා;
සත්තතිංස ඉමෙ ධම්මා, කායවාචාය චිත්තතො.

සබ්බෙ එකසමුට්ඨානා, සමනුභාසනා යථා.

සමනුභාසනාසමුට්ඨානං නිට්ඨිතං.

5. කථිනසමුට්ඨානං

262. උබ්භතං කථිනං තීණි, පඨමං පත්තභෙසජ්ජං;
අච්චෙකං චාපි සාසඞ්කං, පක්කමන්තෙන වා දුවෙ.

උපස්සයං පරම්පරා, අනතිරිත්තං නිමන්තනා;
විකප්පං රඤ්ඤො විකාලෙ, වොසාසාරඤ්ඤකෙන ච.

උස්සයාසන්නිචයඤ්ච, පුරෙ පච්ඡා විකාලෙ ච;
පඤ්චාහිකා සඞ්කමනී, ද්වෙපි ආවසථෙන ච.

පසාඛෙ ආසනෙ චෙව, තිංස එකූනකා ඉමෙ;
කායවාචා න ච චිත්තා [න චිත්තතො (ස්‍යා.)], තීහි ද්වාරෙහි ජායරෙ.

ද්විසමුට්ඨානිකා සබ්බෙ, කථිනෙන සහාසමා.

කථිනසමුට්ඨානං නිට්ඨිතං.

6. එළකලොමසමුට්ඨානං

263. එළකලොමා ද්වෙ සෙය්‍යා, ආහච්ච පිණ්ඩභොජනං;
ගණවිකාලසන්නිධි, දන්තපොනෙන චෙලකා.

උය්‍යුත්තං සෙනං [උය්‍යුත්තං වසෙ (ස්‍යා.)] උය්‍යොධි, සුරා ඔරෙන න්හායනා;
දුබ්බණ්ණෙ ද්වෙ දෙසනිකා, ලසුණුපතිට්ඨෙ නච්චනා.

න්හානමත්ථරණං සෙය්‍යා, අන්තොරට්ඨෙ තථා බහි;
අන්තොවස්සං චිත්තාගාරං, ආසන්දි සුත්තකන්තනා.

වෙය්‍යාවච්චං සහත්ථා ච, අභික්ඛුකාවාසෙන ච;
ඡත්තං යානඤ්ච සඞ්ඝාණිං, අලඞ්කාරං ගන්ධවාසිතං.

භික්ඛුනී සික්ඛමානා ච, සාමණෙරී ගිහිනියා;
අසංකච්චිකා ආපත්ති, චත්තාරීසා චතුත්තරි.

කායෙන න වාචාචිත්තෙන, කායචිත්තෙන න වාචතො;
ද්විසමුට්ඨානිකා සබ්බෙ, සමා එළකලොමිකාති.

එළකලොමසමුට්ඨානං නිට්ඨිතං.

7. පදසොධම්මසමුට්ඨානං

264. පදඤ්ඤත්‍ර අසම්මතා, තථා අත්ථඞ්ගතෙන ච;
තිරච්ඡානවිජ්ජා ද්වෙ වුත්තා, අනොකාසො [අනොකාසෙ (සී.ස්‍යා.)] ච පුච්ඡනා.

සත්ත සික්ඛාපදා එතෙ, වාචා න කායචිත්තතො [කායචිත්තකා (ක.)];
වාචාචිත්තෙන ජායන්ති, න තු කායෙන ජායරෙ.

ද්විසමුට්ඨානිකා සබ්බෙ, පදසොධම්මසදිසා.

පදසොධම්මසමුට්ඨානං නිට්ඨිතං.

8. අද්ධානසමුට්ඨානං

265. අද්ධානනාවං පණීතං, මාතුගාමෙන සංහරෙ;
ධඤ්ඤං නිමන්තිතා චෙව, අට්ඨ ච පාටිදෙසනී.

සික්ඛා පන්නරස එතෙ, කායා න වාචා න මනා;
කායවාචාහි ජායන්ති, න තෙ චිත්තෙන ජායරෙ.

කායචිත්තෙන ජායන්ති, න තෙ ජායන්ති වාචතො;
කායවාචාහි චිත්තෙන, සමුට්ඨානා චතුබ්බිධා.

පඤ්ඤත්තා බුද්ධඤාණෙන, අද්ධානෙන සහා සමා [සමානයා (ස්‍යා.)].

අද්ධානසමුට්ඨානං නිට්ඨිතං.

9. ථෙය්‍යසත්ථසමුට්ඨානං

266. ථෙය්‍යසත්ථං උපස්සුති, සූපවිඤ්ඤාපනෙන ච;
රත්තිඡන්නඤ්ච ඔකාසං, එතෙ බ්‍යූහෙන සත්තමා.

කායචිත්තෙන ජායන්ති, න තෙ ජායන්ති වාචතො;
තීහි ද්වාරෙහි ජායන්ති, ද්විසමුට්ඨානිකා ඉමෙ.

ථෙය්‍යසත්ථසමුට්ඨානා, දෙසිතාදිච්චබන්ධුනා.

ථෙය්‍යසත්ථසමුට්ඨානං නිට්ඨිතං.

10. ධම්මදෙසනාසමුට්ඨානං

267. ඡත්තපාණිස්ස සද්ධම්මං, න දෙසෙන්ති තථාගතා;
එවමෙව [තථෙව (සී. ස්‍යා.)] දණ්ඩපාණිස්ස, සත්ථආවුධපාණිනං.

පාදුකූපාහනා යානං, සෙය්‍යපල්ලත්ථිකාය ච;
වෙඨිතොගුණ්ඨිතො චෙව, එකාදසමනූනකා.

වාචාචිත්තෙන ජායන්ති, න තෙ ජායන්ති කායතො;
සබ්බෙ එකසමුට්ඨානා, සමකා ධම්මදෙසනෙ.

ධම්මදෙසනාසමුට්ඨානං නිට්ඨිතං.

11. භූතාරොචනසමුට්ඨානං

268. භූතං කායෙන ජායති, න වාචා න ච චිත්තතො;
වාචතො ච සමුට්ඨාති, න කායා න ච චිත්තතො.

කායවාචාය ජායති, න තු ජායති චිත්තතො;
භූතාරොචනකා නාම, තීහි ඨානෙහි ජායති.

භූතාරොචනසමුට්ඨානං නිට්ඨිතං.

12. චොරිවුට්ඨාපනසමුට්ඨානං

269. චොරිං වාචාය චිත්තෙන, න තං ජායති කායතො;
ජායති තීහි ද්වාරෙහි, චොරිවුට්ඨාපනං ඉදං;
අකතං ද්විසමුට්ඨානං, ධම්මරාජෙන භාසිතං [ඨපිතං (සයා.)].

චොරිවුට්ඨාපනසමුට්ඨානං නිට්ඨිතං.

13. අනනුඤ්ඤාතසමුට්ඨානං

270. අනනුඤ්ඤාතං වාචාය, න කායා න ච චිත්තතො;
ජායති කායවාචාය, න තං ජායති චිත්තතො.

ජායති වාචාචිත්තෙන, න තං ජායති කායතො;
ජායති තීහි ද්වාරෙහි, අකතං චතුඨානිකං.

අනනුඤ්ඤාතසමුට්ඨානං නිට්ඨිතං.

සමුට්ඨානඤ්හි සඞ්ඛෙපං, දස තීණි සුදෙසිතං;
අසම්මොහකරං ඨානං, නෙත්තිධම්මානුලොමිකං;
ධාරයන්තො ඉමං විඤ්ඤූ, සමුට්ඨානෙ න මුය්හතීති.

සමුට්ඨානසීසසඞ්ඛෙපො නිට්ඨිතො.

අන්තරපෙයාලං

කතිපුච්ඡාවාරො

271. කති ආපත්තියො? කති ආපත්තික්ඛන්ධා? කති විනීතවත්ථූනි? කති අගාරවා? කති ගාරවා? කති විනීතවත්ථූනි? කති විපත්තියො? කති ආපත්තිසමුට්ඨානා? කති විවාදමූලානි? කති අනුවාදමූලානි? කති සාරණීයා ධම්මා? කති භෙදකරවත්ථූනි? කති අධිකරණානි? කති සමථා?

පඤ්ච ආපත්තියො. පඤ්ච ආපත්තික්ඛන්ධා. පඤ්ච විනීතවත්ථූනි. සත්ත ආපත්තියො. සත්ත ආපත්තික්ඛන්ධා. සත්ත විනීතවත්ථූනි. ඡ අගාරවා. ඡ ගාරවා. ඡ විනීතවත්ථූනි. චතස්සො විපත්තියො. ඡ ආපත්තිසමුට්ඨානා. ඡ විවාදමූලානි. ඡ අනුවාදමූලානි. ඡ සාරණීයා ධම්මා. අට්ඨාරස භෙදකරවත්ථූනි. චත්තාරි අධිකරණානි. සත්ත සමථා.

තත්ථ කතමා පඤ්ච ආපත්තියො? පාරාජිකාපත්ති, සඞ්ඝාදිසෙසාපත්ති, පාචිත්තියාපත්ති, පාටිදෙසනීයාපත්ති, දුක්කටාපත්ති – ඉමා පඤ්ච ආපත්තියො.

තත්ථ කතමෙ පඤ්ච ආපත්තික්ඛන්ධා? පාරාජිකාපත්තික්ඛන්ධො, සඞ්ඝාදිසෙසාපත්තික්ඛන්ධො, පාචිත්තියාපත්තික්ඛන්ධො, පාටිදෙසනීයාපත්තික්ඛන්ධො, දුක්කටාපත්තික්ඛන්ධො – ඉමෙ පඤ්ච ආපත්තික්ඛන්ධා.

තත්ථ කතමානි පඤ්ච විනීතවත්ථූනි? පඤ්චහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි ආරති විරති පටිවිරති වෙරමණී අකිරියා අකරණං අනජ්ඣාපත්ති වෙලාඅනතික්කමො සෙතුඝාතො – ඉමානි පඤ්ච විනීතවත්ථූනි.

තත්ථ කතමා සත්ත ආපත්තියො? පාරාජිකාපත්ති, සඞ්ඝාදිසෙසාපත්ති, ථුල්ලච්චයාපත්ති, පාචිත්තියාපත්ති, පාටිදෙසනීයාපත්ති, දුක්කටාපත්ති, දුබ්භාසිතාපත්ති – ඉමා සත්ත ආපත්තියො.

තත්ථ කතමෙ සත්ත ආපත්තික්ඛන්ධා? පාරාජිකාපත්තික්ඛන්ධො, සඞ්ඝාදිසෙසාපත්තික්ඛන්ධො, ථුල්ලච්චයාපත්තික්ඛන්ධො, පාචිත්තියාපත්තික්ඛන්ධො, පාටිදෙසනීයාපත්තික්ඛන්ධො, දුක්කටාපත්තික්ඛන්ධො, දුබ්භාසිතාපත්තික්ඛන්ධො – ඉමෙ සත්ත ආපත්තික්ඛන්ධා.

තත්ථ කතමානි සත්ත විනීතවත්ථූනි? සත්තහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි ආරති විරති පටිවිරති වෙරමණී අකිරියා අකරණං අනජ්ඣාපත්ති වෙලාඅනතික්කමො සෙතුඝාතො – ඉමානි සත්ත විනීතවත්ථූනි.

තත්ථ කතමෙ ඡ අගාරවා? බුද්ධෙ අගාරවො, ධම්මෙ අගාරවො, සඞ්ඝෙ අගාරවො, සික්ඛාය අගාරවො, අප්පමාදෙ අගාරවො, පටිසන්ථාරෙ අගාරවො – ඉමෙ ඡ අගාරවා.

තත්ථ කතමෙ ඡ ගාරවා? බුද්ධෙ ගාරවො, ධම්මෙ ගාරවො, සඞ්ඝෙ ගාරවො, සික්ඛාය ගාරවො, අප්පමාදෙ ගාරවො, පටිසන්ථාරෙ ගාරවො – ඉමෙ ඡ ගාරවා.

තත්ථ කතමානි ඡ විනීතවත්ථූනි? ඡහි අගාරවෙහි ආරති විරති පටිවිරති වෙරමණී අකිරියා අකරණං අනජ්ඣාපත්ති වෙලාඅනතික්කමො සෙතුඝාතො – ඉමානි ඡ විනීතවත්ථූනි.

තත්ථ කතමා චතස්සො විපත්තියො? සීලවිපත්ති, ආචාරවිපත්ති, දිට්ඨිවිපත්ති, ආජීවවිපත්ති – ඉමා චතස්සො විපත්තියො.

තත්ථ කතමෙ ඡ ආපත්තිසමුට්ඨානා? අත්ථාපත්ති කායතො සමුට්ඨාති, න වාචතො න චිත්තතො; අත්ථාපත්ති වාචතො සමුට්ඨාති, න කායතො න චිත්තතො; අත්ථාපත්ති කායතො ච වාචතො ච සමුට්ඨාති, න චිත්තතො; අත්ථාපත්ති කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො; අත්ථාපත්ති වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න කායතො; අත්ථාපත්ති කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති – ඉමෙ ඡ ආපත්තිසමුට්ඨානා.

272. තත්ථ [චූළව. 216; අ. නි. 6.36; ම. නි. 3.44; දී. නි. 3.325] කතමානි ඡ විවාදමූලානි? ඉධ භික්ඛු කොධනො හොති උපනාහී. යො සො භික්ඛු කොධනො හොති උපනාහී සො සත්ථරිපි අගාරවො විහරති අප්පතිස්සො, ධම්මෙපි අගාරවො විහරති අප්පතිස්සො, සඞ්ඝෙපි අගාරවො විහරති අප්පතිස්සො, සික්ඛායපි න පරිපූරකාරී හොති. යො සො භික්ඛු සත්ථරි අගාරවො විහරති අප්පතිස්සො, ධම්මෙ…පෙ…. සඞ්ඝෙ…පෙ…. සික්ඛාය න පරිපූරකාරී, සො සඞ්ඝෙ විවාදං ජනෙති. යො හොති විවාදො බහුජනාහිතාය බහුජනාසුඛාය බහුනො ජනස්ස අනත්ථාය අහිතාය දුක්ඛාය දෙවමනුස්සානං. එවරූපං චෙ තුම්හෙ විවාදමූලං අජ්ඣත්තං වා බහිද්ධා වා සමනුපස්සෙය්‍යාථ තත්‍ර තුම්හෙ තස්සෙව පාපකස්ස විවාදමූලස්ස පහානාය වායමෙය්‍යාථ. එවරූපං චෙ තුම්හෙ විවාදමූලං අජ්ඣත්තං වා බහිද්ධා වා න

සමනුපස්සෙය්‍යාථ තත්‍ර තුම්හෙ තස්සෙව පාපකස්ස විවාදමූලස්ස ආයතිං අනවස්සවාය පටිපජ්ජෙය්‍යාථ. එවමෙතස්ස පාපකස්ස විවාදමූලස්ස පහානං හොති. එවමෙතස්ස පාපකස්ස විවාදමූලස්ස ආයතිං අනවස්සවො හොති.

[චූළව. 216] පුන චපරං භික්ඛු මක්ඛී හොති පළාසී…පෙ…. ඉස්සුකී හොති මච්ඡරී, සඨො හොති මායාවී, පාපිච්ඡො හොති මිච්ඡාදිට්ඨී, සන්දිට්ඨිපරාමාසී හොති ආධානග්ගාහී දුප්පටිනිස්සග්ගී. යො සො භික්ඛු සන්දිට්ඨිපරාමාසී හොති ආධානග්ගාහී දුප්පටිනිස්සග්ගී සො සත්ථරිපි අගාරවො විහරති අප්පතිස්සො, ධම්මෙපි අගාරවො විහරති අප්පතිස්සො, සඞ්ඝෙපි අගාරවො විහරති අප්පතිස්සො, සික්ඛායපි න පරිපූරකාරී හොති. යො සො භික්ඛු සත්ථරි අගාරවො විහරති අප්පතිස්සො ධම්මෙ…පෙ…. සඞ්ඝෙ…පෙ…. සික්ඛාය න පරිපූරකාරී, සො සඞ්ඝෙ විවාදං ජනෙති. යො සො හොති විවාදො බහුජනාහිතාය බහුජනාසුඛාය බහුනො ජනස්ස අනත්ථාය අහිතාය දුක්ඛාය දෙවමනුස්සානං. එවරූපං චෙ තුම්හෙ විවාදමූලං අජ්ඣත්තං වා බහිද්ධා වා සමනුපස්සෙය්‍යාථ තත්‍ර තුම්හෙ තස්සෙව පාපකස්ස විවාදමූලස්ස පහානාය වායමෙය්‍යාථ. එවරූපං චෙ තුම්හෙ විවාදමූලං අජ්ඣත්තං වා බහිද්ධා වා න සමනුපස්සෙය්‍යාථ තත්‍ර තුම්හෙ තස්සෙව පාපකස්ස විවාදමූලස්ස ආයතිං අනවස්සවාය පටිපජ්ජෙය්‍යාථ. එවමෙතස්ස පාපකස්ස විවාදමූලස්ස පහානං හොති. එවමෙතස්ස පාපකස්ස විවාදමූලස්ස ආයතිං අනවස්සවො හොති. ඉමානි ඡ විවාදමූලානි.

273. [චූළව. 217] තත්ථ කතමානි ඡ අනුවාදමූලානි? ඉධ භික්ඛු කොධනො හොති උපනාහී. යො සො භික්ඛු කොධනො හොති උපනාහී සො සත්ථරිපි අගාරවො විහරති අප්පතිස්සො, ධම්මෙපි අගාරවො විහරති අප්පතිස්සො, සඞ්ඝෙපි අගාරවො විහරති අප්පතිස්සො, සික්ඛායපි න පරිපූරකාරී හොති. යො සො භික්ඛු සත්ථරි අගාරවො විහරති අප්පතිස්සො ධම්මෙ…පෙ…. සඞ්ඝෙ …පෙ…. සික්ඛාය න පරිපූරකාරී සො සඞ්ඝෙ අනුවාදං ජනෙති. යො හොති අනුවාදො බහුජනාහිතාය බහුජනාසුඛාය බහුනො ජනස්ස අනත්ථාය අහිතාය දුක්ඛාය දෙවමනුස්සානං. එවරූපං චෙ තුම්හෙ අනුවාදමූලං අජ්ඣත්තං වා බහිද්ධා වා සමනුපස්සෙය්‍යාථ තත්‍ර තුම්හෙ තස්සෙව පාපකස්ස අනුවාදමූලස්ස පහානාය වායමෙය්‍යාථ. එවරූපං චෙ තුම්හෙ අනුවාදමූලං අජ්ඣත්තං වා බහිද්ධා වා න සමනුපස්සෙය්‍යාථ තත්‍ර තුම්හෙ තස්සෙව පාපකස්ස අනුවාදමූලස්ස ආයතිං අනවස්සවාය පටිපජ්ජෙය්‍යාථ. එවමෙතස්ස පාපකස්ස අනුවාදමූලස්ස පහානං හොති. එවමෙතස්ස පාපකස්ස අනුවාදමූලස්ස ආයතිං අනවස්සවො හොති.

පුන චපරං භික්ඛු මක්ඛී හොති පලාසී…පෙ…. ඉස්සුකී හොති මච්ඡරී, සඨො හොති මායාවී, පාපිච්ඡො හොති මිච්ඡාදිට්ඨී, සන්දිට්ඨිපරාමාසී හොති ආධානග්ගාහී දුප්පටිනිස්සග්ගී. යො සො භික්ඛු සන්දිට්ඨිපරාමාසී හොති ආධානග්ගාහී දුප්පටිනිස්සග්ගී සො සත්ථරිපි අගාරවො විහරති අප්පතිස්සො, ධම්මෙපි අගාරවො විහරති අප්පතිස්සො, සඞ්ඝෙපි අගාරවො විහරති අප්පතිස්සො, සික්ඛායපි න පරිපූරකාරී හොති. යො භික්ඛු සත්ථරි අගාරවො විහරති අප්පතිස්සො ධම්මෙ…පෙ…. සඞ්ඝෙ…පෙ…. සික්ඛාය න පරිපූරකාරී සො සඞ්ඝෙ අනුවාදං ජනෙති. යොඑ හොති අනුවාදො බහුජනාහිතාය බහුජනාසුඛාය බහුනො ජනස්ස අනත්ථාය අහිතාය දුක්ඛාය දෙවමනුස්සානං. එවරූපං චෙ තුම්හෙ අනුවාදමූලං අජ්ඣත්තං වා බහිද්ධා වා සමනුපස්සෙය්‍යාථ තත්‍ර තුම්හෙ තස්සෙව පාපකස්ස අනුවාදමූලස්ස පහානාය වායමෙය්‍යාථ. එවරූපං චෙ තුම්හෙ අනුවාදමූලං අජ්ඣත්තං වා බහිද්ධා වා න සමනුපස්සෙය්‍යාථ තත්‍ර තුම්හෙ තස්සෙව පාපකස්ස අනුවාදමූලස්ස ආයතිං අනවස්සවාය පටිපජ්ජෙය්‍යාථ. එවමෙතස්ස පාපකස්ස අනුවාදමූලස්ස පහානං හොති. එවමෙතස්ස පාපකස්ස අනුවාදමූලස්ස ආයතිං අනවස්සවො හොති. ඉමානි ඡ අනුවාදමූලානි.

274. [දී. නි. 3.324; අ. නි. 6.11] තත්ථ කතමෙ ඡ සාරණීයා ධම්මා? ඉධ භික්ඛුනො මෙත්තං කායකම්මං පච්චුපට්ඨිතං හොති සබ්‍රහ්මචාරීසු ආවි චෙව රහො ච. අයම්පි ධම්මො සාරණීයො පියකරණො ගරුකරණො සඞ්ගහාය අවිවාදාය සාමග්ගියා එකීභාවාය සංවත්තති.

පුන චපරං භික්ඛුනො මෙත්තං වචීකම්මං පච්චුපට්ඨිතං හොති සබ්‍රහ්මචාරීසු ආවි චෙව රහො ච. අයම්පි ධම්මො සාරණීයො පියකරණො ගරුකරණො සඞ්ගහාය අවිවාදාය සාමග්ගියා එකීභාවාය සංවත්තති.

පුන චපරං භික්ඛුනො මෙත්තං මනොකම්මං පච්චුපට්ඨිතං හොති සබ්‍රහ්මචාරීසු ආවි චෙව රහො ච. අයම්පි ධම්මො සාරණීයො පියකරණො ගරුකරණො සඞ්ගහාය අවිවාදාය සාමග්ගියා එකීභාවාය සංවත්තති.

පුන චපරං භික්ඛු යෙ තෙ ලාභා ධම්මිකා ධම්මලද්ධා අන්තමසො පත්තපරියාපන්නමත්තම්පි තථාරූපෙහි ලාභෙහි අප්පටිවිභත්තභොගී හොති සීලවන්තෙහි සබ්‍රහ්මචාරීහි සාධාරණභොගී. අයම්පි ධම්මො සාරණීයො පියකරණො ගරුකරණො සඞ්ගහාය අවිවාදාය සාමග්ගියා එකීභාවාය සංවත්තති.

පුන චපරං භික්ඛු යානි තානි සීලානි අඛණ්ඩානි අච්ඡිද්දානි අසබලානි අකම්මාසානි භුජිස්සානි විඤ්ඤුපසත්ථානි අපරාමට්ඨානි සමාධිසංවත්තනිකානි , තථාරූපෙසු සීලෙසු සීලසාමඤ්ඤගතො විහරති සබ්‍රහ්මචාරීහි ආවි චෙව රහො ච. අයම්පි ධම්මො සාරණීයො පියකරණො ගරුකරණො සඞ්ගහාය අවිවාදාය සාමග්ගියා එකීභාවාය සංවත්තති.

පුන චපරං භික්ඛු යායං දිට්ඨි අරියා නියානිකා නියාති තක්කරස්ස සම්මා දුක්ඛක්ඛයාය තථාරූපාය දිට්ඨියා දිට්ඨිසාමඤ්ඤගතො විහරති සබ්‍රහ්මචාරීහි ආවි චෙව රහො ච. අයම්පි ධම්මො සාරණීයො පියකරණො ගරුකරණො සඞ්ගහාය අවිවාදාය සාමග්ගියා එකීභාවාය සංවත්තති. ඉමෙ ඡ සාරණීයා ධම්මා.

275. තත්ථ කතමානි අට්ඨාරස භෙදකරවත්ථූනි? ඉධ භික්ඛු අධම්මං ‘‘ධම්මො’’ති දීපෙති, ධම්මං ‘‘අධම්මො’’ති දීපෙති, අවිනයං ‘‘විනයො’’ති දීපෙති, විනයං ‘‘අවිනයො’’ති දීපෙති, අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙන ‘‘භාසිතං ලපිතං තථාගතෙනා’’ති දීපෙති, භාසිතං ලපිතං තථාගතෙන ‘‘අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙනා’’ති දීපෙති, අනාචිණ්ණං තථාගතෙන ‘‘ආචිණ්ණං තථාගතෙනා’’ති දීපෙති, ආචිණ්ණං තථාගතෙන ‘‘අනාචිණ්ණං තථාගතෙනා’’ති දීපෙති, අපඤ්ඤත්තං තථාගතෙන ‘‘පඤ්ඤත්තං තථාගතෙනා’’ති දීපෙති, පඤ්ඤත්තං තථාගතෙන ‘‘අපඤ්ඤත්තං තථාගතෙනා’’ති දීපෙති, ආපත්තිං ‘‘අනාපත්තී’’ති දීපෙති, අනාපත්තිං ‘‘ආපත්තී’’ති දීපෙති, ලහුකං ආපත්තිං ‘‘ගරුකා ආපත්තී’’ති දීපෙති, ගරුකං ආපත්තිං ‘‘ලහුකා ආපත්තී’’ති දීපෙති, සාවසෙසං ආපත්තිං ‘‘අනවසෙසා ආපත්තී’’ති දීපෙති, අනවසෙසං ආපත්තිං ‘‘සාවසෙසා ආපත්තී’’ති දීපෙති, දුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං ‘‘අදුට්ඨුල්ලා ආපත්තී’’ති දීපෙති, අදුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං ‘‘දුට්ඨුල්ලා ආපත්තී’’ති දීපෙති. ඉමානි අට්ඨාරස භෙදකරවත්ථූනි.

[චූළව. 215; පරි. 340] තත්ථ කතමානි චත්තාරි අධිකරණානි? විවාදාධිකරණං, අනුවාදාධිකරණං, ආපත්තාධිකරණං, කිච්චාධිකරණං – ඉමානි චත්තාරි අධිකරණානි.

තත්ථ කතමෙ සත්ත සමථා? සම්මුඛාවිනයො, සතිවිනයො, අමූළ්හවිනයො, පටිඤ්ඤාතකරණං, යෙභුය්‍යසිකා, තස්සපාපියසිකා, තිණවත්ථාරකො – ඉමෙ සත්ත සමථා.

කතිපුච්ඡාවාරො නිට්ඨිතො.

තස්සුද්දානං –

ආපත්ති ආපත්තික්ඛන්ධා, විනීතා සත්තධා පුන;
විනීතාගාරවා චෙව, ගාරවා මූලමෙව ච.

පුන විනීතා විපත්ති, සමුට්ඨානා විවාදනා;
අනුවාදා සාරණීයං, භෙදාධිකරණෙන ච.

සත්තෙව සමථා වුත්තා, පදා සත්තරසා ඉමෙති.

1. ඡආපත්තිසමුට්ඨානවාරො

276. පඨමෙන ආපත්තිසමුට්ඨානෙන පාරාජිකං ආපජ්ජෙය්‍යාති? න හීති වත්තබ්බං. සඞ්ඝාදිසෙසං ආපජ්ජෙය්‍යාති? සියාති වත්තබ්බං. ථුල්ලච්චයං ආපජ්ජෙය්‍යාති? සියාති වත්තබ්බං. පාචිත්තියං ආපජ්ජෙය්‍යාති? සියාති වත්තබ්බං. පාටිදෙසනීයං ආපජ්ජෙය්‍යාති? සියාති වත්තබ්බං. දුක්කටං ආපජ්ජෙය්‍යාති? සියාති වත්තබ්බං. දුබ්භාසිතං ආපජ්ජෙය්‍යාති? න හීති වත්තබ්බං.

දුතියෙන ආපත්තිසමුට්ඨානෙන පාරාජිකං ආපජ්ජෙය්‍යාති? න හීති වත්තබ්බං. සඞ්ඝාදිසෙසං ආපජ්ජෙය්‍යාති? සියාති වත්තබ්බං. ථුල්ලච්චයං ආපජ්ජෙය්‍යාති? සියාති වත්තබ්බං. පාචිත්තියං ආපජ්ජෙය්‍යාති? සියාති වත්තබ්බං. පාටිදෙසනීයං ආපජ්ජෙය්‍යාති? න හීති වත්තබ්බං. දුක්කටං ආපජ්ජෙය්‍යාති? සියාති වත්තබ්බං. දුබ්භාසිතං ආපජ්ජෙය්‍යාති? න හීති වත්තබ්බං.

තතියෙන ආපත්තිසමුට්ඨානෙන පාරාජිකං ආපජ්ජෙය්‍යාති? න හීති වත්තබ්බං. සඞ්ඝාදිසෙසං ආපජ්ජෙය්‍යාති? සියාති වත්තබ්බං. ථුල්ලච්චයං ආපජ්ජෙය්‍යාති? සියාති වත්තබ්බං. පාචිත්තියං ආපජ්ජෙය්‍යාති? සියාති වත්තබ්බං. පාටිදෙසනීයං ආපජ්ජෙය්‍යාති? සියාති වත්තබ්බං. දුක්කටං ආපජ්ජෙය්‍යාති? සියාති වත්තබ්බං. දුබ්භාසිතං ආපජ්ජෙය්‍යාති? න හීති වත්තබ්බං.

චතුත්ථෙ ආපත්තිසමුට්ඨානෙන පාරාජිකං ආපජ්ජෙය්‍යාති? සියාති වත්තබ්බං. සඞ්ඝාදිසෙසං ආපජ්ජෙය්‍යාති? සියාති වත්තබ්බං. ථුල්ලච්චයං ආපජ්ජෙය්‍යාති? සියාති වත්තබ්බං. පාචිත්තියං ආපජ්ජෙය්‍යාති? සියාති වත්තබ්බං. පාටිදෙසනීයං ආපජ්ජෙය්‍යාති? සියාති වත්තබ්බං. දුක්කටං ආපජ්ජෙය්‍යාති? සියාති වත්තබ්බං. දුබ්භාසිතං ආපජ්ජෙය්‍යාති? න හීති වත්තබ්බං.

පඤ්චමෙන ආපත්තිසමුට්ඨානෙන පාරාජිකං ආපජ්ජෙය්‍යාති? සියාති වත්තබ්බං. සඞ්ඝාදිසෙසං ආපජ්ජෙය්‍යාති? සියාති වත්තබ්බං. ථුල්ලච්චයං ආපජ්ජෙය්‍යාති? සියාති වත්තබ්බං. පාචිත්තියං ආපජ්ජෙය්‍යාති? සියාති වත්තබ්බං. පාටිදෙසනීයං ආපජ්ජෙය්‍යාති? න හීති වත්තබ්බං. දුක්කටං ආපජ්ජෙය්‍යාති? සියාති වත්තබ්බං. දුබ්භාසිතං ආපජ්ජෙය්‍යාති? සියාති වත්තබ්බං.

ඡට්ඨෙන ආපත්තිසමුට්ඨානෙන පාරාජිකං ආපජ්ජෙය්‍යාති? සියාති වත්තබ්බං. සඞ්ඝාදිසෙසං ආපජ්ජෙය්‍යාති? සියාති වත්තබ්බං. ථුල්ලච්චයං ආපජ්ජෙය්‍යාති? සියාති වත්තබ්බං. පාචිත්තියං ආපජ්ජෙය්‍යාති? සියාති වත්තබ්බං.

පාටිදෙසනීයං ආපජ්ජෙය්‍යාති? සියාති වත්තබ්බං. දුක්කටං ආපජ්ජෙය්‍යාති? සියාති වත්තබ්බං. දුබ්භාසිතං ආපජ්ජෙය්‍යාති? න හීති වත්තබ්බං.

ඡආපත්තිසමුට්ඨානවාරො නිට්ඨිතො පඨමො.

2. කතාපත්තිවාරො

277. පඨමෙන ආපත්තිසමුට්ඨානෙන කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? පඨමෙන ආපත්තිසමුට්ඨානෙන පඤ්ච ආපත්තියො ආපජ්ජති. භික්ඛු කප්පියසඤ්ඤී සඤ්ඤාචිකාය කුටිං කරොති අදෙසිතවත්ථුකං පමාණාතික්කන්තං සාරම්භං අපරික්කමනං, පයොගෙ දුක්කටං; එකං පිණ්ඩං අනාගතෙ ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස; තස්මිං පිණ්ඩෙ ආගතෙ ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස; භික්ඛු කප්පියසඤ්ඤී විකාලෙ භොජනං භුඤ්ජති, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස; භික්ඛු කප්පියසඤ්ඤී අඤ්ඤාතිකාය භික්ඛුනියා අන්තරඝරං පවිට්ඨාය හත්ථතො ඛාදනීයං වා භොජනීයං වා සහත්ථා පටිග්ගහෙත්වා භුඤ්ජති, ආපත්ති පාටිදෙසනීයස්ස – පඨමෙන ආපත්තිසමුට්ඨානෙන ඉමා පඤ්ච ආපත්තියො ආපජ්ජති.

තා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං කති විපත්තියො භජන්ති? සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං කතිහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා? ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨන්ති? චතුන්නං අධිකරණානං කතමං අධිකරණං? සත්තන්නං සමථානං කතිහි සමථෙහි සම්මන්ති? තා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං ද්වෙ විපත්තියො භජන්ති – සියා සීලවිපත්තිං, සියා ආචාරවිපත්තිං. සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං පඤ්චහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා – සියා සඞ්ඝාදිසෙසාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා ථුල්ලච්චයාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා පාචිත්තියාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා පාටිදෙසනීයාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා දුක්කටාපත්තික්ඛන්ධෙන. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨන්ති – කායතො සමුට්ඨන්ති, න වාචතො න චිත්තතො. චතුන්නං අධිකරණානං ආපත්තාධිකරණං . සත්තන්නං සමථානං තීහි සමථෙහි සම්මන්ති – සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච, සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච තිණවත්ථාරකෙන ච.

278. දුතියෙන ආපත්තිසමුට්ඨානෙන කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? දුතියෙන ආපත්තිසමුට්ඨානෙන චතස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති – භික්ඛු කප්පියසඤ්ඤී සමාදිසති – ‘‘කුටිං මෙ කරොථා’’ති. තස්ස කුටිං කරොන්ති අදෙසිතවත්ථුකං පමාණාතික්කන්තං සාරම්භං අපරික්කමනං. පයොගෙ දුක්කටං; එකං පිණ්ඩං අනාගතෙ ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස; තස්මිං පිණ්ඩෙ ආගතෙ ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස. භික්ඛු කප්පියසඤ්ඤී අනුපසම්පන්නං පදසො ධම්මං වාචෙති, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස – දුතියෙන ආපත්තිසමුට්ඨානෙන ඉමා චතස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති.

තා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං කති විපත්තියො භජන්ති…පෙ…. සත්තන්නං සමථානං කතිහි සමථෙහි සම්මන්ති? තා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං ද්වෙ විපත්තියො භජන්ති – සියා සීලවිපත්තිං, සියා ආචාරවිපත්තිං. සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං චතූහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා – සියා සඞ්ඝාදිසෙසාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා ථුල්ලච්චයාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා පාචිත්තියාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා දුක්කටාපත්තික්ඛන්ධෙන. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨන්ති – වාචතො සමුට්ඨන්ති, න කායතො න චිත්තතො. චතුන්නං අධිකරණානං, ආපත්තාධිකරණං. සත්තන්නං සමථානං තීහි සමථෙහි සම්මන්ති – සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච, සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච තිණවත්ථාරකෙන ච.

279. තතියෙන ආපත්තිසමුට්ඨානෙන කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? තතියෙන ආපත්තිසමුට්ඨානෙන පඤ්ච ආපත්තියො ආපජ්ජති. භික්ඛු කප්පියසඤ්ඤී සංවිදහිත්වා කුටිං කරොති අදෙසිතවත්ථුකං පමාණාතික්කන්තං සාරම්භං අපරික්කමනං. පයොගෙ දුක්කටං; එකං පිණ්ඩං අනාගතෙ ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස; තස්මිං පිණ්ඩෙ ආගතෙ ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස. භික්ඛු කප්පියසඤ්ඤී පණීතභොජනානි අත්තනො අත්ථාය විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජති, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස. භික්ඛු කප්පියසඤ්ඤී භික්ඛුනියා වොසාසන්තියා න නිවාරෙත්වා භුඤ්ජති, ආපත්ති පාටිදෙසනීයස්ස – තතියෙන ආපත්තිසමුට්ඨානෙන ඉමා පඤ්ච ආපත්තියො ආපජ්ජති.

තා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං කති විපත්තියො භජන්ති…පෙ…. සත්තන්නං සමථානං කතිහි සමථෙහි සම්මන්ති? තා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං ද්වෙ විපත්තියො භජන්ති – සියා සීලවිපත්තිං, සියා ආචාරවිපත්තිං. සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං පඤ්චහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා – සියා සඞ්ඝාදිසෙසාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා ථුල්ලච්චයාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා පාචිත්තියාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා පාටිදෙසනීයාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා දුක්කටාපත්තික්ඛන්ධෙන. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨන්ති – කායතො ච වාචතො ච සමුට්ඨන්ති, න චිත්තතො. චතුන්නං අධිකරණානං, ආපත්තාධිකරණං . සත්තන්නං සමථානං තීහි සමථෙහි සම්මන්ති – සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච, සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච තිණවත්ථාරකෙන ච.

280. චතුත්ථෙන ආපත්තිසමුට්ඨානෙන කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? චතුත්ථෙන ආපත්තිසමුට්ඨානෙන ඡ ආපත්තියො ආපජ්ජති – භික්ඛු මෙථුනං ධම්මං පටිසෙවති, ආපත්ති පාරාජිකස්ස; භික්ඛු අකප්පියසඤ්ඤී සඤ්ඤාචිකාය කුටිං කරොති අදෙසිතවත්ථුකං පමාණාතික්කන්තං සාරම්භං අපරික්කමනං, පයොගෙ දුක්කටං; එකං පිණ්ඩං අනාගතෙ

ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස; තස්මිං පිණ්ඩෙ ආගතෙ ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස. භික්ඛු අකප්පියසඤ්ඤී විකාලෙ භොජනං භුඤ්ජති, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස. භික්ඛු අකප්පියසඤ්ඤී අඤ්ඤාතිකාය භික්ඛුනියා අන්තරඝරං පවිට්ඨාය හත්ථතො ඛාදනීයං වා භොජනීයං වා සහත්ථා පටිග්ගහෙත්වා භුඤ්ජති, ආපත්ති පාටිදෙසනීයස්ස. චතුත්ථෙන ආපත්තිසමුට්ඨානෙන ඉමා ඡ ආපත්තියො ආපජ්ජති.

තා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං කති විපත්තියො භජන්ති…පෙ…. සත්තන්නං සමථානං කතිහි සමථෙහි සම්මන්ති? තා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං ද්වෙ විපත්තියො භජන්ති – සියා සීලවිපත්තිං , සියා ආචාරවිපත්තිං. සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං ඡහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා – සියා පාරාජිකාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා සඞ්ඝාදිසෙසාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා ථුල්ලච්චයාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා පාචිත්තියාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා පාටිදෙසනීයාපත්තික්ඛන්ධෙන , සියා දුක්කටාපත්තික්ඛන්ධෙන. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨන්ති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨන්ති, න වාචතො. චතුන්නං අධිකරණානං, ආපත්තාධිකරණං. සත්තන්නං සමථානං තීහි සමථෙහි සම්මන්ති – සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච, සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච තිණවත්ථාරකෙන ච.

281. පඤ්චමෙන ආපත්තිසමුට්ඨානෙන කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? පඤ්චමෙන ආපත්තිසමුට්ඨානෙන ඡ ආපත්තියො ආපජ්ජති. භික්ඛු පාපිච්ඡො ඉච්ඡාපකතො අසන්තං අභූතං උත්තරිමනුස්සධම්මං උල්ලපති, ආපත්ති පාරාජිකස්ස; භික්ඛු අකප්පියසඤ්ඤී සමාදිසති – ‘‘කුටිං මෙ කරොථා’’ති. තස්ස කුටිං කරොන්ති අදෙසිතවත්ථුකං පමාණාතික්කන්තං සාරම්භං අපරික්කමනං. පයොගෙ දුක්කටං; එකං පිණ්ඩං අනාගතෙ ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස; තස්මිං පිණ්ඩෙ ආගතෙ ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස. භික්ඛු අකප්පියසඤ්ඤී අනුපසම්පන්නං පදසො ධම්මං වාචෙති, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස. න භුංසෙතුකාමො න වම්භෙතුකාමො න මඞ්කුකත්තුකාමො දවකම්‍යතා හීනෙන හීනං වදෙති, ආපත්ති දුබ්භාසිතස්ස – පඤ්චමෙන ආපත්තිසමුට්ඨානෙන ඉමා ඡ ආපත්තියො ආපජ්ජති.

තා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං කති විපත්තියො භජන්ති…පෙ…. සත්තන්නං සමථානං කතිහි සමථෙහි සම්මන්ති? තා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං ද්වෙ විපත්තියො භජන්ති – සියා සීලවිපත්තිං, සියා ආචාරවිපත්තිං. සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං ඡහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා – සියා පාරාජිකාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා සඞ්ඝාදිසෙසාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා ථුල්ලච්චයාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා පාචිත්තියාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා දුක්කටාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා දුබ්භාසිතාපත්තික්ඛන්ධෙන. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨන්ති – වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨන්ති, න කායතො. චතුන්නං අධිකරණානං, ආපත්තාධිකරණං. සත්තන්නං සමථානං තීහි සමථෙහි සම්මන්ති – සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච, සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච තිණවත්ථාරකෙන ච.

282. ඡට්ඨෙන ආපත්තිසමුට්ඨානෙන කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? ඡට්ඨෙන ආපත්තිසමුට්ඨානෙන ඡ ආපත්තියො ආපජ්ජති – භික්ඛු සංවිදහිත්වා භණ්ඩං අවහරති, ආපත්ති පාරාජිකස්ස ; භික්ඛු අකප්පියසඤ්ඤී සංවිදහිත්වා කුටිං කරොති අදෙසිතවත්ථුකං පමාණාතික්කන්තං සාරම්භං අපරික්කමනං, පයොගෙ දුක්කටං; එකං පිණ්ඩං අනාගතෙ ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස; තස්මිං පිණ්ඩෙ ආගතෙ, ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස. භික්ඛු අකප්පියසඤ්ඤී පණීතභොජනානි අත්තනො අත්ථාය විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජති, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස. භික්ඛු අකප්පියසඤ්ඤී භික්ඛුනියා වොසාසන්තියා න නිවාරෙත්වා භුඤ්ජති, ආපත්ති පාටිදෙසනීයස්ස – ඡට්ඨෙන ආපත්තිසමුට්ඨානෙන ඉමා ඡ ආපත්තියො ආපජ්ජති.

තා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං කති විපත්තියො භජන්ති? සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං කතිහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා ? ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං කතිහි ආපත්තිසමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨන්ති? චතුන්නං අධිකරණානං කතමං අධිකරණං? සත්තන්නං සමථානං කතිහි සමථෙහි සම්මන්ති? තා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං ද්වෙ විපත්තියො භජන්ති – සියා සීලවිපත්තිං, සියා ආචාරවිපත්තිං. සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං ඡහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා – සියා පාරාජිකාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා සඞ්ඝාදිසෙසාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා ථුල්ලච්චයාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා පාචිත්තියාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා පාටිදෙසනීයාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා දුක්කටාපත්තික්ඛන්ධෙන. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨන්ති – කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨන්ති. චතුන්නං අධිකරණානං, ආපත්තාධිකරණං. සත්තන්නං සමථානං තීහි සමථෙහි සම්මන්ති – සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච, සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච තිණවත්ථාරකෙන චාති.

ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං

කතාපත්තිවාරො නිට්ඨිතො දුතියො.

3. ආපත්තිසමුට්ඨානගාථා

283. සමුට්ඨානා කායිකා අනන්තදස්සිනා;
අක්ඛාතා ලොකහිතෙන විවෙකදස්සිනා;
ආපත්තියො තෙන සමුට්ඨිතා කති;
පුච්ඡාමි තං බ්‍රූහි විභඞ්ගකොවිද.

සමුට්ඨානා කායිකා අනන්තදස්සිනා;
අක්ඛාතා ලොකහිතෙන විවෙකදස්සිනා;
ආපත්තියො තෙන සමුට්ඨිතා පඤ්ච;
එතං තෙ අක්ඛාමි විභඞ්ගකොවිද.

සමුට්ඨානා වාචසිකා අනන්තදස්සිනා;
අක්ඛාතා ලොකහිතෙන විවෙකදස්සිනා;
ආපත්තියො තෙන සමුට්ඨිතා කති;
පුච්ඡාමි තං බ්‍රූහි විභඞ්ගකොවිද.

සමුට්ඨානා වාචසිකා අනන්තදස්සිනා;
අක්ඛාතා ලොකහිතෙන විවෙකදස්සිනා;
ආපත්තියො තෙන සමුට්ඨිතා චතස්සො;
එතං තෙ අක්ඛාමි විභඞ්ගකොවිද.

සමුට්ඨානා කායිකා වාචසිකා අනන්තදස්සිනා;
අක්ඛාතා ලොකහිතෙන විවෙකදස්සිනා;
ආපත්තියො තෙන සමුට්ඨිතා කති;
පුච්ඡාමි තං බ්‍රූහි විභඞ්ගකොවිද.

සමුට්ඨානා කායිකා වාචසිකා අනන්තදස්සිනා;
අක්ඛාතා ලොකහිතෙන විවෙකදස්සිනා;
ආපත්තියො තෙන සමුට්ඨිතා පඤ්ච;
එතං තෙ අක්ඛාමි විභඞ්ගකොවිද.

සමුට්ඨානා කායිකා මානසිකා අනන්තදස්සිනා;
අක්ඛාතා ලොකහිතෙන විවෙකදස්සිනා;
ආපත්තියො තෙන සමුට්ඨිතා කති;
පුච්ඡාමි තං බ්‍රූහි විභඞ්ගකොවිද.

සමුට්ඨානා කායිකා මානසිකා අනන්තදස්සිනා;
අක්ඛාතා ලොකහිතෙන විවෙකදස්සිනා;
ආපත්තියො තෙන සමුට්ඨිතා ඡ;
එතං තෙ අක්ඛාමි විභඞ්ගකොවිද.

සමුට්ඨානා වාචසිකා මානසිකා අනන්තදස්සිනා;
අක්ඛාතා ලොකහිතෙන විවෙකදස්සිනා;
ආපත්තියො තෙන සමුට්ඨිතා කති;
පුච්ඡාමි තං බ්‍රූහි විභඞ්ගකොවිද.

සමුට්ඨානා වාචසිකා මානසිකා අනන්තදස්සිනා;
අක්ඛාතා ලොකහිතෙන විවෙකදස්සිනා;
ආපත්තියො තෙන සමුට්ඨිතා ඡ;
එතං තෙ අක්ඛාමි විභඞ්ගකොවිද.

සමුට්ඨානා කායිකා වාචසිකා මානසිකා අනන්තදස්සිනා;
අක්ඛාතා ලොකහිතෙන විවෙකදස්සිනා;
ආපත්තියො තෙන සමුට්ඨිතා කති;
පුච්ඡාමි තං බ්‍රූහි විභඞ්ගකොවිද.

සමුට්ඨානා කායිකා වාචසිකා මානසිකා අනන්තදස්සිනා;
අක්ඛාතා ලොකහිතෙන විවෙකදස්සිනා;
ආපත්තියො තෙන සමුට්ඨිතා ඡ;
එතං තෙ අක්ඛාමි විභඞ්ගකොවිදාති.

ආපත්තිසමුට්ඨානගාථා නිට්ඨිතා තතියා.

4. විපත්තිපච්චයවාරො

284. සීලවිපත්තිපච්චයා කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? සීලවිපත්තිපච්චයා චතස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති – භික්ඛුනී ජානං පාරාජිකං ධම්මං පටිච්ඡාදෙති, ආපත්ති පාරාජිකස්ස; වෙමතිකා පටිච්ඡාදෙති, ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස; භික්ඛු සඞ්ඝාදිසෙසං පටිච්ඡාදෙති, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස; අත්තනො දුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං පටිච්ඡාදෙති, ආපත්ති දුක්කටස්ස – සීලවිපත්තිපච්චයා ඉමා චතස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති.

තා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං කති විපත්තියො භජන්ති…පෙ…. සත්තන්නං සමථානං කතිහි සමථෙහි සම්මන්ති? තා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං ද්වෙ විපත්තියො භජන්ති – සියා සීලවිපත්තිං, සියා ආචාරවිපත්තිං. සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං චතූහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා – සියා පාරාජිකාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා ථුල්ලච්චයාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා පාචිත්තියාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා දුක්කටාපත්තික්ඛන්ධෙන. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨන්ති – කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨන්ති. චතුන්නං අධිකරණානං, ආපත්තාධිකරණං. සත්තන්නං සමථානං තීහි සමථෙහි සම්මන්ති – සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච, සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච තිණවත්ථාරකෙන ච.

285. ආචාරවිපත්තිපච්චයා කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? ආචාරවිපත්තිපච්චයා එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති. ආචාරවිපත්තිං පටිච්ඡාදෙති, ආපත්ති දුක්කටස්ස – ආචාරවිපත්තිපච්චයා ඉමං එකං ආපත්තිං ආපජ්ජති.

සා ආපත්ති චතුන්නං විපත්තීනං කති විපත්තියො භජති …පෙ…. සත්තන්නං සමථානං කතිහි සමථෙහි සම්මති? සා ආපත්ති චතුන්නං විපත්තීනං එකං විපත්තිං භජති – ආචාරවිපත්තිං. සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං එකෙන ආපත්තික්ඛන්ධෙන සඞ්ගහිතා – දුක්කටාපත්තික්ඛන්ධෙන. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති. චතුන්නං අධිකරණානං ආපත්තාධිකරණං. සත්තන්නං සමථානං තීහි සමථෙහි සම්මති – සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච, සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච තිණවත්ථාරකෙන ච.

286. දිට්ඨිවිපත්තිපච්චයා කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? දිට්ඨිවිපත්තිපච්චයා ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. පාපිකාය දිට්ඨියා යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජති, ඤත්තියා දුක්කටං [ඤත්තියා දුක්කටං, ද්වීහි කම්මවාචාහි දුක්කටා (සයා. ක.)]; කම්මවාචාපරියොසානෙ ආපත්ති පාචිත්තියස්ස – දිට්ඨිවිපත්තිපච්චයා ඉමා ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති.

තා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං කති විපත්තියො භජන්ති…පෙ…. සත්තන්නං සමථානං කතිහි සමථෙහි සම්මන්ති? තා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං එකං විපත්තිං භජන්ති – ආචාරවිපත්තිං. සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං ද්වීහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා – සියා පාචිත්තියාපත්තික්ඛන්ධෙන , සියා දුක්කටාපත්තික්ඛන්ධෙන. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨන්ති – කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨන්ති. චතුන්නං අධිකරණානං, ආපත්තාධිකරණං. සත්තන්නං සමථානං තීහි සමථෙහි සම්මන්ති – සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච, සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච තිණවත්ථාරකෙන ච.

287. ආජීවවිපත්තිපච්චයා කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? ආජීවවිපත්තිපච්චයා ඡ ආපත්තියො ආපජ්ජති – ආජීවහෙතු ආජීවකාරණා පාපිච්ඡො ඉච්ඡාපකතො අසන්තං අභූතං උත්තරිමනුස්සධම්මං උල්ලපති, ආපත්ති පාරාජිකස්ස; ආජීවහෙතු ආජීවකාරණා සඤ්චරිත්තං සමාපජ්ජති, ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස; ආජීවහෙතු ආජීවකාරණා ''යො තෙ විහාරෙ වසති, සො භික්ඛු අරහා''ති භණති, පටිවිජානන්තස්ස ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස; ආජීවහෙතු ආජීවකාරණා භික්ඛු පණීතභොජනානි අත්තනො අත්ථාය විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජති, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස; ආජීවහෙතු ආජීවකාරණා භික්ඛුනී පණීතභොජනානි අත්තනො අත්ථාය විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජති, ආපත්ති පාටිදෙසනීයස්ස; ආජීවහෙතු ආජීවකාරණා සූපං වා ඔදනං වා අගිලානො අත්තනො අත්ථාය විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජති, ආපත්ති දුක්කටස්ස – ආජීවවිපත්තිපච්චයා ඉමා ඡ ආපත්තියො ආපජ්ජති.

තා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං කති විපත්තියො භජන්ති…පෙ…. සත්තන්නං සමථානං කතිහි සමථෙහි සම්මන්ති. තා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං ද්වෙ විපත්තියො භජන්ති – සියා සීලවිපත්තිං, සියා ආචාරවිපත්තිං. සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං ඡහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා – සියා පාරාජිකාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා සඞ්ඝාදිසෙසාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා ථුල්ලච්චයාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා පාචිත්තියාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා පාටිදෙසනීයාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා දුක්කටාපත්තික්ඛන්ධෙන. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨන්ති – සියා කායතො සමුට්ඨන්ති, න වාචතො න චිත්තතො; සියා වාචතො සමුට්ඨන්ති, න කායතො න චිත්තතො; සියා කායතො ච වාචතො ච සමුට්ඨන්ති, න චිත්තතො; සියා කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨන්ති, න වාචතො; සියා වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨන්ති, න කායතො; සියා කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨන්ති. චතුන්නං අධිකරණානං, ආපත්තාධිකරණං. සත්තන්නං සමථානං තීහි සමථෙහි සම්මන්ති – සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච, සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච තිණවත්ථාරකෙන ච.

විපත්තිපච්චයවාරො නිට්ඨිතො චතුත්ථො.

5. අධිකරණපච්චයවාරො

288. විවාදාධිකරණපච්චයා කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? විවාදාධිකරණපච්චයා ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති – උපසම්පන්නං ඔමසති, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස; අනුපසම්පන්නං ඔමසති, ආපත්ති දුක්කටස්ස – විවාදාධිකරණපච්චයා ඉමා ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති.

තා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං කති විපත්තියො භජන්ති…පෙ…. සත්තන්නං සමථානං කතිහි සමථෙහි සම්මන්ති? තා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං එකං විපත්තිං භජන්ති – ආචාරවිපත්තිං. සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං ද්වීහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා – සියා පාචිත්තියාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා දුක්කටාපත්තික්ඛන්ධෙන. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨන්ති – සියා කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨන්ති, න වාචතො; සියා වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨන්ති, න කායතො; සියා කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨන්ති. චතුන්නං අධිකරණානං, ආපත්තාධිකරණං. සත්තන්නං සමථානං තීහි සමථෙහි සම්මන්ති – සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච, සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච තිණවත්ථාරකෙන ච.

289. අනුවාදාධිකරණපච්චයා කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? අනුවාදාධිකරණපච්චයා තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති. භික්ඛුං අමූලකෙන පාරාජිකෙන ධම්මෙන අනුද්ධංසෙති, ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස; අමූලකෙන සඞ්ඝාදිසෙසෙන අනුද්ධංසෙති, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස; අමූලිකාය ආචාරවිපත්තියා අනුද්ධංසෙති, ආපත්ති දුක්කටස්ස – අනුවාදාධිකරණපච්චයා ඉමා තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති.

තා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං කති විපත්තියො භජන්ති…පෙ…. සත්තන්නං සමථානං කතිහි සමථෙහි සම්මන්ති? තා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං ද්වෙ විපත්තියො භජන්ති – සියා සීලවිපත්තිං, සියා ආචාරවිපත්තිං. සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං තීහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා – සියා සඞ්ඝාදිසෙසාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා පාචිත්තියාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා දුක්කටාපත්තික්ඛන්ධෙන . ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨන්ති – සියා කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨන්ති, න වාචතො; සියා වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨන්ති, න කායතො; සියා කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨන්ති. චතුන්නං අධිකරණානං, ආපත්තාධිකරණං. සත්තන්නං සමථානං තීහි සමථෙහි සම්මන්ති – සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච, සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච තිණවත්ථාරකෙන ච.

290. ආපත්තාධිකරණපච්චයා කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? ආපත්තාධිකරණපච්චයා චතස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති. භික්ඛුනී ජානං පාරාජිකං ධම්මං පටිච්ඡාදෙති, ආපත්ති පාරාජිකස්ස; වෙමතිකා පටිච්ඡාදෙති, ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස; භික්ඛු සඞ්ඝාදිසෙසං පටිච්ඡාදෙති; ආපත්ති පාචිත්තියස්ස; ආචාරවිපත්තිං පටිච්ඡාදෙති, ආපත්ති දුක්කටස්ස – ආපත්තාධිකරණපච්චයා ඉමා චතස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති.

තා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං කති විපත්තියො භජන්ති…පෙ…. සත්තන්නං සමථානං කතිහි සමථෙහි සම්මන්ති? තා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං ද්වෙ විපත්තියො භජන්ති – සියා සීලවිපත්තිං, සියා ආචාරවිපත්තිං. සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං චතූහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා – සියා පාරාජිකාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා ථුල්ලච්චයාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා පාචිත්තියාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා දුක්කටාපත්තික්ඛන්ධෙන. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨන්ති – කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨන්ති. චතුන්නං අධිකරණානං, ආපත්තාධිකරණං. සත්තන්නං සමථානං තීහි සමථෙහි සම්මන්ති – සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච, සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච තිණවත්ථාරකෙන ච.

291. කිච්චාධිකරණපච්චයා කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? කිච්චාධිකරණපච්චයා පඤ්ච ආපත්තියො ආපජ්ජති. උක්ඛිත්තානුවත්තිකා භික්ඛුනී යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජති, ඤත්තියා දුක්කටං; ද්වීහි කම්මවාචාහි ථුල්ලච්චයා; කම්මවාචාපරියොසානෙ ආපත්ති පාරාජිකස්ස. භෙදකානුවත්තකා භික්ඛූ යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජන්ති, ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස; පාපිකාය දිට්ඨියා යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජති, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස – කිච්චාධිකරණපච්චයා ඉමා පඤ්ච ආපත්තියො ආපජ්ජති.

තා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං කති විපත්තියො භජන්ති…පෙ…. සත්තන්නං සමථානං කතිහි සමථෙහි සම්මන්ති? තා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං ද්වෙ විපත්තියො භජන්ති – සියා සීලවිපත්තිං, සියා ආචාරවිපත්තිං. සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං පඤ්චහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා – සියා පාරාජිකාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා සඞ්ඝාදිසෙසාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා ථුල්ලච්චයාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා පාචිත්තියාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා දුක්කටාපත්තික්ඛන්ධෙන. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨන්ති – කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨන්ති . චතුන්නං අධිකරණානං, ආපත්තාධිකරණං. සත්තන්නං සමථානං තීහි සමථෙහි සම්මන්ති – සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච, සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච තිණවත්ථාරකෙන ච.

ඨපෙත්වා සත්ත ආපත්තියො සත්ත ආපත්තික්ඛන්ධෙ, අවසෙසා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං කති විපත්තියො භජන්ති? සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං කතිහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා? ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨන්ති? චතුන්නං අධිකරණානං කතමං අධිකරණං? සත්තන්නං සමථානං කතිහි සමථෙහි සම්මන්ති? ඨපෙත්වා සත්ත ආපත්තියො සත්ත ආපත්තික්ඛන්ධෙ අවසෙසා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං න කතමං විපත්තිං භජන්ති? සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං න කතමෙන ආපත්තික්ඛන්ධෙන සඞ්ගහිතා. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං න කතමෙන ආපත්තිසමුට්ඨානෙන සමුට්ඨන්ති. චතුන්නං අධිකරණානං න කතමං අධිකරණං. සත්තන්නං සමථානං න කතමෙන සමථෙන සම්මන්ති. තං කිස්ස හෙතු? ඨපෙත්වා සත්ත ආපත්තියො සත්ත ආපත්තික්ඛන්ධෙ, නත්ථඤ්ඤා ආපත්තියොති.

අධිකරණපච්චයවාරො නිට්ඨිතො පඤ්චමො.

අන්තරපෙය්‍යාලං [අනන්තරපෙය්‍යාලං (සී. ස්‍යා.)] නිට්ඨිතං.

තස්සුද්දානං –

කතිපුච්ඡා සමුට්ඨානා, කතාපත්ති තථෙව ච;
සමුට්ඨානා විපත්ති ච, තථාධිකරණෙන චාති.

සමථභෙදො

6. අධිකරණපරියායවාරො

292. විවාදාධිකරණස්ස – කිං පුබ්බඞ්ගමං? කති ඨානානි? කති වත්ථූනි? කති භූමියො? කති හෙතූ? කති මූලානි? කතිහාකාරෙහි විවදති? විවාදාධිකරණං කතිහි සමථෙහි සම්මති?

අනුවාදාධිකරණස්ස – කිං පුබ්බඞ්ගමං? කති ඨානානි? කති වත්ථූනි? කති භූමියො? කති හෙතූ? කති මූලානි? කතිහාකාරෙහි අනුවදති? අනුවාදාධිකරණං කතිහි සමථෙහි සම්මති?

ආපත්තාධිකරණස්ස – කිං පුබ්බඞ්ගමං? කති ඨානානි? කති වත්ථූනි? කති භූමියො? කති හෙතූ? කති මූලානි? කතිහාකාරෙහි ආපත්තිං ආපජ්ජති? ආපත්තාධිකරණං කතිහි සමථෙහි සම්මති?

කිච්චාධිකරණස්ස – කිං පුබ්බඞ්ගමං? කති ඨානානි? කති වත්ථූනි? කති භූමියො? කති හෙතූ? කති මූලානි? කතිහාකාරෙහි කිච්චං ජායති? කිච්චාධිකරණං කතිහි සමථෙහි සම්මති?

293. විවාදාධිකරණස්ස කිං පුබ්බඞ්ගමන්ති? ලොභො පුබ්බඞ්ගමො, දොසො පුබ්බඞ්ගමො, මොහො පුබ්බඞ්ගමො, අලොභො පුබ්බඞ්ගමො, අදොසො පුබ්බඞ්ගමො, අමොහො පුබ්බඞ්ගමො. කති ඨානානීති? අට්ඨාරස භෙදකරවත්ථූනි ඨානානි. කති වත්ථූනීති? අට්ඨාරස භෙදකරවත්ථූනි. කති භූමියොති? අට්ඨාරස භෙදකරවත්ථූනි භූමියො. කති හෙතූති? නව හෙතූ – තයො කුසලහෙතූ , තයො අකුසලහෙතූ, තයො අබ්‍යාකතහෙතූ. කති මූලානීති? ද්වාදස මූලානි. කතිහාකාරෙහි විවදතීති? ද්වීහාකාරෙහි විවදති – ධම්මදිට්ඨි වා අධම්මදිට්ඨි වා. [චූළව. 228] විවාදාධිකරණං කතිහි සමථෙහි සම්මතීති? විවාදාධිකරණං ද්වීහි සමථෙහි සම්මති – සම්මුඛාවිනයෙන ච යෙභුය්‍යසිකාය ච.

294. අනුවාදාධිකරණස්ස කිං පුබ්බඞ්ගමන්ති? ලොභො පුබ්බඞ්ගමො, දොසො පුබ්බඞ්ගමො, මොහො පුබ්බඞ්ගමො, අලොභො පුබ්බඞ්ගමො, අදොසො පුබ්බඞ්ගමො, අමොහො පුබ්බඞ්ගමො. කති ඨානානීති? චතස්සො විපත්තියො ඨානානි. කති වත්ථූනීති? චතස්සො විපත්තියො වත්ථූනි. කති භූමියොති? චතස්සො විපත්තියො භූමියො. කති හෙතූති? නව හෙතූ – තයො කුසලහෙතූ, තයො අකුසලහෙතූ, තයො අබ්‍යාකතහෙතූ. කති මූලානීති? චුද්දස මූලානි. කතිහාකාරෙහි අනුවදතීති? ද්වීහාකාරෙහි අනුවදති – වත්ථුතො වා ආපත්තිතො වා. [චූළව. 236] අනුවාදාධිකරණං කතිහි සමථෙහි සම්මතීති? අනුවාදාධිකරණං චතූහි සමථෙහි සම්මති – සම්මුඛාවිනයෙන ච සතිවිනයෙන ච අමූළ්හවිනයෙන ච තස්සපාපියසිකාය ච.

295. ආපත්තාධිකරණස්ස කිං පුබ්බඞ්ගමන්ති? ලොභො පුබ්බඞ්ගමො, දොසො පුබ්බඞ්ගමො, මොහො පුබ්බඞ්ගමො, අලොභො පුබ්බඞ්ගමො, අදොසො පුබ්බඞ්ගමො, අමොහො පුබ්බඞ්ගමො. කති ඨානානීති? සත්ත ආපත්තික්ඛන්ධා ඨානානි. කති වත්ථූනීති? සත්ත ආපත්තික්ඛන්ධා වත්ථූනි. කති භූමියොති? සත්ත ආපත්තික්ඛන්ධා භූමියො. කති හෙතූති? ඡ හෙතූ [කති හෙතූති නව හෙතූ, තයො කුසලහෙතූ (සී. ස්‍යා.)] – තයො අකුසලහෙතූ, තයො අබ්‍යාකතහෙතූ. කති මූලානීති? ඡ ආපත්තිසමුට්ඨානානි මූලානි . කතිහාකාරෙහි ආපත්තිං ආපජ්ජතීති? ඡහාකාරෙහි ආපත්තිං ආපජ්ජති – අලජ්ජිතා, අඤ්ඤාණතා, කුක්කුච්චපකතතා, අකප්පියෙ කප්පියසඤ්ඤිතා, කප්පියෙ

අකප්පියසඤ්ඤිතා, සතිසම්මොසා. [චූළව. 239] ආපත්තාධිකරණං කතිහි සමථෙහි සම්මතීති? ආපත්තාධිකරණං තීහි සමථෙහි සම්මති – සම්මුඛාවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච, සම්මුඛාවිනයෙන ච තිණවත්ථාරකෙන ච.

296. කිච්චාධිකරණස්ස කිං පුබ්බඞ්ගමන්ති? ලොභො පුබ්බඞ්ගමො, දොසො පුබ්බඞ්ගමො, මොහො පුබ්බඞ්ගමො, අලොභො පුබ්බඞ්ගමො, අදොසො පුබ්බඞ්ගමො, අමොහො පුබ්බඞ්ගමො. කති ඨානානීති? චත්තාරි කම්මානි ඨානානි. කති වත්ථූනීති? චත්තාරි කම්මානි වත්ථූනි. කති භූමියොති? චත්තාරි කම්මානි භූමියො. කති හෙතූති? නව හෙතූ – තයො කුසලහෙතූ, තයො අකුසලහෙතූ, තයො අබ්‍යාකතහෙතූ. කති මූලානීති? එකං මූලං – සඞ්ඝො. කතිහාකාරෙහි කිච්චං ජායතීති ? ද්වීහාකාරෙහි කිච්චං ජායති – ඤත්තිතො වා අපලොකනතො වා. [චූළව. 242] කිච්චාධිකරණං කතිහි සමථෙහි සම්මතීති? කිච්චාධිකරණං එකෙන සමථෙන සම්මති – සම්මුඛාවිනයෙන.

කති සමථා? සත්ත සමථා. සම්මුඛාවිනයො, සතිවිනයො, අමූළ්හවිනයො, පටිඤ්ඤාතකරණං, යෙභුය්‍යසිකා, තස්සපාපියසිකා, තිණවත්ථාරකො – ඉමෙ සත්ත සමථා.

සියා ඉමෙ සත්ත සමථා දස සමථා හොන්ති, දස සමථා සත්ත සමථා හොන්ති වත්ථුවසෙන පරියායෙන සියාති.

කථඤ්ච සියා? විවාදාධිකරණස්ස ද්වෙ සමථා , අනුවාදාධිකරණස්ස චත්තාරො සමථා, ආපත්තාධිකරණස්ස තයො සමථා, කිච්චාධිකරණස්ස එකො සමථො. එවං ඉමෙ සත්ත සමථා දස සමථා හොන්ති, දස සමථා සත්ත සමථා හොන්ති වත්ථුවසෙන පරියායෙන.

පරියායවාරො නිට්ඨිතො ඡට්ඨො.

7. සාධාරණවාරො

297. කති සමථා විවාදාධිකරණස්ස සාධාරණා? කති සමථා විවාදාධිකරණස්ස අසාධාරණා? කති සමථා අනුවාදාධිකරණස්ස සාධාරණා? කති සමථා අනුවාදාධිකරණස්ස අසාධාරණා? කති සමථා ආපත්තාධිකරණස්ස සාධාරණා? කති සමථා ආපත්තාධිකරණස්ස අසාධාරණා? කති සමථා කිච්චාධිකරණස්ස සාධාරණා? කති සමථා කිච්චාධිකරණස්ස අසාධාරණා?

ද්වෙ සමථා විවාදාධිකරණස්ස සාධාරණා – සම්මුඛාවිනයො, යෙභුය්‍යසිකා. පඤ්ච සමථා විවාදාධිකරණස්ස අසාධාරණා – සතිවිනයො, අමූළ්හවිනයො, පටිඤ්ඤාතකරණං, තස්සපාපියසිකා, තිණවත්ථාරකො.

චත්තාරො සමථා අනුවාදාධිකරණස්ස සාධාරණා – සම්මුඛාවිනයො; සතිවිනයො, අමූළ්හවිනයො, තස්සපාපියසිකා. තයො සමථා අනුවාදාධිකරණස්ස අසාධාරණා – යෙභුය්‍යසිකා, පටිඤ්ඤාතකරණං, තිණවත්ථාරකො.

තයො සමථා ආපත්තාධිකරණස්ස සාධාරණා – සම්මුඛාවිනයො, පටිඤ්ඤාතකරණං, තිණවත්ථාරකො. චත්තාරො සමථා ආපත්තාධිකරණස්ස අසාධාරණා – යෙභුය්‍යසිකා, සතිවිනයො, අමූළ්හවිනයො, තස්සපාපියසිකා .

එකො සමථො කිච්චාධිකරණස්ස සාධාරණො – සම්මුඛාවිනයො. ඡ සමථා කිච්චාධිකරණස්ස අසාධාරණා – යෙභුය්‍යසිකා, සතිවිනයො, අමූළ්හවිනයො, පටිඤ්ඤාතකරණං, තස්සපාපියසිකා, තිණවත්ථාරකො.

සාධාරණවාරො නිට්ඨිතො සත්තමො.

8. තබ්භාගියවාරො

298. කති සමථා විවාදාධිකරණස්ස තබ්භාගියා? කති සමථා විවාදාධිකරණස්ස අඤ්ඤභාගියා? කති සමථා අනුවාදාධිකරණස්ස තබ්භාගියා? කති සමථා අනුවාදාධිකරණස්ස අඤ්ඤභාගියා? කති සමථා ආපත්තාධිකරණස්ස තබ්භාගියා? කති සමථා ආපත්තාධිකරණස්ස අඤ්ඤභාගියා? කති සමථා කිච්චාධිකරණස්ස තබ්භාගියා? කති සමථා කිච්චාධිකරණස්ස අඤ්ඤභාගියා?

ද්වෙ සමථා විවාදාධිකරණස්ස තබ්භාගියා – සම්මුඛාවිනයො, යෙභුය්‍යසිකා. පඤ්ච සමථා විවාදාධිකරණස්ස අඤ්ඤභාගියා – සතිවිනයො, අමූළ්හවිනයො, පටිඤ්ඤාතකරණං, තස්සපාපියසිකා, තිණවත්ථාරකො.

චත්තාරො සමථා අනුවාදාධිකරණස්ස තබ්භාගියා – සම්මුඛාවිනයො, සතිවිනයො, අමූළ්හවිනයො, තස්සපාපියසිකා. තයො සමථා අනුවාදාධිකරණස්ස අඤ්ඤභාගියා – යෙභුය්‍යසිකා, පටිඤ්ඤාතකරණං, තිණවත්ථාරකො.

තයො සමථා ආපත්තාධිකරණස්ස තබ්භාගියා – සම්මුඛාවිනයො, පටිඤ්ඤාතකරණං, තිණවත්ථාරකො. චත්තාරො සමථා ආපත්තාධිකරණස්ස අඤ්ඤභාගියා – යෙභුය්‍යසිකා, සතිවිනයො, අමූළ්හවිනයො, තස්සපාපියසිකා.

එකො සමථො කිච්චාධිකරණස්ස තබ්භාගියො – සම්මුඛාවිනයො. ඡ සමථා කිච්චාධිකරණස්ස අඤ්ඤභාගියා – යෙභුය්‍යසිකා, සතිවිනයො, අමූළ්හවිනයො, පටිඤ්ඤාතකරණං, තස්සපාපියසිකා, තිණවත්ථාරකො.

තබ්භාගියවාරො නිට්ඨිතො අට්ඨමො.

9. සමථා සමථස්ස සාධාරණවාරො

299. සමථා සමථස්ස සාධාරණා, සමථා සමථස්ස අසාධාරණා. සියා සමථා සමථස්ස සාධාරණා, සියා සමථා සමථස්ස අසාධාරණා.

කථං සියා සමථා සමථස්ස සාධාරණා? කථං සියා සමථා සමථස්ස අසාධාරණා? යෙභුය්‍යසිකා සම්මුඛාවිනයස්ස සාධාරණා, සතිවිනයස්ස අමූළ්හවිනයස්ස පටිඤ්ඤාතකරණස්ස තස්සපාපියසිකාය තිණවත්ථාරකස්ස අසාධාරණා.

සතිවිනයො සම්මුඛාවිනයස්ස සාධාරණො, අමූළ්හවිනයස්ස පටිඤ්ඤාතකරණස්ස තස්සපාපියසිකාය තිණවත්ථාරකස්ස යෙභුය්‍යසිකාය අසාධාරණො.

අමූළ්හවිනයො සම්මුඛාවිනයස්ස සාධාරණො, පටිඤ්ඤාතකරණස්ස තස්සපාපියසිකාය තිණවත්ථාරකස්ස යෙභුය්‍යසිකාය සතිවිනයස්ස අසාධාරණො.

පටිඤ්ඤාතකරණං සම්මුඛාවිනයස්ස සාධාරණං, තස්සපාපියසිකාය තිණවත්ථාරකස්ස යෙභුය්‍යසිකාය සතිවිනයස්ස අමූළ්හවිනයස්ස අසාධාරණං.

තස්සපාපියසිකා සම්මුඛාවිනයස්ස සාධාරණා, තිණවත්ථාරකස්ස යෙභුය්‍යසිකාය සතිවිනයස්ස අමූළ්හවිනයස්ස පටිඤ්ඤාතකරණස්ස අසාධාරණා.

තිණවත්ථාරකො සම්මුඛාවිනයස්ස සාධාරණො, යෙභුය්‍යසිකාය සතිවිනයස්ස අමූළ්හවිනයස්ස පටිඤ්ඤාතකරණස්ස තස්සපාපියසිකාය අසාධාරණො . එවං සියා සමථා සමථස්ස සාධාරණා; එවං සියා සමථා සමථස්ස අසාධාරණා.

සමථා සමථස්ස සාධාරණවාරො නිට්ඨිතො නවමො.

10. සමථා සමථස්ස තබ්භාගියවාරො

300. සමථා සමථස්ස තබ්භාගියා, සමථා සමථස්ස අඤ්ඤභාගියා. සියා සමථා සමථස්ස තබ්භාගියා, සියා සමථා සමථස්ස අඤ්ඤභාගියා.

කථං සියා සමථා සමථස්ස තබ්භාගියා? කථං සියා සමථා සමථස්ස අඤ්ඤභාගියා? යෙභුය්‍යසිකා සම්මුඛාවිනයස්ස තබ්භාගියා, සතිවිනයස්ස අමූළ්හවිනයස්ස පටිඤ්ඤාතකරණස්ස තස්සපාපියසිකාය තිණවත්ථාරකස්ස අඤ්ඤභාගියා.

සතිවිනයො සම්මුඛාවිනයස්ස තබ්භාගියො, අමූළ්හවිනයස්ස පටිඤ්ඤාතකරණස්ස තස්සපාපියසිකාය තිණවත්ථාරකස්ස යෙභුය්‍යසිකාය අඤ්ඤභාගියො.

අමූළ්හවිනයො සම්මුඛාවිනයස්ස තබ්භාගියො, පටිඤ්ඤාතකරණස්ස තස්සපාපියසිකාය තිණවත්ථාරකස්ස යෙභුය්‍යසිකාය සතිවිනයස්ස අඤ්ඤභාගියො.

පටිඤ්ඤාතකරණං සම්මුඛාවිනයස්ස තබ්භාගියං, තස්සපාපියසිකාය තිණවත්ථාරකස්ස යෙභුය්‍යසිකාය සතිවිනයස්ස අමූළ්හවිනයස්ස අඤ්ඤභාගියං.

තස්සපාපියසිකා සම්මුඛාවිනයස්ස තබ්භාගියා, තිණවත්ථාරකස්ස යෙභුය්‍යසිකාය සතිවිනයස්ස අමූළ්හවිනයස්ස පටිඤ්ඤාතකරණස්ස අඤ්ඤභාගියා.

තිණවත්ථාරකො සම්මුඛාවිනයස්ස තබ්භාගියො, යෙභුය්‍යසිකාය සතිවිනයස්ස අමූළ්හවිනයස්ස පටිඤ්ඤාතකරණස්ස තස්සපාපියසිකාය අඤ්ඤභාගියො. එවං සියා සමථා සමථස්ස තබ්භාගියා, එවං සියා සමථා සමථස්ස අඤ්ඤභාගියා.

සමථා සමථස්ස තබ්භාගියවාරො නිට්ඨිතො දසමො.

11. සමථසම්මුඛාවිනයවාරො

301. සමථො සම්මුඛාවිනයො, සම්මුඛාවිනයො සමථො? සමථො යෙභුය්‍යසිකා, යෙභුය්‍යසිකා සමථො? සමථො සතිවිනයො , සතිවිනයො සමථො? සමථො අමූළ්හවිනයො, අමූළ්හවිනයො සමථො? සමථො පටිඤ්ඤාතකරණං, පටිඤ්ඤාතකරණං සමථො? සමථො තස්සපාපියසිකා, තස්සපාපියසිකා සමථො? සමථො තිණවත්ථාරකො, තිණවත්ථාරකො සමථො?

යෙභුය්‍යසිකා සතිවිනයො අමූළ්හවිනයො පටිඤ්ඤාතකරණං තස්සපාපියසිකා තිණවත්ථාරකො – ඉමෙ සමථා සමථා, නො සම්මුඛාවිනයො. සම්මුඛාවිනයො සමථො චෙව සම්මුඛාවිනයො ච.

සතිවිනයො අමූළ්හවිනයො පටිඤ්ඤාතකරණං තස්සපාපියසිකා තිණවත්ථාරකො සම්මුඛාවිනයො – ඉමෙ සමථා සමථා, නො යෙභුය්‍යසිකා. යෙභුය්‍යසිකා සමථො චෙව යෙභුය්‍යසිකා ච.

අමූළ්හවිනයො පටිඤ්ඤාතකරණං තස්සපාපියසිකා තිණවත්ථාරකො සම්මුඛාවිනයො යෙභුය්‍යසිකා – ඉමෙ සමථා සමථා, නො සතිවිනයො. සතිවිනයො සමථො චෙව සතිවිනයො ච.

පටිඤ්ඤාතකරණං තස්සපාපියසිකා තිණවත්ථාරකො සම්මුඛාවිනයො යෙභුය්‍යසිකා සතිවිනයො – ඉමෙ සමථා සමථා, නො අමූළ්හවිනයො. අමූළ්හවිනයො සමථො චෙව අමූළ්හවිනයො ච.

තස්සපාපියසිකා තිණවත්ථාරකො සම්මුඛාවිනයො යෙභුය්‍යසිකා සතිවිනයො අමූළ්හවිනයො – ඉමෙ සමථා සමථා, නො පටිඤ්ඤාතකරණං. පටිඤ්ඤාතකරණං සමථො චෙව පටිඤ්ඤාතකරණඤ්ච.

තිණවත්ථාරකො සම්මුඛාවිනයො යෙභුය්‍යසිකා සතිවිනයො අමූළ්හවිනයො පටිඤ්ඤාතකරණං – ඉමෙ සමථා සමථා, නො තස්සපාපියසිකා. තස්සපාපියසිකා සමථො චෙව තස්සපාපියසිකා ච.

සම්මුඛාවිනයො යෙභුය්‍යසිකා සතිවිනයො අමූළ්හවිනයො පටිඤ්ඤාතකරණං තස්සපාපියසිකා – ඉමෙ සමථා සමථා, නො තිණවත්ථාරකො. තිණවත්ථාරකො සමථො චෙව තිණවත්ථාරකො ච.

සමථසම්මුඛාවිනයවාරො නිට්ඨිතො එකාදසමො.

12. විනයවාරො

302. විනයො සම්මුඛාවිනයො, සම්මුඛාවිනයො විනයො? විනයො යෙභුය්‍යසිකා, යෙභුය්‍යසිකා විනයො? විනයො සතිවිනයො, සතිවිනයො විනයො? විනයො අමූළ්හවිනයො, අමූළ්හවිනයො විනයො? විනයො පටිඤ්ඤාතකරණං, පටිඤ්ඤාතකරණං විනයො? විනයො තස්සපාපියසිකා, තස්සපාපියසිකා විනයො? විනයො තිණවත්ථාරකො, තිණවත්ථාරකො විනයො?

විනයො සියා සම්මුඛාවිනයො සියා න සම්මුඛාවිනයො. සම්මුඛාවිනයො විනයො චෙව සම්මුඛාවිනයො ච.

විනයො සියා යෙභුය්‍යසිකා, සියා න යෙභුය්‍යසිකා. යෙභුය්‍යසිකා විනයො චෙව යෙභුය්‍යසිකා ච.

විනයො සියා සතිවිනයො, සියා න සතිවිනයො. සතිවිනයො විනයො චෙව සතිවිනයො ච.

විනයො සියා අමූළ්හවිනයො, සියා න අමූළ්හවිනයො. අමූළ්හවිනයො විනයො චෙව අමූළ්හවිනයො ච .

විනයො සියා පටිඤ්ඤාතකරණං, සියා න පටිඤ්ඤාතකරණං. පටිඤ්ඤාතකරණං විනයො චෙව පටිඤ්ඤාතකරණඤ්ච.

විනයො සියා තස්සපාපියසිකා, සියා න තස්සපාපියසිකා. තස්සපාපියසිකා විනයො චෙව තස්සපාපියසිකා ච.

විනයො සියා තිණවත්ථාරකො, සියා න තිණවත්ථාරකො. තිණවත්ථාරකො විනයො චෙව තිණවත්ථාරකො ච.

විනයවාරො නිට්ඨිතො ද්වාදසමො.

13. කුසලවාරො

303. සම්මුඛාවිනයො කුසලො අකුසලො අබ්‍යාකතො? යෙභුය්‍යසිකා කුසලා අකුසලා අබ්‍යාකතා? සතිවිනයො කුසලො අකුසලො අබ්‍යාකතො? අමූළ්හවිනයො කුසලො අකුසලො අබ්‍යාකතො? පටිඤ්ඤාතකරණං කුසලං අකුසලං අබ්‍යාකතං? තස්සපාපියසිකා කුසලා අකුසලා අබ්‍යාකතා? තිණවත්ථාරකො කුසලො අකුසලො අබ්‍යාකතො?

සම්මුඛාවිනයො සියා කුසලො, සියා අබ්‍යාකතො. නත්ථි සම්මුඛාවිනයො අකුසලො.

යෙභුය්‍යසිකා සියා කුසලා, සියා අකුසලා, සියා අබ්‍යාකතා.

සතිවිනයො සියා කුසලො, සියා අකුසලො, සියා අබ්‍යාකතො.

අමූළ්හවිනයො සියා කුසලො, සියා අකුසලො, සියා අබ්‍යාකතො.

පටිඤ්ඤාතකරණං සියා කුසලං, සියා අකුසලං, සියා අබ්‍යාකතං.

තස්සපාපියසිකා සියා කුසලා, සියා අකුසලා සියා අබ්‍යාකතා.

තිණවත්ථාරකො සියා කුසලො, සියා අකුසලො, සියා අබ්‍යාකතො.

විවාදාධිකරණං කුසලං අකුසලං අබ්‍යාකතං. අනුවාදාධිකරණං කුසලං අකුසලං අබ්‍යාකතං. ආපත්තාධිකරණං කුසලං අකුසලං අබ්‍යාකතං. කිච්චාධිකරණං කුසලං අකුසලං අබ්‍යාකතං.

විවාදාධිකරණං සියා කුසලං, සියා අකුසලං, සියා අබ්‍යාකතං.

අනුවාදාධිකරණං සියා කුසලං, සියා අකුසලං, සියා අබ්‍යාකතං.

ආපත්තාධිකරණං සියා අකුසලං, සියා අබ්‍යාකතං. නත්ථි ආපත්තාධිකරණං කුසලං.

කිච්චාධිකරණං සියා කුසලං, සියා අකුසලං, සියා අබ්‍යාකතං.

කුසලවාරො නිට්ඨිතො තෙරසමො.

14. යත්ථවාරො, පුච්ඡාවාරො

304. යත්ථ යෙභුය්‍යසිකා ලබ්භති, තත්ථ සම්මුඛාවිනයො ලබ්භති; යත්ථ සම්මුඛාවිනයො ලබ්භති, තත්ථ යෙභුය්‍යසිකා ලබ්භති. න තත්ථ සතිවිනයො ලබ්භති, න තත්ථ අමූළ්හවිනයො ලබ්භති, න තත්ථ පටිඤ්ඤාතකරණං ලබ්භති, න තත්ථ තස්සපාපියසිකා ලබ්භති, න තත්ථ තිණවත්ථාරකො ලබ්භති.

යත්ථ සතිවිනයො ලබ්භති, තත්ථ සම්මුඛාවිනයො ලබ්භති; යත්ථ සම්මුඛාවිනයො ලබ්භති, තත්ථ සතිවිනයො ලබ්භති. න තත්ථ අමූළ්හවිනයො ලබ්භති, න තත්ථ පටිඤ්ඤාතකරණං ලබ්භති, න තත්ථ තස්සපාපියසිකා ලබ්භති, න තත්ථ තිණවත්ථාරකො ලබ්භති, න තත්ථ යෙභුය්‍යසිකා ලබ්භති.

යත්ථ අමූළ්හවිනයො ලබ්භති, තත්ථ සම්මුඛාවිනයො ලබ්භති; යත්ථ සම්මුඛාවිනයො ලබ්භති, තත්ථ අමූළ්හවිනයො ලබ්භති. න තත්ථ පටිඤ්ඤාතකරණං ලබ්භති, න තත්ථ තස්සපාපියසිකා ලබ්භති, න තත්ථ තිණවත්ථාරකො ලබ්භති, න තත්ථ යෙභුය්‍යසිකා ලබ්භති, න තත්ථ සතිවිනයො ලබ්භති.

යත්ථ පටිඤ්ඤාතකරණං ලබ්භති, තත්ථ සම්මුඛාවිනයො ලබ්භති; යත්ථ සම්මුඛාවිනයො ලබ්භති, තත්ථ පටිඤ්ඤාතකරණං ලබ්භති. න තත්ථ තස්සපාපියසිකා ලබ්භති, න තත්ථ තිණවත්ථාරකො ලබ්භති, න තත්ථ යෙභුය්‍යසිකා ලබ්භති, න තත්ථ සතිවිනයො ලබ්භති, න තත්ථ අමූළ්හවිනයො ලබ්භති.

යත්ථ තස්සපාපියසිකා ලබ්භති, තත්ථ සම්මුඛාවිනයො ලබ්භති; යත්ථ සම්මුඛාවිනයො ලබ්භති, තත්ථ තස්සපාපියසිකා ලබ්භති. න තත්ථ තිණවත්ථාරකො ලබ්භති, න තත්ථ යෙභුය්‍යසිකා ලබ්භති, න තත්ථ සතිවිනයො ලබ්භති, න තත්ථ අමූළ්හවිනයො ලබ්භති, න තත්ථ පටිඤ්ඤාතකරණං ලබ්භති.

යත්ථ තිණවත්ථාරකො ලබ්භති, තත්ථ සම්මුඛාවිනයො ලබ්භති; යත්ථ සම්මුඛාවිනයො ලබ්භති, තත්ථ තිණවත්ථාරකො ලබ්භති. න තත්ථ යෙභුය්‍යසිකා ලබ්භති, න තත්ථ සතිවිනයො ලබ්භති, න තත්ථ අමූළ්හවිනයො ලබ්භති, න තත්ථ පටිඤ්ඤාතකරණං ලබ්භති, න තත්ථ තස්සපාපියසිකා ලබ්භති.

යත්ථ යෙභුය්‍යසිකා තත්ථ සම්මුඛාවිනයො; යත්ථ සම්මුඛාවිනයො තත්ථ යෙභුය්‍යසිකා. න තත්ථ සතිවිනයො, න තත්ථ අමූළ්හවිනයො, න තත්ථ පටිඤ්ඤාතකරණං, න තත්ථ තස්සපාපියසිකා, න තත්ථ තිණවත්ථාරකො.

යත්ථ සතිවිනයො තත්ථ සම්මුඛාවිනයො; යත්ථ සම්මුඛාවිනයො තත්ථ සතිවිනයො. න තත්ථ අමූළ්හවිනයො, න තත්ථ පටිඤ්ඤාතකරණං, න තත්ථ තස්සපාපියසිකා, න තත්ථ තිණවත්ථාරකො, න තත්ථ යෙභුය්‍යසිකා. සම්මුඛාවිනයං කාතුන මූලං…පෙ…..

යත්ථ තිණවත්ථාරකො තත්ථ සම්මුඛාවිනයො; යත්ථ සම්මුඛාවිනයො තත්ථ තිණවත්ථාරකො. න තත්ථ යෙභුය්‍යසිකා, න තත්ථ සතිවිනයො, න තත්ථ අමූළ්හවිනයො, න තත්ථ පටිඤ්ඤාතකරණං, න තත්ථ තස්සපාපියසිකා.

චක්කපෙය්‍යාලං.

යත්ථවාරො නිට්ඨිතො චුද්දසමො.

15. සමථවාරො, විස්සජ්ජනාවාරො

305. යස්මිං සමයෙ සම්මුඛාවිනයෙන ච යෙභුය්‍යසිකාය ච අධිකරණං වූපසම්මති, යත්ථ යෙභුය්‍යසිකා ලබ්භති තත්ථ සම්මුඛාවිනයො ලබ්භති, යත්ථ සම්මුඛාවිනයො ලබ්භති තත්ථ යෙභුය්‍යසිකා ලබ්භති. න තත්ථ සතිවිනයො ලබ්භති, න තත්ථ අමූළ්හවිනයො ලබ්භති, න තත්ථ පටිඤ්ඤාතකරණං ලබ්භති, න තත්ථ තස්සපාපියසිකා ලබ්භති, න තත්ථ තිණවත්ථාරකො ලබ්භති.

යස්මිං සමයෙ සම්මුඛාවිනයෙන ච සතිවිනයෙන ච අධිකරණං වූපසම්මති, යත්ථ සතිවිනයො ලබ්භති තත්ථ සම්මුඛාවිනයො ලබ්භති, යත්ථ සම්මුඛාවිනයො ලබ්භති තත්ථ සතිවිනයො ලබ්භති. න තත්ථ අමූළ්හවිනයො ලබ්භති, න තත්ථ පටිඤ්ඤාතකරණං ලබ්භති, න තත්ථ තස්සපාපියසිකා ලබ්භති, න තත්ථ තිණවත්ථාරකො ලබ්භති, න තත්ථ යෙභුය්‍යසිකා ලබ්භති.

යස්මිං සමයෙ සම්මුඛාවිනයෙන ච අමූළ්හවිනයෙන ච අධිකරණං වූපසම්මති, යත්ථ අමූළ්හවිනයො ලබ්භති තත්ථ සම්මුඛාවිනයො ලබ්භති, යත්ථ සම්මුඛාවිනයො ලබ්භති තත්ථ අමූළ්හවිනයො ලබ්භති. න තත්ථ පටිඤ්ඤාතකරණං ලබ්භති, න තත්ථ තස්සපාපියසිකා ලබ්භති, න තත්ථ තිණවත්ථාරකො ලබ්භති, න තත්ථ යෙභුය්‍යසිකා ලබ්භති, න තත්ථ සතිවිනයො ලබ්භති.

යස්මිං සමයෙ සම්මුඛාවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච අධිකරණං වූපසම්මති, යත්ථ පටිඤ්ඤාතකරණං ලබ්භති තත්ථ සම්මුඛාවිනයො ලබ්භති, යත්ථ සම්මුඛාවිනයො ලබ්භති තත්ථ පටිඤ්ඤාතකරණං ලබ්භති. න තත්ථ තස්සපාපියසිකා ලබ්භති, න තත්ථ තිණවත්ථාරකො ලබ්භති, න තත්ථ යෙභුය්‍යසිකා ලබ්භති, න තත්ථ සතිවිනයො ලබ්භති, න තත්ථ අමූළ්හවිනයො ලබ්භති.

යස්මිං සමයෙ සම්මුඛාවිනයෙන ච තස්සපාපියසිකාය ච අධිකරණං වූපසම්මති, යත්ථ තස්සපාපියසිකා ලබ්භති තත්ථ සම්මුඛාවිනයො ලබ්භති, යත්ථ සම්මුඛාවිනයො ලබ්භති තත්ථ තස්සපාපියසිකා ලබ්භති. න තත්ථ තිණවත්ථාරකො ලබ්භති, න තත්ථ යෙභුය්‍යසිකා ලබ්භති, න තත්ථ සතිවිනයො ලබ්භති, න තත්ථ අමූළ්හවිනයො ලබ්භති, න තත්ථ පටිඤ්ඤාතකරණං ලබ්භති.

යස්මිං සමයෙ සම්මුඛාවිනයෙන ච තිණවත්ථාරකෙන ච අධිකරණං වූපසම්මති, යත්ථ තිණවත්ථාරකො ලබ්භති තත්ථ සම්මුඛාවිනයො ලබ්භති, යත්ථ සම්මුඛාවිනයො ලබ්භති තත්ථ තිණවත්ථාරකො ලබ්භති. න තත්ථ යෙභුය්‍යසිකා ලබ්භති, න තත්ථ සතිවිනයො ලබ්භති, න තත්ථ අමූළ්හවිනයො ලබ්භති, න තත්ථ පටිඤ්ඤාතකරණං ලබ්භති, න තත්ථ තස්සපාපියසිකා ලබ්භති.

සමථවාරො නිට්ඨිතො පන්නරසමො.

16. සංසට්ඨවාරො

306. අධිකරණන්ති වා සමථාති වා ඉමෙ ධම්මා සංසට්ඨා උදාහු විසංසට්ඨා? ලබ්භා ච පනිමෙසං ධම්මානං විනිබ්භුජිත්වා විනිබ්භුජිත්වා [විනිබ්භුජ්ජිත්වා විනිබ්භුජ්ජිත්වා (ක.), ටීකායං එකපදමෙව දිස්සති] නානාකරණං පඤ්ඤාපෙතුන්ති?

අධිකරණන්ති වා සමථාති වා ඉමෙ ධම්මා විසංසට්ඨා, නො සංසට්ඨා. ලබ්භා ච පනිමෙසං ධම්මානං විනිබ්භුජිත්වා විනිබ්භුජිත්වා නානාකරණං පඤ්ඤාපෙතුන්ති. සො – ''මා හෙව''න්තිස්ස වචනීයො. අධිකරණන්ති වා සමථාති වා ඉමෙ ධම්මා සංසට්ඨා, නො විසංසට්ඨා. නො ච ලබ්භා [න ච ලබ්භා (ක.)] ඉමෙසං ධම්මානං විනිබ්භුජිත්වා විනිබ්භුජිත්වා නානාකරණං පඤ්ඤාපෙතුං. තං කිස්ස හෙතු? නනු වුත්තං භගවතා – ''චත්තාරිමානි, භික්ඛවෙ, අධිකරණානි, සත්ත සමථා. අධිකරණා සමථෙහි සම්මන්ති, සමථා අධිකරණෙහි සම්මන්ති. එවං, ඉමෙ ධම්මා සංසට්ඨා නො විසංසට්ඨා; නො ච ලබ්භා ඉමෙසං ධම්මානං විනිබ්භුජිත්වා විනිබ්භුජිත්වා නානාකරණං පඤ්ඤාපෙතු''න්ති.

සංසට්ඨවාරො නිට්ඨිතො සොළසමො.

17. සම්මතිවාරො

307. විවාදාධිකරණං කතිහි සමථෙහි සම්මති? අනුවාදාධිකරණං කතිහි සමථෙහි සම්මති? ආපත්තාධිකරණං කතිහි සමථෙහි සම්මති? කිච්චාධිකරණං කතිහි සමථෙහි සම්මති?

[චූළව. 228, 236 ආදයො] විවාදාධිකරණං ද්වීහි සමථෙහි සම්මති – සම්මුඛාවිනයෙන ච යෙභුය්‍යසිකාය ච.

[චූළව. 228, 236 ආදයො] අනුවාදාධිකරණං චතූහි සමථෙහි සම්මති – සම්මුඛාවිනයෙන ච සතිවිනයෙන ච අමූළ්හවිනයෙන ච තස්සපාපියසිකාය ච.

[චූළව. 239, 242 ආදයො] ආපත්තාධිකරණං තීහි සමථෙහි සම්මති – සම්මුඛාවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච තිණවත්ථාරකෙන ච.

[චූළව. 239, 242 ආදයො] කිච්චාධිකරණං එකෙන සමථෙන සම්මති – සම්මුඛාවිනයෙන.

විවාදාධිකරණඤ්ච අනුවාදාධිකරණඤ්ච කතිහි සමථෙහි සම්මන්ති? විවාදාධිකරණඤ්ච අනුවාදාධිකරණඤ්ච පඤ්චහි සමථෙහි සම්මන්ති – සම්මුඛාවිනයෙන ච යෙභුය්‍යසිකාය ච සතිවිනයෙන ච අමූළ්හවිනයෙන ච තස්සපාපියසිකාය ච.

විවාදාධිකරණඤ්ච ආපත්තාධිකරණඤ්ච කතිහි සමථෙහි සම්මන්ති? විවාදාධිකරණඤ්ච ආපත්තාධිකරණඤ්ච චතූහි සමථෙහි සම්මන්ති – සම්මුඛාවිනයෙන ච යෙභුය්‍යසිකාය ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච තිණවත්ථාරකෙන ච.

විවාදාධිකරණඤ්ච කිච්චාධිකරණඤ්ච කතිහි සමථෙහි සම්මන්ති? විවාදාධිකරණඤ්ච කිච්චාධිකරණඤ්ච ද්වීහි සමථෙහි සම්මන්ති – සම්මුඛාවිනයෙන ච යෙභුය්‍යසිකාය ච.

අනුවාදාධිකරණඤ්ච ආපත්තාධිකරණඤ්ච කතිහි සමථෙහි සම්මන්ති? අනුවාදාධිකරණඤ්ච ආපත්තාධිකරණඤ්ච ඡහි සමථෙහි සම්මන්ති – සම්මුඛාවිනයෙන ච සතිවිනයෙන ච අමූළ්හවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච තස්සපාපියසිකාය ච තිණවත්ථාරකෙන ච.

අනුවාදාධිකරණඤ්ච කිච්චාධිකරණඤ්ච කතිහි සමථෙහි සම්මන්ති? අනුවාදාධිකරණඤ්ච කිච්චාධිකරණඤ්ච චතූහි සමථෙහි සම්මන්ති – සම්මුඛාවිනයෙන ච සතිවිනයෙන ච අමූළ්හවිනයෙන ච තස්සපාපියසිකාය ච.

ආපත්තාධිකරණඤ්ච කිච්චාධිකරණඤ්ච කතිහි සමථෙහි සම්මන්ති? ආපත්තාධිකරණඤ්ච කිච්චාධිකරණඤ්ච තීහි සමථෙහි සම්මන්ති – සම්මුඛාවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච තිණවත්ථාරකෙන ච.

විවාදාධිකරණඤ්ච අනුවාදාධිකරණඤ්ච ආපත්තාධිකරණඤ්ච කතිහි සමථෙහි සම්මන්ති? විවාදාධිකරණඤ්ච අනුවාදාධිකරණඤ්ච ආපත්තාධිකරණඤ්ච සත්තහි සමථෙහි සම්මන්ති – සම්මුඛාවිනයෙන ච යෙභුය්‍යසිකාය ච සතිවිනයෙන ච අමූළ්හවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච තස්සපාපියසිකාය ච තිණවත්ථාරකෙන ච.

විවාදාධිකරණඤ්ච අනුවාදාධිකරණඤ්ච කිච්චාධිකරණඤ්ච කතිහි සමථෙහි සම්මන්ති? විවාදාධිකරණඤ්ච අනුවාදාධිකරණඤ්ච කිච්චාධිකරණඤ්ච පඤ්චහි සමථෙහි සම්මන්ති – සම්මුඛාවිනයෙන ච යෙභුය්‍යසිකාය ච සතිවිනයෙන ච අමූළ්හවිනයෙන ච තස්සපාපියසිකාය ච.

අනුවාදාධිකරණඤ්ච ආපත්තාධිකරණඤ්ච කිච්චාධිකරණඤ්ච කතිහි සමථෙහි සම්මන්ති? අනුවාදාධිකරණඤ්ච ආපත්තාධිකරණඤ්ච කිච්චාධිකරණඤ්ච ඡහි සමථෙහි සම්මන්ති – සම්මුඛාවිනයෙන ච සතිවිනයෙන ච අමූළ්හවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච තස්සපාපියසිකාය ච තිණවත්ථාරකෙන ච.

විවාදාධිකරණඤ්ච අනුවාදාධිකරණඤ්ච ආපත්තාධිකරණඤ්ච කිච්චාධිකරණඤ්ච කතිහි සමථෙහි සම්මන්ති? විවාදාධිකරණඤ්ච අනුවාදාධිකරණඤ්ච ආපත්තාධිකරණඤ්ච කිච්චාධිකරණඤ්ච සත්තහි සමථෙහි සම්මන්ති – සම්මුඛාවිනයෙන ච යෙභුය්‍යසිකාය ච සතිවිනයෙන ච අමූළ්හවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච තස්සපාපියසිකාය ච තිණවත්ථාරකෙන ච.

සම්මතිවාරො නිට්ඨිතො සත්තරසමො.

18. සම්මන්ති න සම්මන්තිවාරො

308. විවාදාධිකරණං කතිහි සමථෙහි සම්මති, කතිහි සමථෙහි න සම්මති? අනුවාදාධිකරණං කතිහි සමථෙහි සම්මති, කතිහි සමථෙහි න සම්මති? ආපත්තාධිකරණං කතිහි සමථෙහි සම්මති, කතිහි සමථෙහි න සම්මති? කිච්චාධිකරණං කතිහි සමථෙහි සම්මති, කතිහි සමථෙහි න සම්මති?

විවාදාධිකරණං ද්වීහි සමථෙහි සම්මති – සම්මුඛාවිනයෙන ච යෙභුය්‍යසිකාය ච. පඤ්චහි සමථෙහි න සම්මති – සතිවිනයෙන ච අමූළ්හවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච තස්සපාපියසිකාය ච තිණවත්ථාරකෙන ච.

අනුවාදාධිකරණං චතූහි සමථෙහි සම්මති – සම්මුඛාවිනයෙන ච සතිවිනයෙන ච අමූළ්හවිනයෙන ච තස්සපාපියසිකාය ච. තීහි සමථෙහි න සම්මති – යෙභුය්‍යසිකාය ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච තිණවත්ථාරකෙන ච.

[චූළව. 239] ආපත්තාධිකරණං තීහි සමථෙහි සම්මති – සම්මුඛාවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච තිණවත්ථාරකෙන ච. චතූහි සමථෙහි න සම්මති – යෙභුය්‍යසිකාය ච සතිවිනයෙන ච අමූළ්හවිනයෙන ච තස්සපාපියසිකාය ච.

කිච්චාධිකරණං එකෙන සමථෙන සම්මති – සම්මුඛාවිනයෙන. ඡහි සමථෙහි න සම්මති – යෙභුය්‍යසිකාය ච සතිවිනයෙන ච අමූළ්හවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච තස්සපාපියසිකාය ච තිණවත්ථාරකෙන ච.

විවාදාධිකරණඤ්ච අනුවාදාධිකරණඤ්ච කතිහි සමථෙහි සම්මන්ති? කතිහි සමථෙහි න සම්මන්ති? විවාදාධිකරණඤ්ච අනුවාදාධිකරණඤ්ච පඤ්චහි සමථෙහි සම්මන්ති – සම්මුඛාවිනයෙන ච යෙභුය්‍යසිකාය ච සතිවිනයෙන ච අමූළ්හවිනයෙන ච තස්සපාපියසිකාය ච. ද්වීහි සමථෙහි න සම්මන්ති – පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච තිණවත්ථාරකෙන ච.

විවාදාධිකරණඤ්ච ආපත්තාධිකරණඤ්ච කතිහි සමථෙහි සම්මන්ති? කතිහි සමථෙහි න සම්මන්ති? විවාදාධිකරණඤ්ච ආපත්තාධිකරණඤ්ච චතූහි සමථෙහි සම්මන්ති – සම්මුඛාවිනයෙන ච යෙභුය්‍යසිකාය ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච තිණවත්ථාරකෙන ච. තීහි සමථෙහි න සම්මන්ති – සතිවිනයෙන ච අමූළ්හවිනයෙන ච තස්සපාපියසිකාය ච.

විවාදාධිකරණඤ්ච කිච්චාධිකරණඤ්ච කතිහි සමථෙහි සම්මන්ති? කතිහි සමථෙහි න සම්මන්ති? විවාදාධිකරණඤ්ච කිච්චාධිකරණඤ්ච ද්වීහි සමථෙහි සම්මන්ති – සම්මුඛාවිනයෙන ච යෙභුය්‍යසිකාය ච. පඤ්චහි සමථෙහි න සම්මන්ති – සතිවිනයෙන ච අමූළ්හවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච තස්සපාපියසිකාය ච තිණවත්ථාරකෙන ච.

අනුවාදාධිකරණඤ්ච ආපත්තාධිකරණඤ්ච කතිහි සමථෙහි සම්මන්ති? කතිහි සමථෙහි න සම්මන්ති? අනුවාදාධිකරණඤ්ච ආපත්තාධිකරණඤ්ච ඡහි සමථෙහි සම්මන්ති – සම්මුඛාවිනයෙන ච සතිවිනයෙන ච අමූළ්හවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච තස්සපාපියසිකාය ච තිණවත්ථාරකෙන ච. එකෙන සමථෙන න සම්මන්ති – යෙභුය්‍යසිකාය.

අනුවාදාධිකරණඤ්ච කිච්චාධිකරණඤ්ච කතිහි සමථෙහි සම්මන්ති? කතිහි සමථෙහි න සම්මන්ති? අනුවාදාධිකරණඤ්ච කිච්චාධිකරණඤ්ච චතූහි සමථෙහි සම්මන්ති – සම්මුඛාවිනයෙන ච සතිවිනයෙන ච අමූළ්හවිනයෙන ච තස්සපාපියසිකා ච. තීහි සමථෙහි න සම්මන්ති – යෙභුය්‍යසිකාය ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච තිණවත්ථාරකෙන ච.

ආපත්තාධිකරණඤ්ච කිච්චාධිකරණඤ්ච කතිහි සමථෙහි සම්මන්ති? කතිහි සමථෙහි න සම්මන්ති? ආපත්තාධිකරණඤ්ච කිච්චාධිකරණඤ්ච තීහි සමථෙහි සම්මන්ති – සම්මුඛාවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච තිණවත්ථාරකෙන ච . චතූහි සමථෙහි න සම්මන්ති – යෙභුය්‍යසිකාය ච සතිවිනයෙන ච අමූළ්හවිනයෙන ච තස්සපාපියසිකාය ච.

විවාදාධිකරණඤ්ච අනුවාදාධිකරණඤ්ච ආපත්තාධිකරණඤ්ච කතිහි සමථෙහි සම්මන්ති? කතිහි සමථෙහි න සම්මන්ති? විවාදාධිකරණඤ්ච අනුවාදාධිකරණඤ්ච ආපත්තාධිකරණඤ්ච සත්තහි සමථෙහි සම්මන්ති – සම්මුඛාවිනයෙන ච යෙභුය්‍යසිකාය ච සතිවිනයෙන ච අමූළ්හවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච තස්සපාපියසිකාය ච තිණවත්ථාරකෙන ච.

විවාදාධිකරණඤ්ච අනුවාදාධිකරණඤ්ච කිච්චාධිකරණඤ්ච කතිහි සමථෙහි සම්මන්ති? කතිහි සමථෙහි න සම්මන්ති? විවාදාධිකරණඤ්ච අනුවාදාධිකරණඤ්ච කිච්චාධිකරණඤ්ච පඤ්චහි සමථෙහි සම්මන්ති – සම්මුඛාවිනයෙන ච යෙභුය්‍යසිකාය ච සතිවිනයෙන ච අමූළ්හවිනයෙන ච තස්සපාපියසිකාය ච. ද්වීහි සමථෙහි න සම්මන්ති – පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච තිණවත්ථාරකෙන ච.

අනුවාදාධිකරණඤ්ච ආපත්තාධිකරණඤ්ච කිච්චාධිකරණඤ්ච කතිහි සමථෙහි සම්මන්ති? කතිහි සමථෙහි න සම්මන්ති? අනුවාදාධිකරණඤ්ච ආපත්තාධිකරණඤ්ච කිච්චාධිකරණඤ්ච ඡහි සමථෙහි සම්මන්ති – සම්මුඛාවිනයෙන ච සතිවිනයෙන ච අමූළ්හවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච තස්සපාපියසිකාය ච තිණවත්ථාරකෙන ච. එකෙන සමථෙන න සම්මන්ති – යෙභුය්‍යසිකාය.

විවාදාධිකරණඤ්ච අනුවාදාධිකරණඤ්ච ආපත්තාධිකරණඤ්ච කිච්චාධිකරණඤ්ච කතිහි සමථෙහි සම්මන්ති? කතිහි සමථෙහි න සම්මන්ති? විවාදාධිකරණඤ්ච අනුවාදාධිකරණඤ්ච ආපත්තාධිකරණඤ්ච කිච්චාධිකරණඤ්ච සත්තහි සමථෙහි සම්මන්ති – සම්මුඛාවිනයෙන ච යෙභුය්‍යසිකාය ච සතිවිනයෙන ච අමූළ්හවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච තස්සපාපියසිකාය ච තිණවත්ථාරකෙන ච.

සම්මන්ති න සම්මන්තිවාරො නිට්ඨිතො අට්ඨාරසමො.

19. සමථාධිකරණවාරො

309. සමථා සමථෙහි සම්මන්ති? සමථා අධිකරණෙහි සම්මන්ති? අධිකරණා සමථෙහි සම්මන්ති? අධිකරණා අධිකරණෙහි සම්මන්ති?

සියා සමථා සමථෙහි සම්මන්ති, සියා සමථා සමථෙහි න සම්මන්ති. සියා සමථා අධිකරණෙහි සම්මන්ති, සියා සමථා අධිකරණෙහි න සම්මන්ති. සියා අධිකරණා සමථෙහි සම්මන්ති, සියා අධිකරණා සමථෙහි න සම්මන්ති. සියා අධිකරණා අධිකරණෙහි සම්මන්ති, සියා අධිකරණා අධිකරණෙහි න සම්මන්ති.

310. කථං සියා සමථා සමථෙහි සම්මන්ති, කථං සියා සමථා සමථෙහි න සම්මන්ති? යෙභුය්‍යසිකා සම්මුඛාවිනයෙන සම්මති; සතිවිනයෙන න සම්මති, අමූළ්හවිනයෙන න සම්මති, පටිඤ්ඤාතකරණෙන න සම්මති, තස්සපාපියසිකාය න සම්මති, තිණවත්ථාරකෙන න සම්මති.

සතිවිනයො සම්මුඛාවිනයෙන සම්මති; අමූළ්හවිනයෙන න සම්මති, පටිඤ්ඤාතකරණෙන න සම්මාති, තස්සපාපියසිකාය න සම්මති, තිණවත්ථාරකෙන න සම්මති, යෙභුය්‍යසිකාය න සම්මති.

අමූළ්හවිනයො සම්මුඛාවිනයෙන සම්මති; පටිඤ්ඤාතකරණෙන න සම්මති, තස්සපාපියසිකාය න සම්මති, තිණවත්ථාරකෙන න සම්මති, යෙභුය්‍යසිකාය න සම්මති, සතිවිනයෙන න සම්මති.

පටිඤ්ඤාතකරණං සම්මුඛාවිනයෙන සම්මති; තස්සපාපියසිකාය න සම්මති, තිණවත්ථාරකෙන න සම්මති, යෙභුය්‍යසිකාය න සම්මති, සතිවිනයෙන න සම්මති, අමූළ්හවිනයෙන න සම්මති.

තස්සපාපියසිකා සම්මුඛාවිනයෙන සම්මති; තිණවත්ථාරකෙන න සම්මති, යෙභුය්‍යසිකාය න සම්මති, සතිවිනයෙන න සම්මති, අමූළ්හවිනයෙන න සම්මති, පටිඤ්ඤාතකරණෙන න සම්මති.

තිණවත්ථාරකො සම්මුඛාවිනයෙන සම්මති; යෙභුය්‍යසිකාය න සම්මති, සතිවිනයෙන න සම්මති, අමූළ්හවිනයෙන න සම්මති, පටිඤ්ඤාතකරණෙන න සම්මති, තස්සපාපියසිකාය න සම්මති. එවං සියා සමථා සමථෙහි සම්මන්ති. එවං සියා සමථා සමථෙහි න සම්මන්ති.

311. කථං සියා සමථා අධිකරණෙහි සම්මන්ති, කථං සියා සමථා අධිකරණෙහි න සම්මන්ති? සම්මුඛාවිනයො විවාදාධිකරණෙන න සම්මති, අනුවාදාධිකරණෙන න සම්මති, ආපත්තාධිකරණෙන න සම්මති; කිච්චාධිකරණෙන සම්මති.

යෙභුය්‍යසිකා විවාදාධිකරණෙන න සම්මති, අනුවාදාධිකරණෙන න සම්මති, ආපත්තාධිකරණෙන න සම්මති; කිච්චාධිකරණෙන සම්මති.

සතිවිනයො විවාදාධිකරණෙන න සම්මති, අනුවාදාධිකරණෙන න සම්මති, ආපත්තාධිකරණෙන න සම්මති; කිච්චාධිකරණෙන සම්මති.

අමූළ්හවිනයො විවාදාධිකරණෙන න සම්මති, අනුවාදාධිකරණෙන න සම්මති, ආපත්තාධිකරණෙන න සම්මති; කිච්චාධිකරණෙන සම්මති.

පටිඤ්ඤාතකරණං විවාදාධිකරණෙන න සම්මති, අනුවාදාධිකරණෙන න සම්මති, ආපත්තාධිකරණෙන න සම්මති; කිච්චාධිකරණෙන සම්මති.

තස්සපාපියසිකා විවාදාධිකරණෙන න සම්මති, අනුවාදාධිකරණෙන න සම්මති, ආපත්තාධිකරණෙන න සම්මති; කිච්චාධිකරණෙන සම්මති.

තිණවත්ථාරකො විවාදාධිකරණෙන න සම්මති, අනුවාදාධිකරණෙන න සම්මති, ආපත්තාධිකරණෙන න සම්මති; කිච්චාධිකරණෙන සම්මති. එවං සියා සමථා අධිකරණෙහි සම්මන්ති. එවං සියා සමථා අධිකරණෙහි න සම්මන්ති.

312. කථං සියා අධිකරණා සමථෙහි සම්මන්ති, කථං සියා අධිකරණා සමථෙහි න සම්මන්ති? විවාදාධිකරණං සම්මුඛාවිනයෙන ච යෙභුය්‍යසිකාය ච සම්මති; සතිවිනයෙන ච අමූළ්හවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච තස්සපාපියසිකාය ච තිණවත්ථාරකෙන ච න සම්මති.

අනුවාදාධිකරණං සම්මුඛාවිනයෙන ච සතිවිනයෙන ච අමූළ්හවිනයෙන ච තස්සපාපියසිකාය ච සම්මති; යෙභුය්‍යසිකාය ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච තිණවත්ථාරකෙන ච න සම්මති.

ආපත්තාධිකරණං සම්මුඛාවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච තිණවත්ථාරකෙන ච සම්මති; යෙභුය්‍යසිකාය ච සතිවිනයෙන ච අමූළ්හවිනයෙන ච තස්සපාපියසිකාය ච න සම්මති.

කිච්චාධිකරණං සම්මුඛාවිනයෙන සම්මති ; යෙභුය්‍යසිකාය ච සතිවිනයෙන ච අමූළ්හවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච තස්සපාපියසිකාය තිණවත්ථාරකෙන ච න සම්මති. එවං සියා අධිකරණා සමථෙහි සම්මන්ති. එවං සියා අධිකරණා සමථෙහි න සම්මන්ති.

313. කථං සියා අධිකරණා අධිකරණෙහි සම්මන්ති? කථං සියා අධිකරණා අධිකරණෙහි න සම්මන්ති? විවාදාධිකරණං විවාදාධිකරණෙන න සම්මති, අනුවාදාධිකරණෙන න සම්මති, ආපත්තාධිකරණෙන න සම්මති; කිච්චාධිකරණෙන සම්මති.

අනුවාදාධිකරණං විවාදාධිකරණෙන න සම්මති, අනුවාදාධිකරණෙන න සම්මති, ආපත්තාධිකරණෙන න සම්මති; කිච්චාධිකරණෙන සම්මති.

ආපත්තාධිකරණං විවාදාධිකරණෙන න සම්මති, අනුවාදාධිකරණෙන න සම්මති, ආපත්තාධිකරණෙන න සම්මති; කිච්චාධිකරණෙන සම්මති.

කිච්චාධිකරණං විවාදාධිකරණෙන න සම්මති, අනුවාදාධිකරණෙන න සම්මති, ආපත්තාධිකරණෙන න සම්මති; කිච්චාධිකරණෙන සම්මති. එවං සියා අධිකරණා අධිකරණෙහි සම්මන්ති. එවං සියා අධිකරණා අධිකරණෙහි න සම්මන්ති.

ඡාපි සමථා චත්තාරොපි අධිකරණා සම්මුඛාවිනයෙන සම්මන්ති; සම්මුඛාවිනයො න කෙනචි සම්මති.

සමථාධිකරණවාරො නිට්ඨිතො එකූනවීසතිමො.

20. සමුට්ඨාපනවාරො

314. විවාදාධිකරණං චතුන්නං අධිකරණානං කතමං අධිකරණං සමුට්ඨාපෙති? විවාදාධිකරණං චතුන්නං අධිකරණානං න කතමං අධිකරණං සමුට්ඨාපෙති; අපිච, විවාදාධිකරණපච්චයා චත්තාරො අධිකරණා ජායන්ති. යථා කථං විය? [චූළව. 215; පරි. 348 ආදයො] ඉධ භික්ඛූ විවදන්ති – ‘‘ධම්මොති වා, අධම්මොති වා, විනයොති වා, අවිනයොති වා, අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙනාති වා, භාසිතං ලපිතං තථාගතෙනාති වා, අනාචිණ්ණං තථාගතෙනාති වා, ආචිණ්ණං තථාගතෙනාති වා, අපඤ්ඤත්තං තථාගතෙනාති වා, පඤ්ඤත්තං තථාගතෙනාති වා, ආපත්තීති වා, අනාපත්තීති වා, ලහුකා ආපත්තීති වා, ගරුකා ආපත්තීති වා, සාවසෙසා ආපත්තීති වා, අනවසෙසා ආපත්තීති වා, දුට්ඨුල්ලා ආපත්තීති වා අදුට්ඨුල්ලා ආපත්තීති වා’’. යං තත්ථ භණ්ඩනං කලහො විග්ගහො විවාදො නානාවාදො අඤ්ඤථාවාදො විපච්චතාය වොහාරො මෙධකං [මෙධගං (ක.)], ඉදං වුච්චති විවාදාධිකරණං. විවාදාධිකරණෙ සඞ්ඝො

විවදති. විවාදාධිකරණං විවදමානො අනුවදති. අනුවාදාධිකරණං අනුවදමානො ආපත්තිං ආපජ්ජති ආපත්තාධිකරණං. තාය ආපත්තියා සඞ්ඝො කම්මං කරොති කිච්චාධිකරණං. එවං විවාදාධිකරණපච්චයා චත්තාරො අධිකරණා ජායන්ති.

315. අනුවාදාධිකරණං චතුන්නං අධිකරණානං කතමං අධිකරණං සමුට්ඨාපෙති? අනුවාදාධිකරණං චතුන්නං අධිකරණානං න කතමං අධිකරණං සමුට්ඨාපෙති; අපිච, අනුවාදාධිකරණපච්චයා චත්තාරො අධිකරණා ජායන්ති. යථා කථං විය? [චූළව. 215; පරි. 348 ආදයො] ඉධ භික්ඛූ භික්ඛුං අනුවදන්ති සීලවිපත්තියා වා ආචාරවිපත්තියා වා දිට්ඨිවිපත්තියා වා ආජීවවිපත්තියා වා. යො තත්ථ අනුවාදො අනුවදනා අනුල්ලපනා අනුභණනා අනුසම්පවඞ්කතා අබ්භුස්සහනතා අනුබලප්පදානං, ඉදං වුච්චති අනුවාදාධිකරණං. අනුවාදාධිකරණෙ සඞ්ඝො විවදති. විවාදාධිකරණං විවදමානො අනුවදති. අනුවාදාධිකරණං අනුවදමානො ආපත්තිං ආපජ්ජති ආපත්තාධිකරණං. තාය ආපත්තියා සඞ්ඝො කම්මං කරොති කිච්චාධිකරණං. එවං අනුවාදාධිකරණපච්චයා චත්තාරො අධිකරණා ජායන්ති.

316. ආපත්තාධිකරණං චතුන්නං අධිකරණානං කතමං අධිකරණං සමුට්ඨාපෙති? ආපත්තාධිකරණං චතුන්නං අධිකරණානං න කතමං අධිකරණං සමුට්ඨාපෙති; අපිච, ආපත්තාධිකරණපච්චයා චත්තාරො අධිකරණා ජායන්ති. යථා කථං විය? පඤ්චපි ආපත්තික්ඛන්ධා ආපත්තාධිකරණං, සත්තපි ආපත්තික්ඛන්ධා ආපත්තාධිකරණං, ඉදං වුච්චති ආපත්තාධිකරණං. ආපත්තාධිකරණෙ සඞ්ඝො විවදති. විවාදාධිකරණං විවදමානො අනුවදති. අනුවාදාධිකරණං අනුවදමානො ආපත්තිං ආපජ්ජති ආපත්තාධිකරණං. තාය ආපත්තියා සඞ්ඝො කම්මං කරොති කිච්චාධිකරණං. එවං ආපත්තාධිකරණපච්චයා චත්තාරො අධිකරණා ජායන්ති.

317. කිච්චාධිකරණං චතුන්නං අධිකරණානං කතමං අධිකරණං සමුට්ඨාපෙති ? කිච්චාධිකරණං චතුන්නං අධිකරණානං න කතමං අධිකරණං සමුට්ඨාපෙති, අපිච කිච්චාධිකරණපච්චයා චත්තාරො අධිකරණා ජායන්ති. යථා කථං විය? යා සඞ්ඝස්ස කිච්චයතා කරණීයතා අපලොකනකම්මං ඤත්තිකම්මං ඤත්තිදුතියකම්මං ඤත්තිචතුත්ථකම්මං, ඉදං වුච්චති කිච්චාධිකරණං. කිච්චාධිකරණෙ සඞ්ඝො විවදති. විවාදාධිකරණං විවදමානො අනුවදති. අනුවාදාධිකරණං අනුවදමානො ආපත්තිං ආපජ්ජති ආපත්තාධිකරණං. තාය ආපත්තියා සඞ්ඝො කම්මං කරොති කිච්චාධිකරණං. එවං කිච්චාධිකරණපච්චයා චත්තාරො අධිකරණා ජායන්ති.

සමුට්ඨාපනවාරො නිට්ඨිතො වීසතිමො.

21. භජතිවාරො

318. විවාදාධිකරණං චතුන්නං අධිකරණානං කතමං අධිකරණං භජති? කතමං අධිකරණං උපනිස්සිතං? කතමං අධිකරණං පරියාපන්නං? කතමෙන අධිකරණෙන සඞ්ගහිතං?

අනුවාදාධිකරණං චතුන්නං අධිකරණානං කතමං අධිකරණං භජති? කතමං අධිකරණං උපනිස්සිතං? කතමං අධිකරණං පරියාපන්නං? කතමෙන අධිකරණෙන සඞ්ගහිතං?

ආපත්තාධිකරණං චතුන්නං අධිකරණානං කතමං අධිකරණං භජති? කතමං අධිකරණං උපනිස්සිතං? කතමං අධිකරණං පරියාපන්නං? කතමෙන අධිකරණෙන සඞ්ගහිතං?

කිච්චාධිකරණං චතුන්නං අධිකරණානං කතමං අධිකරණං භජති? කතමං අධිකරණං උපනිස්සිතං? කතමං අධිකරණං පරියාපන්නං? කතමෙන අධිකරණෙන සඞ්ගහිතං?

විවාදාධිකරණං චතුන්නං අධිකරණානං විවාදාධිකරණං භජති, විවාදාධිකරණං උපනිස්සිතං, විවාදාධිකරණං පරියාපන්නං, විවාදාධිකරණෙන සඞ්ගහිතං.

අනුවාදාධිකරණං චතුන්නං අධිකරණානං අනුවාදාධිකරණං භජති, අනුවාදාධිකරණං උපනිස්සිතං, අනුවාදාධිකරණං පරියාපන්නං, අනුවාදාධිකරණෙන සඞ්ගහිතං.

ආපත්තාධිකරණං චතුන්නං අධිකරණානං ආපත්තාධිකරණං භජති, ආපත්තාධිකරණං උපනිස්සිතං, ආපත්තාධිකරණං පරියාපන්නං, ආපත්තාධිකරණෙන සඞ්ගහිතං.

කිච්චාධිකරණං චතුන්නං අධිකරණානං කිච්චාධිකරණං භජති, කිච්චාධිකරණං උපනිස්සිතං, කිච්චාධිකරණං පරියාපන්නං, කිච්චාධිකරණෙන සඞ්ගහිතං.

319. විවාදාධිකරණං සත්තන්නං සමථානං කති සමථෙ භජති, කති සමථෙ උපනිස්සිතං, කති සමථෙ පරියාපන්නං, කතිහි සමථෙහි සඞ්ගහිතං, කතිහි සමථෙහි සම්මති?

අනුවාදාධිකරණං සත්තන්නං සමථානං කති සමථෙ භජති, කති සමථෙ උපනිස්සිතං, කති සමථෙ පරියාපන්නං, කතිහි සමථෙහි සඞ්ගහිතං, කතිහි සමථෙහි සම්මති?

ආපත්තාධිකරණං සත්තන්නං සමථානං කති සමථෙ භජති, කති සමථෙ උපනිස්සිතං, කති සමථෙ පරියාපන්නං, කතිහි සමථෙහි සඞ්ගහිතං, කතිහි සමථෙහි සම්මති?

කිච්චාධිකරණං සත්තන්නං සමථානං කති සමථෙ භජති, කති සමථෙ උපනිස්සිතං, කති සමථෙ පරියාපන්නං, කතිහි සමථෙහි සඞ්ගහිතං, කතිහි සමථෙහි සම්මති?

විවාදාධිකරණං සත්තන්නං සමථානං ද්වෙ සමථෙ භජති, ද්වෙ සමථෙ උපනිස්සිතං, ද්වෙ සමථෙ පරියාපන්නං, ද්වීහි සමථෙහි සඞ්ගහිතං, ද්වීහි සමථෙහි සම්මති – සම්මුඛාවිනයෙන ච යෙභුය්‍යසිකාය ච.

අනුවාදාධිකරණං සත්තන්නං සමථානං චත්තාරො සමථෙ භජති, චත්තාරො සමථෙ උපනිස්සිතං, චත්තාරො සමථෙ පරියාපන්නං, චතූහි සමථෙහි සඞ්ගහිතං, චතූහි සමථෙහි සම්මති – සම්මුඛාවිනයෙන ච සතිවිනයෙන ච අමූළ්හවිනයෙන ච තස්සපාපියසිකාය ච.

ආපත්තාධිකරණං සත්තන්නං සමථානං තයො සමථෙ භජති, තයො සමථෙ උපනිස්සිතං, තයො සමථෙ පරියාපන්නං, තීහි සමථෙහි සඞ්ගහිතං තීහි සමථෙහි සම්මති – සම්මුඛාවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන තිණවත්ථාරකෙන ච.

කිච්චාධිකරණං සත්තන්නං සමථානං එකං සමථං භජති, එකං සමථං උපනිස්සිතං, එකං සමථං පරියාපන්නං, එකෙන සමථෙන සඞ්ගහිතං, එකෙන සමථෙන සම්මති – සම්මුඛාවිනයෙනාති.

භජතිවාරො නිට්ඨිතො එකවීසතිමො.

සමථභෙදො නිට්ඨිතො.

තස්සුද්දානං –

අධිකරණං පරියායං, සාධාරණා ච භාගියා;
සමථා සාධාරණිකා, සමථස්ස තබ්භාගියා.

සමථා සම්මුඛා චෙව, විනයෙන කුසලෙන ච;
යත්ථ සමථසංසට්ඨා, සම්මන්ති න සම්මන්ති ච.

සමථාධිකරණඤ්චෙව, සමුට්ඨානං භජන්ති චාති.

ඛන්ධකපුච්ඡාවාරො

320. උපසම්පදං පුච්ඡිස්සං සනිදානං සනිද්දෙසං;
සමුක්කට්ඨපදානං කති ආපත්තියො;
උපසම්පදං විස්සජ්ජිස්සං සනිදානං සනිද්දෙසං;
සමුක්කට්ඨපදානං ද්වෙ ආපත්තියො.

උපොසථං පුච්ඡිස්සං සනිදානං සනිද්දෙසං;
සමුක්කට්ඨපදානං කති ආපත්තියො;
උපොසථං විස්සජ්ජිස්සං සනිදානං සනිද්දෙසං;
සමුක්කට්ඨපදානං තිස්සො ආපත්තියො.

වස්සූපනායිකං පුච්ඡිස්සං සනිදානං සනිද්දෙසං;
සමුක්කට්ඨපදානං කති ආපත්තියො;
වස්සූපනායිකං විස්සජ්ජිස්සං සනිදානං සනිද්දෙසං;
සමුක්කට්ඨපදානං එකා ආපත්ති.

පවාරණං පුච්ඡිස්සං සනිදානං සනිද්දෙසං;
සමුක්කට්ඨපදානං කති ආපත්තියො;
පවාරණං විස්සජ්ජිස්සං සනිදානං සනිද්දෙසං;
සමුක්කට්ඨපදානං තිස්සො ආපත්තියො.

චම්මසඤ්ඤුත්තං පුච්ඡිස්සං සනිදානං සනිද්දෙසං;
සමුක්කට්ඨපදානං කති ආපත්තියො;
චම්මසඤ්ඤුත්තං විස්සජ්ජිස්සං සනිදානං සනිද්දෙසං;
සමුක්කට්ඨපදානං තිස්සො ආපත්තියො.

භෙසජ්ජං පුච්ඡිස්සං සනිදානං සනිද්දෙසං;
සමුක්කට්ඨපදානං කති ආපත්තියො;
භෙසජ්ජං විස්සජ්ජිස්සං සනිදානං සනිද්දෙසං;
සමුක්කට්ඨපදානං තිස්සො ආපත්තියො.

කථිනකං පුච්ඡිස්සං සනිදානං සනිද්දෙසං;
සමුක්කට්ඨපදානං කති ආපත්තියො;
කථිනකං විස්සජ්ජිස්සං සනිදානං සනිද්දෙසං;
සමුක්කට්ඨපදානං නත්ථි තත්ථ ආපත්ති [න කතමා ආපත්තියො (ක.)].

චීවරසඤ්ඤුත්තං පුච්ඡිස්සං සනිදානං සනිද්දෙසං;
සමුක්කට්ඨපදානං කති ආපත්තියො;
චීවරසඤ්ඤුත්තං විස්සජ්ජිස්සං සනිදානං සනිද්දෙසං;
සමුක්කට්ඨපදානං තිස්සො ආපත්තියො.

චම්පෙය්‍යකං පුච්ඡිස්සං සනිදානං සනිද්දෙසං;
සමුක්කට්ඨපදානං කති ආපත්තියො;
චම්පෙය්‍යකං විස්සජ්ජිස්සං සනිදානං සනිද්දෙසං;
සමුක්කට්ඨපදානං එකා ආපත්ති.

කොසම්බකං පුච්ඡිස්සං සනිදානං සනිද්දෙසං;
සමුක්කට්ඨපදානං කති ආපත්තියො;
කොසම්බකං විස්සජ්ජිස්සං සනිදානං සනිද්දෙසං;
සමුක්කට්ඨපදානං එකා ආපත්ති.

කම්මක්ඛන්ධකං පුච්ඡිස්සං සනිදානං සනිද්දෙසං;
සමුක්කට්ඨපදානං කති ආපත්තියො;
කම්මක්ඛන්ධකං විස්සජ්ජිස්සං සනිදානං සනිද්දෙසං;
සමුක්කට්ඨපදානං එකා ආපත්ති.

පාරිවාසිකං පුච්ඡිස්සං සනිදානං සනිද්දෙසං;
සමුක්කට්ඨපදානං කති ආපත්තියො;
පාරිවාසිකං විස්සජ්ජිස්සං සනිදානං සනිද්දෙසං;
සමුක්කට්ඨපදානං එකා ආපත්ති.

සමුච්චයං පුච්ඡිස්සං සනිදානං සනිද්දෙසං;
සමුක්කට්ඨපදානං කති ආපත්තියො;
සමුච්චයං විස්සජ්ජිස්සං සනිදානං සනිද්දෙසං;
සමුක්කට්ඨපදානං එකා ආපත්ති.

සමථං පුච්ඡිස්සං සනිදානං සනිද්දෙසං;
සමුක්කට්ඨපදානං කති ආපත්තියො;
සමථං විස්සජ්ජිස්සං සනිදානං සනිද්දෙසං;
සමුක්කට්ඨපදානං ද්වෙ ආපත්තියො.

ඛුද්දකවත්ථුකං පුච්ඡිස්සං සනිදානං සනිද්දෙසං;
සමුක්කට්ඨපදානං කති ආපත්තියො;
ඛුද්දකවත්ථුකං විස්සජ්ජිස්සං සනිදානං සනිද්දෙසං;
සමුක්කට්ඨපදානං තිස්සො ආපත්තියො.

සෙනාසනං පුච්ඡිස්සං සනිදානං සනිද්දෙසං;
සමුක්කට්ඨපදානං කති ආපත්තියො;
සෙනාසනං විස්සජ්ජිස්සං සනිදානං සනිද්දෙසං;
සමුක්කට්ඨපදානං තිස්සො ආපත්තියො.

සඞ්ඝභෙදං පුච්ඡිස්සං සනිදානං සනිද්දෙසං;
සමුක්කට්ඨපදානං කති ආපත්තියො;
සඞ්ඝභෙදං විස්සජ්ජිස්සං සනිදානං සනිද්දෙසං;
සමුක්කට්ඨපදානං ද්වෙ ආපත්තියො.

සමාචාරං පුච්ඡිස්සං සනිදානං සනිද්දෙසං;
සමුක්කට්ඨපදානං කති ආපත්තියො;
සමාචාරං විස්සජ්ජිස්සං සනිදානං සනිද්දෙසං;
සමුක්කට්ඨපදානං එකා ආපත්ති.

ඨපනං පුච්ඡිස්සං සනිදානං සනිද්දෙසං;
සමුක්කට්ඨපදානං කති ආපත්තියො;
ඨපනං විස්සජ්ජිස්සං සනිදානං සනිද්දෙසං;
සමුක්කට්ඨපදානං එකා ආපත්ති.

භික්ඛුනික්ඛන්ධකං පුච්ඡිස්සං සනිදානං සනිද්දෙසං;
සමුක්කට්ඨපදානං කති ආපත්තියො;
භික්ඛුනික්ඛන්ධකං විස්සජ්ජිස්සං සනිදානං සනිද්දෙසං;
සමුක්කට්ඨපදානං ද්වෙ ආපත්තියො.

පඤ්චසතිකං පුච්ඡිස්සං සනිදානං සනිද්දෙසං;
සමුක්කට්ඨපදානං කති ආපත්තියො;
පඤ්චසතිකං විස්සජ්ජිස්සං සනිදානං සනිද්දෙසං;
සමුක්කට්ඨපදානං නත්ථි තත්ථ ආපත්ති.

සත්තසතිකං පුච්ඡිස්සං සනිදානං සනිද්දෙසං;
සමුක්කට්ඨපදානං කති ආපත්තියො;
සත්තසතිකං විස්සජ්ජිස්සං සනිදානං සනිද්දෙසං;
සමුක්කට්ඨපදානං නත්ථි තත්ථ ආපත්තීති.

ඛන්ධකපුච්ඡාවාරො නිට්ඨිතො පඨමො.

තස්සුද්දානං –

උපසම්පදූපොසථො , වස්සූපනායිකපවාරණා;
චම්මභෙසජ්ජකඨිනා, චීවරං චම්පෙය්‍යකෙන ච.

කොසම්බක්ඛන්ධකං කම්මං, පාරිවාසිසමුච්චයා;
සමථබුද්දකා සෙනා, සඞ්ඝභෙදං සමාචාරො;
ඨපනං භික්ඛුනික්ඛන්ධං, පඤ්චසත්තසතෙන චාති.

එකුත්තරිකනයො

1. එකකවාරො

321. ආපත්තිකරා ධම්මා ජානිතබ්බා. අනාපත්තිකරා ධම්මා ජානිතබ්බා. ආපත්ති ජානිතබ්බා. අනාපත්ති ජානිතබ්බා. ලහුකා ආපත්ති ජානිතබ්බා. ගරුකා ආපත්ති ජානිතබ්බා. සාවසෙසා ආපත්ති ජානිතබ්බා. අනවසෙසා ආපත්ති ජානිතබ්බා. දුට්ඨුල්ලා ආපත්ති ජානිතබ්බා. අදුට්ඨුල්ලා ආපත්ති ජානිතබ්බා. සප්පටිකම්මා ආපත්ති ජානිතබ්බා. අප්පටිකම්මා ආපත්ති ජානිතබ්බා. දෙසනාගාමිනී ආපත්ති ජානිතබ්බා. අදෙසනාගාමිනී ආපත්ති ජානිතබ්බා. අන්තරායිකා ආපත්ති ජානිතබ්බා. අනන්තරායිකා ආපත්ති ජානිතබ්බා. සාවජ්ජපඤ්ඤත්ති ආපත්ති ජානිතබ්බා. අනවජ්ජපඤ්ඤත්ති ආපත්ති ජානිතබ්බා. කිරියතො සමුට්ඨිතා ආපත්ති ජානිතබ්බා. අකිරියතො සමුට්ඨිතා ආපත්ති ජානිතබ්බා. කිරියාකිරියතො සමුට්ඨිතා ආපත්ති ජානිතබ්බා. පුබ්බාපත්ති ජානිතබ්බා. අපරාපත්ති ජානිතබ්බා. පුබ්බාපත්තීනං අන්තරාපත්ති ජානිතබ්බා. අපරාපත්තීනං අන්තරාපත්ති ජානිතබ්බා. දෙසිතා ගණනූපගා ආපත්ති ජානිතබ්බා. දෙසිතා න ගණනූපගා ආපත්ති ජානිතබ්බා. පඤ්ඤත්ති ජානිතබ්බා. අනුපඤ්ඤත්ති ජානිතබ්බා. අනුප්පන්නපඤ්ඤත්ති ජානිතබ්බා. සබ්බත්ථපඤ්ඤත්ති ජානිතබ්බා. පදෙසපඤ්ඤත්ති ජානිතබ්බා. සාධාරණපඤ්ඤත්ති ජානිතබ්බා . අසාධාරණපඤ්ඤත්ති ජානිතබ්බා. එකතොපඤ්ඤත්ති ජානිතබ්බා. උභතොපඤ්ඤත්ති ජානිතබ්බා. ථුල්ලවජ්ජා ආපත්ති ජානිතබ්බා. අථුල්ලවජ්ජා ආපත්ති ජානිතබ්බා. ගිහිපටිසංයුත්තා ආපත්ති ජානිතබ්බා. න ගිහිපටිසංයුත්තා ආපත්ති ජානිතබ්බා. නියතා ආපත්ති ජානිතබ්බා. අනියතා ආපත්ති ජානිතබ්බා. ආදිකරො පුග්ගලො ජානිතබ්බො. අනාදිකරො පුග්ගලො ජානිතබ්බො. අධිච්චාපත්තිකො පුග්ගලො ජානිතබ්බො. අභිණ්හාපත්තිකො පුග්ගලො ජානිතබ්බො. චොදකො පුග්ගලො ජානිතබ්බො. චුදිතකො පුග්ගලො ජානිතබ්බො. අධම්මචොදකො පුග්ගලො ජානිතබ්බො. අධම්මචුදිතකො පුග්ගලො ජානිතබ්බො. ධම්මචොදකො පුග්ගලො ජානිතබ්බො. ධම්මචුදිතකො පුග්ගලො ජානිතබ්බො . නියතො පුග්ගලො ජානිතබ්බො. අනියතො පුග්ගලො ජානිතබ්බො. අභබ්බාපත්තිකො පුග්ගලො ජානිතබ්බො. භබ්බාපත්තිකො පුග්ගලො ජානිතබ්බො. උක්ඛිත්තකො පුග්ගලො ජානිතබ්බො. අනුක්ඛිත්තකො පුග්ගලො ජානිතබ්බො. නාසිතකො පුග්ගලො ජානිතබ්බො. අනාසිතකො පුග්ගලො ජානිතබ්බො. සමානසංවාසකො පුග්ගලො ජානිතබ්බො. අසමානසංවාසකො පුග්ගලො ජානිතබ්බො. ඨපනං ජානිතබ්බන්ති.

එකකං නිට්ඨිතං.

තස්සුද්දානං –

කරා ආපත්ති ලහුකා, සාවසෙසා ච දුට්ඨුල්ලා;
පටිකම්මදෙසනා ච, අන්තරා වජ්ජකිරියං.

කිරියාකිරියං පුබ්බා, අන්තරා ගණනූපගා;
පඤ්ඤත්ති අනානුප්පන්න, සබ්බසාධාරණා ච එකතො [පඤ්ඤත්තානුප්පන්නා සබ්බා, සාධාරණා ච එකතො (සයා.)].

ථුල්ලගිහිනියතා ච, ආදි අධිච්චචොදකො;
අධම්මධම්මනියතො, අභබ්බොක්ඛිත්තනාසිතා;
සමානං ඨපනඤ්චෙව, උද්දානං එකකෙ ඉදන්ති.

2. දුකවාරො

322. අත්ථාපත්ති සඤ්ඤා විමොක්ඛා, අත්ථාපත්ති නො සඤ්ඤාවිමොක්ඛා. අත්ථාපත්ති ලද්ධසමාපත්තිකස්ස, අත්ථාපත්ති න ලද්ධසමාපත්තිකස්ස. අත්ථාපත්ති සද්ධම්මපටිසඤ්ඤුත්තා, අත්ථාපත්ති අසද්ධම්මපටිසඤ්ඤුත්තා. අත්ථාපත්ති සපරික්ඛාරපටිසඤ්ඤුත්තා, අත්ථාපත්ති පරපරික්ඛාරපටිසඤ්ඤුත්තා. අත්ථාපත්ති සපුග්ගලපටිසඤ්ඤුත්තා, අත්ථාපත්ති පරපුග්ගලපටිසඤ්ඤුත්තා. අත්ථි සච්චං භණන්තො ගරුකං ආපත්තිං ආපජ්ජති, මුසා භණන්තො ලහුකං. අත්ථි මුසා භණන්තො ගරුකං ආපත්තිං ආපජ්ජති, සච්චං භණන්තො ලහුකං. අත්ථාපත්ති භූමිගතො ආපජ්ජති, නො වෙහාසගතො. අත්ථාපත්ති වෙහාසගතො ආපජ්ජති, නො භූමිගතො. අත්ථාපත්ති නික්ඛමන්තො ආපජ්ජති, නො පවිසන්තො. අත්ථාපත්ති පවිසන්තො ආපජ්ජති, නො නික්ඛමන්තො. අත්ථාපත්ති ආදියන්තො ආපජ්ජති, අත්ථාපත්ති අනාදියන්තො ආපජ්ජති. අත්ථාපත්ති සමාදියන්තො ආපජ්ජති , අත්ථාපත්ති න සමාදියන්තො ආපජ්ජති. අත්ථාපත්ති කරොන්තො ආපජ්ජති, අත්ථාපත්ති න කරොන්තො ආපජ්ජති. අත්ථාපත්ති දෙන්තො ආපජ්ජති, අත්ථාපත්ති න දෙන්තො ආපජ්ජති. (අත්ථාපත්ති දෙසෙන්තො ආපජ්ජති, අත්ථාපත්ති න දෙසෙන්තො ආපජ්ජති.) [( ) (නත්ථි කත්ථචි)] අත්ථාපත්ති පටිග්ගණ්හන්තො ආපජ්ජති, අත්ථාපත්ති න පටිග්ගණ්හන්තො ආපජ්ජති. අත්ථාපත්ති පරිභොගෙන ආපජ්ජති, අත්ථාපත්ති න පරිභොගෙන ආපජ්ජති. අත්ථාපත්ති රත්තිං ආපජ්ජති, නො දිවා. අත්ථාපත්ති දිවා ආපජ්ජති, නො රත්තිං. අත්ථාපත්ති අරුණුග්ගෙ ආපජ්ජති, අත්ථාපත්ති

න අරුණුග්ගෙ ආපජ්ජති. අත්ථාපත්ති ඡින්දන්තො ආපජ්ජති, අත්ථාපත්ති න ඡින්දන්තො ආපජ්ජති. අත්ථාපත්ති ඡාදෙන්තො ආපජ්ජති, අත්ථාපත්ති න ඡාදෙන්තො ආපජ්ජති. අත්ථාපත්ති ධාරෙන්තො ආපජ්ජති, අත්ථාපත්ති න ධාරෙන්තො ආපජ්ජති.

ද්වෙ උපොසථා – චාතුද්දසිකො ච පන්නරසිකො ච. ද්වෙ පවාරණා – චාතුද්දසිකා ච පන්නරසිකා ච. ද්වෙ කම්මානි – අපලොකනකම්මං, ඤත්තිකම්මං. අපරානිපි ද්වෙ කම්මානි – ඤත්තිදුතියකම්මං, ඤත්තිචතුත්ථකම්මං. ද්වෙ කම්මවත්ථූනි – අපලොකනකම්මස්ස වත්ථු, ඤත්තිකම්මස්ස වත්ථු. අපරානිපි ද්වෙ කම්මවත්ථූනි – ඤත්තිදුතියකම්මස්ස වත්ථු, ඤත්තිචතුත්ථකම්මස්ස වත්ථු. ද්වෙ කම්මදොසා – අපලොකනකම්මස්ස දොසො, ඤත්තිකම්මස්ස දොසො. අපරෙපි ද්වෙ කම්මදොසා – ඤත්තිදුතියකම්මස්ස දොසො, ඤත්තිචතුත්ථකම්මස්ස දොසො. ද්වෙ කම්මසම්පත්තියො – අපලොකනකම්මස්ස සම්පත්ති, ඤත්තිකම්මස්ස සම්පත්ති. අපරාපි ද්වෙ කම්මසම්පත්තියො – ඤත්තිදුතියකම්මස්ස සම්පත්ති, ඤත්තිචතුත්ථකම්මස්ස සම්පත්ති. ද්වෙ නානාසංවාසකභූමියො – අත්තනා වා අත්තානං නානාසංවාසකං කරොති, සමග්ගො වා නං සඞ්ඝො උක්ඛිපති අදස්සනෙ වා අප්පටිකම්මෙ වා අප්පටිනිස්සග්ගෙ වා. ද්වෙ සමානසංවාසකභූමියො – අත්තනා වා අත්තානං සමානසංවාසකං කරොති, සමග්ගො වා නං සඞ්ඝො උක්ඛිත්තං ඔසාරෙති දස්සනෙ වා පටිකම්මෙ වා පටිනිස්සග්ගෙ වා. ද්වෙ පාරාජිකා – භික්ඛූනඤ්ච භික්ඛුනීනඤ්ච. ද්වෙ සඞ්ඝාදිසෙසා, ද්වෙ ථුල්ලච්චයා, ද්වෙ පාචිත්තියා, ද්වෙ පාටිදෙසනීයා, ද්වෙ දුක්කටා, ද්වෙ දුබ්භාසිතා – භික්ඛූනඤ්ච භික්ඛුනීනඤ්ච. සත්ත ආපත්තියො, සත්ත ආපත්තික්ඛන්ධා. ද්වීහාකාරෙහි සඞ්ඝො භිජ්ජති – කම්මෙන වා සලාකග්ගාහෙන වා.

ද්වෙ පුග්ගලා න උපසම්පාදෙතබ්බා – අද්ධානහීනො, අඞ්ගහීනො. අපරෙපි ද්වෙ පුග්ගලා න උපසම්පාදෙතබ්බා – වත්ථුවිපන්නො, කරණදුක්කටකො. අපරෙපි ද්වෙ පුග්ගලා න උපසම්පාදෙතබ්බා – අපරිපූරො පරිපූරො නො ච යාචති. ද්වින්නං පුග්ගලානං නිස්සාය න වත්ථබ්බං – අලජ්ජිස්ස ච බාලස්ස ච. ද්වින්නං පුග්ගලානං නිස්සයො න දාතබ්බො – අලජ්ජිස්ස ච ලජ්ජිනො ච න යාචති. ද්වින්නං පුග්ගලානං නිස්සයො දාතබ්බො – බාලස්ස ච ලජ්ජිස්ස ච යාචති. ද්වෙ පුග්ගලා අභබ්බා ආපත්තිං ආපජ්ජිතුං – බුද්ධා ච පච්චෙකබුද්ධා ච. ද්වෙ පුග්ගලා භබ්බා, ආපත්තිං ආපජ්ජිතුං – භික්ඛූ ච භික්ඛුනියො ච. ද්වෙ පුග්ගලා අභබ්බා සඤ්චිච්ච ආපත්තිං ආපජ්ජිතුං – භික්ඛූ ච භික්ඛුනියො ච අරියපුග්ගලා. ද්වෙ පුග්ගලා භබ්බා සඤ්චිච්ච ආපත්තිං ආපජ්ජිතුං – භික්ඛූ ච භික්ඛුනියො ච පුථුජ්ජනා. ද්වෙ පුග්ගලා අභබ්බා සඤ්චිච්ච සාතිසාරං වත්ථුං අජ්ඣාචරිතුං – භික්ඛූ ච භික්ඛුනියො ච අරියපුග්ගලා. ද්වෙ පුග්ගලා භබ්බා සඤ්චිච්ච සාතිසාරං වත්ථුං අජ්ඣාචරිතුං – භික්ඛූ ච භික්ඛුනියො ච පුථුජ්ජනා.

ද්වෙ පටික්කොසා – කායෙන වා පටික්කොසති වාචාය වා පටික්කොසති. ද්වෙ නිස්සාරණා – අත්ථි පුග්ගලො අප්පත්තො නිස්සාරණං තං චෙ සඞ්ඝො නිස්සාරෙති එකච්චො සුනිස්සාරිතො, එකච්චො දුන්නිස්සාරිතො. ද්වෙ ඔසාරණා – අත්ථි පුග්ගලො අප්පත්තො ඔසාරණං තං චෙ සඞ්ඝො ඔසාරෙති එකච්චො සොසාරිතො, එකච්චො දොසාරිතො. ද්වෙ පටිඤ්ඤා – කායෙන වා පටිජානාති වාචාය වා පටිජානාති. ද්වෙ පටිග්ගහා – කායෙන වා පටිග්ගණ්හාති කායපටිබද්ධෙන වා පටිග්ගණ්හාති. ද්වෙ පටික්ඛෙපා – කායෙන වා පටික්ඛිපති වාචාය වා පටික්ඛිපති. ද්වෙ උපඝාතිකා – සික්ඛූපඝාතිකා ච භොගූපඝාතිකා ච. ද්වෙ චොදනා – කායෙන වා චොදෙති වාචාය වා චොදෙති. ද්වෙ කථිනස්ස පලිබොධා – ආවාසපලිබොධො ච චීවරපලිබොධො ච. ද්වෙ කථිනස්ස අපලිබොධා – ආවාසඅපලිබොධො ච චීවරඅපලිබොධො ච. ද්වෙ චීවරානි – ගහපතිකඤ්ච පංසුකූලඤ්ච. ද්වෙ පත්තා – අයොපත්තො මත්තිකාපත්තො. ද්වෙ මණ්ඩලානි – තිපුමයං, සීසමයං. ද්වෙ පත්තස්ස අධිට්ඨානා – කායෙන වා අධිට්ඨෙති වාචාය වා අධිට්ඨෙති. ද්වෙ චීවරස්ස අධිට්ඨානා – කායෙන වා අධිට්ඨෙති වාචාය වා අධිට්ඨෙති. ද්වෙ විකප්පනා – සම්මුඛාවිකප්පනා ච පරම්මුඛාවිකප්පනා ච. ද්වෙ විනයා – භික්ඛූනඤ්ච භික්ඛුනීනඤ්ච. ද්වෙ වෙනයිකා – පඤ්ඤත්තඤ්ච පඤ්ඤත්තානුලොමඤ්ච. ද්වෙ විනයස්ස සල්ලෙඛා – අකප්පියෙ සෙතුඝාතො, කප්පියෙ මත්තකාරිතා. ද්වීහාකාරෙහි ආපත්තිං ආපජ්ජති – කායෙන වා ආපජ්ජති වාචාය වා ආපජ්ජති. ද්වීහාකාරෙහි ආපත්තියා වුට්ඨාති – කායෙන වා වුට්ඨාති වාචාය වා වුට්ඨාති. ද්වෙ පරිවාසා – පටිච්ඡන්නපරිවාසො, අප්පටිච්ඡන්නපරිවාසො. අපරෙපි ද්වෙ පරිවාසා – සුද්ධන්තපරිවාසො සමොධානපරිවාසො. ද්වෙ මානත්තා – පටිච්ඡන්නමානත්තං, අප්පටිච්ඡන්නමානත්තං. අපරෙපි ද්වෙ මානත්තා – පක්ඛමානත්තං, සමොධානමානත්තං. ද්වින්නං පුග්ගලානං රත්තිච්ඡෙදො – පාරිවාසිකස්ස ච මානත්තචාරිකස්ස ච. ද්වෙ අනාදරියානි – පුග්ගලානාදරියඤ්ච ධම්මානාදරියඤ්ච. ද්වෙ ලොණානි – ජාතිමඤ්ච කාරිමඤ්ච [ජාතිමයඤ්ච ඛාරිමයඤ්ච (ස්‍යා.)]. අපරානිපි ද්වෙ ලොණානි – සාමුද්දං කාළලොණං. අපරානිපි ද්වෙ ලොණානි – සින්ධවං, උබ්භිදං [උබ්භිරං (ඉතිපි)]. අපරානිපි ද්වෙ ලොණානි – රොමකං, පක්කාලකං. ද්වෙ පරිභොගා – අබ්භන්තරපරිභොගො ච බාහිරපරිභොගො ච. ද්වෙ අක්කොසා – හීනො ච අක්කොසො උක්කට්ඨො ච අක්කොසො. ද්වීහාකාරෙහි පෙසුඤ්ඤං හොති – පියකම්‍යස්ස වා භෙදාධිප්පායස්ස වා. ද්වීහාකාරෙහි ගණභොජනං පසවති – නිමන්තනතො වා විඤ්ඤත්තිතො වා. ද්වෙ වස්සූපනායිකා – පුරිමිකා, පච්ඡිමිකා. ද්වෙ අධම්මිකානි පාතිමොක්ඛට්ඨපනානි. ද්වෙ ධම්මිකානි පාතිමොක්ඛට්ඨපනානි.

[අ. නි. 2.99 ආදයො] ද්වෙ පුග්ගලා බාලා – යො ච අනාගතං භාරං වහති, යො ච ආගතං භාරං න වහති. ද්වෙ පුග්ගලා පණ්ඩිතා – යො ච අනාගතං භාරං න වහති, යො ච ආගතං භාරං වහති. අපරෙපි ද්වෙ පුග්ගලා බාලා – යො ච අකප්පියෙ කප්පියසඤ්ඤී, යො ච කප්පියෙ අකප්පියසඤ්ඤී. ද්වෙ පුග්ගලා පණ්ඩිතා – යො ච අකප්පියෙ අකප්පියසඤ්ඤී, යො ච කප්පියෙ කප්පියසඤ්ඤී. අපරෙපි ද්වෙ පුග්ගලා බාලා – යො ච අනාපත්තියා ආපත්තිසඤ්ඤී, යො ච ආපත්තියා අනාපත්තිසඤ්ඤී. ද්වෙ පුග්ගලා පණ්ඩිතා – යො ච ආපත්තියා ආපත්තිසඤ්ඤී, යො ච අනාපත්තියා

අනාපත්තිසඤ්ඤී. අපරෙපි ද්වෙ පුග්ගලා බාලා – යො ච අධම්මෙ ධම්මසඤ්ඤී, යො ච ධම්මෙ අධම්මසඤ්ඤී. ද්වෙ පුග්ගලා පණ්ඩිතා – යො ච අධම්මෙ අධම්මසඤ්ඤී, යො ච ධම්මෙ ධම්මසඤ්ඤී. අපරෙපි ද්වෙ පුග්ගලා බාලා – යො ච අවිනයෙ විනයසඤ්ඤී, යො ච විනයෙ අවිනයසඤ්ඤී. ද්වෙ පුග්ගලා පණ්ඩිතා – යො ච අවිනයෙ අවිනයසඤ්ඤී, යො ච විනයෙ විනයසඤ්ඤී.

[අ. නි. 2.109] ද්වින්නං පුග්ගලානං ආසවා වඩ්ඪන්ති – යො ච න කුක්කුච්චායිතබ්බං කුක්කුච්චායති, යො ච කුක්කුච්චායිතබ්බං කුක්කුච්චායති. ද්වින්නං පුග්ගලානං ආසවා න වඩ්ඪන්ති – යො ච කුක්කුච්චායිතබ්බං න කුක්කුච්චායති, යො ච කුක්කුච්චායිතබ්බං කුක්කුච්චායති. අපරෙසම්පි ද්වින්නං පුග්ගලානං ආසවා වඩ්ඪන්ති – යො ච අකප්පියෙ කප්පියසඤ්ඤී, යො ච කප්පියෙ අකප්පියසඤ්ඤී. ද්වින්නං පුග්ගලානං ආසවා න වඩ්ඪන්ති – යො ච අකප්පියෙ අකප්පියසඤ්ඤී, යො ච කප්පියෙ කප්පියසඤ්ඤී. අපරෙසම්පි ද්වින්නං පුග්ගලානං ආසවා වඩ්ඪන්ති – යො ච අනාපත්තියා ආපත්තිසඤ්ඤී, යො ච ආපත්තියා අනාපත්තිසඤ්ඤී. ද්වින්නං පුග්ගලානං ආසවා න වඩ්ඪන්ති – යො ච අනාපත්තියා අනාපත්තිසඤ්ඤී, යො ච ආපත්තියා ආපත්තිසඤ්ඤී. අපරෙසම්පි ද්වින්නං පුග්ගලානං ආසවා වඩ්ඪන්ති – යො ච අධම්මෙ ධම්මසඤ්ඤී, යො ච ධම්මෙ අධම්මසඤ්ඤී. ද්වින්නං පුග්ගලානං ආසවා න වඩ්ඪන්ති – යො ච අධම්මෙ අධම්මසඤ්ඤී, යො ච ධම්මෙ ධම්මසඤ්ඤී. අපරෙසම්පි ද්වින්නං පුග්ගලානං ආසවා වඩ්ඪන්ති – යො ච අවිනයෙ විනයසඤ්ඤී, යො ච විනයෙ අවිනයසඤ්ඤී. ද්වින්නං පුග්ගලානං ආසවා න වඩ්ඪන්ති – යො ච අවිනයෙ අවිනයසඤ්ඤී, යො ච විනයෙ විනයසඤ්ඤී.

දුකා නිට්ඨිතා.

තස්සුද්දානං –

සඤ්ඤා ලද්ධා ච සද්ධම්මා, පරික්ඛාරා ච පුග්ගලා;
සච්චං භූමි නික්ඛමන්තො, ආදියන්තො සමාදියං.

කරොන්තො දෙන්තො ගණ්හන්තො, පරිභොගෙන රත්ති ච;
අරුණාජින්දං ඡාදෙන්තො, ධාරෙන්තො ච උපොසථා.

පවාරණා කම්මාපරා, වත්ථු අපරා දොසා ච;
අපරා ද්වෙ ච සම්පත්ති, නානා සමානමෙව ච.

පාරාජිසඞ්ඝථුල්ලච්චය, පාචිත්ති පාටිදෙසනා;
දුක්කටා දුබ්භාසිතා චෙව, සත්ත ආපත්තික්ඛන්ධා ච.

භිජ්ජති උපසම්පදා, තථෙව අපරෙ දුවෙ;
න වත්ථබ්බං න දාතබ්බං, අභබ්බාභබ්බමෙව ච.

සඤ්චිච්ච සාතිසාරා ච, පටික්කොසා නිස්සාරණා;
ඔසාරණා පටිඤ්ඤා ච, පටිග්ගහා පටික්ඛිපා.

උපසාති චොදනා ච, කථිනා ච දුවෙ තථා;
චීවරා පත්තමණ්ඩලා, අධිට්ඨානා තථෙව ද්වෙ.

විකප්පනා ච විනයා, වෙනයිකා ච සල්ලෙඛා;
ආපජ්ජති ච වුට්ඨාති, පරිවාසාපරෙ දුවෙ.

ද්වෙ මානත්තා අපරෙ ච, රත්තිච්ඡෙදො අනාදරි;
ද්වෙ ලොණා තයො අපරෙ, පරිභොගක්කොසෙන ච.

පෙසුඤ්ඤො ච ගණාවස්ස, ඨපනා භාරකප්පියං;
අනාපත්ති අධම්මධම්මා, විනයෙ ආසවෙ තථාති.

3. තිකවාරො

323. අත්ථාපත්ති තිට්ඨන්තෙ භගවති ආපජ්ජති, නො පරිනිබ්බුතෙ; අත්ථාපත්ති පරිනිබ්බුතෙ භගවති ආපජ්ජති, නො තිට්ඨන්තෙ; අත්ථාපත්ති තිට්ඨන්තෙපි භගවති ආපජ්ජති පරිනිබ්බුතෙපි. අත්ථාපත්ති කාලෙ ආපජ්ජති, නො විකාලෙ; අත්ථාපත්ති විකාලෙ ආපජ්ජති, නො කාලෙ; අත්ථාපත්ති කාලෙ චෙව ආපජ්ජති විකාලෙ ච. අත්ථාපත්ති රත්තිං ආපජ්ජති, නො දිවා; අත්ථාපත්ති දිවා ආපජ්ජති, නො රත්තිං; අත්ථාපත්ති රත්තිඤ්චෙව ආපජ්ජති දිවා ච.

අත්ථාපත්ති දසවස්සො ආපජ්ජති, නො ඌනදසවස්සො; අත්ථාපත්ති ඌනදසවස්සො ආපජ්ජති, නො දසවස්සො; අත්ථාපත්ති දසවස්සො චෙව ආපජ්ජති ඌනදසවස්සො ච. අත්ථාපත්ති පඤ්චවස්සො ආපජ්ජති, නො ඌනපඤ්චවස්සො; අත්ථාපත්ති ඌනපඤ්චවස්සො ආපජ්ජති, නො පඤ්චවස්සො; අත්ථාපත්ති පඤ්චවස්සො චෙව ආපජ්ජති ඌනපඤ්චවස්සො ච. අත්ථාපත්ති කුසලචිත්තො ආපජ්ජති; අත්ථාපත්ති අකුසලචිත්තො ආපජ්ජති; අත්ථාපත්ති අබ්‍යාකතචිත්තො ආපජ්ජති. අත්ථාපත්ති සුඛවෙදනාසමඞ්ගී ආපජ්ජති; අත්ථාපත්ති දුක්ඛවෙදනාසමඞ්ගී ආපජ්ජති; අත්ථාපත්ති අදුක්ඛමසුඛවෙදනාසමඞ්ගී ආපජ්ජති. තීණි චොදනාවත්ථූනි – දිට්ඨෙන, සුතෙන, පරිසඞ්කාය. තයො සලාකග්ගාහා – ගුළ්හකො, විවටකො [විවට්ටකො (ක.)], සකණ්ණජප්පකො. තයො පටික්ඛෙපා – මහිච්ඡතා, අසන්තුට්ඨිතා [අසන්තුට්ඨතා (ස්‍යා.)], අසල්ලෙඛතා. තයො අනුඤ්ඤාතා – අප්පිච්ඡතා, සන්තුට්ඨිතා, සල්ලෙඛතා. අපරෙපි තයො පටික්ඛෙපා – මහිච්ඡතා, අසන්තුට්ඨිතා, අමත්තඤ්ඤුතා. තයො අනුඤ්ඤාතා – අප්පිච්ඡතා, සන්තුට්ඨිතා, මත්තඤ්ඤුතා. තිස්සො පඤ්ඤත්තියො – පඤ්ඤත්ති, අනුපඤ්ඤත්ති, අනුප්පන්නපඤ්ඤත්ති. අපරාපි තිස්සො පඤ්ඤත්තියො – සබ්බත්ථපඤ්ඤත්ති, පදෙසපඤ්ඤත්ති, සාධාරණපඤ්ඤත්ති. අපරාපි තිස්සො පඤ්ඤත්තියො – අසාධාරණපඤ්ඤත්ති, එකතොපඤ්ඤත්ති, උභතොපඤ්ඤත්ති.

අත්ථාපත්ති බාලො ආපජ්ජති, නො පණ්ඩිතො; අත්ථාපත්ති පණ්ඩිතො ආපජ්ජති, නො බාලො; අත්ථාපත්ති බාලො චෙව ආපජ්ජති පණ්ඩිතො ච. අත්ථාපත්ති කාළෙ ආපජ්ජති, නො ජුණ්හෙ; අත්ථාපත්ති ජුණ්හෙ ආපජ්ජති, නො කාළෙ; අත්ථාපත්ති කාළෙ චෙව ආපජ්ජති ජුණ්හෙ ච. අත්ථි කාළෙ කප්පති, නො ජුණ්හෙ; අත්ථි ජුණ්හෙ කප්පති, නො කාළෙ; අත්ථි කාළෙ චෙව කප්පති ජුණ්හෙ ච. අත්ථාපත්ති හෙමන්තෙ ආපජ්ජති, නො ගිම්හෙ නො වස්සෙ; අත්ථාපත්ති ගිම්හෙ ආපජ්ජති, නො හෙමන්තෙ නො වස්සෙ; අත්ථාපත්ති වස්සෙ ආපජ්ජති, නො හෙමන්තෙ නො ගිම්හෙ. අත්ථාපත්ති සඞ්ඝො ආපජ්ජති, න ගණො න පුග්ගලො; අත්ථාපත්ති ගණො ආපජ්ජති, න සඞ්ඝො න පුග්ගලො; අත්ථාපත්ති පුග්ගලො ආපජ්ජති, න සඞ්ඝො න ගණො. අත්ථි සඞ්ඝස්ස කප්පති, න ගණස්ස න පුග්ගලස්ස; අත්ථි ගණස්ස කප්පති, න සඞ්ඝස්ස න පුග්ගලස්ස; අත්ථි පුග්ගලස්ස කප්පති, න සඞ්ඝස්ස න ගණස්ස. තිස්සො ඡාදනා වත්ථුං ඡාදෙති, නො ආපත්තිං; ආපත්තිං ඡාදෙති, නො වත්ථුං; වත්ථුඤ්චෙව ඡාදෙති ආපත්තිඤ්ච. තිස්සො පටිච්ඡාදියො – ජන්තාඝරපටිච්ඡාදි, උදකපටිච්ඡාදි, වත්ථපටිච්ඡාදි. [අ. නි. 3.132] තීණි පටිච්ඡන්නානි වහන්ති, නො විවටානි – මාතුගාමො පටිච්ඡන්නො වහති, නො විවටො; බ්‍රාහ්මණානං මන්තා පටිච්ඡන්නා වහන්ති, නො විවටා; මිච්ඡාදිට්ඨි පටිච්ඡන්නා වහති, නො විවටා. තීණි විවටානි විරොචන්ති, නො පටිච්ඡන්නානි – චන්දමණ්ඩලං විවටං විරොචති, නො පටිච්ඡන්නං; සූරියමණ්ඩලං විවටං විරොචති, නො පටිච්ඡන්නං; තථාගතප්පවෙදිතො ධම්මවිනයො විවටො විරොචති, නො පටිච්ඡන්නො. තයො සෙනාසනග්ගාහා – පුරිමකො , පච්ඡිමකො, අන්තරාමුත්තකො. අත්ථාපත්ති ගිලානො ආපජ්ජති, නො අගිලානො; අත්ථාපත්ති අගිලානො ආපජ්ජති, නො ගිලානො; අත්ථාපත්ති ගිලානො චෙව ආපජ්ජති අගිලානො ච.

තීණි අධම්මිකානි පාතිමොක්ඛට්ඨපනානි. තීණි ධම්මිකානි පාතිමොක්ඛට්ඨපනානි. තයො පරිවාසා – පටිච්ඡන්නපරිවාසො, අප්පටිච්ඡන්නපරිවාසො, සුද්ධන්තපරිවාසො. තයො මානත්තා – පටිච්ඡන්නමානත්තං, අප්පටිච්ඡන්නමානත්තං, පක්ඛමානත්තං. තයො පාරිවාසිකස්ස භික්ඛුනො රත්තිච්ඡෙදා – සහවාසො, විප්පවාසො, අනාරොචනා. අත්ථාපත්ති අන්තො ආපජ්ජති, නො බහි; අත්ථාපත්ති බහි ආපජ්ජති, නො අන්තො; අත්ථාපත්ති අන්තො චෙව ආපජ්ජති බහි ච. අත්ථාපත්ති අන්තොසීමාය ආපජ්ජති, නො බහිසීමාය; අත්ථාපත්ති බහිසීමාය ආපජ්ජති, නො අන්තොසීමාය; අත්ථාපත්ති අන්තොසීමාය චෙව ආපජ්ජති බහිසීමාය ච. තීහාකාරෙහි ආපත්තිං ආපජ්ජති – කායෙන ආපජ්ජති, වාචාය ආපජ්ජති, කායෙන වාචාය ආපජ්ජති. අපරෙහිපි තීහාකාරෙහි ආපත්තිං ආපජ්ජති – සඞ්ඝමජ්ඣෙ, ගණමජ්ඣෙ, පුග්ගලස්ස සන්තිකෙ. තීහාකාරෙහි ආපත්තියා වුට්ඨාති – කායෙන වුට්ඨාති, වාචාය වුට්ඨාති, කායෙන වාචාය වුට්ඨාති. අපරෙහිපි තීහාකාරෙහි ආපත්තියා වුට්ඨාති – සඞ්ඝමජ්ඣෙ, ගණමජ්ඣෙ, පුග්ගලස්ස සන්තිකෙ. තීණි අධම්මිකානි අමූළ්හවිනයස්ස දානානි. තීණි ධම්මිකානි අමූළ්හවිනයස්ස දානානි.

[චූළව. 6] තීහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො ආකඞ්ඛමානො සඞ්ඝො තජ්ජනීයකම්මං කරෙය්‍ය – භණ්ඩනකාරකො හොති කලහකාරකො විවාදකාරකො භස්සකාරකො සඞ්ඝෙ අධිකරණකාරකො, බාලො හොති අබ්‍යත්තො, ආපත්තිබහුලො අනපදානො ගිහිසංසට්ඨො විහරති අනනුලොමිකෙහි ගිහිසංසග්ගෙහි. [චූළව. 15] තීහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො ආකඞ්ඛමානො සඞ්ඝො නියස්සකම්මං කරෙය්‍ය – භණ්ඩනකාරකො හොති… පෙ…. සඞ්ඝෙ අධිකරණකාරකො, බාලො හොති අබ්‍යත්තො, ආපත්තිබහුලො අනපදානො ගිහිසංසට්ඨො විහරති අනනුලොමිකෙහි ගිහිසංසග්ගෙහි. [චූළව. 27] තීහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො ආකඞ්ඛමානො සඞ්ඝො පබ්බාජනීයකම්මං කරෙය්‍ය – භණ්ඩනකාරකො හොති…පෙ…. සඞ්ඝෙ අධිකරණකාරකො, බාලො හොති අබ්‍යත්තො, ආපත්තිබහුලො අනපදානො කුලදූසකො හොති පාපසමාචාරො පාපසමාචාරා දිස්සන්ති චෙව සුය්‍යන්ති ච. තීහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො ආකඞ්ඛමානො සඞ්ඝො පටිසාරණීයකම්මං කරෙය්‍ය – භණ්ඩනකාරකො හොති…පෙ…. සඞ්ඝෙ අධිකරණකාරකො, බාලො හොති අබ්‍යත්තො, ආපත්ති බහුලො අනපදානො ගිහී අක්කොසති පරිභාසති. [චූළව. 50] තීහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො ආකඞ්ඛමානො සඞ්ඝො ආපත්තියා අදස්සනෙ උක්ඛෙපනීයකම්මං කරෙය්‍ය – භණ්ඩනකාරකො හොති…පෙ…. සඞ්ඝෙ අධිකරණකාරකො, බාලො හොති අබ්‍යත්තො, ආපත්තිබහුලො අනපදානො ආපත්තිං ආපජ්ජිත්වා න ඉච්ඡති ආපත්තිං පස්සිතුං. [චූළව. 59] තීහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො ආකඞ්ඛමානො සඞ්ඝො ආපත්තියා අප්පටිකම්මෙ උක්ඛෙපනීයකම්මං කරෙය්‍ය – භණ්ඩනකාරකො හොති…පෙ…. සඞ්ඝෙ අධිකරණකාරකො, බාලො හොති අබ්‍යත්තො, ආපත්තිබහුලො අනපදානො ආපත්තිං ආපජ්ජිත්වා න ඉච්ඡති ආපත්තිං පටිකාතුං. [චූළව. 69] තීහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො

ආකඞ්ඛමානො සඞ්ඝො පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පටිනිස්සග්ගෙ උක්ඛෙපනීයකම්මං කරෙය්‍ය – භණ්ඩනකාරකො හොති…පෙ…. සඞ්ඝෙ අධිකරණකාරකො, බාලො හොති අබ්‍යත්තො, ආපත්තිබහුලො අනපදානො න ඉච්ඡති පාපිකං දිට්ඨිං පටිනිස්සජ්ජිතුං.

තීහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො ආකඞ්ඛමානො සඞ්ඝො ආගාළ්හාය චෙතෙය්‍ය – භණ්ඩනකාරකො හොති කලහකාරකො විවාදකාරකො භස්සකාරකො සඞ්ඝෙ අධිකරණකාරකො, බාලො හොති අබ්‍යත්තො ආපත්තිබහුලො අනපදානො, ගිහිසංසට්ඨො විහරති අනනුලොමිකෙහි ගිහිසංසග්ගෙහි. තීහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො කම්මං කාතබ්බං – අලජ්ජී ච හොති, බාලො ච, අපකතත්තො ච. අපරෙහිපි තීහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො කම්මං කාතබ්බං – අධිසීලෙ සීලවිපන්නො හොති, අජ්ඣාචාරෙ ආචාරවිපන්නො හොති, අතිදිට්ඨියා දිට්ඨිවිපන්නො හොති. අපරෙහිපි තීහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො කම්මං කාතබ්බං – කායිකෙන දවෙන සමන්නාගතො හොති, වාචසිකෙන දවෙන සමන්නාගතො හොති, කායිකවාචසිකෙන දවෙන සමන්නාගතො හොති. අපරෙහිපි තීහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො කම්මං කාතබ්බං – කායිකෙන අනාචාරෙන සමන්නාගතො හොති, වාචසිකෙන අනාචාරෙන සමන්නාගතො හොති, කායිකවාචසිකෙන අනාචාරෙන සමන්නාගතො හොති. අපරෙහිපි තීහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො කම්මං කාතබ්බං – කායිකෙන උපඝාතිකෙන සමන්නාගතො හොති, වාචසිකෙන උපඝාතිකෙන සමන්නාගතො හොති, කායිකවාචසිකෙන උපඝාතිකෙන සමන්නාගතො හොති. අපරෙහිපි තීහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො කම්මං කාතබ්බං – කායිකෙන මිච්ඡාජීවෙන සමන්නාගතො හොති, වාචසිකෙන මිච්ඡාජීවෙන සමන්නාගතො හොති, කායිකවාචසිකෙන මිච්ඡාජීවෙන සමන්නාගතො හොති. අපරෙහිපි තීහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො කම්මං කාතබ්බං – ආපත්තිං ආපන්නො කම්මකතො උපසම්පාදෙති, නිස්සයං දෙති, සාමණෙරං උපට්ඨාපෙති. අපරෙහිපි තීහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො කම්මං කාතබ්බං – යාය ආපත්තියා සඞ්ඝෙන කම්මං කතං හොති තං ආපත්තිං ආපජ්ජති, අඤ්ඤං වා තාදිසිකං, තතො වා පාපිට්ඨතරං. අපරෙහිපි තීහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො කම්මං කාතබ්බං – බුද්ධස්ස අවණ්ණං භාසති, ධම්මස්ස අවණ්ණං භාසති, සඞ්ඝස්ස අවණ්ණං භාසති.

තීහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො සඞ්ඝමජ්ඣෙ උපොසථං ඨපෙන්තස්ස – ''අලං, භික්ඛු, මා භණ්ඩනං මා කලහං මා විග්ගහං මා විවාද''න්ති ඔමද්දිත්වා සඞ්ඝෙන උපොසථො කාතබ්බො – අලජ්ජී ච හොති, බාලො ච, අපකතත්තො ච. තීහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො සඞ්ඝමජ්ඣෙ පවාරණං ඨපෙන්තස්ස – ''අලං, භික්ඛු, මා භණ්ඩනං මා කලහං මා විග්ගහං මා විවාද''න්ති ඔමද්දිත්වා සඞ්ඝෙන පවාරෙතබ්බං – අලජ්ජී ච හොති, බාලො ච, අපකතත්තො ච. තීහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො න කාචි සඞ්ඝසම්මුති දාතබ්බා – අලජ්ජී ච හොති, බාලො ච, අපකතත්තො ච. තීහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සඞ්ඝෙ න වොහරිතබ්බං [සංඝො න වොහරිතබ්බො (ස්‍යා.)] – අලජ්ජී ච හොති, බාලො ච, අපකතත්තො ච. තීහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු න කිස්මිං චි පච්චෙකට්ඨානෙ ඨපෙතබ්බො – අලජ්ජී ච හොති, බාලො ච, අපකතත්තො ච. තීහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො නිස්සාය න වත්ථබ්බං – අලජ්ජී ච හොති, බාලො ච, අපකතත්තො ච. තීහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො නිස්සයො න දාතබ්බො – අලජ්ජී ච හොති, බාලො ච, අපකතත්තො ච. තීහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො ඔකාසකම්මං කාරාපෙන්තස්ස නාලං ඔකාසකම්මං කාතුං – අලජ්ජී ච හොති, බාලො ච, අපකතත්තො ච. තීහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො සවචනීයං නාදාතබ්බං – අලජ්ජී ච හොති, බාලො ච, අපකතත්තො ච. තීහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො විනයො න පුච්ඡිතබ්බො – අලජ්ජී ච හොති, බාලො ච, අපකතත්තො ච. තීහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා විනයො න පුච්ඡිතබ්බො – අලජ්ජී ච හොති, බාලො ච, අපකතත්තො ච. තීහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො විනයො න විස්සජ්ජෙතබ්බො – අලජ්ජී ච හොති, බාලො ච, අපකතත්තො ච. තීහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා විනයො න විස්සජ්ජෙතබ්බො – අලජ්ජී ච හොති, බාලො ච, අපකතත්තො ච. තීහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො අනුයොගො න දාතබ්බො – අලජ්ජී ච හොති, බාලො ච, අපකතත්තො ච. තීහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සද්ධිං විනයො න සාකච්ඡිතබ්බො [සාකච්ඡාතබ්බො (ක.)] – අලජ්ජී ච හොති, බාලො ච, අපකතත්තො ච. තීහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා න උපසම්පාදෙතබ්බං න නිස්සයො දාතබ්බො න සාමණෙරො උපට්ඨාපෙතබ්බො – අලජ්ජී ච හොති, බාලො ච, අපකතත්තො ච.

තයො උපොසථා – චාතුද්දසිකො, පන්නරසිකො, සාමග්ගිඋපොසථො. අපරෙපි තයො උපොසථා – සඞ්ඝෙඋපොසථො, ගණෙඋපොසථො, පුග්ගලෙඋපොසථො. අපරෙපි තයො උපොසථා – සුත්තුද්දෙසොඋපොසථො, පාරිසුද්ධිඋපොසථො, අධිට්ඨානුපොසථො. තිස්සො පවාරණා – චාතුද්දසිකා, පන්නරසිකා, සාමග්ගිපවාරණා. අපරාපි තිස්සො පවාරණා – සඞ්ඝෙපවාරණා, ගණෙපවාරණා, පුග්ගලෙපවාරණා. අපරාපි තිස්සො පවාරණා – තෙවාචිකාපවාරණා , ද්වෙවාචිකාපවාරණා, සමානවස්සිකාපවාරණා.

තයො ආපායිකා නෙරයිකා – ඉදමප්පහාය, යො ච අබ්‍රහ්මචාරී බ්‍රහ්මචාරිපටිඤ්ඤො, යො ච සුද්ධං බ්‍රහ්මචාරිං පරිසුද්ධබ්‍රහ්මචරියං චරන්තං අමූලකෙන අබ්‍රහ්මචරියෙන අනුද්ධංසෙති, යො චායං එවංවාදී එවංදිට්ඨි [එවංදිට්ඨී (සී.)] – ''නත්ථි කාමෙසු දොසො''ති සො කාමෙසු පාතබ්‍යතං ආපජ්ජති. [අ. නි. 3.70] තීණි අකුසලමූලානි – ලොභො අකුසලමූලං, දොසො අකුසලමූලං, මොහො අකුසලමූලං. [අ. නි. 3.70] තීණි කුසලමූලානි – අලොභො කුසලමූලං, අදොසො කුසලමූලං, අමොහො කුසලමූලං. තීණි දුච්චරිතානි – කායදුච්චරිතං, වචීදුච්චරිතං, මනොදුච්චරිතං. තීණි සුචරිතානි – කායසුචරිතං, වචීසුචරිතං, මනොසුචරිතං. තයො අත්ථවසෙ පටිච්ච භගවතා කුලෙසු තිකභොජනං පඤ්ඤත්තං – දුම්මඞ්කූනං පුග්ගලානං නිග්ගහාය, පෙසලානං භික්ඛූනං ඵාසුවිහාරාය, ''මා පාපිච්ඡා පක්ඛං නිස්සාය

සඞ්ඝං භින්දෙය්‍යු’’න්ති කුලානුද්දයතාය ච. [චූළව. 350] තීහි අසද්ධම්මෙහි අභිභූතො පරියාදින්නචිත්තො දෙවදත්තො ආපායිකො නෙරයිකො කප්පට්ඨො අතෙකිච්ඡො පාපිච්ඡතා පාපමිත්තතා ඔරමත්තකෙන විසෙසාධිගමෙන අන්තරා වොසානං ආපාදි. තිස්සො සම්මුතියො – දණ්ඩසම්මුති, සික්කාසම්මුති, දණ්ඩසික්කාසම්මුති. තිස්සො පාදුකා ධුවට්ඨානිකා අසඞ්කමනීයා – වච්චපාදුකා, පස්සාවපාදුකා, ආචමනපාදුකා. තිස්සො පාදඝංසනියො – සක්ඛරං, කථලා, සමුද්දඵෙණකොති.

තිකං නිට්ඨිතං.

තස්සුද්දානං –

තිට්ඨන්තෙ කාලෙ රත්තිඤ්ච, දස පඤ්ච කුසලෙන;
වෙදනා චොදනා වත්ථු, සලාකා ද්වෙ පටික්ඛිපා.

පඤ්ඤත්ති අපරෙ ද්වෙ ච, බාලො කාළෙ ච කප්පති;
හෙමන්තෙ සඞ්ඝො සඞ්ඝස්ස, ඡාදනා ච පටිච්ඡාදි.

පටිච්ඡන්නා විවටා ච, සෙනාසනගිලායනා;
පාතිමොක්ඛං පරිවාසං, මානත්තා පාරිවාසිකා.

අන්තො අන්තො ච සීමාය, ආපජ්ජති පුනාපරෙ;
වුට්ඨාති අපරෙ චෙව, අමූළ්හවිනයා දුවෙ.

තජ්ජනීයා නියස්සා ච, පබ්බාජපටිසාරණී;
අදස්සනා පටිකම්මෙ, අනිස්සග්ගෙ ච දිට්ඨියා.

ආගාළ්හකම්මාධිසීලෙ, දවානාචාර ඝාතිකා;
ආජීවාපන්නා තාදිසිකා, අවණ්ණුපොසථෙන ච.

පවාරණා සම්මුති ච, වොහාරපච්චෙකෙන ච;
න වත්ථබ්බං න දාතබ්බං, ඔකාසං න කරෙ තථා.

න කරෙ සවචනීයං, න පුච්ඡිතබ්බකා දුවෙ;
න විස්සජ්ජෙ දුවෙ චෙව, අනුයොගම්පි නො දදෙ.

සාකච්ඡා උපසම්පදා, නිස්සයසාමණෙරා ච;
උපොසථිකා තීණි, පවාරණතිකා තයො.

ආපායිකා අකුසලා, කුසලා වරිතා දුවෙ;
තිකභොජනසද්ධම්මෙ, සම්මුති පාදුකෙන ච;
පාදඝංසනිකා චෙව, උද්දානං තිකකෙ ඉදන්ති.

4. චතුක්කවාරො

324. අත්ථාපත්ති සකවාචාය ආපජ්ජති, පරවාචාය වුට්ඨාති; අත්ථාපත්ති පරවාචාය ආපජ්ජති, සකවාචාය වුට්ඨාති; අත්ථාපත්ති සකවාචාය ආපජ්ජති, සකවාචාය වුට්ඨාති; අත්ථාපත්ති පරවාචාය ආපජ්ජති, පරවාචාය වුට්ඨාති. අත්ථාපත්ති කායෙන ආපජ්ජති, වාචාය වුට්ඨාති; අත්ථාපත්ති වාචාය ආපජ්ජති, කායෙන වුට්ඨාති; අත්ථාපත්ති කායෙන ආපජ්ජති, කායෙන වුට්ඨාති; අත්ථාපත්ති වාචාය ආපජ්ජති, වාචාය වුට්ඨාති. අත්ථාපත්ති පසුත්තො ආපජ්ජති, පටිබුද්ධො වුට්ඨාති; අත්ථාපත්ති පටිබුද්ධො ආපජ්ජති, පසුත්තො වුට්ඨාති; අත්ථාපත්ති පසුත්තො ආපජ්ජති, පසුත්තො වුට්ඨාති; අත්ථාපත්ති පටිබුද්ධො ආපජ්ජති, පටිබුද්ධො වුට්ඨාති. අත්ථාපත්ති අචිත්තකො ආපජ්ජති, සචිත්තකො වුට්ඨාති; අත්ථාපත්ති සචිත්තකො ආපජ්ජති, අචිත්තකො වුට්ඨාති; අත්ථාපත්ති අචිත්තකො ආපජ්ජති, අචිත්තකො වුට්ඨාති; අත්ථාපත්ති සචිත්තකො ආපජ්ජති, සචිත්තකො වුට්ඨාති. අත්ථාපත්ති ආපජ්ජන්තො දෙසෙති; දෙසෙන්තො ආපජ්ජති; අත්ථාපත්ති ආපජ්ජන්තො වුට්ඨාති; වුට්ඨහන්තො ආපජ්ජති. අත්ථාපත්ති කම්මෙන ආපජ්ජති, අකම්මෙන වුට්ඨාති; අත්ථාපත්ති අකම්මෙන ආපජ්ජති, කම්මෙන වුට්ඨාති; අත්ථාපත්ති කම්මෙන ආපජ්ජති, කම්මෙන වුට්ඨාති; අත්ථාපත්ති අකම්මෙන ආපජ්ජති, අකම්මෙන වුට්ඨාති.

[අ. නි. 4.250; දී. නි. 3.313; විභ. 939] චත්තාරො අනරියවොහාරා – අදිට්ඨෙ දිට්ඨවාදිතා, අස්සුතෙ සුතවාදිතා, අමුතෙ මුතවාදිතා, අවිඤ්ඤාතෙ විඤ්ඤාතවාදිතා. චත්තාරො අරියවොහාරා – අදිට්ඨෙ අදිට්ඨවාදිතා, අස්සුතෙ

අස්සුතවාදිතා, අමුතෙ අමුතවාදිතා, අවිඤ්ඤාතෙ අවිඤ්ඤාතවාදිතා. අපරෙපි චත්තාරො අනරියවොහාරා – දිට්ඨෙ අදිට්ඨවාදිතා, සුතෙ අස්සුතවාදිතා, මුතෙ අමුතවාදිතා, විඤ්ඤාතෙ අවිඤ්ඤාතවාදිතා. චත්තාරො අරියවොහාරා – දිට්ඨෙ දිට්ඨවාදිතා, සුතෙ සුතවාදිතා, මුතෙ මුතවාදිතා, විඤ්ඤාතෙ විඤ්ඤාතවාදිතා.

චත්තාරො පාරාජිකා භික්ඛූනං භික්ඛුනීහි සාධාරණා; චත්තාරො පාරාජිකා භික්ඛුනීනං භික්ඛූහි අසාධාරණා. චත්තාරො පරික්ඛාරා – අත්ථි පරික්ඛාරො රක්ඛිතබ්බො ගොපෙතබ්බො මමායිතබ්බො පරිභුඤ්ජිතබ්බො; අත්ථි පරික්ඛාරො රක්ඛිතබ්බො ගොපෙතබ්බො මමායිතබ්බො, න පරිභුඤ්ජිතබ්බො; අත්ථි පරික්ඛාරො රක්ඛිතබ්බො ගොපෙතබ්බො, න මමායිතබ්බො න පරිභුඤ්ජිතබ්බො; අත්ථි පරික්ඛාරො න රක්ඛිතබ්බො න ගොපෙතබ්බො, න මමායිතබ්බො න පරිභුඤ්ජිතබ්බො. අත්ථාපත්ති සම්මුඛා ආපජ්ජති, පරම්මුඛා වුට්ඨාති; අත්ථාපත්ති පරම්මුඛා ආපජ්ජති , සම්මුඛා වුට්ඨාති; අත්ථාපත්ති සම්මුඛා ආපජ්ජති, සම්මුඛා වුට්ඨාති; අත්ථාපත්ති පරම්මුඛා ආපජ්ජති, පරම්මුඛා වුට්ඨාති. අත්ථාපත්ති අජානන්තො ආපජ්ජති, ජානන්තො වුට්ඨාති; අත්ථාපත්ති ජානන්තො ආපජ්ජති, අජානන්තො වුට්ඨාති; අත්ථාපත්ති අජානන්තො ආපජ්ජති, අජානන්තො වුට්ඨාති; අත්ථාපත්ති ජානන්තො ආපජ්ජති, ජානන්තො වුට්ඨාති.

චතූහාකාරෙහි ආපත්තිං ආපජ්ජති – කායෙන ආපජ්ජති, වාචාය ආපජ්ජති, කායෙන වාචාය ආපජ්ජති, කම්මවාචාය ආපජ්ජති. අපරෙහිපි චතූහාකාරෙහි ආපත්තිං ආපජ්ජති – සඞ්ඝමජ්ඣෙ, ගණමජ්ඣෙ, පුග්ගලස්ස සන්තිකෙ, ලිඞ්ගපාතුභාවෙන. චතූහාකාරෙහි ආපත්තියා වුට්ඨාති – කායෙන වුට්ඨාති, වාචාය වුට්ඨාති, කායෙන වාචාය වුට්ඨාති, කම්මවාචාය වුට්ඨාති. අපරෙහිපි චතූහාකාරෙහි ආපත්තියා වුට්ඨාති – සඞ්ඝමජ්ඣෙ, ගණමජ්ඣෙ, පුග්ගලස්ස සන්තිකෙ, ලිඞ්ගපාතුභාවෙන. සහ පටිලාභෙන පුරිමං ජහති, පච්ඡිමෙ පතිට්ඨාති, විඤ්ඤත්තියො පටිප්පස්සම්භන්ති, පණ්ණත්තියො නිරුජ්ඣන්ති. සහ පටිලාභෙන පච්ඡිමං ජහති, පුරිමෙ පතිට්ඨාති, විඤ්ඤත්තියො පටිප්පස්සම්භන්ති, පඤ්ඤත්තියො නිරුජ්ඣන්ති. චතස්සො චොදනා – සීලවිපත්තියා චොදෙති , ආචාරවිපත්තියා චොදෙති, දිට්ඨිවිපත්තියා චොදෙති, ආජීවවිපත්තියා චොදෙති. චත්තාරො පරිවාසා – පටිච්ඡන්නපරිවාසො , අප්පටිච්ඡන්නපරිවාසො, සුද්ධන්තපරිවාසො, සමොධානපරිවාසො. චත්තාරො මානත්තා – පටිච්ඡන්නමානත්තං, අප්පටිච්ඡන්නමානත්තං, පක්ඛමානත්තං, සමොධානමානත්තං. චත්තාරො මානත්තචාරිකස්ස භික්ඛුනො රත්තිච්ඡෙදා – සහවාසො, විප්පවාසො, අනාරොචනා, ඌනෙ ගණෙ චරති. චත්තාරො සාමුක්කංසා . චත්තාරො පටිග්ගහිතපරිභොගා – යාවකාලිකං, යාමකාලිකං, සත්තාහකාලිකං, යාවජීවිකං. චත්තාරි මහාවිකටානි – ගූථං, මුත්තං, ඡාරිකා, මත්තිකා. චත්තාරි කම්මානි – අපලොකනකම්මං, ඤත්තිකම්මං, ඤත්තිදුතියකම්මං, ඤත්තිචතුත්ථකම්මං. අපරානිපි චත්තාරි කම්මානි – අධම්මෙන වග්ගකම්මං, අධම්මෙන සමග්ගකම්මං, ධම්මෙන වග්ගකම්මං, ධම්මෙන සමග්ගකම්මං. චතස්සො විපත්තියො – සීලවිපත්ති, ආචාරවිපත්ති, දිට්ඨිවිපත්ති, ආජීවවිපත්ති. චත්තාරි අධිකරණානි – විවාදාධිකරණං, අනුවාදාධිකරණං, ආපත්තාධිකරණං, කිච්චාධිකරණං. [අ. නි. 4.211] චත්තාරො පරිසදූසනා – භික්ඛු දුස්සීලො පාපධම්මො පරිසදූසනො, භික්ඛුනී දුස්සීලා පාපධම්මා පරිසදූසනා, උපාසකො දුස්සීලො පාපධම්මො පරිසදූසනො, උපාසිකා දුස්සීලා පාපධම්මා පරිසදූසනා. චත්තාරො පරිසසොභනා [පරිසසොභණා (සයා. ක.)] – භික්ඛු සීලවා කල්‍යාණධම්මො පරිසසොභනො, භික්ඛුනී සීලවතී කල්‍යාණධම්මා පරිසසොභනා, උපාසකො සීලවා කල්‍යාණධම්මො පරිසසොභනො, උපාසිකා සීලවතී කල්‍යාණධම්මා පරිසසොභනා.

අත්ථාපත්ති ආගන්තුකො ආපජ්ජති, නො ආවාසිකො; අත්ථාපත්ති ආවාසිකො ආපජ්ජති, නො ආගන්තුකො; අත්ථාපත්ති ආගන්තුකො චෙව ආපජ්ජති ආවාසිකො ච අත්ථාපත්ති නෙව ආගන්තුකො ආපජ්ජති, නො ආවාසිකො. අත්ථාපත්ති ගමිකො ආපජ්ජති, නො ආවාසිකො; අත්ථාපත්ති ආවාසිකො ආපජ්ජති, නො ගමිකො; අත්ථාපත්ති ගමිකො චෙව ආපජ්ජති ආවාසිකො ච; අත්ථාපත්ති නෙව ගමිකො ආපජ්ජති නො ආවාසිකො. අත්ථි වත්ථුනානත්තතා නො ආපත්තිනානත්තතා, අත්ථි ආපත්තිනානත්තතා නො වත්ථුනානත්තතා, අත්ථි වත්ථුනානත්තතා චෙව ආපත්තිනානත්තතා ච, අත්ථි නෙව වත්ථුනානත්තතා නො ආපත්තිනානත්තතා. අත්ථි වත්ථුසභාගතා නො ආපත්තිසභාගතා, අත්ථි ආපත්තිසභාගතා නො වත්ථුසභාගතා, අත්ථි වත්ථුසභාගතා චෙව ආපත්තිසභාගතා ච අත්ථි නෙව වත්ථුසභාගතා නො ආපත්තිසභාගතා. අත්ථාපත්ති උපජ්ඣායො ආපජ්ජති නො සද්ධිවිහාරිකො, අත්ථාපත්ති සද්ධිවිහාරිකො ආපජ්ජති නො උපජ්ඣායො, අත්ථාපත්ති උපජ්ඣායො චෙව ආපජ්ජති සද්ධිවිහාරිකො ච, අත්ථාපත්ති නෙව උපජ්ඣායො ආපජ්ජති නො සද්ධිවිහාරිකො. අත්ථාපත්ති ආචරියො ආපජ්ජති නො අන්තෙවාසිකො, අත්ථාපත්ති අන්තෙවාසිකො ආපජ්ජති නො ආචරියො, අත්ථාපත්ති ආචරියො චෙව ආපජ්ජති අන්තෙවාසිකො ච, අත්ථාපත්ති නෙව ආචරියො ආපජ්ජති නො අන්තෙවාසිකො. චත්තාරො පච්චයා අනාපත්ති වස්සච්ඡෙදස්ස – සඞ්ඝො වා භින්නො හොති, සඞ්ඝං වා භින්දිතුකාමා හොන්ති, ජීවිතන්තරායො වා හොති, බ්‍රහ්මචරියන්තරායො වා හොති. චත්තාරි වචීදුච්චරිතානි – මුසාවාදො, පිසුණා වාචා, ඵරුසා වාචා, සම්ඵප්පලාපො. චත්තාරි වචීසුචරිතානි – සච්චවාචා, අපිසුණා වාචා, සණ්හා වාචා, මන්තා භාසා. අත්ථි ආදියන්තො ගරුකං ආපත්තිං ආපජ්ජති, පයොජෙන්තො ලහුකං; අත්ථි ආදියන්තො ලහුකං ආපත්තිං ආපජ්ජති, පයොජෙන්තො ගරුකං, අත්ථි ආදියන්තොපි පයොජෙන්තොපි ගරුකං ආපත්තිං ආපජ්ජති; අත්ථි ආදියන්තොපි පයොජෙන්තොපි ලහුකං ආපත්තිං ආපජ්ජති.

අත්ථි පුග්ගලො අභිවාදනාරහො, නො පච්චුට්ඨානාරහො; අත්ථි පුග්ගලො පච්චුට්ඨානාරහො, නො අභිවාදනාරහො; අත්ථි පුග්ගලො අභිවාදනාරහො චෙව පච්චුට්ඨානාරහො ච; අත්ථි පුග්ගලො නෙව අභිවාදනාරහො නො පච්චුට්ඨානාරහො. අත්ථි පුග්ගලො ආසනාරහො, නො අභිවාදනාරහො; අත්ථි පුග්ගලො අභිවාදනාරහො, නො

ආසනාරහො; අත්ථි පුග්ගලො ආසනාරහො චෙව අභිවාදනාරහො ච; අත්ථි පුග්ගලො නෙව ආසනාරහො නො අභිවාදනාරහො. අත්ථාපත්ති කාලෙ ආපජ්ජති, නො විකාලෙ; අත්ථාපත්ති විකාලෙ ආපජ්ජති, නො කාලෙ; අත්ථාපත්ති කාලෙ චෙව ආපජ්ජති විකාලෙ ච; අත්ථාපත්ති නෙව කාලෙ ආපජ්ජති නො විකාලෙ. අත්ථි පටිග්ගහිතං කාලෙ කප්පති, නො විකාලෙ; අත්ථි පටිග්ගහිතං විකාලෙ කප්පති, නො කාලෙ; අත්ථි පටිග්ගහිතං කාලෙ චෙව කප්පති විකාලෙ ච; අත්ථි පටිග්ගහිතං නෙව කාලෙ කප්පති නො විකාලෙ. අත්ථාපත්ති පච්චන්තිමෙසු ජනපදෙසු ආපජ්ජති, නො මජ්ඣිමෙසු; අත්ථාපත්ති මජ්ඣිමෙසු ජනපදෙසු ආපජ්ජති, නො පච්චන්තිමෙසු; අත්ථාපත්ති පච්චන්තිමෙසු චෙව ජනපදෙසු ආපජ්ජති මජ්ඣිමෙසු ච; අත්ථාපත්ති නෙව පච්චන්තිමෙසු ජනපදෙසු ආපජ්ජති නො මජ්ඣිමෙසු. අත්ථි පච්චන්තිමෙසු ජනපදෙසු කප්පති, නො මජ්ඣිමෙසු; අත්ථි මජ්ඣිමෙසු ජනපදෙසු කප්පති, නො පච්චන්තිමෙසු; අත්ථි පච්චන්තිමෙසු චෙව ජනපදෙසු කප්පති මජ්ඣිමෙසු ච; අත්ථි නෙව පච්චන්තිමෙසු ජනපදෙසු කප්පති නො මජ්ඣිමෙසු. අත්ථාපත්ති අන්තො ආපජ්ජති, නො බහි; අත්ථාපත්ති බහි ආපජ්ජති, නො අන්තො; අත්ථාපත්ති අන්තො චෙව ආපජ්ජති බහි ච; අත්ථාපත්ති නෙව අන්තො ආපජ්ජති නො බහි. අත්ථාපත්ති අන්තොසීමාය ආපජ්ජති, නො බහිසීමාය; අත්ථාපත්ති බහිසීමාය ආපජ්ජති, නො අන්තොසීමාය; අත්ථාපත්ති අන්තොසීමාය චෙව ආපජ්ජති බහිසීමාය ච; අත්ථාපත්ති නෙව අන්තොසීමාය ආපජ්ජති නො බහිසීමාය. අත්ථාපත්ති ගාමෙ ආපජ්ජති, නො අරඤ්ඤෙ; අත්ථාපත්ති අරඤ්ඤෙ ආපජ්ජති, නො ගාමෙ; අත්ථාපත්ති ගාමෙ චෙව ආපජ්ජති අරඤ්ඤෙ ච; අත්ථාපත්ති නෙව ගාමෙ ආපජ්ජති නො අරඤ්ඤෙ.

චතස්සො චොදනා – වත්ථුසන්දස්සනා, ආපත්තිසන්දස්සනා, සංවාසපටික්ඛෙපො , සාමීචිපටික්ඛෙපො. චත්තාරො පුබ්බකිච්චා. චත්තාරො පත්තකල්ලා. චත්තාරි අනඤ්ඤපාචිත්තියානි. චතස්සො භික්ඛුසම්මුතියො. [අ. නි. 4.17; විභ. 939; දී. නි. 3.311] චත්තාරි අගතිගමනානි – ඡන්දාගතිං ගච්ඡති, දොසාගතිං ගච්ඡති, මොහාගතිං ගච්ඡති, භයාගතිං ගච්ඡති. චත්තාරි නාගතිගමනානි – න ඡන්දාගතිං ගච්ඡති, න දොසාගතිං ගච්ඡති, න මොහාගතිං ගච්ඡති, න භයාගතිං ගච්ඡති. චතූහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො අලජ්ජී භික්ඛු සඞ්ඝං භින්දති – ඡන්දාගතිං ගච්ඡන්තො, දොසාගතිං ගච්ඡන්තො, මොහාගතිං ගච්ඡන්තො, භයාගතිං ගච්ඡන්තො. චතූහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො පෙසලො භික්ඛු භින්නං සඞ්ඝං සමග්ගං කරොති – න ඡන්දාගතිං ගච්ඡන්තො, න දොසාගතිං ගච්ඡන්තො, න මොහාගතිං ගච්ඡන්තො, න භයාගතිං ගච්ඡන්තො. චතූහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො විනයො න පුච්ඡිතබ්බො – ඡන්දාගතිං ගච්ඡති, දොසාගතිං ගච්ඡති, මොහාගතිං ගච්ඡති , භයාගතිං ගච්ඡති. චතූහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා විනයො න පුච්ඡිතබ්බො – ඡන්දාගතිං ගච්ඡති, දොසාගතිං ගච්ඡති, මොහාගතිං ගච්ඡති, භයාගතිං ගච්ඡති. චතූහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො විනයො න විස්සජ්ජෙතබ්බො – ඡන්දාගතිං ගච්ඡති, දොසාගතිං ගච්ඡති, මොහාගතිං ගච්ඡති, භයාගතිං ගච්ඡති. චතූහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා විනයො න විස්සජ්ජෙතබ්බො – ඡන්දාගතිං ගච්ඡති, දොසාගතිං ගච්ඡති, මොහාගතිං ගච්ඡති, භයාගතිං ගච්ඡති. චතූහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො අනුයොගො න දාතබ්බො – ඡන්දාගතිං ගච්ඡති , දොසාගතිං ගච්ඡති, මොහාගතිං ගච්ඡති, භයාගතිං ගච්ඡති. චතූහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙ භික්ඛුනා සද්ධිං විනයො න සාකච්ඡිතබ්බො – ඡන්දාගතිං ගච්ඡති, දොසාගතිං ගච්ඡති, මොහාගතිං ගච්ඡති, භයාගතිං ගච්ඡති. අත්ථාපත්ති ගිලානො ආපජ්ජති, නො අගිලානො; අත්ථාපත්ති අගිලානො ආපජ්ජති, නො ගිලානො; අත්ථාපත්ති ගිලානො චෙව ආපජ්ජති අගිලානො ච; අත්ථාපත්ති නෙව ගිලානො ආපජ්ජති නො අගිලානො. චත්තාරි අධම්මිකානි පාතිමොක්ඛට්ඨපනානි. චත්තාරි ධම්මිකානි පාතිමොක්ඛට්ඨපනානි.

චතුක්කං නිට්ඨිතං.

තස්සුද්දානං –

සකවාචාය කායෙන, පසුත්තො ච අචිත්තකො;
ආපජ්ජන්තො ච කම්මෙන, වොහාරා චතුරො තථා.

භික්ඛූනං භික්ඛුනීනඤ්ච, පරික්ඛාරො ච සම්මුඛා;
අජානකායෙ මජ්ඣෙ ච, වුට්ඨාති දුවිධා තථා.

පටිලාභෙන චොදනා, පරිවාසා ච වුච්චති;
මානත්තචාරිකා චාපි, සාමුක්කංසා පටිග්ගහි.

මහාවිකටකම්මානි, පුන කම්මෙ විපත්තියො;
අධිකරණා දුස්සීලා ච, සොභනාගන්තුකෙන ච.

ගමිකො වත්ථුනානත්තා, සභාගපජ්ඣායෙන ච;
ආචරියො පච්චයා චා, දුච්චරිතං සුචරිතං.

ආදියන්තො පුග්ගලො ච, අරහො ආසනෙන ච;
කාලෙ ච කප්පති චෙව, පච්චන්තිමෙසු කප්පති.

අන්තො අන්තො ච සීමාය, ගාමෙ ච චොදනාය ච;
පුබ්බකිච්චං පත්තකල්ලං, අනඤ්ඤා සම්මුතියො ච.

අගති නාගති චෙව, අලජ්ජී පෙසලෙන ච;
පුච්ඡිතබ්බා දුවෙ චෙව, විස්සජ්ජෙය්‍යා තථා දුවෙ;
අනුයොගො ච සාකච්ඡා, ගිලානො ඨපනෙන චාති.

5. පඤ්චකවාරො

325. පඤ්ච ආපත්තියො. පඤ්ච ආපත්තික්ඛන්ධා. පඤ්ච විනීතවත්ථූනි. පඤ්ච කම්මානි ආනන්තරිකානි. පඤ්ච පුග්ගලා නියතා. පඤ්ච ඡෙදනකා ආපත්තියො. පඤ්චහාකාරෙහි ආපත්තිං ආපජ්ජති. පඤ්ච ආපත්තියො. මුසාවාදපච්චයා පඤ්චහාකාරෙහි කම්මං න උපෙති – සයං වා කම්මං න කරොති, පරං වා න අජ්ඣෙසති, ඡන්දං වා පාරිසුද්ධිං වා න දෙති, කයිරමානෙ කම්මෙ පටික්කොසති, කතෙ වා පන කම්මෙ අධම්මදිට්ඨි හොති. පඤ්චහාකාරෙහි කම්මං උපෙති – සයං වා කම්මං කරොති, පරං වා අජ්ඣෙසති, ඡන්දං වා පාරිසුද්ධිං වා දෙති, කයිරමානෙ කම්මෙ නප්පටික්කොසති, කතෙ වා පන කම්මෙ ධම්මදිට්ඨි හොති. පඤ්ච පිණ්ඩපාතිකස්ස භික්ඛුනො කප්පන්ති – අනාමන්තචාරො, ගණභොජනං, පරම්පරභොජනං, අනධිට්ඨානං, අවිකප්පනා. [අ. නි. 5.102] පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු උස්සඞ්කිතපරිසඞ්කිතො හොති – පාපභික්ඛුපි අකුප්පධම්මොපි වෙසියාගොචරො වා හොති, විධවාගොචරො වා හොති, ථුල්ලකුමාරිගොචරො වා හොති, පණ්ඩකගොචරො වා හොති, භික්ඛුනිගොචරො වා හොති. පඤ්ච තෙලානි – තිලතෙලං, සාසපතෙලං, මධුකතෙලං, එරණ්ඩකතෙලං, වසාතෙලං. පඤ්ච වසානි – අච්ඡවසං, මච්ඡවසං, සුසුකාවසං, සූකරවසං, ගද්‍රභවසං. [අ. නි. 5.130; දී. නි. 3.316] පඤ්ච බ්‍යසනානි – ඤාතිබ්‍යසනං, භොගබ්‍යසනං, රොගබ්‍යසනං, සීලබ්‍යසනං, දිට්ඨිබ්‍යසනං. [අ. නි. 5.130; දී. නි. 3.316] පඤ්ච සම්පදා – ඤාතිසම්පදා, භොගසම්පදා, අරොගසම්පදා, සීලසම්පදා, දිට්ඨිසම්පදා. පඤ්ච නිස්සයපටිප්පස්සද්ධියො උපජ්ඣායම්හා – උපජ්ඣායො පක්කන්තො වා හොති, විබ්භන්තො වා, කාලඞ්කතො වා, පක්ඛසඞ්කන්තො වා, ආණත්තියෙව පඤ්චමී. පඤ්ච පුග්ගලා න උපසම්පාදෙතබ්බා – අද්ධානහීනො, අඞ්ගහීනො, වත්ථුවිපන්නො, කරණදුක්කටකො, අපරිපූරො. පඤ්ච පංසුකූලානි – සොසානිකං, පාපණිකං, උන්දූරක්ඛායිකං, උපචිකක්ඛායිකං, අග්ගිදඩ්ඪං. අපරානිපි පඤ්ච පංසුකූලානි – ගොඛායිකං, අජක්ඛායිකං, ථූපචීවරං, ආභිසෙකිකං, ගතපටියාගතං [භතපටියාභතං (ක.)]. පඤ්ච අවහාරා – ථෙය්‍යාවහාරො, පසය්හාවහාරො, පරිකප්පාවහාරො , පටිච්ඡන්නාවහාරො, කුසාවහාරො. පඤ්ච මහාචොරා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. පඤ්ච අවිස්සජ්ජනියානි. පඤ්ච අවෙභඞ්ගියානි. පඤ්චාපත්තියො කායතො සමුට්ඨන්ති, න වාචතො න චිත්තතො. පඤ්චාපත්තියො කායතො ච වාචතො ච සමුට්ඨන්ති, චිත්තතො. පඤ්චාපත්තියො දෙසනාගාමිනියො. පඤ්ච සඞ්ඝා . පඤ්ච පාතිමොක්ඛුද්දෙසා. සබ්බපච්චන්තිමෙසු ජනපදෙසු විනයධරපඤ්චමෙන ගණෙන උපසම්පාදෙතබ්බං. පඤ්චානිසංසා කඨිනත්ථාරෙ. පඤ්ච කම්මානි. යාවතතියකෙ පඤ්ච ආපත්තියො. පඤ්චහාකාරෙහි අදින්නං ආදියන්තස්ස ආපත්ති පාරාජිකස්ස. පඤ්චහාකාරෙහි අදින්නං ආදියන්තස්ස ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස. පඤ්චහාකාරෙහි අදින්නං ආදියන්තස්ස ආපත්ති දුක්කටස්ස. පඤ්ච අකප්පියානි න පරිභුඤ්ජිතබ්බානි – අදින්නඤ්ච හොති, අවිදිතඤ්ච හොති, අකප්පියඤ්ච හොති, අප්පටිග්ගහිතඤ්ච හොති, අකතාතිරිත්තඤ්ච හොති. පඤ්ච කප්පියානි පරිභුඤ්ජිතබ්බානි – දින්නඤ්ච හොති, විදිතඤ්ච හොති, කප්පියඤ්ච හොති, පටිග්ගහිතඤ්ච හොති, කතාතිරිත්තඤ්ච හොති. පඤ්ච දානානි අපුඤ්ඤානි පුඤ්ඤසම්මතානි ලොකස්මිං [ලොකස්ස (ස්‍යා.)] – මජ්ජදානං, සමජ්ජදානං, ඉත්ථිදානං, උසභදානං, චිත්තකම්මදානං. පඤ්ච උප්පන්නා දුප්පටිවිනොදයා [විනොදියා (ස්‍යා.)] – උප්පන්නො රාගො දුප්පටිවිනොදයො, උප්පන්නො දොසො දුප්පටිවිනොදයො, උප්පන්නො මොහො දුප්පටිවිනොදයො, උප්පන්නං පටිභානං දුප්පටිවිනොදයං, උප්පන්නං ගමියචිත්තං දුප්පටිවිනොදයං . පඤ්චානිසංසා සම්මජ්ජනියා – සකචිත්තං පසීදති, පරචිත්තං පසීදති, දෙවතා අත්තමනා හොන්ති, පාසාදිකසංවත්තනිකකම්මං උපචිනාති, කායස්ස භෙදා පරං මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති. අපරෙපි පඤ්චානිසංසා සම්මජ්ජනියා – සකචිත්තං පසීදති, පරචිත්තං පසීදති, දෙවතා අත්තමනා හොන්ති, සත්ථුසාසනං කතං හොති, පච්ඡිමා ජනතා දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජති.

පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො විනයධරො ‘‘බාලො’’ ත්වෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති – අත්තනො භාසපරියන්තං න උග්ගණ්හාති, පරස්ස භාසපරියන්තං න උග්ගණ්හාති, අත්තනො භාසපරියන්තං න උග්ගහෙත්වා පරස්ස භාසපරියන්තං න උග්ගහෙත්වා අධම්මෙන කාරෙති අප්පටිඤ්ඤාය. පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො විනයධරො ‘‘පණ්ඩිතො’’ ත්වෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති – අත්තනො භාසපරියන්තං උග්ගණ්හාති, පරස්ස භාසපරියන්තං උග්ගණ්හාති, අත්තනො භාසපරියන්තං උග්ගහෙත්වා පරස්ස භාසපරියන්තං උග්ගහෙත්වා ධම්මෙන කාරෙති පටිඤ්ඤාය. අපරෙහිපි පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො විනයධරො බාලො ත්වෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති – ආපත්තිං න ජානාති, ආපත්තියා මූලං න ජානාති, ආපත්තිසමුදයං න ජානාති, ආපත්තිනිරොධං න ජානාති, ආපත්තිනිරොධගාමිනිං පටිපදං න ජානාති. පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො විනයධරො පණ්ඩිතො ත්වෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති – ආපත්තිං ජානාති, ආපත්තියා මූලං ජානාති, ආපත්තිසමුදයං ජානාති, ආපත්තිනිරොධං ජානාති , ආපත්තිනිරොධගාමිනිං පටිපදං ජානාති. අපරෙහිපි පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො විනයධරො බාලො ත්වෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති – අධිකරණං න ජානාති, අධිකරණස්ස මූලං න ජානාති, අධිකරණසමුදයං න ජානාති, අධිකරණනිරොධං න ජානාති, අධිකරණනිරොධගාමිනිං පටිපදං න ජානාති. පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො විනයධරො පණ්ඩිතො ත්වෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති – අධිකරණං ජානාති , අධිකරණස්ස මූලං ජානාති, අධිකරණසමුදයං ජානාති, අධිකරණනිරොධං ජානාති, අධිකරණනිරොධගාමිනිං පටිපදං ජානාති. අපරෙහිපි

පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො විනයධරො බාලො ත්වෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති – වත්ථුං න ජානාති, නිදානං න ජානාති, පඤ්ඤත්තිං න ජානාති, අනුපඤ්ඤත්තිං න ජානාති, අනුසන්ධිවචනපථං න ජානාති. පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො විනයධරො පණ්ඩිතො ත්වෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති – වත්ථුං ජානාති, නිදානං ජානාති, පඤ්ඤත්තිං ජානාති, අනුපඤ්ඤත්තිං ජානාති, අනුසන්ධිවචනපථං ජානාති. අපරෙහිපි පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො විනයධරො බාලො ත්වෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති – ඤත්තිං න ජානාති, ඤත්තියා කරණං න ජානාති, න පුබ්බකුසලො හොති, න අපරකුසලො හොති, අකාලඤ්ඤූ ච හොති. පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො විනයධරො පණ්ඩිතො ත්වෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති – ඤත්තිං ජානාති, ඤත්තියා කරණං ජානාති, පුබ්බකුසලො හොති, අපරකුසලො හොති, කාලඤ්ඤූ ච හොති. අපරෙහිපි පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො විනයධරො බාලො ත්වෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති – ආපත්තානාපත්තිං න ජානාති, ලහුකගරුකං ආපත්තිං න ජානාති, සාවසෙසානවසෙසං ආපත්තිං න ජානාති, දුට්ඨුල්ලාදුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං න ජානාති, ආචරියපරම්පරා ඛො පනස්ස න සුග්ගහිතා හොති න සුමනසිකතා න සූපධාරිතා. පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො විනයධරො පණ්ඩිතොත්වෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති – ආපත්තානාපත්තිං ජානාති, ලහුකගරුකං ආපත්තිං ජානාති, සාවසෙසානවසෙසං ආපත්තිං ජානති, දුට්ඨුල්ලාදුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං ජානාති, ආචරියපරම්පරා ඛො පනස්ස සුග්ගහිතා හොති සුමනසිකතා සූපධාරිතා. අපරෙහිපි පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො විනයධරො බාලො ත්වෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති – ආපත්තානාපත්තිං න ජානාති, ලහුකගරුකං ආපත්තිං න ජානාති, සාවසෙසානවසෙසං ආපත්තිං න ජානාති, දුට්ඨුල්ලාදුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං ජානාති, උභයානි ඛො පනස්ස පාතිමොක්ඛානි න විත්ථාරෙන ස්වාගතානි හොන්ති න සුවිභත්තානි න සුප්පවත්තීනි න සුවිනිච්ඡිතානි සුත්තසො අනුබ්‍යඤ්ජනසො. පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො විනයධරො පණ්ඩිතො ත්වෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති – ආපත්තානාපත්තිං ජානාති, ලහුකගරුකං ආපත්තිං ජානාති, සාවසෙසානවසෙසං ආපත්තිං ජානාති, දුට්ඨුල්ලාදුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං ජානාති, උභයානි ඛො පනස්ස පාතිමොක්ඛානි විත්ථාරෙන ස්වාගතානි හොන්ති සුවිභත්තානි සුප්පවත්තීනි සුවිනිච්ඡිතානි සුත්තසො අනුබ්‍යඤ්ජනසො. අපරෙහිපි පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො විනයධරො බාලො ත්වෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති – ආපත්තානාපත්තිං න ජානාති, ලහුකගරුකං ආපත්තිං න ජානාති, සාවසෙසානවසෙසං ආපත්තිං න ජානාති, දුට්ඨුල්ලාදුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං න ජානාති, අධිකරණෙ ච න විනිච්ඡයකුසලො හොති. පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො විනයධරො පණ්ඩිතො ත්වෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති – ආපත්තානාපත්තිං ජානාති, ලහුකගරුකං ආපත්තිං ජානාති, සාවසෙසානවසෙසං ආපත්තිං ජානාති, දුට්ඨුල්ලාදුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං ජානාති, අධිකරණෙ ච විනිච්ඡයකුසලො හොති.

[අ. නි. 5.181; පරි. 443] පඤ්ච ආරඤ්ඤිකා – මන්දත්තා මොමූහත්තා ආරඤ්ඤිකො හොති, පාපිච්ඡො ඉච්ඡාපකතො ආරඤ්ඤිකො හොති, උම්මාදා චිත්තක්ඛෙපා ආරඤ්ඤිකො හොති, වණ්ණිතං බුද්ධෙහි බුද්ධසාවකෙහීති ආරඤ්ඤිකො හොති, අපි ච අප්පිච්ඡඤ්ඤෙව නිස්සාය සන්තුට්ඨිඤ්ඤෙව නිස්සාය සල්ලෙඛඤ්ඤෙව නිස්සාය පවිවෙකඤ්ඤෙව නිස්සාය ඉදමත්ථිතඤ්ඤෙව [ඉදමට්ඨිතඤ්ඤෙව (සී. ස්‍යා.)] නිස්සාය ආරඤ්ඤිකො හොති. පඤ්ච පිණ්ඩපාතිකා…පෙ…. පඤ්ච පංසුකූලිකා…පෙ…. පඤ්ච රුක්ඛමූලිකා…පෙ…. පඤ්ච සොසානිකා…පෙ…. පඤ්ච අබ්භොකාසිකා…පෙ…. පඤ්ච තෙචීවරිකා…පෙ…. පඤ්ච සපදානචාරිකා…පෙ…. පඤ්ච නෙසජ්ජිකා…පෙ…. පඤ්ච යථාසන්ථතිකා…පෙ…. පඤ්ච එකාසනිකා…පෙ…. පඤ්ච ඛලුපච්ඡාභත්තිකා…පෙ…. පඤ්ච පත්තපිණ්ඩිකා – මන්දත්තා මොමූහත්තා පත්තපිණ්ඩිකො හොති, පාපිච්ඡො ඉච්ඡාපකතො පත්තපිණ්ඩිකො හොති, උම්මාදා චිත්තක්ඛෙපා පත්තපිණ්ඩිකො හොති, වණ්ණිතං බුද්ධෙහි බුද්ධසාවකෙහීති පත්තපිණ්ඩිකො හොති, අපි ච අප්පිච්ඡඤ්ඤෙව නිස්සාය සන්තුට්ඨිඤ්ඤෙව නිස්සාය සල්ලෙඛඤ්ඤෙව නිස්සාය පවිවෙකඤ්ඤෙව නිස්සාය ඉදමත්ථිතඤ්ඤෙව නිස්සාය පත්තපිණ්ඩිකො හොති.

[පරි. 417] පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා නානිස්සිතෙන වත්ථබ්බං – උපොසථං න ජානාති, උපොසථකම්මං න ජානාති, පාතිමොක්ඛං න ජානාති, පාතිමොක්ඛුද්දෙසං න ජානාති, ඌනපඤ්චවස්සො හොති. පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා අනිස්සිතෙන වත්ථබ්බං – උපොසථං ජානාති, උපොසථකම්මං ජානාති, පාතිමොක්ඛං ජානාති, පාතිමොක්ඛුද්දෙසං ජානාති, පඤ්චවස්සො වා හොති අතිරෙකපඤ්චවස්සො වා. අපරෙහිපි පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා නානිස්සිතෙන වත්ථබ්බං – පවාරණං න ජානාති, පවාරණාකම්මං න ජානාති, පාතිමොක්ඛං න ජානාති, පාතිමොක්ඛුද්දෙසං න ජානාති, ඌනපඤ්චවස්සො හොති. පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා අනිස්සිතෙන වත්ථබ්බං – පවාරණං ජානාති, පවාරණාකම්මං ජානාති, පාතිමොක්ඛං ජානාති, පාතිමොක්ඛුද්දෙසං ජානාති, පඤ්චවස්සො වා හොති අතිරෙකපඤ්චවස්සො වා. අපරෙහිපි පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා නානිස්සිතෙන වත්ථබ්බං – ආපත්තානාපත්තිං න ජානාති, ලහුකගරුකං ආපත්තිං න ජානාති, සාවසෙසානවසෙසං ආපත්තිං න ජානාති, දුට්ඨුල්ලාදුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං න ජානාති, ඌනපඤ්චවස්සො හොති. පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා අනිස්සිතෙන වත්ථබ්බං – ආපත්තානාපත්තිං ජානාති, ලහුකගරුකං ආපත්තිං ජානාති, සාවසෙසානවසෙසං ආපත්තිං ජානාති, දුට්ඨුල්ලාදුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං ජානාති, පඤ්චවස්සො වා හොති අතිරෙකපඤ්චවස්සො වා. පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතාය භික්ඛුනියා නානිස්සිතාය වත්ථබ්බං – උපොසථං න ජානාති, උපොසථකම්මං න ජානාති, පාතිමොක්ඛං න ජානාති, පාතිමොක්ඛුද්දෙසං න ජානාති, ඌනපඤ්චවස්සා හොති. පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතාය භික්ඛුනියා අනිස්සිතාය වත්ථබ්බං – උපොසථං ජානාති, උපොසථකම්මං ජානාති, පාතිමොක්ඛං ජානාති, පාතිමොක්ඛුද්දෙසං ජානාති, පඤ්චවස්සා වා හොති අතිරෙකපඤ්චවස්සා වා. අපරෙහිපි පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතාය භික්ඛුනියා නානිස්සිතාය වත්ථබ්බං – පවාරණං න ජානාති, පවාරණාකම්මං න ජානාති, පාතිමොක්ඛං න ජානාති, පාතිමොක්ඛුද්දෙසං න ජානාති, ඌනපඤ්චවස්සා හොති. පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතාය භික්ඛුනියා අනිස්සිතාය වත්ථබ්බං – පවාරණං ජානාති, පවාරණාකම්මං ජානාති, පාතිමොක්ඛං ජානාති, පාතිමොක්ඛුද්දෙසං ජානාති, පඤ්චවස්සා වා හොති අතිරෙකපඤ්චවස්සා වා. අපරෙහිපි පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතාය භික්ඛුනියා නානිස්සිතාය වත්ථබ්බං – ආපත්තානාපත්තිං න ජානාති, ලහුකගරුකං ආපත්තිං න ජානාති,

සාවසෙසානවසෙසං ආපත්තිං න ජානාති, දුට්ඨුල්ලාදුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං න ජානාති, ඌනපඤ්චවස්සා හොති. පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතාය භික්ඛුනියා අනිස්සිතාය වත්ථබ්බං – ආපත්තානාපත්තිං ජානාති, ලහුකගරුකං ආපත්තිං ජානාති, සාවසෙසානවසෙසං ආපත්තිං ජානාති, දුට්ඨුල්ලාදුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං ජානාති, පඤ්චවස්සා වා හොති අතිරෙකපඤ්චවස්සා වා.

පඤ්ච ආදීනවා අපාසාදිකෙ – අත්තාපි අත්තානං උපවදති, අනුවිච්චපි විඤ්ඤූ ගරහන්ති, පාපකො කිත්තිසද්දො අබ්භුග්ගච්ඡති, සම්මූළ්හො කාලං කරොති, කායස්ස භෙදා පරං මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති. පඤ්චානිසංසා පාසාදිකෙ – අත්තාපි අත්තානං න උපවදති, අනුවිච්චපි විඤ්ඤූ පසංසන්ති, කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අබ්භුග්ගච්ඡති, අසම්මූළ්හො කාලං කරොති, කායස්ස භෙදා පරං මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති. අපරෙපි පඤ්ච ආදීනවා අපාසාදිකෙ – අප්පසන්නා න පසීදන්ති, පසන්නානං එකච්චානං අඤ්ඤථත්තං හොති, සත්ථුසාසනං අකතං හොති, පච්ඡිමා ජනතා දිට්ඨානුගතිං නාපජ්ජති, චිත්තමස්ස න පසීදති. පඤ්චානිසංසා පාසාදිකෙ – අප්පසන්නා පසීදන්ති, පසන්නානං භිය්‍යොභාවාය හොති, සත්ථුසාසනං කතං හොති, පච්ඡිමා ජනතා දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජති, චිත්තමස්ස පසීදති. පඤ්ච ආදීනවා කුලූපකෙ – අනාමන්තචාරෙ ආපජ්ජති, රහො නිසජ්ජාය ආපජ්ජති, පටිච්ඡන්නෙ ආසනෙ ආපජ්ජති, මාතුගාමස්ස උත්තරිඡප්පඤ්චවාචාහි ධම්මං දෙසෙන්තො ආපජ්ජති, කාමසඞ්කප්පබහුලො ච විහරති. පඤ්ච ආදීනවා කුලූපකස්ස භික්ඛුනො – අතිවෙලං කුලෙසු සංසට්ඨස්ස විහරතො මාතුගාමස්ස අභිණ්හදස්සනං, දස්සනෙ සති සංසග්ගො, සංසග්ගෙ සති විස්සාසො, විස්සාසෙ සති ඔතාරො, ඔතිණ්ණචිත්තස්සෙතං භික්ඛුනො පාටිකඞ්ඛං අනභිරතො වා බ්‍රහ්මචරියං චරිස්සති අඤ්ඤතරං වා සංකිලිට්ඨං ආපත්තිං ආපජ්ජිස්සති සික්ඛං වා පච්චක්ඛාය හීනායාවත්තිස්සති.

[පාචි. 92] පඤ්ච බීජජාතානි – මූලබීජං, ඛන්ධබීජං, ඵළුබීජං, අග්ගබීජං, බීජබීජඤ්ඤෙව [බීජබීජමෙව (ක.)] පඤ්චමං. පඤ්චහි සමණකප්පෙහි ඵලං පරිභුඤ්ජිතබ්බං – අග්ගිපරිජිතං, සත්ථපරිජිතං, නඛපරිජිතං, අබීජං, නිබ්බත්තබීජඤ්ඤෙව [නිබ්බට්ටබීජඤ්ඤෙව (සී.), නිබ්බටබීජඤ්ඤෙව (සෝා.), නිප්පට්ටබීජඤ්ඤෙව (ක.)] පඤ්චමං. පඤ්ච විසුද්ධියො – නිදානං උද්දිසිත්වා අවසෙසං සුතෙන සාවෙතබ්බං, අයං පඨමා විසුද්ධි; නිදානං උද්දිසිත්වා චත්තාරි පාරාජිකානි උද්දිසිත්වා අවසෙසං සුතෙන සාවෙතබ්බං, අයං දුතියා විසුද්ධි; නිදානං උද්දිසිත්වා චත්තාරි පාරාජිකානි උද්දිසිත්වා තෙරස සඞ්ඝාදිසෙසෙ උද්දිසිත්වා අවසෙසං සුතෙන සාවෙතබ්බං, අයං තතියා විසුද්ධි; නිදානං උද්දිසිත්වා චත්තාරි පාරාජිකානි උද්දිසිත්වා තෙරස සඞ්ඝාදිසෙසෙ උද්දිසිත්වා ද්වෙ අනියතෙ උද්දිසිත්වා අවසෙසං සුතෙන සාවෙතබ්බං, අයං චතුත්ථා විසුද්ධි; විත්ථාරෙනෙව පඤ්චමී. අපරාපි පඤ්ච විසුද්ධියො – සුත්තුද්දෙසො, පාරිසුද්ධිඋපොසථො, අධිට්ඨානුපොසථො, පවාරණා, සාමග්ගීඋපොසථොයෙව පඤ්චමො. පඤ්චානිසංසා විනයධරෙ – අත්තනො සීලක්ඛන්ධො සුගුත්තො හොති සුරක්ඛිතො, කුක්කුච්චපකතානං පටිසරණං හොති, විසාරදො සඞ්ඝමජ්ඣෙ වොහරති, පච්චත්ථිකෙ සහධම්මෙන සුනිග්ගහිතං නිග්ගණ්හාති, සද්ධම්මට්ඨිතියා පටිපන්නො හොති. පඤ්ච අධම්මිකානි පාතිමොක්ඛට්ඨපනානි . පඤ්ච ධම්මිකානි පාතිමොක්ඛට්ඨපනානීති.

පඤ්චකං නිට්ඨිතං.

තස්සුද්දානං –

ආපත්ති ආපත්තික්ඛන්ධා, විනීතානන්තරෙන ච;
පුග්ගලා ඡෙදනා චෙව, ආපජ්ජති ච පච්චයා.

න උපෙති උපෙති ච, කප්පන්තුසඞ්කිතෙලඤ්ච;
චසං ඛ්‍යසනා සම්පදා, පස්සද්ධි පුග්ගලෙන ච.

සොසානිකං ඛායිතඤ්ච, ථෙය්‍යං චොරො ච වුච්චති;
අවිස්සජ්ජි අවෙභඞ්ගි, කායතො කායවාචතො.

දෙසනා සඞ්ඝං උද්දෙසං, පච්චන්තිකචීවරෙන ච;
කම්මානි යාවතතියං, පාරාජිථුල්ලදුක්කටං.

අකප්පියං කප්පියඤ්ච, අපුඤ්ඤදුවිනොදයා;
සම්මජ්ජනී අපරෙ ච, භාසං ආපත්තිමෙව ච.

අධිකරණං වත්ථු ඤත්ති, ආපත්තා උභයානි ච;
ලහුකට්ඨමකා එතෙ, කණ්හසුක්කා විජානථ.

අරඤ්ඤං පිණ්ඩපාතඤ්ච, පංසුරුක්ඛසුසානිකා;
අබ්භොකාසො චීවරඤ්ච, සපදානො නිසජ්ජිකො.

සන්ථති බලු පච්ඡාපි, පත්තපිණ්ඩිකමෙව ච;
උපොසථං පවාරණං, ආපත්තානාපත්තිපි ච.

කණ්හසුක්කපදා එතෙ, භික්ඛුනීනම්පි තෙ තථා;
අපාසාදිකපාසාදි, තථෙව අපරෙ දුවෙ.

කුලූපකෙ අතිවෙලං, බීජං සමණකප්පි ච;
විසුද්ධි අපරෙ චෙව, විනයාධම්මිකෙන ච;
ධම්මිකා ච තථා වුත්තා, නිට්ඨිතා සුද්ධිපඤ්චකාති.

6. ඡක්කවාරො

326. [දී. නි. 3.324] ඡ අගාරවා. ඡ ගාරවා. ඡ විනීතවත්ථූනි. ඡ සාමීචියො. ඡ ආපත්තිසමුට්ඨානා. ඡච්ඡෙදනකා ආපත්තියො. ඡහාකාරෙහි ආපත්තිං ආපජ්ජති. ඡානිසංසා විනයධරෙ. ඡ පරමානි. ඡාරත්තං තිචීවරෙන විප්පවසිතබ්බං. ඡ චීවරානි . ඡ රජනානි. ඡ ආපත්තියො කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨන්ති න වාචතො. ඡ ආපත්තියො වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨන්ති න කායතො. ඡ ආපත්තියො කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨන්ති. ඡ කම්මානි. ඡ විවාදමූලානි. ඡ අනුවාදමූලානි. ඡ සාරණීයා ධම්මා දීඝසො. ඡ විදත්ථියො, සුගතවිදත්ථියා, තිරියං ඡ විදත්ථියො. ඡ නිස්සයපටිප්පස්සද්ධියො ආචරියම්හා. ඡ නහානෙ අනුපඤ්ඤත්තියො – විප්පකතචීවරං ආදාය පක්කමති, විප්පකතචීවරං සමාදාය පක්කමති.

[මහාව. 85 ආදයො] ඡහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා උපසම්පාදෙතබ්බං නිස්සයො දාතබ්බො සාමණෙරො උපට්ඨාපෙතබ්බො – අසෙක්ඛෙන සීලක්ඛන්ධෙන සමන්නාගතො හොති, අසෙක්ඛෙන සමාධික්ඛන්ධෙන සමන්නාගතො හොති, අසෙක්ඛෙන පඤ්ඤාක්ඛන්ධෙන සමන්නාගතො හොති, අසෙක්ඛෙන විමුත්තික්ඛන්ධෙන සමන්නාගතො හොති, අසෙක්ඛෙන විමුත්තිඤාණදස්සනක්ඛන්ධෙන සමන්නාගතො හොති, දසවස්සො වා හොති අතිරෙකදසවස්සො වා.

අපරෙහිපි ඡහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා උපසම්පාදෙතබ්බං නිස්සයො දාතබ්බො සාමණෙරො උපට්ඨාපෙතබ්බො – අත්තනා අසෙක්ඛෙන සීලක්ඛන්ධෙ සමන්නාගතො හොති, පරං අසෙක්ඛෙ සීලක්ඛන්ධෙ සමාදපෙතා; අත්තනා අසෙක්ඛෙන සමාධික්ඛන්ධෙන සමන්නාගතො හොති, පරං අසෙක්ඛෙ සමාධික්ඛන්ධෙ සමාදපෙතා; අත්තනා අසෙක්ඛෙන පඤ්ඤාක්ඛන්ධෙන සමන්නාගතො හොති, පරං අසෙක්ඛෙ පඤ්ඤාක්ඛන්ධෙ සමාදපෙතා; අත්තනා අසෙක්ඛෙන විමුත්තික්ඛන්ධෙන සමන්නාගතො හොති, පරං අසෙක්ඛෙ විමුත්තික්ඛන්ධෙ සමාදපෙතා; අත්තනා අසෙක්ඛෙන විමුත්තිඤාණදස්සනක්ඛන්ධෙන සමන්නාගතො හොති, පරං අසෙක්ඛෙ විමුත්තිඤාණදස්සනක්ඛන්ධෙ සමාදපෙතා; දසවස්සො වා හොති අතිරෙකදසවස්සො වා.

අපරෙහිපි ඡහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා උපසම්පාදෙතබ්බං නිස්සයො දාතබ්බො සාමණෙරො උපට්ඨාපෙතබ්බො – සද්ධො හොති, හිරිමා හොති, ඔත්තප්පී හොති, ආරද්ධවීරියො හොති , උපට්ඨිතස්සති හොති, දසවස්සො වා හොති අතිරෙකදසවස්සො වා.

අපරෙහිපි ඡහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා උපසම්පාදෙතබ්බං නිස්සයො දාතබ්බො සාමණෙරො උපට්ඨාපෙතබ්බො – න අධිසීලෙ සීලවිපන්නො හොති, න අජ්ඣාචාරෙ ආචාරවිපන්නො හොති, න අතිදිට්ඨියා දිට්ඨිවිපන්නො හොති, බහුස්සුතො හොති, පඤ්ඤවා හොති, දසවස්සො වා හොති අතිරෙකදසවස්සො වා.

අපරෙහිපි ඡහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා උපසම්පාදෙතබ්බං නිස්සයො දාතබ්බො සාමණෙරො උපට්ඨාපෙතබ්බො – පටිබලො හොති අන්තෙවාසිං වා සද්ධිවිහාරිං වා ගිලානං උපට්ඨාතුං වා උපට්ඨාපෙතුං වා, අනභිරතං වූපකාසෙතුං වා වූපකාසාපෙතුං වා [අනභිරතිං (ක.)], උප්පන්නං කුක්කුච්චං ධම්මතො විනොදෙතුං [විනොදෙතුං වා විනොදාපෙතුං වා (ස්‍යා.) මහාව. 85], ආපත්තිං ජානාති, ආපත්තිවුට්ඨානං ජානාති, දසවස්සො වා හොති අතිරෙකදසවස්සො වා.

අපරෙහිපි ඡහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා උපසම්පාදෙතබ්බං නිස්සයො දාතබ්බො සාමණෙරො උපට්ඨාපෙතබ්බො – පටිබලො හොති අන්තෙවාසිං වා සද්ධිවිහාරිං වා ආභිසමාචාරිකාය සික්ඛාය සික්ඛාපෙතුං, ආදිබ්‍රහ්මචරියකාය සික්ඛාය විනෙතුං, අභිධම්මෙ විනෙතුං, අභිවිනයෙ විනෙතුං, උප්පන්නං දිට්ඨිගතං ධම්මතො විවෙචෙතුං, දසවස්සො වා හොති අතිරෙකදසවස්සො වා.

අපරෙහිපි ඡහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා උපසම්පාදෙතබ්බං නිස්සයො දාතබ්බො සාමණෙරො උපට්ඨාපෙතබ්බො – ආපත්තිං ජානාති, අනාපත්තිං ජානාති, ලහුකං ආපත්තිං ජානාති, ගරුකං ආපත්තිං ජානාති, උභයානි ඛො පනස්ස පාතිමොක්ඛානි විත්ථාරෙන ස්වාගතානි හොන්ති සුවිභත්තානි සුප්පවත්තීනි සුවිනිච්ඡිතානි සුත්තසො අනුබ්‍යඤ්ජනසො, දසවස්සො වා හොති අතිරෙකදසවස්සො වා.

ඡ අධම්මිකානි පාතිමොක්ඛට්ඨපනානි, ඡ ධම්මිකානි පාතිමොක්ඛට්ඨපනානීති.

ඡක්කං නිට්ඨිතං.

තස්සුද්දානං –

අගාරවා ගාරවා ච, විනීතා සාමීචිපි ච;
සමුට්ඨානා ඡෙදනා චෙව, ආකාරානිසංසෙන ච.

පරමානි ච ඡරත්තං, චීවරං රජනානි ච;
කායතො චිත්තතො වාපි, වාචතො චිත්තතොපි ච.

කායවාචාචිත්තතො ච, කම්මවිවාදමෙව ච;
අනුවාදා දීඝසො ච, තිරියං නිස්සයෙන ච.

අනුපඤ්ඤත්ති ආදාය, සමාදාය තථෙව ච;
අසෙක්ඛෙ සමාදපෙතා, සද්ධො අධිසීලෙන ච;
ගිලානාභිසමාචාරී, ආපත්තාධම්මධම්මිකාති.

7. සත්තකවාරො

327. සත්තාපත්තියො . සත්තාපත්තික්ඛන්ධා. සත්ත විනීතවත්ථූනි. සත්ත සාමීචියො. සත්ත අධම්මිකා පටිඤ්ඤාතකරණා. සත්ත ධම්මිකා පටිඤ්ඤාතකරණා. සත්තන්නං අනාපත්ති සත්තාහකරණීයෙන ගන්තුං. සත්තානිසංසා විනයධරෙ. සත්ත පරමානි . සත්තමෙ අරුණුග්ගමනෙ නිස්සග්ගියං හොති. සත්ත සමථා. සත්ත කම්මානි. සත්ත ආමකධඤ්ඤානි. තිරියං සත්තන්තරා. ගණභොජනෙ සත්ත අනුපඤ්ඤත්තියො. භෙසජ්ජානි පටිග්ගහෙත්වා සත්තාහපරමං සන්නිධිකාරකං පරිභුඤ්ජිතබ්බානි. කතචීවරං ආදාය පක්කමති. කතචීවරං සමාදාය පක්කමති. භික්ඛුස්ස න හොති ආපත්ති දට්ඨබ්බා. භික්ඛුස්ස හොති ආපත්ති දට්ඨබ්බා. භික්ඛුස්ස හොති ආපත්ති දට්ඨබ්බා [පටිකාතබ්බා (සබ්බත්ථ) අට්ඨකථා ච චම්පෙය්‍යක්ඛන්ධකෙ අධම්මකම්මාදිකථා ච ඔලොකෙතබ්බා]. සත්ත අධම්මිකානි පාතිමොක්ඛට්ඨපනානි. සත්ත ධම්මිකානි පාතිමොක්ඛට්ඨපනානි.

[අ. නි. 7.75] සත්තහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු විනයධරො හොති – ආපත්තිං ජානාති, අනාපත්තිං ජානාති, ලහුකං ආපත්තිං ජානාති, ගරුකං ආපත්තිං ජානාති, සීලවා හොති, පාතිමොක්ඛසංවරසංවුතො විහරති ආචාරගොචරසම්පන්නො අණුමත්තෙසු වජ්ජෙසු භයදස්සාවී සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු, චතුන්නං ඣානානං ආභිචෙතසිකානං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං නිකාමලාභී හොති අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී, ආසවානඤ්ච ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති.

අපරෙහිපි සත්තහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු විනයධරො හොති – ආපත්තිං ජානාති, අනාපත්තිං ජානාති, ලහුකං ආපත්තිං ජානාති, ගරුකං ආපත්තිං ජානාති, බහුස්සුතො හොති සුතධරො සුතසන්නිචයො යෙ තෙ ධම්මා ආදිකල්‍යාණා මජ්ඣෙකල්‍යාණා පරියොසානකල්‍යාණා සාත්ථං සබ්‍යඤ්ජනං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං අභිවදන්ති තථාරූපස්ස ධම්මා බහුස්සුතා හොන්ති ධාතා [ධතා (සී. ස්‍යා.)] වචසා පරිචිතා මනසානුපෙක්ඛිතා දිට්ඨියා සුප්පටිවිද්ධා, චතුන්නං ඣානානං ආභිචෙතසිකානං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං නිකාමලාභී හොති අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී, ආසවානඤ්ච ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති.

අපරෙහිපි සත්තහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු විනයධරො හොති – ආපත්තිං ජානාති, අනාපත්තිං ජානාති, ලහුකං ආපත්තිං ජානාති, ගරුකං ආපත්තිං ජානාති, උභයානි ඛො පනස්ස පාතිමොක්ඛානි විත්ථාරෙන ස්වාගතානි හොන්ති සුවිභත්තානි සුප්පවත්තීනි සුවිනිච්ඡිතානි සුත්තසො අනුබ්‍යඤ්ජනසො, චතුන්නං ඣානානං ආභිචෙතසිකානං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං නිකාමලාභී හොති අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී, ආසවානඤ්ච ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති.

අපරෙහිපි සත්තහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු විනයධරො හොති – ආපත්තිං ජානාති; අනාපත්තිං ජානාති; ලහුකං ආපත්තිං ජානාති; ගරුකං ආපත්තිං ජානාති; අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති, සෙය්‍යථීදං – එකම්පි ජාතිං ද්වෙපි ජාතියො තිස්සොපි ජාතියො චතස්සොපි ජාතියො පඤ්චපි ජාතියො දසපි ජාතියො වීසම්පි ජාතියො තිංසම්පි ජාතියො චත්තාලීසම්පි ජාතියො පඤ්ඤාසම්පි ජාතියො ජාතිසතම්පි ජාතිසහස්සම්පි ජාතිසතසහස්සම්පි අනෙකෙපි සංවට්ටකප්පෙ අනෙකෙපි විවට්ටකප්පෙ අනෙකෙපි සංවට්ටවිවට්ටකප්පෙ – ''අමුත්‍රාසිං එවංනාමො එවංගොත්තො එවංවණ්ණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛප්පටිසංවෙදී එවමායුපරියන්තො, සො තතො චුතො අමුත්‍ර උදපාදිං; තත්‍රාපාසිං එවංනාමො එවංගොත්තො එවංවණ්ණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛප්පටිසංවෙදී

එවමායුපරියන්තො, සො තතො චුතො ඉධූපපන්නො''ති ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති; දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන [අතික්කන්තමානුස්සකෙන (ක.)] සත්තෙ පස්සති චවමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීනෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ, සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානාති – ''ඉමෙ වත භොන්තො සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා වචීදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා මනොදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස භෙදා පරං මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා, ඉමෙ වා පන භොන්තො සත්තා කායසුචරිතෙන සමන්නාගතා වචීසුචරිතෙන සමන්නාගතා මනොසුචරිතෙන සමන්නාගතා අරියානං අනුපවාදකා සම්මාදිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස භෙදා පරං මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා''ති ඉති දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සත්තෙ පස්සති චවමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීනෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානාති; ආසවානඤ්ච ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති.

සත්තහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො විනයධරො සොභති – ආපත්තිං ජානාති, අනාපත්තිං ජානාති, ලහුකං ආපත්තිං ජානාති, ගරුකං ආපත්තිං ජානාති, සීලවා හොති…පෙ…. සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු, චතුන්නං ඣානානං ආභිචෙතසිකානං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං නිකාමලාභී හොති අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී, ආසවානඤ්ච ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති.

අපරෙහිපි සත්තහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො විනයධරො. සොභති – ආපත්තිං ජානාති, අනාපත්තිං ජානාති, ලහුකං ආපත්තිං ජානාති, ගරුකං ආපත්තිං ජානාති, බහුස්සුතො හොති…පෙ…. දිට්ඨියා සුප්පටිවිද්ධො චතුන්නං ඣානානං ආභිචෙතසිකානං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං නිකාමලාභී හොති අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී, ආසවානඤ්ච ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති.

අපරෙහිපි සත්තහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො විනයධරො සොභති – ආපත්තිං ජානාති, අනාපත්තිං ජානාති, ලහුකං ආපත්තිං ජානාති, ගරුකං ආපත්තිං ජානාති, උභයානි ඛො පනස්ස පාතිමොක්ඛානි විත්ථාරෙන ස්වාගතානි හොන්ති සුවිභත්තානි සුප්පවත්තීනි සුවිනිච්ඡිතානි සුත්තසො අනුබ්‍යඤ්ජනසො, චතුන්නං ඣානානං ආභිචෙතසිකානං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං නිකාමලාභී හොති අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී, ආසවානඤ්ච ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති.

අපරෙහිපි සත්තහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො විනයධරො සොභති – ආපත්තිං ජානාති; අනාපත්තිං ජානාති; ලහුකං ආපත්තිං ජානාති; ගරුකං ආපත්තිං ජානාති; අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති, සෙය්‍යථිදං – එකම්පි ජාතිං ද්වෙපි ජාතියො…පෙ…. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති, දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සත්තෙ පස්සති චවමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීනෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානාති…පෙ…. ඉති දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සත්තෙ පස්සති චවමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීනෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානාති; ආසවානඤ්ච ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති.

[දී. නි. 3.330] සත්ත අසද්ධම්මා – අස්සද්ධො හොති, අහිරිකො හොති, අනොත්තප්පී හොති, අප්පස්සුතො හොති, කුසීතො හොති, මුට්ඨස්සති හොති, දුප්පඤ්ඤො හොති.

[දී. නි. 3.330] සත්ත සද්ධම්මා – සද්ධො හොති, හිරිමා හොති, ඔත්තප්පී හොති, බහුස්සුතො හොති, ආරද්ධවීරියො හොති, උපට්ඨිතස්සති හොති, පඤ්ඤවා හොතීති.

සත්තකං නිට්ඨිතං.

තස්සුද්දානං –

ආපත්ති ආපත්තික්ඛන්ධා, විනීතා සාමීචිපි ච;
අධම්මිකා ධම්මිකා ච, අනාපත්ති ච සත්තාහං.

ආනිසංසා පරමානි, අරුණසමථෙන ච;
කම්මා ආමකධඤ්ඤා ච, තිරියං ගණභොජනෙ.

සත්තාහපරමං ආදාය, සමාදාය තථෙව ච;
න හොති හොති හොති ච, අධම්මා ධම්මිකානි ච.

චතුරො විනයධරා, චතුභික්ඛූ ච සොභනෙ;

සත්ත චෙව අසද්ධම්මා, සත්ත සද්ධම්මා දෙසිතාති.

8. අට්ඨකවාරො

328. අට්ඨානිසංසෙ සම්පස්සමානෙන න සො භික්ඛු ආපත්තියා අදස්සනෙ උක්ඛිපිතබ්බො. අට්ඨානිසංසෙ සම්පස්සමානෙන පරෙසම්පි සද්ධාය සා ආපත්ති දෙසෙතබ්බා. අට්ඨ යාවතතියකා. අට්ඨහාකාරෙහි කුලානි දූසෙති. අට්ඨ මාතිකා චීවරස්ස උප්පාදාය. අට්ඨ මාතිකා කඨිනස්ස උබ්භාරාය. අට්ඨ පානානි. [චූළව. 348; අ. නි. 8.7] අට්ඨහි අසද්ධම්මෙහි අභිභූතො පරියාදින්නචිත්තො දෙවදත්තො ආපායිකො නෙරයිකො කප්පට්ඨො අතෙකිච්ඡො . අට්ඨ ලොකධම්මා. අට්ඨ ගරුධම්මා. අට්ඨ පාටිදෙසනීයා. අට්ඨඞ්ගිකො මුසාවාදො . අට්ඨ උපොසථඞ්ගානි. අට්ඨ දූතෙය්‍යඞ්ගානි. අට්ඨ තිත්ථියවත්තානි. අට්ඨ අච්ඡරියා අබ්භුතධම්මා මහාසමුද්දෙ. අට්ඨ අච්ඡරියා අබ්භුතධම්මා ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ. අට්ඨ අනතිරිත්තා. අට්ඨ අතිරිත්තා. අට්ඨමෙ අරුණුග්ගමනෙ නිස්සග්ගියං හොති. අට්ඨ පාරාජිකා. අට්ඨමං වත්ථුං පරිපූරෙන්තී නාසෙතබ්බා. අට්ඨමං වත්ථුං පරිපූරෙන්තියා දෙසිතාපි අදෙසිතා හොති. අට්ඨවාචිකා උපසම්පදා. අට්ඨන්නං පච්චුට්ඨාතබ්බං. අට්ඨන්නං ආසනං දාතබ්බං. උපාසිකා අට්ඨ වරානි යාචති. අට්ඨහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු භික්ඛුනොවාදකො සම්මන්නිතබ්බො [සම්මනිතබ්බො (ක.)]. අට්ඨානිසංසා විනයධරෙ. අට්ඨ පරමානි. තස්සපාපියසිකකම්මකතෙන භික්ඛුනා අට්ඨසු ධම්මෙසු සම්මා වත්තිතබ්බං. අට්ඨ අධම්මිකානි පාතිමොක්ඛට්ඨපනානි අට්ඨ ධම්මිකානි පාතිමොක්ඛට්ඨපනානීති.

අට්ඨකං නිට්ඨිතං.

තස්සුද්දානං –

න සො භික්ඛු පරෙසම්පි, යාවතතියදූසනා;
මාතිකා කඨිනුබ්භාරා, පානා අභිභූතෙන ච.

ලොකධම්මා ගරුධම්මා, පාටිදෙසනීයා මුසා;
උපොසථා ච දූතඞ්ගා, තිත්ථියා සමුද්දෙපි ච.

අබ්භුතා අනතිරිත්තං, අතිරිත්තං නිස්සග්ගියං;
පාරාජිකට්ඨමං වත්ථු, අදෙසිතූපසම්පදා.

පච්චුට්ඨානාසනඤ්චෙව, වරං ඔවාදකෙන ච;
ආනිසංසා පරමානි, අට්ඨධම්මෙසු වත්තනා;
අධම්මිකා ධම්මිකා ච, අට්ඨකා සුප්පකාසිතාති.

9. නවකවාරො

329. නව ආඝාතවත්ථූනි. නව ආඝාතපටිවිනයා. නව විනීතවත්ථූනි. නව පඨමාපත්තිකා. නවහි සඞ්ඝො භිජ්ජති. නව පණීතභොජනානි . නවමංසෙහි දුක්කටං. නව පාතිමොක්ඛුද්දෙසා. නව පරමානි. නව තණ්හාමූලකා ධම්මා. නව විධමානා. නව චීවරානි අධිට්ඨාතබ්බානි. නව චීවරානි න විකප්පෙතබ්බානි. දීඝසො නව විදත්ථියො සුගතවිදත්ථියා. නව අධම්මිකානි දානානි. නව අධම්මිකා පටිග්ගහා. නව අධම්මිකා පරිභොගා – තීණි ධම්මිකානි දානානි, තයො ධම්මිකා පටිග්ගහා, තයො ධම්මිකා පරිභොගා. නව අධම්මිකා සඤ්ඤත්තියො [පඤ්ඤත්තියො (සබ්බත්ථ) අට්ඨකථා ච සමථක්ඛන්ධකෙ කණ්හපක්ඛනවකඤ්ච ඔලොකෙතබ්බං]. නව ධම්මිකා සඤ්ඤත්තියො. අධම්මකම්මෙ ද්වෙ නවකානි. ධම්මකම්මෙ ද්වෙ නවකානි. නව අධම්මිකානි පාතිමොක්ඛට්ඨපනානි. නව ධම්මිකානි පාතිමොක්ඛට්ඨපනානීති.

නවකං නිට්ඨිතං.

තස්සුද්දානං –

ආඝාතවත්ථුවිනයා, විනීතා පඨමෙන ච;
භිජ්ජති ච පණීතඤ්ච, මංසුද්දෙසපරමානි ච.

තණ්හා මානා අධිට්ඨානා, විකප්පෙ ච විදත්ථියො;
දානා පටිග්ගහා භොගා, තිවිධා පුන ධම්මිකා.

අධම්මධම්මසඤ්ඤත්ති, දුවෙ ද්වෙ නවකානි ච;
පාතිමොක්ඛට්ඨපනානි, අධම්මධම්මිකානි චාති.

10. දසකවාරො

330. දස ආඝාතවත්ථූනි. දස ආඝාතපටිවිනයා. දස විනීතවත්ථූනි. දසවත්ථුකා මිච්ඡාදිට්ඨි. දසවත්ථුකා සම්මාදිට්ඨි. දස අන්තග්ගාහිකා දිට්ඨි. දස මිච්ඡත්තා. දස සම්මත්තා. දස අකුසලකම්මපථා. දස කුසලකම්මපථා. දස අධම්මිකා සලාකග්ගාහා. දස ධම්මිකා සලාකග්ගාහා. සාමණෙරානං දස සික්ඛාපදානි. දසහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො සාමණෙරො නාසෙතබ්බො.

දසහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො විනයධරො බාලො ත්වෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති – අත්තනො භාසපරියන්තං න උග්ගණ්හාති, පරස්ස භාසපරියන්තං න උග්ගණ්හාති , අත්තනො භාසපරියන්තං අනුග්ගහෙත්වා පරස්ස භාසපරියන්තං අනුග්ගහෙත්වා අධම්මෙන කාරෙති, අප්පටිඤ්ඤාය ආපත්තිං න ජානාති, ආපත්තියා මූලං න ජානාති, ආපත්තිසමුදයං න ජානාති, ආපත්තිනිරොධං න ජානාති, ආපත්තිනිරොධගාමිනිං පටිපදං න ජානාති.

දසහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො විනයධරො පණ්ඩිතො ත්වෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති – අත්තනො භාසපරියන්තං උග්ගණ්හාති, පරස්ස භාසපරියන්තං උග්ගණ්හාති, අත්තනො භාසපරියන්තං උග්ගහෙත්වා පරස්ස භාසපරියන්තං උග්ගහෙත්වා ධම්මෙන කාරෙති, පටිඤ්ඤාය ආපත්තිං ජානාති, ආපත්තියා මූලං ජානාති, ආපත්තිසමුදයං ජානාති, ආපත්තිනිරොධං ජානාති, ආපත්තිනිරොධගාමිනිං පටිපදං ජානාති.

අපරෙහිපි දසහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො විනයධරො බාලො ත්වෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති – අධිකරණං න ජානාති, අධිකරණස්ස මූලං න ජානාති, අධිකරණසමුදයං න ජානාති, අධිකරණනිරොධං න ජානාති, අධිකරණනිරොධගාමිනිං පටිපදං න ජානාති, වත්ථුං න ජානාති, නිදානං [උද්දානං (ක.)] න ජානාති, පඤ්ඤත්තිං න ජානාති, අනුපඤ්ඤත්තිං න ජානාති , අනුසන්ධිවචනපථං න ජානාති.

දසහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො විනයධරො පණ්ඩිතො ත්වෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති – අධිකරණං ජානාති, අධිකරණස්ස මූලං ජානාති, අධිකරණසමුදයං ජානාති, අධිකරණනිරොධං ජානාති, අධිකරණනිරොධගාමිනිං පටිපදං ජානාති, වත්ථුං ජානාති, නිදානං ජානාති, පඤ්ඤත්තිං ජානාති, අනුපඤ්ඤත්තිං ජානාති, අනුසන්ධිවචනපථං ජානාති.

අපරෙහිපි දසහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො විනයධරො බාලො ත්වෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති – ඤත්තිං න ජානාති, ඤත්තියා කරණං න ජානාති, න පුබ්බකුසලො හොති, න අපරකුසලො හොති, අකාලඤ්ඤූ ච හොති, ආපත්තානාපත්තිං න ජානාති, ලහුකගරුකං ආපත්තිං න ජානාති, සාවසෙසානවසෙසං ආපත්තිං න ජානාති, දුට්ඨුල්ලාදුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං න ජානාති, ආචරියපරම්පරා ඛො පනස්ස න සුග්ගහිතා හොති න සුමනසිකතා න සූපධාරිතා.

දසහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො විනයධරො පණ්ඩිතො ත්වෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති – ඤත්තිං ජානාති, ඤත්තියා කරණං ජානාති, පුබ්බකුසලො හොති, අපරකුසලො හොති, කාලඤ්ඤූ ච හොති, ආපත්තානාපත්තිං ජානාති, ලහුකගරුකං ආපත්තිං ජානාති, සාවසෙසානවසෙසං ආපත්තිං ජානාති, දුට්ඨුල්ලාදුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං ජානාති, ආචරියපරම්පරා ඛො පනස්ස සුග්ගහිතා හොති සුමනසිකතා සූපධාරිතා.

අපරෙහිපි දසහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො විනයධරො බාලො ත්වෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති – ආපත්තානාපත්තිං න ජානාති, ලහුකගරුකං ආපත්තිං න ජානාති, සාවසෙසානවසෙසං ආපත්තිං න ජානාති, දුට්ඨුල්ලාදුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං න ජානාති, උභයානි ඛො පනස්ස පාතිමොක්ඛානි විත්ථාරෙන න ස්වාගතානි හොන්ති න සුවිභත්තානි න සුප්පවත්තීනි න සුවිනිච්ඡිතානි සුත්තසො අනුබ්‍යඤ්ජනසො , ආපත්තානාපත්තිං න ජානාති, ලහුකගරුකං ආපත්තිං න ජානාති, සාවසෙසානවසෙසං ආපත්තිං න ජානාති, දුට්ඨුල්ලාදුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං න ජානාති, අධිකරණෙ ච න විනිච්ඡයකුසලො හොති.

දසහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො විනයධරො පණ්ඩිතො ත්වෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති – ආපත්තානාපත්තිං ජානාති, ලහුකගරුකං ආපත්තිං ජානාති, සාවසෙසානවසෙසං ආපත්තිං ජානාති, දුට්ඨුල්ලාදුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං ජානාති, උභයානි ඛො පනස්ස පාතිමොක්ඛානි විත්ථාරෙන ස්වාගතානි හොන්ති සුවිභත්තානි සුප්පවත්තීනි සුවිනිච්ඡිතානි සුත්තසො අනුබ්‍යඤ්ජනසො, ආපත්තානාපත්තිං ජානාති, ලහුකගරුකං ආපත්තිං ජානාති, සාවසෙසානවසෙසං ආපත්තිං ජානාති, දුට්ඨුල්ලාදුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං ජානාති, අධිකරණෙ ච විනිච්ඡයකුසලො හොති.

[අ. නි. 10.33] දසහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු උබ්බාහිකාය සම්මන්නිතබ්බො. දස අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං සික්ඛාපදං පඤ්ඤත්තං. දස ආදීනවා රාජන්තෙපුරප්පවෙසනෙ. දස දානවත්ථූනි. දස රතනානි. දසවග්ගො භික්ඛුසඞ්ඝො. දසවග්ගෙන ගණෙන උපසම්පාදෙතබ්බං. දස පංසුකූලානි. දස චීවරධාරණා [චීවරධාරණානි (ස්‍යා.)]. දසාහපරමං අතිරෙකචීවරං ධාරෙතබ්බං . දස සුක්කානි. දස ඉත්ථියො. දස භරියායො. වෙසාලියා දස වත්ථූනි දීපෙන්ති. දස පුග්ගලා අවන්දියා. දස අක්කොසවත්ථූනි. දසහාකාරෙහි පෙසුඤ්ඤං උපසංහරති. දස සෙනාසනානි. දස වරානි යාචිංසු. දස අධම්මිකානි පාතිමොක්ඛට්ඨපනානි. දස ධම්මිකානි පාතිමොක්ඛට්ඨපනානි. දසානිසංසා යාගුයා. දස මංසා අකප්පියා. දස පරමානි. දසවස්සෙන භික්ඛුනා බ්‍යත්තෙන පටිබලෙන පබ්බාජෙතබ්බං උපසම්පාදෙතබ්බං නිස්සයො දාතබ්බො සාමණෙරො උපට්ඨාපෙතබ්බො. දසවස්සාය භික්ඛුනියා බ්‍යත්තාය පටිබලාය පබ්බාජෙතබ්බං

උපසම්පාදෙතබ්බං නිස්සයො දාතබ්බො සාමණෙරී උපට්ඨාපෙතබ්බා. දසවස්සාය භික්ඛුනියා බ්‍යත්තාය පටිබලාය වුට්ඨාපනසම්මුති සාදිතබ්බා. දසවස්සාය ගිහිගතාය සික්ඛා දාතබ්බාති.

දසකං නිට්ඨිතං.

තස්සුද්දානං –

ආඝාතං විනයං වත්ථු, මිච්ඡා සම්මා ච අන්තගා;
මිච්ඡත්තා චෙව සම්මත්තා, අකුසලා කුසලාපි ච.

සලාකා අධම්මා ධම්මා, සාමණෙරා ච නාසනා;
භාසාධිකරණඤ්චෙව, ඤත්තිලහුකමෙව ච.

ලහුකා ගරුකා එතෙ, කණ්හසුක්කා විජානථ;
උබ්බාහිකා ච සික්ඛා ච, අන්තෙපුරෙ ච වත්ථූනි.

රතනං දසවග්ගො ච, තථෙව උපසම්පදා;
පංසුකූලධාරණා ච, දසාහසුක්කඉත්ථියො.

භරියා දස වත්ථූනි, අවන්දියක්කොසෙන ච;
පෙසුඤ්ඤඤ්චෙව සෙනානි, වරානි ච අධම්මිකා.

ධම්මිකා යාගුමංසා ච, පරමා භික්ඛු භික්ඛුනී;
වුට්ඨාපනා ගිහිගතා, දසකා සුප්පකාසිතාති.

11. එකාදසකවාරො

331. එකාද පුග්ගලා අනුපසම්පන්නා න උපසම්පාදෙතබ්බා, උපසම්පන්නා නාසෙතබ්බා. එකාදස පාදුකා අකප්පියා. එකාදස පත්තා අකප්පියා. එකාදස චීවරානි අකප්පියානි. එකාදස යාවතතියකා. භික්ඛුනීනං එකාදස අන්තරායිකා ධම්මා පුච්ඡිතබ්බා. එකාදස චීවරානි අධිට්ඨාතබ්බානි. එකාදස චීවරානි න විකප්පෙතබ්බානි. එකාදසෙ අරුණුග්ගමනෙ නිස්සග්ගියං හොති. එකාදස ගණ්ඨිකා කප්පියා. එකාදස විධා [වීඨා (ස්‍යා.)] කප්පියා. එකාදස පථවී අකප්පියා. එකාදස පථවී කප්පියා. එකාදස නිස්සයපටිප්පස්සද්ධියො. එකාදස පුග්ගලා අවන්දියා. එකාදස පරමානි. එකාදස වරානි යාචිංසු. එකාදස සීමාදොසා. අක්කොසකපරිභාසකෙ පුග්ගලෙ එකාදසාදීනවා පාටිකඞ්ඛා. [අ. නි. 11.15; මි. ප. 4.4.6] මෙත්තාය චෙතොවිමුත්තියා ආසෙවිතාය භාවිතාය බහුලීකතාය යානීකතාය වත්ථුකතාය අනුට්ඨිතාය පරිචිතාය සුසමාරද්ධාය එකාදසානිසංසා පාටිකඞ්ඛා . සුඛං සුපති, සුඛං පටිබුජ්ඣති, න පාපකං සුපිනං පස්සති, මනුස්සානං පියො හොති, අමනුස්සානං පියො හොති, දෙවතා රක්ඛන්ති, නාස්ස අග්ගි වා විසං වා සත්ථං වා කමති, තුවට්ටං චිත්තං සමාධියති, මුඛවණ්ණො විප්පසීදති, අසම්මූළ්හො කාලඞ්කරොති, උත්තරි අප්පටිවිජ්ඣන්තො බ්‍රහ්මලොකූපගො හොති – මෙත්තාය චෙතොවිමුත්තියා ආසෙවිතාය භාවිතාය බහුලීකතාය යානීකතාය වත්ථුකතාය අනුට්ඨිතාය පරිචිතාය සුසමාරද්ධාය ඉමෙ එකාදසානිසංසා පාටිකඞ්ඛාති.

එකාදසකං නිට්ඨිතං.

තස්සුද්දානං –

නාසෙතබ්බා පාදුකා ච, පත්තා ච චීවරානි ච;
තතියා පුච්ඡිතබ්බා ච, අධිට්ඨානවිකප්පනා.

අරුණා ගණ්ඨිකා විධා, අකප්පියා ච කප්පියං;
නිස්සයාවන්දියා චෙව, පරමානි වරානි ච;
සීමාදොසා ච අක්කොසා, මෙත්තායෙකාදසා කතාති.

එකුත්තරිකනයො.

තස්සුද්දානං –

එකකා ච දුකා චෙව, තිකා ච චතුපඤ්චකා;
ඡසත්තට්ඨනවකා ච, දස එකාදසානි ච.

හිතාය සබ්බසත්තානං, ඤාතධම්මෙන තාදිනා;
එකුත්තරිකා විමලා, මහාවීරෙන දෙසිතාති.

එකුත්තරිකනයො නිට්ඨිතො.

උපොසථාදිපුච්ඡාවිස්සජ්ජනා

ආදිමජ්ඣන්තපුච්ඡනං

332. උපොසථකම්මස්ස කො ආදි, කිං මජ්ඣෙ, කිං පරියොසානං? පවාරණාකම්මස්ස කො ආදි, කිං මජ්ඣෙ, කිං පරියොසානං? තජ්ජනීයකම්මස්ස කො ආදි, කිං මජ්ඣෙ, කිං පරියොසානං? නියස්සකම්මස්ස…පෙ…. පබ්බාජනීයකම්මස්ස…පෙ…. පටිසාරණීයකම්මස්ස…පෙ…. උක්ඛෙපනීයකම්මස්ස…පෙ…. පරිවාසදානස්ස…පෙ…. මූලායපටිකස්සනාය…පෙ…. මානත්තදානස්ස…පෙ…. අබ්භානස්ස…පෙ…. උපසම්පදාකම්මස්ස කො ආදි, කිං මජ්ඣෙ, කිං පරියොසානං? තජ්ජනීයකම්මස්ස පටිප්පස්සද්ධියා කො ආදි, කිං මජ්ඣෙ, කිං පරියොසානං? නියස්සකම්මස්ස පටිප්පස්සද්ධියා කො ආදි, කිං මජ්ඣෙ, කිං පරියොසානං? පබ්බාජනීයකම්මස්ස පටිප්පස්සද්ධියා කො ආදි, කිං මජ්ඣෙ, කිං පරියොසානං? පටිසාරණීයකම්මස්ස පටිප්පස්සද්ධියා කො ආදි, කිං මජ්ඣෙ, කිං පරියොසානං? උක්ඛෙපනීයකම්මස්ස පටිප්පස්සද්ධියා කො ආදි, කිං මජ්ඣෙ, කිං පරියොසානං? සතිවිනයස්ස කො ආදි, කිං මජ්ජෙ, කිං පරියොසානං? අමූළ්හවිනයස්ස කො ආදි, කිං මජ්ඣෙ, කිං පරියොසානං? තස්සපාපියසිකාය කො ආදි, කිං මජ්ඣෙ, කිං පරියොසානං? තිණවත්ථාරකස්ස කො ආදි, කිං මජ්ඣෙ, කිං පරියොසානං? භික්ඛුනොවාදකසම්මුතියා කො ආදි, කිං මජ්ඣෙ, කිං පරියොසානං? තිචීවරෙන අවිප්පවාසසම්මුතියා කො ආදි, කිං මජ්ඣෙ, කිං පරියොසානං? සන්ථතසම්මුතියා කො ආදි, කිං මජ්ඣෙ, කිං පරියොසානං? රූපියඡඩ්ඩකසම්මුතියා කො ආදි, කිං මජ්ඣෙ, කිං පරියොසානං? සාටියග්ගාහාපකසම්මුතියො කො ආදි, කිං මජ්ඣෙ, කිං පරියොසානං? පත්තග්ගාහාපකසම්මුතියා කො ආදි, කිං මජ්ඣෙ, කිං පරියොසානං? දණ්ඩසම්මුතියා කො ආදි, කිං මජ්ඣෙ, කිං පරියොසානං? සික්කාසම්මුතියා කො ආදි, කිං මජ්ඣෙ, කිං පරියොසානං? දණ්ඩසික්කාසම්මුතියා කො ආදි, කිං මජ්ඣෙ, කිං පරියොසානං?

ආදිමජ්ඣන්තවිස්සජ්ජනා

333. උපොසථකම්මස්ස කො ආදි, කිං මජ්ඣෙ, කිං පරියොසානන්ති? උපොසථකම්මස්ස සාමග්ගී ආදි, කිරියා මජ්ඣෙ, නිට්ඨානං පරියොසානං.

පවාරණාකම්මස්ස කො ආදි, කිං මජ්ඣෙ, කිං පරියොසානන්ති? පවාරණාකම්මස්ස සාමග්ගී ආදි, කිරියා මජ්ඣෙ, නිට්ඨානං පරියොසානං.

තජ්ජනීයකම්මස්ස කො ආදි, කිං මජ්ඣෙ, කිං පරියොසානන්ති? තජ්ජනීයකම්මස්ස වත්ථු ච පුග්ගලො ච ආදි, ඤත්ති මජ්ඣෙ, කම්මවාචා පරියොසානං.

නියස්සකම්මස්ස…පෙ…. පබ්බාජනීයකම්මස්ස…පෙ…. පටිසාරණීයකම්මස්ස…පෙ…. උක්ඛෙපනීයකම්මස්ස…පෙ…. පරිවාසදානස්ස…පෙ…. මූලායපටිකස්සනාය…පෙ…. මානත්තදානස්ස…පෙ…. අබ්භානස්ස කො ආදි, කිං මජ්ඣෙ, කිං පරියොසානන්ති? අබ්භානස්ස වත්ථු ච පුග්ගලො ච ආදි, ඤත්ති මජ්ඣෙ, කම්මවාචා පරියොසානං.

උපසම්පදාකම්මස්ස කො ආදි, කිං මජ්ඣෙ, කිං පරියොසානන්ති? උපසම්පදාකම්මස්ස පුග්ගලො ආදි, ඤත්ති මජ්ඣෙ, කම්මවාචා පරියොසානං.

තජ්ජනීයකම්මස්ස පටිප්පස්සද්ධියා කො ආදි, කිං මජ්ඣෙ, කිං පරියොසානන්ති? තජ්ජනීයකම්මස්ස පටිප්පස්සද්ධියා සම්මාවත්තනා ආදි, ඤත්ති මජ්ඣෙ, කම්මවාචා පරියොසානං.

නියස්සකම්මස්ස…පෙ…. පබ්බාජනීයකම්මස්ස…පෙ…. පටිසාරණීයකම්මස්ස…පෙ…. උක්ඛෙපනීයකම්මස්ස පටිප්පස්සද්ධියා කො ආදි, කිං මජ්ඣෙ, කිං පරියොසානන්ති? උක්ඛෙපනීයකම්මස්ස පටිප්පස්සද්ධියා සම්මාවත්තනා ආදි, ඤත්ති මජ්ඣෙ, කම්මවාචා පරියොසානං.

සතිවිනයස්ස කො ආදි , කිං මජ්ඣෙ, කිං පරියොසානන්ති? සතිවිනයස්ස වත්ථු ච පුග්ගලො ච ආදි, ඤත්ති මජ්ඣෙ, කම්මවාචා පරියොසානං.

අමූළ්හවිනයස්ස …පෙ…. තස්සපාපියසිකාය…පෙ…. තිණවත්ථාරකස්ස…පෙ…. භික්ඛුනොවාදකසම්මුතියා…පෙ…. තිචීවරෙන අවිප්පවාසසම්මුතියා…පෙ…. සන්ථතසම්මුතියා…පෙ…. රූපියඡඩ්ඩකසම්මුතියා…පෙ…. සාටියග්ගාහාපකසම්මුතියා…පෙ…. පත්තග්ගාහාපකසම්මුතියා…පෙ…. දණ්ඩසම්මුතියා…පෙ…. සික්කාසම්මුතියා…පෙ…. දණ්ඩසික්කාසම්මුතියා කො ආදි, කිං මජ්ඣෙ, කිං පරියොසානන්ති? දණ්ඩසික්කාසම්මුතියා වත්ථු ච පුග්ගලො ච ආදි, ඤත්ති මජ්ඣෙ, කම්මවාචා පරියොසානං.

උපොසථාදිපුච්ඡාවිස්සජ්ජනා නිට්ඨිතා.

අත්ථවසපකරණං

334. [අ. නි. 10.334; පරි. 22] දස අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං සික්ඛාපදං පඤ්ඤත්තං – සඞ්ඝසුට්ඨුතාය, සඞ්ඝඵාසුතාය, දුම්මඞ්කූනං පුග්ගලානං නිග්ගහාය, පෙසලානං භික්ඛූනං ඵාසුවිහාරාය, දිට්ඨධම්මිකානං ආසවානං සංවරාය, සම්පරායිකානං ආසවානං පටිඝාතාය, අප්පසන්නානං පසාදාය, පසන්නානං භියොභාවාය, සද්ධම්මට්ඨිතියා විනයානුග්ගහාය.

යං සඞ්ඝසුට්ඨු තං සඞ්ඝඵාසු. යං සඞ්ඝඵාසු තං දුම්මඞ්කූනං පුග්ගලානං නිග්ගහාය. යං දුම්මඞ්කූනං පුග්ගලානං නිග්ගහාය තං පෙසලානං භික්ඛූනං ඵාසුවිහාරාය. යං පෙසලානං භික්ඛූනං ඵාසුවිහාරාය තං දිට්ඨධම්මිකානං ආසවානං සංවරාය. යං දිට්ඨධම්මිකානං ආසවානං සංවරාය තං සම්පරායිකානං ආසවානං පටිඝාතාය. යං සම්පරායිකානං ආසවානං පටිඝාතාය තං අප්පසන්නානං පසාදාය. යං අප්පසන්නානං පසාදාය තං පසන්නානං භියොභාවාය. යං පසන්නානං භියොභාවාය තං සද්ධම්මට්ඨිතියා. යං සද්ධම්මට්ඨිතියා තං විනයානුග්ගහාය.

යං සඞ්ඝසුට්ඨු තං සඞ්ඝඵාසු. යං සඞ්ඝසුට්ඨු තං දුම්මඞ්කූනං පුග්ගලානං නිග්ගහාය. යං සඞ්ඝසුට්ඨු තං පෙසලානං භික්ඛූනං ඵාසුවිහාරාය. යං සඞ්ඝසුට්ඨු තං දිට්ඨධම්මිකානං ආසවානං සංවරාය. යං සඞ්ඝසුට්ඨු තං සම්පරායිකානං ආසවානං පටිඝාතාය. යං සඞ්ඝසුට්ඨු තං අප්පසන්නානං පසාදාය. යං සඞ්ඝසුට්ඨු තං පසන්නානං භියොභාවාය. යං සඞ්ඝසුට්ඨු තං සද්ධම්මට්ඨිතියා. යං සඞ්ඝසුට්ඨු තං විනයානුග්ගහාය.

යං සඞ්ඝඵාසු තං දුම්මඞ්කූනං පුග්ගලානං නිග්ගහාය. යං සඞ්ඝඵාසු තං පෙසලානං භික්ඛූනං ඵාසුවිහාරාය . යං සඞ්ඝඵාසු තං දිට්ඨධම්මිකානං ආසවානං සංවරාය. යං සඞ්ඝඵාසු තං සම්පරායිකානං ආසවානං පටිඝාතාය. යං සඞ්ඝඵාසු තං අප්පසන්නානං පසාදාය. යං සඞ්ඝඵාසු තං පසන්නානං භියොභාවාය. යං සඞ්ඝඵාසු තං සද්ධම්මට්ඨිතියා. යං සඞ්ඝඵාසු තං විනයානුග්ගහාය. යං සඞ්ඝඵාසු තං සඞ්ඝසුට්ඨු.

යං දුම්මඞ්කූනං පුග්ගලානං නිග්ගහාය…පෙ…. යං පෙසලානං භික්ඛූනං ඵාසුවිහාරාය… යං දිට්ඨධම්මිකානං ආසවානං සංවරාය… යං සම්පරායිකානං ආසවානං පටිඝාතාය… යං අප්පසන්නානං පසාදාය… යං පසන්නානං භියොභාවාය… යං සද්ධම්මට්ඨිතියා… යං විනයානුග්ගහාය තං සඞ්ඝසුට්ඨු. යං විනයානුග්ගහාය තං සඞ්ඝඵාසු. යං විනයානුග්ගහාය තං දුම්මඞ්කූනං පුග්ගලානං නිග්ගහාය. යං විනයානුග්ගහාය තං පෙසලානං භික්ඛූනං ඵාසුවිහාරාය. යං විනයානුග්ගහාය තං දිට්ඨධම්මිකානං ආසවානං සංවරාය. යං විනයානුග්ගහාය තං සම්පරායිකානං ආසවානං පටිඝාතාය. යං විනයානුග්ගහාය තං අප්පසන්නානං පසාදාය. යං විනයානුග්ගහාය තං පසන්නානං භියොභාවාය. යං විනයානුග්ගහාය තං සද්ධම්මට්ඨිතියාති.

අත්ථසතං ධම්මසතං, ද්වෙ ච නිරුත්තිසතානි;
චත්තාරි ඤාණසතානි, අත්ථවසෙ පකරණෙති.

අත්ථවසපකරණං නිට්ඨිතං.

මහාවග්ගො නිට්ඨිතො.

තස්සුද්දානං –

පඨමං අට්ඨපුච්ඡායං, පච්චයෙසු පුනට්ඨ ච;
භික්ඛූනං සොළස එතෙ, භික්ඛුනීනඤ්ච සොළස.

පෙය්‍යාලඅන්තරා භෙදා, එකුත්තරිකමෙව ච;
පවාරණත්ථවසිකා, මහාවග්ගස්ස සඞ්ගහොති.

අත්ථවසපකරණං නිට්ඨිතං.

ගාථාසඞ්ගණිකං

1. සත්තනගරෙසු පඤ්ඤත්තසික්ඛාපදං

335. එකංසං චීවරං කත්වා, පග්ගණ්හිත්වාන අඤ්ජලිං;
ආසීසමානරූපොව [ආසිංසමානරූපොව (සී. ස්‍යා.)], කිස්ස ත්වං ඉධ මාගතො.

ද්වීසු විනයෙසු යෙ පඤ්ඤත්තා;
උද්දෙසං ආගච්ඡන්ති උපොසථෙසු;
කති තෙ සික්ඛාපදා හොන්ති;
කතිසු නගරෙසු පඤ්ඤත්තා.

භද්දකො තෙ උම්මඞ්ගො, යොනිසො පරිපුච්ඡසි;
තග්ඝ තෙ අහමක්ඛිස්සං, යථාසි කුසලො තථා.

ද්වීසු විනයෙසු යෙ පඤ්ඤත්තා;
උද්දෙසං ආගච්ඡන්ති උපොසථෙසු;
අඩ්ඪුඩ්ඪසතානි තෙ හොන්ති;
සත්තසු නගරෙසු පඤ්ඤත්තා.

කතමෙසු සත්තසු නගරෙසු පඤ්ඤත්තා;
ඉඞ්ඝ මෙ ත්වං බ්‍යාකර නං [ඉඞ්ඝ මෙ තං බ්‍යාකර (ක.)];
තං වචනපථං [තව වචනපථං (ස්‍යා.)] නිසාමයිත්වා;
පටිපජ්ජෙම හිතාය නො සියා.

වෙසාලියං රාජගහෙ, සාවත්ථියඤ්ච ආළවියං;
කොසම්බියඤ්ච සක්කෙසු, භග්ගෙසු චෙව පඤ්ඤත්තා.

කති වෙසාලියං පඤ්ඤත්තා, කති රාජගහෙ කතා;
සාවත්ථියං කති හොන්ති, කති ආළවියං කතා.

කති කොසම්බියං පඤ්ඤත්තා, කති සක්කෙසු වුච්චන්ති;
කති භග්ගෙසු පඤ්ඤත්තා, තං මෙ අක්ඛාහි පුච්ඡිතො.

දස වෙසාලියං පඤ්ඤත්තා, එකවීස රාජගහෙ කතා;
ඡඌන තීණිසතානි, සබ්බෙ සාවත්ථියං කතා.

ඡ ආළවියං පඤ්ඤත්තා, අට්ඨ කොසම්බියං කතා;
අට්ඨ සක්කෙසු වුච්චන්ති, තයො භග්ගෙසු පඤ්ඤත්තා.

යෙ වෙසාලියං පඤ්ඤත්තා, තෙ සුණොහි යථාතථං [යථාකථං (සී. ස්‍යා. එවමුපරිපි)];
මෙථුනවිග්ගහුත්තරි, අතිරෙකඤ්ච කාළකං.

භූතං පරම්පරභත්තං, දන්තපොනෙන [දන්තපොණෙන (ක.)] අචෙලකො;
භික්ඛුනීසු ච අක්කොසො, දසෙතෙ වෙසාලියං කතා.

යෙ රාජගහෙ පඤ්ඤත්තා, තෙ සුණොහි යථාතථං;
අදින්නාදානං රාජගහෙ, ද්වෙ අනුද්ධංසනා ද්වෙපි ච භෙදා.

අන්තරවාසකං රූපියං සුත්තං, උජ්ඣාපනෙන ච පාචිතපිණ්ඩං ;
ගණභොජනං විකාලෙ ච, චාරිත්තං නහානං ඌනවීසති.

චීවරං දත්වා වොසාසන්ති, එතෙ රාජගහෙ කතා;
ගිරග්ගචරියා තත්ථෙව, ඡන්දදානෙන එකවීසති.

යෙ සාවත්ථියං පඤ්ඤත්තා, තෙ සුණොහි යථාතථං;

පාරාජිකානි චත්තාරි, සඞ්ඝාදිසෙසා භවන්ති සොළස.

අනියතා ච ද්වෙ හොන්ති, නිස්සග්ගියා චතුවීසති;
ඡපඤ්ඤාසසතඤ්චෙව, ඛුද්දකානි පවුච්චන්ති.

දසයෙව ච ගාරය්හා, ද්වෙසත්තති ච සෙඛියා;
ඡඌන තිංසසතානි, සබ්බෙ සාවත්ථියං කතා.

යෙ ආළවියං පඤ්ඤත්තා, තෙ සුණොහි යථාතථං;
කුටිකොසියසෙය්‍යා ච, ඛණනෙ ගච්ඡ දෙවතෙ;
සප්පාණකඤ්ච සිඤ්චන්ති, ඡ එතෙ ආළවියං කතා.

යෙ කොසම්බියං පඤ්ඤත්තා, තෙ සුණොහි යථාතථං;
මහාවිහාරො දොවචස්සං, අඤ්ඤං ද්වාරං සුරාය ච;
අනාදරියං සහධම්මො, පයොපානෙන අට්ඨමං.

යෙ සක්කෙසු පඤ්ඤත්තා, තෙ සුණොහි යථාතථං;
එළකලොමානි පත්තො ච, ඔවාදො චෙව භෙසජ්ජං.

සූචි ආරඤ්ඤිකො චෙව, අට්ඨෙතෙ [ඡ එතෙ (සබ්බත්ථ)] කාපිලවත්ථවෙ;
උදකසුද්ධියා ඔවාදො, භික්ඛුනීසු පවුච්චන්ති.

යෙ භග්ගෙසු පඤ්ඤත්තා, තෙ සුණොහි යථාතථං;
සමාදහිත්වා විසිබ්බෙන්ති, සාමිසෙන සසිත්ථකං.

පාරාජිකානි චත්තාරි, සඞ්ඝාදිසෙසානි භවන්ති;
සත්ත ච නිස්සග්ගියානි, අට්ඨ ද්වත්තිංස ඛුද්දකා.

ද්වෙ ගාරය්හා තයො සෙක්ඛා, ඡප්පඤ්ඤාස සික්ඛාපදා;
ඡසු නගරෙසු පඤ්ඤත්තා, බුද්ධෙනාදිච්චබන්ධුනා.

ඡඌන තිංසසතානි, සබ්බෙ සාවත්ථියං කතා;
කාරුණිකෙන බුද්ධෙන, ගොතමෙන යසස්සිනා.

2. චතුවිපත්ති

336. යං තං [යං යං (ක.)] පුච්ඡිම්හ අකිත්තයි නො;
තං තං බ්‍යාකතං අනඤ්ඤථා;
අඤ්ඤං තං පුච්ඡාමි තදිඞ්ඝ බ්‍රූහි;
ගරුක ලහුකඤ්චාපි සාවසෙසං;
අනවසෙසං දුට්ඨුල්ලඤ්ච අදුට්ඨුල්ලං;
යෙ ච යාවතතියකා.

සාධාරණං අසාධාරණං;
විභත්තියො ච [විපත්තියො ච (සී. ස්‍යා.)] යෙහි සමථෙහි සම්මන්ති;
සබ්බානිපෙතානි වියාකරොහි;
හන්ද වාක්‍යං සුණොම තෙ.

එකතිංසා යෙ ගරුකා, අට්ඨෙත්ථ අනවසෙසා;
යෙ ගරුකා තෙ දුට්ඨුල්ලා, යෙ දුට්ඨුල්ලා සා සීලවිපත්ති;
පාරාජිකං සඞ්ඝාදිසෙසො, ‘‘සීලවිපත්තී’’ති වුච්චති.

ථුල්ලච්චයං පාචිත්තියා, පාටිදෙසනීයං දුක්කටං;
දුබ්භාසිතං යො චායං, අක්කොසති හසාධිප්පායො;
අයං සා ආචාරවිපත්තිසම්මතා.

විපරීතදිට්ඨිං ගණ්හන්ති, අසද්ධම්මෙහි පුරක්ඛතා;

අබ්භාචික්ඛන්ති සම්බුද්ධං, දුප්පඤ්ඤා මොහපාරුතා;
අයං සා දිට්ඨිවිපත්තිසම්මතා.

ආජීවහෙතු ආජීවකාරණා පාපිච්ඡො ඉච්ඡාපකතො අසන්තං අභූතං උත්තරිමනුස්සධම්මං උල්ලපති, ආජීවහෙතු ආජීවකාරණා සඤ්චරිත්තං සමාපජ්ජති, ආජීවහෙතු ආජීවකාරණා – ‘‘යො තෙ විහාරෙ වසති, සො භික්ඛු අරහා’’ති භණති, ආජීවහෙතු ආජීවකාරණා භික්ඛු පණීතභොජනානි අත්තනො අත්ථාය විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජති, ආජීවහෙතු ආජීවකාරණා භික්ඛුනී පණීතභොජනානි අත්තනො අත්ථාය විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජති, ආජීවහෙතු ආජීවකාරණා සූපං වා ඔදනං වා අගිලානො අත්තනො අත්ථාය විඤ්ඤාපෙත්වා භුඤ්ජති. අයං සා ආජීවවිපත්ති සම්මතා.

එකාදස යාවතතියකා, තෙ සුණොහි යථාතථං;
උක්ඛිත්තානුවත්තිකා, අට්ඨ යාවතතියකා;
අරිට්ඨො චණ්ඩකාළී ච, ඉමෙ තෙ යාවතතියකා.

3. ඡෙදනකාදි

337. කති ඡෙදනකානි? කති භෙදනකානි? කති උද්දාලනකානි? කති අනඤ්ඤපාචිත්තියානි? කති භික්ඛුසම්මුතියො? කති සාමීචියො? කති පරමානි?

කති ජානන්ති පඤ්ඤත්තා, බුද්ධෙනාදිච්චබන්ධුනා.

ඡ ඡෙදනකානි. එකං භෙදනකං. එකං උද්දාලනකං. චත්තාරි අනඤ්ඤපාචිත්තියානි. චතස්සො භික්ඛුසම්මුතියො. සත්ත සාමීචියො. චුද්දස පරමානි.

සොදස [සොළස (සී. ස්‍යා.) අට්ඨකථා ඔලොකෙතබ්බා] ජානන්ති පඤ්ඤත්තා, බුද්ධෙනාදිච්චබන්ධුනා.

4. අසාධාරණාදි

338. වීසං ද්වෙ සතානි භික්ඛූනං සික්ඛාපදානි;
උද්දෙසං ආගච්ඡන්ති උපොසථෙසු;
තීණි සතානි චත්තාරි භික්ඛුනීනං සික්ඛාපදානි;
උද්දෙසං ආගච්ඡන්ති උපොසථෙසු.

ඡචත්තාරීසා භික්ඛූනං, භික්ඛුනීහි අසාධාරණා;
සතං තිංසා ච භික්ඛුනීනං, භික්ඛූහි අසාධාරණා.

සතං සත්තති ඡච්චෙව, උභින්නං අසාධාරණා;
සතං සත්තති චත්තාරි, උභින්නං සමසික්ඛතා.

වීසං ද්වෙ සතානි භික්ඛූනං සික්ඛාපදානි;
උද්දෙසං ආගච්ඡන්ති උපොසථෙසු;
තෙ සුණොහි යථාතථං.

පාරාජිකානි චත්තාරි, සඞ්ඝාදිසෙසානි භවන්ති තෙරස;
අනියතා ද්වෙ හොන්ති.

නිස්සග්ගියානි තිංසෙව, ද්වෙනවුති ච ඛුද්දකා;
චත්තාරො පාටිදෙසනීයා, පඤ්චසත්තති සෙඛියා.

වීසං ද්වෙ සතානි ච්මෙ හොන්ති භික්ඛූනං සික්ඛාපදානි;
උද්දෙසං ආගච්ඡන්ති උපොසථෙසු.

තීණි සතානි චත්තාරි, භික්ඛුනීනං සික්ඛාපදානි;
උද්දෙසං ආගච්ඡන්ති උපොසථෙසු, තෙ සුණොහි යථාතථං.

පාරාජිකානි අට්ඨ, සඞ්ඝාදිසෙසානි භවන්ති සත්තරස;
නිස්සග්ගියානි තිංසෙව, සතං සට්ඨි ඡ චෙව ඛුද්දකානි පවුච්චන්ති.

අට්ඨ පාටිදෙසනීයා, පඤ්චසත්තති සෙඛියා;
තීණි සතානි චත්තාරි චිමෙ හොන්ති භික්ඛුනීනං සික්ඛාපදානි;
උද්දෙසං ආගච්ඡන්ති උපොසථෙසු.

ඡචත්තාරීසා භික්ඛූනං, භික්ඛුනීහි අසාධාරණා;
තෙ සුණොහි යථාතථං.

සඞ්ඝාදිසෙසා, ද්වෙ අනියතෙහි අට්ඨ;
නිස්සග්ගියානි ද්වාදස, තෙහි තෙ හොන්ති වීසති.

ද්වෙවීසති ඛුද්දකා, චතුරො පාටිදෙසනීයා;
ඡචත්තාරීසා චිමෙ හොන්ති, භික්ඛූනං භික්ඛුනීහි අසාධාරණා.

සතං තිංසා ච භික්ඛුනීනං, භික්ඛූහි අසාධාරණා;
තෙ සුණොහි යථාතථං.

පාරාජිකානි චත්තාරි, සඞ්ඝම්හා දස නිස්සරෙ;
නිස්සග්ගියානි ද්වාදස, ඡන්නවුති ච ඛුද්දකා;
අට්ඨ පාටිදෙසනීයා.

සතං තිංසා චිමෙ හොන්ති භික්ඛුනීනං, භික්ඛූහි අසාධාරණා;
සතං සත්තති ඡච්චෙව, උභින්නං අසාධාරණා;
තෙ සුණොහි යථාතථං.

පාරාජිකානි චත්තාරි, සඞ්ඝාදිසෙසානි භවන්ති සොළස;
අනියතා ද්වෙ හොන්ති, නිස්සග්ගියානි චතුවීසති;
සතං අට්ඨාරසා චෙව, ඛුද්දකානි පවුච්චන්ති;
ද්වාදස පාටිදෙසනීයා.

සතං සත්තති ඡච්චෙවිමෙ හොන්ති, උභින්නං අසාධාරණා;
සතං සත්තති චත්තාරි, උභින්නං සමසික්ඛතා;
තෙ සුණොහි යථාතථං.

පාරාජිකානි චත්තාරි, සඞ්ඝාදිසෙසානි භවන්ති සත්ත;
නිස්සග්ගියානි අට්ඨාරස, සමසත්තති ඛුද්දකා;
පඤ්චසත්තති සෙඛියානි.

සතං සත්තති චත්තාරි චිමෙ හොන්ති, උභින්නං සමසික්ඛතා;
අට්ඨෙව පාරාජිකා යෙ දුරාසදා, තාලවත්ථුසමූපමා.

පණ්ඩුපලාසො පුථුසිලා, සීසච්ඡින්නොව සො නරො;
තාලොව මත්ථකච්ඡින්නො, අවිරුළ්හී භවන්ති තෙ.

තෙවීසති සඞ්ඝාදිසෙසා, ද්වෙ අනියතා;
ද්වෙ චත්තාරීස නිස්සග්ගියා;
අට්ඨාසීතිසතං පාචිත්තියා, ද්වාදස පාටිදෙසනීයා.

පඤ්චසත්තති සෙඛියා, තීහි සමථෙහි සම්මන්ති;
සම්මුඛා ච පටිඤ්ඤාය, තිණවත්ථාරකෙන ච.

ද්වෙ උපොසථා ද්වෙ පවාරණා;
චත්තාරි කම්මානි ජිනෙන දෙසිතා;
පඤ්චෙව උද්දෙසා චතුරො භවන්ති;
අනඤ්ඤථා ආපත්තික්ඛන්ධා ච භවන්ති සත්ත.

අධිකරණානි චත්තාරි සත්තහි සමථෙහි සම්මන්ති;
ද්වීහි චතූහි තීහි කිච්චං එකෙන සම්මති.

5. පාරාජිකාදිආපත්ති

339. ‘පාරාජික’න්ති යං වුත්තං, තං සුණොහි යථාතථං;
චුතො පරද්ධො භට්ඨො ච, සද්ධම්මා හි නිරඞ්කතො;
සංවාසොපි තහිං නත්ථි, තෙනෙතං ඉති වුච්චති.

‘සඞ්ඝාදිසෙසො’ති යං වුත්තං, තං සුණොහි යථාතථං;
සඞ්ඝොව දෙති පරිවාසං, මූලාය පටිකස්සති;
මානත්තං දෙති අබ්භෙති, තෙනෙතං ඉති වුච්චති.

‘අනියතො’ති යං වුත්තං, තං සුණොහි යථාතථං;
අනියතො න නියතො, අනෙකංසිකතං පදං;
තිණ්ණමඤ්ඤතරං ඨානං, ‘අනියතො’ති පවුච්චති.

‘ථුල්ලච්චය’න්ති යං වුත්තං, තං සුණොහි යථාතථං;
එකස්ස මූලෙ යො දෙසෙති, යො ච තං පටිගණ්හති;
අච්චයො තෙන සමො නත්ථි, තෙනෙතං ඉති වුච්චති.

‘නිස්සග්ගිය’න්ති යං වුත්තං, තං සුණොහි යථාතථං;
සඞ්ඝමජ්ඣෙ ගණමජ්ඣෙ, එකස්සෙව ච එකතො;
නිස්සජ්ජිත්වාන දෙසෙති, තෙනෙතං ඉති වුච්චති.

‘පාචිත්තිය’න්ති යං වුත්තං, තං සුණොහි යථාතථං;
පාතෙති කුසලං ධම්මං, අරියමග්ගං අපරජ්ඣති;
චිත්තසංමොහනට්ඨානං, තෙනෙතං ඉති වුච්චති.

‘පාටිදෙසනීය’න්ති යං වුත්තං, තං සුණොහි යථාතථං;
භික්ඛු අඤ්ඤාතකො සන්තො, කිච්ඡා ලද්ධාය භොජනං;
සාමං ගහෙත්වා භුඤ්ජෙය්‍ය, ‘ගාරය්හ’න්ති පවුච්චති.

නිමන්තනාසු භුඤ්ජන්තා ඡන්දාය, වොසාසති තත්ථ භික්ඛුනිං;
අනිවාරෙත්වා තහිං භුඤ්ජෙ, ගාරය්හන්ති පවුච්චති.

සද්ධාචිත්තං කුලං ගන්ත්වා, අප්පභොගං අනාළියං [අනාළ්හියං (සී. ස්‍යා.)];
අගිලානො තහිං භුඤ්ජෙ, ගාරය්හන්ති පවුච්චති.

යො චෙ අරඤ්ඤෙ විහරන්තො, සාසඞ්කෙ සභයානකෙ;
අවිදිතං තහිං භුඤ්ජෙ, ගාරය්හන්ති පවුච්චති.

භික්ඛුනී අඤ්ඤාතිකා සන්තා, යං පරෙසං මමායිතං;
සප්පි තෙලං මධුං ඵාණිතං, මච්ඡමංසං අථො ඛීරං;
දධිං සයං විඤ්ඤාපෙය්‍ය භික්ඛුනී, ගාරය්හපත්තා සුගතස්ස සාසනෙ.

‘දුක්කට’න්ති යං වුත්තං, තං සුණොහි යථාතථං;
අපරද්ධං විරද්ධඤ්ච, ඛලිතං යඤ්ච දුක්කටං.

යං මනුස්සො කරෙ පාපං, ආවි වා යදි වා රහො;
‘දුක්කට’න්ති පවෙදෙන්ති, තෙනෙතං ඉති වුච්චති.

‘දුබ්භාසිත’න්ති යං වුත්තං, තං සුණොහි යථාතථං;
දුබ්භාසිතං දුරාභට්ඨං, සංකිලිට්ඨඤ්ච යං පදං;
යඤ්ච විඤ්ඤූ ගරහන්ති, තෙනෙතං ඉති වුච්චති.

‘සෙඛිය’න්ති යං වුත්තං, තං සුණොහි යථාතථං;
සෙක්ඛස්ස සික්ඛමානස්ස, උජුමග්ගානුසාරිනො.

ආදි චෙතං චරණඤ්ච, මුඛං සඤ්ඤමසංවරො;

සික්ඛා එතාදිසී නත්ථි, තෙනෙතං ඉති වුච්චති.

[උදා. 45 උදානෙපි] ඡන්නමතිවස්සති , විවටං නාතිවස්සති;
තස්මා ඡන්නං විවරෙථ, එවං තං නාතිවස්සති.

ගති මිගානං පවනං, ආකාසො පක්ඛිනං ගති;
විභවො ගති ධම්මානං, නිබ්බානං අරහතො ගතීති.

ගාථාසඞ්ගණිකං.

තස්සුද්දානං –

සත්තනගරෙසු පඤ්ඤත්තා, විපත්ති චතුරොපි ච;
භික්ඛූනං භික්ඛුනීනඤ්ච, සාධාරණා අසාධාරණා;
සාසනං අනුග්ගහාය, ගාථාසඞ්ගණිකං ඉදන්ති.

ගාථාසඞ්ගණිකං නිට්ඨිතං.

අධිකරණභෙදො

1. උක්කොටනභෙදාදි

340. [චූළව. 215; පරි. 275] චත්තාරි අධිකරණානි. විවාදාධිකරණං, අනුවාදාධිකරණං, ආපත්තාධිකරණං, කිච්චාධිකරණං – ඉමානි චත්තාරි අධිකරණානි.

ඉමෙසං චතුන්නං අධිකරණානං කති උක්කොටා? ඉමෙසං චතුන්නං අධිකරණානං දස උක්කොටා. විවාදාධිකරණස්ස ද්වෙ උක්කොටා, අනුවාදාධිකරණස්ස චත්තාරො උක්කොටා, ආපත්තාධිකරණස්ස තයො උක්කොටා, කිච්චාධිකරණස්ස එකො උක්කොටො – ඉමෙසං චතුන්නං අධිකරණානං ඉමෙ දස උක්කොටා.

විවාදාධිකරණං උක්කොටෙන්තො කති සමථෙ උක්කොටෙති? අනුවාදාධිකරණං උක්කොටෙන්තො කති සමථෙ උක්කොටෙති? ආපත්තාධිකරණං උක්කොටෙන්තො කති සමථෙ උක්කොටෙති? කිච්චාධිකරණං උක්කොටෙන්තො කති සමථෙ උක්කොටෙති?

විවාදාධිකරණං උක්කොටෙන්තො ද්වෙ සමථෙ උක්කොටෙති. අනුවාදාධිකරණං උක්කොටෙන්තො චත්තාරො සමථෙ උක්කොටෙති. ආපත්තාධිකරණං උක්කොටෙන්තො තයො සමථෙ උක්කොටෙති. කිච්චාධිකරණං උක්කොටෙන්තො එකං සමථං උක්කොටෙති.

341. කති උක්කොටා? කතිහාකාරෙහි උක්කොටනං පසවති? කතිහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො පුග්ගලො අධිකරණං උක්කොටෙති? කති පුග්ගලා අධිකරණං උක්කොටෙන්තා ආපත්තිං ආපජ්ජන්ති?

ද්වාදස උක්කොටා. දසහාකාරෙහි උක්කොටනං පසවති. චතූහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො පුග්ගලො අධිකරණං උක්කොටෙති. චත්තාරො පුග්ගලා අධිකරණං උක්කොටෙන්තා ආපත්තිං ආපජ්ජන්ති?

කතමෙ ද්වාදස උක්කොටා? අකතං කම්මං, දුක්කටං කම්මං, පුන කාතබ්බං කම්මං, අනිහතං, දුන්නිහතං, පුන නිහනිතබ්බං, අවිනිච්ඡිතං, දුවිනිච්ඡිතං, පුන විනිච්ඡිතබ්බං, අවූපසන්තං, දුවූපසන්තං, පුන වූපසමෙතබ්බන්ති – ඉමෙ ද්වාදස උක්කොටා.

කතමෙහි දසහාකාරෙහි උක්කොටනං පසවති? තත්ථ ජාතකං අධිකරණං උක්කොටෙති, තත්ථ ජාතකං වූපසන්තං අධිකරණං උක්කොටෙති, අන්තරාමග්ගෙ අධිකරණං උක්කොටෙති, අන්තරාමග්ගෙ වූපසන්තං අධිකරණං උක්කොටෙති, තත්ථ ගතං අධිකරණං උක්කොටෙති, තත්ථ ගතං වූපසන්තං අධිකරණං උක්කොටෙති, සතිවිනයං උක්කොටෙති, අමූළ්හවිනයං උක්කොටෙති, තස්සපාපියසිකං උක්කොටෙති, තිණවත්ථාරකං උක්කොටෙති – ඉමෙහි දසහාකාරෙහි උක්කොටනං පසවති.

කතමෙහි චතූහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො පුග්ගලො අධිකරණං උක්කොටෙති? ඡන්දාගතිං ගච්ඡන්තො අධිකරණං උක්කොටෙති, දොසාගතිං ගච්ඡන්තො අධිකරණං උක්කොටෙති, මොහාගතිං ගච්ඡන්තො අධිකරණං උක්කොටෙති, භයාගතිං ගච්ඡන්තො අධිකරණං උක්කොටෙති – ඉමෙහි චතූහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො පුග්ගලො අධිකරණං උක්කොටෙති.

කතමෙ චත්තාරො පුග්ගලා අධිකරණං උක්කොටෙන්තා ආපත්තිං ආපජ්ජන්ති? තදහුපසම්පන්නො උක්කොටෙති උක්කොටනකං පාචිත්තියං, ආගන්තුකො උක්කොටෙති උක්කොටනකං පාචිත්තියං, කාරකො උක්කොටෙති උක්කොටනකං පාචිත්තියං, ඡන්දදායකො උක්කොටෙති උක්කොටනකං පාචිත්තියං – ඉමෙ චත්තාරො පුග්ගලා අධිකරණං උක්කොටෙන්තා ආපත්තිං ආපජ්ජන්ති.

2. අධිකරණනිදානාදි

342. විවාදාධිකරණං කිංනිදානං, කිංසමුදයං, කිංජාතිකං, කිංපභවං, කිංසම්භාරං, කිංසමුට්ඨානං? අනුවාදාධිකරණං කිංනිදානං, කිංසමුදයං, කිංජාතිකං, කිංපභවං, කිංසම්භාරං, කිංසමුට්ඨානං? ආපත්තාධිකරණං කිංනිදානං, කිංසමුදයං, කිංජාතිකං, කිංපභවං, කිංසම්භාරං, කිංසමුට්ඨානං ? කිච්චාධිකරණං කිංනිදානං, කිංසමුදයං, කිංජාතිකං, කිංපභවං, කිංසම්භාරං, කිංසමුට්ඨානං?

විවාදාධිකරණං විවාදනිදානං විවාදසමුදයං විවාදජාතිකං විවාදපභවං විවාදසම්භාරං විවාදසමුට්ඨානං. අනුවාදාධිකරණං අනුවාදනිදානං අනුවාදසමුදයං අනුවාදජාතිකං අනුවාදපභවං අනුවාදසම්භාරං අනුවාදසමුට්ඨානං. ආපත්තාධිකරණං ආපත්තිනිදානං ආපත්තිසමුදයං ආපත්තිජාතිකං ආපත්තිපභවං ආපත්තිසම්භාරං ආපත්තිසමුට්ඨානං. කිච්චාධිකරණං කිච්චයනිදානං කිච්චයසමුදයං කිච්චයජාතිකං කිච්චයපභවං කිච්චයසම්භාරං කිච්චයසමුට්ඨානං.

විවාදාධිකරණං කිංනිදානං, කිංසමුදයං, කිංජාතිකං, කිංපභවං, කිංසම්භාරං, කිංසමුට්ඨානං? අනුවාදාධිකරණං… පෙ…. ආපත්තාධිකරණං…පෙ…. කිච්චාධිකරණං කිංනිදානං, කිංසමුදයං, කිංජාතිකං, කිංපභවං, කිංසම්භාරං, කිංසමුට්ඨානං?

විවාදාධිකරණං හෙතුනිදානං, හෙතුසමුදයං, හෙතුජාතිකං, හෙතුපභවං, හෙතුසම්භාරං, හෙතුසමුට්ඨානං. අනුවාදාධිකරණං…පෙ…. ආපත්තාධිකරණං…පෙ…. කිච්චාධිකරණං හෙතුනිදානං, හෙතුසමුදයං, හෙතුජාතිකං, හෙතුපභවං, හෙතුසම්භාරං, හෙතුසමුට්ඨානං.

විවාදාධිකරණං කිංනිදානං, කිංසමුදයං, කිංජාතිකං, කිංපභවං, කිංසම්භාරං, කිංසමුට්ඨානං? අනුවාදාධිකරණං … පෙ…. ආපත්තාධිකරණං…පෙ…. කිච්චාධිකරණං කිංනිදානං, කිංසමුදයං, කිංජාතිකං, කිංපභවං, කිංසම්භාරං, කිංසමුට්ඨානං?

විවාදාධිකරණං පච්චයනිදානං, පච්චයසමුදයං, පච්චයජාතිකං, පච්චයපභවං, පච්චයසම්භාරං, පච්චයසමුට්ඨානං. අනුවාදාධිකරණං…පෙ…. ආපත්තාධිකරණං…පෙ…. කිච්චාධිකරණං පච්චයනිදානං, පච්චයසමුදයං, පච්චයජාතිකං, පච්චයපභවං, පච්චයසම්භාරං, පච්චයසමුට්ඨානං.

3. අධිකරණමූලාදි

343. චතුන්නං අධිකරණානං කති මූලානි, කති සමුට්ඨානා? චතුන්නං අධිකරණානං තෙත්තිංස මූලානි, තෙත්තිංස සමුට්ඨානා.

චතුන්නං අධිකරණානං කතමානි තෙත්තිංස මූලානි? විවාදාධිකරණස්ස ද්වාදස මූලානි, අනුවාදාධිකරණස්ස චුද්දස මූලානි, ආපත්තාධිකරණස්ස ඡ මූලානි, කිච්චාධිකරණස්ස එකං මූලං, සඞ්ඝො – චතුන්නං අධිකරණානං ඉමානි තෙත්තිංස මූලානි.

චතුන්නං අධිකරණානං කතමෙ තෙත්තිංස සමුට්ඨානා? විවාදාධිකරණස්ස අට්ඨාරසභෙදකරවත්ථූනි සමුට්ඨානා, අනුවාදාධිකරණස්ස චතස්සො විපත්තියො සමුට්ඨානා, ආපත්තාධිකරණස්ස සත්තාපත්තික්ඛන්ධා සමුට්ඨානා, කිච්චාධිකරණස්ස චත්තාරි කම්මානි සමුට්ඨානා – චතුන්නං අධිකරණානං ඉමෙ තෙත්තිංස සමුට්ඨානා.

4. අධිකරණපච්චයාපත්ති

344. විවාදාධිකරණං ආපත්තානාපත්තීති? විවාදාධිකරණං න ආපත්ති. කිං පන විවාදාධිකරණපච්චයා ආපත්තිං ආපජ්ජෙය්‍යාති? ආම, විවාදාධිකරණපච්චයා ආපත්තිං ආපජ්ජෙය්‍ය. විවාදාධිකරණපච්චයා කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? විවාදාධිකරණපච්චයා ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති. උපසම්පන්නං ඔමසති, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස; අනුපසම්පන්නං ඔමසති, ආපත්ති දුක්කටස්ස – විවාදාධිකරණපච්චයා ඉමා ද්වෙ ආපත්තියො ආපජ්ජති.

තා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං කති විපත්තියො භජන්ති? චතුන්නං අධිකරණානං කතමං අධිකරණං? සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං කතිහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා? ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨන්ති? කතිහි අධිකරණෙහි කතිසු ඨානෙසු කතිහි සමථෙහි සම්මන්ති?

තා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං එකං විපත්තිං භජන්ති – ආචාරවිපත්තිං. චතුන්නං අධිකරණානං , ආපත්තාධිකරණං. සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං ද්වීහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා – සියා පාචිත්තියාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා දුක්කටාපත්තික්ඛන්ධෙන. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨන්ති. එකෙන අධිකරණෙන – කිච්චාධිකරණෙන; තීසු ඨානෙසු – සඞ්ඝමජ්ඣෙ, ගණමජ්ඣෙ, පුග්ගලස්ස සන්තිකෙ; තීහි සමථෙහි සම්මන්ති – සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච, සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච තිණවත්ථාරකෙන ච.

345. අනුවාදාධිකරණං ආපත්තානාපත්තීති? අනුවාදාධිකරණං න ආපත්ති. කිං පන අනුවාදාධිකරණපච්චයා ආපත්තිං ආපජ්ජෙය්‍යාති? ආම, අනුවාදාධිකරණපච්චයා ආපත්තිං ආපජ්ජෙය්‍ය. අනුවාදාධිකරණපච්චයා, කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? අනුවාදාධිකරණපච්චයා තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති. භික්ඛුං අමූලකෙන පාරාජිකෙන ධම්මෙන අනුද්ධංසෙති, ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස; අමූලකෙන සඞ්ඝාදිසෙසෙන අනුද්ධංසෙති, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස; අමූලිකාය ආචාරවිපත්තියා අනුද්ධංසෙති, ආපත්ති දුක්කටස්ස – අනුවාදාධිකරණපච්චයා ඉමා තිස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති.

තා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං කති විපත්තියො භජන්ති? චතුන්නං අධිකරණානං කතමං අධිකරණං? සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං කතිහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා? ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨන්ති? කතිහි අධිකරණෙහි කතිසු ඨානෙසු කතිහි සමථෙහි සම්මන්ති?

තා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං ද්වෙ විපත්තියො භජන්ති – සියා සීලවිපත්තිං, සියා ආචාරවිපත්තිං. චතුන්නං අධිකරණානං, ආපත්තාධිකරණං. සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං තීහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා – සියා සඞ්ඝාදිසෙසාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා පාචිත්තියාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා දුක්කටාපත්තික්ඛන්ධෙන. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨන්ති. යා තා ආපත්තියො ගරුකා තා ආපත්තියො එකෙන අධිකරණෙන – කිච්චාධිකරණෙන; එකම්හි ඨානෙ – සඞ්ඝමජ්ඣෙ; ද්වීහි සමථෙහි සම්මන්ති – සම්මුඛාවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච. යා තා ආපත්තියො ලහුකා තා ආපත්තියො එකෙන අධිකරණෙන – කිච්චාධිකරණෙන; තීසු ඨානෙසු – සඞ්ඝමජ්ඣෙ ගණමජ්ඣෙ පුග්ගලස්ස සන්තිකෙ; තීහි සමථෙහි සම්මන්ති – සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච , සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච තිණවත්ථාරකෙන ච.

346. ආපත්තාධිකරණං ආපත්තානාපත්තීති? ආපත්තාධිකරණං ආපත්ති. කිං පන ආපත්තාධිකරණපච්චයා ආපත්තිං ආපජ්ජෙය්‍යාති? ආම, ආපත්තාධිකරණපච්චයා ආපත්තිං ආපජ්ජෙය්‍ය. ආපත්තාධිකරණපච්චයා කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? ආපත්තාධිකරණපච්චයා චතස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති. භික්ඛුනී ජානං පාරාජිකං ධම්මං [පාරාජිකං ධම්මං අජ්ඣාපන්නං (සයා.)] පටිච්ඡාදෙති, ආපත්ති පාරාජිකස්ස; වෙමතිකා පටිච්ඡාදෙති, ආපත්ති ථුල්ලච්චයස්ස; භික්ඛු සඞ්ඝාදිසෙසං පටිච්ඡාදෙති, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස; ආචාරවිපත්තිං පටිච්ඡාදෙති, ආපත්ති දුක්කටස්ස – ආපත්තාධිකරණපච්චයා ඉමා චතස්සො ආපත්තියො ආපජ්ජති.

තා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං කති විපත්තියො භජන්ති? චතුන්නං අධිකරණානං කතමං අධිකරණං? සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං කතිහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා? ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨන්ති ? කතිහි අධිකරණෙහි කතිසු ඨානෙසු කතිහි සමථෙහි සම්මන්ති?

තා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං ද්වෙ විපත්තියො භජන්ති – සියා සීලවිපත්තිං සියා ආචාරවිපත්තිං. චතුන්නං අධිකරණානං – ආපත්තාධිකරණං. සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං චතූහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා – සියා පාරාජිකාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා ථුල්ලච්චයාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා පාචිත්තියාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා දුක්කටාපත්තික්ඛන්ධෙන. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨන්ති – කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨන්ති. යා සා ආපත්ති අනවසෙසා සා ආපත්ති න කතමෙන අධිකරණෙන, න කතමම්හි ඨානෙ, න කතමෙන සමථෙන සම්මති. යා තා ආපත්තියො ලහුකා තා ආපත්තියො එකෙන අධිකරණෙන – කිච්චාධිකරණෙන; තීසු ඨානෙසු – සඞ්ඝමජ්ඣෙ, ගණමජ්ඣෙ, පුග්ගලස්ස සන්තිකෙ; තීහි සමථෙහි සම්මන්ති – සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච, සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච තිණවත්ථාරකෙන ච.

347. කිච්චාධිකරණං ආපත්තානාපත්තීති? කිච්චාධිකරණං න ආපත්ති. කිං පන කිච්චාධිකරණපච්චයා ආපත්තිං ආපජ්ජෙය්‍යාති? ආම, කිච්චාධිකරණපච්චයා ආපත්තිං ආපජ්ජෙය්‍ය. කිච්චාධිකරණපච්චයා කති ආපත්තියො ආපජ්ජති? කිච්චාධිකරණපච්චයා පඤ්ච ආපත්තියො ආපජ්ජති. උක්ඛිත්තානුවත්තිකා භික්ඛුනී යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජති, ඤත්තියා දුක්කටං; ද්වීහි කම්මවාචාහි ථුල්ලච්චයා; කම්මවාචාපරියොසානෙ ආපත්ති පාරාජිකස්ස; භෙදකානුවත්තකා භික්ඛූ යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජන්ති, ආපත්ති සඞ්ඝාදිසෙසස්ස; පාපිකාය දිට්ඨියා යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජන්ති, ආපත්ති පාචිත්තියස්ස – කිච්චාධිකරණපච්චයා ඉමා පඤ්ච ආපත්තියො ආපජ්ජති.

තා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං කති විපත්තියො භජන්ති? චතුන්නං අධිකරණානං කතමං අධිකරණං? සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං කතිහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා? ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨන්ති? කතිහි අධිකරණෙහි කතිසු ඨානෙසු කතිහි සමථෙහි සම්මන්ති?

තා ආපත්තියො චතුන්නං විපත්තීනං ද්වෙ විපත්තියො භජන්ති – සියා සීලවිපත්තිං සියා ආචාරවිපත්තිං. චතුන්නං අධිකරණානං – ආපත්තාධිකරණං. සත්තන්නං ආපත්තික්ඛන්ධානං පඤ්චහි ආපත්තික්ඛන්ධෙහි සඞ්ගහිතා – සියා පාරාජිකාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා සඞ්ඝාදිසෙසාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා ථුල්ලච්චයාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා පාචිත්තියාපත්තික්ඛන්ධෙන, සියා දුක්කටාපත්තික්ඛන්ධෙන. ඡන්නං ආපත්තිසමුට්ඨානානං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨන්ති – කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨන්ති. යා සා ආපත්ති අනවසෙසා සා ආපත්ති න කතමෙන අධිකරණෙන, න කතමම්හි ඨානෙ, න කතමෙන සමථෙන සම්මති. යා සා ආපත්ති ගරුකා සා ආපත්ති එකෙන අධිකරණෙන – කිච්චාධිකරණෙන; එකම්හි ඨානෙ – සඞ්ඝමජ්ඣෙ; ද්වීහි සමථෙහි සම්මති – සම්මුඛාවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච. යා තා ආපත්තියො ලහුකා තා ආපත්තියො එකෙන අධිකරණෙන – කිච්චාධිකරණෙන; තීසු ඨානෙසු – සඞ්ඝමජ්ඣෙ, ගණමජ්ඣෙ, පුග්ගලස්ස සන්තිකෙ; තීහි සමථෙහි සම්මන්ති – සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච, සියා සම්මුඛාවිනයෙන ච තිණවත්ථාරකෙන ච.

5. අධිකරණාධිප්පායො

348. විවාදාධිකරණං හොති අනුවාදාධිකරණං, හොති ආපත්තාධිකරණං, හොති කිච්චාධිකරණං. විවාදාධිකරණං න හොති අනුවාදාධිකරණං, න හොති ආපත්තාධිකරණං, න හොති කිච්චාධිකරණං; අපි ච, විවාදාධිකරණපච්චයා හොති අනුවාදාධිකරණං, හොති ආපත්තාධිකරණං, හොති කිච්චාධිකරණං. යථා කථං විය? [චූළව. 215; පරි. 314] ඉධ

භික්ඛූ විවදන්ති – ධම්මොති වා අධම්මොති වා දුට්ඨුල්ලාපත්තීති වා අදුට්ඨුල්ලාපත්තීති වා. යං තත්ථ භණ්ඩනං කලහො විග්ගහො විවාදො නානාවාදො අඤ්ඤථාවාදො විපච්චතාය වොහාරො මෙධකං, ඉදං වුච්චති විවාදාධිකරණං. විවාදාධිකරණෙ සඞ්ඝො විවදති විවාදාධිකරණං. විවදමානො අනුවදති අනුවාදාධිකරණං. අනුවදමානො ආපත්තිං ආපජ්ජති ආපත්තාධිකරණං. තාය ආපත්තියා සඞ්ඝො කම්මං කරොති කිච්චාධිකරණං. එවං විවාදාධිකරණපච්චයා හොති අනුවාදාධිකරණං, හොති ආපත්තාධිකරණං, හොති කිච්චාධිකරණං.

අනුවාදාධිකරණං හොති ආපත්තාධිකරණං, හොති කිච්චාධිකරණං, හොති විවාදාධිකරණං. අනුවාදාධිකරණං න හොති ආපත්තාධිකරණං, න හොති කිච්චාධිකරණං, න හොති විවාදාධිකරණං; අපි ච, අනුවාදාධිකරණපච්චයා හොති ආපත්තාධිකරණං, හොති කිච්චාධිකරණං, හොති විවාදාධිකරණං. යථා කථං විය? ඉධ භික්ඛූ භික්ඛුං අනුවදන්ති සීලවිපත්තියා වා ආචාරවිපත්තියා වා දිට්ඨිවිපත්තියා වා ආජීවවිපත්තියා වා. යො තත්ථ අනුවාදො අනුවදනා අනුල්ලපනා අනුභණනා අනුසම්පවඞ්කතා අබ්භුස්සහනතා අනුබලප්පදානං, ඉදං වුච්චති අනුවාදාධිකරණං. අනුවාදාධිකරණෙ සඞ්ඝො විවදති, විවාදාධිකරණං. විවදමානො අනුවදති, අනුවාදාධිකරණං. අනුවදමානො ආපත්තිං ආපජ්ජති, ආපත්තාධිකරණං. තාය ආපත්තියා සඞ්ඝො කම්මං කරොති, කිච්චාධිකරණං. එවං අනුවාදාධිකරණපච්චයා හොති ආපත්තාධිකරණං, හොති කිච්චාධිකරණං, හොති විවාදාධිකරණං.

ආපත්තාධිකරණං හොති කිච්චාධිකරණං, හොති විවාදාධිකරණං, හොති අනුවාදාධිකරණං. ආපත්තාධිකරණං න හොති කිච්චාධිකරණං, න හොති විවාදාධිකරණං, න හොති අනුවාදාධිකරණං; අපි ච, ආපත්තාධිකරණපච්චයා හොති කිච්චාධිකරණං, හොති විවාදාධිකරණං, හොති අනුවාදාධිකරණං. යථා කථං විය? [චූළව. 215; පරි. 348] පඤ්චපි ආපත්තික්ඛන්ධා ආපත්තාධිකරණං, සත්තපි ආපත්තික්ඛන්ධා ආපත්තාධිකරණං, ඉදං වුච්චති ආපත්තාධිකරණං. ආපත්තාධිකරණෙ සඞ්ඝො විවදති විවාදාධිකරණං. විවදමානො අනුවදති අනුවාදාධිකරණං. අනුවදමානො ආපත්තිං ආපජ්ජති ආපත්තාධිකරණං. තාය ආපත්තියා සඞ්ඝො කම්මං කරොති කිච්චාධිකරණං. එවං ආපත්තාධිකරණපච්චයා හොති කිච්චාධිකරණං, හොති විවාදාධිකරණං, හොති අනුවාදාධිකරණං.

කිච්චාධිකරණං හොති විවාදාධිකරණං, හොති අනුවාදාධිකරණං, හොති ආපත්තාධිකරණං. කිච්චාධිකරණං න හොති විවාදාධිකරණං, න හොති අනුවාදාධිකරණං, න හොති ආපත්තාධිකරණං; අපි ච, කිච්චාධිකරණපච්චයා හොති විවාදාධිකරණං, හොති අනුවාදාධිකරණං, හොති ආපත්තාධිකරණං. යථා කථං විය? යා සඞ්ඝස්ස කිච්චයතා කරණීයතා අපලොකනකම්මං ඤත්තිකම්මං ඤත්තිදුතියකම්මං ඤත්තිචතුත්ථකම්මං, ඉදං වුච්චති කිච්චාධිකරණං. කිච්චාධිකරණෙ සඞ්ඝො විවදති විවාදාධිකරණං. විවදමානො අනුවදති අනුවාදාධිකරණං. අනුවදමානො ආපත්තිං ආපජ්ජති ආපත්තාධිකරණං. තාය ආපත්තියා සඞ්ඝො කම්මං කරොති කිච්චාධිකරණං. එවං කිච්චාධිකරණපච්චයා හොති විවාදාධිකරණං, හොති අනුවාදාධිකරණං, හොති ආපත්තාධිකරණං.

6. පුච්ඡාවාරො

349. යත්ථ සතිවිනයො තත්ථ සම්මුඛාවිනයො? යත්ථ සම්මුඛාවිනයො තත්ථ සතිවිනයො? යත්ථ අමූළ්හවිනයො තත්ථ සම්මුඛාවිනයො? යත්ථ සම්මුඛාවිනයො තත්ථ අමූළ්හවිනයො? යත්ථ පටිඤ්ඤාතකරණං තත්ථ සම්මුඛාවිනයො? යත්ථ සම්මුඛාවිනයො තත්ථ පටිඤ්ඤාතකරණං? යත්ථ යෙභුය්‍යසිකා තත්ථ සම්මුඛාවිනයො? යත්ථ සම්මුඛාවිනයො තත්ථ යෙභුය්‍යසිකා? යත්ථ තස්සපාපියසිකා තත්ථ සම්මුඛාවිනයො? යත්ථ සම්මුඛාවිනයො තත්ථ තස්සපාපියසිකා? යත්ථ තිණවත්ථාරකො තත්ථ සම්මුඛාවිනයො? යත්ථ සම්මුඛාවිනයො තත්ථ තිණවත්ථාරකො?

7. විස්සජ්ජනාවාරො

350. යස්මිං සමයෙ සම්මුඛාවිනයෙන ච සතිවිනයෙන ච අධිකරණං වූපසම්මති – යත්ථ සතිවිනයො තත්ථ සම්මුඛාවිනයො, යත්ථ සම්මුඛාවිනයො තත්ථ සතිවිනයො, න තත්ථ අමූළ්හවිනයො, න තත්ථ පටිඤ්ඤාතකරණං, න තත්ථ යෙභුය්‍යසිකා, න තත්ථ තස්සපාපියසිකා, න තත්ථ තිණවත්ථාරකො. යස්මිං සමයෙ සම්මුඛාවිනයෙන ච අමූළ්හවිනයෙන ච…පෙ…. සම්මුඛාවිනයෙන ච පටිඤ්ඤාතකරණෙන ච…පෙ…. සම්මුඛාවිනයෙන ච යෙභුය්‍යසිකාය ච…පෙ…. සම්මුඛාවිනයෙන ච තස්සපාපියසිකාය ච…පෙ…. සම්මුඛාවිනයෙන ච තිණවත්ථාරකෙන ච අධිකරණං වූපසම්මති – යත්ථ තිණවත්ථාරකො තත්ථ සම්මුඛාවිනයො, යත්ථ සම්මුඛාවිනයො තත්ථ තිණවත්ථාරකො, න තත්ථ සතිවිනයො, න තත්ථ අමූළ්හවිනයො, න තත්ථ පටිඤ්ඤාතකරණං, න තත්ථ යෙභුය්‍යසිකා, න තත්ථ තස්සපාපියසිකා.

8. සංසට්ඨවාරො

351. සම්මුඛාවිනයොති වා සතිවිනයොති වා – ඉමෙ ධම්මා සංසට්ඨා උදාහු විසංසට්ඨා? ලබ්භා ච පනිමෙසං ධම්මානං විනිබ්භුජිත්වා විනිබ්භුජිත්වා නානාකරණං පඤ්ඤාපෙතුං? සම්මුඛාවිනයොති වා අමූළ්හවිනයොති වා…පෙ…. සම්මුඛාවිනයොති වා පටිඤ්ඤාතකරණන්ති වා… සම්මුඛාවිනයොති වා යෙභුය්‍යසිකාති වා… සම්මුඛාවිනයොති වා තස්සපාපියසිකාති වා… සම්මුඛාවිනයොති වා තිණවත්ථාරකොති – ඉමෙ ධම්මා සංසට්ඨා උදාහු විසංසට්ඨා ? ලබ්භා ච පනිමෙසං ධම්මානං විනිබ්භුජිත්වා විනිබ්භුජිත්වා නානාකරණං පඤ්ඤාපෙතුං?

සම්මුඛාවිනයොති වා සතිවිනයොති වා – ඉමෙ ධම්මා සංසට්ඨා, නො විසංසට්ඨා; න ච ලබ්භා ඉමෙසං ධම්මානං විනිබ්භුජිත්වා විනිබ්භුජිත්වා නානාකරණං පඤ්ඤාපෙතුං. සම්මුඛාවිනයොති වා අමූළ්හවිනයොති වා…පෙ…. සම්මුඛාවිනයොති වා පටිඤ්ඤාතකරණන්ති වා… සම්මුඛාවිනයොති වා යෙභුය්‍යසිකාති වා… සම්මුඛාවිනයොති වා තස්සපාපියසිකාති වා… සම්මුඛාවිනයොති වා තිණවත්ථාරකොති වා – ඉමෙ ධම්මා සංසට්ඨා, නො විසංසට්ඨා; න ච ලබ්භා ඉමෙසං ධම්මානං විනිබ්භුජිත්වා විනිබ්භුජිත්වා නානාකරණං පඤ්ඤාපෙතුං.

9. සත්තසමථනිදානං

352. සම්මුඛාවිනයො කිංනිදානො, කිංසමුදයො, කිංජාතිකො, කිංපභවො, කිංසම්භාරො කිංසමුට්ඨානො? සතිවිනයො කිංනිදානො, කිංසමුදයො, කිංජාතිකො, කිංපභවො, කිංසම්භාරො, කිංසමුට්ඨානො? අමූළ්හවිනයො කිංනිදානො, කිංසමුදයො, කිංජාතිකො, කිංපභවො, කිංසම්භාරො, කිංසමුට්ඨානො? පටිඤ්ඤාතකරණං කිංනිදානං, කිංසමුදයං, කිංජාතිකං, කිංපභවං, කිංසම්භාරං, කිංසමුට්ඨානං? යෙභුය්‍යසිකා කිංනිදානා, කිංසමුදයා, කිංජාතිකා, කිංපභවා, කිංසම්භාරා, කිංසමුට්ඨානා? තස්සපාපියසිකා කිංනිදානා, කිංසමුදයා, කිංජාතිකා, කිංපභවා, කිංසම්භාරා, කිංසමුට්ඨානා තිණවත්ථාරකො කිංනිදානො, කිංසමුදයො, කිංජාතිකො, කිංපභවො, කිංසම්භාරො, කිංසමුට්ඨානො?

සම්මුඛාවිනයො නිදානනිදානො, නිදානසමුදයො, නිදානජාතිකො, නිදානපභවො, නිදානසම්භාරො, නිදානසමුට්ඨානො. සතිවිනයො…පෙ…. අමූළ්හවිනයො…පෙ…. පටිඤ්ඤාතකරණං නිදානනිදානං, නිදානසමුදයං, නිදානජාතිකං, නිදානපභවං, නිදානසම්භාරං, නිදානසමුට්ඨානං. යෙභුය්‍යසිකා…පෙ…. තස්සපාපියසිකා නිදානනිදානා, නිදානසමුදයා, නිදානජාතිකා, නිදානපභවා, නිදානසම්භාරා , නිදානසමුට්ඨානා. තිණවත්ථාරකො නිදානනිදානො, නිදානසමුදයො, නිදානජාතිකො, නිදානපභවො, නිදානසම්භාරො, නිදානසමුට්ඨානො.

සම්මුඛාවිනයො කිංනිදානො, කිංසමුදයො, කිංජාතිකො, කිංපභවො, කිංසම්භාරො, කිංසමුට්ඨානො ? සතිවිනයො…පෙ…. අමූළ්හවිනයො…පෙ…. පටිඤ්ඤාතකරණං…පෙ…. යෙභුය්‍යසිකා…පෙ…. තස්සපාපියසිකා…පෙ…. තිණවත්ථාරකො කිංනිදානො, කිංසමුදයො, කිංජාතිකො, කිංපභවො, කිංසම්භාරො, කිංසමුට්ඨානො?

සම්මුඛාවිනයො හෙතුනිදානො, හෙතුසමුදයො, හෙතුජාතිකො, හෙතුපභවො, හෙතුසම්භාරො, හෙතුසමුට්ඨානො . සතිවිනයො…පෙ…. අමූළ්හවිනයො…පෙ…. පටිඤ්ඤාතකරණං හෙතුනිදානං, හෙතුසමුදයං, හෙතුජාතිකං, හෙතුපභවං, හෙතුසම්භාරං, හෙතුසමුට්ඨානං. යෙභුය්‍යසිකා…පෙ…. තස්සපාපියසිකා හෙතුනිදානා, හෙතුසමුදයා, හෙතුජාතිකා, හෙතුපභවා, හෙතුසම්භාරා, හෙතුසමුට්ඨානා. තිණවත්ථාරකො හෙතුනිදානො, හෙතුසමුදයො, හෙතුජාතිකො, හෙතුපභවො, හෙතුසම්භාරො, හෙතුසමුට්ඨානො.

සම්මුඛාවිනයො කිංනිදානො, කිංසමුදයො, කිංජාතිකො, කිංපභවො, කිංසම්භාරො, කිංසමුට්ඨානො? සතිවිනයො…පෙ…. අමූළ්හවිනයො…පෙ…. පටිඤ්ඤාතකරණං…පෙ…. යෙභුය්‍යසිකා…පෙ…. තස්සපාපියසිකා…පෙ…. තිණවත්ථාරකො කිංනිදානො, කිංසමුදයො, කිංජාතිකො, කිංපභවො, කිංසම්භාරො, කිංසමුට්ඨානො? සම්මුඛාවිනයො පච්චයනිදානො, පච්චයසමුදයො, පච්චයජාතිකො, පච්චයපභවො, පච්චයසම්භාරො, පච්චයසමුට්ඨානො. සතිවිනයො…පෙ…. අමූළ්හවිනයො…පෙ…. පටිඤ්ඤාතකරණං පච්චයනිදානං, පච්චයසමුදයං, පච්චයජාතිකං, පච්චයපභවං, පච්චයසම්භාරං, පච්චයසමුට්ඨානං. යෙභුය්‍යසිකා…පෙ…. තස්සපාපියසිකා පච්චයනිදානා, පච්චයසමුදයා, පච්චයජාතිකා, පච්චයපභවා, පච්චයසම්භාරා, පච්චයසමුට්ඨානා. තිණවත්ථාරකො පච්චයනිදානො, පච්චයසමුදයො, පච්චයජාතිකො, පච්චයපභවො, පච්චයසම්භාරො, පච්චයසමුට්ඨානො.

353. සත්තන්නං සමථානං කති මූලානි, කති සමුට්ඨානා? සත්තන්නං සමථානං ඡබ්බීස මූලානි, ඡත්තිංස සමුට්ඨානා. සත්තන්නං සමථානං කතමානි ඡබ්බී මූලානි? සම්මුඛාවිනයස්ස චත්තාරි මූලානි. සඞ්ඝසම්මුඛතා, ධම්මසම්මුඛතා, විනයසම්මුඛතා, පුග්ගලසම්මුඛතා; සතිවිනයස්ස චත්තාරි මූලානි; අමූළ්හවිනයස්ස චත්තාරි මූලානි; පටිඤ්ඤාතකරණස්ස ද්වෙ මූලානි – යො ච දෙසෙති යස්ස ච දෙසෙති; යෙභුය්‍යසිකාය චත්තාරි මූලානි; තස්සපාපියසිකාය චත්තාරි මූලානි; තිණවත්ථාරකස්ස චත්තාරි මූලානි – සඞ්ඝසම්මුඛතා, ධම්මසම්මුඛතා, විනයසම්මුඛතා, පුග්ගලසම්මුඛතා – සත්තන්නං සමථානං ඉමානි ඡබ්බීස මූලානි.

සත්තන්නං සමථානං කතමෙ ඡත්තිංස සමුට්ඨානා? සතිවිනයස්ස කම්මස්ස කිරියා, කරණං, උපගමනං, අජ්ඣුපගමනං, අධිවාසනා, අප්පටික්කොසනා. අමූළ්හවිනයස්ස කම්මස්ස…පෙ…. පටිඤ්ඤාතකරණස්ස කම්මස්ස… යෙභුය්‍යසිකාය කම්මස්ස… තස්සපාපියසිකාය කම්මස්ස… තිණවත්ථාරකස්ස කම්මස්ස කිරියා, කරණං, උපගමනං, අජ්ඣුපගමනං, අධිවාසනා, අප්පටික්කොසනා – සත්තන්නං සමථානං ඉමෙ ඡත්තිංස සමුට්ඨානා.

10. සත්තසමථනානත්ථාදි

354. සම්මුඛාවිනයොති වා සතිවිනයොති වා – ඉමෙ ධම්මා නානත්ථා නානාබ්‍යඤ්ජනා උදාහු එකත්ථා බ්‍යඤ්ජනමෙව නානං? සම්මුඛාවිනයොති වා අමූළ්හවිනයොති වා…පෙ…. සම්මුඛාවිනයොති වා පටිඤ්ඤාතකරණන්ති වා… සම්මුඛාවිනයොති වා යෙභුය්‍යසිකාති වා… සම්මුඛාවිනයොති වා තස්සපාපියසිකාති වා…

සම්මුඛාවිනයොති වා තිණවත්ථාරකොති වා – ඉමෙ ධම්මා නානත්ථා නානාබ්‍යඤ්ජනා උදාහු එකත්ථා බ්‍යඤ්ජනමෙව නානං? සම්මුඛාවිනයොති වා සතිවිනයොති වා – ඉමෙ ධම්මා නානත්ථා චෙව නානාබ්‍යඤ්ජනා ච. සම්මුඛාවිනයොති වා අමූළ්හවිනයොති වා…පෙ…. සම්මුඛාවිනයොති වා පටිඤ්ඤාතකරණන්ති වා… සම්මුඛාවිනයොති වා යෙභුය්‍යසිකාති වා… සම්මුඛාවිනයොති වා තස්සපාපියසිකාති වා… සම්මුඛාවිනයොති වා තිණවත්ථාරකොති වා – ඉමෙ ධම්මා නානත්ථා චෙව නානා බ්‍යඤ්ජනා ච.

355. [චූළව. 224] විවාදො විවාදාධිකරණං, විවාදො නො අධිකරණං, අධිකරණං නො විවාදො, අධිකරණඤ්චෙව විවාදො ච? සියා විවාදො විවාදාධිකරණං, සියා විවාදො නො අධිකරණං, සියා අධිකරණං නො විවාදො, සියා අධිකරණඤ්චෙව විවාදො ච.

තත්ථ කතමො විවාදො විවාදාධිකරණං? ඉධ භික්ඛූ විවදන්ති ධම්මොති වා අධම්මොති වා…පෙ…. දුට්ඨුල්ලා ආපත්තීති වා අදුට්ඨුල්ලා ආපත්තීති වා. යං තත්ථ භණ්ඩනං, කලහො, විග්ගහො, විවාදො, නානාවාදො, අඤ්ඤථාවාදො, විපච්චතාය වොහාරො, මෙධකං – අයං විවාදො විවාදාධිකරණං.

තත්ථ කතමො විවාදො නො අධිකරණං? මාතාපි පුත්තෙන විවදති, පුත්තොපි මාතරා විවදති, පිතාපි පුත්තෙන විවදති, පුත්තොපි පිතරා විවදති, භාතාපි භාතරා විවදති, භාතාපි භගිනියා විවදති, භගිනීපි භාතරා විවදති, සහායොපි සහායෙන විවදති – අයං විවාදො නො අධිකරණං.

තත්ථ කතමං අධිකරණං නො විවාදො? අනුවාදාධිකරණං, ආපත්තාධිකරණං, කිච්චාධිකරණං – ඉදං අධිකරණං නො විවාදො.

තත්ථ කතමං අධිකරණඤ්චෙව විවාදො ච? විවාදාධිකරණං අධිකරණඤ්චෙව විවාදො ච.

356. [චූළව. 224 ආදයො] අනුවාදො අනුවාදාධිකරණං, අනුවාදො නො අධිකරණං, අධිකරණං නො අනුවාදො, අධිකරණඤ්චෙව අනුවාදො ච? සියා අනුවාදො අනුවාදාධිකරණං, සියා අනුවාදො නො අධිකරණං, සියා අධිකරණං නො අනුවාදො, සියා අධිකරණඤ්චෙව අනුවාදො ච.

තත්ථ කතමො අනුවාදො අනුවාදාධිකරණං? ඉධ භික්ඛූ භික්ඛුං අනුවදන්ති සීලවිපත්තියා වා ආචාරවිපත්තියා වා දිට්ඨිවිපත්තියා වා ආජීවවිපත්තියා වා. යො තත්ථ අනුවාදො, අනුවදනා අනුල්ලපනා අනුභණනා අනුසම්පවඞ්කතා අබ්භුස්සහනතා අනුබලප්පදානං – අයං අනුවාදො අනුවාදාධිකරණං.

තත්ථ කතමො අනුවාදො නො අධිකරණං? මාතාපි පුත්තං අනුවදති, පුත්තොපි මාතරං අනුවදති, පිතාපි පුත්තං අනුවදති, පුත්තොපි පිතරං අනුවදති, භාතාපි භාතරං අනුවදති, භාතාපි භගිනිං අනුවදති, භගිනීපි භාතරං අනුවදති, සහායොපි සහායං අනුවදති – අයං අනුවාදො නො අධිකරණං.

තත්ථ කතමං අධිකරණං නො අනුවාදො? ආපත්තාධිකරණං කිච්චාධිකරණං විවාදාධිකරණං – ඉදං අධිකරණං නො අනුවාදො.

තත්ථ කතමං අධිකරණඤ්චෙව අනුවාදො ච? අනුවාදාධිකරණං අධිකරණඤ්චෙව අනුවාදො ච.

357. ආපත්ති ආපත්තාධිකරණං, ආපත්ති නො අධිකරණං, අධිකරණං නො ආපත්ති, අධිකරණඤ්චෙව ආපත්ති ච? සියා ආපත්ති ආපත්තාධිකරණං, සියා ආපත්ති නො අධිකරණං, සියා අධිකරණං නො ආපත්ති, සියා අධිකරණඤ්චෙව ආපත්ති ච.

තත්ථ කතමා ආපත්ති ආපත්තාධිකරණං? පඤ්චපි ආපත්තික්ඛන්ධා ආපත්තාධිකරණං . සත්තපි ආපත්තික්ඛන්ධා ආපත්තාධිකරණං. අයං ආපත්ති ආපත්තාධිකරණං.

තත්ථ කතමා ආපත්ති නො අධිකරණං? සොතාපත්ති සමාපත්ති – අයං ආපත්ති නො අධිකරණං.

තත්ථ කතමං අධිකරණං නො ආපත්ති? කිච්චාධිකරණං විවාදාධිකරණං අනුවාදාධිකරණං – ඉදං අධිකරණං නො ආපත්ති.

තත්ථ කතමං අධිකරණඤ්චෙව ආපත්ති ච? ආපත්තාධිකරණං අධිකරණඤ්චෙව ආපත්ති ච.

358. [චූළව. 223] කිච්චං කිච්චාධිකරණං, කිච්චං නො අධිකරණං, අධිකරණං නො කිච්චං, අධිකරණඤ්චෙව කිච්චඤ්ච? සියා කිච්චං කිච්චාධිකරණං, සියා කිච්චං නො අධිකරණං, සියා අධිකරණං නො කිච්චං, සියා අධිකරණඤ්චෙව කිච්චඤ්ච.

තත්ථ කතමං කිච්චං කිච්චාධිකරණං? යා සඞ්ඝස්ස කිච්චයතා කරණීයතා අපලොකනකම්මං ඤත්තිකම්මං ඤත්තිදුතියකම්මං ඤත්තිචතුත්ථකම්මං – ඉදං කිච්චං කිච්චාධිකරණං.

තත්ථ කතමං කිච්චං නො අධිකරණං? ආචරියකිච්චං උපජ්ඣායකිච්චං [උපජ්ඣායකිච්චං සකිච්චං (ක.)] සමානුපජ්ඣායකිච්චං සමානාචරියකිච්චං – ඉදං කිච්චං නො අධිකරණං.

තත්ථ කතමං අධිකරණං නො කිච්චං? විවාදාධිකරණං අනුවාදාධිකරණං ආපත්තාධිකරණං – ඉදං අධිකරණං නො කිච්චං.

තත්ථ කතමං අධිකරණඤ්චෙව කිච්චඤ්ච? කිච්චාධිකරණං අධිකරණඤ්චෙව කිච්චං චාති.

අධිකරණභෙදො නිට්ඨිතො.

තස්සුද්දානං –

අධිකරණං උක්කොටා, ආකාරා පුග්ගලෙන ච;
නිදානහෙතුපච්චයා, මූලං සමුට්ඨානෙන ච.

ආපත්ති හොති යත්ථ ච, සංසට්ඨා නිදානෙන ච [සංසට්ඨා නිදානපභවා (සී.)];
හෙතුපච්චයමූලානි, සමුට්ඨානෙන බ්‍යඤ්ජනා;
විවාදො අධිකරණන්ති, භෙදාධිකරණෙ ඉදන්ති.

අපරගාථාසඞ්ගණිකං

1. චොදනාදිපුච්ඡාවිස්සජ්ජනා

359. චොදනා කිමත්ථාය, සාරණා කිස්ස කාරණා;
සඞ්ඝො කිමත්ථාය, මතිකම්මං පන කිස්ස කාරණා.

චොදනා සාරණත්ථාය, නිග්ගහත්ථාය සාරණා;
සඞ්ඝො පරිග්ගහත්ථාය, මතිකම්මං පන පාටියෙක්කං.

මා ඛො තුරිතො අභණි, මා ඛො චණ්ඩිකතො භණි;
මා ඛො පටිඝං ජනයි, සචෙ අනුවිජ්ජකො තුවං.

මා ඛො සහසා අභණි, කථං විග්ගාහිකං අනත්ථසංහිතං;
සුත්තෙ විනයෙ අනුලොමෙ, පඤ්ඤත්තෙ අනුලොමිකෙ.

අනුයොගවත්තං නිසාමය, කුසලෙන බුද්ධිමතා කතං;
සුවුත්තං සික්ඛාපදානුලොමිකං, ගතිං න නාසෙන්තො සම්පරායිකං;
හිතෙසී අනුයුඤ්ජස්සු, කාලෙනත්ථූපසංහිතං.

චුදිතස්ස ච චොදකස්ස ච;
සහසා වොහාරං මා පධාරෙසි;
චොදකො ආහ ආපන්නොති;
චුදිතකො ආහ අනාපන්නොති.

උභො අනුක්ඛිපන්තො, පටිඤ්ඤානුසන්ධිතෙන කාරයෙ;
පටිඤ්ඤා ලජ්ජීසු කතා, අලජ්ජීසු එවං න විජ්ජති;
බහුම්පි අලජ්ජී භාසෙය්‍ය, වත්තානුසන්ධිතෙන [වුත්තානුසන්ධිතෙන (සී. ස්‍යා. ක.)] කාරයෙ.

අලජ්ජී කීදිසො හොති, පටිඤ්ඤා යස්ස න රූහති;
එතඤ්ච [එවඤ්ච (ක.)] තාහං පුච්ඡාමි, කීදිසො වුච්චති අලජ්ජී පුග්ගලො.

සඤ්චිච්ච ආපත්තිං ආපජ්ජති, ආපත්තිං පරිගූහති;
අගතිගමනඤ්ච ගච්ඡති, එදිසො වුච්චති අලජ්ජීපුග්ගලො.

සච්චං අහම්පි ජානාමි, එදිසො වුච්චති අලජ්ජීපුග්ගලො;
අඤ්ඤඤ්ච තාහං පුච්ඡාමි, කීදිසො වුච්චති ලජ්ජීපුග්ගලො.

සඤ්චිච්ච ආපත්තිං නාපජ්ජති, ආපත්තිං න පරිගූහති;
අගතිගමනං න ගච්ඡති, එදිසො වුච්චති ලජ්ජීපුග්ගලො.

සච්චං අහම්පි ජානාමි, එදිසො වුච්චති ලජ්ජීපුග්ගලො;
අඤ්ඤඤ්ච තාහං පුච්ඡාමි, කීදිසො වුච්චති අධම්මචොදකො.

අකාලෙ චොදෙති අභූතෙන;
ඵරුසෙන අනත්ථසංහිතෙන;
දොසන්තරො චොදෙති නො මෙත්තාචිත්තො;
එදිසො වුච්චති අධම්මචොදකො.

සච්චං අහම්පි ජානාමි, එදිසො වුච්චති අධම්මචොදකො;
අඤ්ඤඤ්ච තාහං පුච්ඡාමි, කීදිසො වුච්චති ධම්මචොදකො.

කාලෙන චොදෙති භූතෙන, සණ්හෙන අත්ථසංහිතෙන;
මෙත්තාචිත්තො චොදෙති නො දොසන්තරො;
එදිසො වුච්චති ධම්මචොදකො.

සච්චං අහම්පි ජානාමි, එදිසො වුච්චති ධම්මචොදකො;
අඤ්ඤඤ්ච තාහං පුච්ඡාමි, කීදිසො වුච්චති බාලචොදකො.

පුබ්බාපරං න ජානාති, පුබ්බාපරස්ස අකොවිදො;
අනුසන්ධිවචනපථං න ජානාති;
අනුසන්ධිවචනපථස්ස අකොවිදො;
එදිසො වුච්චති බාලචොදකො.

සච්චං අහම්පි ජානාමි, එදිසො වුච්චති බාලචොදකො;
අඤ්ඤඤ්ච තාහං පුච්ඡාමි, කීදිසො වුච්චති පණ්ඩිතචොදකො.

පුබ්බාපරම්පි ජානාති, පුබ්බාපරස්ස කොවිදො;
අනුසන්ධිවචනපථං ජානාති, අනුසන්ධිවචනපථස්ස කොවිදො;
එදිසො වුච්චති පණ්ඩිතචොදකො.

සච්චං අහම්පි ජානාමි, එදිසො වුච්චති පණ්ඩිතචොදකො;
අඤ්ඤඤ්ච තාහං පුච්ඡාමි, චොදනා කින්ති වුච්චති.

සීලවිපත්තියා චොදෙති, අථො ආචාරදිට්ඨියා;
ආජීවෙනපි චොදෙති, චොදනා තෙන වුච්චතීති.

අපරං ගාථාසඞ්ගණිකං නිට්ඨිතං.

චොදනාකණ්ඩං

1. අනුවිජ්ජකඅනුයොගො

360. අනුවිජ්ජකෙ චොදකො පුච්ඡිතබ්බො – ‘‘යං ඛො ත්වං, ආවුසො, ඉමං භික්ඛුං චොදෙසි, කිම්හි නං චොදෙසි, සීලවිපත්තියා වා චොදෙසි, ආචාරවිපත්තියා වා චොදෙසි, දිට්ඨිවිපත්තියා වා චොදෙසී’’ති? සො චෙ එවං වදෙය්‍ය – ‘‘සීලවිපත්තියා වා චොදෙමි, ආචාරවිපත්තියා වා චොදෙමි, දිට්ඨිවිපත්තියා වා චොදෙමී’’ති, සො එවමස්ස වචනීයො – ‘‘ජානාසි පනායස්මා සීලවිපත්තිං, ජානාසි ආචාරවිපත්තිං, ජානාසි දිට්ඨිවිපත්ති’’න්ති? සො චෙ එවං වදෙය්‍ය – ‘‘ජානාමි ඛො අහං, ආවුසො, සීලවිපත්තිං, ජානාමි ආචාරවිපත්තිං, ජානාමි දිට්ඨිවිපත්ති’’න්ති, සො එවමස්ස වචනීයො – ‘‘කතමා පනාවුසො, සීලවිපත්ති? කතමා ආචාරවිපත්ති? කතමා දිට්ඨිවිපත්ති’’ති? සො චෙ එවං වදෙය්‍ය – ‘‘චත්තාරි ච පාරාජිකානි, තෙරස ච සඞ්ඝාදිසෙසා – අයං සීලවිපත්ති. ථුල්ලච්චයං, පාචිත්තියං, පාටිදෙසනීයං, දුක්කටං, දුබ්භාසිතං, අයං ආචාරවිපත්ති. මිච්ඡාදිට්ඨි, අන්තග්ගාහිකා දිට්ඨි – අයං දිට්ඨිවිපත්තී’’ති, සො එවමස්ස වචනීයො – ‘‘යං ඛො ත්වං, ආවුසො, ඉමං භික්ඛුං චොදෙසි, දිට්ඨෙන වා චොදෙසි සුතෙන වා චොදෙසි පරිසඞ්කාය වා චොදෙසී’’ති? සො චෙ එවං වදෙය්‍ය – ‘‘දිට්ඨෙන වා චොදෙමි සුතෙන වා චොදෙමි පරිසඞ්කාය වා චොදෙමී’’ති, සො එවමස්ස වචනීයො – ‘‘යං ඛො ත්වං, ආවුසො, ඉමං භික්ඛුං දිට්ඨෙන චොදෙසි, කිං තෙ දිට්ඨං කින්ති තෙ දිට්ඨං, කදා තෙ දිට්ඨං, කත්ථ තෙ දිට්ඨං පාරාජිකං අජ්ඣාපජ්ජන්තො දිට්ඨො, සඞ්ඝාදිසෙසං අජ්ඣාපජ්ජන්තො දිට්ඨො, ථුල්ලච්චයං... පාචිත්තියං... පාටිදෙසනීයං... දුක්කටං... දුබ්භාසිතං අජ්ඣාපජ්ජන්තො දිට්ඨො, කත්ථ ච ත්වං අහොසි, කත්ථ චායං භික්ඛු අහොසි, කිඤ්ච ත්වං කරොසි, කිං චායං භික්ඛු කරොතී’’ති? සො චෙ එවං වදෙය්‍ය – ‘‘න ඛො අහං, ආවුසො, ඉමං භික්ඛුං දිට්ඨෙන චොදෙමි, අපි ච සුතෙන චොදෙමී’’ති, සො එවමස්ස වචනීයො – ‘‘යං ඛො ත්වං, ආවුසො, ඉමං භික්ඛුං සුතෙන චොදෙසි, කිං තෙ සුතං, කින්ති තෙ සුතං, කදා තෙ සුතං , කත්ථ තෙ සුතං, පාරාජිකං අජ්ඣාපන්නොති සුතං, සඞ්ඝාදිසෙසං... ථුල්ලච්චයං... පාචිත්තියං... පාටිදෙසනීයං... දුක්කටං... දුබ්භාසිතං අජ්ඣාපන්නොති සුතං, භික්ඛුස්ස සුතං, භික්ඛුනියා සුතං, සික්ඛමානාය සුතං , සාමණෙරස්ස සුතං, සාමණෙරියා සුතං, උපාසකස්ස සුතං, උපාසිකාය සුතං, රාජූනං සුතං, රාජමහාමත්තානං සුතං, තිත්ථියානං සුතං, තිත්ථියසාවකානං සුත’’න්ති? සො චෙ එවං වදෙය්‍ය – ‘‘න ඛො අහං, ආවුසො, ඉමං භික්ඛුං සුතෙන චොදෙමි, අපි ච පරිසඞ්කාය චොදෙමී’’ති, සො එවමස්ස වචනීයො – ‘‘යං ඛො ත්වං, ආවුසො, ඉමං භික්ඛුං පරිසඞ්කාය චොදෙසි, කිං පරිසඞ්කසි, කින්ති පරිසඞ්කසි, කදා පරිසඞ්කසි, කත්ථ පරිසඞ්කසි, පාරාජිකං අජ්ඣාපන්නොති පරිසඞ්කසි, සඞ්ඝාදිසෙසං අජ්ඣාපන්නොති පරිසඞ්කසි, ථුල්ලච්චයං... පාචිත්තියං... පාටිදෙසනීයං... දුක්කටං... දුබ්භාසිතං අජ්ඣාපන්නොති පරිසඞ්කසි, භික්ඛුස්ස සුත්වා පරිසඞ්කසි, භික්ඛුනියා සුත්වා පරිසඞ්කසි, සික්ඛමානාය සුත්වා පරිසඞ්කසි, සාමණෙරස්ස සුත්වා පරිසඞ්කසි, සාමණෙරියා සුත්වා පරිසඞ්කසි, උපාසකස්ස සුත්වා පරිසඞ්කසි, උපාසිකාය සුත්වා පරිසඞ්කසි, රාජූනං සුත්වා පරිසඞ්කසි, රාජමහාමත්තානං සුත්වා පරිසඞ්කසි, තිත්ථියානං සුත්වා පරිසඞ්කසි, තිත්ථියසාවකානං සුත්වා පරිසඞ්කසී’’ති?

361. දිට්ඨං දිට්ඨෙන සමෙති දිට්ඨෙන සංසන්දතෙ දිට්ඨං;
දිට්ඨං පටිච්ච න උපෙති අසුද්ධපරිසඞ්කිතො;
සො පුග්ගලො පටිඤ්ඤාය කාතබ්බො තෙනුපොසථො.

සුතං සුතෙන සමෙති සුතෙන සංසන්දතෙ සුතං;
සුතං පටිච්ච න උපෙති අසුද්ධපරිසඞ්කිතො;
සො පුග්ගලො පටිඤ්ඤාය කාතබ්බො තෙනුපොසථො.

මුතං මුතෙන සමෙති මුතෙන සංසන්දතෙ මුතං;
මුතං පටිච්ච න උපෙති අසුද්ධපරිසඞ්කිතො;
සො පුග්ගලො පටිඤ්ඤාය කාතබ්බො තෙනුපොසථො.

362. චොදනාය කො ආදි, කිං මජ්ඣෙ, කිං පරියොසානං? චොදනාය ඔකාසකම්මං ආදි, කිරියා මජ්ඣෙ, සමථො පරියොසානං. චොදනාය කති මූලානි, කති වත්ථූනි, කති භූමියො, කතිහාකාරෙහි චොදෙති? චොදනාය ද්වෙ මූලානි, තීණි වත්ථූනි, පඤ්ච භූමියො, ද්වීහාකාරෙහි චොදෙති. චොදනාය කතමානි ද්වෙ මූලානි? සමූලිකා වා අමූලිකා වා – චොදනාය ඉමානි ද්වෙ මූලානි. චොදනාය කතමානි තීණි වත්ථූනි? දිට්ඨෙන සුතෙන පරිසඞ්කාය – චොදනාය ඉමානි තීණි වත්ථූනි. චොදනා කතමා පඤ්ච භූමියො? කාලෙන වක්ඛාමි නො අකාලෙන, භූතෙන වක්ඛාමි නො අභූතෙන, සණ්හෙන වක්ඛාමි නො ඵරුසෙන, අත්ථසංහිතෙන වක්ඛාමි නො අනත්ථසංහිතෙන, මෙත්තාචිත්තො වක්ඛාමි නො දොසන්තරොති – චොදනාය ඉමා පඤ්ච භූමියො.

කතමෙහි ද්වීහාකාරෙහි චොදෙති? කායෙන වා චොදෙති වාචාය වා චොදෙති – ඉමෙහි ද්වීහාකාරෙහි චොදෙති.

2. චොදකාදිපටිපත්ති

363. චොදකෙන කථං පටිපජ්ජිතබ්බං? චුදිතකෙන කථං පටිපජ්ජිතබ්බං? සඞ්ඝෙන කථං පටිපජ්ජිතබ්බං? අනුවිජ්ජකෙන කථං පටිපජ්ජිතබ්බං? චොදකෙන කථං පටිපජ්ජිතබ්බන්ති? චොදකෙන පඤ්චසු ධම්මෙසු පතිට්ඨාය පරො චොදෙතබ්බො. කාලෙන වක්ඛාමි නො අකාලෙන, භූතෙන වක්ඛාමි නො අභූතෙන, සණ්හෙන වක්ඛාමි නො ඵරුසෙන, අත්ථසංහිතෙන වක්ඛාමි නො අනත්ථසංහිතෙන, මෙත්තාචිත්තො වක්ඛාමි නො දොසන්තරොති – චොදකෙන එවං පටිපජ්ජිතබ්බං. චුදිතකෙන කථං පටිපජ්ජිතබ්බන්ති? චුදිතකෙන ද්වීසු ධම්මෙසු පටිපජ්ජිතබ්බං. සච්චෙ ච අකුප්පෙ ච – චුදිතකෙන එවං පටිපජ්ජිතබ්බං. සඞ්ඝෙන කථං පටිපජ්ජිතබ්බන්ති? සඞ්ඝෙන ඔතිණ්ණානොතිණ්ණං ජානිතබ්බං. සඞ්ඝෙන එවං පටිපජ්ජිතබ්බං. අනුවිජ්ජකෙන කථං පටිපජ්ජිතබ්බන්ති? අනුවිජ්ජකෙන යෙන ධම්මෙන යෙන විනයෙන යෙන සත්ථුසාසනෙන තං අධිකරණං වූපසම්මති තථා තං අධිකරණං වූපසමෙතබ්බං. අනුවිජ්ජකෙන එවං පටිපජ්ජිතබ්බං.

364. උපොසථො කිමත්ථාය, පවාරණා කිස්ස කාරණා;
පරිවාසො කිමත්ථාය, මූලායපටිකස්සනා කිස්ස කාරණා;
මානත්තං කිමත්ථාය, අබ්භානං කිස්ස කාරණා.

උපොසථො සාමග්ගත්ථාය, විසුද්ධත්ථාය පවාරණා;
පරිවාසො මානත්තත්ථාය, මූලායපටිකස්සනා නිග්ගහත්ථාය;
මානත්තං අබ්භානත්ථාය, විසුද්ධත්ථාය අබ්භානං.

ඡන්දා දොසා භයා මොහා, ථෙරෙ ච පරිභාසති;
කායස්ස භෙදා දුප්පඤ්ඤො, ඛතො උපහතින්ද්‍රියො;
නිරයං ගච්ඡති දුම්මෙධො, න ච සික්ඛාය ගාරවො.

න ච ආමිසං නිස්සාය;
න ච නිස්සාය පුග්ගලං;
උභො එතෙ විවජ්ජෙත්වා;
යථාධම්මො තථා කරෙ.

3. චොදකස්සඅත්තඣාපනං

කොධනො උපනාහී ච;
චණ්ඩො ච පරිභාසකො;
අනාපත්තියා ආපත්තීති රොපෙති;
තාදිසො චොදකො ඣාපෙති අත්තානං.

උපකණ්ණකං ජප්පති ජිම්හං පෙක්ඛති;
වීතිහරති කුම්මග්ගං පටිසෙවති;
අනාපත්තියා ආපත්තීති රොපෙති;
තාදිසො චොදකො ඣාපෙති අත්තානං.

අකාලෙන චොදෙති අභූතෙන;
ඵරුසෙන අනත්ථසංහිතෙන;
දොසන්තරො චොදෙති නො මෙත්තාචිත්තො;
අනාපත්තියා ආපත්තීති රොපෙති;
තාදිසො චොදකො ඣාපෙති අත්තානං.

ධම්මාධම්මං න ජානාති;
ධම්මාධම්මස්ස අකොවිදො;
අනාපත්තියා ආපත්තීති රොපෙති;
තාදිසො චොදකො ඣාපෙති අත්තානං.

විනයාවිනයං න ජානාති;
විනයාවිනයස්ස අකොවිදො;
අනාපත්තියා ආපත්තීති රොපෙති;
තාදිසො චොදකො ඣාපෙති අත්තානං.

භාසිතාභාසිතං න ජානාති;
භාසිතාභාසිතස්ස අකොවිදො;
අනාපත්තියා ආපත්තීති රොපෙති;

තාදිසො චොදකො ඣාපෙති අත්තානං.

ආචිණ්ණානාචිණ්ණං න ජානාති;
ආචිණ්ණානාචිණ්ණස්ස අකොවිදො;
අනාපත්තියා ආපත්තීති රොපෙති;
තාදිසො චොදකො ඣාපෙති අත්තානං.

පඤ්ඤත්තාපඤ්ඤත්තං න ජානාති;
පඤ්ඤත්තාපඤ්ඤත්තස්ස අකොවිදො;
අනාපත්තියා ආපත්තීති රොපෙති;
තාදිසො චොදකො ඣාපෙති අත්තානං.

ආපත්තානාපත්තිං න ජානාති;
ආපත්තානාපත්තියා අකොවිදො;
අනාපත්තියා ආපත්තීති රොපෙති;
තාදිසො චොදකො ඣාපෙති අත්තානං.

ලහුකගරුකං න ජානාති;
ලහුකගරුකස්ස අකොවිදො;
අනාපත්තියා ආපත්තීති රොපෙති;
තාදිසො චොදකො ඣාපෙති අත්තානං.

සාවසෙසානවසෙසං න ජානාති;
සාවසෙසානවසෙසස්ස අකොවිදො;
අනාපත්තියා ආපත්තීති රොපෙති;
තාදිසො චොදකො ඣාපෙති අත්තානං.

දුට්ඨුල්ලාදුට්ඨුල්ලං න ජානාති;
දුට්ඨුල්ලාදුට්ඨුල්ලස්ස අකොවිදො;
අනාපත්තියා ආපත්තීති රොපෙති;
තාදිසො චොදකො ඣාපෙති අත්තානං.

පුබ්බාපරං න ජානාති;
පුබ්බාපරස්ස අකොවිදො;
අනාපත්තියා ආපත්තීති රොපෙති;
තාදිසො චොදකො ඣාපෙති අත්තානං.

අනුසන්ධිවචනපථං න ජානාති;
අනුසන්ධිවචනපථස්ස අකොවිදො;
අනාපත්තියා ආපත්තීති රොපෙති;
තාදිසො චොදකො ඣාපෙති අත්තානන්ති.

චොදනාකණ්ඩං නිට්ඨිතං.

තස්සුද්දානං –

චොදනා අනුවිජ්ජා ච, ආදි මූලෙනුපොසථො;
ගති චොදනකණ්ඩම්හි, සාසනං පතිට්ඨාපයන්ති.

චූළසඞ්ගාමො

1. අනුවිජ්ජකස්සපටිපත්ති

365. [පරි. 421] සඞ්ගාමාවචරෙ භික්ඛුනා සඞ්ඝං උපසඞ්කමන්තෙන නීචචිත්තෙන සඞ්ඝො උපසඞ්කමිතබ්බො රජොහරණසමෙන චිත්තෙන; ආසනකුසලෙන භවිතබ්බං නිසජ්ජකුසලෙන; ථෙරෙ භික්ඛූ අනුපඛජ්ජන්තෙන, නවෙ භික්ඛූ ආසනෙන අප්පටිබාහන්තෙන, යථාපතිරූපෙ ආසනෙ නිසීදිතබ්බං; අනානාකථිකෙන භවිතබ්බං අතිරච්ඡානකථිකෙන; සාමං වා ධම්මො භාසිතබ්බො පරො වා අජ්ඣෙසිතබ්බො අරියො වා තුණ්හීභාවො නාතිමඤ්ඤිතබ්බො.

සඞ්ඝෙන අනුමතෙන පුග්ගලෙන අනුවිජ්ජකෙන අනුවිජ්ජිතුකාමෙන න උපජ්ඣායො පුච්ඡිතබ්බො, න ආචරියො පුච්ඡිතබ්බො, න සද්ධිවිහාරිකො පුච්ඡිතබ්බො, න අන්තෙවාසිකො පුච්ඡිතබ්බො, න සමානුපජ්ඣායකො පුච්ඡිතබ්බො, න සමානාචරියකො පුච්ඡිතබ්බො, න ජාති පුච්ඡිතබ්බා, න නාමං පුච්ඡිතබ්බං, න ගොත්තං පුච්ඡිතබ්බං, න ආගමො පුච්ඡිතබ්බො, න කුලපදෙසො පුච්ඡිතබ්බො, න ජාතිභූමි පුච්ඡිතබ්බා. තං කිං කාරණා? අත්‍රස්ස පෙමං වා දොසො වා. පෙමෙ වා සති දොසෙ වා, ඡන්දාපි ගච්ඡෙය්‍ය දොසාපි ගච්ඡෙය්‍ය මොහාපි ගච්ඡෙය්‍ය භයාපි ගච්ඡෙය්‍ය.

සඞ්ඝෙන අනුමතෙන පුග්ගලෙන අනුවිජ්ජකෙන අනුවිජ්ජිතුකාමෙන සඞ්ඝගරුකෙන භවිතබ්බං නො පුග්ගලගරුකෙන, සද්ධම්මගරුකෙන භවිතබ්බං නො ආමිසගරුකෙන, අත්ථවසිකෙන භවිතබ්බං නො පරිසකප්පිකෙන, කාලෙන අනුවිජ්ජිතබ්බං නො අකාලෙන, භූතෙන අනුවිජ්ජිතබ්බං නො අභූතෙන, සණ්හෙන අනුවිජ්ජිතබ්බං නො ඵරුසෙන, අත්ථසංහිතෙන අනුවිජ්ජිතබ්බං නො අනත්ථසංහිතෙන, මෙත්තාචිත්තෙන අනුවිජ්ජිතබ්බං නො දොසන්තරෙන, න උපකණ්ණකජප්පිනා භවිතබ්බං, න ජිම්හං පෙක්ඛිතබ්බං, න අක්ඛි නිඛණිතබ්බං, න භමුකං උක්ඛිපිතබ්බං, න සීසං උක්ඛිපිතබ්බං, න හත්ථවිකාරො කාතබ්බො, න හත්ථමුද්දා දස්සෙතබ්බා.

ආසනකුසලෙන භවිතබ්බං නිසජ්ජකුසලෙන, යුගමත්තං පෙක්ඛන්තෙන අත්ථං අනුවිධියන්තෙන සකෙ ආසනෙ නිසීදිතබ්බං, න ච ආසනා වුට්ඨාතබ්බං , න වීතිහාතබ්බං, න කුම්මග්ගො සෙවිතබ්බො, න බාහාවික්ඛෙපකං [න වාචාවික්ඛෙපකං (ස්‍යා.)] භණිතබ්බං, අතුරිතෙන භවිතබ්බං අසාහසිකෙන, අචණ්ඩිකතෙන භවිතබ්බං වචනක්ඛමෙ , මෙත්තාචිත්තෙන භවිතබ්බං හිතානුකම්පිනා, කාරුණිකෙන භවිතබ්බං හිතපරිසක්කිනා, අසම්ඵප්පලාපිනා භවිතබ්බං පරියන්තභාණිනා, අවෙරවසිකෙන භවිතබ්බං අනසුරුත්තෙන, අත්තා පරිග්ගහෙතබ්බො, පරො පරිග්ගහෙතබ්බො, චොදකො පරිග්ගහෙතබ්බො, චුදිතකො පරිග්ගහෙතබ්බො, අධම්මචොදකො පරිග්ගහෙතබ්බො, අධම්මචුදිතකො පරිග්ගහෙතබ්බො, ධම්මචොදකො පරිග්ගහෙතබ්බො, ධම්මචුදිතකො පරිග්ගහෙතබ්බො, වුත්තං අහාපෙන්තෙන අවුත්තං අපකාසෙන්තෙන ඔතිණ්ණානි පදබ්‍යඤ්ජනානි සාධුකං පරිග්ගහෙත්වා පරො පටිපුච්ඡිත්වා යථා පටිඤ්ඤාය කාරෙතබ්බො, මන්දො හාසෙතබ්බො [වෙපො පහාසෙතබ්බො (ස්‍යා.)], භීරු අස්සාසෙතබ්බො, චණ්ඩො නිසෙධෙතබ්බො, අසුචි විභාවෙතබ්බො, උජුමද්දවෙන න ඡන්දාගතිං ගන්තබ්බං, න දොසාගතිං ගන්තබ්බං, න මොහාගතිං ගන්තබ්බං, න භයාගතිං ගන්තබ්බං, මජ්ඣත්තෙන භවිතබ්බං ධම්මෙසු ච පුග්ගලෙසු ච. එවඤ්ච පන අනුවිජ්ජකො අනුවිජ්ජමානො සත්ථු චෙව සාසනකරො හොති, විඤ්ඤූනඤ්ච සබ්‍රහ්මචාරීනං පියො ච හොති මනාපො ච ගරු ච භාවනීයො ච.

366. සුත්තං සංසන්දනත්ථාය, ඔපම්මං නිදස්සනත්ථාය, අත්ථො විඤ්ඤාපනත්ථාය, පටිපුච්ඡා ඨපනත්ථාය, ඔකාසකම්මං චොදනත්ථාය, චොදනා සාරණත්ථාය, සාරණා සවචනීයත්ථාය, සවචනීයං පලිබොධත්ථාය, පලිබොධො විනිච්ඡයත්ථාය, විනිච්ඡයො සන්තීරණත්ථාය, සන්තීරණං ඨානාඨානගමනත්ථාය, ඨානාඨානගමනං දුම්මඞ්කූනං පුග්ගලානං නිග්ගහත්ථාය, පෙසලානං භික්ඛූනං සම්පග්ගහත්ථාය, සඞ්ඝො සම්පරිග්ගහසම්පටිච්ඡනත්ථාය, සඞ්ඝෙන අනුමතා පුග්ගලා පච්චෙකට්ඨායිනො අවිසංවාදකට්ඨායිනො.

විනයො සංවරත්ථාය, සංවරො අවිප්පටිසාරත්ථාය, අවිප්පටිසාරො පාමුජ්ජත්ථාය, පාමුජ්ජං පීතත්ථාය, පීති පස්සද්ධත්ථාය, පස්සද්ධි සුඛත්ථාය, සුඛං සමාධත්ථාය, සමාධි යථාභූතඤාණදස්සනත්ථාය, යථාභූතඤාණදස්සනං නිබ්බිදත්ථාය, නිබ්බිදා විරාගත්ථාය, විරාගො විමුත්තත්ථාය, විමුත්ති විමුත්තිඤාණදස්සනත්ථාය, විමුත්තිඤාණදස්සනං අනුපාදාපරිනිබ්බානත්ථාය. එතදත්ථා කථා, එතදත්ථා මන්තනා, එතදත්ථා උපනිසා, එතදත්ථං සොතාවධානං – යදිදං අනුපාදාචිත්තස්ස විමොක්ඛොති.

367. අනුයොගවත්තං නිසාමය, කුසලෙන බුද්ධිමතා කතං;
සුවුත්තං සික්ඛාපදානුලොමිකං, ගතිං න නාසෙන්තො සම්පරායිකං.

වත්ථුං විපත්තිං ආපත්තිං, නිදානං ආකාරඅකොවිදො;
පුබ්බාපරං න ජානාති, කතාකතං සමෙන ච.

කම්මඤ්ච අධිකරණඤ්ච, සමථෙ චාපි අකොවිදො;

රත්තො දුට්ඨො ච මූළ්හො ච, භයා මොහා ච ගච්ඡති.

න ච සඤ්ඤත්තිකුසලො, නිජ්ඣත්තියා ච අකොවිදො;
ලද්ධපක්ඛො අහිරිකො, කණ්හකම්මො අනාදරො;
ස වෙ [සවෙ (ක.)] තාදිසකො භික්ඛු, අප්පටික්ඛොති වුච්චති.

වත්ථුං විපත්තිං ආපත්තිං, නිදානං ආකාරකොවිදො;
පුබ්බාපරඤ්ච ජානාති, කතාකතං සමෙන ච.

කම්මඤ්ච අධිකරණඤ්ච, සමථෙ චාපි කොවිදො;
අරත්තො අදුට්ඨො අමූළ්හො, භයා මොහා න ගච්ඡති.

සඤ්ඤත්තියා ච කුසලො, නිජ්ඣත්තියා ච කොවිදො;
ලද්ධපක්ඛො හිරිමනො, සුක්කකම්මො සගාරවො;
ස වෙ තාදිසකො භික්ඛු, සප්පටික්ඛොති වුච්චතීති.

චූළසඞ්ගාමො නිට්ඨිතො.

තස්සුද්දානං –

නීචචිත්තෙන පුච්ඡෙය්‍ය, ගරු සඞ්ඝෙ න පුග්ගලෙ;
සුත්තං සංසන්දනත්ථාය, විනයානුග්ගහෙන ච;
උද්දානං චූළසඞ්ගාමෙ, එකුද්දෙසො [එකුද්දෙසං (සී. ස්‍යා.)] ඉදං කතන්ති.

මහාසඞ්ගාමො

1. වොහරන්තෙන ජානිතබ්බාදි

368. සඞ්ගාමාවචරෙ භික්ඛුනා සඞ්ඝෙ වොහරන්තෙන වත්ථු ජානිතබ්බං, විපත්ති ජානිතබ්බා, ආපත්ති ජානිතබ්බා, නිදානං ජානිතබ්බං, ආකාරො ජානිතබ්බො, පුබ්බාපරං ජානිතබ්බං, කතාකතං ජානිතබ්බං, කම්මං ජානිතබ්බං, අධිකරණං ජානිතබ්බං, සමථො ජානිතබ්බො, න ඡන්දාගති ගන්තබ්බා, න දොසාගති ගන්තබ්බා, න මොහාගති ගන්තබ්බා, න භයාගති ගන්තබ්බා, සඤ්ඤාපනීයෙ ඨානෙ සඤ්ඤාපෙතබ්බං, නිජ්ඣාපනීයෙ ඨානෙ නිජ්ඣාපෙතබ්බං, පෙක්ඛනීයෙ ඨානෙ පෙක්ඛිතබ්බං, පසාදනීයෙ ඨානෙ පසාදෙතබ්බං, ලද්ධපක්ඛොම්හීති පරපක්ඛො නාවජානිතබ්බො, බහුස්සුතොම්හීති අප්පස්සුතො නාවජානිතබ්බො, ථෙරතරොම්හීති නවකතරො නාවජානිතබ්බො, අසම්පත්තං න බ්‍යාහාතබ්බං, සම්පත්තං ධම්මතො විනයතො න පරිහාපෙතබ්බං, යෙන ධම්මෙන යෙන විනයෙන යෙන සත්ථුසාසනෙන තං අධිකරණං වූපසම්මති, තථා තං අධිකරණං වූපසමෙතබ්බං.

369. වත්ථු **ජානිතබ්බන්**ති අට්ඨපාරාජිකානං [අට්ඨන්නං පාරාජිකානං (සී. ක.)] වත්ථු ජානිතබ්බං, තෙවීසසඞ්ඝාදිසෙසානං වත්ථු ජානිතබ්බං, ද්වෙඅනියතානං වත්ථු ජානිතබ්බං, ද්වෙචත්තාරීසනිස්සග්ගියානං වත්ථු ජානිතබ්බං, අට්ඨාසීතිසතපාචිත්තියානං වත්ථු ජානිතබ්බං, ද්වාදසපාටිදෙසනීයානං වත්ථු ජානිතබ්බං, දුක්කටානං වත්ථු ජානිතබ්බං, දුබ්භාසිතානං වත්ථු ජානිතබ්බං.

370. **විපත්ති ජානිතබ්බා**ති සීලවිපත්ති ජානිතබ්බා, ආචාරවිපත්ති ජානිතබ්බා, දිට්ඨිවිපත්ති ජානිතබ්බා, ආජීවවිපත්ති ජානිතබ්බා.

371. **ආපත්ති ජානිතබ්බා**ති පාරාජිකාපත්ති ජානිතබ්බා, සඞ්ඝාදිසෙසාපත්ති ජානිතබ්බා, ථුල්ලච්චයාපත්ති ජානිතබ්බා, පාචිත්තියාපත්ති ජානිතබ්බා, පාටිදෙසනීයාපත්ති ජානිතබ්බා, දුක්කටාපත්ති ජානිතබ්බා, දුබ්භාසිතාපත්ති ජානිතබ්බා.

372. **නිදානං ජානිතබ්බන්**ති අට්ඨපාරාජිකානං නිදානං ජානිතබ්බං, තෙවීසසඞ්ඝාදිසෙසානං නිදානං ජානිතබ්බං, ද්වෙඅනියතානං නිදානං ජානිතබ්බං, ද්වෙචත්තාරීසනිස්සග්ගියානං නිදානං ජානිතබ්බං, අට්ඨාසීතිසතපාචිත්තියානං නිදානං ජානිතබ්බං, ද්වාදසපාටිදෙසනීයානං නිදානං ජානිතබ්බං, දුක්කටානං නිදානං ජානිතබ්බං, දුබ්භාසිතානං නිදානං ජානිතබ්බං.

373. **ආකාරො ජානිතබ්බො**ති සඞ්ඝො ආකාරතො ජානිතබ්බො, ගණො ආකාරතො ජානිතබ්බො, පුග්ගලො ආකාරතො ජානිතබ්බො, චොදකො ආකාරතො ජානිතබ්බො, චුදිතකො ආකාරතො ජානිතබ්බො . **සඞ්ඝො ආකාරතො ජානිතබ්බො**ති පටිබලො නු ඛො අයං සඞ්ඝො ඉමං අධිකරණං වූපසමෙතුං ධම්මෙන විනයෙන සත්ථුසාසනෙන උදාහු නොති, එවං සඞ්ඝො ආකාරතො ජානිතබ්බො. **ගණො ආකාරතො ජානිතබ්බො**ති පටිබලො නු ඛො අයං ගණො ඉමං අධිකරණං වූපසමෙතුං ධම්මෙන විනයෙන සත්ථුසාසනෙන උදාහු නොති, එවං ගණො ආකාරතො ජානිතබ්බො . **පුග්ගලො ආකාරතො ජානිතබ්බො**ති පටිබලො නු ඛො අයං පුග්ගලො ඉමං අධිකරණං වූපසමෙතුං ධම්මෙන විනයෙන සත්ථුසාසනෙන උදාහු නොති, එවං පුග්ගලො ආකාරතො ජානිතබ්බො. **චොදකො ආකාරතො ජානිතබ්බො**ති කච්චි නු ඛො අයමායස්මා පඤ්චසු ධම්මෙසු පතිට්ඨාය පරං චොදෙති උදාහු නොති, එවං චොදකො ආකාරතො ජානිතබ්බො. **චුදිතකො ආකාරතො ජානිතබ්බො**ති කච්චි නු ඛො අයමායස්මා ද්වීසු ධම්මෙසු පතිට්ඨිතො සච්චෙ ච අකුප්පෙ ච උදාහු නොති, එවං චුදිතකො ආකාරතො ජානිතබ්බො.

374. **පුබ්බාපරං ජානිතබ්බන්**ති කච්චි නු ඛො අයමායස්මා වත්ථුතො වා වත්ථුං සඞ්කමති, විපත්තිතො වා විපත්තිං සඞ්කමති, ආපත්තිතො වා ආපත්තිං සඞ්කමති, අවජානිත්වා වා පටිජානාති, පටිජානිත්වා වා අවජානාති, අඤ්ඤෙන වා අඤ්ඤං පටිචරති, උදාහු නොති, එවං පුබ්බාපරං ජානිතබ්බං.

375. **කතාකතං ජානිතබ්බන්**ති මෙථුනධම්මො ජානිතබ්බො, මෙථුනධම්මස්ස අනුලොමං ජානිතබ්බං, මෙථුනධම්මස්ස පුබ්බභාගො ජානිතබ්බො. **මෙථුනධම්මො ජානිතබ්බො**ති ද්වයංද්වයසමාපත්ති ජානිතබ්බා. **මෙථුනධම්මස්ස අනුලොමං ජානිතබ්බන්**ති භික්ඛු අත්තනො මුඛෙන පරස්ස අඞ්ගජාතං ගණ්හාති . **මෙථුනධම්මස්ස පුබ්බභාගො ජානිතබ්බො**ති වණ්ණාවණ්ණො [වණ්ණො අවණ්ණො (ස්‍යා.)], කායසංසග්ගො, දුට්ඨුල්ලවාචා, අත්තකාමපාරිචරියා, වචනමනුප්පදානං [ධනමනුප්පදානං (ක.)].

376. **කම්මං ජානිතබ්බන්**ති සොළසකම්මානි ජානිතබ්බානි – චත්තාරි අපලොකනකම්මානි ජානිතබ්බානි, චත්තාරි ඤත්තිකම්මානි ජානිතබ්බානි, චත්තාරි ඤත්තිදුතියකම්මානි ජානිතබ්බානි, චත්තාරි ඤත්තිචතුත්ථකම්මානි ජානිතබ්බානි.

377. **අධිකරණං ජානිතබ්බන්ති** චත්තාරි අධිකරණානි ජානිතබ්බානි – විවාදාධිකරණං ජානිතබ්බං, අනුවාදාධිකරණං ජානිතබ්බං, ආපත්තාධිකරණං ජානිතබ්බං, කිච්චාධිකරණං ජානිතබ්බං.

378. **සමථො ජානිතබ්බොති** සත්ත සමථා ජානිතබ්බා – සම්මුඛාවිනයො ජානිතබ්බො, සතිවිනයො ජානිතබ්බො, අමූළ්හවිනයො ජානිතබ්බො, පටිඤ්ඤාතකරණං ජානිතබ්බං, යෙභුය්‍යසිකා ජානිතබ්බා, තස්සපාපියසිකා ජානිතබ්බා, තිණවත්ථාරකො ජානිතබ්බො.

2. අගතිඅගන්තබ්බො

379. **න ඡන්දාගති ගන්තබ්බාති** ඡන්දාගතිං ගච්ඡන්තො කථං ඡන්දාගතිං ගච්ඡති? ඉධෙකච්චො – ''අයං මෙ උපජ්ඣායො වා ආචරියො වා සද්ධිවිහාරිකො වා අන්තෙවාසිකො වා සමානුපජ්ඣායකො වා සමානාචරියකො වා සන්දිට්ඨො වා සම්භත්තො වා ඤාතිසාලොහිතො වා''ති, තස්සානුකම්පාය තස්සානුරක්ඛාය අධම්මං ධම්මොති දීපෙති, ධම්මං අධම්මොති දීපෙති, අවිනයං විනයොති දීපෙති, විනයං අවිනයොති දීපෙති, අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙන භාසිතං ලපිතං තථාගතෙනාති දීපෙති, භාසිතං ලපිතං තථාගතෙන අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙනාති දීපෙති, අනාචිණ්ණං තථාගතෙන ආචිණ්ණං තථාගතෙනාති දීපෙති, ආචිණ්ණං තථාගතෙන අනාචිණ්ණං තථාගතෙනාති දීපෙති, අපඤ්ඤත්තං තථාගතෙන පඤ්ඤත්තං තථාගතෙනාති දීපෙති, පඤ්ඤත්තං තථාගතෙන අපඤ්ඤත්තං තථාගතෙනාති දීපෙති, අනාපත්තිං ආපත්තීති දීපෙති, ආපත්තිං අනාපත්තීති දීපෙති, ලහුකං ආපත්තිං ගරුකා ආපත්තීති දීපෙති, ගරුකං ආපත්තිං ලහුකා ආපත්තීති දීපෙති, සාවසෙසං ආපත්තිං අනවසෙසා ආපත්තීති දීපෙති, අනවසෙසං ආපත්තිං සාවසෙසා ආපත්තීති දීපෙති, දුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං අදුට්ඨුල්ලා ආපත්තීති දීපෙති, අදුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං දුට්ඨුල්ලා ආපත්තීති දීපෙති. ඉමෙහි අට්ඨාරසහි වත්ථූහි ඡන්දාගතිං ගච්ඡන්තො බහුජනාහිතාය පටිපන්නො හොති බහුජනාසුඛාය බහුනො ජනස්ස අනත්ථාය අහිතාය දුක්ඛාය දෙවමනුස්සානං. ඉමෙහි අට්ඨාරසහි වත්ථූහි ඡන්දාගතිං ගච්ඡන්තො ඛතං උපහතං අත්තානං පරිහරති, සාවජ්ජො ච හොති සානුවජ්ජො ච විඤ්ඤූනං, බහුඤ්ච අපුඤ්ඤං පසවති. ඡන්දාගතිං ගච්ඡන්තො එවං ඡන්දාගතිං ගච්ඡති.

380. **න දොසාගති ගන්තබ්බාති** දොසාගතිං ගච්ඡන්තො කථං දොසාගතිං ගච්ඡති? ඉධෙකච්චො අනත්ථං මෙ අචරීති ආඝාතං බන්ධති, අනත්ථං මෙ චරතීති ආඝාතං බන්ධති, අනත්ථං මෙ චරිස්සතීති ආඝාතං බන්ධති, පියස්ස මෙ මනාපස්ස අනත්ථං අචරි… අනත්ථං චරති… අනත්ථං චරිස්සතීති ආඝාතං බන්ධති, අප්පියස්ස මෙ අමනාපස්ස අත්ථං අචරි… අත්ථං චරති… අත්ථං චරිස්සතීති ආඝාතං බන්ධති. ඉමෙහි නවහි ආඝාතවත්ථූහි ආඝාතො පටිඝාතො කුද්ධො කොධාභිභූතො අධම්මං ධම්මොති දීපෙති, ධම්මං අධම්මොති දීපෙති…පෙ…. දුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං අදුට්ඨුල්ලා ආපත්තීති දීපෙති, අදුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං දුට්ඨුල්ලා ආපත්තීති දීපෙති. ඉමෙහි අට්ඨාරසහි වත්ථූහි දොසාගතිං ගච්ඡන්තො බහුජනාහිතාය පටිපන්නො හොති බහුජනාසුඛාය බහුනො ජනස්ස අනත්ථාය අහිතාය දුක්ඛාය දෙවමනුස්සානං. ඉමෙහි අට්ඨාරසහි වත්ථූහි දොසාගතිං ගච්ඡන්තො ඛතං උපහතං අත්තානං පරිහරති, සාවජ්ජො ච හොති සානුවජ්ජො ච විඤ්ඤූනං බහුඤ්ච අපුඤ්ඤං පසවති. දොසාගතිං ගච්ඡන්තො එවං දොසාගතිං ගච්ඡති.

381. **න මොහාගති ගන්තබ්බාති** මොහාගතිං ගච්ඡන්තො කථං මොහාගතිං ගච්ඡති? රත්තො රාගවසෙන ගච්ඡති, දුට්ඨො දොසවසෙන ගච්ඡති, මූළ්හො මොහවසෙන ගච්ඡති, පරාමට්ඨො දිට්ඨිවසෙන ගච්ඡති, මූළ්හො සංමූළ්හො මොහාභිභූතො අධම්මං ධම්මොති දීපෙති, ධම්මං අධම්මොති දීපෙති…පෙ…. දුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං අදුට්ඨුල්ලා ආපත්තීති දීපෙති, අදුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං දුට්ඨුල්ලා ආපත්තීති දීපෙති. ඉමෙහි අට්ඨාරසහි වත්ථූහි මොහාගතිං ගච්ඡන්තො බහුජනාහිතාය පටිපන්නො හොති බහුජනාසුඛාය බහුනො ජනස්ස අනත්ථාය අහිතාය දුක්ඛාය දෙවමනුස්සානං. ඉමෙහි අට්ඨාරසහි වත්ථූහි මොහාගතිං ගච්ඡන්තො ඛතං උපහතං අත්තානං පරිහරති, සාවජ්ජො ච හොති සානුවජ්ජො ච විඤ්ඤූනං, බහුඤ්ච අපුඤ්ඤං පසවති. මොහාගතිං ගච්ඡන්තො එවං මොහාගතිං ගච්ඡති.

382. **න භයාගති ගන්තබ්බාති** භයාගතිං ගච්ඡන්තො කථං භයාගතිං ගච්ඡති? ඉධෙකච්චො – ''අයං විසමනිස්සිතො වා ගහනනිස්සිතො වා බලවනිස්සිතො වා කක්ඛළො ඵරුසො ජීවිතන්තරායං වා බ්‍රහ්මචරියන්තරායං වා කරිස්සතී''ති, තස්ස භයා භීතො අධම්මං ධම්මොති දීපෙති, ධම්මං අධම්මොති දීපෙති, අවිනයං විනයොති දීපෙති, විනයං අවිනයොති දීපෙති, අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙන භාසිතං ලපිතං තථාගතෙනාති දීපෙති, භාසිතං ලපිතං තථාගතෙන අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙනාති දීපෙති, අනාචිණ්ණං තථාගතෙන ආචිණ්ණං තථාගතෙනාති දීපෙති, ආචිණ්ණං තථාගතෙන අනාචිණ්ණං තථාගතෙනාති දීපෙති, අපඤ්ඤත්තං තථාගතෙන පඤ්ඤත්තං තථාගතෙනාති දීපෙති, පඤ්ඤත්තං තථාගතෙන අපඤ්ඤත්තං තථාගතෙනාති දීපෙති, අනාපත්තිං ආපත්තීති දීපෙති, ආපත්තිං අනාපත්තීති දීපෙති, ලහුකං ආපත්තිං ගරුකා ආපත්තීති දීපෙති, ගරුකං ආපත්තිං ලහුකා ආපත්තීති දීපෙති, සාවසෙසං ආපත්තිං අනවසෙසා ආපත්තීති දීපෙති, අනවසෙසං ආපත්තිං සාවසෙසා ආපත්තීති දීපෙති, දුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං අදුට්ඨුල්ලා ආපත්තීති දීපෙති, අදුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං දුට්ඨුල්ලා ආපත්තීති දීපෙති. ඉමෙහි අට්ඨාරසහි වත්ථූහි භයාගතිං ගච්ඡන්තො බහුජනාහිතාය පටිපන්නො හොති බහුජනාසුඛාය බහුනො ජනස්ස අනත්ථාය අහිතාය දුක්ඛාය දෙවමනුස්සානං. ඉමෙහි අට්ඨාරසහි වත්ථූහි භයාගතිං ගච්ඡන්තො ඛතං උපහතං අත්තානං පරිහරති, සාවජ්ජො ච හොති සානුවජ්ජො ච විඤ්ඤූනං, බහුඤ්ච අපුඤ්ඤං පසවති. භයාගතිං ගච්ඡන්තො එවං භයාගතිං ගච්ඡති.

ඡන්දා දොසා භයා මොහා, යො ධම්මං අතිවත්තති;

නිහීයති තස්ස යසො, කාළපක්ඛෙව චන්දිමාති.

3. අගතිඅගමනං

383. කථං න ඡන්දාගතිං ගච්ඡති? අධම්මං අධම්මොති දීපෙන්තො න ඡන්දාගතිං ගච්ඡති, ධම්මං ධම්මොති දීපෙන්තො න ඡන්දාගතිං ගච්ඡති, අවිනයං අවිනයොති දීපෙන්තො න ඡන්දාගතිං ගච්ඡති, විනයං විනයොති දීපෙන්තො න ඡන්දාගතිං ගච්ඡති, අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙන අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙනාති දීපෙන්තො න ඡන්දාගතිං ගච්ඡති, භාසිතං ලපිතං තථාගතෙන භාසිතං ලපිතං තථාගතෙනාති දීපෙන්තො න ඡන්දාගතිං ගච්ඡති, අනාචිණ්ණං තථාගතෙන අනාචිණ්ණං තථාගතෙනාති දීපෙන්තො න ඡන්දාගතිං ගච්ඡති, ආචිණ්ණං තථාගතෙන ආචිණ්ණං තථාගතෙනාති දීපෙන්තො න ඡන්දාගතිං ගච්ඡති, අපඤ්ඤත්තං තථාගතෙන අපඤ්ඤත්තං තථාගතෙනාති දීපෙන්තො න ඡන්දාගතිං ගච්ඡති, පඤ්ඤත්තං තථාගතෙන පඤ්ඤත්තං තථාගතෙනාති දීපෙන්තො න ඡන්දාගතිං ගච්ඡති, අනාපත්තිං අනාපත්තීති දීපෙන්තො න ඡන්දාගතිං ගච්ඡති, ආපත්තිං ආපත්තීති දීපෙන්තො න ඡන්දාගතිං ගච්ඡති, ලහුකං ආපත්තිං ලහුකා ආපත්තීති දීපෙන්තො න ඡන්දාගතිං ගච්ඡති, ගරුකං ආපත්තිං ගරුකා ආපත්තීති දීපෙන්තො න ඡන්දාගතිං ගච්ඡති, සාවසෙසං ආපත්තිං සාවසෙසා ආපත්තීති දීපෙන්තො න ඡන්දාගතිං ගච්ඡති, අනවසෙසං ආපත්තිං අනවසෙසා ආපත්තීති දීපෙන්තො න ඡන්දාගතිං ගච්ඡති, දුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං දුට්ඨුල්ලා ආපත්තීති දීපෙන්තො න ඡන්දාගතිං ගච්ඡති, අදුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං අදුට්ඨුල්ලා ආපත්තීති දීපෙන්තො න ඡන්දාගතිං ගච්ඡති. එවං න ඡන්දාගතිං ගච්ඡති.

384. කථං න දොසාගතිං ගච්ඡති? අධම්මං අධම්මොති දීපෙන්තො න දොසාගතිං ගච්ඡති, ධම්මං ධම්මොති දීපෙන්තො න දොසාගතිං ගච්ඡති…පෙ…. දුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං දුට්ඨුල්ලා ආපත්තීති දීපෙන්තො න දොසාගතිං ගච්ඡති, අදුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං අදුට්ඨුල්ලා ආපත්තීති දීපෙන්තො න දොසාගතිං ගච්ඡති. එවං න දොසාගතිං ගච්ඡති.

385. කථං න මොහාගතිං ගච්ඡති? අධම්මං අධම්මොති දීපෙන්තො න මොහාගතිං ගච්ඡති, ධම්මං ධම්මොති දීපෙන්තො න මොහාගතිං ගච්ඡති…පෙ…. දුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං දුට්ඨුල්ලා ආපත්තීති දීපෙන්තො න මොහාගතිං ගච්ඡති, අදුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං අදුට්ඨුල්ලා ආපත්තීති දීපෙන්තො න මොහාගතිං ගච්ඡති. එවං න මොහාගතිං ගච්ඡති.

386. කථං න භයාගතිං ගච්ඡති? අධම්මං අධම්මොති දීපෙන්තො න භයාගතිං ගච්ඡති, ධම්මං ධම්මොති දීපෙන්තො න භයාගතිං ගච්ඡති, අවිනයං අවිනයොති දීපෙන්තො න භයාගතිං ගච්ඡති, විනයං විනයොති දීපෙන්තො න භයාගතිං ගච්ඡති, අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙන අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙනාති දීපෙන්තො න භයාගතිං ගච්ඡති, භාසිතං ලපිතං තථාගතෙන භාසිතං ලපිතං තථාගතෙනාති දීපෙන්තො න භයාගතිං ගච්ඡති, අනාචිණ්ණං තථාගතෙන අනාචිණ්ණං තථාගතෙනාති දීපෙන්තො න භයාගතිං ගච්ඡති, ආචිණ්ණං තථාගතෙන ආචිණ්ණං තථාගතෙනාති දීපෙන්තො න භයාගතිං ගච්ඡති, අපඤ්ඤත්තං තථාගතෙන අපඤ්ඤත්තං තථාගතෙනාති දීපෙන්තො න භයාගතිං ගච්ඡති, පඤ්ඤත්තං තථාගතෙන පඤ්ඤත්තං තථාගතෙනාති දීපෙන්තො න භයාගතිං ගච්ඡති, අනාපත්තිං අනාපත්තීති දීපෙන්තො න භයාගතිං ගච්ඡති, ආපත්තිං ආපත්තීති දීපෙන්තො න භයාගතිං ගච්ඡති, ලහුකං ආපත්තිං ලහුකා ආපත්තීති දීපෙන්තො න භයාගතිං ගච්ඡති, ගරුකං ආපත්තිං ගරුකා ආපත්තීති දීපෙන්තො න භයාගතිං ගච්ඡති, සාවසෙසං ආපත්තිං සාවසෙසා ආපත්තීති දීපෙන්තො න භයාගතිං ගච්ඡති, අනවසෙසං ආපත්තිං අනවසෙසා ආපත්තීති දීපෙන්තො න භයාගතිං ගච්ඡති, දුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං දුට්ඨුල්ලා ආපත්තීති දීපෙන්තො න භයාගතිං ගච්ඡති, අදුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං අදුට්ඨුල්ලා ආපත්තීති දීපෙන්තො න භයාගතිං ගච්ඡති. එවං න භයාගතිං ගච්ඡති.

ඡන්දා දොසා භයා මොහා, යො ධම්මං නාතිවත්තති;
ආපූරති තස්ස යසො, සුක්කපක්ඛෙව චන්දිමාති.

4. සඤ්ඤාපනීයාදි

387. කථං සඤ්ඤාපනීයෙ ඨානෙ සඤ්ඤාපෙති? අධම්මං අධම්මොති දීපෙන්තො සඤ්ඤාපනීයෙ ඨානෙ සඤ්ඤාපෙති, ධම්මං ධම්මොති දීපෙන්තො සඤ්ඤාපනීයෙ ඨානෙ සඤ්ඤාපෙති…පෙ…. දුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං දුට්ඨුල්ලා ආපත්තීති දීපෙන්තො සඤ්ඤාපනීයෙ ඨානෙ සඤ්ඤාපෙති, අදුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං අදුට්ඨුල්ලා ආපත්තීති දීපෙන්තො සඤ්ඤාපනීයෙ ඨානෙ සඤ්ඤාපෙති. එවං සඤ්ඤාපනීයෙ ඨානෙ සඤ්ඤාපෙති.

388. කථං නිජ්ඣාපනීයෙ ඨානෙ නිජ්ඣාපෙති? අධම්මං අධම්මොති දීපෙන්තො නිජ්ඣාපනීයෙ ඨානෙ නිජ්ඣාපෙති, ධම්මං ධම්මොති දීපෙන්තො නිජ්ඣාපනීයෙ ඨානෙ නිජ්ඣාපෙති…පෙ…. දුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං දුට්ඨුල්ලා ආපත්තීති දීපෙන්තො නිජ්ඣාපනීයෙ ඨානෙ නිජ්ඣාපෙති, අදුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං අදුට්ඨුල්ලා ආපත්තීති දීපෙන්තො නිජ්ඣාපනීයෙ ඨානෙ නිජ්ඣාපෙති. එවං නිජ්ඣාපනීයෙ ඨානෙ නිජ්ඣාපෙති.

389. කථං පෙක්ඛනීයෙ ඨානෙ පෙක්ඛති? අධම්මං අධම්මොති දීපෙන්තො පෙක්ඛනීයෙ ඨානෙ පෙක්ඛති, ධම්මං ධම්මොති දීපෙන්තො පෙක්ඛනීයෙ ඨානෙ පෙක්ඛති…පෙ…. දුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං දුට්ඨුල්ලා ආපත්තීති දීපෙන්තො

පෙක්ඛනීයෙ ඨානෙ පෙක්ඛති, අදුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං අදුට්ඨුල්ලා ආපත්තීති දීපෙන්තො පෙක්ඛනීයෙ ඨානෙ පෙක්ඛති. එවං පෙක්ඛනීයෙ ඨානෙ පෙක්ඛති.

390. කථං පසාදනීයෙ ඨානෙ පසාදෙති? අධම්මං අධම්මොති දීපෙන්තො පසාදනීයෙ ඨානෙ පසාදෙති, ධම්මං ධම්මොති දීපෙන්තො පසාදනීයෙ ඨානෙ පසාදෙති…පෙ…. දුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං දුට්ඨුල්ලා ආපත්තීති දීපෙන්තො පසාදනීයෙ ඨානෙ පසාදෙති, අදුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං අදුට්ඨුල්ලා ආපත්තීති දීපෙන්තො පසාදනීයෙ ඨානෙ පසාදෙති. එවං පසාදනීයෙ ඨානෙ පසාදෙති.

5. පරපක්ඛාදිඅවජානනං

391. කථං ලද්ධපක්ඛොම්හීති පරපක්ඛං අවජානාති? ඉධෙකච්චො ලද්ධපක්ඛො හොති ලද්ධපරිවාරො පක්ඛවා ඤාතිමා. ‘‘අයං අලද්ධපක්ඛො අලද්ධපරිවාරො න පක්ඛවා න ඤාතිමා’’ති තස්ස අවජානන්තො අධම්මං ධම්මොති දීපෙති, ධම්මං අධම්මොති දීපෙති…පෙ…. දුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං අදුට්ඨුල්ලා ආපත්තීති දීපෙති, අදුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං දුට්ඨුල්ලා ආපත්තීති දීපෙති. එවං ලද්ධපක්ඛොම්හීති පරපක්ඛං අවජානාති.

392. කථං බහුස්සුතොම්හීති අප්පස්සුතං අවජානාති? ඉධෙකච්චො බහුස්සුතො හොති සුතධරො සුතසන්නිචයො. ‘‘අයං අප්පස්සුතො අප්පාගමො අප්පධරො’’ති තස්ස අවජානන්තො අධම්මං ධම්මොති දීපෙති, ධම්මං අධම්මොති දීපෙති…පෙ…. දුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං අදුට්ඨුල්ලා ආපත්තීති දීපෙති, අදුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං දුට්ඨුල්ලා ආපත්තීති දීපෙති. එවං බහුස්සුතොම්හීති අප්පස්සුතං අවජානාති.

393. කථං ථෙරතරොම්හීති නවකතරං අවජානාති? ඉධෙකච්චො ථෙරො හොති රත්තඤ්ඤූ චිරපබ්බජිතො අයං නවකො අප්පඤ්ඤාතො අප්පකතඤ්ඤූ ඉමස්ස වචනං අකතං භවිස්සතී’’ති තස්ස අවජානන්තො අධම්මං ධම්මොති දීපෙති, ධම්මං අධම්මොති දීපෙති …පෙ…. දුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං අදුට්ඨුල්ලා ආපත්තීති දීපෙති, අදුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං දුට්ඨුල්ලා ආපත්තීති දීපෙති. එවං ථෙරතරොම්හීති නවකතරං අවජානාති.

394. අසම්පත්තං න බ්‍යාහරිතබ්බන්ති අනොතිණ්ණං භාරං [භාසං (ස්‍යා.)] න ඔතාරෙතබ්බං. **සම්පත්තං ධම්මතො විනයතො න පරිහාපෙතබ්බන්ති** යංඅත්ථාය සඞ්ඝො සන්නිපතිතො හොති තං අත්ථං ධම්මතො විනයතො න පරිහාපෙතබ්බං.

395. යෙන ධම්මෙනාති භූතෙන වත්ථුනා. **යෙන විනයෙනාති** චොදෙත්වා සාරෙත්වා. **යෙන සත්ථුසාසනෙනාති** ඤත්තිසම්පදාය අනුස්සාවනසම්පදාය, යෙන ධම්මෙන යෙන විනයෙන යෙන සත්ථුසාසනෙන තං අධිකරණං වූපසම්මති, තථා තං අධිකරණං වූපසමෙතබ්බන්ති.

6. අනුවිජ්ජකස්ස අනුයොගං

396. අනුවිජ්ජකෙන චොදකො පුච්ඡිතබ්බො – ‘‘යං ඛො ත්වං, ආවුසො, ඉමස්ස භික්ඛුනො පවාරණං ඨපෙසි, කිම්හි නං ඨපෙසි, සීලවිපත්තියා වා ඨපෙසි, ආචාරවිපත්තියා වා ඨපෙසි, දිට්ඨිවිපත්තියා වා ඨපෙසී’’ති? සො චෙ එවං වදෙය්‍ය – ‘‘සීලවිපත්තියා වා ඨපෙමි ආචාරවිපත්තියා වා ඨපෙමි දිට්ඨිවිපත්තියා වා ඨපෙමී’’ති, සො එවමස්ස වචනීයො – ‘‘ජානාති පනායස්මා සීලවිපත්තිං, ජානාති ආචාරවිපත්තිං, ජානාති දිට්ඨිවිපත්ති’’න්ති? සො චෙ එවං වදෙය්‍ය – ‘‘ජානාමි ඛො අහං, ආවුසො, සීලවිපත්තිං, ජානාමි ආචාරවිපත්තිං, ජානාමි දිට්ඨිවිපත්ති’’න්ති , සො එවමස්ස වචනීයො – ‘‘කතමා පනාවුසො, සීලවිපත්ති කතමා ආචාරවිපත්ති කතමා දිට්ඨිවිපත්තී’’ති? සො චෙ එවං වදෙය්‍ය – ‘‘චත්තාරි පාරාජිකානි තෙරස සඞ්ඝාදිසෙසා – අයං සීලවිපත්ති. ථුල්ලච්චයං පාචිත්තියං පාටිදෙසනීයං දුක්කටං දුබ්භාසිතං – අයං ආචාරවිපත්ති. මිච්ඡාදිට්ඨි අන්තග්ගාහිකාදිට්ඨි – අයං දිට්ඨිවිපත්තී’’ති, සො එවමස්ස වචනීයො – ‘‘යං ඛො ත්වං, ආවුසො, ඉමස්ස භික්ඛුනො පවාරණං ඨපෙසි, දිට්ඨෙන වා ඨපෙසි, සුතෙන වා ඨපෙසි, පරිසඞ්කාය වා ඨපෙසී’’ති? සො චෙ එවං වදෙය්‍ය – ‘‘දිට්ඨෙන වා ඨපෙමි, සුතෙන වා ඨපෙමි, පරිසඞ්කාය වා ඨපෙමී’’ති, සො එවමස්ස වචනීයො – ‘‘යං ඛො ත්වං, ආවුසො, ඉමස්ස භික්ඛුනො දිට්ඨෙන පවාරණං ඨපෙසි, කිං තෙ දිට්ඨං, කින්ති තෙ දිට්ඨං, කදා තෙ දිට්ඨං, කත්ථ තෙ දිට්ඨං, පාරාජිකං අජ්ඣාපජ්ජන්තො දිට්ඨො, සඞ්ඝාදිසෙසං අජ්ඣාපජ්ජන්තො දිට්ඨො, ථුල්ලච්චයං… පාචිත්තියං… පාටිදෙසනීයං… දුක්කටං… දුබ්භාසිතං අජ්ඣාපජ්ජන්තො දිට්ඨො, කත්ථ ච ත්වං අහොසි, කත්ථ චායං භික්ඛු අහොසි, කිඤ්ච ත්වං කරොසි, කිං චායං භික්ඛු කරොතී’’ති? සො චෙ එවං වදෙය්‍ය – ‘‘න ඛො අහං, ආවුසො, ඉමස්ස භික්ඛුනො දිට්ඨෙන පවාරණං ඨපෙමි, අපි ච සුතෙන පවාරණං ඨපෙමී’’ති, සො එවමස්ස වචනීයො – ‘‘යං ඛො ත්වං, ආවුසො, ඉමස්ස භික්ඛුනො සුතෙන පවාරණං ඨපෙසි කිං තෙ සුතං, කින්ති තෙ සුතං, කදා තෙ සුතං, කත්ථ තෙ සුතං, පාරාජිකං අජ්ඣාපන්නොති සුතං, සඞ්ඝාදිසෙසං අජ්ඣාපන්නොති සුතං, ථුල්ලච්චයං… පාචිත්තියං… පාටිදෙසනීයං… දුක්කටං… දුබ්භාසිතං අජ්ඣාපන්නොති සුතං, භික්ඛුස්ස සුතං, භික්ඛුනියා සුතං, සික්ඛමානාය සුතං, සාමණෙරස්ස සුතං, සාමණෙරියා සුතං, උපාසකස්ස සුතං, උපාසිකාය සුතං, රාජූනං සුතං, රාජමහාමත්තානං සුතං, තිත්ථියානං සුතං, තිත්ථියසාවකානං සුත’’න්ති? සො චෙ එවං වදෙය්‍ය – ‘‘න ඛො අහං, ආවුසො, ඉමස්ස භික්ඛුනො සුතෙන පවාරණං ඨපෙමි, අපි ච පරිසඞ්කාය පවාරණං ඨපෙමී’’ති, සො එවමස්ස වචනීයො – ‘‘යං ඛො ත්වං, ආවුසො, ඉමස්ස භික්ඛුනො පරිසඞ්කාය පවාරණං ඨපෙසි, කිං පරිසඞ්කසි, කින්ති පරිසඞ්කසි, කදා

පරිසඞ්කසි, කත්ථ පරිසඞ්කසි, පාරාජිකං අජ්ඣාපන්නොති පරිසඞ්කසි, සඞ්ඝාදිසෙසං අජ්ඣාපන්නොති පරිසඞ්කසි, ථුල්ලච්චයං... පාචිත්තියං... පාටිදෙසනීයං... දුක්කටං... දුබ්භාසිතං අජ්ඣාපන්නොති පරිසඞ්කසි, භික්ඛුස්ස සුත්වා පරිසඞ්කසි, භික්ඛුනියා සුත්වා පරිසඞ්කසි, සික්ඛමානාය සුත්වා පරිසඞ්කසි, සාමණෙරස්ස සුත්වා පරිසඞ්කසි, සාමණෙරියා සුත්වා පරිසඞ්කසි, උපාසකස්ස සුත්වා පරිසඞ්කසි, උපාසිකාය සුත්වා පරිසඞ්කසි, රාජූනං සුත්වා පරිසඞ්කසි රාජමහාමත්තානං සුත්වා පරිසඞ්කසි, තිත්ථියානං සුත්වා පරිසඞ්කසි, තිත්ථියසාවකානං සුත්වා පරිසඞ්කසී''ති?

397. දිට්ඨං දිට්ඨෙන සමෙති, දිට්ඨෙන සංසන්දතෙ දිට්ඨං;
දිට්ඨං පටිච්ච න උපෙති, අසුද්ධපරිසඞ්කිතො;
සො පුග්ගලො පටිඤ්ඤාය, කාතබ්බා තෙන පවාරණා.

සුතං සුතෙන සමෙති, සුතෙන සංසන්දතෙ සුතං;
සුතං පටිච්ච න උපෙති, අසුද්ධපරිසඞ්කිතො;
සො පුග්ගලො පටිඤ්ඤාය, කාතබ්බා තෙන පවාරණා.

මුතං මුතෙන සමෙති, මුතෙන සංසන්දතෙ මුතං;
මුතං පටිච්ච න උපෙති, අසුද්ධපරිසඞ්කිතො;
සො පුග්ගලො පටිඤ්ඤාය, කාතබ්බා තෙන පවාරණාති.

7. පුච්ඡාවිභාගො

398. කිං තෙ දිට්ඨන්ති කතමා පුච්ඡා? කින්ති තෙ දිට්ඨන්ති කතමා පුච්ඡා? කදා තෙ දිට්ඨන්ති කතමා පුච්ඡා? කත්ථ තෙ දිට්ඨන්ති කතමා පුච්ඡා?

399. **කිං තෙ දිට්ඨන්ති** වත්ථුපුච්ඡා, විපත්තිපුච්ඡා, ආපත්තිපුච්ඡා, අජ්ඣාචාරපුච්ඡා. වත්ථුපුච්ඡාති – අට්ඨපාරාජිකානං වත්ථුපුච්ඡා, තෙවීසසඞ්ඝාදිසෙසානං වත්ථුපුච්ඡා, ද්වෙඅනියතානං වත්ථුපුච්ඡා, ද්වෙචත්තාරීසනිස්සග්ගියානං වත්ථුපුච්ඡා, අට්ඨාසීතිසතපාචිත්තියානං වත්ථුපුච්ඡා, ද්වාදසපාටිදෙසනීයානං වත්ථුපුච්ඡා, දුක්කටානං වත්ථුපුච්ඡා, දුබ්භාසිතානං වත්ථුපුච්ඡා. විපත්තිපුච්ඡාති – සීලවිපත්තිපුච්ඡා, ආචාරවිපත්තිපුච්ඡා, දිට්ඨිවිපත්තිපුච්ඡා , ආජීවවිපත්තිපුච්ඡා. ආපත්තිපුච්ඡාති – පාරාජිකාපත්තිපුච්ඡා, සඞ්ඝාදිසෙසාපත්තිපුච්ඡා, ථුල්ලච්චයාපත්තිපුච්ඡා, පාචිත්තියාපත්තිපුච්ඡා, පාටිදෙසනීයාපත්තිපුච්ඡා, දුක්කටාපත්තිපුච්ඡා, දුබ්භාසිතාපත්තිපුච්ඡා. අජ්ඣාචාරපුච්ඡාති – ද්වයංද්වයසමාපත්තිපුච්ඡා.

400. **කින්ති තෙ දිට්ඨන්ති** ලිඞ්ගපුච්ඡා, ඉරියාපථපුච්ඡා, ආකාරපුච්ඡා, විප්පකාරපුච්ඡා. ලිඞ්ගපුච්ඡාති – දීඝං වා රස්සං වා කණ්හං වා ඔදාතං වා. ඉරියාපථපුච්ඡාති ගච්ඡන්තං වා ඨිතං වා නිසින්නං වා නිපන්නං වා. ආකාරපුච්ඡාති ගිහිලිඞ්ගෙ වා තිත්ථියලිඞ්ගෙ වා පබ්බජිතලිඞ්ගෙ වා. විප්පකාරපුච්ඡාති ගච්ඡන්තං වා ඨිතං වා නිසින්නං වා නිපන්නං වා.

401. **කදා තෙ දිට්ඨන්ති** කාලපුච්ඡා, සමයපුච්ඡා, දිවසපුච්ඡා, උතුපුච්ඡා. කාලපුච්ඡාති පුබ්බණ්හකාලෙ වා මජ්ඣන්හිකකාලෙ වා සායන්හකාලෙ වා. සමයපුච්ඡාති පුබ්බණ්හසමයෙ වා මජ්ඣන්හිකසමයෙ වා සායන්හසමයෙ වා. දිවසපුච්ඡාති පුරෙභත්තං වා පච්ඡාභත්තං වා රත්තිං වා දිවා වා කාළෙ වා ජුණ්හෙ වා. උතුපුච්ඡාති හෙමන්තෙ වා ගිම්හෙ වා වස්සෙ වා [වස්සානෙ වා (සී.)].

402. **කත්ථ තෙ දිට්ඨන්ති** ඨානපුච්ඡා, භූමිපුච්ඡා, ඔකාසපුච්ඡා, පදෙසපුච්ඡා. ඨානපුච්ඡාති භූමියා වා පථවියා වා ධරණියා වා ජගතියා වා. භූමිපුච්ඡාති භූමියා වා පථවියා වා පබ්බතෙ වා පාසාණෙ වා පාසාදෙ වා. ඔකාසපුච්ඡාති පුරත්ථිමෙ වා ඔකාසෙ පච්ඡිමෙ වා ඔකාසෙ උත්තරෙ වා ඔකාසෙ දක්ඛිණෙ වා ඔකාසෙ. පදෙසපුච්ඡාති පුරත්ථිමෙ වා පදෙසෙ පච්ඡිමෙ වා පදෙසෙ උත්තරෙ වා පදෙසෙ දක්ඛිණෙ වා පදෙසෙති.

මහාසඞ්ගාමො නිට්ඨිතො.

තස්සුද්දානං –

වත්ථු නිදානං ආකාරො, පුබ්බාපරං කතාකතං;
කම්මාධිකරණඤ්චෙව, සමථො ඡන්දගාමි ච.

දොසා මොහා භයා චෙව, සඤ්ඤා නිජ්ඣාපනෙන ච;
පෙක්ඛා පසාදෙ පක්ඛොම්හි, සුතථෙරතරෙන ච.

අසම්පත්තඤ්ච සම්පත්තං, ධම්මෙන විනයෙන ච;
සත්ථුස්ස සාසනෙනාපි, මහාසඞ්ගාමඤාපනාති.

කඨිනභෙදො

1. කඨිනඅත්ථතාදි

403. කස්ස කඨිනං [කථිනං (සී. स्या.)] අනත්ථතං? කස්ස කඨිනං අත්ථතං? කින්ති කඨිනං අනත්ථතං? කින්ති කඨිනං අත්ථතං?

කස්ස කඨිනං අනත්ථතන්ති? ද්වින්නං පුග්ගලානං අනත්ථතං හොති කඨිනං – අනත්ථාරකස්ස ච අනනුමොදකස්ස ච. ඉමෙසං ද්වින්නං පුග්ගලානං අනත්ථතං හොති කඨිනං.

කස්ස කඨිනං අත්ථතන්ති? ද්වින්නං පුග්ගලානං අත්ථතං හොති කඨිනං – අත්ථාරකස්ස ච අනුමොදකස්ස ච. ඉමෙසං ද්වින්නං පුග්ගලානං අත්ථතං හොති කඨිනං.

කින්ති කඨිනං අනත්ථතන්ති? චතුවීසතියා ආකාරෙහි අනත්ථතං හොති කඨිනං, න උල්ලිඛිතමත්තෙන අත්ථතං හොති කඨිනං, න ධොවනමත්තෙන අත්ථතං හොති කඨිනං, න චීවරවිචාරණමත්තෙන අත්ථතං හොති කඨිනං, න ඡෙදනමත්තෙන අත්ථතං හොති කඨිනං, න බන්ධනමත්තෙන අත්ථතං හොති කඨිනං, න ඔවට්ටියකරණමත්තෙන අත්ථතං හොති කඨිනං, න කණ්ඩුසකරණමත්තෙන [න ගණ්ඩුසකරණමත්තෙන (ක.)] අත්ථතං හොති කඨිනං, න දළ්හීකම්මකරණමත්තෙන අත්ථතං හොති කඨිනං, න අනුවාතකරණමත්තෙන අත්ථතං හොති කඨිනං, න පරිභණ්ඩකරණමත්තෙන අත්ථතං හොති කඨිනං, න ඔවද්ධෙය්‍යකරණමත්තෙන [න ඔවට්ටෙය්‍යකරණමත්තෙන (සී. ස්‍යා.), න ඔවදෙය්‍යකරණමත්තෙන (ක.)] අත්ථතං හොති කඨිනං, න කම්බලමද්දනමත්තෙන අත්ථතං හොති කඨිනං, න නිමිත්තකතෙන අත්ථතං හොති කඨිනං, න පරිකථාකතෙන අත්ථතං හොති කඨිනං, න කුක්කුකතෙන අත්ථතං හොති කඨිනං, න සන්නිධිකතෙන අත්ථතං හොති කඨිනං, න නිස්සග්ගියෙන අත්ථතං හොති කඨිනං, න අකප්පකතෙන අත්ථතං හොති කඨිනං, න අඤ්ඤත්‍ර සඞ්ඝාටියා අත්ථතං හොති කඨිනං, න අඤ්ඤත්‍ර උත්තරාසඞ්ගෙන අත්ථතං හොති කඨිනං, න අඤ්ඤත්‍ර අන්තරවාසකෙන අත්ථතං හොති කඨිනං , න අඤ්ඤත්‍ර පඤ්චකෙන වා අතිරෙකපඤ්චකෙන වා තදහෙව සඤ්ඡින්නෙන සමණ්ඩලීකතෙන අත්ථතං හොති කඨිනං, න අඤ්ඤත්‍ර පුග්ගලස්ස අත්ථාරා අත්ථතං හොති කඨිනං, සම්මා චෙ අත්ථතං හොති කඨිනං තං චෙ නිස්සීමට්ඨො අනුමොදති. එවම්පි අනත්ථතං හොති කඨිනං.

නිමිත්තකම්මං නාම නිමිත්තං කරොති – ‘‘ඉමිනා දුස්සෙන කඨිනං අත්ථරිස්සාමී’’ති. පරිකථා නාම පරිකථං කරොති – ‘‘ඉමාය පරිකථාය කඨිනදුස්සං නිබ්බත්තෙස්සාමී’’ති. කුක්කුකතං නාම අනාදියදානං වුච්චති. සන්නිධි නාම ද්වෙ සන්නිධියො – කරණසන්නිධි වා නිචයසන්නිධි වා. නිස්සග්ගියං නාම කයිරමානෙ අරුණං උට්ඨහති [උද්ද්‍රියති (සී. ස්‍යා.)]. ඉමෙහි චතුවීසතියා ආකාරෙහි අනත්ථතං හොති කඨිනං.

කින්ති කඨිනං අත්ථතන්ති? සත්තරසහි ආකාරෙහි අත්ථතං හොති කඨිනං. අහතෙන අත්ථතං හොති කඨිනං, අහතකප්පෙන අත්ථතං හොති කඨිනං, පිලොතිකාය අත්ථතං හොති කඨිනං, පංසුකූලෙන අත්ථතං හොති කඨිනං, පාපණිකෙන අත්ථතං හොති කඨිනං, අනිමිත්තකතෙන අත්ථතං හොති කඨිනං, අපරිකථාකතෙන අත්ථතං හොති කඨිනං, අකුක්කුකතෙන අත්ථතං හොති කඨිනං, අසන්නිධිකතෙන අත්ථතං හොති කඨිනං, අනිස්සග්ගියෙන අත්ථතං හොති කඨිනං, කප්පකතෙන අත්ථතං හොති කඨිනං, සඞ්ඝාටියා අත්ථතං හොති කඨිනං, උත්තරාසඞ්ගෙන අත්ථතං හොති කඨිනං, අන්තරවාසකෙන අත්ථතං හොති කඨිනං, පඤ්චකෙන වා අතිරෙකපඤ්චකෙන වා තදහෙව සඤ්ඡින්නෙන සමණ්ඩලීකතෙන අත්ථතං හොති කඨිනං, පුග්ගලස්ස අත්ථාරා අත්ථතං හොති කඨිනං, සම්මා චෙ අත්ථතං හොති කඨිනං, තං චෙ සීමට්ඨො අනුමොදති, එවම්පි අත්ථතං හොති කඨිනං. ඉමෙහි සත්තරසහි ආකාරෙහි අත්ථතං හොති කඨිනං.

සහ කඨිනස්ස අත්ථාරා කති ධම්මා ජායන්ති? සහ කඨිනස්ස අත්ථාරා පන්නරස ධම්මා ජායන්ති – අට්ඨ මාතිකා, ද්වෙ පලිබොධා, පඤ්චානිසංසා. සහ කඨිනස්ස අත්ථාරා ඉමෙ පන්නරස ධම්මා ජායන්ති.

2. කඨිනඅනන්තරපච්චයාදි

404. පයොගස්ස කතමෙ ධම්මා අනන්තරපච්චයෙන පච්චයො, සමනන්තරපච්චයෙන පච්චයො, නිස්සයපච්චයෙන පච්චයො, උපනිස්සයපච්චයෙන පච්චයො , පුරෙජාතපච්චයෙන පච්චයො, පච්ඡාජාතපච්චයෙන පච්චයො, සහජාතපච්චයෙන පච්චයො? පුබ්බකරණස්ස කතමෙ ධම්මා අනන්තරපච්චයෙන පච්චයො…පෙ.… පච්චුද්ධාරස්ස කතමෙ ධම්මා… අධිට්ඨානස්ස කතමෙ ධම්මා… අත්ථාරස්ස කතමෙ ධම්මා… මාතිකානඤ්ච පලිබොධානඤ්ච කතමෙ ධම්මා… වත්ථුස්ස කතමෙ ධම්මා අනන්තරපච්චයෙන පච්චයො, සමනන්තරපච්චයෙන පච්චයො, නිස්සයපච්චයෙන පච්චයො, උපනිස්සයපච්චයෙන පච්චයො, පුරෙජාතපච්චයෙන පච්චයො, පච්ඡාජාතපච්චයෙන පච්චයො, සහජාතපච්චයෙන පච්චයො?

පුබ්බකරණං පයොගස්ස අනන්තරපච්චයෙන පච්චයො, සමනන්තරපච්චයෙන පච්චයො, නිස්සයපච්චයෙන පච්චයො, උපනිස්සයපච්චයෙන පච්චයො. පයොගො පුබ්බකරණස්ස පුරෙජාතපච්චයෙන පච්චයො. පුබ්බකරණං පයොගස්ස පච්ඡාජාතපච්චයෙන පච්චයො. පන්නරස ධම්මා සහජාතපච්චයෙන පච්චයො. පච්චුද්ධාරො පුබ්බකරණස්ස අනන්තරපච්චයෙන පච්චයො, සමනන්තරපච්චයෙන පච්චයො, නිස්සයපච්චයෙන පච්චයො, උපනිස්සයපච්චයෙන පච්චයො. පුබ්බකරණං පච්චුද්ධාරස්ස පුරෙජාතපච්චයෙන පච්චයො. පච්චුද්ධාරො පුබ්බකරණස්ස පච්ඡාජාතපච්චයෙන පච්චයො. පන්නරස ධම්මා සහජාතපච්චයෙන පච්චයො. අධිට්ඨානං පච්චුද්ධාරස්ස අනන්තරපච්චයෙන පච්චයො, සමනන්තරපච්චයෙන පච්චයො, නිස්සයපච්චයෙන පච්චයො, උපනිස්සයපච්චයෙන පච්චයො. පච්චුද්ධාරො අධිට්ඨානස්ස පුරෙජාතපච්චයෙන පච්චයො. අධිට්ඨානං පච්චුද්ධාරස්ස පච්ඡාජාතපච්චයෙන පච්චයො. පන්නරස ධම්මා සහජාතපච්චයෙන පච්චයො. අත්ථාරො අධිට්ඨානස්ස අනන්තරපච්චයෙන පච්චයො, සමනන්තරපච්චයෙන පච්චයො, නිස්සයපච්චයෙන පච්චයො, උපනිස්සයපච්චයෙන පච්චයො. අධිට්ඨානං අත්ථාරස්ස පුරෙජාතපච්චයෙන පච්චයො. අත්ථාරො අධිට්ඨානස්ස පච්ඡාජාතපච්චයෙන පච්චයො. පන්නරස ධම්මා සහජාතපච්චයෙන පච්චයො. මාතිකා ච පලිබොධා ච අත්ථාරස්ස අනන්තරපච්චයෙන පච්චයො, සමනන්තරපච්චයෙන පච්චයො, නිස්සයපච්චයෙන පච්චයො, උපනිස්සයපච්චයෙන පච්චයො. අත්ථාරො මාතිකානඤ්ච පලිබොධානඤ්ච පුරෙජාතපච්චයෙන පච්චයො. මාතිකා ච පලිබොධා ච අත්ථාරස්ස පච්ඡාජාතපච්චයෙන පච්චයො. පන්නරස ධම්මා සහජාතපච්චයෙන පච්චයො. ආසා ච අනාසා ච වත්ථුස්ස අනන්තරපච්චයෙන පච්චයො, සමනන්තරපච්චයෙන පච්චයො, නිස්සයපච්චයෙන පච්චයො , උපනිස්සයපච්චයෙන පච්චයො. වත්ථු ආසානඤ්ච අනාසානඤ්ච පුරෙජාතපච්චයෙන පච්චයො. ආසා ච අනාසා ච වත්ථුස්ස පච්ඡාජාතපච්චයෙන පච්චයො. පන්නරස ධම්මා සහජාතපච්චයෙන පච්චයො.

3. පුබ්බකරණනිදානාදිවිභාගො

405. පුබ්බකරණං කිංනිදානං, කිංසමුදයං, කිංජාතිකං, කිංපභවං, කිංසම්භාරං, කිංසමුට්ඨානං ? පච්චුද්ධාරො කිංනිදානො, කිංසමුදයො, කිංජාතිකො, කිංපභවො, කිංසම්භාරො, කිංසමුට්ඨානො? අධිට්ඨානං කිංනිදානං, කිංසමුදයං, කිංජාතිකං, කිංපභවං, කිංසම්භාරං, කිංසමුට්ඨානං? අත්ථාරො කිංනිදානො, කිංසමුදයො, කිංජාතිකො, කිංපභවො, කිංසම්භාරො, කිංසමුට්ඨානො? මාතිකා ච පලිබොධා ච කිංනිදානා, කිංසමුදයා, කිංජාතිකා, කිංපභවා, කිංසම්භාරා කිංසමුට්ඨානා? ආසා ච අනාසා ච කිංනිදානා, කිංසමුදයා, කිංජාතිකා, කිංපභවා, කිංසම්භාරා, කිංසමුට්ඨානා?

පුබ්බකරණං පයොගනිදානං, පයොගසමුදයං, පයොගජාතිකං, පයොගපභවං, පයොගසම්භාරං, පයොගසමුට්ඨානං. පච්චුද්ධාරො පුබ්බකරණනිදානො, පුබ්බකරණසමුදයො, පුබ්බකරණජාතිකො, පුබ්බකරණපභවො, පුබ්බකරණසම්භාරො, පුබ්බකරණසමුට්ඨානො. අධිට්ඨානං පච්චුද්ධාරනිදානං, පච්චුද්ධාරසමුදයං, පච්චුද්ධාරජාතිකං, පච්චුද්ධාරපභවං, පච්චුද්ධාරසම්භාරං, පච්චුද්ධාරසමුට්ඨානං. අත්ථාරො අධිට්ඨානනිදානො, අධිට්ඨානසමුදයො, අධිට්ඨානජාතිකො, අධිට්ඨානපභවො, අධිට්ඨානසම්භාරො, අධිට්ඨානසමුට්ඨානො. මාතිකා ච පලිබොධා ච අත්ථාරනිදානා, අත්ථාරසමුදයා, අත්ථාරජාතිකා, අත්ථාරපභවා, අත්ථාරසම්භාරා, අත්ථාරසමුට්ඨානා. ආසා ච අනාසා ච වත්ථුනිදානා, වත්ථුසමුදයා, වත්ථුජාතිකා, වත්ථුපභවා, වත්ථුසම්භාරා, වත්ථුසමුට්ඨානා.

406. පයොගො කිංනිදානො, කිංසමුදයො, කිංජාතිකො, කිංපභවො, කිංසම්භාරො, කිංසමුට්ඨානො, පුබ්බකරණං…පෙ…. පච්චුද්ධාරො… අධිට්ඨානං… අත්ථාරො… මාතිකා ච පලිබොධා ච… වත්ථු… ආසා ච අනාසා ච කිංනිදානා, කිංසමුදයා, කිංජාතිකා, කිංපභවා, කිංසම්භාරා, කිංසමුට්ඨානා?

පයොගො හෙතුනිදානො, හෙතුසමුදයො, හෙතුජාතිකො, හෙතුපභවො, හෙතුසම්භාරො, හෙතුසමුට්ඨානො. පුබ්බකරණං…පෙ…. පච්චුද්ධාරො… අධිට්ඨානං… අත්ථාරො … මාතිකා ච පලිබොධා ච… වත්ථු… ආසා ච අනාසා ච හෙතුනිදානා, හෙතුසමුදයා, හෙතුජාතිකා, හෙතුපභවා, හෙතුසම්භාරා, හෙතුසමුට්ඨානා.

407. පයොගො කිංනිදානො, කිංසමුදයො, කිංජාතිකො, කිංපභවො, කිංසම්භාරො, කිංසමුට්ඨානො? පුබ්බකරණං…පෙ…. පච්චුද්ධාරො… අධිට්ඨානං… අත්ථාරො… මාතිකා ච පලිබොධා ච… වත්ථු… ආසා ච අනාසා ච කිංනිදානා, කිංසමුදයා, කිංජාතිකා, කිංපභවා, කිංසම්භාරා, කිංසමුට්ඨානා?

පයොගො පච්චයනිදානො, පච්චයසමුදයො, පච්චයජාතිකො, පච්චයපභවො, පච්චයසම්භාරො, පච්චයසමුට්ඨානො. පුබ්බකරණං…පෙ…. පච්චුද්ධාරො… අධිට්ඨානං… අත්ථාරො… මාතිකා ච පලිබොධා ච… වත්ථු… ආසා ච අනාසා ච පච්චයනිදානා, පච්චයසමුදයා, පච්චයජාතිකා, පච්චයපභවා, පච්චයසම්භාරා, පච්චයසමුට්ඨානා.

408. පුබ්බකරණං කතිහි ධම්මෙහි සඞ්ගහිතං? පුබ්බකරණං සත්තහි ධම්මෙහි සඞ්ගහිතං. ධොවනෙන, විචාරණෙන, ඡෙදනෙන, බන්ධනෙන, සිබ්බනෙන, රජනෙන, කප්පකරණෙන – පුබ්බකරණං ඉමෙහි සත්තහි ධම්මෙහි සඞ්ගහිතං.

පච්චුද්ධාරො කතිහි ධම්මෙහි සඞ්ගහිතො? පච්චුද්ධාරො තීහි ධම්මෙහි සඞ්ගහිතො – සඞ්ඝාටියා, උත්තරාසඞ්ගෙන, අන්තරවාසකෙන.

අධිට්ඨානං කතිහි ධම්මෙහි සඞ්ගහිතං? අධිට්ඨානං තීහි ධම්මෙහි සඞ්ගහිතං – සඞ්ඝාටියා, උත්තරාසඞ්ගෙන, අන්තරවාසකෙන.

අත්ථාරො කතිහි ධම්මෙහි සඞ්ගහිතො? අත්ථාරො එකෙන ධම්මෙන සඞ්ගහිතො – වචීභෙදෙන.

කඨිනස්ස කති මූලානි, කති වත්ථූනි, කති භූමියො? කඨිනස්ස එකං මූලං – සඞ්ඝො; තීණි වත්ථූනි – සඞ්ඝාටි, උත්තරාසඞ්ගො, අන්තරවාසකො, ඡ භූමියො – ඛොමං, කප්පාසිකං, කොසෙය්‍යං, කම්බලං, සාණං, භඞ්ගං.

කඨිනස්ස කො ආදි, කිං මජ්ඣෙ, කිං පරියොසානං? කඨිනස්ස පුබ්බකරණං ආදි, ක්‍රියා මජ්ඣෙ, අත්ථාරො පරියොසානං.

409. කතිහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො පුග්ගලො අභබ්බො කඨිනං අත්ථරිතුං? කතිහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො පුග්ගලො භබ්බො කඨිනං අත්ථරිතුං? අට්ඨහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො පුග්ගලො අභබ්බො කඨිනං අත්ථරිතුං. අට්ඨහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො පුග්ගලො භබ්බො කඨිනං අත්ථරිතුං. කතමෙහි අට්ඨහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො පුග්ගලො අභබ්බො කඨිනං අත්ථරිතුං? පුබ්බකරණං න ජානාති, පච්චුද්ධාරං න ජානාති, අධිට්ඨානං න ජානාති, අත්ථාරං න ජානාති, මාතිකං න ජානාති, පලිබොධං න ජානාති, උද්ධාරං න ජානාති, ආනිසංසං න ජානාති – ඉමෙහි අට්ඨහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො පුග්ගලො අභබ්බො කඨිනං අත්ථරිතුං. කතමෙහි අට්ඨහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො පුග්ගලො භබ්බො කඨිනං අත්ථරිතුං? පුබ්බකරණං ජානාති, පච්චුද්ධාරං ජානාති, අධිට්ඨානං ජානාති, අත්ථාරං ජානාති, මාතිකං ජානාති, පලිබොධං ජානාති, උද්ධාරං ජානාති, ආනිසංසං ජානාති – ඉමෙහි අට්ඨහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො පුග්ගලො භබ්බො කඨිනං අත්ථරිතුං.

410. කතිනං පුග්ගලානං කඨිනත්ථාරා න රුහන්ති? කතිනං පුග්ගලානං කඨිනත්ථාරා රුහන්ති? තිණ්ණං පුග්ගලානං කඨිනත්ථාරා න රුහන්ති. තිණ්ණං පුග්ගලානං කඨිනත්ථාරා රුහන්ති. කතමෙසං තිණ්ණං පුග්ගලානං කඨිනත්ථාරා න රුහන්ති? නිස්සීමට්ඨො අනුමොදති, අනුමොදෙන්තො න වාචං භින්දති, වාචං භින්දන්තො න පරං විඤ්ඤාපෙති – ඉමෙසං තිණ්ණං පුග්ගලානං කඨිනත්ථාරා න රුහන්ති. කතමෙසං තිණ්ණං පුග්ගලානං කඨිනත්ථාරා රුහන්ති? සීමට්ඨො අනුමොදති, අනුමොදෙන්තො වාචං භින්දති, වාචං භින්දන්තො පරං විඤ්ඤාපෙති – ඉමෙසං තිණ්ණං පුග්ගලානං කඨිනත්ථාරා රුහන්ති.

411. කති කඨිනත්ථාරා න රුහන්ති? කති කඨිනත්ථාරා රුහන්ති? තයො කඨිනත්ථාරා න රුහන්ති. තයො කඨිනත්ථාරා රුහන්ති. කතමෙ තයො කඨිනත්ථාරා න රුහන්ති? වත්ථුවිපන්නඤ්චෙව හොති, කාලවිපන්නඤ්ච, කරණවිපන්නඤ්ච – ඉමෙ තයො කඨිනත්ථාරා න රුහන්ති. කතමෙ තයො කඨිනත්ථාරා රුහන්ති? වත්ථුසම්පන්නඤ්චෙව හොති, කාලසම්පන්නඤ්ච, කරණසම්පන්නඤ්ච – ඉමෙ තයො කඨිනත්ථාරා රුහන්ති.

4. කඨිනාදිජානිතබ්බවිභාගො

412. කඨිනං ජානිතබ්බං, කඨිනත්ථාරො ජානිතබ්බො, කඨිනස්ස අත්ථාරමාසො ජානිතබ්බො, කඨිනස්ස අත්ථාරවිපත්ති ජානිතබ්බා, කඨිනස්ස අත්ථාරසම්පත්ති ජානිතබ්බා, නිමිත්තකම්මං ජානිතබ්බං, පරිකථා ජානිතබ්බා, කුක්කුකතං ජානිතබ්බං, සන්නිධි ජානිතබ්බා, නිස්සග්ගියං ජානිතබ්බං.

කඨිනං ජානිතබ්බන්ති තෙසඤ්ඤෙව ධම්මානං සඞ්ගහො සමවායො නාමං නාමකම්මං නාමධෙය්‍යං නිරුත්ති බ්‍යඤ්ජනං අභිලාපො යදිදං කඨිනන්ති.

කඨිනස්ස අත්ථාරමාසො ජානිතබ්බොති වස්සානස්ස පච්ඡිමො මාසො ජානිතබ්බො.

කඨිනස්ස අත්ථාරවිපත්ති ජානිතබ්බාති චතුවීසතියා ආකාරෙහි කඨිනස්ස අත්ථාරවිපත්ති ජානිතබ්බා.

කඨිනස්ස අත්ථාරසම්පත්ති ජානිතබ්බාති සත්තරසහි ආකාරෙහි කඨිනස්ස අත්ථාරසම්පත්ති ජානිතබ්බා.

නිමිත්තකම්මං ජානිතබ්බන්ති නිමිත්තං කරොති ඉමිනා දුස්සෙන කඨිනං අත්ථරිස්සාමීති.

පරිකථා ජානිතබ්බාති පරිකථං කරොති ඉමාය පරිකථාය කඨිනදුස්සං නිබ්බත්තෙස්සාමීති.

කුක්කුකතං ජානිතබ්බන්ති අනාදියදානං ජානිතබ්බං.

සන්නිධි ජානිතබ්බාති ද්වෙ සන්නිධියො ජානිතබ්බා – කරණසන්නිධි වා නිචයසන්නිධි වා.

නිස්සග්ගියං ජානිතබ්බන්ති කරියමානෙ අරුණං උට්ඨහති.

කඨිනත්ථාරො ජානිතබ්බොති සචෙ සඞ්ඝස්ස කඨිනදුස්සං උප්පන්නං හොති, සඞ්ඝෙන කථං පටිපජ්ජිතබ්බං, අත්ථාරකෙන කථං පටිපජ්ජිතබ්බං, අනුමොදකෙන කථං පටිපජ්ජිතබ්බං.

413. සඞ්ඝෙන ඤත්තිදුතියෙන කම්මෙන කඨිනත්ථාරකස්ස භික්ඛුනො දාතබ්බං, තෙන කඨිනත්ථාරකෙන භික්ඛුනා තදහෙව ධොවිත්වා විමජ්ජිත්වා විචාරෙත්වා ඡින්දිත්වා සිබ්බෙත්වා රජිත්වා කප්පං කත්වා කඨිනං අත්ථරිතබ්බං. සචෙ සඞ්ඝාටියා කඨිනං අත්ථරිතුකාමො හොති, පොරාණිකා සඞ්ඝාටි පච්චුද්ධරිතබ්බා , නවා සඞ්ඝාටි අධිට්ඨාතබ්බා. ඉමාය සඞ්ඝාටියා කඨිනං අත්ථරාමීති වාචා භින්දිතබ්බා. සචෙ උත්තරාසඞ්ගෙන කඨිනං අත්ථරිතුකාමො හොති, පොරාණකො උත්තරාසඞ්ගො පච්චුද්ධරිතබ්බො, නවො උත්තරාසඞ්ගො අධිට්ඨාතබ්බො. ඉමිනා උත්තරාසඞ්ගෙන කඨිනං අත්ථරාමීති වාචා භින්දිතබ්බා. සචෙ අන්තරවාසකෙන කඨිනං අත්ථරිතුකාමො හොති, පොරාණකො අන්තරවාසකො පච්චුද්ධරිතබ්බො, නවො අන්තරවාසකො අධිට්ඨාතබ්බො. ඉමිනා අන්තරවාසකෙන කඨිනං අත්ථරාමීති වාචා භින්දිතබ්බා. තෙන කඨිනත්ථාරකෙන භික්ඛුනා සඞ්ඝං උපසඞ්කමිත්වා එකංසං උත්තරාසඞ්ගං කරිත්වා අඤ්ජලිං පග්ගහෙත්වා එවමස්ස වචනීයො – ''අත්ථතං, භන්තෙ, සඞ්ඝස්ස කඨිනං, ධම්මිකො කඨිනත්ථාරො, අනුමොදථා''ති. තෙහි අනුමොදකෙහි භික්ඛූහි එකංසං උත්තරාසඞ්ගං කරිත්වා අඤ්ජලිං පග්ගහෙත්වා එවමස්ස වචනීයො – ''අත්ථතං, ආවුසො, සඞ්ඝස්ස කඨිනං, ධම්මිකො කඨිනත්ථාරො, අනුමොදාමා''ති. තෙන කඨිනත්ථාරකෙන භික්ඛුනා සම්බහුලෙ භික්ඛූ උපසඞ්කමිත්වා එකංසං උත්තරාසඞ්ගං කරිත්වා අඤ්ජලිං පග්ගහෙත්වා එවමස්සු වචනීයා – ''අත්ථතං, භන්තෙ, සඞ්ඝස්ස කඨිනං, ධම්මිකො කඨිනත්ථාරො, අනුමොදථා''ති. තෙහි අනුමොදකෙහි භික්ඛූහි එකංසං උත්තරාසඞ්ගං කරිත්වා අඤ්ජලිං පග්ගහෙත්වා එවමස්ස වචනීයො – ''අත්ථතං, ආවුසො, සඞ්ඝස්ස කඨිනං, ධම්මිකො කඨිනත්ථාරො අනුමොදාමා''ති. තෙන කඨිනත්ථාරකෙන භික්ඛුනා එකං භික්ඛුං උපසඞ්කමිත්වා එකංසං උත්තරාසඞ්ගං කරිත්වා අඤ්ජලිං පග්ගහෙත්වා එවමස්ස වචනීයො – ''අත්ථතං, ආවුසො, සඞ්ඝස්ස කඨිනං, ධම්මිකො කඨිනත්ථාරො, අනුමොදාහී''ති. තෙන අනුමොදකෙන භික්ඛුනා එකංසං උත්තරාසඞ්ගං කරිත්වා අඤ්ජලිං පග්ගහෙත්වා එවමස්ස වචනීයො – ''අත්ථතං, ආවුසො, සඞ්ඝස්ස කඨිනං, ධම්මිකො කඨිනත්ථාරො, අනුමොදාමී''ති.

5. පුග්ගලස්සෙවකඨිනත්ථාරො

414. සඞ්ඝො කඨිනං අත්ථරති, ගණො කඨිනං අත්ථරති, පුග්ගලො කඨිනං අත්ථරතීති. න සඞ්ඝො කඨිනං අත්ථරති, න ගණො කඨිනං අත්ථරති, පුග්ගලො කඨිනං අත්ථරතීති. හඤ්චි න සඞ්ඝො කඨිනං අත්ථරති, න ගණො කඨිනං අත්ථරති, පුග්ගලො කඨිනං අත්ථරති. සඞ්ඝස්ස අනත්ථතං හොති කඨිනං, ගණස්ස අනත්ථතං හොති කඨිනං, පුග්ගලස්ස අත්ථතං හොති කඨිනං. සඞ්ඝො පාතිමොක්ඛං උද්දිසති ගණො පාතිමොක්ඛං උද්දිසති පුග්ගලො පාතිමොක්ඛං උද්දිසතීති න සඞ්ඝො පාතිමොක්ඛං උද්දිසති, න ගණො පාතිමොක්ඛං උද්දිසති, පුග්ගලො පාතිමොක්ඛං උද්දිසතීති. හඤ්චි න සඞ්ඝො පාතිමොක්ඛං උද්දිසති, න ගණො පාතිමොක්ඛං උද්දිසති, පුග්ගලො පාතිමොක්ඛං උද්දිසති. සඞ්ඝස්ස අනුද්දිට්ඨං හොති පාතිමොක්ඛං, ගණස්ස අනුද්දිට්ඨං හොති පාතිමොක්ඛං, පුග්ගලස්ස උද්දිට්ඨං හොති පාතිමොක්ඛං. සඞ්ඝස්ස සාමග්ගියා ගණස්ස සාමග්ගියා පුග්ගලස්ස උද්දෙසා සඞ්ඝස්ස උද්දිට්ඨං හොති පාතිමොක්ඛං, ගණස්ස උද්දිට්ඨං හොති පාතිමොක්ඛං, පුග්ගලස්ස උද්දිට්ඨං හොති පාතිමොක්ඛං. එවමෙව න සඞ්ඝො කඨිනං අත්ථරති, න ගණො කඨිනං අත්ථරති, පුග්ගලො කඨිනං අත්ථරති. සඞ්ඝස්ස අනුමොදනාය ගණස්ස අනුමොදනාය පුග්ගලස්ස අත්ථාරා සඞ්ඝස්ස අත්ථතං හොති කඨිනං, ගණස්ස අත්ථතං හොති කඨිනං, පුග්ගලස්ස අත්ථතං හොති කඨිනන්ති.

6. පලිබොධපඤ්හාබ්‍යාකරණං

415. පක්කමනන්තිකො කඨිනුද්ධාරො, වුත්තො ආදිච්චබන්ධුනා;
එතඤ්ච තාහං පුච්ඡාමි, කතමො පලිබොධො පඨමං ඡිජ්ජති.

පක්කමනන්තිකො කඨිනුද්ධාරො, වුත්තො ආදිච්චබන්ධුනා;
එතඤ්ච තාහං විස්සජ්ජිස්සං, චීවරපලිබොධො පඨමං ඡිජ්ජති;
තස්ස සහ බහිසීමගමනා, ආවාසපලිබොධො ඡිජ්ජති.

නිට්ඨානන්තිකො කඨිනුද්ධාරො, වුත්තො ආදිච්චබන්ධුනා;
එතඤ්ච තාහං පුච්ඡාමි, කතමො පලිබොධො පඨමං ඡිජ්ජති.

නිට්ඨානන්තිකො කඨිනුද්ධාරො, වුත්තො ආදිච්චබන්ධුනා;
එතඤ්ච තාහං විස්සජ්ජිස්සං, ආවාසපලිබොධො පඨමං ඡිජ්ජති;
චීවරෙ නිට්ඨිතෙ චීවරපලිබොධො ඡිජ්ජති.

සන්නිට්ඨානන්තිකො කඨිනුද්ධාරො, වුත්තො ආදිච්චබන්ධුනා;
එතඤ්ච තාහං පුච්ඡාමි, කතමො පලිබොධො පඨමං ඡිජ්ජති.

සන්නිට්ඨානන්තිකො කඨිනුද්ධාරො, වුත්තො ආදිච්චබන්ධුනා;
එතඤ්ච තාහං විස්සජ්ජිස්සං, ද්වෙ පලිබොධා අපුබ්බං අචරිමං ඡිජ්ජන්ති.

නාසනන්තිකො කඨිනුද්ධාරො, වුත්තො ආදිච්චබන්ධුනා;
එතඤ්ච තාහං පුච්ඡාමි, කතමො පලිබොධො පඨමං ඡිජ්ජති.

නාසනන්තිකො කඨිනුද්ධාරො, වුත්තො ආදිච්චබන්ධුනා;
එතඤ්ච තාහං විස්සජ්ජිස්සං, ආවාසපලිබොධො පඨමං ඡිජ්ජති;
චීවරෙ නට්ඨෙ චීවරපලිබොධො ඡිජ්ජති.

සවනන්තිකො කඨිනුද්ධාරො, වුත්තො ආදිච්චබන්ධුනා;
එතඤ්ච තාහං පුච්ඡාමි, කතමො පලිබොධො පඨමං ඡිජ්ජති.

සවනන්තිකො කඨිනුද්ධාරො, වුත්තො ආදිච්චබන්ධුනා;
එතඤ්ච තාහං විස්සජ්ජිස්සං, චීවරපලිබොධො පඨමං ඡිජ්ජති;
තස්ස සහ සවනෙන, ආවාසපලිබොධො ඡිජ්ජති.

ආසාවච්ඡෙදිකො කඨිනුද්ධාරො, වුත්තො ආදිච්චබන්ධුනා;
එතඤ්ච තාහං පුච්ඡාමි, කතමො පලිබොධො පඨමං ඡිජ්ජති.

ආසාවච්ඡෙදිකො කඨිනුද්ධාරො, වුත්තො ආදිච්චබන්ධුනා;
එතඤ්ච තාහං විස්සජ්ජිස්සං, ආවාසපලිබොධො පඨමං ඡිජ්ජති;
චීවරාසාය උපච්ඡින්නාය චීවරපලිබොධො ඡිජ්ජති.

සීමාතික්කමනන්තිකො කඨිනුද්ධාරො, වුත්තො ආදිච්චබන්ධුනා;
එතඤ්ච තාහං පුච්ඡාමි, කතමො පලිබොධො පඨමං ඡිජ්ජති.

සීමාතික්කමනන්තිකො කඨිනුද්ධාරො, වුත්තො ආදිච්චබන්ධුනා;
එතඤ්ච තාහං විස්සජ්ජිස්සං, චීවරපලිබොධො පඨමං ඡිජ්ජති;
තස්ස බහිසීමෙ [බහිසීමගතස්ස (සී. ස්‍යා.)] ආවාසපලිබොධො ඡිජ්ජති.

සහුබ්භාරො කඨිනුද්ධාරො [සඋබ්භාරො (ක.)], වුත්තො ආදිච්චබන්ධුනා;
එතඤ්ච තාහං පුච්ඡාමි, කතමො පලිබොධො පඨමං ඡිජ්ජති.

සහුබ්භාරො කඨිනුද්ධාරො, වුත්තො ආදිච්චබන්ධුනා;
එතඤ්ච තාහං විස්සජ්ජිස්සං, ද්වෙ පලිබොධා අපුබ්බං අචරිමං ඡිජ්ජන්තීති.

416. කති කඨිනුද්ධාරා සඞ්ඝාධීනා? කති කඨිනුද්ධාරා පුග්ගලාධීනා? කති කඨිනුද්ධාරා නෙව සඞ්ඝාධීනා න පුග්ගලාධීනා? එකො කඨිනුද්ධාරො සඞ්ඝාධීනො – අන්තරුබ්භාරො. චත්තාරො කඨිනුද්ධාරා පුග්ගලාධීනා – පක්කමනන්තිකො, නිට්ඨානන්තිකො, සන්නිට්ඨානන්තිකො, සීමාතික්කමනන්තිකො . චත්තාරො කඨිනුද්ධාරා නෙව සඞ්ඝාධීනා න පුග්ගලාධීනා – නාසනන්තිකො, සවනන්තිකො, ආසාවච්ඡෙදිකො, සහුබ්භාරො. කති කඨිනුද්ධාරා අන්තොසීමාය උද්ධරියන්ති? කති කඨිනුද්ධාරා බහිසීමාය උද්ධරියන්ති? කති කඨිනුද්ධාරා සියා අන්තොසීමාය උද්ධරියන්ති සියා බහිසීමාය උද්ධරියන්ති? ද්වෙ කඨිනුද්ධාරා අන්තොසීමාය උද්ධරියන්ති – අන්තරුබ්භාරො, සහුබ්භාරො. තයො කඨිනුද්ධාරා බහිසීමාය උද්ධරියන්ති – පක්කමනන්තිකො, සවනන්තිකො, සීමාතික්කමනන්තිකො. චත්තාරො කඨිනුද්ධාරා සියා අන්තොසීමාය උද්ධරියන්ති සියා බහිසීමාය උද්ධරියන්ති – නිට්ඨානන්තිකො, සන්නිට්ඨානන්තිකො, නාසනන්තිකො, ආසාවච්ඡෙදිකො.

කති කඨිනුද්ධාරා එකුප්පාදා එකනිරොධා? කති කඨිනුද්ධාරා එකුප්පාදා නානානිරොධා? ද්වෙ කඨිනුද්ධාරා එකුප්පාදා එකනිරොධා – අන්තරුබ්භාරො, සහුබ්භාරො. අවසෙසා කඨිනුද්ධාරා එකුප්පාදා නානානිරොධාති.

කඨිනභෙදො නිට්ඨිතො.

තස්සුද්දානං –

කස්ස කින්ති පන්නරස, ධම්මා නිදානහෙතු ච;
පච්චයසඞ්ගහමූලා, ආදි ච අත්ථාරපුග්ගලා [අට්ඨපුග්ගලා (සී.)].

තිණ්ණං [හෙදතො තිණ්ණං (ක.)] තයො ජානිතබ්බං, අත්ථාරං උද්දෙසෙන ච;
පලිබොධාධිනා, සීමාය උප්පාදනිරොධෙන චාති [ඉතො පරං ‘‘පරිවාරං නිට්ඨිතං’’ ඉතිපායො කෙසුචි පොත්ථකෙසු දිස්සති].

උපාලිපඤ්චකං

1. අනිස්සිතවග්ගො

417. තෙන සමයෙන බුද්ධො භගවා සාවත්ථියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො ආයස්මා උපාලි යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි; උපසඞ්කමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයස්මා උපාලි භගවන්තං එතදවොච – ''කතිහි නු ඛො, භන්තෙ, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා යාවජීවං නානිස්සිතෙන වත්ථබ්බ''න්ති?

''පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා යාවජීවං නානිස්සිතෙන වත්ථබ්බං. [පරි. 325] කතමෙහි පඤ්චහි? උපොසථං න ජානාති, උපොසථකම්මං න ජානාති, පාතිමොක්ඛං න ජානාති, පාතිමොක්ඛුද්දෙසං න ජානාති, ඌනපඤ්චවස්සො හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා යාවජීවං නානිස්සිතෙන වත්ථබ්බං. පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා යාවජීවං අනිස්සිතෙන වත්ථබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි? උපොසථං ජානාති, උපොසථකම්මං ජානාති, පාතිමොක්ඛං ජානාති, පාතිමොක්ඛුද්දෙසං ජානාති, පඤ්චවස්සො වා හොති අතිරෙකපඤ්චවස්සො වා – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා යාවජීවං අනිස්සිතෙන වත්ථබ්බං.

''අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා යාවජීවං නානිස්සිතෙන වත්ථබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි? පවාරණං න ජානාති, පවාරණාකම්මං න ජානාති, පාතිමොක්ඛං න ජානාති, පාතිමොක්ඛුද්දෙසං න ජානාති, ඌනපඤ්චවස්සො හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා යාවජීවං නානිස්සිතෙන වත්ථබ්බං. පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා යාවජීවං අනිස්සිතෙන වත්ථබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි? පවාරණං ජානාති , පවාරණාකම්මං ජානාති, පාතිමොක්ඛං ජානාති, පාතිමොක්ඛුද්දෙසං ජානාති, පඤ්චවස්සො වා හොති අතිරෙකපඤ්චවස්සො වා – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා යාවජීවං අනිස්සිතෙන වත්ථබ්බං.

''අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා යාවජීවං නානිස්සිතෙන වත්ථබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි? ආපත්තානාපත්තිං න ජානාති, ලහුකගරුකං ආපත්තිං න ජානාති, සාවසෙසානවසෙසං ආපත්තිං න ජානාති, දුට්ඨුල්ලාදුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං න ජානාති, ඌනපඤ්චවස්සො හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා යාවජීවං නානිස්සිතෙන වත්ථබ්බං. පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා යාවජීවං අනිස්සිතෙන වත්ථබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි? ආපත්තානාපත්තිං ජානාති, ලහුකගරුකං ආපත්තිං ජානාති, සාවසෙසානවසෙසං ආපත්තිං ජානාති, දුට්ඨුල්ලාදුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං ජානාති, පඤ්චවස්සො වා හොති අතිරෙකපඤ්චවස්සො වා – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා යාවජීවං අනිස්සිතෙන වත්ථබ්බං''.

418. ''කතිහි නු ඛො, භන්තෙ, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා න උපසම්පාදෙතබ්බං, න නිස්සයො දාතබ්බො, න සාමණෙරො උපට්ඨාපෙතබ්බො''ති?

[මහාව. 84] ''පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා න උපසම්පාදෙතබ්බං, න නිස්සයො දාතබ්බො, න සාමණෙරො උපට්ඨාපෙතබ්බො. කතමෙහි පඤ්චහි? න පටිබලො හොති අන්තෙවාසිං වා සද්ධිවිහාරිං වා ගිලානං උපට්ඨාතුං වා උපට්ඨාපෙතුං වා, අනභිරතං වූපකාසෙතුං වා වූපකාසාපෙතුං වා, උප්පන්නං කුක්කුච්චං ධම්මතො විනොදෙතුං [ඉමස්මිං ඨානෙ සබ්බත්ථ ''විනොදෙතුං වා විනොදාපෙතුං වා''ති පාඨො දිස්සති, විමතිවිනොදනීටීකාය මහාවග්ගවණ්ණනා ඔලොකෙතබ්බා], අභිධම්මෙ විනෙතුං, අභිවිනයෙ විනෙතුං – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා න උපසම්පාදෙතබ්බං, න නිස්සයො දාතබ්බො, න සාමණෙරො උපට්ඨාපෙතබ්බො. පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා උපසම්පාදෙතබ්බං, නිස්සයො දාතබ්බො, සාමණෙරො උපට්ඨාපෙතබ්බො. කතමෙහි පඤ්චහි? පටිබලො හොති අන්තෙවාසිං වා සද්ධිවිහාරිං වා ගිලානං උපට්ඨාතුං වා උපට්ඨාපෙතුං වා, අනභිරතං වූපකාසෙතුං වා වූපකාසාපෙතුං වා, උප්පන්නං කුක්කුච්චං ධම්මතො විනොදෙතුං, අභිධම්මෙ විනෙතුං, අභිවිනයෙ විනෙතුං – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා උපසම්පාදෙතබ්බං, නිස්සයො දාතබ්බො, සාමණෙරො උපට්ඨාපෙතබ්බො.

''අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා න උපසම්පාදෙතබ්බං, න නිස්සයො දාතබ්බො, න සාමණෙරො උපට්ඨාපෙතබ්බො. කතමෙහි පඤ්චහි ? න පටිබලො හොති අන්තෙවාසිං වා සද්ධිවිහාරිං වා අභිසමාචාරිකාය සික්ඛාය සික්ඛාපෙතුං, ආදිබ්‍රහ්මචරියකාය සික්ඛාය විනෙතුං, අධිසීලෙ විනෙතුං, අධිචිත්තෙ විනෙතුං, අධිපඤ්ඤාය විනෙතුං – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා න උපසම්පාදෙතබ්බං, න නිස්සයො දාතබ්බො, න සාමණෙරො උපට්ඨාපෙතබ්බො. පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා උපසම්පාදෙතබ්බං, නිස්සයො දාතබ්බො, සාමණෙරො උපට්ඨාපෙතබ්බො. කතමෙහි පඤ්චහි? පටිබලො හොති අන්තෙවාසිං වා සද්ධිවිහාරිං වා අභිසමාචාරිකාය සික්ඛාය සික්ඛාපෙතුං, ආදිබ්‍රහ්මචරියකාය සික්ඛාය විනෙතුං,

අධිසීලෙ විනෙතුං, අධිචිත්තෙ විනෙතුං, අධිපඤ්ඤාය විනෙතුං – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා උපසම්පාදෙතබ්බං, නිස්සයො දාතබ්බො, සාමණෙරො උපට්ඨාපෙතබ්බො’’ති.

419. ‘‘කතිහි නු ඛො, භන්තෙ, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො කම්මං කාතබ්බ’’න්ති?

පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො කම්මං කාතබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි? අලජ්ජී ච හොති, බාලො ච, අපකතත්තො ච, මිච්ඡාදිට්ඨිකො ච හොති, ආජීවවිපන්නො ච – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො කම්මං කාතබ්බං.

‘‘අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො කම්මං කාතබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි? අධිසීලෙ සීලවිපන්නො හොති, අජ්ඣාචාරෙ ආචාරවිපන්නො හොති, අතිදිට්ඨියා දිට්ඨිවිපන්නො හොති , මිච්ඡාදිට්ඨිකො ච හොති, ආජීවවිපන්නො ච – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො කම්මං කාතබ්බං.

‘‘අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො කම්මං කාතබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි? කායිකෙන දවෙන සමන්නාගතො හොති, වාචසිකෙන දවෙන සමන්නාගතො හොති, කායිකවාචසිකෙන දවෙන සමන්නාගතො හොති, මිච්ඡාදිට්ඨිකො ච හොති, ආජීවවිපන්නො ච – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො කම්මං කාතබ්බං.

‘‘අපරෙහිපි , උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො කම්මං කාතබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි? කායිකෙන අනාචාරෙන සමන්නාගතො හොති , වාචසිකෙන අනාචාරෙන සමන්නාගතො හොති, කායිකවාචසිකෙන අනාචාරෙන සමන්නාගතො හොති, මිච්ඡාදිට්ඨිකො ච හොති, ආජීවවිපන්නො ච – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො කම්මං කාතබ්බං.

‘‘අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො කම්මං කාතබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි? කායිකෙන උපඝාතිකෙන සමන්නාගතො හොති, වාචසිකෙන උපඝාතිකෙන සමන්නාගතො හොති, කායිකවාචසිකෙන උපඝාතිකෙන සමන්නාගතො හොති, මිච්ඡාදිට්ඨිකො ච හොති, ආජීවවිපන්නො ච – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො කම්මං කාතබ්බං.

‘‘අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො කම්මං කාතබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි? කායිකෙන මිච්ඡාජීවෙන සමන්නාගතො හොති, වාචසිකෙන මිච්ඡාජීවෙන සමන්නාගතො හොති, කායිකවාචසිකෙන මිච්ඡාජීවෙන සමන්නාගතො හොති, මිච්ඡාදිට්ඨිකො ච හොති, ආජීවවිපන්නො ච – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො කම්මං කාතබ්බං.

‘‘අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො කම්මං කාතබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි? ආපත්තිං ආපන්නො කම්මකතො උපසම්පාදෙති, නිස්සයං දෙති, සාමණෙරං උපට්ඨාපෙති, භික්ඛුනොවාදකසම්මුතිං සාදියති, සම්මතොපි භික්ඛුනියො ඔවදති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො කම්මං කාතබ්බං.

‘‘අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො කම්මං කාතබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි? යාය ආපත්තියා සඞ්ඝෙන කම්මං කතං හොති තං ආපත්තිං ආපජ්ජති, අඤ්ඤං වා තාදිසිකං, තතො වා පාපිට්ඨතරං, කම්මං ගරහති, කම්මිකෙ ගරහති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො කම්මං කාතබ්බං.

‘‘අපරෙහිපි , උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො කම්මං කාතබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි? බුද්ධස්ස අවණ්ණං භාසති, ධම්මස්ස අවණ්ණං භාසති, සඞ්ඝස්ස අවණ්ණං භාසති, මිච්ඡාදිට්ඨිකො ච හොති, ආජීවවිපන්නො ච – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො කම්මං කාතබ්බ’’න්ති.

අනිස්සිතවග්ගො නිට්ඨිතො පඨමො.

තස්සුද්දානං –

උපොසථං පවාරණං, ආපත්ති ච ගිලානකං;
අභිසමාචාරලජ්ජී ච, අධිසීලෙ දවෙන ච.

අනාචාරං උපඝාති, මිච්ඡා ආපත්තිමෙව ච;
යායාපත්තියා බුද්ධස්ස, පඨමො වග්ගසඞ්ගහොති.

2. නප්පටිප්පස්සම්භනවග්ගො

420. ''කතිහි නු ඛො, භන්තෙ, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො කම්මං නප්පටිප්පස්සම්භෙතබ්බ''න්ති?

''පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො කම්මං නප්පටිප්පස්සම්භෙතබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි ? ආපත්තිං ආපන්නො කම්මකතො උපසම්පාදෙති, නිස්සයං දෙති, සාමණෙරං උපට්ඨාපෙති, භික්ඛුනොවාදකසම්මුතිං සාදියති, සම්මතොපි භික්ඛුනියො ඔවදති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො කම්මං නප්පටිප්පස්සම්භෙතබ්බං.

[චූළව. 8-9, 18, 30-31, 43, 53, 62, 72] ''අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො කම්මං නප්පටිප්පස්සම්භෙතබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි? යාය ආපත්තියා සඞ්ඝෙන කම්මං කතං හොති තං ආපත්තිං ආපජ්ජති, අඤ්ඤං වා තාදිසිකං, තතො වා පාපිට්ඨතරං, කම්මං ගරහති, කම්මිකෙ ගරහති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො කම්මං නප්පටිප්පස්සම්භෙතබ්බං.

''අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො කම්මං නප්පටිප්පස්සම්භෙතබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි? බුද්ධස්ස අවණ්ණං භාසති, ධම්මස්ස අවණ්ණං භාසති, සඞ්ඝස්ස අවණ්ණං භාසති, මිච්ඡාදිට්ඨිකො ච හොති, ආජීවවිපන්නො ච – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො කම්මං නප්පටිප්පස්සම්භෙතබ්බං.

''අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො කම්මං නප්පටිප්පස්සම්භෙතබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි? අලජ්ජී ච හොති, බාලො ච, අපකතත්තො ච, ඔමද්දකාරකො ච හොති, වත්තෙසු සික්ඛාය ච න පරිපූරකාරී – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො කම්මං නප්පටිප්පස්සම්භෙතබ්බ''න්ති.

421. ''සඞ්ගාමාවචරෙන, භන්තෙ, භික්ඛුනා සඞ්ඝං උපසඞ්කමන්තෙන කති ධම්මෙ අජ්ඣත්තං උපට්ඨාපෙත්වා සඞ්ඝො උපසඞ්කමිතබ්බො''ති?

[පරි. 365] ''සඞ්ගාමාවචරෙන, උපාලි, භික්ඛුනා සඞ්ඝං උපසඞ්කමන්තෙන පඤ්ච ධම්මෙ අජ්ඣත්තං උපට්ඨාපෙත්වා සඞ්ඝො උපසඞ්කමිතබ්බො. කතමෙ පඤ්ච? සඞ්ගාමාවචරෙන, උපාලි, භික්ඛුනා සඞ්ඝං උපසඞ්කමන්තෙන නීචචිත්තෙන සඞ්ඝො උපසඞ්කමිතබ්බො, රජොහරණසමෙන චිත්තෙන, ආසනකුසලෙන භවිතබ්බං නිස්සජ්ජකුසලෙන, ථෙරෙ භික්ඛූ අනුපඛජ්ජන්තෙන, නවෙ භික්ඛූ ආසනෙන අප්පටිබාහන්තෙන යථාපතිරූපෙ ආසනෙ නිසීදිතබ්බං, අනානාකථිකෙන භවිතබ්බං අතිරච්ඡානකථිකෙන, සාමං වා ධම්මො භාසිතබ්බො, පරො වා අජ්ඣෙසිතබ්බො, අරියො වා තුණ්හීභාවො නාතිමඤ්ඤිතබ්බො, සචෙ, උපාලි, සඞ්ඝො සමග්ගකරණීයානි කම්මානි කරොති තත්‍ර චෙ, උපාලි, භික්ඛුනො නක්ඛමති, අපි දිට්ඨාවිකම්මං කත්වා ඤාපෙතබ්බා සාමග්ගී. තං කිස්සහෙතු? මාහං සඞ්ඝෙන නානත්තො අස්සන්ති. සඞ්ගාමාවචරෙනුපාලි , භික්ඛුනා සඞ්ඝං උපසඞ්කමන්තෙන ඉමෙ පඤ්ච ධම්මෙ අජ්ඣත්තං උපට්ඨාපෙත්වා සඞ්ඝො උපසඞ්කමිතබ්බො''ති.

422. ''කතිහි නු ඛො, භන්තෙ, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු සඞ්ඝෙ වොහරන්තො බහුජනඅකන්තො ච හොති බහුජනඅමනාපො ච බහුජනඅරුච්චිතො වා''ති?

''පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු සඞ්ඝෙ වොහරන්තො බහුජනඅකන්තො ච හොති බහුජනඅමනාපො ච බහුජනඅරුච්චිතො ච. කතමෙහි පඤ්චහි? උස්සිතමන්තී ච හොති, නිස්සිතජප්පී ච, න ච භාසානුසන්ධිකුසලො හොති, න යථාධම්මෙ යථාවිනයෙ යථාපත්තියා චොදෙතා හොති, න යථාධම්මෙ යථාවිනයෙ යථාපත්තියා කාරෙතා හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු සඞ්ඝෙ වොහරන්තො බහුජනඅකන්තො ච හොති බහුජනඅමනාපො ච බහුජනඅරුච්චිතො ච. පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු සඞ්ඝෙ වොහරන්තො බහුජනකන්තො ච හොති බහුජනමනාපො ච බහුජනඅරුච්චිතො ච. කතමෙහි පඤ්චහි? න උස්සිතමන්තී ච හොති, න නිස්සිතජප්පී ච, භාසානුසන්ධිකුසලො ච හොති, යථාධම්මෙ යථාවිනයෙ යථාපත්තියා චොදෙතා හොති, යථාධම්මෙ යථාවිනයෙ යථාපත්තියා කාරෙතා හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු සඞ්ඝෙ වොහරන්තො බහුජනකන්තො ච හොති බහුජනමනාපො ච බහුජනරුච්චිතො ච.

''අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු සඞ්ඝෙ වොහරන්තො බහුජනඅකන්තො ච හොති බහුජනඅමනාපො ච බහුජනඅරුච්චිතො ච. කතමෙහි පඤ්චහි? උස්සාදෙතා ච හොති, අපසාදෙතා ච, අධම්මං ගණ්හාති, ධම්මං පටිබාහති, සම්ඵඤ්ච බහුං භාසති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු සඞ්ඝෙ වොහරන්තො බහුජනඅකන්තො ච හොති බහුජනඅමනාපො ච බහුජනඅරුච්චිතො ච. පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු සඞ්ඝෙ වොහරන්තො බහුජනකන්තො ච හොති බහුජනමනාපො ච බහුජනරුච්චිතො ච. කතමෙහි පඤ්චහි? න උස්සාදෙතා ච හොති, න අපසාදෙතා ච, ධම්මං ගණ්හාති, අධම්මං පටිබාහති, සම්ඵඤ්ච න බහුං භාසති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු සඞ්ඝෙ වොහරන්තො බහුජනකන්තො ච හොති බහුජනමනාපො ච බහුජනරුච්චිතො ච.

''අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු සඞ්ඝෙ වොහරන්තො බහුජනඅකන්තො ච හොති බහුජනඅමනාපො ච බහුජනඅරුච්චිතො ච. කතමෙහි පඤ්චහි? පසය්හපවත්තා හොති, අනොකාසකම්මං කාරෙත්වා

පවත්තා හොති, න යථාධම්මෙ යථාවිනයෙ යථාපත්තියා චොදෙතා හොති, න යථාධම්මෙ යථාවිනයෙ යථාපත්තියා කාරෙතා හොති, න යථාදිට්ඨියා බ්‍යාකතා හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු සඞ්ඝෙ වොහරන්තො බහුජනඅකන්තො ච හොති බහුජනඅමනාපො ච බහුජනඅරුච්තො ච. පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු සඞ්ඝෙ වොහරන්තො බහුජනකන්තො ච හොති බහුජනමනාපො ච බහුජනරුච්තො ච. කතමෙහි පඤ්චහි? න පසය්හපවත්තා හොති, ඔකාසකම්මං කාරෙත්වා පවත්තා හොති, යථාධම්මෙ යථාවිනයෙ යථාපත්තියා චොදෙතා හොති, යථාධම්මෙ යථාවිනයෙ යථාපත්තියා කාරෙතා හොති, යථාදිට්ඨියා බ්‍යාකතා හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු සඞ්ඝෙ වොහරන්තො බහුජනකන්තො ච හොති බහුජනමනාපො ච බහුජනරුච්තො චා''ති.

423. ''කති නු ඛො, භන්තෙ, ආනිසංසා විනයපරියත්තියා''ති?

''පඤ්චිමෙ, උපාලි, ආනිසංසා විනයපරියත්තියා. කතමෙ පඤ්ච? අත්තනො සීලක්ඛන්ධො සුගුත්තො හොති සුරක්ඛිතො, කුක්කුච්චපකතානං පටිසරණං හොති, විසාරදො සඞ්ඝමජ්ඣෙ වොහරති, පච්චත්ථිකෙ සහධම්මෙන සුනිග්ගහිතං නිග්ගණ්හාති, සද්ධම්මට්ඨිතියා පටිපන්නො හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චානිසංසා විනයපරියත්තියා''.

නප්පටිප්පස්සම්භනවග්ගො නිට්ඨිතො දුතියො.

තස්සුද්දානං –

ආපන්නො යායවණ්ණඤ්ච, අලජ්ජී සඞ්ගාමෙන ච;
උස්සිතා උස්සාදෙතා ච, පසය්හ පරියත්තියාති.

පඨමයමකපඤ්ඤත්ති.

3. වොහාරවග්ගො

424. ''කතිහි නු ඛො, භන්තෙ, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සඞ්ඝෙ න වොහරිතබ්බ''න්ති?

''පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සඞ්ඝෙ න වොහරිතබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි? ආපත්තිං න ජානාති, ආපත්තිසමුට්ඨානං න ජානාති, ආපත්තියා පයොගං න ජානාති, ආපත්තියා වූපසමං න ජානාති, ආපත්තියා න විනිච්ඡයකුසලො හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සඞ්ඝෙ න වොහරිතබ්බං. පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සඞ්ඝෙ වොහරිතබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි? ආපත්තිං ජානාති, ආපත්තිසමුට්ඨානං ජානාති, ආපත්තියා පයොගං ජානාති, ආපත්තියා වූපසමං ජානාති, ආපත්තියා විනිච්ඡයකුසලො හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සඞ්ඝෙ වොහරිතබ්බං.

''අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සඞ්ඝෙ න වොහරිතබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි? අධිකරණං න ජානාති, අධිකරණසමුට්ඨානං න ජානාති, අධිකරණස්ස පයොගං න ජානාති, අධිකරණස්ස වූපසමං න ජානාති, අධිකරණස්ස න විනිච්ඡයකුසලො හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සඞ්ඝෙ න වොහරිතබ්බං. පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සඞ්ඝෙ වොහරිතබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි? අධිකරණං ජානාති , අධිකරණසමුට්ඨානං ජානාති, අධිකරණස්ස පයොගං ජානාති, අධිකරණස්ස වූපසමං ජානාති, අධිකරණස්ස විනිච්ඡයකුසලො හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සඞ්ඝෙ වොහරිතබ්බං.

''අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සඞ්ඝෙ න වොහරිතබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි? පසය්හපවත්තා හොති, අනොකාසකම්මං කාරෙත්වා පවත්තා හොති, න යථාධම්මෙ යථාවිනයෙ යථාපත්තියා චොදෙතා හොති, න යථාධම්මෙ යථාවිනයෙ යථාපත්තියා කාරෙතා හොති, න යථාදිට්ඨියා බ්‍යාකතා හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සඞ්ඝෙ න වොහරිතබ්බං. පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සඞ්ඝෙ වොහරිතබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි? න පසය්හපවත්තා හොති, ඔකාසකම්මං කාරෙත්වා පවත්තා හොති, යථාධම්මෙ යථාවිනයෙ යථාපත්තියා චොදෙතා හොති, යථාධම්මෙ යථාවිනයෙ යථාපත්තියා කාරෙතා හොති, යථාදිට්ඨියා බ්‍යාකතා හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සඞ්ඝෙ වොහරිතබ්බං.

''අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සඞ්ඝෙ න වොහරිතබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි? ආපත්තානාපත්තිං න ජානාති, ලහුකගරුකං ආපත්තිං න ජානාති, සාවසෙසානවසෙසං ආපත්තිං න ජානාති, දුට්ඨුල්ලාදුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං න ජානාති, සප්පටිකම්මං අප්පටිකම්මං ආපත්තිං න ජානාති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සඞ්ඝෙ න වොහරිතබ්බං. පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා

සඞ්ඝෙ වොහරිතබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි? ආපත්තානාපත්තිං ජානාති, ලහුකගරුකං ආපත්තිං ජානාති, සාවසෙසානවසෙසං ආපත්තිං ජානාති, දුට්ඨුල්ලාදුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං ජානාති, සප්පටිකම්මං අප්පටිකම්මං ආපත්තිං ජානාති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සඞ්ඝෙ වොහරිතබ්බං.

‘‘අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සඞ්ඝෙ න වොහරිතබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි? කම්මං න ජානාති, කම්මස්ස කරණං න ජානාති, කම්මස්ස වත්ථුං න ජානාති, කම්මස්ස වත්තං න ජානාති, කම්මස්ස වූපසමං න ජානාති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සඞ්ඝෙ න වොහරිතබ්බං. පඤ්චහුපාලි , අඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සඞ්ඝෙ වොහරිතබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි? කම්මං ජානාති, කම්මස්ස කරණං ජානාති, කම්මස්ස වත්ථුං ජානාති, කම්මස්ස වත්තං ජානාති, කම්මස්ස වූපසමං ජානාති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සඞ්ඝෙ වොහරිතබ්බං.

‘‘අපරෙහිපි , උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සඞ්ඝෙ න වොහරිතබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි? වත්ථුං න ජානාති, නිදානං න ජානාති, පඤ්ඤත්තිං න ජානාති, පදපච්චාභට්ඨං න ජානාති, අනුසන්ධිවචනපථං න ජානාති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සඞ්ඝෙ න වොහරිතබ්බං. පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සඞ්ඝෙ වොහරිතබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි? වත්ථුං ජානාති, නිදානං ජානාති, පඤ්ඤත්තිං ජානාති, පදපච්චාභට්ඨං ජානාති, අනුසන්ධිවචනපථං ජානාති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සඞ්ඝෙ වොහරිතබ්බං.

‘‘අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සඞ්ඝෙ න වොහරිතබ්බං . කතමෙහි පඤ්චහි? ඡන්දාගතිං ගච්ඡති, දොසාගතිං ගච්ඡති, මොහාගතිං ගච්ඡති, භයාගතිං ගච්ඡති, අලජ්ජී ච හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සඞ්ඝෙ න වොහරිතබ්බං. පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සඞ්ඝෙ වොහරිතබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි? න ඡන්දාගතිං ගච්ඡති, න දොසාගතිං ගච්ඡති, න මොහාගතිං ගච්ඡති, න භයාගතිං ගච්ඡති, ලජ්ජී ච හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සඞ්ඝෙ වොහරිතබ්බං.

‘‘අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සඞ්ඝෙ න වොහරිතබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි? ඡන්දාගතිං ගච්ඡති, දොසාගතිං ගච්ඡති, මොහාගතිං ගච්ඡති, භයාගතිං ගච්ඡති, අකුසලො ච හොති විනයෙ – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සඞ්ඝෙ න වොහරිතබ්බං. පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සඞ්ඝෙ වොහරිතබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි? න ඡන්දාගතිං ගච්ඡති, න දොසාගතිං ගච්ඡති, න මොහාගතිං ගච්ඡති, න භයාගතිං ගච්ඡති, කුසලො ච හොති විනයෙ – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සඞ්ඝෙ වොහරිතබ්බං.

‘‘අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සඞ්ඝෙ න වොහරිතබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි? ඤත්තිං න ජානාති, ඤත්තියා කරණං න ජානාති, ඤත්තියා අනුස්සාවනං න ජානාති, ඤත්තියා සමථං න ජානාති, ඤත්තියා වූපසමං න ජානාති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි , පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සඞ්ඝෙ න වොහරිතබ්බං. පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සඞ්ඝෙ වොහරිතබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි? ඤත්තිං ජානාති, ඤත්තියා කරණං ජානාති, ඤත්තියා අනුස්සාවනං ජානාති, ඤත්තියා සමථං ජානාති, ඤත්තියා වූපසමං ජානාති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සඞ්ඝෙ වොහරිතබ්බං.

‘‘අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සඞ්ඝෙ න වොහරිතබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි? සුත්තං න ජානාති, සුත්තානුලොමං න ජානාති, විනයං න ජානාති, විනයානුලොමං න ජානාති, න ච ඨානාඨානකුසලො හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සඞ්ඝෙ න වොහරිතබ්බං. පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සඞ්ඝෙ වොහරිතබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි? සුත්තං ජානාති, සුත්තානුලොමං ජානාති, විනයං ජානාති, විනයානුලොමං ජානාති, ඨානාඨානකුසලො ච හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සඞ්ඝෙ වොහරිතබ්බං.

‘‘අපරෙහිපි , උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සඞ්ඝෙ න වොහරිතබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි? ධම්මං න ජානාති, ධම්මානුලොමං න ජානාති, විනයං න ජානාති, විනයානුලොමං න ජානාති, න ච පුබ්බාපරකුසලො හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සඞ්ඝෙ න වොහරිතබ්බං. පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සඞ්ඝෙ වොහරිතබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි? ධම්මං ජානාති, ධම්මානුලොමං ජානාති, විනයං ජානාති, විනයානුලොමං ජානාති, පුබ්බාපරකුසලො ච හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සඞ්ඝෙ වොහරිතබ්බ’’න්ති.

වොහාරවග්ගො නිට්ඨිතො තතියො.

තස්සුද්දානං –

ආපත්ති අධිකරණං, පසය්හාපත්ති ජානනා;
කම්මං වත්ථුං අලජ්ජී ච, අකුසලො ච ඤත්තියා;
සුත්තං න ජානාති ධම්මං, තතියො වග්ගසඞ්ගහොති.

4. දිට්ඨාවිකම්මවග්ගො

425. ''කති නු ඛො, භන්තෙ, අධම්මිකා දිට්ඨාවිකම්මා''ති? ''පඤ්චිමෙ, උපාලි, අධම්මිකා දිට්ඨාවිකම්මා. කතමෙ පඤ්ච? අනාපත්තියා දිට්ඨිං ආවි කරොති, අදෙසනාගාමිනියා ආපත්තියා දිට්ඨිං ආවි කරොති, දෙසිතාය ආපත්තියා දිට්ඨිං ආවි කරොති, චතූහි පඤ්චහි දිට්ඨිං ආවි කරොති, මනො මානසෙන දිට්ඨිං ආවි කරොති – ඉමෙ ඛො, උපාලි, පඤ්ච අධම්මිකා දිට්ඨාවිකම්මා.

''පඤ්චිමෙ, උපාලි, ධම්මිකා දිට්ඨාවිකම්මා. කතමෙ පඤ්ච? ආපත්තියා දිට්ඨිං ආවි කරොති, දෙසනාගාමිනියා ආපත්තියා දිට්ඨිං ආවි කරොති, අදෙසිතාය ආපත්තියා දිට්ඨිං ආවි කරොති, න චතූහි පඤ්චහි දිට්ඨිං ආවි කරොති, න මනො මානසෙන දිට්ඨිං ආවි කරොති – ඉමෙ ඛො, උපාලි, පඤ්ච ධම්මිකා දිට්ඨාවිකම්මා.

''අපරෙපි , උපාලි, පඤ්ච අධම්මිකා දිට්ඨාවිකම්මා. කතමෙ පඤ්ච? නානාසංවාසකස්ස සන්තිකෙ දිට්ඨිං ආවි කරොති, නානාසීමාය ඨිතස්ස සන්තිකෙ දිට්ඨිං ආවි කරොති, අපකතත්තස්ස සන්තිකෙ දිට්ඨිං ආවි කරොති, චතූහි පඤ්චහි දිට්ඨිං ආවි කරොති, මනො මානසෙන දිට්ඨිං ආවි කරොති – ඉමෙ ඛො, උපාලි, පඤ්ච අධම්මිකා දිට්ඨාවිකම්මා.

''පඤ්චිමෙ, උපාලි, ධම්මිකා දිට්ඨාවිකම්මා. කතමෙ පඤ්ච? සමානසංවාසකස්ස සන්තිකෙ දිට්ඨිං ආවි කරොති, සමානසීමාය ඨිතස්ස සන්තිකෙ දිට්ඨිං ආවි කරොති, පකතත්තස්ස සන්තිකෙ දිට්ඨිං ආවි කරොති, න චතූහි පඤ්චහි දිට්ඨිං ආවි කරොති, න මනො මානසෙන දිට්ඨිං ආවි කරොති – ඉමෙ ඛො, උපාලි, පඤ්ච ධම්මිකා දිට්ඨාවිකම්මාති.

426. ''කති නු ඛො, භන්තෙ, අධම්මිකා පටිග්ගහා''ති? ''පඤ්චිමෙ, උපාලි, අධම්මිකා පටිග්ගහා. කතමෙ පඤ්ච? කායෙන දියමානං කායෙන අප්පටිග්ගහිතං, කායෙන දියමානං කායප්පටිබද්ධෙන අප්පටිග්ගහිතං, කායප්පටිබද්ධෙන දියමානං කායෙන අප්පටිග්ගහිතං, කායප්පටිබද්ධෙන දියමානං කායප්පටිබද්ධෙන අප්පටිග්ගහිතං, නිස්සග්ගියෙන දියමානං කායෙන වා කායප්පටිබද්ධෙන වා අප්පටිග්ගහිතං – ඉමෙ ඛො, උපාලි, පඤ්ච අධම්මිකා පටිග්ගහා.

''පඤ්චිමෙ, උපාලි, ධම්මිකා පටිග්ගහා. කතමෙ පඤ්ච? කායෙන දියමානං කායෙන පටිග්ගහිතං, කායෙන දියමානං කායප්පටිබද්ධෙන පටිග්ගහිතං, කායප්පටිබද්ධෙන දියමානං කායෙන පටිග්ගහිතං, කායප්පටිබද්ධෙන දියමානං කායප්පටිබද්ධෙන පටිග්ගහිතං, නිස්සග්ගියෙන දියමානං කායෙන වා කායප්පටිබද්ධෙන වා පටිග්ගහිතං – ඉමෙ ඛො, උපාලි, පඤ්ච ධම්මිකා පටිග්ගහා''ති.

427. ''කති නු ඛො, භන්තෙ, අනතිරිත්තා''ති? ''පඤ්චිමෙ, උපාලි, අනතිරිත්තා. කතමෙ පඤ්ච? [පාචි. 239] අකප්පියකතං හොති, අප්පටිග්ගහිතකතං හොති අනුච්චාරිතකතං හොති, අහත්ථපාසෙ කතං හොති, අලමෙතං සබ්බන්ති අවුත්තං හොති – ඉමෙ ඛො, උපාලි, පඤ්ච අනතිරිත්තා.

''පඤ්චිමෙ, උපාලි, අතිරිත්තා. කතමෙ පඤ්ච? [පාචි. 239] කප්පියකතං හොති, පටිග්ගහිතකතං හොති, උච්චාරිතකතං හොති, හත්ථපාසෙ කතං හොති, අලමෙතං සබ්බන්ති වුත්තං හොති – ඉමෙ ඛො, උපාලි, පඤ්ච අතිරිත්තා''ති.

428. ''කතිහි නු ඛො, භන්තෙ, ආකාරෙහි පවාරණා පඤ්ඤායතී''ති? ''පඤ්චහුපාලි, ආකාරෙහි පවාරණා පඤ්ඤායති. කතමෙහි පඤ්චහි? [පාචි. 239] අසනං පඤ්ඤායති, භොජනං පඤ්ඤායති, හත්ථපාසෙ ඨිතො අභිහරති, පටික්ඛෙපො පඤ්ඤායති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහාකාරෙහි පවාරණා පඤ්ඤායතී''ති.

429. ''කති නු ඛො, භන්තෙ, අධම්මිකා පටිඤ්ඤාතකරණා''ති? ''පඤ්චිමෙ, උපාලි, අධම්මිකා පටිඤ්ඤාතකරණා. කතමෙ පඤ්ච? භික්ඛු පාරාජිකං අජ්ඣාපන්නො හොති, පාරාජිකෙන චොදියමානො සඞ්ඝාදිසෙසං අජ්ඣාපන්නො පටිජානාති, තං සඞ්ඝො සඞ්ඝාදිසෙසෙන කාරෙති, අධම්මිකං පටිඤ්ඤාතකරණං . භික්ඛු පාරාජිකං අජ්ඣාපන්නො හොති, පාරාජිකෙන චොදියමානො පාචිත්තියං…පෙ…. පාටිදෙසනීයං… දුක්කටං අජ්ඣාපන්නො පටිජානාති, තං සඞ්ඝො දුක්කටෙන කාරෙති, අධම්මිකං පටිඤ්ඤාතකරණං. භික්ඛු සඞ්ඝාදිසෙසං…පෙ…. පාචිත්තියං… පාටිදෙසනීයං… දුක්කටං අජ්ඣාපන්නො හොති. දුක්කටෙන චොදියමානො පාරාජිකං අජ්ඣාපන්නො පටිජානාති, තං සඞ්ඝො පාරාජිකෙන කාරෙති, අධම්මිකං පටිඤ්ඤාතකරණං. භික්ඛු දුක්කටං අජ්ඣාපන්නො හොති, දුක්කටෙන චොදියමානො සඞ්ඝාදිසෙසං…පෙ…. පාචිත්තියං… පාටිදෙසනීයං අජ්ඣාපන්නො පටිජානාති, තං සඞ්ඝො පාටිදෙසනීයෙන කාරෙති – අධම්මිකං පටිඤ්ඤාතකරණං. ඉමෙ ඛො, උපාලි, පඤ්ච අධම්මිකා පටිඤ්ඤාතකරණා.

‘‘පඤ්චිමෙ, උපාලි, ධම්මිකා පටිඤ්ඤාතකරණා. කතමෙ පඤ්ච? භික්ඛු පාරාජිකං අජ්ඣාපන්නො හොති, පාරාජිකෙන චොදියමානො පාරාජිකං අජ්ඣාපන්නො පටිජානාති, තං සඞ්ඝො පාරාජිකෙන කාරෙති, ධම්මිකං පටිඤ්ඤාතකරණං. භික්ඛු සඞ්ඝාදිසෙසං…පෙ…. පාචිත්තියං… පාටිදෙසනීයං… දුක්කටං අජ්ඣාපන්නො හොති, දුක්කටෙන චොදියමානො දුක්කටං අජ්ඣාපන්නො පටිජානාති , තං සඞ්ඝො දුක්කටෙන කාරෙති, ධම්මිකං පටිඤ්ඤාතකරණං. ඉමෙ ඛො, උපාලි, පඤ්ච ධම්මිකා පටිඤ්ඤාතකරණා’’ති.

430. ‘‘කතිහි නු ඛො, භන්තෙ, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො ඔකාසකම්මං කාරාපෙන්තස්ස නාලං ඔකාසකම්මං කාතු’’න්ති? ‘‘පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො ඔකාසකම්මං කාරාපෙන්තස්ස නාලං ඔකාසකම්මං කාතුං. කතමෙහි පඤ්චහි? අලජ්ජී ච හොති, බාලො ච, අපකතත්තො ච, චාවනාධිප්පායො වත්තා හොති, නො වුට්ඨානාධිප්පායො – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො ඔකාසකම්මං කාරාපෙන්තස්ස නාලං ඔකාසකම්මං කාතුං.

‘‘පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො ඔකාසකම්මං කාරාපෙන්තස්ස අලං ඔකාසකම්මං කාතුං. කතමෙහි පඤ්චහි? ලජ්ජී ච හොති, පණ්ඩිතො ච, පකතත්තො ච, වුට්ඨානාධිප්පායො වත්තා හොති, නො චාවනාධිප්පායො – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො ඔකාසකම්මං කාරාපෙන්තස්ස අලං ඔකාසකම්මං කාතු’’න්ති.

431. ‘‘කතිහි නු ඛො, භන්තෙ, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සද්ධිං විනයො න සාකච්ඡිතබ්බො’’ති? ‘‘පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සද්ධිං විනයො න සාකච්ඡිතබ්බො. කතමෙහි පඤ්චහි? වත්ථුං න ජානාති, නිදානං න ජානාති, පඤ්ඤත්තිං න ජානාති, පදපච්චාභට්ඨං න ජානාති, අනුසන්ධිවචනපථං න ජානාති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සද්ධිං විනයො න සාකච්ඡිතබ්බො.

‘‘පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සද්ධිං විනයො සාකච්ඡිතබ්බො. කතමෙහි පඤ්චහි? වත්ථුං ජානාති, නිදානං ජානාති, පඤ්ඤත්තිං ජානාති, පදපච්චාභට්ඨං ජානාති, අනුසන්ධිවචනපථං ජානාති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සද්ධිං විනයො සාකච්ඡිතබ්බො’’ති.

432. ‘‘කති නු ඛො, භන්තෙ, පඤ්හාපුච්ඡා’’ති? ‘‘පඤ්චිමා, උපාලි, පඤ්හාපුච්ඡා. කතමා පඤ්ච? මන්දත්තා මොමූහත්තා පඤ්හං පුච්ඡති, පාපිච්ඡො ඉච්ඡාපකතො පඤ්හං පුච්ඡති, පරිභවා පඤ්හං පුච්ඡති , අඤ්ඤාතුකාමො පඤ්හං පුච්ඡති, සචෙ මෙ පඤ්හං පුට්ඨො සම්මදෙව බ්‍යාකරිස්සති ඉච්චෙතං කුසලං නො චෙ පඤ්හං පුට්ඨො සම්මදෙව බ්‍යාකරිස්සති අහමස්ස සම්මදෙව බ්‍යාකරිස්සාමීති පඤ්හං පුච්ඡති – ඉමා ඛො, උපාලි, පඤ්ච පඤ්හාපුච්ඡා’’ති.

433. ‘‘කති නු ඛො, භන්තෙ, අඤ්ඤබ්‍යාකරණා’’ති? ‘‘පඤ්චිමෙ, උපාලි, අඤ්ඤබ්‍යාකරණා. කතමෙ පඤ්ච? මන්දත්තා මොමූහත්තා අඤ්ඤං බ්‍යාකරොති, පාපිච්ඡො ඉච්ඡාපකතො අඤ්ඤං බ්‍යාකරොති, උම්මාදා චිත්තක්ඛෙපා අඤ්ඤං බ්‍යාකරොති , අධිමානෙන අඤ්ඤං බ්‍යාකරොති, භූතං අඤ්ඤං බ්‍යාකරොති – ඉමෙ ඛො, උපාලි, පඤ්ච අඤ්ඤබ්‍යාකරණා’’ති.

434. ‘‘කති නු ඛො, භන්තෙ, විසුද්ධියො’’ති? ‘‘පඤ්චිමා, උපාලි, විසුද්ධියො. කතමා පඤ්ච? නිදානං උද්දිසිත්වා අවසෙසං සුතෙන සාවෙතබ්බං අයං පඨමා විසුද්ධි, නිදානං උද්දිසිත්වා චත්තාරි පාරාජිකානි උද්දිසිත්වා අවසෙසං සුතෙන සාවෙතබ්බං අයං දුතියා විසුද්ධි, නිදානං උද්දිසිත්වා චත්තාරි පාරාජිකානි උද්දිසිත්වා තෙරස සඞ්ඝාදිසෙසෙ උද්දිසිත්වා අවසෙසං සුතෙන සාවෙතබ්බං අයං තතියා විසුද්ධි, නිදානං උද්දිසිත්වා චත්තාරි පාරාජිකානි උද්දිසිත්වා තෙරස සඞ්ඝාදිසෙසෙ උද්දිසිත්වා ද්වෙ අනියතෙ උද්දිසිත්වා අවසෙසං සුතෙන සාවෙතබ්බං අයං චතුත්ථා විසුද්ධි, විත්ථාරෙනෙව පඤ්චමී – ඉමා ඛො, උපාලි, පඤ්ච විසුද්ධියො’’ති.

435. ‘‘කති නු ඛො, භන්තෙ, භොජනා’’ති? ‘‘පඤ්චිමෙ, උපාලි, භොජනා . කතමෙ පඤ්ච? ඔදනො, කුම්මාසො, සත්තු, මච්ඡො, මංසං – ඉමෙ ඛො, උපාලි, පඤ්ච භොජනා’’ති.

දිට්ඨාවිකම්මවග්ගො නිට්ඨිතො චතුත්ථො.

තස්සුද්දානං –

දිට්ඨාවිකම්මා අපරෙ, පටිග්ගහානතිරිත්තා;
පවාරණා පටිඤ්ඤාතං, ඔකාසං සාකච්ඡෙන ච;
පඤ්හං අඤ්ඤබ්‍යාකරණා, විසුද්ධි චාපි භොජනාති.

5. අත්තාදානවග්ගො

436. [චූළව. 399; අ. නි. 10.44] ‘‘චොදකෙන, භන්තෙ, භික්ඛුනා පරං චොදෙතුකාමෙන කති ධම්මෙ අජ්ඣත්තං පච්චවෙක්ඛිත්වා පරො චොදෙතබ්බො’’ති? ‘‘චොදකෙනුපාලි, භික්ඛුනා පරං චොදෙතුකාමෙන පඤ්ච ධම්මෙ අජ්ඣත්තං පච්චවෙක්ඛිත්වා පරො චොදෙතබ්බො. කතමෙ පඤ්ච? චොදකෙනුපාලි, භික්ඛුනා පරං චොදෙතුකාමෙන එවං පච්චවෙක්ඛිතබ්බං – පරිසුද්ධකායසමාචාරො නු ඛොම්හි, පරිසුද්ධෙනම්හි කායසමාචාරෙන සමන්නාගතො අච්ඡිද්දෙන අප්පටිමංසෙන, සංවිජ්ජති නු ඛො මෙ එසො ධම්මො උදාහු නො’’ති. නො චෙ, උපාලි, භික්ඛු පරිසුද්ධකායසමාචාරො හොති, පරිසුද්ධෙන කායසමාචාරෙන සමන්නාගතො අච්ඡිද්දෙන අප්පටිමංසෙන, තස්ස භවන්ති වත්තාරො – ‘ඉඞ්ඝ, තාව ආයස්මා කායිකං සික්ඛස්සූ’ති ඉතිස්ස භවන්ති වත්තාරො.

‘‘පුන චපරං, උපාලි, චොදකෙන භික්ඛුනා පරං චොදෙතුකාමෙන එවං පච්චවෙක්ඛිතබ්බං – ‘පරිසුද්ධවචීසමාචාරො නු ඛොම්හි, පරිසුද්ධෙනම්හි වචීසමාචාරෙන සමන්නාගතො අච්ඡිද්දෙන අප්පටිමංසෙන, සංවිජ්ජති නු ඛො මෙ එසො ධම්මො උදාහු නො’ති. නො චෙ, උපාලි, භික්ඛු පරිසුද්ධවචීසමාචාරො හොති, පරිසුද්ධෙන වචීසමාචාරෙන සමන්නාගතො අච්ඡිද්දෙන අප්පටිමංසෙන, තස්ස භවන්ති වත්තාරො – ‘ඉඞ්ඝ, තාව ආයස්මා වාචසිකං සික්ඛස්සූ’ති ඉතිස්ස භවන්ති වත්තාරො.

‘‘පුන චපරං, උපාලි, චොදකෙන භික්ඛුනා පරං චොදෙතුකාමෙන එවං පච්චවෙක්ඛිතබ්බං – ‘මෙත්තං නු ඛො මෙ චිත්තං පච්චුපට්ඨිතං සබ්‍රහ්මචාරීසු අනාඝාතං, සංවිජ්ජති නු ඛො මෙ එසො ධම්මො උදාහු නො’ති. නො චෙ, උපාලි, භික්ඛුනො මෙත්තං චිත්තං පච්චුපට්ඨිතං හොති සබ්‍රහ්මචාරීසු අනාඝාතං, තස්ස භවන්ති වත්තාරො – ‘ඉඞ්ඝ, තාව ආයස්මා සබ්‍රහ්මචාරීසු මෙත්තං චිත්තං උපට්ඨාපෙහී’ති ඉතිස්ස භවන්ති වත්තාරො.

‘‘පුන චපරං, උපාලි, චොදකෙන භික්ඛුනා පරං චොදෙතුකාමෙන එවං පච්චවෙක්ඛිතබ්බං – ‘බහුස්සුතො නු ඛොම්හි සුතධරො සුතසන්නිචයො, යෙ තෙ ධම්මා ආදිකල්‍යාණා මජ්ඣෙකල්‍යාණා පරියොසානකල්‍යාණා සාත්ථං සබ්‍යඤ්ජනං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං අභිවදන්ති, තථාරූපා මෙ ධම්මා බහුස්සුතා හොන්ති ධාතා වචසා පරිචිතා මනසානුපෙක්ඛිතා දිට්ඨියා සුප්පටිවිද්ධා, සංවිජ්ජති නු ඛො මෙ එසො ධම්මො උදාහු නො’ති. නො චෙ, උපාලි, භික්ඛු බහුස්සුතො හොති සුතධරො සුතසන්නිචයො, යෙ තෙ ධම්මා ආදිකල්‍යාණා මජ්ඣෙකල්‍යාණා පරියොසානකල්‍යාණා සාත්ථං සබ්‍යඤ්ජනං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං අභිවදන්ති, තථාරූපස්ස ධම්මා න බහුස්සුතා හොන්ති ධාතා වචසා පරිචිතා මනසානුපෙක්ඛිතා දිට්ඨියා සුප්පටිවිද්ධා, තස්ස භවන්ති වත්තාරො – ‘ඉඞ්ඝ, තාව ආයස්මා ආගමං පරියාපුණස්සූ’ති ඉතිස්ස භවන්ති වත්තාරො.

‘‘පුන චපරං, උපාලි, චොදකෙන භික්ඛුනා පරං චොදෙතුකාමෙන එවං පච්චවෙක්ඛිතබ්බං – ‘උභයානි ඛො මෙ පාතිමොක්ඛානි විත්ථාරෙන ස්වාගතානි හොන්ති සුවිභත්තානි සුප්පවත්තීනි සුවිනිච්ඡිතානි සුත්තසො අනුබ්‍යඤ්ජනසො, සංවිජ්ජති නු ඛො මෙ එසො ධම්මො උදාහු නො’ති. නො චෙ, උපාලි, භික්ඛුනො උභයානි පාතිමොක්ඛානි විත්ථාරෙන ස්වාගතානි හොන්ති සුවිභත්තානි සුප්පවත්තීනි සුවිනිච්ඡිතානි සුත්තසො අනුබ්‍යඤ්ජනසො, ‘ඉදං පනාවුසො කත්ථ වුත්තං භගවතා’ති ඉති පුට්ඨො න සම්පායති [න සම්පාදයති (ක.), න සම්පාදෙති (ස්‍යා.)], තස්ස භවන්ති වත්තාරො – ‘ඉඞ්ඝ, තාව ආයස්මා විනයං පරියාපුණස්සූ’ති ඉතිස්ස භවන්ති වත්තාරො. චොදකෙනුපාලි, භික්ඛුනා පරං චොදෙතුකාමෙන ඉමෙ පඤ්ච ධම්මෙ අජ්ඣත්තං පච්චවෙක්ඛිත්වා පරො චොදෙතබ්බො’’ති.

437. ‘‘චොදකෙන, භන්තෙ, භික්ඛුනා පරං චොදෙතුකාමෙන කති ධම්මෙ අජ්ඣත්තං උපට්ඨාපෙත්වා පරො චොදෙතබ්බො’’ති? ‘‘චොදකෙනුපාලි, භික්ඛුනා පරං චොදෙතුකාමෙන පඤ්ච ධම්මෙ අජ්ඣත්තං උපට්ඨාපෙත්වා පරො චොදෙතබ්බො. කතමෙ පඤ්ච? කාලෙන වක්ඛාමි නො අකාලෙන , භූතෙන වක්ඛාමි නො අභූතෙන, සණ්හෙන වක්ඛාමි නො ඵරුසෙන, අත්ථසංහිතෙන වක්ඛාමි නො අනත්ථසංහිතෙන, මෙත්තාචිත්තො වක්ඛාමි නො දොසන්තරොති – චොදකෙනුපාලි, භික්ඛුනා පරං චොදෙතුකාමෙන ඉමෙ පඤ්ච ධම්මෙ අජ්ඣත්තං උපට්ඨාපෙත්වා පරො චොදෙතබ්බො’’ති.

438. [චූළව. 400] ‘‘චොදකෙන, භන්තෙ, භික්ඛුනා පරං චොදෙතුකාමෙන කති ධම්මෙ අජ්ඣත්තං මනසි කරිත්වා පරො චොදෙතබ්බො’’ති? ‘‘චොදකෙනුපාලි, භික්ඛුනා පරං චොදෙතුකාමෙන පඤ්ච ධම්මෙ අජ්ඣත්තං මනසි කරිත්වා පරො චොදෙතබ්බො. කතමෙ පඤ්ච? කාරුඤ්ඤතා, හිතෙසිතා, අනුකම්පතා, ආපත්තිවුට්ඨානතා, විනයපුරෙක්ඛාරතා – චොදකෙනුපාලි, භික්ඛුනා පරං චොදෙතුකාමෙන ඉමෙ පඤ්ච ධම්මෙ අජ්ඣත්තං මනසි කරිත්වා පරො චොදෙතබ්බො’’ති.

439. ‘‘කතිහි නු ඛො, භන්තෙ, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො ඔකාසකම්මං කාරාපෙන්තස්ස නාලං ඔකාසකම්මං කාතු’’න්ති? ‘‘පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො ඔකාසකම්මං කාරාපෙන්තස්ස නාලං ඔකාසකම්මං කාතුං. කතමෙහි පඤ්චහි? අපරිසුද්ධකායසමාචාරො හොති , අපරිසුද්ධවචීසමාචාරො හොති, අපරිසුද්ධාජීවො හොති, බාලො හොති අබ්‍යත්තො, න පටිබලො අනුයුඤ්ජියමානො අනුයොගං දාතුං – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො ඔකාසකම්මං කාරාපෙන්තස්ස නාලං ඔකාසකම්මං කාතුං.

‘‘පඤ්චහුපාලි , අඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො ඔකාසකම්මං කාරාපෙන්තස්ස අලං ඔකාසකම්මං කාතුං. කතමෙහි පඤ්චහි? පරිසුද්ධකායසමාචාරො හොති, පරිසුද්ධවචීසමාචාරො හොති, පරිසුද්ධාජීවො හොති, පණ්ඩිතො හොති බ්‍යත්තො පටිබලො අනුයුඤ්ජියමානො අනුයොගං දාතුං – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො ඔකාසකම්මං කාරාපෙන්තස්ස අලං ඔකාසකම්මං කාතු’’න්ති.

440. [චූළව. 398] ‘‘අත්තාදානං ආදාතුකාමෙන, භන්තෙ, භික්ඛුනා කතිහඞ්ගෙහි සමන්නාගතං අත්තාදානං ආදාතබ්බ’’න්ති? ‘‘අත්තාදානං ආදාතුකාමෙනුපාලි, භික්ඛුනා පඤ්චඞ්ගසමන්නාගතං [පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතං (සී. ස්‍යා.)] අත්තාදානං ආදාතබ්බං. කතමෙ පඤ්ච [කතමෙහි පඤ්චහි (ස්‍යා.)]? අත්තාදානං ආදාතුකාමෙන, උපාලි, භික්ඛුනා එවං පච්චවෙක්ඛිතබ්බං – ‘යං ඛො අහං ඉමං අත්තාදානං ආදාතුකාමො, කාලො නු ඛො ඉමං අත්තාදානං ආදාතුං උදාහු නො’ති. සචෙ, උපාලි, භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති – ‘අකාලො ඉමං අත්තාදානං ආදාතුං නො කාලො’ති, න තං, උපාලි, අත්තාදානං ආදාතබ්බං.

‘‘සචෙ පනුපාලි, භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති – ‘කාලො ඉමං අත්තාදානං ආදාතුං නො අකාලො’ති, තෙනුපාලි භික්ඛුනා උත්තරි පච්චවෙක්ඛිතබ්බං – ‘යං ඛො අහං ඉමං අත්තාදානං ආදාතුකාමො භූතං නු ඛො ඉදං අත්තාදානං උදාහු නො’ති. සචෙ, උපාලි, භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති – ‘අභූතං ඉදං අත්තාදානං නො භූත’න්ති, න තං, උපාලි, අත්තාදානං ආදාතබ්බං.

‘‘සචෙ පනුපාලි භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති – ‘භූතං ඉදං අත්තාදානං නො අභූත’න්ති, තෙනුපාලි භික්ඛුනා උත්තරි පච්චවෙක්ඛිතබ්බං – ‘යං ඛො අහං ඉමං අත්තාදානං ආදාතුකාමො, අත්ථසංහිතං නු ඛො ඉදං අත්තාදානං උදාහු නො’ති. සචෙ, උපාලි, භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති –’ අනත්ථසංහිතං ඉදං අත්තාදානං නො අත්ථසංහිත’න්ති, න තං, උපාලි, අත්තාදානං ආදාතබ්බං.

‘‘සචෙ පනුපාලි භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති – ‘අත්ථසංහිතං ඉදං අත්තාදානං නො අනත්ථසංහිත’න්ති, තෙනුපාලි භික්ඛුනා උත්තරි පච්චවෙක්ඛිතබ්බං – ‘ඉමං ඛො අහං අත්තාදානං ආදියමානො ලභිස්සාමි සන්දිට්ඨෙ සම්භත්තෙ භික්ඛූ ධම්මතො විනයතො පක්ඛෙ උදාහු නො’ති. සචෙ, උපාලි, භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති – ‘ඉමං ඛො අහං අත්තාදානං ආදියමානො න ලභිස්සාමි සන්දිට්ඨෙ සම්භත්තෙ භික්ඛූ ධම්මතො විනයතො පක්ඛෙ’ති, න තං, උපාලි, අත්තාදානං ආදාතබ්බං.

‘‘සචෙ පනුපාලි භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති – ‘ඉදං ඛො අහං අත්තාදානං ආදියමානො ලභිස්සාමි සන්දිට්ඨෙ සම්භත්තෙ භික්ඛූ ධම්මතො විනයතො පක්ඛෙ’ති, තෙනුපාලි භික්ඛුනා උත්තරි පච්චවෙක්ඛිතබ්බං – ‘ඉමං ඛො මෙ අත්තාදානං ආදියතො භවිස්සති සඞ්ඝස්ස තතොනිදානං භණ්ඩනං කලහො විග්ගහො විවාදො සඞ්ඝභෙදො සඞ්ඝරාජි සඞ්ඝවවත්ථානං සඞ්ඝනානාකරණං උදාහු නො’ති. සචෙ, උපාලි, භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති – ‘ඉමං ඛො මෙ අත්තාදානං ආදියතො භවිස්සති සඞ්ඝස්ස තතොනිදානං භණ්ඩනං කලහො විග්ගහො විවාදො සඞ්ඝභෙදො සඞ්ඝරාජි සඞ්ඝවවත්ථානං සඞ්ඝනානාකරණ’න්ති, න තං, උපාලි, අත්තාදානං ආදාතබ්බං.

‘‘සචෙ පනුපාලි භික්ඛු පච්චවෙක්ඛමානො එවං ජානාති – ‘ඉමං ඛො මෙ අත්තාදානං ආදියතො න භවිස්සති සඞ්ඝස්ස තතොනිදානං භණ්ඩනං කලහො විග්ගහො විවාදො සඞ්ඝභෙදො සඞ්ඝරාජි සඞ්ඝවවත්ථානං සඞ්ඝනානාකරණ’න්ති, තං ආදාතබ්බං, උපාලි, අත්තාදානං. එවං පඤ්චඞ්ගසමන්නාගතං ඛො, උපාලි, අත්තාදානං ආදින්නං පච්ඡාපි අවිප්පටිසාරකරං භවිස්සතී’’ති.

441. ‘‘කතිහි නු ඛො, භන්තෙ, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු අධිකරණජාතානං භික්ඛූනං බහූපකාරො හොතී’’ති? ‘‘පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු අධිකරණජාතානං භික්ඛූනං බහූපකාරො හොති. කතමෙහි පඤ්චහි? සීලවා හොති, පාතිමොක්ඛසංවරසංවුතො විහරති ආචාරගොචරසම්පන්නො අණුමත්තෙසු වජ්ජෙසු භයදස්සාවී, සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු; බහුස්සුතො හොති සුතධරො සුතසන්නිචයො; යෙ තෙ ධම්මා ආදිකල්‍යාණා මජ්ඣෙකල්‍යාණා පරියොසානකල්‍යාණා සාත්ථං සබ්‍යඤ්ජනං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං අභිවදන්ති තථාරූපස්ස ධම්මා බහුස්සුතා හොන්ති ධාතා වචසා පරිචිතා මනසානුපෙක්ඛිතා දිට්ඨියා සුප්පටිවිද්ධා, උභයානි ඛො පනස්ස පාතිමොක්ඛානි විත්ථාරෙන ස්වාගතානි හොන්ති සුවිභත්තානි සුප්පවත්තීනි සුවිනිච්ඡිතානි සුත්තසො අනුබ්‍යඤ්ජනසො; විනයෙ ඛො පන ඨිතො හොති අසංහීරො; පටිබලො හොති උභො අත්ථපච්චත්ථිකෙ අස්සාසෙතුං සඤ්ඤාපෙතුං නිජ්ඣාපෙතුං පෙක්ඛෙතුං පසාදෙතුං – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු අධිකරණජාතානං භික්ඛූනං බහූපකාරො හොති.

‘‘අපරෙහිපි , උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු අධිකරණජාතානං භික්ඛූනං බහූපකාරො හොති. කතමෙහි පඤ්චහි? පරිසුද්ධකායසමාචාරො හොති, පරිසුද්ධවචීසමාචාරො හොති, පරිසුද්ධාජීවො හොති, පණ්ඩිතො හොති බ්‍යත්තො, පටිබලො අනුයුඤ්ජියමානො අනුයොගං දාතුං – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු අධිකරණජාතානං භික්ඛූනං බහූපකාරො හොති.

‘‘අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු අධිකරණජාතානං භික්ඛූනං බහූපකාරො හොති. කතමෙහි පඤ්චහි? වත්ථුං ජානාති, නිදානං ජානාති, පඤ්ඤත්තිං ජානාති , පදපච්චාභට්ඨං ජානාති, අනුසන්ධිවචනපථං ජානාති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු අධිකරණජාතානං භික්ඛූනං බහූපකාරො හොතී’’ති.

442. ‘‘කතිහි නු ඛො, භන්තෙ, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා නානුයුඤ්ජිතබ්බ’’න්ති? ‘‘පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා නානුයුඤ්ජිතබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි? සුත්තං න ජානාති, සුත්තානුලොමං න ජානාති, විනයං න ජානාති, විනයානුලොමං න ජානාති, න ච ඨානාඨානකුසලො හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා නානුයුඤ්ජිතබ්බං.

‘‘පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා අනුයුඤ්ජිතබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි? සුත්තං ජානාති, සුත්තානුලොමං ජානාති, විනයං ජානාති, විනයානුලොමං ජානාති, ඨානාඨානකුසලො ච හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා අනුයුඤ්ජිතබ්බං.

‘‘අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා නානුයුඤ්ජිතබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි? ධම්මං න ජානාති, ධම්මානුලොමං න ජානාති, විනයං න ජානාති, විනයානුලොමං න ජානාති, න ච පුබ්බාපරකුසලො හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා නානුයුඤ්ජිතබ්බං.

‘‘පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා අනුයුඤ්ජිතබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි? ධම්මං ජානාති, ධම්මානුලොමං ජානාති, විනයං ජානාති, විනයානුලොමං ජානාති, පුබ්බාපරකුසලො ච හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා අනුයුඤ්ජිතබ්බං.

‘‘අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා නානුයුඤ්ජිතබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි? වත්ථුං න ජානාති, නිදානං න ජානාති, පඤ්ඤත්තිං න ජානාති, පදපච්චාභට්ඨං න ජානාති, අනුසන්ධිවචනපථං න ජානාති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා නානුයුඤ්ජිතබ්බං.

‘‘පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා අනුයුඤ්ජිතබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි? වත්ථුං ජානාති, නිදානං ජානාති, පඤ්ඤත්තිං ජානාති, පදපච්චාභට්ඨං ජානාති, අනුසන්ධිවචනපථං ජානාති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා අනුයුඤ්ජිතබ්බං.

‘‘අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා නානුයුඤ්ජිතබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි? ආපත්තිං න ජානාති, ආපත්තිසමුට්ඨානං න ජානාති, ආපත්තියා පයොගං න ජානාති, ආපත්තියා වූපසමං න ජානාති, ආපත්තියා න විනිච්ඡයකුසලො හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා නානුයුඤ්ජිතබ්බං.

‘‘පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා අනුයුඤ්ජිතබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි? ආපත්තිං ජානාති, ආපත්තිසමුට්ඨානං ජානාති, ආපත්තියා පයොගං ජානාති, ආපත්තියා වූපසමං ජානාති, ආපත්තියා විනිච්ඡයකුසලො හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා අනුයුඤ්ජිතබ්බං.

‘‘අපරෙහිපි , උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා නානුයුඤ්ජිතබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි? අධිකරණං න ජානාති, අධිකරණසමුට්ඨානං න ජානාති, අධිකරණස්ස පයොගං න ජානාති, අධිකරණස්ස වූපසමං න ජානාති, අධිකරණස්ස න විනිච්ඡයකුසලො හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා නානුයුඤ්ජිතබ්බං.

‘‘පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා අනුයුඤ්ජිතබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි? අධිකරණං ජානාති, අධිකරණසමුට්ඨානං ජානාති, අධිකරණස්ස පයොගං ජානාති, අධිකරණස්ස වූපසමං ජානාති, අධිකරණස්ස විනිච්ඡයකුසලො හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා අනුයුඤ්ජිතබ්බ’’න්ති.

අත්තාදානවග්ගො නිට්ඨිතො පඤ්චමො.

තස්සුද්දානං –

පරිසුද්ධඤ්ච කාලෙන, කාරුඤ්ඤං ඔකාසෙන ච;
අත්තාදානං අධිකරණං, අපරෙහිපි වත්ථුඤ්ච;
සුත්තං ධම්මං පුන වත්ථුඤ්ච, ආපත්ති අධිකරණෙන චාති.

6. ධුතඞ්ගවග්ගො

443. ''කති නු ඛො, භන්තෙ, ආරඤ්ඤිකා''ති? ''පඤ්චිමෙ, උපාලි, ආරඤ්ඤිකා [අ. නි. 5.181; පරි. 325]. කතමෙ පඤ්ච? මන්දත්තා මොමූහත්තා ආරඤ්ඤිකො හොති, පාපිච්ඡො ඉච්ඡාපකතො ආරඤ්ඤිකො හොති, උම්මාදා චිත්තක්ඛෙපා ආරඤ්ඤිකො හොති, වණ්ණිතං බුද්ධෙහි බුද්ධසාවකෙහීති ආරඤ්ඤිකො හොති, අපි ච අප්පිච්ඡඤ්ඤෙව නිස්සාය සන්තුට්ඨිඤ්ඤෙව නිස්සාය – සල්ලෙඛඤ්ඤෙව නිස්සාය පවිවෙකඤ්ඤෙව නිස්සාය ඉදමත්ථිතඤ්ඤෙව නිස්සාය ආරඤ්ඤිකො හොති – ඉමෙ ඛො, උපාලි, පඤ්ච ආරඤ්ඤිකා''ති.

''කති නු ඛො, භන්තෙ, පිණ්ඩපාතිකාති…පෙ.… කති නු ඛො, භන්තෙ, පංසුකූලිකාති…පෙ.… කති නු ඛො, භන්තෙ, රුක්ඛමූලිකාති…පෙ.… කති නු ඛො, භන්තෙ, සොසානිකාති…පෙ.… කති නු ඛො, භන්තෙ, අබ්භොකාසිකාති…පෙ.… කති නු ඛො, භන්තෙ, තෙචීවරිකාති…පෙ.… කති නු ඛො, භන්තෙ, සපදානචාරිකාති…පෙ.… කති නු ඛො, භන්තෙ, නෙසජ්ජිකාති…පෙ.… කති නු ඛො, භන්තෙ, යථාසන්ථතිකාති…පෙ.… කති නු ඛො, භන්තෙ, එකාසනිකාති…පෙ.… කති නු ඛො, භන්තෙ, ඛලුපච්ඡාභත්තිකාති…පෙ.… කති නු ඛො, භන්තෙ, පත්තපිණ්ඩිකාති? පඤ්චිමෙ, උපාලි, පත්තපිණ්ඩිකා. කතමෙ පඤ්ච? මන්දත්තා මොමූහත්තා පත්තපිණ්ඩිකො හොති, පාපිච්ඡො ඉච්ඡාපකතො පත්තපිණ්ඩිකො හොති, උම්මාදා චිත්තක්ඛෙපා පත්තපිණ්ඩිකො හොති, වණ්ණිතං බුද්ධෙහි බුද්ධසාවකෙහීති පත්තපිණ්ඩිකො හොති, අපි ච අප්පිච්ඡඤ්ඤෙව නිස්සාය සන්තුට්ඨිඤ්ඤෙව නිස්සාය සල්ලෙඛඤ්ඤෙව නිස්සාය පවිවෙකඤ්ඤෙව නිස්සාය ඉදමත්ථිතඤ්ඤෙව නිස්සාය පත්තපිණ්ඩිකො හොති – ඉමෙ ඛො, උපාලි, පඤ්ච පත්තපිණ්ඩිකා''ති.

ධුතඞ්ගවග්ගො නිට්ඨිතො ඡට්ඨො.

තස්සුද්දානං –

ආරඤ්ඤිකො පිණ්ඩිපංසු, රුක්ඛසුසානපඤ්චමං;
අබ්භො තෙචීවරඤ්චෙව, සපදානනෙසජ්ජිකා;
සන්ථතෙකාසනඤ්චෙව, ඛලුපච්ඡා පත්තපිණ්ඩිකාති.

7. මුසාවාදවග්ගො

444. ''කති නු ඛො, භන්තෙ, මුසාවාදා''ති? ''පඤ්චිමෙ, උපාලි, මුසාවාදා. කතමෙ පඤ්ච? අත්ථි මුසාවාදො පාරාජිකගාමී, අත්ථි මුසාවාදො සඞ්ඝාදිසෙසගාමී, අත්ථි මුසාවාදො ථුල්ලච්චයගාමී, අත්ථි මුසාවාදො පාචිත්තියගාමී, අත්ථි මුසාවාදො දුක්කටගාමී – ඉමෙ ඛො, උපාලි, පඤ්ච මුසාවාදා''ති.

445. ''කතිහි නු ඛො, භන්තෙ, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො සඞ්ඝමජ්ඣෙ උපොසථං වා පවාරණං වා ඨපෙන්තස්ස – 'අලං, භික්ඛු, මා භණ්ඩනං, මා කලහං, මා විග්ගහං, මා විවාද'න්ති ඔමද්දිත්වා සඞ්ඝෙන උපොසථො වා පවාරණා වා කාතබ්බා''ති? ''පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො සඞ්ඝමජ්ඣෙ උපොසථං වා පවාරණං වා ඨපෙන්තස්ස – 'අලං, භික්ඛු, මා භණ්ඩනං, මා කලහං, මා විග්ගහං, මා විවාද'න්ති ඔමද්දිත්වා සඞ්ඝෙන උපොසථො වා පවාරණා වා කාතබ්බා. කතමෙහි පඤ්චහි? අලජ්ජී ච හොති, බාලො ච, අපකතත්තො ච, චාවනාධිප්පායො වත්තා හොති, නො වුට්ඨානාධිප්පායො – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො සඞ්ඝමජ්ඣෙ උපොසථං වා පවාරණං වා ඨපෙන්තස්ස – 'අලං, භික්ඛු, මා භණ්ඩනං, මා කලහං, මා විග්ගහං, මා විවාද'න්ති ඔමද්දිත්වා සඞ්ඝෙන උපොසථො වා පවාරණා වා කාතබ්බා.

''අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො සඞ්ඝමජ්ඣෙ උපොසථං වා පවාරණං වා ඨපෙන්තස්ස – 'අලං, භික්ඛු, මා භණ්ඩනං, මා කලහං, මා විග්ගහං, මා විවාද'න්ති ඔමද්දිත්වා සඞ්ඝෙන උපොසථො වා පවාරණා වා කාතබ්බා. කතමෙහි පඤ්චහි? අපරිසුද්ධකායසමාචාරො හොති, අපරිසුද්ධවචීසමාචාරො හොති, අපරිසුද්ධාජීවො හොති, බාලො හොති අබ්‍යත්තො, භණ්ඩනකාරකො හොති කලහකාරකො – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො සඞ්ඝමජ්ඣෙ උපොසථං වා පවාරණං වා ඨපෙන්තස්ස – 'අලං, භික්ඛු, මා භණ්ඩනං, මා කලහං, මා විග්ගහං, මා විවාද'න්ති ඔමද්දිත්වා සඞ්ඝෙන උපොසථො වා පවාරණා වා කාතබ්බා''ති.

446. ''කතිහි නු ඛො, භන්තෙ, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො අනුයොගො න දාතබ්බො''ති? ''පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො අනුයොගො න දාතබ්බො. කතමෙහි පඤ්චහි? ආපත්තානාපත්තිං න ජානාති, ලහුකගරුකං ආපත්තිං න ජානාති, සාවසෙසානවසෙසං ආපත්තිං න ජානාති, දුට්ඨුල්ලාදුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං න ජානාති, සප්පටිකම්මාපටිකම්මං ආපත්තිං න ජානාති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො අනුයොගො න දාතබ්බො.

''පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො අනුයොගො දාතබ්බො. කතමෙහි පඤ්චහි? ආපත්තානාපත්තිං ජානාති, ලහුකගරුකං ආපත්තිං ජානාති, සාවසෙසානවසෙසං ආපත්තිං ජානාති, දුට්ඨුල්ලාදුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං ජානාති, සප්පටිකම්මාපටිකම්මං ආපත්තිං ජානාති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො අනුයොගො දාතබ්බො''ති.

447. ''කතිහි නු ඛො, භන්තෙ, ආකාරෙහි භික්ඛු ආපත්තිං ආපජ්ජතී''ති? ''පඤ්චහුපාලි, ආකාරෙහි භික්ඛු ආපත්තිං ආපජ්ජති. කතමෙහි පඤ්චහි? අලජ්ජිතා, අඤ්ඤාණතා, කුක්කුච්චපකතතා, අකප්පියෙ කප්පියසඤ්ඤිතා, කප්පියෙ අකප්පියසඤ්ඤිතා – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහාකාරෙහි භික්ඛු ආපත්තිං ආපජ්ජති.

''අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහාකාරෙහි භික්ඛු ආපත්තිං ආපජ්ජති. කතමෙහි පඤ්චහි ? අදස්සනෙන, අස්සවනෙන, පසුත්තකතා, තථාසඤ්ඤී, සතිසම්මොසා – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහාකාරෙහි භික්ඛු ආපත්තිං ආපජ්ජතී''ති.

448. ''කති නු ඛො, භන්තෙ, වෙරා''ති? ''පඤ්චිමෙ, උපාලි, වෙරා. කතමෙ පඤ්ච? පාණාතිපාතො , අදින්නාදානං, කාමෙසුමිච්ඡාචාරො, මුසාවාදො, සුරාමෙරයමජ්ජප්පමාදට්ඨානං – ඉමෙ ඛො, උපාලි, පඤ්ච වෙරා''ති.

''කති නු ඛො, භන්තෙ, වෙරමණියො''ති? ''පඤ්චිමා, උපාලි, වෙරමණියො. කතමා පඤ්ච? පාණාතිපාතා වෙරමණී [වෙරමණි (ක.)], අදින්නාදානා වෙරමණී, කාමෙසුමිච්ඡාචාරා වෙරමණී, මුසාවාදා වෙරමණී, සුරාමෙරයමජ්ජප්පමාදට්ඨානා වෙරමණී – ඉමා ඛො, උපාලි, පඤ්ච වෙරමණියො''ති.

449. ''කති නු ඛො, භන්තෙ, බ්‍යසනානී''ති? ''පඤ්චිමානි, උපාලි, බ්‍යසනානි. [පරි. 325; අ. නි. 5.130] කතමානි පඤ්ච? ඤාතිබ්‍යසනං, භොගබ්‍යසනං, රොගබ්‍යසනං, සීලබ්‍යසනං, දිට්ඨිබ්‍යසනං – ඉමානි ඛො, උපාලි, පඤ්ච බ්‍යසනානී''ති.

''කති නු ඛො, භන්තෙ, සම්පදා''ති? ''පඤ්චිමා, උපාලි, සම්පදා. [පරි. 325; අ. නි. 5.130] කතමා පඤ්ච? ඤාතිසම්පදා, භොගසම්පදා, ආරොග්‍යසම්පදා, සීලසම්පදා, දිට්ඨිසම්පදා – ඉමා ඛො, උපාලි, පඤ්ච සම්පදා''ති.

මුසාවාදවග්ගො නිට්ඨිතො සත්තමො.

තස්සුද්දානං –

මුසාවාදො ච ඔමද්දි, අපරෙහි අනුයොගො;
ආපත්තිඤ්ච අපරෙහි, වෙරා වෙරමණීපි ච;
බ්‍යසනං සම්පදා චෙව, සත්තමො වග්ගසඞ්ගහොති.

8. භික්ඛුනොවාදවග්ගො

450. ''කතිහි නු ඛො, භන්තෙ, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො භික්ඛුනිසඞ්ඝෙනෙව කම්මං කාතබ්බ''න්ති? ''පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො භික්ඛුනිසඞ්ඝෙනෙව කම්මං කාතබ්බං, අවන්දියො සො භික්ඛු භික්ඛුනිසඞ්ඝෙන. කතමෙහි පඤ්චහි? විවරිත්වා කායං භික්ඛුනීනං දස්සෙති, ඌරුං දස්සෙති, අඞ්ගජාතං දස්සෙති, උභො අංසකූටෙ දස්සෙති, ඔභාසති, ගිහී සම්පයොජෙති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො භික්ඛුනිසඞ්ඝෙනෙව කම්මං කාතබ්බං. අවන්දියො සො භික්ඛු භික්ඛුනිසඞ්ඝෙන.

''අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො භික්ඛුනිසඞ්ඝෙනෙව කම්මං කාතබ්බං, අවන්දියො සො භික්ඛු භික්ඛුනිසඞ්ඝෙන. කතමෙහි පඤ්චහි? භික්ඛුනීනං අලාභාය පරිසක්කති, භික්ඛුනීනං අනත්ථාය පරිසක්කති, භික්ඛුනීනං අවාසාය පරිසක්කති, භික්ඛුනියො අක්කොසති පරිභාසති, භික්ඛූ භික්ඛුනීහි භෙදෙති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො භික්ඛුනිසඞ්ඝෙනෙව කම්මං කාතබ්බං, අවන්දියො සො භික්ඛු භික්ඛුනිසඞ්ඝෙන.

''අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො භික්ඛුනිසඞ්ඝෙනෙව කම්මං කාතබ්බං, අවන්දියො සො භික්ඛු භික්ඛුනිසඞ්ඝෙන. කතමෙහි පඤ්චහි? භික්ඛුනීනං අලාභාය පරිසක්කති, භික්ඛුනීනං අනත්ථාය පරිසක්කති, භික්ඛුනීනං අවාසාය පරිසක්කති, භික්ඛුනියො අක්කොසති පරිභාසති, භික්ඛූ භික්ඛුනීහි සම්පයොජෙති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතස්ස භික්ඛුනො භික්ඛුනිසඞ්ඝෙනෙව කම්මං කාතබ්බං, අවන්දියො සො භික්ඛු භික්ඛුනිසඞ්ඝෙනා''ති.

451. ''කතිහි නු ඛො, භන්තෙ, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතාය භික්ඛුනියා කම්මං කාතබ්බ''න්ති? පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතාය භික්ඛුනියා කම්මං කාතබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි? විවරිත්වා කායං භික්ඛූනං දස්සෙති, ඌරුං දස්සෙති, අඞ්ගජාතං දස්සෙති, උභො අංසකූටෙ දස්සෙති, ඔභාසති, ගිහී සම්පයොජෙති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතාය භික්ඛුනියා කම්මං කාතබ්බං.

''අපරෙහිපි , උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතාය භික්ඛුනියා කම්මං කාතබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි? භික්ඛූනං අලාභාය පරිසක්කති, භික්ඛූනං අනත්ථාය පරිසක්කති, භික්ඛූනං අවාසාය පරිසක්කති, භික්ඛූ අක්කොසති පරිභාසති, භික්ඛුනියො භික්ඛූහි භෙදෙති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතාය භික්ඛුනියා කම්මං කාතබ්බං.

‘‘අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතාය භික්ඛුනියා කම්මං කාතබ්බං. කතමෙහි පඤ්චහි? භික්ඛූනං අලාභාය පරිසක්කති, භික්ඛූනං අනත්ථාය පරිසක්කති, භික්ඛූනං අවාසාය පරිසක්කති, භික්ඛූ අක්කොසති පරිභාසති, භික්ඛුනියො භික්ඛූහි සම්පයොජෙති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතාය භික්ඛුනියා කම්මං කාතබ්බ’’න්ති.

452. ‘‘කතිහි නු ඛො, භන්තෙ, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා භික්ඛුනීනං ඔවාදො න ඨපෙතබ්බො’’ති? ‘‘පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා භික්ඛුනීනං ඔවාදො න ඨපෙතබ්බො. කතමෙහි පඤ්චහි? අලජ්ජී ච හොති, බාලො ච, අපකතත්තො ච, චාවනාධිප්පායො වත්තා හොති, නො වුට්ඨානාධිප්පායො – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා භික්ඛුනීනං ඔවාදො න ඨපෙතබ්බො.

‘‘අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා භික්ඛුනීනං ඔවාදො න ඨපෙතබ්බො. කතමෙහි පඤ්චහි? අපරිසුද්ධකායසමාචාරො හොති, අපරිසුද්ධවචීසමාචාරො හොති, අපරිසුද්ධාජීවො හොති, බාලො හොති, අබ්‍යත්තො, න පටිබලො අනුයුඤ්ජියමානො අනුයොගං දාතුං – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා භික්ඛුනීනං ඔවාදො න ඨපෙතබ්බො.

‘‘අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා භික්ඛුනීනං ඔවාදො න ඨපෙතබ්බො. කතමෙහි පඤ්චහි? කායිකෙන අනාචාරෙන සමන්නාගතො හොති, වාචසිකෙන අනාචාරෙන සමන්නාගතො හොති, කායිකවාචසිකෙන අනාචාරෙන සමන්නාගතො හොති, භික්ඛුනීනං අක්කොසකපරිභාසකො හොති, භික්ඛුනීහි සද්ධිං සංසට්ඨො විහරති අනනුලොමිකෙන සංසග්ගෙන – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා භික්ඛුනීනං ඔවාදො න ඨපෙතබ්බො.

‘‘අපරෙහිපි , උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා භික්ඛුනීනං ඔවාදො න ඨපෙතබ්බො. කතමෙහි පඤ්චහි? අලජ්ජී ච හොති, බාලො ච, අපකතත්තො ච, භණ්ඩනකාරකො ච හොති කලහකාරකො, සික්ඛාය ච න පරිපූරිකාරී – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා භික්ඛුනීනං ඔවාදො න ඨපෙතබ්බො’’ති.

453. ‘‘කතිහි නු ඛො, භන්තෙ, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා භික්ඛුනීනං ඔවාදො න ගහෙතබ්බො’’ති? ‘‘පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා භික්ඛුනීනං ඔවාදො න ගහෙතබ්බො. කතමෙහි පඤ්චහි? කායිකෙන අනාචාරෙන සමන්නාගතො හොති, වාචසිකෙන අනාචාරෙන සමන්නාගතො හොති, කායිකවාචසිකෙන අනාචාරෙන සමන්නාගතො හොති, භික්ඛුනීනං අක්කොසකපරිභාසකො හොති, භික්ඛුනීහි සද්ධිං සංසට්ඨො විහරති අනනුලොමිකෙන සංසග්ගෙන – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා භික්ඛුනීනං ඔවාදො න ගහෙතබ්බො.

‘‘අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා භික්ඛුනීනං ඔවාදො න ගහෙතබ්බො. කතමෙහි පඤ්චහි? අලජ්ජී ච හොති, බාලො ච, අපකතත්තො ච, ගමිකො වා හොති, ගිලානො වා – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා භික්ඛුනීනං ඔවාදො න ගහෙතබ්බො’’ති.

454. ‘‘කතිහි නු ඛො, භන්තෙ, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සද්ධිං න සාකච්ඡිතබ්බො’’ති? ‘‘පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සද්ධිං න සාකච්ඡිතබ්බො. කතමෙහි පඤ්චහි? න අසෙක්ඛෙන සීලක්ඛන්ධෙන සමන්නාගතො හොති, න අසෙක්ඛෙන සමාධික්ඛන්ධෙන සමන්නාගතො හොති, න අසෙක්ඛෙන පඤ්ඤාක්ඛන්ධෙන සමන්නාගතො හොති, න අසෙක්ඛෙන විමුත්තික්ඛන්ධෙන සමන්නාගතො හොති, න අසෙක්ඛෙන විමුත්තිඤාණදස්සනක්ඛන්ධෙන සමන්නාගතො හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සද්ධිං න සාකච්ඡිතබ්බො. පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සද්ධිං සාකච්ඡිතබ්බො. කතමෙහි පඤ්චහි? අසෙක්ඛෙන සීලක්ඛන්ධෙන සමන්නාගතො හොති, අසෙක්ඛෙන සමාධික්ඛන්ධෙන සමන්නාගතො හොති, අසෙක්ඛෙන පඤ්ඤාක්ඛන්ධෙන සමන්නාගතො හොති , අසෙක්ඛෙන විමුත්තික්ඛන්ධෙන සමන්නාගතො හොති, අසෙක්ඛෙන විමුත්තිඤාණදස්සනක්ඛන්ධෙන සමන්නාගතො හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සද්ධිං සාකච්ඡිතබ්බො.

‘‘අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සද්ධිං න සාකච්ඡිතබ්බො. කතමෙහි පඤ්චහි? න අත්ථපටිසම්භිදාපත්තො හොති, න ධම්මපටිසම්භිදාපත්තො හොති, න නිරුත්තිපටිසම්භිදාපත්තො හොති, න පටිභානපටිසම්භිදාපත්තො හොති, යථාවිමුත්තං චිත්තං න පච්චවෙක්ඛිතා – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සද්ධිං න සාකච්ඡිතබ්බො. පඤ්චහුපාලි , අඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සද්ධිං සාකච්ඡිතබ්බො. කතමෙහි පඤ්චහි? අත්ථපටිසම්භිදාපත්තො හොති, ධම්මපටිසම්භිදාපත්තො හොති, නිරුත්තිපටිසම්භිදාපත්තො හොති, පටිභානපටිසම්භිදාපත්තො හොති, යථාවිමුත්තං චිත්තං පච්චවෙක්ඛිතා – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙන භික්ඛුනා සද්ධිං සාකච්ඡිතබ්බො’’ති.

භික්ඛුනොවාදවග්ගො නිට්ඨිතො අට්ඨමො.

තස්සුද්දානං –

භික්ඛුනීහෙව කාතබ්බං, අපරෙහි තථා දුවෙ;
භික්ඛුනීනං තයො කම්මා, න ඨපෙතබ්බා ද්වෙ දුකා;
න ගහෙතබ්බා ද්වෙ වුත්තා, සාකච්ඡාසු ච ද්වෙ දුකාති.

9. උබ්බාහිකවග්ගො

455. ‘‘කතිහි නු ඛො, භන්තෙ, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු උබ්බාහිකාය න සම්මන්නිතබ්බො’’ති? ‘‘පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු උබ්බාහිකාය න සම්මන්නිතබ්බො. කතමෙහි පඤ්චහි? න අත්ථකුසලො හොති, න ධම්මකුසලො හොති, න නිරුත්තිකුසලො හොති, න බ්‍යඤ්ජනකුසලො හොති, න පුබ්බාපරකුසලො හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු උබ්බාහිකාය න සම්මන්නිතබ්බො. පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු උබ්බාහිකාය සම්මන්නිතබ්බො. කතමෙහි පඤ්චහි? අත්ථකුසලො හොති, ධම්මකුසලො හොති, නිරුත්තිකුසලො හොති, බ්‍යඤ්ජනකුසලො හොති, පුබ්බාපරකුසලො හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු උබ්බාහිකාය සම්මන්නිතබ්බො.

‘‘අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු උබ්බාහිකාය න සම්මන්නිතබ්බො. කතමෙහි පඤ්චහි? කොධනො හොති කොධාභිභූතො, මක්ඛී හොති මක්ඛාභිභූතො, පළාසී හොති පළාසාභිභූතො, ඉස්සුකී හොති ඉස්සාභිභූතො, සන්දිට්ඨිපරාමාසී හොති ආධානග්ගාහී දුප්පටිනිස්සග්ගී – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු උබ්බාහිකාය න සම්මන්නිතබ්බො. පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු උබ්බාහිකාය සම්මන්නිතබ්බො. කතමෙහි පඤ්චහි? න කොධනො හොති න කොධාභිභූතො, න මක්ඛී හොති න මක්ඛාභිභූතො, න පළාසී හොති න පළාසාභිභූතො, න ඉස්සුකී හොති න ඉස්සාභිභූතො, අසන්දිට්ඨිපරාමාසී හොති අනාධානග්ගාහී සුප්පටිනිස්සග්ගී – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු උබ්බාහිකාය සම්මන්නිතබ්බො.

‘‘අපරෙහිපි , උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු උබ්බාහිකාය න සම්මන්නිතබ්බො. කතමෙහි පඤ්චහි? කුප්පති, බ්‍යාපජ්ජති, පතිට්ඨීයති, කොපං ජනෙති, අක්ඛමො හොති අපදක්ඛිණග්ගාහී අනුසාසනිං – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු උබ්බාහිකාය න සම්මන්නිතබ්බො. පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු උබ්බාහිකාය සම්මන්නිතබ්බො . කතමෙහි පඤ්චහි? න කුප්පති, න බ්‍යාපජ්ජති, න පතිට්ඨීයති, න කොපං ජනෙති, ඛමො හොති පදක්ඛිණග්ගාහී අනුසාසනිං – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු උබ්බාහිකාය සම්මන්නිතබ්බො.

‘‘අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු උබ්බාහිකාය න සම්මන්නිතබ්බො. කතමෙහි පඤ්චහි? පසාරෙතා හොති නො සාරෙතා, අනොකාසකම්මං කාරෙත්වා පවත්තා හොති, න යථාධම්මෙ යථාවිනයෙ යථාපත්තියා චොදෙතා හොති, න යථාධම්මෙ යථාවිනයෙ යථාපත්තියා කාරෙතා හොති, න යථාදිට්ඨියා බ්‍යාකතා හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු උබ්බාහිකාය න සම්මන්නිතබ්බො. පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු උබ්බාහිකාය සම්මන්නිතබ්බො. කතමෙහි පඤ්චහි? සාරෙතා හොති නො පසාරෙතා, ඔකාසකම්මං කාරෙත්වා පවත්තා හොති, යථාධම්මං යථාවිනයෙ යථාපත්තියා චොදෙතා හොති, යථාධම්මෙ යථාවිනයෙ යථාපත්තියා කාරෙතා හොති, යථාදිට්ඨියා බ්‍යාකතා හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු උබ්බාහිකාය සම්මන්නිතබ්බො.

‘‘අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු උබ්බාහිකාය න සම්මන්නිතබ්බො. කතමෙහි පඤ්චහි? ඡන්දාගතිං ගච්ඡති, දොසාගතිං ගච්ඡති, මොහාගතිං ගච්ඡති, භයාගතිං ගච්ඡති, අලජ්ජී ච හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු උබ්බාහිකාය න සම්මන්නිතබ්බො. පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු උබ්බාහිකාය සම්මන්නිතබ්බො. කතමෙහි පඤ්චහි? න ඡන්දාගතිං ගච්ඡති, න දොසාගතිං ගච්ඡති, න මොහාගතිං ගච්ඡති, න භයාගතිං ගච්ඡති, ලජ්ජී ච හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු උබ්බාහිකාය සම්මන්නිතබ්බො.

‘‘අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු උබ්බාහිකාය න සම්මන්නිතබ්බො. කතමෙහි පඤ්චහි? ඡන්දාගතිං ගච්ඡති, දොසාගතිං ගච්ඡති, මොහාගතිං ගච්ඡති, භයාගතිං ගච්ඡති, අකුසලො ච හොති විනයෙ – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු උබ්බාහිකාය න සම්මන්නිතබ්බො. පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු උබ්බාහිකාය සම්මන්නිතබ්බො. කතමෙහි පඤ්චහි? න ඡන්දාගතිං ගච්ඡති, න දොසාගතිං ගච්ඡති, න මොහාගතිං ගච්ඡති, න භයාගතිං ගච්ඡති, කුසලො ච හොති විනයෙ – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු උබ්බාහිකාය සම්මන්නිතබ්බො’’ති.

456. ‘‘කතිහි නු ඛො, භන්තෙ, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු බාලොත්වෙව සඞ්ඛං ගච්ඡතී’’ති? ‘‘පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු බාලොත්වෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති. කතමෙහි පඤ්චහි? සුත්තං න ජානාති, සුත්තානුලොමං න ජානාති, විනයං න ජානාති, විනයානුලොමං න ජානාති, න ච ඨානාඨානකුසලො හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි,

පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු බාලොත්වෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති. පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු පණ්ඩිතොත්වෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති. කතමෙහි පඤ්චහි? සුත්තං ජානාති, සුත්තානුලොමං ජානාති, විනයං ජානාති, විනයානුලොමං ජානාති, ඨානාඨානකුසලො ච හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු පණ්ඩිතොත්වෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති.

‘‘අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු බාලොත්වෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති. කතමෙහි පඤ්චහි? ධම්මං න ජානාති, ධම්මානුලොමං ජානාති, විනයං න ජානාති, විනයානුලොමං න ජානාති, න ච පුබ්බාපරකුසලො හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු බාලොත්වෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති. පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු පණ්ඩිතොත්වෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති. කතමෙහි පඤ්චහි? ධම්මං ජානාති, ධම්මානුලොමං ජානාති, විනයං ජානාති, විනයානුලොමං ජානාති, පුබ්බාපරකුසලො ච හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු පණ්ඩිතොත්වෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති.

‘‘අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු බාලොත්වෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති. කතමෙහි පඤ්චහි? වත්ථුං න ජානාති, නිදානං න ජානාති, පඤ්ඤත්තිං න ජානාති, පදපච්චාභට්ඨං න ජානාති, අනුසන්ධිවචනපථං න ජානාති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු බාලොත්වෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති. පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු පණ්ඩිතොත්වෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති. කතමෙහි පඤ්චහි? වත්ථුං ජානාති, නිදානං ජානාති, පඤ්ඤත්තිං ජානාති, පදපච්චාභට්ඨං ජානාති, අනුසන්ධිවචනපථං ජානාති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු පණ්ඩිතොත්වෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති.

‘‘අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු බාලොත්වෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති. කතමෙහි පඤ්චහි? ආපත්තිං න ජානාති, ආපත්තිසමුට්ඨානං න ජානාති, ආපත්තියා පයොගං න ජානාති, ආපත්තියා වූපසමං න ජානාති, ආපත්තියා න විනිච්ඡයකුසලො හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු බාලොත්වෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති. පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු පණ්ඩිතොත්වෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති. කතමෙහි පඤ්චහි? ආපත්තිං ජානාති , ආපත්තිසමුට්ඨානං ජානාති, ආපත්තියා පයොගං ජානාති, ආපත්තියා වූපසමං ජානාති, ආපත්තියා විනිච්ඡයකුසලො හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු පණ්ඩිතොත්වෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති.

‘‘අපරෙහිපි , උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු බාලොත්වෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති. කතමෙහි පඤ්චහි? අධිකරණං න ජානාති, අධිකරණසමුට්ඨානං න ජානාති, අධිකරණස්ස පයොගං න ජානාති, අධිකරණස්ස වූපසමං න ජානාති, අධිකරණස්ස න විනිච්ඡයකුසලො හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු බාලොත්වෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති. පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු පණ්ඩිතොත්වෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති. කතමෙහි පඤ්චහි? අධිකරණං ජානාති, අධිකරණසමුට්ඨානං ජානාති, අධිකරණස්ස පයොගං ජානාති, අධිකරණස්ස වූපසමං ජානාති, අධිකරණස්ස විනිච්ඡයකුසලො හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු පණ්ඩිතොත්වෙව සඞ්ඛං ගච්ඡතී’’ති.

උබ්බාහිකවග්ගො නිට්ඨිතො නවමො.

තස්සුද්දානං –

න අත්ථකුසලො චෙව, කොධනො කුප්පතී ච යො;
පසාරෙතා ඡන්දාගතිං, අකුසලො තථෙව ච.

සුත්තං ධම්මඤ්ච වත්ථුඤ්ච, ආපත්ති අධිකරණං;
ද්වෙ ද්වෙ පකාසිතා සබ්බෙ, කණ්හසුක්කං විජානථාති.

10. අධිකරණවූපසමවග්ගො

457. ‘‘කතිහි නු ඛො, භන්තෙ, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු නාලං අධිකරණං වූපසමෙතු’’න්ති? ‘‘පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු නාලං අධිකරණං වූපසමෙතුං. කතමෙහි පඤ්චහි? ආපත්තිං න ජානාති, ආපත්තිසමුට්ඨානං න ජානාති, ආපත්තියා පයොගං න ජානාති, ආපත්තියා වූපසමං න ජානාති, ආපත්තියා න විනිච්ඡයකුසලො හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු නාලං අධිකරණං වූපසමෙතුං. පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු අලං අධිකරණං වූපසමෙතුං. කතමෙහි පඤ්චහි? ආපත්තිං ජානාති, ආපත්තිසමුට්ඨානං ජානාති, ආපත්තියා පයොගං ජානාති, ආපත්තියා වූපසමං ජානාති, ආපත්තියා විනිච්ඡයකුසලො හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු අලං අධිකරණං වූපසමෙතුං.

‘‘අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු නාලං අධිකරණං වූපසමෙතුං. කතමෙහි පඤ්චහි? අධිකරණං න ජානාති, අධිකරණසමුට්ඨානං න ජානාති, අධිකරණස්ස පයොගං න ජානාති, අධිකරණස්ස වූපසමං න

ජානාති, අධිකරණස්ස න විනිච්ඡයකුසලො හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු නාලං අධිකරණං වූපසමෙතුං.

‘‘පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු අලං අධිකරණං වූපසමෙතුං. කතමෙහි පඤ්චහි? අධිකරණං ජානාති, අධිකරණසමුට්ඨානං ජානාති, අධිකරණස්ස පයොගං ජානාති, අධිකරණස්ස වූපසමං ජානාති, අධිකරණස්ස විනිච්ඡයකුසලො හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු අලං අධිකරණං වූපසමෙතුං.

‘‘අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු නාලං අධිකරණං වූපසමෙතුං. කතමෙහි පඤ්චහි? ඡන්දාගතිං ගච්ඡති, දොසාගතිං ගච්ඡති, මොහාගතිං ගච්ඡති, භයාගතිං ගච්ඡති, අලජ්ජී ච හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු නාලං අධිකරණං වූපසමෙතුං. පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු අලං අධිකරණං වූපසමෙතුං. කතමෙහි පඤ්චහි? න ඡන්දාගතිං ගච්ඡති, න දොසාගතිං ගච්ඡති, න මොහාගතිං ගච්ඡති, න භයාගතිං ගච්ඡති, ලජ්ජී ච හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු අලං අධිකරණං වූපසමෙතුං.

‘‘අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු නාලං අධිකරණං වූපසමෙතුං. කතමෙහි පඤ්චහි? ඡන්දාගතිං ගච්ඡති, දොසාගතිං ගච්ඡති, මොහාගතිං ගච්ඡති, භයාගතිං ගච්ඡති , අප්පස්සුතො ච හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු නාලං අධිකරණං වූපසමෙතුං. පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු අලං අධිකරණං වූපසමෙතුං. කතමෙහි පඤ්චහි? න ඡන්දාගතිං ගච්ඡති, න දොසාගතිං ගච්ඡති, න මොහාගතිං ගච්ඡති, න භයාගතිං ගච්ඡති, බහුස්සුතො ච හොති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු අලං අධිකරණං වූපසමෙතුං.

‘‘අපරෙහිපි , උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු නාලං අධිකරණං වූපසමෙතුං. කතමෙහි පඤ්චහි? වත්ථුං න ජානාති, නිදානං න ජානාති, පඤ්ඤත්තිං න ජානාති, පදපච්චාභට්ඨං න ජානාති, අනුසන්ධිවචනපථං න ජානාති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු නාලං අධිකරණං වූපසමෙතුං. පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු අලං අධිකරණං වූපසමෙතුං. කතමෙහි පඤ්චහි? වත්ථුං ජානාති, නිදානං ජානාති, පඤ්ඤත්තිං ජානාති, පදපච්චාභට්ඨං ජානාති, අනුසන්ධිවචනපථං ජානාති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු අලං අධිකරණං වූපසමෙතුං.

‘‘අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු නාලං අධිකරණං වූපසමෙතුං. කතමෙහි පඤ්චහි? ඡන්දාගතිං ගච්ඡති, දොසාගතිං ගච්ඡති, මොහාගතිං ගච්ඡති, භයාගතිං ගච්ඡති, අකුසලො ච හොති විනයෙ – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු නාලං අධිකරණං වූපසමෙතුං. පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු අලං අධිකරණං වූපසමෙතුං. කතමෙහි පඤ්චහි? න ඡන්දාගතිං ගච්ඡති, න දොසාගතිං ගච්ඡති, න මොහාගතිං ගච්ඡති, න භයාගතිං ගච්ඡති, කුසලො ච හොති විනයෙ – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු අලං අධිකරණං වූපසමෙතුං.

‘‘අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු නාලං අධිකරණං වූපසමෙතුං. කතමෙහි පඤ්චහි? ඡන්දාගතිං ගච්ඡති, දොසාගතිං ගච්ඡති, මොහාගතිං ගච්ඡති, භයාගතිං ගච්ඡති, පුග්ගලගරු හොති නො සඞ්ඝගරු – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු නාලං අධිකරණං වූපසමෙතුං. පඤ්චහුපාලි , අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු අලං අධිකරණං වූපසමෙතුං . කතමෙහි පඤ්චහි? න ඡන්දාගතිං ගච්ඡති, න දොසාගතිං ගච්ඡති, න මොහාගතිං ගච්ඡති, න භයාගතිං ගච්ඡති, සඞ්ඝගරු හොති නො පුග්ගලගරු – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු අලං අධිකරණං වූපසමෙතුං.

‘‘අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු නාලං අධිකරණං වූපසමෙතුං. කතමෙහි පඤ්චහි? ඡන්දාගතිං ගච්ඡති, දොසාගතිං ගච්ඡති, මොහාගතිං ගච්ඡති, භයාගතිං ගච්ඡති, ආමිසගරු හොති නො සද්ධම්මගරු – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු නාලං අධිකරණං වූපසමෙතුං. පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු අලං අධිකරණං වූපසමෙතුං. කතමෙහි පඤ්චහි? න ඡන්දාගතිං ගච්ඡති, න දොසාගතිං ගච්ඡති, න මොහාගතිං ගච්ඡති, න භයාගතිං ගච්ඡති, සද්ධම්මගරු හොති නො ආමිසගරු – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු අලං අධිකරණං වූපසමෙතු’’න්ති.

458. ‘‘කතිහි නු ඛො, භන්තෙ, ආකාරෙහි සඞ්ඝො භිජ්ජතී’’ති? ‘‘පඤ්චහුපාලි, ආකාරෙහි සඞ්ඝො භිජ්ජති. කතමෙහි පඤ්චහි? කම්මෙන, උද්දෙසෙන, වොහරන්තො, අනුස්සාවනෙන, සලාකග්ගාහෙන – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහාකාරෙහි සඞ්ඝො භිජ්ජතී’’ති.

‘‘සඞ්ඝරාජි සඞ්ඝරාජීති, භන්තෙ, වුච්චති. කිත්තාවතා නු ඛො, භන්තෙ, සඞ්ඝරාජි හොති නො ච සඞ්ඝභෙදො? කිත්තාවතා ච පන සඞ්ඝරාජි චෙව හොති සඞ්ඝභෙදො චා’’ති? ‘‘පඤ්ඤත්තෙතං, උපාලි, මයා ආගන්තුකානං භික්ඛූනං ආගන්තුකවත්තං. එවං සුපඤ්ඤත්තෙ ඛො, උපාලි, මයා සික්ඛාපදෙ ආගන්තුකා භික්ඛූ ආගන්තුකවත්තෙ න වත්තන්ති. එවම්පි ඛො, උපාලි, සඞ්ඝරාජි හොති නො ච සඞ්ඝභෙදො. පඤ්ඤත්තෙතං, උපාලි, මයා ආවාසිකානං

භික්ඛූනං ආවාසිකවත්තං. එවං සුපඤ්ඤත්තෙ ඛො, උපාලි, මයා සික්ඛාපදෙ ආවාසිකා භික්ඛූ ආවාසිකවත්තෙ න වත්තන්ති. එවම්පි ඛො, උපාලි, සඞ්ඝරාජි හොති නො ච සඞ්ඝභෙදො. පඤ්ඤත්තෙතං උපාලි මයා භික්ඛූනං භත්තග්ගෙ භත්තග්ගවත්තං – යථාවුඩ්ඪං යථාරත්තං යථාපතිරූපං අග්ගාසනං අග්ගොදකං අග්ගපිණ්ඩං. එවං සුපඤ්ඤත්තෙ ඛො, උපාලි, මයා සික්ඛාපදෙ නවා භික්ඛූ භත්තග්ගෙ ථෙරානං භික්ඛූනං ආසනං පටිබාහන්ති. එවම්පි ඛො, උපාලි, සඞ්ඝරාජි හොති නො ච සඞ්ඝභෙදො. පඤ්ඤත්තෙතං, උපාලි, මයා භික්ඛූනං සෙනාසනෙ සෙනාසනවත්තං – යථාවුඩ්ඪං යථාරත්තං යථාපතිරූපං. එවං සුපඤ්ඤත්තෙ ඛො, උපාලි, මයා සික්ඛාපදෙ නවා භික්ඛූ ථෙරානං භික්ඛූනං සෙනාසනං පටිබාහන්ති. එවම්පි ඛො, උපාලි, සඞ්ඝරාජි හොති නො ච සඞ්ඝභෙදො. පඤ්ඤත්තෙතං, උපාලි, මයා භික්ඛූනං අන්තොසීමාය එකං උපොසථං එකං පවාරණං එකං සඞ්ඝකම්මං එකං කම්මාකම්මං. එවං සුපඤ්ඤත්තෙ ඛො, උපාලි, මයා සික්ඛාපදෙ තත්ථෙව අන්තොසීමාය ආවෙනිභාවං [ආවෙණිභාවං (සී. ස්‍යා.)] කරිත්වා ගණං බන්ධිත්වා ආවෙනිං [ආවෙණි (සී. ස්‍යා.)] උපොසථං කරොන්ති ආවෙනිං පවාරණං කරොන්ති ආවෙනිං සඞ්ඝකම්මං කරොන්ති ආවෙනිං කම්මාකම්මානි කරොන්ති. එවං ඛො, උපාලි, සඞ්ඝරාජි චෙව හොති සඞ්ඝභෙදො චා''ති.

අධිකරණවූපසමවග්ගො නිට්ඨිතො දසමො.

තස්සුද්දානං –

ආපත්තිං අධිකරණං, ඡන්දා අප්පස්සුතෙන ච;
වත්ථුඤ්ච අකුසලො ච, පුග්ගලො ආමිසෙන ච;
භිජ්ජති සඞ්ඝරාජි ච, සඞ්ඝභෙදො තථෙව චාති.

11. සඞ්ඝභෙදකවග්ගො

459. [චූළව. 354-355; අ. නි. 10.38 ආදයො] ''කතිහි නු ඛො, භන්තෙ, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො සඞ්ඝභෙදකො ආපායිකො නෙරයිකො කප්පට්ඨො අතෙකිච්ඡො''ති? ''පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො සඞ්ඝභෙදකො ආපායිකො නෙරයිකො කප්පට්ඨො අතෙකිච්ඡො. කතමෙහි පඤ්චහි? ඉධුපාලි, භික්ඛු අධම්මං ධම්මොති දීපෙති, ධම්මං අධම්මොති දීපෙති, අවිනයං විනයොති දීපෙති, විනයං අවිනයොති දීපෙති, විනිධාය දිට්ඨිං කම්මෙන – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො සඞ්ඝභෙදකො ආපායිකො නෙරයිකො කප්පට්ඨො අතෙකිච්ඡො.

''අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො සඞ්ඝභෙදකො ආපායිකො නෙරයිකො කප්පට්ඨො අතෙකිච්ඡො. කතමෙහි පඤ්චහි? ඉධුපාලි, භික්ඛු අධම්මං ධම්මොති දීපෙති, ධම්මං අධම්මොති දීපෙති, අවිනයං විනයොති දීපෙති, විනයං අවිනයොති දීපෙති, විනිධාය දිට්ඨිං උද්දෙසෙන – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො සඞ්ඝභෙදකො ආපායිකො නෙරයිකො කප්පට්ඨො අතෙකිච්ඡො.

''අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො සඞ්ඝභෙදකො ආපායිකො නෙරයිකො කප්පට්ඨො අතෙකිච්ඡො. කතමෙහි පඤ්චහි? ඉධුපාලි, භික්ඛු අධම්මං ධම්මොති දීපෙති, ධම්මං අධම්මොති දීපෙති, අවිනයං විනයොති දීපෙති, විනයං අවිනයොති දීපෙති, විනිධාය දිට්ඨිං වොහරන්තො – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො සඞ්ඝභෙදකො ආපායිකො නෙරයිකො කප්පට්ඨො අතෙකිච්ඡො.

''අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො සඞ්ඝභෙදකො ආපායිකො නෙරයිකො කප්පට්ඨො අතෙකිච්ඡො. කතමෙහි පඤ්චහි? ඉධුපාලි, භික්ඛු අධම්මං ධම්මොති දීපෙති, ධම්මං අධම්මොති දීපෙති, අවිනයං විනයොති දීපෙති, විනයං අවිනයොති දීපෙති, විනිධාය දිට්ඨිං අනුස්සාවනෙන – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො සඞ්ඝභෙදකො ආපායිකො නෙරයිකො කප්පට්ඨො අතෙකිච්ඡො.

''අපරෙහිපි, උපාලි , පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො සඞ්ඝභෙදකො ආපායිකො නෙරයිකො කප්පට්ඨො අතෙකිච්ඡො. කතමෙහි පඤ්චහි? ඉධුපාලි, භික්ඛු අධම්මං ධම්මොති දීපෙති, ධම්මං අධම්මොති දීපෙති, අවිනයං විනයොති දීපෙති, විනයං අවිනයොති දීපෙති, විනිධාය දිට්ඨිං සලාකග්ගාහෙන – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො සඞ්ඝභෙදකො ආපායිකො නෙරයිකො කප්පට්ඨො අතෙකිච්ඡො.

''අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො සඞ්ඝභෙදකො ආපායිකො නෙරයිකො කප්පට්ඨො අතෙකිච්ඡො. කතමෙහි පඤ්චහි? ඉධුපාලි, භික්ඛු අධම්මං ධම්මොති දීපෙති, ධම්මං අධම්මොති දීපෙති, අවිනයං විනයොති දීපෙති, විනයං අවිනයොති දීපෙති, විනිධාය ඛන්තිං කම්මෙන...පෙ.... විනිධාය ඛන්තිං උද්දෙසෙන...පෙ. ... විනිධාය ඛන්තිං වොහරන්තො...පෙ.... විනිධාය ඛන්තිං අනුස්සාවනෙන...පෙ.... විනිධාය ඛන්තිං සලාකග්ගාහෙන – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො සඞ්ඝභෙදකො ආපායිකො නෙරයිකො කප්පට්ඨො අතෙකිච්ඡො.

‘‘අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො සඞ්ඝභෙදකො ආපායිකො නෙරයිකො කප්පට්ඨො අතෙකිච්ඡො. කතමෙහි පඤ්චහි? ඉධුපාලි, භික්ඛු අධම්මං ධම්මොති දීපෙති, ධම්මං අධම්මොති දීපෙති අවිනයං විනයොති දීපෙති, විනයං අවිනයොති දීපෙති, විනිධාය රුචිං කම්මෙන…පෙ…. විනිධාය රුචිං උද්දෙසෙන…පෙ…. විනිධාය රුචිං වොහරන්තො…පෙ…. විනිධාය රුචිං අනුස්සාවනෙන…පෙ…. විනිධාය රුචිං සලාකග්ගාහෙන – ඉමෙහි ඛො , උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො සඞ්ඝභෙදකො ආපායිකො නෙරයිකො කප්පට්ඨො අතෙකිච්ඡො.

‘‘අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො සඞ්ඝභෙදකො ආපායිකො නෙරයිකො කප්පට්ඨො අතෙකිච්ඡො. කතමෙහි පඤ්චහි? ඉධුපාලි , භික්ඛු අධම්මං ධම්මොති දීපෙති, ධම්මං අධම්මොති දීපෙති, අවිනයං විනයොති දීපෙති, විනයං අවිනයොති දීපෙති, විනිධාය සඤ්ඤං කම්මෙන…පෙ…. විනිධාය සඤ්ඤං උද්දෙසෙන…පෙ…. විනිධාය සඤ්ඤං වොහරන්තො…පෙ…. විනිධාය සඤ්ඤං අනුස්සාවනෙන…පෙ…. විනිධාය සඤ්ඤං සලාකග්ගාහෙන – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො සඞ්ඝභෙදකො ආපායිකො නෙරයිකො කප්පට්ඨො අතෙකිච්ඡො’’ති.

සඞ්ඝභෙදකවග්ගො නිට්ඨිතො එකාදසමො.

තස්සුද්දානං –

විනිධාය දිට්ඨිං කම්මෙන, උද්දෙසෙ වොහරෙන ච;
අනුස්සාවනෙ සලාකෙන, පඤ්චෙතෙ දිට්ඨිනිස්සිතා;
ඛන්තිං රුචිඤ්ච සඤ්ඤඤ්ච, තයො තෙ පඤ්චධා නයාති.

12. දුතියසඞ්ඝභෙදකවග්ගො

460. ‘‘කතිහි නු ඛො, භන්තෙ, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො සඞ්ඝභෙදකො න ආපායිකො න නෙරයිකො න කප්පට්ඨො න අතෙකිච්ඡො’’ති? ‘‘පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො සඞ්ඝභෙදකො න ආපායිකො න නෙරයිකො න කප්පට්ඨො න අතෙකිච්ඡො. කතමෙහි පඤ්චහි? ඉධුපාලි, භික්ඛු අධම්මං ධම්මොති දීපෙති, ධම්මං අධම්මොති දීපෙති , අවිනයං විනයොති දීපෙති, විනයං අවිනයොති දීපෙති, අවිනිධාය දිට්ඨිං කම්මෙන – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො සඞ්ඝභෙදකො න ආපායිකො න නෙරයිකො න කප්පට්ඨො න අතෙකිච්ඡො.

‘‘අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො සඞ්ඝභෙදකො න ආපායිකො න නෙරයිකො න කප්පට්ඨො න අතෙකිච්ඡො. කතමෙහි පඤ්චහි? ඉධුපාලි, භික්ඛු අධම්මං ධම්මොති දීපෙති, ධම්මං අධම්මොති දීපෙති, අවිනයං විනයොති දීපෙති, විනයං අවිනයොති දීපෙති, අවිනිධාය දිට්ඨිං උද්දෙසෙන – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො සඞ්ඝභෙදකො න ආපායිකො න නෙරයිකො න කප්පට්ඨො න අතෙකිච්ඡො.

‘‘අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො සඞ්ඝභෙදකො න ආපායිකො න නෙරයිකො න කප්පට්ඨො න අතෙකිච්ඡො. කතමෙහි පඤ්චහි? ඉධුපාලි, භික්ඛු අධම්මං ධම්මොති දීපෙති, ධම්මං අධම්මොති දීපෙති, අවිනයං විනයොති දීපෙති, විනයං අවිනයොති දීපෙති, අවිනිධාය දිට්ඨිං වොහරන්තො. ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො සඞ්ඝභෙදකො න ආපායිකො න නෙරයිකො න කප්පට්ඨො න අතෙකිච්ඡො.

‘‘අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො සඞ්ඝභෙදකො න ආපායිකො න නෙරයිකො න කප්පට්ඨො න අතෙකිච්ඡො. කතමෙහි පඤ්චහි? ඉධුපාලි, භික්ඛු අධම්මං ධම්මොති දීපෙති, ධම්මං අධම්මොති දීපෙති, අවිනයං විනයොති දීපෙති, විනයං අවිනයොති දීපෙති, අවිනිධාය දිට්ඨිං අනුස්සාවනෙන – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො සඞ්ඝභෙදකො න ආපායිකො න නෙරයිකො න කප්පට්ඨො න අතෙකිච්ඡො.

‘‘අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො සඞ්ඝභෙදකො න ආපායිකො න නෙරයිකො න කප්පට්ඨො න අතෙකිච්ඡො. කතමෙහි පඤ්චහි? ඉධුපාලි, භික්ඛු අධම්මං ධම්මොති දීපෙති, ධම්මං අධම්මොති දීපෙති, අවිනයං විනයොති දීපෙති, විනයං අවිනයොති දීපෙති, අවිනිධාය දිට්ඨිං සලාකග්ගාහෙන – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො සඞ්ඝභෙදකො න ආපායිකො න නෙරයිකො න කප්පට්ඨො න අතෙකිච්ඡො.

‘‘අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො සඞ්ඝභෙදකො න ආපායිකො න නෙරයිකො න කප්පට්ඨො න අතෙකිච්ඡො. කතමෙහි පඤ්චහි? ඉධුපාලි, භික්ඛු අධම්මං ධම්මොති දීපෙති, ධම්මං අධම්මොති දීපෙති, අවිනයං විනයොති දීපෙති, විනයං අවිනයොති දීපෙති, අවිනිධාය ඛන්තිං කම්මෙන…පෙ…. අවිනිධාය ඛන්තිං උද්දෙසෙන…පෙ…. අවිනිධාය ඛන්තිං වොහරන්තො…පෙ…. අවිනිධාය ඛන්තිං අනුස්සාවනෙන…පෙ…. අවිනිධාය ඛන්තිං සලාකග්ගාහෙන – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො සඞ්ඝභෙදකො න ආපායිකො න නෙරයිකො න කප්පට්ඨො න අතෙකිච්ඡො.

‘‘අපරෙහිපි , උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො සඞ්ඝභෙදකො න ආපායිකො න නෙරයිකො න කප්පට්ඨො න අතෙකිච්ඡො. කතමෙහි පඤ්චහි? ඉධුපාලි, භික්ඛු අධම්මං ධම්මොති දීපෙති, ධම්මං අධම්මොති දීපෙති, අවිනයං විනයොති දීපෙති, විනයං අවිනයොති දීපෙති, අවිනිධාය රුචිං කම්මෙන…පෙ…. අවිනිධාය රුචිං උද්දෙසෙන…පෙ…. අවිනිධාය රුචිං වොහරන්තො…පෙ…. අවිනිධාය රුචිං අනුස්සාවනෙන…පෙ…. අවිනිධාය රුචිං සලාකග්ගාහෙන – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො සඞ්ඝභෙදකො න ආපායිකො න නෙරයිකො න කප්පට්ඨො න අතෙකිච්ඡො.

‘‘අපරෙහිපි, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො සඞ්ඝභෙදකො න ආපායිකො න නෙරයිකො න කප්පට්ඨො න අතෙකිච්ඡො. කතමෙහි පඤ්චහි? ඉධුපාලි, භික්ඛු අධම්මං ධම්මොති දීපෙති, ධම්මං අධම්මොති දීපෙති, අවිනයං විනයොති දීපෙති, විනයං අවිනයොති දීපෙති, අවිනිධාය සඤ්ඤං කම්මෙන…පෙ…. අවිනිධාය සඤ්ඤං උද්දෙසෙන…පෙ…. අවිනිධාය සඤ්ඤං වොහරන්තො…පෙ…. අවිනිධාය සඤ්ඤං අනුස්සාවනෙන…පෙ…. අවිනිධාය සඤ්ඤං සලාකග්ගාහෙන – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො සඞ්ඝභෙදකො න ආපායිකො න නෙරයිකො න කප්පට්ඨො න අතෙකිච්ඡො’’ති.

දුතියසඞ්ඝභෙදකවග්ගො නිට්ඨිතො ද්වාදසමො.

තස්සුද්දානං –

අවිනිධාය දිට්ඨිං කම්මෙන, උද්දෙසෙ වොහරෙන ච;
අනුස්සාවනෙ සලාකෙන, පඤ්චෙතෙ දිට්ඨිනිස්සිතා.

ඛන්තිං රුචිඤ්ච සඤ්ඤඤ්ච, තයො තෙ පඤ්චධා නයා.

හෙට්ඨිමෙ කණ්හපක්ඛම්හි, සමවීසති විධී යථා;
තථෙව සුක්කපක්ඛම්හි, සමවීසති ජානථාති.

13. ආවාසිකවග්ගො

461. ‘‘කතිහි නු ඛො, භන්තෙ, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො ආවාසිකො භික්ඛු යථාභතං නික්ඛිත්තො එවං නිරයෙ’’ති? ‘‘පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො ආවාසිකො භික්ඛු යථාභතං නික්ඛිත්තො එවං නිරයෙ . කතමෙහි පඤ්චහි? ඡන්දාගතිං ගච්ඡති, දොසාගතිං ගච්ඡති, මොහාගතිං ගච්ඡති, භයාගතිං ගච්ඡති, සඞ්ඝිකං පුග්ගලිකපරිභොගෙන පරිභුඤ්ජති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො ආවාසිකො භික්ඛු යථාභතං නික්ඛිත්තො එවං නිරයෙ.

‘‘පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො ආවාසිකො භික්ඛු යථාභතං නික්ඛිත්තො එවං සග්ගෙ. කතමෙහි පඤ්චහි? න ඡන්දාගතිං ගච්ඡති, න දොසාගතිං ගච්ඡති, න මොහාගතිං ගච්ඡති, න භයාගතිං ගච්ඡති, සඞ්ඝිකං න පුග්ගලිකපරිභොගෙන පරිභුඤ්ජති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො ආවාසිකො භික්ඛු යථාභතං නික්ඛිත්තො එවං සග්ගෙ’’ති.

462. ‘‘කති නු ඛො, භන්තෙ, අධම්මිකා විනයබ්‍යාකරණා’’ති? ‘‘පඤ්චිමෙ, උපාලි, අධම්මිකා විනයබ්‍යාකරණා. කතමෙ පඤ්ච? ඉධුපාලි, භික්ඛු අධම්මං ධම්මොති පරිණාමෙති, ධම්මං අධම්මොති පරිණාමෙති, අවිනයං විනයොති පරිණාමෙති, විනයං අවිනයොති පරිණාමෙති , අපඤ්ඤත්තං පඤ්ඤාපෙති, පඤ්ඤත්තං සමුච්ඡින්දති – ඉමෙ ඛො, උපාලි, පඤ්ච අධම්මිකා විනයබ්‍යාකරණා. පඤ්චිමෙ, උපාලි, ධම්මිකා විනයබ්‍යාකරණා. කතමෙ පඤ්ච? ඉධුපාලි, භික්ඛු අධම්මං අධම්මොති පරිණාමෙති, ධම්මං ධම්මොති පරිණාමෙති, අවිනයං අවිනයොති පරිණාමෙති, විනයං විනයොති පරිණාමෙති, අපඤ්ඤත්තං න පඤ්ඤපෙති, පඤ්ඤත්තං න සමුච්ඡින්දති – ඉමෙ ඛො, උපාලි, පඤ්ච ධම්මිකා විනයබ්‍යාකරණා’’ති.

463. [අ. නි. 5.272-285] ‘‘කතිහි නු ඛො, භන්තෙ, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භත්තුද්දෙසකො යථාභතං නික්ඛිත්තො එවං නිරයෙ’’ති? ‘‘පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භත්තුද්දෙසකො යථාභතං නික්ඛිත්තො එවං නිරයෙ. කතමෙහි පඤ්චහි? ඡන්දාගතිං ගච්ඡති, දොසාගතිං ගච්ඡති, මොහාගතිං ගච්ඡති, භයාගතිං ගච්ඡති, උද්දිට්ඨානුද්දිට්ඨං න ජානාති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භත්තුද්දෙසකො යථාභතං නික්ඛිත්තො එවං නිරයෙ.

[අ. නි. 5.272-285] ‘‘පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භත්තුද්දෙසකො යථාභතං නික්ඛිත්තො එවං සග්ගෙ. කතමෙහි පඤ්චහි? න ඡන්දාගතිං ගච්ඡති, න දොසාගතිං ගච්ඡති, න මොහාගතිං ගච්ඡති, න භයාගතිං ගච්ඡති, උද්දිට්ඨානුද්දිට්ඨං ජානාති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො භත්තුද්දෙසකො යථාභතං නික්ඛිත්තො එවං සග්ගෙ’’ති.

464. ''කතිහි නු ඛො, භන්තෙ, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො සෙනාසනපඤ්ඤාපකො…පෙ…. භණ්ඩාගාරිකො…පෙ. … චීවරපටිග්ගාහකො…පෙ…. චීවරභාජකො…පෙ…. යාගුභාජකො…පෙ…. ඵලභාජකො…පෙ…. ඛජ්ජභාජකො…පෙ…. අප්පමත්තකවිස්සජ්ජකො…පෙ…. සාටියග්ගාහාපකො…පෙ…. පත්තග්ගාහාපකො…පෙ…. ආරාමිකපෙසකො…පෙ…. සාමණෙරපෙසකො යථාභතං නික්ඛිත්තො එවං නිරයෙ''ති? ''පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො සාමණෙරපෙසකො යථාභතං නික්ඛිත්තො එවං නිරයෙ. කතමෙහි පඤ්චහි? ඡන්දාගතිං ගච්ඡති, දොසාගතිං ගච්ඡති, මොහාගතිං ගච්ඡති, භයාගතිං ගච්ඡති, පෙසිතාපෙසිතං න ජානාති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො සාමණෙරපෙසකො යථාභතං නික්ඛිත්තො එවං නිරයෙ. පඤ්චහුපාලි, අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො සාමණෙරපෙසකො යථාභතං නික්ඛිත්තො එවං සග්ගෙ. කතමෙහි පඤ්චහි? න ඡන්දාගතිං ගච්ඡති, න දොසාගතිං ගච්ඡති, න මොහාගතිං ගච්ඡති, න භයාගතිං ගච්ඡති, පෙසිතාපෙසිතං ජානාති – ඉමෙහි ඛො, උපාලි, පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො සාමණෙරපෙසකො යථාභතං නික්ඛිත්තො එවං සග්ගෙ''ති.

ආවාසිකවග්ගො නිට්ඨිතො තෙරසමො.

තස්සුද්දානං –

ආවාසිකබ්‍යාකරණා , භත්තුසෙනාසනානි ච;
භණ්ඩචීවරගග්ගාහො ච, චීවරස්ස ච භාජකො.

යාගු ඵලං ඛජ්ජකඤ්ච, අප්පසාටියගාහකො;
පත්තො ආරාමිකො චෙව, සාමණෙරෙන පෙසකොති.

14. කඨිනත්ථාරවග්ගො

465. ''කති නු ඛො, භන්තෙ, ආනිසංසා කඨිනත්ථාරෙ''ති? ''පඤ්චිමෙ, උපාලි, ආනිසංසා කඨිනත්ථාරෙ. කතමෙ පඤ්ච? අනාමන්තචාරො, අසමාදානචාරො, ගණභොජනං, යාවදත්ථචීවරං, යො ච තත්ථ චීවරුප්පාදො සො නෙසං භවිස්සති – ඉමෙ ඛො, උපාලි, පඤ්ච ආනිසංසා කඨිනත්ථාරෙ''ති.

466. ''කති නු ඛො, භන්තෙ, ආදීනවා මුට්ඨස්සතිස්ස අසම්පජානස්ස නිද්දං ඔක්කමතො''ති? ''පඤ්චිමෙ, උපාලි, ආදීනවා මුට්ඨස්සතිස්ස අසම්පජානස්ස නිද්දං ඔක්කමතො. කතමෙ පඤ්ච? දුක්ඛං සුපති, දුක්ඛං පටිබුජ්ඣති, පාපකං සුපිනං පස්සති, දෙවතා න රක්ඛන්ති, අසුචි මුච්චති – ඉමෙ ඛො, උපාලි, පඤ්ච ආදීනවා මුට්ඨස්සතිස්ස අසම්පජානස්ස නිද්දං ඔක්කමතො. පඤ්චිමෙ, උපාලි, ආනිසංසා උපට්ඨිතස්සතිස්ස සම්පජානස්ස නිද්දං ඔක්කමතො. කතමෙ පඤ්ච? සුඛං සුපති, සුඛං පටිබුජ්ඣති, න පාපකං සුපිනං පස්සති, දෙවතා රක්ඛන්ති, අසුචි න මුච්චති – ඉමෙ ඛො, උපාලි, පඤ්ච ආනිසංසා උපට්ඨිතස්සතිස්ස සම්පජානස්ස නිද්දං ඔක්කමතො''ති.

467. ''කති නු ඛො, භන්තෙ, අවන්දියා''ති? ''පඤ්චිමෙ, උපාලි, අවන්දියා. කතමෙ පඤ්ච? අන්තරඝරං පවිට්ඨො අවන්දියො, රච්ඡගතො අවන්දියො, ඔතමසිකො අවන්දියො, අසමන්නාහරන්තො අවන්දියො, සුත්තො අවන්දියො – ඉමෙ ඛො, උපාලි, පඤ්ච අවන්දියා.

''අපරෙපි, උපාලි, පඤ්ච අවන්දියා. කතමෙ පඤ්ච? යාගුපානෙ අවන්දියො, භත්තග්ගෙ අවන්දියො, එකාවත්තො අවන්දියො, අඤ්ඤවිහිතො අවන්දියො, නග්ගො අවන්දියො – ඉමෙ ඛො, උපාලි, පඤ්ච අවන්දියා.

''අපරෙපි , උපාලි, පඤ්ච අවන්දියා. කතමෙ පඤ්ච? ඛාදන්තො අවන්දියො, භුඤ්ජන්තො අවන්දියො, උච්චාරං කරොන්තො අවන්දියො, පස්සාවං කරොන්තො අවන්දියො, උක්ඛිත්තකො අවන්දියො – ඉමෙ ඛො, උපාලි, පඤ්ච අවන්දියා.

''අපරෙපි, උපාලි, පඤ්ච අවන්දියා . කතමෙ පඤ්ච? පුරෙ උපසම්පන්නෙන පච්ඡා උපසම්පන්නො අවන්දියො, අනුපසම්පන්නො අවන්දියො, නානාසංවාසකො වුඩ්ඪතරො අධම්මවාදී අවන්දියො, මාතුගාමො අවන්දියො, පණ්ඩකො අවන්දියො – ඉමෙ ඛො, උපාලි, පඤ්ච අවන්දියා.

''අපරෙපි, උපාලි, පඤ්ච අවන්දියා. කතමෙ පඤ්ච? පාරිවාසිකො අවන්දියො, මූලායපටිකස්සනාරහො අවන්දියො, මානත්තාරහො අවන්දියො, මානත්තචාරිකො අවන්දියො, අබ්භානාරහො අවන්දියො – ඉමෙ ඛො, උපාලි, පඤ්ච අවන්දියා''ති.

468. ''කති නු ඛො, භන්තෙ, වන්දියා''ති? ''පඤ්චිමෙ, උපාලි, වන්දියා. කතමෙ පඤ්ච? පච්ඡා උපසම්පන්නෙන පුරෙ උපසම්පන්නො වන්දියො, නානාසංවාසකො වුඩ්ඪතරො ධම්මවාදී වන්දියො, ආචරියො වන්දියො, උපජ්ඣායො වන්දියො, සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්‍රහ්මකෙ සස්සමණබ්‍රාහ්මණියා පජාය සදෙවමනුස්සාය තථාගතො අරහං සම්මාසම්බුද්ධො වන්දියො – ඉමෙ ඛො, උපාලි, පඤ්ච වන්දියා''ති.

469. ‘‘නවකතරෙන, භන්තෙ, භික්ඛුනා වුඩ්ඪතරස්ස භික්ඛුනො පාදෙ වන්දන්තෙන කති ධම්මෙ අජ්ඣත්තං උපට්ඨාපෙත්වා පාදා වන්දිතබ්බා’’ති? ‘‘නවකතරෙනුපාලි, භික්ඛුනා වුඩ්ඪතරස්ස භික්ඛුනො පාදෙ වන්දන්තෙන පඤ්ච ධම්මෙ අජ්ඣත්තං උපට්ඨාපෙත්වා පාදා වන්දිතබ්බා. කතමෙ පඤ්ච? නවකතරෙනුපාලි, භික්ඛුනා වුඩ්ඪතරස්ස භික්ඛුනො පාදෙ වන්දන්තෙන එකංසං උත්තරාසඞ්ගං කරිත්වා, අඤ්ජලිං පග්ගහෙත්වා , උභොහි පාණිතලෙහි පාදානි පරිසම්බාහන්තෙන, පෙමඤ්ච ගාරවඤ්ච උපට්ඨාපෙත්වා පාදා වන්දිතබ්බා – නවකතරෙනුපාලි භික්ඛුනා වුඩ්ඪතරස්ස භික්ඛුනො පාදෙ වන්දන්තෙන ඉමෙ පඤ්ච ධම්මෙ අජ්ඣත්තං උපට්ඨාපෙත්වා පාදා වන්දිතබ්බා’’ති.

කථිනත්ථාරවග්ගො නිට්ඨිතො චුද්දසමො.

තස්සුද්දානං –

කථිනත්ථාරනිද්දා ච, අන්තරා යාගුබාදනෙ;
පුරෙ ච පාරිවාසි ච, වන්දියො වන්දිතබ්බකන්ති.

උපාලිපඤ්චකං නිට්ඨිතං.

තෙසං වග්ගානං උද්දානං

අනිස්සිතෙන කම්මඤ්ච, වොහාරාවිකම්මෙන ච;
චොදනා ච ධුතඞ්ගා ච, මුසා භික්ඛුනිමෙව ච.

උබ්බාහිකාධිකරණං, භෙදකා පඤ්චමා පුරෙ;
ආවාසිකා කථිනඤ්ච, චුද්දසා සුප්පකාසිතාති.

අත්ථාපත්තිසමුට්ඨානං

1. පාරාජිකං

470. අත්ථාපත්ති අචිත්තකො ආපජ්ජති, සචිත්තකො වුට්ඨාති. අත්ථාපත්ති සචිත්තකො ආපජ්ජති, අචිත්තකො වුට්ඨාති. අත්ථාපත්ති අචිත්තකො ආපජ්ජති, අචිත්තකො වුට්ඨාති. අත්ථාපත්ති සචිත්තකො ආපජ්ජති, සචිත්තකො වුට්ඨාති. අත්ථාපත්ති කුසලචිත්තො ආපජ්ජති, කුසලචිත්තො වුට්ඨාති. අත්ථාපත්ති කුසලචිත්තො ආපජ්ජති, අකුසලචිත්තො වුට්ඨාති. අත්ථාපත්ති කුසලචිත්තො ආපජ්ජති, අබ්‍යාකතචිත්තො වුට්ඨාති. අත්ථාපත්ති අකුසලචිත්තො ආපජ්ජති, කුසලචිත්තො වුට්ඨාති. අත්ථාපත්ති අකුසලචිත්තො ආපජ්ජති, අකුසලචිත්තො වුට්ඨාති. අත්ථාපත්ති අකුසලචිත්තො ආපජ්ජති, අබ්‍යාකතචිත්තො වුට්ඨාති. අත්ථාපත්ති අබ්‍යාකතචිත්තො ආපජ්ජති, කුසලචිත්තො වුට්ඨාති. අත්ථාපත්ති අබ්‍යාකතචිත්තො ආපජ්ජති, අකුසලචිත්තො වුට්ඨාති. අත්ථාපත්ති අබ්‍යාකතචිත්තො ආපජ්ජති, අබ්‍යාකතචිත්තො වුට්ඨාති.

පඨමං පාරාජිකං කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති? පඨමං පාරාජිකං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති. කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො.

දුතියං පාරාජිකං කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති? දුතියං පාරාජිකං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – සියා කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො; සියා වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න කායතො; සියා කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති.

තතියං පාරාජිකං කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති? තතියං පාරාජිකං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – සියා කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො; සියා වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න කායතො; සියා කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති.

චතුත්ථං පාරාජිකං කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති? චතුත්ථං පාරාජිකං තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – සියා කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති , න වාචතො; සියා වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න කායතො; සියා කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති.

චත්තාරො පාරාජිකා නිට්ඨිතා.

2. සඞ්ඝාදිසෙසං

471. උපක්කමිත්වා අසුචිං මොචෙන්තස්ස සඞ්ඝාදිසෙසො කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති? උපක්කමිත්වා අසුචිං මොචෙන්තස්ස සඞ්ඝාදිසෙසො එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො.

මාතුගාමෙන සද්ධිං කායසංසග්ගං සමාපජ්ජන්තස්ස සඞ්ඝාදිසෙසො කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති? මාතුගාමෙන සද්ධිං කායසංසග්ගං සමාපජ්ජන්තස්ස සඞ්ඝාදිසෙසො එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො.

මාතුගාමං දුට්ඨුල්ලාහි වාචාහි ඔභාසෙන්තස්ස සඞ්ඝාදිසෙසො කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති? මාතුගාමං දුට්ඨුල්ලාහි වාචාහි ඔභාසෙන්තස්ස සඞ්ඝාදිසෙසො තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – සියා කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති න වාචතො; සියා වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න කායතො; සියා කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති.

මාතුගාමස්ස සන්තිකෙ අත්තකාමපාරිචරියාය වණ්ණං භාසන්තස්ස සඞ්ඝාදිසෙසො කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති? මාතුගාමස්ස සන්තිකෙ අත්තකාමපාරිචරියාය වණ්ණං භාසන්තස්ස සඞ්ඝාදිසෙසො තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.....

සඤ්චරිත්තං සමාපජ්ජන්තස්ස සඞ්ඝාදිසෙසො කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති? සඤ්චරිත්තං සමාපජ්ජන්තස්ස සඞ්ඝාදිසෙසො ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති – සියා කායතො සමුට්ඨාති, න වාචතො න චිත්තතො; සියා වාචතො සමුට්ඨාති, න කායතො න චිත්තතො; සියා කායතො ච වාචතො ච සමුට්ඨාති, න චිත්තතො; සියා කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො; සියා වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති , න කායතො; සියා කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති.

සඤ්ඤාචිකාය කුටිං කාරාපෙන්තස්ස සඞ්ඝාදිසෙසො කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති? සඤ්ඤාචිකාය කුටිං කාරාපෙන්තස්ස සඞ්ඝාදිසෙසො ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.....

මහල්ලකං විහාරං කාරාපෙන්තස්ස සඞ්ඝාදිසෙසො කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති? මහල්ලකං විහාරං කාරාපෙන්තස්ස සඞ්ඝාදිසෙසො ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.....

භික්ඛුං අමූලකෙන පාරාජිකෙන ධම්මෙන අනුද්ධංසෙන්තස්ස සඞ්ඝාදිසෙසො කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති? භික්ඛුං අමූලකෙන පාරාජිකෙන ධම්මෙන අනුද්ධංසෙන්තස්ස සඞ්ඝාදිසෙසො තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.....

භික්ඛුං අඤ්ඤභාගියස්ස අධිකරණස්ස කිඤ්චි දෙසං ලෙසමත්තං උපාදාය පාරාජිකෙන ධම්මෙන අනුද්ධංසෙන්තස්ස සඞ්ඝාදිසෙසො කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති? භික්ඛුං අඤ්ඤභාගියස්ස අධිකරණස්ස කිඤ්චි දෙසං ලෙසමත්තං උපාදාය පාරාජිකෙන ධම්මෙන අනුද්ධංසෙන්තස්ස සඞ්ඝාදිසෙසො තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති…පෙ.....

සඞ්ඝභෙදකස්ස භික්ඛුනො යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජන්තස්ස සඞ්ඝාදිසෙසො කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති? සඞ්ඝභෙදකස්ස භික්ඛුනො යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජන්තස්ස සඞ්ඝාදිසෙසො එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති.

භෙදකානුවත්තකානං භික්ඛූනං යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජන්තානං සඞ්ඝාදිසෙසො කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති? භෙදකානුවත්තකානං භික්ඛූනං යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජන්තානං සඞ්ඝාදිසෙසො එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති.

දුබ්බචස්ස භික්ඛුනො යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජන්තස්ස සඞ්ඝාදිසෙසො කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති? දුබ්බචස්ස භික්ඛුනො යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජන්තස්ස සඞ්ඝාදිසෙසො එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති.

කුලදූසකස්ස භික්ඛුනො යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජන්තස්ස සඞ්ඝාදිසෙසො කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති? කුලදූසකස්ස භික්ඛුනො යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජන්තස්ස සඞ්ඝාදිසෙසො එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති.

තෙරස සඞ්ඝාදිසෙසා නිට්ඨිතා.

472. …පෙ.... අනාදරියං පටිච්ච උදකෙ උච්චාරං වා පස්සාවං වා ඛෙළං වා කරොන්තස්ස දුක්කටං කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨාති? අනාදරියං පටිච්ච උදකෙ උච්චාරං වා පස්සාවං වා ඛෙළං වා කරොන්තස්ස දුක්කටං එකෙන සමුට්ඨානෙන සමුට්ඨාති – කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨාති, න වාචතො.

සෙඛියා නිට්ඨිතා.

3. පාරාජිකාදි

473. චත්තාරො පාරාජිකා කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨහන්ති? චත්තාරො පාරාජිකා තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨහන්ති – සියා කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨහන්ති, න වාචතො; සියා වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨහන්ති, න කායතො; සියා කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨහන්ති.

තෙරස සඞ්ඝාදිසෙසා කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨහන්ති? තෙරස සඞ්ඝාදිසෙසා ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨහන්ති – සියා කායතො සමුට්ඨහන්ති, න වාචතො න චිත්තතො; සියා වාචතො සමුට්ඨහන්ති, න කායතො න චිත්තතො; සියා කායතො ච වාචතො න සමුට්ඨහන්ති, න චිත්තතො; සියා කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨහන්ති, න වාචතො; සියා වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨහන්ති, න කායතො; සියා කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨහන්ති.

ද්වෙ අනියතා කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨහන්ති? ද්වෙ අනියතා තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨහන්ති – සියා කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨහන්ති, න වාචතො; සියා වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨහන්ති, න කායතො; සියා කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨහන්ති.

තිංස නිස්සග්ගියා පාචිත්තියා කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨහන්ති? තිංස නිස්සග්ගියා පාචිත්තියා ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨහන්ති – සියා කායතො සමුට්ඨහන්ති, න වාචතො න චිත්තතො; සියා වාචතො සමුට්ඨහන්ති, න කායතො න චිත්තතො; සියා කායතො ච වාචතො ච සමුට්ඨහන්ති, න චිත්තතො; සියා කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨහන්ති, න වාචතො; සියා වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨහන්ති, න කායතො; සියා කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨහන්ති.

ද්වෙනවුති පාචිත්තියා කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨන්ති? ද්වෙනවුති පාචිත්තියා ඡහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨන්ති – සියා කායතො සමුට්ඨන්ති, න වාචතො න චිත්තතො; සියා වාචතො සමුට්ඨන්ති, න කායතො න චිත්තතො; සියා කායතො ච වාචතො ච සමුට්ඨන්ති, න චිත්තතො; සියා කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨන්ති න වාචතො; සියා වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨන්ති, න කායතො; සියා කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨන්ති.

චත්තාරො පාටිදෙසනීයා කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨන්ති? චත්තාරො පාටිදෙසනීයා චතූහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨන්ති – සියා කායතො සමුට්ඨන්ති, න වාචතො න චිත්තතො; සියා කායතො ච වාචතො ච සමුට්ඨන්ති, න චිත්තතො; සියා කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨන්ති, න වාචතො; සියා කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨන්ති.

පඤ්චසත්තති සෙඛියා කතිහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨන්ති? පඤ්චසත්තති සෙඛියා තීහි සමුට්ඨානෙහි සමුට්ඨන්ති – සියා කායතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨන්ති, න වාචතො; සියා වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨන්ති, න කායතො; සියා කායතො ච වාචතො ච චිත්තතො ච සමුට්ඨන්ති.

සමුට්ඨානං නිට්ඨිතං.

තස්සුද්දානං –

අචිත්තකුසලා චෙව, සමුට්ඨානඤ්ච සබ්බථා;
යථාධම්මෙන ඤායෙන, සමුට්ඨානං විජානථාති.

දුතියගාථාසඞ්ගණිකං

1. කායිකාදිආපත්ති

474. කති ආපත්තියො කායිකා, කති වාචසිකා කතා.

ඡාදෙන්තස්ස කති ආපත්තියො, කති සංසග්ගපච්චයා.

ඡාපත්තියො කායිකා, ඡ වාචසිකා කතා;
ඡාදෙන්තස්ස තිස්සො ආපත්තියො, පඤ්ච සංසග්ගපච්චයා.

අරුණුග්ගෙ කති ආපත්තියො, කති යාවතතියකා;
කතෙත්ථ අට්ඨ වත්ථුකා, කතිහි සබ්බසඞ්ගහො.

අරුණුග්ගෙ තිස්සො ආපත්තියො, ද්වෙ යාවතතියකා;
එකෙත්ථ අට්ඨ වත්ථුකා, එකෙන සබ්බසඞ්ගහො.

විනයස්ස කති මූලානි, යානි බුද්ධෙන පඤ්ඤත්තා;
විනයගරුකා කති වුත්තා, දුට්ඨුල්ලච්ඡාදනා කති.

විනයස්ස ද්වෙ මූලානි, යානි බුද්ධෙන පඤ්ඤත්තා;
විනයගරුකා ද්වෙ වුත්තා, ද්වෙ දුට්ඨුල්ලච්ඡාදනා.

ගාමන්තරෙ කති ආපත්තියො, කති නදිපාරපච්චයා;
කතිමංසෙසු ථුල්ලච්චයං, කතිමංසෙසු දුක්කටං.

ගාමන්තරෙ චතස්සො ආපත්තියො, චතස්සො නදිපාරපච්චයා;
එකමංසෙ ථුල්ලච්චයං, නවමංසෙසු දුක්කටං.

කති වාචසිකා රත්තිං, කති වාචසිකා දිවා;
දදමානස්ස කති ආපත්තියො, පටිග්ගණ්හන්තස්ස කිත්තකා.

ද්වෙ වාචසිකා රත්තිං, ද්වෙ වාචසිකා දිවා;
දදමානස්ස තිස්සො ආපත්තියො, චත්තාරො ච පටිග්ගහෙ.

2. දෙසනාගාමිනියාදිආපත්ති

475. කති දෙසනාගාමිනියො, කති සප්පටිකම්මා කතා;
කතෙත්ථ අප්පටිකම්මා වුත්තා, බුද්ධෙනාදිච්චබන්ධුනා.

පඤ්ච දෙසනාගාමිනියො, ඡ සප්පටිකම්මා කතා;
එකෙත්ථ අප්පටිකම්මා වුත්තා, බුද්ධෙනාදිච්චබන්ධුනා.

විනයගරුකා කති වුත්තා, කායවාචසිකානි ච;
කති විකාලෙ ධඤ්ඤරසො, කති ඤත්තිචතුත්ථෙන සම්මුති.

විනයගරුකා ද්වෙ වුත්තා, කායවාචසිකානි ච;
එකො විකාලෙ ධඤ්ඤරසො, එකා ඤත්තිචතුත්ථෙන සම්මුති.

පාරාජිකා කායිකා කති, කති සංවාසකභූමියො;
කතිනං රත්තිච්ඡෙදො, පඤ්ඤත්තා ද්වඞ්ගුලා කති.

පාරාජිකා කායිකා ද්වෙ, ද්වෙ සංවාසකභූමියො;
ද්වින්නං රත්තිච්ඡෙදො, පඤ්ඤත්තා ද්වඞ්ගුලා දුවෙ.

කතත්තානං වධිත්වාන, කතිහි සඞ්ඝො භිජ්ජති;

කතෙත්ථ පඨමාපත්තිකා, ඤත්තියා කරණා කති.

ද්වෙ අත්තානං වධිත්වාන, ද්වීහි සඞ්ඝො භිජ්ජති;
ද්වෙත්ථ පඨමාපත්තිකා, ඤත්තියා කරණා දුවෙ.

පාණාතිපාතෙ කති ආපත්තියො, වාචා පාරාජිකා කති;
ඔභාසනා කති වුත්තා, සඤ්චරිත්තෙන වා කති.

පාණාතිපාතෙ තිස්සො ආපත්තියො;
වාචා පාරාජිකා තයො;
ඔභාසනා තයො වුත්තා;
සඤ්චරිත්තෙන වා තයො.

කති පුග්ගලා න උපසම්පාදෙතබ්බා, කති කම්මානං සඞ්ගහා;
නාසිතකා කති වුත්තා, කතිනං එකවාචිකා.

තයො පුග්ගලා න උපසම්පාදෙතබ්බා, තයො කම්මානං සඞ්ගහා;
නාසිතකා තයො වුත්තා, තිණ්ණන්නං එකවාචිකා.

අදින්නාදානෙ කති ආපත්තියො, කති මෙථුනපච්චයා;
ඡින්දන්තස්ස කති ආපත්තියො, කති ඡඩ්ඩිතපච්චයා.

අදින්නාදානෙ තිස්සො ආපත්තියො, චතස්සො මෙථුනපච්චයා;
ඡින්දන්තස්ස තිස්සො ආපත්තියො, පඤ්ච ඡඩ්ඩිතපච්චයා.

භික්ඛුනොවාදකවග්ගස්මිං , පාචිත්තියෙන දුක්කටා;
කතෙත්ථ නවකා වුත්තා, කතිනං චීවරෙන ච.

භික්ඛුනොවාදකවග්ගස්මිං , පාචිත්තියෙන දුක්කටා කතා;
චතුරෙත්ථ නවකා වුත්තා, ද්වින්නං චීවරෙන ච.

භික්ඛුනීනඤ්ච අක්ඛාතා, පාටිදෙසනියා කති;
භුඤ්ජන්තාමකධඤ්ඤෙන, පාචිත්තියෙන දුක්කටා කති.

භික්ඛුනීනඤ්ච අක්ඛාතා, අට්ඨ පාටිදෙසනීයා කතා;
භුඤ්ජන්තාමකධඤ්ඤෙන, පාචිත්තියෙන දුක්කටා කතා.

ගච්ඡන්තස්ස කති ආපත්තියො, ඨිතස්ස චාපි කිත්තකා;
නිසින්නස්ස කති ආපත්තියො, නිපන්නස්සාපි කිත්තකා.

ගච්ඡන්තස්ස චතස්සො ආපත්තියො, ඨිතස්ස චාපි තත්තකා;
නිසින්නස්ස චතස්සො ආපත්තියො, නිපන්නස්සාපි තත්තකා.

3. පාචිත්තියං

476. කති පාචිත්තියානි, සබ්බානි නානාවත්ථුකානි;
අපුබ්බං අචරිමං, ආපජ්ජෙය්‍ය එකතො.

පඤ්ච පාචිත්තියානි, සබ්බානි නානාවත්ථුකානි;
අපුබ්බං අචරිමං, ආපජ්ජෙය්‍ය එකතො.

කති පාචිත්තියානි, සබ්බානි නානාවත්ථුකානි;
අපුබ්බං අචරිමං, ආපජ්ජෙය්‍ය එකතො.

න පාචිත්තියානි, සබ්බානි නානාවත්ථුකානි;
අපුබ්බං අචරිමං, ආපජ්ජෙය්‍ය එකතො.

කති පාචිත්තියානි, සබ්බානි නානාවත්ථුකානි;
කති වාචාය දෙසෙය්‍ය, වුත්තා ආදිච්චබන්ධුනා.

පඤ්ච පාචිත්තියානි, සබ්බානි නානාවත්ථුකානි;
එකවාචාය දෙසෙය්‍ය, වුත්තා ආදිච්චබන්ධුනා.

කති පාචිත්තියානි, සබ්බානි නානාවත්ථුකානි;
කති වාචාය දෙසෙය්‍ය, වුත්තා ආදිච්චබන්ධුනා.

නව පාචිත්තියානි, සබ්බානි නානාවත්ථුකානි;
එකවාචාය දෙසෙය්‍ය, වුත්තා ආදිච්චබන්ධුනා.

කති පාචිත්තියානි, සබ්බානි නානාවත්ථුකානි;
කිඤ්ච කිත්තෙත්වා දෙසෙය්‍ය, වුත්තා ආදිච්චබන්ධුනා.

පඤ්ච පාචිත්තියානි, සබ්බානි නානාවත්ථුකානි;
වත්ථුං කිත්තෙත්වා දෙසෙය්‍ය, වුත්තා ආදිච්චබන්ධුනා.

කති පාචිත්තියානි, සබ්බානි නානාවත්ථුකානි;
කිඤ්ච කිත්තෙත්වා දෙසෙය්‍ය, වුත්තා ආදිච්චබන්ධුනා.

නව පාචිත්තියානි, සබ්බානි නානාවත්ථුකානි;
වත්ථුං කිත්තෙත්වා දෙසෙය්‍ය, වුත්තා ආදිච්චබන්ධුනා.

යාවතතියකෙ කති ආපත්තියො, කති වොහාරපච්චයා;
ඛාදන්තස්ස කති ආපත්තියො, කති භොජනපච්චයා.

යාවතතියකෙ තිස්සො ආපත්තියො, ඡ වොහාරපච්චයා;
ඛාදන්තස්ස තිස්සො ආපත්තියො, පඤ්ච භොජනපච්චයා.

සබ්බා යාවතතියකා, කති ඨානානි ගච්ඡන්ති;
කතිනඤ්චෙව ආපත්ති, කතිනං අධිකරණෙන ච.

සබ්බා යාවතතියකා, පඤ්ච ඨානානි ගච්ඡන්ති;
පඤ්චන්නඤ්චෙව ආපත්ති, පඤ්චන්නං අධිකරණෙන ච.

කතිනං විනිච්ඡයො හොති, කතිනං වූපසමෙන ච;
කතිනඤ්චෙව අනාපත්ති, කතිහි ඨානෙහි සොභති.

පඤ්චන්නං විනිච්ඡයො හොති, පඤ්චන්නං වූපසමෙන ච;
පඤ්චන්නඤ්චෙව අනාපත්ති, තීහි ඨානෙහි සොභති.

කති කායිකා රත්තිං, කති කායිකා දිවා;
නිජ්ඣායන්තස්ස කති ආපත්ති, කති පිණ්ඩපාතපච්චයා.

ද්වෙ කායිකා රත්තිං, ද්වෙ කායිකා දිවා;
නිජ්ඣායන්තස්ස එකා ආපත්ති, එකා පිණ්ඩපාතපච්චයා.

කතානිසංසෙ සම්පස්සං, පරෙසං සද්ධාය දෙසයෙ;
උක්ඛිත්තකා කති වුත්තා, කති සම්මාවත්තනා.

අට්ඨානිසංසෙ සම්පස්සං, පරෙසං සද්ධාය දෙසයෙ;
උක්ඛිත්තකා තයො වුත්තා, තෙචත්තාලීස සම්මාවත්තනා.

කති ඨානෙ මුසාවාදො, කති පරමන්ති වුච්චති;
කති පාටිදෙසනීයා, කතිනං දෙසනාය ච.

පඤ්ච ඨානෙ මුසාවාදො, චුද්දස පරමන්ති වුච්චති;
ද්වාදස පාටිදෙසනීයා, චතුන්නං දෙසනාය ච.

කතඞ්ගිකො මුසාවාදො, කති උපොසථඞ්ගානි;
කති දූතෙය්‍යඞ්ගානි, කති තිත්ථියවත්තනා.

අට්ඨඞ්ගිකො මුසාවාදො, අට්ඨ උපොසථඞ්ගානි;
අට්ඨ දූතෙය්‍යඞ්ගානි, අට්ඨ තිත්ථියවත්තනා.

කතිවාචිකා උපසම්පදා, කතිනං පච්චුට්ඨාතබ්බං;
කතිනං ආසනං දාතබ්බං, භික්ඛුනොවාදකො කතිහි.

අට්ඨවාචිකා උපසම්පදා, අට්ඨන්නං පච්චුට්ඨාතබ්බං;
අට්ඨන්නං ආසනං දාතබ්බං, භික්ඛුනොවාදකො අට්ඨහි.

කතිනං ඡෙජ්ජං හොති, කතිනං ථුල්ලච්චයං;
කතිනඤ්චෙව අනාපත්ති, සබ්බෙසං එකවත්ථුකා.

එකස්ස ඡෙජ්ජං හොති, චතුන්නං ථුල්ලච්චයං;
චතුන්නඤ්චෙව අනාපත්ති, සබ්බෙසං එකවත්ථුකා.

කති ආඝාතවත්ථූනි, කතිහි සඞ්ඝො භිජ්ජති;
කතෙත්ථ පඨමාපත්තිකා, ඤත්තියා කරණා කති.

නව ආඝාතවත්ථූනි, නවහි සඞ්ඝො භිජ්ජති;
නවෙත්ථ පඨමාපත්තිකා, ඤත්තියා කරණා නව.

4. අවන්දනීයපුග්ගලාදි

477. කති පුග්ගලා නාභිවාදෙතබ්බා, අඤ්ජලිසාමීචෙන ච;
කතිනං දුක්කටං හොති, කති චීවරධාරණා.

දස පුග්ගලා නාභිවාදෙතබ්බා, අඤ්ජලිසාමීචෙන ච;
දසන්නං දුක්කටං හොති, දස චීවරධාරණා.

කතිනං වස්සංවුට්ඨානං, දාතබ්බං ඉධ චීවරං;
කතිනං සන්තෙ දාතබ්බං, කතිනඤ්චෙව න දාතබ්බං.

පඤ්චන්නං වස්සංවුට්ඨානං, දාතබ්බං ඉධ චීවරං;
සත්තන්නං සන්තෙ දාතබ්බං, සොළසන්නං න දාතබ්බං.

කතිසතං රත්තිසතං, ආපත්තියො ඡාදයිත්වාන;
කති රත්තියො වසිත්වාන, මුච්චෙය්‍ය පාරිවාසිකො.

දසසතං රත්තිසතං, ආපත්තියො ඡාදයිත්වාන;
දස රත්තියො වසිත්වාන, මුච්චෙය්‍ය පාරිවාසිකො.

කති කම්මදොසා වුත්තා, බුද්ධෙනාදිච්චබන්ධුනා;
චම්පායං විනයවත්ථුස්මිං, සබ්බෙව අධම්මිකා [සබ්බෙ අධම්මිකා (සී. ස්‍යා.)] කති.

ද්වාදස කම්මදොසා වුත්තා, බුද්ධෙනාදිච්චබන්ධුනා;
චම්පායං විනයවත්ථුස්මිං, සබ්බෙව අධම්මිකා [සබ්බෙවාධම්මිකා (සී.), සබ්බෙ අධම්මිකා (ස්‍යා.)] කතා.

කති කම්මසම්පත්තියො වුත්තා, බුද්ධෙනාදිච්චබන්ධුනා;
චම්පායං විනයවත්ථුස්මිං, සබ්බෙව ධම්මිකා කති.

චතස්සො කම්මසම්පත්තියො වුත්තා, බුද්ධෙනාදිච්චබන්ධුනා;

චම්පායං විනයවත්ථුස්මිං, සබ්බෙව ධම්මිකා කතා.

කති කම්මානි වුත්තානි, බුද්ධෙනාදිච්චබන්ධුනා;
චම්පායං විනයවත්ථුස්මිං, ධම්මිකා අධම්මිකා කති.

ඡ කම්මානි වුත්තානි, බුද්ධෙනාදිච්චබන්ධුනා;
චම්පායං විනයවත්ථුස්මිං, එකෙත්ථ ධම්මිකා කතා;
පඤ්ච අධම්මිකා වුත්තා, බුද්ධෙනාදිච්චබන්ධුනා.

කති කම්මානි වුත්තානි, බුද්ධෙනාදිච්චබන්ධුනා;
චම්පායං විනයවත්ථුස්මිං, ධම්මිකා අධම්මිකා කති.

චත්තාරි කම්මානි වුත්තානි, බුද්ධෙනාදිච්චබන්ධුනා;
චම්පායං විනයවත්ථුස්මිං, එකෙත්ථ ධම්මිකා කතා;
තයො අධම්මිකා වුත්තා, බුද්ධෙනාදිච්චබන්ධුනා.

යං දෙසිතංනන්තජිනෙන තාදිනා;
ආපත්තික්ඛන්ධානි විවෙකදස්සිනා;
කතෙත්ථ සම්මන්ති විනා සමථෙහි;
පුච්ඡාමි තං බ්‍රූහි විභඞ්ගකොවිද.

යං දෙසිතංනන්තජිනෙන තාදිනා;
ආපත්තික්ඛන්ධානි විවෙකදස්සිනා;
එකෙත්ථ සම්මති විනා සමථෙහි;
එතං තෙ අක්ඛාමි විභඞ්ගකොවිද.

කති ආපායිකා වුත්තා, බුද්ධෙනාදිච්චබන්ධුනා;
විනයං පටිජානන්තස්ස, විනයානි [විසයානි (සී.ස්‍යා. එවමුපරිපි)] සුණොම තෙ.

ඡළූනදියඩ්ඪසතා වුත්තා, බුද්ධෙනාදිච්චබන්ධුනා;
ආපායිකා නෙරයිකා, කප්පට්ඨා සඞ්ඝභෙදකා;
විනයං පටිජානන්තස්ස, විනයානි සුණොහි මෙ.

කති නාපායිකා වුත්තා, බුද්ධෙනාදිච්චබන්ධුනා;
විනයං පටිජානන්තස්ස, විනයානි සුණොම තෙ.

අට්ඨාරස නාපායිකා වුත්තා, බුද්ධෙනාදිච්චබන්ධුනා;
විනයං පටිජානන්තස්ස, විනයානි සුණොහි මෙ.

කති අට්ඨකා වුත්තා, බුද්ධෙනාදිච්චබන්ධුනා;
විනයං පටිජානන්තස්ස, විනයානි සුණොම තෙ.

අට්ඨාරස අට්ඨකා වුත්තා, බුද්ධෙනාදිච්චබන්ධුනා;
විනයං පටිජානන්තස්ස, විනයානි සුණොහි මෙ.

5. සොළසකම්මාදි

478. කති කම්මානි වුත්තානි, බුද්ධෙනාදිච්චබන්ධුනා;
විනයං පටිජානන්තස්ස, විනයානි සුණොම තෙ.

සොළස කම්මානි වුත්තානි, බුද්ධෙනාදිච්චබන්ධුනා;
විනයං පටිජානන්තස්ස, විනයානි සුණොහි මෙ.

කති කම්මදොසා වුත්තා, බුද්ධෙනාදිච්චබන්ධුනා;
විනයං පටිජානන්තස්ස, විනයානි සුණොම තෙ.

ද්වාදස කම්මදොසා වුත්තා, බුද්ධෙනාදිච්චබන්ධුනා;

විනයං පටිජානන්තස්ස, විනයානි සුණොහි මෙ.

කති කම්මසම්පත්තියො වුත්තා, බුද්ධෙනාදිච්චබන්ධුනා;
විනයං පටිජානන්තස්ස, විනයානි සුණොම තෙ.

චතස්සො කම්මසම්පත්තියො වුත්තා, බුද්ධෙනාදිච්චබන්ධුනා;
විනයං පටිජානන්තස්ස, විනයානි සුණොහි මෙ.

කති කම්මානි වුත්තානි, බුද්ධෙනාදිච්චබන්ධුනා;
විනයං පටිජානන්තස්ස, විනයානි සුණොම තෙ.

ඡ කම්මානි වුත්තානි, බුද්ධෙනාදිච්චබන්ධුනා;
විනයං පටිජානන්තස්ස, විනයානි සුණොහි මෙ.

කති කම්මානි වුත්තානි, බුද්ධෙනාදිච්චබන්ධුනා;
විනයං පටිජානන්තස්ස, විනයානි සුණොම තෙ.

චත්තාරි කම්මානි වුත්තානි, බුද්ධෙනාදිච්චබන්ධුනා;
විනයං පටිජානන්තස්ස, විනයානි සුණොහි මෙ.

කති පාරාජිකා වුත්තා, බුද්ධෙනාදිච්චබන්ධුනා;
විනයං පටිජානන්තස්ස, විනයානි සුණොම තෙ.

අට්ඨ පාරාජිකා වුත්තා, බුද්ධෙනාදිච්චබන්ධුනා;
විනයං පටිජානන්තස්ස, විනයානි සුණොහි මෙ.

කති සඞ්ඝාදිසෙසා වුත්තා, බුද්ධෙනාදිච්චබන්ධුනා;
විනයං පටිජානන්තස්ස, විනයානි සුණොම තෙ.

තෙවීස සඞ්ඝාදිසෙසා වුත්තා, බුද්ධෙනාදිච්චබන්ධුනා;
විනයං පටිජානන්තස්ස, විනයානි සුණොහි මෙ.

කති අනියතා වුත්තා, බුද්ධෙනාදිච්චබන්ධුනා;
විනයං පටිජානන්තස්ස, විනයානි සුණොම තෙ.

ද්වෙ අනියතා වුත්තා, බුද්ධෙනාදිච්චබන්ධුනා;
විනයං පටිජානන්තස්ස, විනයානි සුණොහි මෙ.

කති නිස්සග්ගියා වුත්තා, බුද්ධෙනාදිච්චබන්ධුනා;
විනයං පටිජානන්තස්ස, විනයානි සුණොම තෙ.

ද්වෙචත්තාලීස නිස්සග්ගියා වුත්තා, බුද්ධෙනාදිච්චබන්ධුනා;
විනයං පටිජානන්තස්ස, විනයානි සුණොහි මෙ.

කති පාචිත්තියා වුත්තා, බුද්ධෙනාදිච්චබන්ධුනා;
විනයං පටිජානන්තස්ස, විනයානි සුණොම තෙ.

අට්ඨාසීතිසතං පාචිත්තියා වුත්තා, බුද්ධෙනාදිච්චබන්ධුනා;
විනයං පටිජානන්තස්ස, විනයානි සුණොහි මෙ.

කති පාටිදෙසනීයා වුත්තා, බුද්ධෙනාදිච්චබන්ධුනා;
විනයං පටිජානන්තස්ස, විනයානි සුණොම තෙ.

ද්වාදස පාටිදෙසනීයා වුත්තා, බුද්ධෙනාදිච්චබන්ධුනා;
විනයං පටිජානන්තස්ස, විනයානි සුණොහි මෙ.

කති සෙඛියා වුත්තා, බුද්ධෙනාදිච්චබන්ධුනා;

විනයං පටිජානන්තස්ස, විනයානි සුණොම තෙ.

පඤ්චසත්තති සෙඛියා වුත්තා, බුද්ධෙනාදිච්චබන්ධුනා;
විනයං පටිජානන්තස්ස, විනයානි සුණොහි මෙ.

යාව සුපුච්ඡිතං තයා, යාව සුවිස්සජ්ජිතං මයා;
පුච්ඡාවිස්සජ්ජනාය වා, නත්ථි කිඤ්චි අසුත්තකන්ති.

දුතියගාථාසඞ්ගණිකං නිට්ඨිතං.

සෙදමොචනගාථා

1. අවිප්පවාසපඤ්හා

479. අසංවාසො භික්ඛූහි ච භික්ඛුනීහි ච;
සම්භොගො එකච්චො තහිං න ලබ්භති;
අවිප්පවාසෙන අනාපත්ති;
පඤ්හා මෙසා කුසලෙහි චින්තිතා.

අවිස්සජ්ජියං අවෙභඞ්ගියං;
පඤ්ච වුත්තා මහෙසිනා;
විස්සජ්ජන්තස්ස පරිභුඤ්ජන්තස්ස අනාපත්ති;
පඤ්හා මෙසා කුසලෙහි චින්තිතා.

දස පුග්ගලෙ න වදාමි, එකාදස විවජ්ජිය;
වුඩ්ඪං වන්දන්තස්ස ආපත්ති, පඤ්හා මෙසා කුසලෙහි චින්තිතා.

න උක්ඛිත්තකො න ච පන පාරිවාසිකො;
න සඞ්ඝභින්නො න ච පන පක්ඛසඞ්කන්තො;
සමානසංවාසකභූමියා ඨිතො;
කථං නු සික්ඛාය අසාධාරණො සියා;
පඤ්හා මෙසා කුසලෙහි චින්තිතා.

උපෙති ධම්මං පරිපුච්ඡමානො, කුසලං අත්ථූපසඤ්හිතං;
න ජීවති න මතො න නිබ්බුතො, තං පුග්ගලං කතමං වදන්ති බුද්ධා;
පඤ්හා මෙසා කුසලෙහි චින්තිතා.

උබ්භක්ඛකෙ න වදාමි, අධො නාභිං විවජ්ජිය;
මෙථුනධම්මපච්චයා, කථං පාරාජිකො සියා;
පඤ්හා මෙසා කුසලෙහි චින්තිතා.

භික්ඛු සඤ්ඤාචිකාය කුටිං කරොති;
අදෙසිතවත්ථුකං පමාණාතික්කන්තං;
සාරම්භං අපරික්කමනං අනාපත්ති;
පඤ්හා මෙසා කුසලෙහි චින්තිතා.

භික්ඛු සඤ්ඤාචිකාය කුටිං කරොති;
දෙසිතවත්ථුකං පමාණිකං;
අනාරම්භං සපරික්කමනං ආපත්ති;
පඤ්හා මෙසා කුසලෙහි චින්තිතා.

න කායිකං කිඤ්චි පයොගමාචරෙ;
න චාපි වාචාය පරෙ භණෙය්‍ය;
ආපජ්ජෙය්‍ය ගරුකං ඡෙජ්ජවත්ථුං;
පඤ්හා මෙසා කුසලෙහි චින්තිතා.

න කායිකං වාචසිකඤ්ච කිඤ්චි;
මනසාපි සන්තො න කරෙය්‍ය පාපං;
සො නාසිතො කින්ති සුනාසිතො භවෙ;
පඤ්හා මෙසා කුසලෙහි චින්තිතා.

අනාලපන්තො මනුජෙන කෙනචි;
වාචාගිරං නො ච පරෙ භණෙය්‍ය;
ආපජ්ජෙය්‍ය වාචසිකං න කායිකං;
පඤ්හා මෙසා කුසලෙහි චින්තිතා.

සික්ඛාපදා බුද්ධවරෙන වණ්ණිතා;
සඞ්ඝාදිසෙසා චතුරො භවෙය්‍යුං;
ආපජ්ජෙය්‍ය එකපයොගෙන සබ්බෙ;
පඤ්හා මෙසා කුසලෙහි චින්තිතා.

උභො එකතො උපසම්පන්නා;
උභින්නං හත්ථතො චීවරං පටිග්ගණ්හෙය්‍ය;
සියා ආපත්තියො නානා;
පඤ්හා මෙසා කුසලෙහි චින්තිතා.

චතුරො ජනා සංවිධාය;
ගරුභණ්ඩං අවාහරුං;
තයො පාරාජිකා එකො න පාරාජිකො;
පඤ්හා මෙසා කුසලෙහි චින්තිතා.

2. පාරාජිකාදිපඤ්හා

480. ඉත්ථී ච අබ්භන්තරෙ සියා,
භික්ඛු ච බහිද්ධා සියා;
ඡිද්දං තස්මිං ඝරෙ නත්ථි;
මෙථුනධම්මපච්චයා;
කථං පාරාජිකො සියා;
පඤ්හා මෙසා කුසලෙහි චින්තිතා.

තෙලං මධුං ඵාණිතඤ්චාපි සප්පිං;
සාමං ගහෙත්වාන නික්ඛිපෙය්‍ය;
අවීතිවත්තෙ සත්තාහෙ;
සති පච්චයෙ පරිභුඤ්ජන්තස්ස ආපත්ති;
පඤ්හා මෙසා කුසලෙහි චින්තිතා.

නිස්සග්ගියෙන ආපත්ති;
සුද්ධකෙන පාචිත්තියං;
ආපජ්ජන්තස්ස එකතො;
පඤ්හා මෙසා කුසලෙහි චින්තිතා.

භික්ඛූ සියා වීසතියා සමාගතා;
කම්මං කරෙය්‍යුං සමග්ගසඤ්ඤිනො;
භික්ඛූ සියා ද්වාදසයොජනෙ ඨිතො;
කම්මඤ්ච තං කුප්පෙය්‍ය වග්ගපච්චයා;
පඤ්හා මෙසා කුසලෙහි චින්තිතා.

පදවීතිහාරමත්තෙන වාචාය භණිතෙන ච;
සබ්බානි ගරුකානි සප්පටිකම්මානි;
චතුසට්ඨී ආපත්තියො ආපජ්ජෙය්‍ය එකතො;
පඤ්හා මෙසා කුසලෙහි චින්තිතා.

නිවත්ථො අන්තරවාසකෙන;
දිගුණං සඞ්ඝාටිං පාරුතො;
සබ්බානි තානි නිස්සග්ගියානි හොන්ති;
පඤ්හා මෙසා කුසලෙහි චින්තිතා.

න චාපි ඤත්ති න ච පන කම්මවාචා;
න චෙහි භික්ඛූති ජිනො අවොච;
සරණගමනම්පි න තස්ස අත්ථි;
උපසම්පදා චස්ස අකුප්පා;
පඤ්හා මෙසා කුසලෙහි චින්තිතා.

ඉත්ථිං හනෙ න මාතරං, පුරිසඤ්ච න පිතරං හනෙ;

හනෙය්‍ය අනරියං මන්දො, තෙන චානන්තරං ඵුසෙ;
පඤ්හා මෙසා කුසලෙහි චින්තිතා.

ඉත්ථිං හනෙ ච මාතරං, පුරිසඤ්ච පිතරං හනෙ;
මාතරං පිතරං හන්ත්වා, න තෙනානන්තරං ඵුසෙ;
පඤ්හා මෙසා කුසලෙහි චින්තිතා.

අචොදයිත්වා අස්සාරයිත්වා;
අසම්මුඛීභූතස්ස කරෙය්‍ය කම්මං;
කතඤ්ච කම්මං සුකතං භවෙය්‍ය;
කාරකො ච සඞ්ඝො අනාපත්තිකො සියා;
පඤ්හා මෙසා කුසලෙහි චින්තිතා.

චොදයිත්වා සාරයිත්වා;
සම්මුඛීභූතස්ස කරෙය්‍ය කම්මං;
කතඤ්ච කම්මං අකතං භවෙය්‍ය;
කාරකො ච සඞ්ඝො සාපත්තිකො සියා;
පඤ්හා මෙසා කුසලෙහි චින්තිතා.

ඡින්දන්තස්ස ආපත්ති, ඡින්දන්තස්ස අනාපත්ති;
ඡාදෙන්තස්ස ආපත්ති, ඡාදෙන්තස්ස අනාපත්ති;
පඤ්හා මෙසා කුසලෙහි චින්තිතා.

සච්චං භණන්තො ගරුකං, මුසා ච ලහු භාසතො;
මුසා භණන්තො ගරුකං, සච්චඤ්ච ලහු භාසතො;
පඤ්හා මෙසා කුසලෙහි චින්තිතා.

3. පාචිත්තියාදිපඤ්හා

481. අධිට්ඨිතං රජනාය රත්තං;
කප්පකතම්පි සන්තං;
පරිභුඤ්ජන්තස්ස ආපත්ති;
පඤ්හා මෙසා කුසලෙහි චින්තිතා.

අත්ථඞ්ගතෙ සූරියෙ භික්ඛු මංසානි ඛාදති;
න උම්මත්තකො න ච පන ඛිත්තචිත්තො;
න චාපි සො වෙදනාට්ටො භවෙය්‍ය;
න චස්ස හොති ආපත්ති;
සො ච ධම්මො සුගතෙන දෙසිතො;
පඤ්හා මෙසා කුසලෙහි චින්තිතා.

න රත්තචිත්තො න ච පන ථෙය්‍යචිත්තො;
න චාපි සො පරං මරණාය චෙතයි;
සලාකං දෙන්තස්ස හොති ඡෙජ්ජං;
පටිග්ගණ්හන්තස්ස ථුල්ලච්චයං;
පඤ්හා මෙසා කුසලෙහි චින්තිතා.

න චාපි ආරඤ්ඤකං සාසඞ්කසම්මතං;
න චාපි සඞ්ඝෙන සම්මුති දින්නා;
න චස්ස කඨිනං අත්ථතං තත්ථෙව;
චීවරං නික්ඛිපිත්වා ගච්ඡෙය්‍ය අඩ්ඪයොජනං;
තත්ථෙව අරුණං උග්ගච්ඡන්තස්ස අනාපත්ති;
පඤ්හා මෙසා කුසලෙහි චින්තිතා.

කායිකානි න වාචසිකානි;
සබ්බානි නානාවත්ථුකානි;
අපුබ්බං අචරිමං ආපජ්ජෙය්‍ය එකතො;
පඤ්හා මෙසා කුසලෙහි චින්තිතා.

වාචසිකානි න කායිකානි;
සබ්බානි නානාවත්ථුකානි;
අපුබ්බං අචරිමං ආපජ්ජෙය්‍ය එකතො;
පඤ්හා මෙසා කුසලෙහි චින්තිතා.

තිස්සිත්ථියො මෙථුනං තං න සෙවෙ;
තයො පුරිසෙ තයො අනරියපණ්ඩකෙ;
න චාචරෙ මෙථුනං බ්‍යඤ්ජනස්මිං;
ඡෙජ්ජං සියා මෙථුනධම්මපච්චයා;
පඤ්හා මෙසා කුසලෙහි චින්තිතා.

මාතරං චීවරං යාචෙ, නො ච සඞ්ඝෙ [නො සංඝස්ස (ක.), නො ච සංඝස්ස (ස්‍යා.), නො චෙ සංඝස්ස (සී.)] පරිණතං;
කෙනස්ස හොති ආපත්ති, අනාපත්ති ච ඤාතකෙ;
පඤ්හා මෙසා කුසලෙහි චින්තිතා.

කුද්ධො ආරාධකො හොති, කුද්ධො හොති ගරහියො;
අථ කො නාම සො ධම්මො, යෙන කුද්ධො පසංසියො;
පඤ්හා මෙසා කුසලෙහි චින්තිතා.

තුට්ඨො ආරාධකො හොති, තුට්ඨො හොති ගරහියො;
අථ කො නාම සො ධම්මො, යෙන තුට්ඨො ගරහියො;
පඤ්හා මෙසා කුසලෙහි චින්තිතා.

සඞ්ඝාදිසෙසං ථුල්ලච්චයං;
පාචිත්තියං පාටිදෙසනීයං;
දුක්කටං ආපජ්ජෙය්‍ය එකතො;
පඤ්හා මෙසා කුසලෙහි චින්තිතා.

උභො පරිපුණ්ණවීසතිවස්සා;
උභින්නං එකුපජ්ඣායො;
එකාචරියො එකා කම්මවාචා;
එකො උපසම්පන්නො එකො අනුපසම්පන්නො;
පඤ්හා මෙසා කුසලෙහි චින්තිතා.

අකප්පකතං නාපි රජනාය රත්තං;
තෙන නිවත්ථො යෙන කාමං වජෙය්‍ය;
න චස්ස හොති ආපත්ති;
සො ච ධම්මො සුගතෙන දෙසිතො;
පඤ්හා මෙසා කුසලෙහි චින්තිතා.

න දෙති න පටිග්ගණ්හාති, පටිග්ගහො තෙන න විජ්ජති;
ආපජ්ජති ගරුකං න ලහුකං, තඤ්ච පරිභොගපච්චයා;
පඤ්හා මෙසා කුසලෙහි චින්තිතා.

න දෙති න පටිග්ගණ්හාති, පටිග්ගහො තෙන න විජ්ජති;
ආපජ්ජති ලහුකං න ගරුකං, තඤ්ච පරිභොගපච්චයා;
පඤ්හා මෙසා කුසලෙහි චින්තිතා.

ආපජ්ජති ගරුකං සාවසෙසං;
ඡාදෙති අනාදරියං පටිච්ච;
න භික්ඛුනී නො ච ඵුසෙය්‍ය වජ්ජං;
පඤ්හා මෙසා කුසලෙහි චින්තිතා.

සෙදමොචනගාථා නිට්ඨිතා.

තස්සුද්දානං –

අසංවාසො අවිස්සජ්ජි, දස ච අනුක්ඛිත්තකො;
උපෙති ධම්මං උබ්භක්ඛකං, තතො සඤ්ඤාචිකා ච ද්වෙ.

න කායිකඤ්ච ගරුකං, න කායිකං න වාචසිකං [න කායිකං සුනාසිතං (ස්‍යා.)];
අනාලපන්තො සික්ඛා ච, උභො ච චතුරො ජනා.

ඉත්ථී තෙලඤ්ච නිස්සග්ගි, භික්ඛු ච පදවීතියො;
නිවත්ථො ච න ච ඤත්ති, න මාතරං පිතරං හනෙ.

අචොදයිත්වා චොදයිත්වා, ඡින්දන්තං සච්චමෙව ච;
අධිට්ඨිතඤ්චත්ථඞ්ගතෙ, න රත්තං න චාරඤ්ඤකං.

කායිකා වාචසිකා ච, තිස්සිත්ථී චාපි මාතරං;
කුද්ධො ආරාධකො තුට්ඨො, සඞ්ඝාදිසෙසා ච උභො.

අකප්පකතං න දෙති, න දෙතාපජ්ජතී ගරුං;
සෙදමොචනිකා ගාථා, පඤ්හා විඤ්ඤූහි විභාවිතාති [විඤ්ඤූවිභාවිතා (සී. ස්‍යා.)].

පඤ්චවග්ගො

1. කම්මවග්ගො

482. චත්තාරි කම්මානි. අපලොකනකම්මං, ඤත්තිකම්මං, ඤත්තිදුතියකම්මං, ඤත්තිචතුත්ථකම්මං – ඉමානි චත්තාරි කම්මානි. කතිහාකාරෙහි විපජ්ජන්ති? ඉමානි චත්තාරි කම්මානි පඤ්චහාකාරෙහි විපජ්ජන්ති – වත්ථුතො වා ඤත්තිතො වා අනුස්සාවනතො වා සීමතො වා පරිසතො වා.

483. කථං **වත්ථුතො කම්මානි විපජ්ජන්ති**? සම්මුඛාකරණීයං කම්මං අසම්මුඛා කරොති, වත්ථුවිපන්නං අධම්මකම්මං; පටිපුච්ඡාකරණීයං කම්මං අපටිපුච්ඡා කරොති, වත්ථුවිපන්නං අධම්මකම්මං; පටිඤ්ඤාය කරණීයං කම්මං අපටිඤ්ඤාය කරොති, වත්ථුවිපන්නං අධම්මකම්මං; සතිවිනයාරහස්ස අමූළ්හවිනයං දෙති, වත්ථුවිපන්නං අධම්මකම්මං; අමූළ්හවිනයාරහස්ස තස්සපාපියසිකාකම්මං කරොති, වත්ථුවිපන්නං අධම්මකම්මං; තස්සපාපියසිකාකම්මාරහස්ස තජ්ජනීයකම්මං කරොති, වත්ථුවිපන්නං අධම්මකම්මං; තජ්ජනීයකම්මාරහස්ස නියස්සකම්මං කරොති, වත්ථුවිපන්නං අධම්මකම්මං; නියස්සකම්මාරහස්ස පබ්බාජනීයකම්මං කරොති, වත්ථුවිපන්නං අධම්මකම්මං; පබ්බාජනීයකම්මාරහස්ස පටිසාරණීයකම්මං කරොති, වත්ථුවිපන්නං අධම්මකම්මං; පටිසාරණීයකම්මාරහස්ස උක්ඛෙපනීයකම්මං කරොති, වත්ථුවිපන්නං අධම්මකම්මං; උක්ඛෙපනීයකම්මාරහස්ස පරිවාසං දෙති, වත්ථුවිපන්නං අධම්මකම්මං ; පරිවාසාරහං මූලාය පටිකස්සති, වත්ථුවිපන්නං අධම්මකම්මං; මූලායපටිකස්සනාරහස්ස මානත්තං දෙති, වත්ථුවිපන්නං අධම්මකම්මං; මානත්තාරහං අබ්භෙති, වත්ථුවිපන්නං අධම්මකම්මං; අබ්භානාරහං උපසම්පාදෙති, වත්ථුවිපන්නං අධම්මකම්මං; අනුපොසථෙ උපොසථං කරොති, වත්ථුවිපන්නං අධම්මකම්මං; අපවාරණාය පවාරෙති, වත්ථුවිපන්නං අධම්මකම්මං. එවං වත්ථුතො කම්මානි විපජ්ජන්ති.

484. කථං **ඤත්තිතො කම්මානි විපජ්ජන්ති**? පඤ්චහාකාරෙහි ඤත්තිතො කම්මානි විපජ්ජන්ති – වත්ථුං න පරාමසති, සඞ්ඝං න පරාමසති, පුග්ගලං න පරාමසති, ඤත්තිං න පරාමසති, පච්ඡා වා ඤත්තිං ඨපෙති – ඉමෙහි පඤ්චහාකාරෙහි ඤත්තිතො කම්මානි විපජ්ජන්ති.

485. කථං **අනුස්සාවනතො කම්මානි විපජ්ජන්ති**? පඤ්චහාකාරෙහි අනුස්සාවනතො කම්මානි විපජ්ජන්ති – වත්ථුං න පරාමසති, සඞ්ඝං න පරාමසති, පුග්ගලං න පරාමසති, සාවනං හාපෙති, අකාලෙ වා සාවෙති – ඉමෙහි පඤ්චහාකාරෙහි අනුස්සාවනතො කම්මානි විපජ්ජන්ති.

486. කථං **සීමතො කම්මානි විපජ්ජන්ති**? එකාදසහි ආකාරෙහි සීමතො කම්මානි විපජ්ජන්ති – අතිඛුද්දකං සීමං සම්මන්නති, අතිමහතිං සීමං සම්මන්නති, ඛණ්ඩනිමිත්තං සීමං සම්මන්නති, ඡායානිමිත්තං සීමං සම්මන්නති, අනිමිත්තං සීමං සම්මන්නති, බහිසීමෙ ඨිතො සීමං සම්මන්නති, නදියා සීමං සම්මන්නති, සමුද්දෙ සීමං සම්මන්නති, ජාතස්සරෙ සීමං සම්මන්නති, සීමාය සීමං සම්භින්දති, සීමාය සීමං අජ්ඣොත්ථරති – ඉමෙහි එකාදසහි ආකාරෙහි සීමතො කම්මානි විපජ්ජන්ති.

487. කථං **පරිසතො කම්මානි විපජ්ජන්ති**? ද්වාදසහි ආකාරෙහි පරිසතො කම්මානි විපජ්ජන්ති – චතුවග්ගකරණෙ කම්මෙ යාවතිකා භික්ඛූ කම්මපත්තා තෙ අනාගතා හොන්ති, ඡන්දාරහානං ඡන්දො අනාහටො හොති, සම්මුඛීභූතා පටික්කොසන්ති, චතුවග්ගකරණෙ කම්මෙ යාවතිකා භික්ඛූ කම්මපත්තා තෙ ආගතා හොන්ති, ඡන්දාරහානං ඡන්දො අනාහටො හොති, සම්මුඛීභූතා පටික්කොසන්ති, චතුවග්ගකරණෙ කම්මෙ යාවතිකා භික්ඛූ කම්මපත්තා තෙ ආගතා හොන්ති, ඡන්දාරහානං ඡන්දො ආහටො හොති, සම්මුඛීභූතා පටික්කොසන්ති. පඤ්චවග්ගකරණෙ කම්මෙ…පෙ…. දසවග්ගකරණෙ කම්මෙ…පෙ…. වීසතිවග්ගකරණෙ කම්මෙ යාවතිකා භික්ඛූ කම්මපත්තා තෙ අනාගතා හොන්ති, ඡන්දාරහානං ඡන්දො අනාහටො හොති, සම්මුඛීභූතා පටික්කොසන්ති, වීසතිවග්ගකරණෙ කම්මෙ යාවතිකා භික්ඛූ කම්මපත්තා, තෙ ආගතා හොන්ති, ඡන්දාරහානං ඡන්දො අනාහටො හොති, සම්මුඛීභූතා පටික්කොසන්ති, වීසතිවග්ගකරණෙ කම්මෙ යාවතිකා භික්ඛූ කම්මපත්තා, තෙ ආගතා හොන්ති, ඡන්දාරහානං ඡන්දො ආහටො හොති සම්මුඛීභූතා පටික්කොසන්ති – ඉමෙහි ද්වාදසහි ආකාරෙහි පරිසතො කම්මානි විපජ්ජන්ති.

488. චතුවග්ගකරණෙ කම්මෙ චත්තාරො භික්ඛූ පකතත්තා කම්මපත්තා, අවසෙසා පකතත්තා ඡන්දාරහා . යස්ස සඞ්ඝො කම්මං කරොති සො නෙව කම්මපත්තො නාපි ඡන්දාරහො, අපි ච කම්මාරහො. පඤ්චවග්ගකරණෙ කම්මෙ පඤ්ච භික්ඛූ පකතත්තා කම්මපත්තා, අවසෙසා පකතත්තා ඡන්දාරහා. යස්ස සඞ්ඝො කම්මං කරොති සො නෙව කම්මපත්තො නාපි ඡන්දාරහො, අපි ච කම්මාරහො. දසවග්ගකරණෙ කම්මෙ දස භික්ඛූ පකතත්තා කම්මපත්තා, අවසෙසා පකතත්තා ඡන්දාරහා. යස්ස සඞ්ඝො කම්මං කරොති සො නෙව කම්මපත්තො නාපි ඡන්දාරහො, අපි ච කම්මාරහො. වීසතිවග්ගකරණෙ කම්මෙ වීසති භික්ඛූ පකතත්තා කම්මපත්තා, අවසෙසා පකතත්තා ඡන්දාරහා. යස්ස සඞ්ඝො කම්මං කරොති සො නෙව කම්මපත්තො නාපි ඡන්දාරහො, අපි ච කම්මාරහො.

489. චත්තාරි කම්මානි – අපලොකනකම්මං, ඤත්තිකම්මං, ඤත්තිදුතියකම්මං, ඤත්තිචතුත්ථකම්මං. ඉමානි චත්තාරි කම්මානි කතිහාකාරෙහි විපජ්ජන්ති? ඉමානි චත්තාරි කම්මානි පඤ්චහාකාරෙහි විපජ්ජන්ති – වත්ථුතො වා ඤත්තිතො වා අනුස්සාවනතො වා සීමතො වා පරිසතො වා.

490. කථං **වත්ථුතො කම්මානි විපජ්ජන්ති**? පණ්ඩකං උපසම්පාදෙති , වත්ථුවිපන්නං අධම්මකම්මං. ථෙය්‍යසංවාසකං උපසම්පාදෙති, වත්ථුවිපන්නං අධම්මකම්මං. තිත්ථියපක්කන්තකං උපසම්පාදෙති, වත්ථුවිපන්නං අධම්මකම්මං. තිරච්ඡානගතං උපසම්පාදෙති, වත්ථුවිපන්නං අධම්මකම්මං. මාතුඝාතකං උපසම්පාදෙති, වත්ථුවිපන්නං අධම්මකම්මං. පිතුඝාතකං උපසම්පාදෙති, වත්ථුවිපන්නං අධම්මකම්මං. අරහන්තඝාතකං උපසම්පාදෙති, වත්ථුවිපන්නං අධම්මකම්මං. භික්ඛුනිදූසකං උපසම්පාදෙති, වත්ථුවිපන්නං අධම්මකම්මං. සඞ්ඝභෙදකං උපසම්පාදෙති, වත්ථුවිපන්නං අධම්මකම්මං. ලොහිතුප්පාදකං උපසම්පාදෙති, වත්ථුවිපන්නං අධම්මකම්මං. උභතොබ්‍යඤ්ජනං උපසම්පාදෙති, වත්ථුවිපන්නං අධම්මකම්මං. ඌනවීසතිවස්සං පුග්ගලං උපසම්පාදෙති, වත්ථුවිපන්නං අධම්මකම්මං. එවං වත්ථුතො කම්මානි විපජ්ජන්ති.

491. කථං **ඤත්තිතො කම්මානි විපජ්ජන්ති**? පඤ්චහාකාරෙහි ඤත්තිතො කම්මානි විපජ්ජන්ති. වත්ථුං න පරාමසති, සඞ්ඝං න පරාමසති, පුග්ගලං න පරාමසති, ඤත්තිං න පරාමසති, පච්ඡා වා ඤත්තිං ඨපෙති – ඉමෙහි පඤ්චහාකාරෙහි ඤත්තිතො කම්මානි විපජ්ජන්ති.

492. කථං **අනුස්සාවනතො කම්මානි විපජ්ජන්ති**? පඤ්චහාකාරෙහි අනුස්සාවනතො කම්මානි විපජ්ජන්ති – වත්ථුං න පරාමසති, සඞ්ඝං න පරාමසති, පුග්ගලං න පරාමසති, සාවනං හාපෙති, අකාලෙ වා සාවෙති – ඉමෙහි පඤ්චහාකාරෙහි අනුස්සාවනතො කම්මානි විපජ්ජන්ති.

493. කථං **සීමතො කම්මානි විපජ්ජන්ති**? එකාදසහි ආකාරෙහි සීමතො කම්මානි විපජ්ජන්ති. අතිඛුද්දකං සීමං සම්මන්නති, අතිමහතිං සීමං සම්මන්නති, ඛණ්ඩනිමිත්තං සීමං සම්මන්නති, ඡායානිමිත්තං සීමං සම්මන්නති, අනිමිත්තං සීමං සම්මන්නති, බහිසීමෙ ඨිතො සීමං සම්මන්නති, නදියා සීමං සම්මන්නති, සමුද්දෙ සීමං සම්මන්නති, ජාතස්සරෙ සීමං සම්මන්නති, සීමාය සීමං සම්භින්දති, සීමාය සීමං අජ්ඣොත්ථරති – ඉමෙහි එකාදසහි ආකාරෙහි සීමතො කම්මානි විපජ්ජන්ති.

494. කථං **පරිසතො කම්මානි විපජ්ජන්ති**? ද්වාදසහි ආකාරෙහි පරිසතො කම්මානි විපජ්ජන්ති – චතුවග්ගකරණෙ කම්මෙ යාවතිකා භික්ඛූ කම්මපත්තා තෙ අනාගතා හොන්ති, ඡන්දාරහානං ඡන්දො අනාහටො හොති, සම්මුඛීභූතා පටික්කොසන්ති, චතුවග්ගකරණෙ කම්මෙ යාවතිකා භික්ඛූ කම්මපත්තා තෙ ආගතා හොන්ති, ඡන්දාරහානං ඡන්දො අනාහටො හොති, සම්මුඛීභූතා පටික්කොසන්ති. චතුවග්ගකරණෙ කම්මෙ යාවතිකා භික්ඛූ කම්මපත්තා තෙ ආගතා හොන්ති, ඡන්දාරහානං ඡන්දො ආහටො හොති සම්මුඛීභූතා පටික්කොසන්ති. පඤ්චවග්ගකරණෙ කම්මෙ…පෙ…. දසවග්ගකරණෙ කම්මෙ…පෙ…. වීසතිවග්ගකරණෙ කම්මෙ යාවතිකා භික්ඛූ කම්මපත්තා තෙ අනාගතා හොන්ති, ඡන්දාරහානං ඡන්දො අනාහටො හොති, සම්මුඛීභූතා පටික්කොසන්ති. වීසතිවග්ගකරණෙ කම්මෙ යාවතිකා භික්ඛූ කම්මපත්තා තෙ ආගතා හොන්ති, ඡන්දාරහානං ඡන්දො අනාහටො හොති, සම්මුඛීභූතා පටික්කොසන්ති. වීසතිවග්ගකරණෙ කම්මෙ යාවතිකා භික්ඛූ කම්මපත්තා තෙ ආගතා හොන්ති, ඡන්දාරහානං ඡන්දො ආහටො හොති, සම්මුඛීභූතා පටික්කොසන්ති – ඉමෙහි ද්වාදසහි ආකාරෙහි පරිසතො කම්මානි විපජ්ජන්ති.

495. අපලොකනකම්මං කති ඨානානි ගච්ඡති? ඤත්තිකම්මං කති ඨානානි ගච්ඡති? ඤත්තිදුතියකම්මං කති ඨානානි ගච්ඡති? ඤත්තිචතුත්ථකම්මං කති ඨානානි ගච්ඡති? අපලොකනකම්මං පඤ්ච ඨානානි ගච්ඡති. ඤත්තිකම්මං නව ඨානානි ගච්ඡති. ඤත්තිදුතියකම්මං සත්ත ඨානානි ගච්ඡති. ඤත්තිචතුත්ථකම්මං සත්ත ඨානානි ගච්ඡති.

496. අපලොකනකම්මං කතමානි පඤ්ච ඨානානි ගච්ඡති? ඔසාරණං, නිස්සාරණං, භණ්ඩුකම්මං, බ්‍රහ්මදණ්ඩං, කම්මලක්ඛණඤ්ඤෙව පඤ්චමං – අපලොකනකම්මං ඉමානි පඤ්ච ඨානානි ගච්ඡති . ඤත්තිකම්මං කතමානි නව ඨානානි ගච්ඡති? ඔසාරණං, නිස්සාරණං, උපොසථං, පවාරණං, සම්මුතිං, දානං, පටිග්ගහං, පච්චුක්කඩ්ඪනං, කම්මලක්ඛණඤ්ඤෙව නවමං – ඤත්තිකම්මං ඉමානි නව ඨානානි ගච්ඡති. ඤත්තිදුතියකම්මං කතමානි සත්ත ඨානානි ගච්ඡති? ඔසාරණං, නිස්සාරණං, සම්මුතිං, දානං, උද්ධරණං, දෙසනං, කම්මලක්ඛණඤ්ඤෙව සත්තමං – ඤත්තිදුතියකම්මං ඉමානි සත්ත ඨානානි ගච්ඡති. ඤත්තිචතුත්ථකම්මං කතමානි සත්ත ඨානානි ගච්ඡති? ඔසාරණං, නිස්සාරණං, සම්මුතිං, දානං, නිග්ගහං, සමනුභාසනං, කම්මලක්ඛණඤ්ඤෙව සත්තමං – ඤත්තිචතුත්ථකම්මං ඉමානි සත්ත ඨානානි ගච්ඡති.

497. චතුවග්ගකරණෙ කම්මෙ චත්තාරො භික්ඛූ පකතත්තා කම්මපත්තා, අවසෙසා පකතත්තා ඡන්දාරහා. යස්ස සඞ්ඝො කම්මං කරොති සො නෙව කම්මපත්තො නාපි ඡන්දාරහො, අපි ච කම්මාරහො. පඤ්චවග්ගකරණෙ කම්මෙ පඤ්ච භික්ඛූ පකතත්තා කම්මපත්තා, අවසෙසා පකතත්තා ඡන්දාරහා. යස්ස සඞ්ඝො කම්මං කරොති සො නෙව කම්මපත්තො නාපි ඡන්දාරහො, අපි ච කම්මාරහො. දසවග්ගකරණෙ කම්මෙ දස භික්ඛූ පකතත්තා කම්මපත්තා, අවසෙසා පකතත්තා ඡන්දාරහා. යස්ස සඞ්ඝො කම්මං කරොති සො නෙව කම්මපත්තො නාපි ඡන්දාරහො, අපි ච

කම්මාරහො. වීසතිවග්ගකරණෙ කම්මෙ වීසති භික්ඛූ පකතත්තා කම්මපත්තා, අවසෙසා පකතත්තා ඡන්දාරහා. යස්ස සඞ්ඝො කම්මං කරොති සො නෙව කම්මපත්තො නාපි ඡන්දාරහො, අපි ච කම්මාරහො.

කම්මවග්ගො නිට්ඨිතො පඨමො.

2. අත්ථවසවග්ගො

498. [අ. නි. 2.201-230] ද්වෙ අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං සික්ඛාපදං පඤ්ඤත්තං. සඞ්ඝසුට්ඨුතාය, සඞ්ඝඵාසුතාය – ඉමෙ ද්වෙ අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං සික්ඛාපදං පඤ්ඤත්තං. ද්වෙ අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං සික්ඛාපදං පඤ්ඤත්තං. දුම්මඞ්කූනං පුග්ගලානං නිග්ගහාය, පෙසලානං භික්ඛූනං ඵාසුවිහාරාය – ඉමෙ ද්වෙ අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙ සාවකානං සික්ඛාපදං පඤ්ඤත්තං. ද්වෙ අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං සික්ඛාපදං පඤ්ඤත්තං. දිට්ඨධම්මිකානං ආසවානං සංවරාය, සම්පරායිකානං ආසවානං පටිඝාතාය – ඉමෙ ද්වෙ අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං සික්ඛාපදං පඤ්ඤත්තං. ද්වෙ අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං සික්ඛාපදං පඤ්ඤත්තං. දිට්ඨධම්මිකානං වෙරානං සංවරාය, සම්පරායිකානං වෙරානං පටිඝාතාය – ඉමෙ ද්වෙ අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං සික්ඛාපදං පඤ්ඤත්තං. ද්වෙ අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං සික්ඛාපදං පඤ්ඤත්තං. දිට්ඨධම්මිකානං වජ්ජානං සංවරාය, සම්පරායිකානං වජ්ජානං පටිඝාතාය – ඉමෙ ද්වෙ අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං සික්ඛාපදං පඤ්ඤත්තං. ද්වෙ අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං සික්ඛාපදං පඤ්ඤත්තං. දිට්ඨධම්මිකානං භයානං සංවරාය, සම්පරායිකානං භයානං පටිඝාතාය – ඉමෙ ද්වෙ අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං සික්ඛාපදං පඤ්ඤත්තං. ද්වෙ අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං සික්ඛාපදං පඤ්ඤත්තං. දිට්ඨධම්මිකානං අකුසලානං ධම්මානං සංවරාය, සම්පරායිකානං අකුසලානං ධම්මානං පටිඝාතාය – ඉමෙ ද්වෙ අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං සික්ඛාපදං පඤ්ඤත්තං. ද්වෙ අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං සික්ඛාපදං පඤ්ඤත්තං. ගිහීනං අනුකම්පාය, පාපිච්ඡානං පක්ඛුපච්ඡෙදාය – ඉමෙ ද්වෙ අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං සික්ඛාපදං පඤ්ඤත්තං. ද්වෙ අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං සික්ඛාපදං පඤ්ඤත්තං. අප්පසන්නානං පසාදාය, පසන්නානං භියොභාවාය – ඉමෙ ද්වෙ අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං සික්ඛාපදං පඤ්ඤත්තං. ද්වෙ අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං සික්ඛාපදං පඤ්ඤත්තං. සද්ධම්මට්ඨිතියා, විනයානුග්ගහාය – ඉමෙ ද්වෙ අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං සික්ඛාපදං පඤ්ඤත්තං.

අත්ථවසවග්ගො නිට්ඨිතො දුතියො.

3. පඤ්ඤත්තවග්ගො

499. ද්වෙ අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං පාතිමොක්ඛං පඤ්ඤත්තං…පෙ…. පාතිමොක්ඛුද්දෙසො පඤ්ඤත්තො… පාතිමොක්ඛට්ඨපනං පඤ්ඤත්තං… පවාරණා පඤ්ඤත්තා… පවාරණාඨපනං පඤ්ඤත්තං… තජ්ජනීයකම්මං පඤ්ඤත්තං… නියස්සකම්මං පඤ්ඤත්තං… පබ්බාජනීයකම්මං පඤ්ඤත්තං… පටිසාරණීයකම්මං පඤ්ඤත්තං… උක්ඛෙපනීයකම්මං පඤ්ඤත්තං… පරිවාසදානං පඤ්ඤත්තං… මූලායපටිකස්සනා පඤ්ඤත්තා… මානත්තදානං පඤ්ඤත්තං… අබ්භානං පඤ්ඤත්තං… ඔසාරණීයං පඤ්ඤත්තං… නිස්සාරණීයං පඤ්ඤත්තං… උපසම්පදං පඤ්ඤත්තං… අපලොකනකම්මං පඤ්ඤත්තං… ඤත්තිකම්මං පඤ්ඤත්තං… ඤත්තිදුතියකම්මං පඤ්ඤත්තං… ඤත්තිචතුත්ථකම්මං පඤ්ඤත්තං…පෙ…..

පඤ්ඤත්තවග්ගො නිට්ඨිතො තතියො.

4. අපඤ්ඤත්තෙ පඤ්ඤත්තවග්ගො

500. …පෙ…. අපඤ්ඤත්තෙ පඤ්ඤත්තං, පඤ්ඤත්තෙ අනුපඤ්ඤත්තං…පෙ…. සම්මුඛාවිනයො පඤ්ඤත්තො…පෙ…. සතිවිනයො පඤ්ඤත්තො…පෙ…. අමූළ්හවිනයො පඤ්ඤත්තො…පෙ…. පටිඤ්ඤාතකරණං පඤ්ඤත්තං…පෙ…. යෙභුය්‍යසිකා පඤ්ඤත්තා…පෙ…. තස්සපාපියසිකා පඤ්ඤත්තා…පෙ…. තිණවත්ථාරකො පඤ්ඤත්තො සඞ්ඝසුට්ඨුතාය, සඞ්ඝඵාසුතාය – ඉමෙ ද්වෙ අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං තිණවත්ථාරකො පඤ්ඤත්තො. ද්වෙ අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං තිණවත්ථාරකො පඤ්ඤත්තො. දුම්මඞ්කූනං පුග්ගලානං නිග්ගහාය, පෙසලානං භික්ඛූනං ඵාසුවිහාරාය – ඉමෙ ද්වෙ අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං තිණවත්ථාරකො පඤ්ඤත්තො. ද්වෙ අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං තිණවත්ථාරකො පඤ්ඤත්තො. දිට්ඨධම්මිකානං ආසවානං සංවරාය, සම්පරායිකානං ආසවානං පටිඝාතාය – ඉමෙ ද්වෙ අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං තිණවත්ථාරකො පඤ්ඤත්තො. ද්වෙ අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං තිණවත්ථාරකො පඤ්ඤත්තො. දිට්ඨධම්මිකානං වෙරානං සංවරාය, සම්පරායිකානං වෙරානං පටිඝාතාය – ඉමෙ ද්වෙ අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං තිණවත්ථාරකො පඤ්ඤත්තො. ද්වෙ අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං තිණවත්ථාරකො පඤ්ඤත්තො. දිට්ඨධම්මිකානං වජ්ජානං සංවරාය, සම්පරායිකානං වජ්ජානං පටිඝාතාය – ඉමෙ ද්වෙ අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං තිණවත්ථාරකො පඤ්ඤත්තො. ද්වෙ අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං

තිණවත්ථාරකො පඤ්ඤත්තො. දිට්ඨධම්මිකානං භයානං සංවරාය, සම්පරායිකානං භයානං පටිඝාතාය – ඉමෙ ද්වෙ අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං තිණවත්ථාරකො පඤ්ඤත්තො. ද්වෙ අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං තිණවත්ථාරකො පඤ්ඤත්තො. දිට්ඨධම්මිකානං අකුසලානං ධම්මානං සංවරාය, සම්පරායිකානං අකුසලානං ධම්මානං පටිඝාතාය – ඉමෙ ද්වෙ අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං තිණවත්ථාරකො පඤ්ඤත්තො. ද්වෙ අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං තිණවත්ථාරකො පඤ්ඤත්තො. ගිහීනං අනුකම්පාය, පාපිච්ඡානං පක්ඛුපච්ඡෙදාය – ඉමෙ ද්වෙ අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං තිණවත්ථාරකො පඤ්ඤත්තො. ද්වෙ අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං තිණවත්ථාරකො පඤ්ඤත්තො. අප්පසන්නානං පසාදාය, පසන්නානං භියොභාවාය – ඉමෙ ද්වෙ අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං තිණවත්ථාරකො පඤ්ඤත්තො. ද්වෙ අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං තිණවත්ථාරකො පඤ්ඤත්තො. සද්ධම්මට්ඨිතියා, විනයානුග්ගහාය – ඉමෙ ද්වෙ අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං තිණවත්ථාරකො පඤ්ඤත්තො.

අපඤ්ඤත්තෙ පඤ්ඤත්තවග්ගො නිට්ඨිතො චතුත්ථො.

5. නවසඞ්ගහවග්ගො

501. නවසඞ්ගහා – වත්ථුසඞ්ගහො, විපත්තිසඞ්ගහො ආපත්තිසඞ්ගහො, නිදානසඞ්ගහො, පුග්ගලසඞ්ගහො, ඛන්ධසඞ්ගහො, සමුට්ඨානසඞ්ගහො, අධිකරණසඞ්ගහො, සමථසඞ්ගහොති.

අධිකරණෙ සමුප්පන්නෙ සචෙ උභො අත්ථපච්චත්ථිකා ආගච්ඡන්ති උභින්නම්පි වත්ථු ආරොචාපෙතබ්බං. උභින්නම්පි වත්ථු ආරොචාපෙත්වා උභින්නම්පි පටිඤ්ඤා සොතබ්බා. උභින්නම්පි පටිඤ්ඤං සුත්වා උභොපි වත්තබ්බා – ''අම්හාකං ඉමස්මිං අධිකරණෙ වූපසමිතෙ [වූපසමෙපි (ක.)] උභොපි තුට්ඨා භවිස්සථා''ති. සචෙ ආහංසු – ''උභොපි තුට්ඨා භවිස්සාමා''ති, සඞ්ඝෙන තං අධිකරණං සම්පටිච්ඡිතබ්බං. සචෙ අලජ්ජුස්සන්නා හොති, පරිසා උබ්බාහිකාය වූපසමෙතබ්බං. සචෙ බාලුස්සන්නා හොති, පරිසා විනයධරො පරියෙසිතබ්බො යෙන ධම්මෙන යෙන විනයෙන යෙන සත්ථුසාසනෙන තං අධිකරණං වූපසම්මති. තථා තං අධිකරණං වූපසමෙතබ්බං.

වත්ථු ජානිතබ්බං, ගොත්තං ජානිතබ්බං, නාමං ජානිතබ්බං, ආපත්ති ජානිතබ්බා.

මෙථුනධම්මොති වත්ථු චෙව ගොත්තඤ්ච – පාරාජිකන්ති නාමඤ්චෙව ආපත්ති ච.

අදින්නාදානන්ති වත්ථු චෙව ගොත්තඤ්ච – පාරාජිකන්ති නාමඤ්චෙව ආපත්ති ච.

මනුස්සවිග්ගහොති වත්ථු චෙව ගොත්තඤ්ච – පාරාජිකන්ති නාමඤ්චෙව ආපත්ති ච.

උත්තරිමනුස්සධම්මොති වත්ථු චෙව ගොත්තඤ්ච – පාරාජිකන්ති නාමඤ්චෙව ආපත්ති ච.

සුක්කවිස්සට්ඨීති වත්ථු චෙව ගොත්තඤ්ච – සඞ්ඝාදිසෙසොති නාමඤ්චෙව ආපත්ති ච.

කායසංසග්ගොති වත්ථු චෙව ගොත්තඤ්ච – සඞ්ඝාදිසෙසොති නාමඤ්චෙව ආපත්ති ච.

දුට්ඨුල්ලවාචාති වත්ථු චෙව ගොත්තඤ්ච – සඞ්ඝාදිසෙසොති නාමඤ්චෙව ආපත්ති ච.

අත්තකාමන්ති වත්ථු චෙව ගොත්තඤ්ච – සඞ්ඝාදිසෙසොති නාමඤ්චෙව ආපත්ති ච.

සඤ්චරිත්තන්ති වත්ථු චෙව ගොත්තඤ්ච – සඞ්ඝාදිසෙසොති නාමඤ්චෙව ආපත්ති ච.

සඤ්ඤාචිකාය කුටිං කාරාපනන්ති වත්ථු චෙව ගොත්තඤ්ච – සඞ්ඝාදිසෙසොති නාමඤ්චෙව ආපත්ති ච.

මහල්ලකං විහාරං කාරාපනන්ති වත්ථු චෙව ගොත්තඤ්ච – සඞ්ඝාදිසෙසොති නාමඤ්චෙව ආපත්ති ච.

භික්ඛුං අමූලකෙන පාරාජිකෙන ධම්මෙන අනුද්ධංසනන්ති වත්ථු චෙව ගොත්තඤ්ච – සඞ්ඝාදිසෙසොති නාමඤ්චෙව ආපත්ති ච.

භික්ඛුං අඤ්ඤභාගියස්ස අධිකරණස්ස කිඤ්චි දෙසං ලෙසමත්තං උපාදාය පාරාජිකෙන ධම්මෙන අනුද්ධංසනන්ති වත්ථු චෙව ගොත්තඤ්ච – සඞ්ඝාදිසෙසොති නාමඤ්චෙව ආපත්ති ච.

සඞ්ඝභෙදකස්ස භික්ඛුනො යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජනන්ති වත්ථු චෙව ගොත්තඤ්ච – සඞ්ඝාදිසෙසොති නාමඤ්චෙව ආපත්ති ච.

භෙදකානුවත්තකානං භික්ඛූනං යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජනන්ති වත්ථු චෙව ගොත්තඤ්ච – සඞ්ඝාදිසෙසොති නාමඤ්චෙව ආපත්ති ච.

දුබ්බචස්ස භික්ඛුනො යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජනන්ති වත්ථු චෙව ගොත්තඤ්ච – සඞ්ඝාදිසෙසොති නාමඤ්චෙව ආපත්ති ච.

කුලදූසකස්ස භික්ඛුනො යාවතතියං සමනුභාසනාය න පටිනිස්සජ්ජනන්ති වත්ථු චෙව ගොත්තඤ්ච – සඞ්ඝාදිසෙසොති නාමඤ්චෙව ආපත්ති ච…පෙ.....

අනාදරියං පටිච්ච උදකෙ උච්චාරං වා පස්සාවං වා ඛෙළං වා කරණන්ති වත්ථු චෙව ගොත්තඤ්ච – දුක්කටන්ති නාමඤ්චෙව ආපත්ති චාති.

නවසඞ්ගහවග්ගො නිට්ඨිතො පඤ්චමො.

තස්සුද්දානං –

අපලොකනං ඤත්ති ච, දුතියං චතුත්ථෙන ච;
වත්ථු ඤත්ති අනුස්සාවනං, සීමා පරිසමෙව ච.

සම්මුඛා පටිපුච්ඡා ච, පටිඤ්ඤා විනයාරහො;
වත්ථු සඞ්ඝපුග්ගලඤ්ච, ඤත්තිං න පච්ඡා ඤත්ති ච.

වත්ථුං සඞ්ඝපුග්ගලඤ්ච, සාවනං අකාලෙන ච;
අතිඛුද්දකා මහන්තා ච, ඛණ්ඩච්ඡායා නිමිත්තකා.

බහිනදී සමුද්දෙ ච, ජාතස්සරෙ ච භින්දති;
අජ්ඣොත්ථරති සීමාය, චතු පඤ්ච ච වග්ගිකා.

දස වීසතිවග්ගා ච, අනාහටා ච ආහටා;
කම්මපත්තා ඡන්දාරහා, කම්මාරහා ච පුග්ගලා.

අපලොකනං පඤ්චට්ඨානං, ඤත්ති ච නවඨානිකා;
ඤත්ති දුතියං සත්තට්ඨානං, චතුත්ථා සත්තඨානිකා.

සුට්ඨු ඵාසු ච දුම්මඞ්කු, පෙසලා චාපි ආසවා;
වෙරවජ්ජභයඤ්චෙව, අකුසලං ගිහීනඤ්ච.

පාපිච්ඡා අප්පසන්නානං, පසන්නා ධම්මට්ඨපනා;
විනයානුග්ගහා චෙව, පාතිමොක්ඛුද්දෙසෙන ච.

පාතිමොක්ඛඤ්ච ඨපනා, පවාරණඤ්ච ඨපනං;
තජ්ජනීයා නියස්සඤ්ච, පබ්බාජනීය පටිසාරණී;

උක්ඛෙපන පරිවාසං, මූලමානත්තඅබ්භානං;
ඔසාරණං නිස්සාරණං, තථෙව උපසම්පදා.

අපලොකනඤත්ති ච, දුතියඤ්ච චතුත්ථකං;
අපඤ්ඤත්තෙනුපඤ්ඤත්තං, සම්මුඛාවිනයො සති.

අමූළ්හපටියෙභුය්‍යා, පාපිය තිණවත්ථාරකං;
වත්ථු විපත්ති ආපත්ති, නිදානං පුග්ගලෙන ච.

ඛන්ධා චෙව සමුට්ඨානා, අධිකරණමෙව ච;
සමථා සඞ්ගහා චෙව, නාමආපත්තිකා තථාති.

පරිවාරො නිට්ඨිතො.

පරිවාරපාළි නිට්ඨිතා.